EDITH WHARTON
CASA VESELIEI
roman
Traducere de LIVIU MARINESCU
EDITURA JUNIMEA
1982
EUGENIA MACOVEI

PARTEA ÎNTÂI

1

SELDEN se opri mirat. În îmbulzeala din Marea Gară Centrală, ochii lui avură bucuria întâlnirii cu domnişoara Lily Bart.

Era o dimineaţă de luni, la începutul lui septembrie, şi el se întorcea la treabă după ce dăduse o fugă la ţară; dar ce căuta domnişoară Bart în oraş la vremea aceea? Dacă ar fi părut a aştepta un tren, Selden ar fi zis că se-ntâlniseră în drumul ei între cele două case care îi disputau prezenţa după sezonul monden încheiat la Newport; dar părea a nu avea nicio ţintă, ceea ce-l umplu de mirare.

Lily Bart n-avea nimic deosebit, şi totuşi nu putea s-o vadă fără o cât de mică urmă de curiozitate. Îi era dat, fetei ăsteia, să trezească întotdeauna speculaţii, să dea şi celor mai simple lucruri pe care le făcea aerul că sunt rezultatul unor intenţii complicate.

Un impuls de curiozitate îl îndemnă să se abată din drumul său spre uşă şi s-o ia agale pe lângă ea. Ştia că dacă nu voia să fie văzută, ar fi găsit o cale să-l evite; şi îl amuza ideea de a-i pune iscusinţa la încercare.

„Domnule Selden – ce noroc!”

Se-ndreptă spre el zâmbind, aproape grăbită în hotărârea de a-l intercepta. Vreo doi cetăţeni, în trecere imediată pe lângă ei, se opriră să privească, căci domnişoara Bart era o fiinţă care capta instantaneu şi

atenţia călătorului de la ţară, alergând spre ultimul lui tren spre casă.

Selden n-o mai văzuse atât de radioasă. Capul ei plin de viaţă, strălucitor pe fondul de tonuri serbede ale mulţimii, o impunea şi mai mult decât într-o sală de bal, iar sub pălăria închisă la culoare şi sub voal, ea îşi recăpăta dulceaţa de fetiţă, puritatea culorii, pe care începea a le pierde după unsprezece ani de culcat târziu şi dans neobosit. Chiar unsprezece ani să fi trecut, se trezi Selden întrebându-se, şi ea chiar ajunsese la cea de-a douăzeci şi noua aniversare cu care o creditau rivalele ei?

„Ce noroc!” repetă ea. „Ce drăguţ din partea dumitale să mă salvezi!”

El răspunse glumeţ că asta era misiunea vieţii lui, şi-o întrebă sub ce formă avea s-o salveze.

„O, sub orice formă – chiar stând pe-o bancă şi făcând conversaţie cu mine. Pierde omu’ un cotillion, de ce n-ar pierde şi-un tren? Nu-i câtuşi de puţin mai cald aici decât în sera doamnei Van Osburgh – şi uncie din femei nu-s câtuşi de puţin mai urâte”.

Se-ntrerupse, râzând, ca să explice că venise în oraş un Tuxedo, în drum spre familia Gus Trenor la Bellomont, şi că pierduse trenul de trei şi un sfert spre Rhinebeck.

„Şi următorul e la cinci şi jumătate”. îşi consultă cesuleţul cu pietre preţioase dintre dantele. „Numai două ore de aşteptat. Şi nu ştiu ce să fac. Fata a venit încoace azi dimineaţă să facă unele cumpărături pentru mine şi urma să plece la Bellomont la unu, casa mătuşă-mii este închisă şi nu ştiu pe nimsni din oraş”. Aruncă o privire jalnică în jur. „Şi totuşi este mai cald decât la doamna Van Osburgh, în sere. Dacă ai timp, zău du-mă undeva să respir puţin”.

El se declară în întregime la dispoziţia ei; se bucura şi el de-o schimbare. Ca spectator, o admirase întotdeauna

pe Lily Bart; şi propria-i sferă se afla atât de departe de orbita ei încât îl amuza să se lase atras câteva clipa în intimitatea neaşteptată cuprinsă în propunere.

„Mergem să bem un ceai la Sherry?”

Ea zâmbi drept încuviinţare, apoi făcu o uşoară grimasă.

„Atâta lume vine la oraş lunea – poţi fi sigur că te-ntâlneşti cu o groază de tipi plicticoşi. Acuma, eu sunt bătrâuă bine, şi n-ar trebui poate să mai conteze pentru mine; dar dacă eu sunt atât de bătrână, dumneata nu eşti”, obiectă ea veselă. „Tare-aş bea un ceai, dar nu ştii vreun loc mai liniştit?”

Îi răspunse la zâmbetul care îl cucerise total. Discreţia îl interesa aproape la fel de mult ca imprudenţa ei: era perfect convins că ambele făceau parte din acelaşi plan, elaborat cu minuţie. Vorbind despre domnişoara Bart, făcuse întotdeauna uz de expresia „motive bine întemeiate”.

„Posibilităţile New York-ului sunt destul de miei”, zise el; „dar să găsesc o birjă mai întâi şi după aceea aflu eu ceva”.

O conduse prin mulţimea de turişti întorşi din vacanţă, de fete cu feţe obtuze şi pălării absurde şi femei ca nişte scânduri luptându-se cu pachete şi evantaie din frunză de palmier. Era ceva murdar şi nerafinat în această mostră reprezentativă de feminitate care îl făcea să simtă cu atât mai mult cât de deosebită era ea.

O ploicică rapidă împrospătase aerul şi norii încă atârnau răcoritor deasup. a străzii umede.

„Ce bine e! Hai să mergem pe jos, puţin”, zise ea pe când ieşeau din gară.

Dădură în Madison Avenue şi o luară agale spre nord. Ştiind-o păşind alături de el, cu paşi muri şi uşori, Selden avea conştiinţa unei plăceri aparte, generată de apropierea

aceasta: de forma urechiuşei ei, de bucla tinerească de păr pieptănată în sus – păr niţeluş „Însufleţit” de vreo vopsea? – şi de genele foarte dese, drepte şi negre. Totul la ea era, în acelaşi timp, puternic şi delicat. Simţea într-un fel vag că ea trebuie să fi costat mult să apară, că o mulţime de oameni urâţi şi neatrăgători trebuie să fi fost, în vreun fel misterios, sacrificaţi să o facă pe ea posibilă. Era conştient că acele calităţi ce o distingeau din turma sexului ei erau mai ales exterioare: ca şi cum o pastă fină de frumuseţe şi rafinament fusese aplicată pe lutul ordinar. Cu toate acestea comparaţia nu-l mulţumea, căci o textură grosolană nu egalează nicicum, o pânză fină; ş-apoi nu se putea să fi fost materialul.de calitate şi tocmai împrejurările să-i fi dat o formă oarecare?

Când ajunse cu speculaţiile în acest punct» se ivi soarele şi umbreluţa ei deschisă îi strică plăcerea. Câteva clipe mai târziu, se opri oftând.

„Uf, doamne, mi-e aşa de cald şi sete – şi ce loc oribil şi New York-ul ăsta!” Se uită disperată în susul şi-n josul străzii principale. „Alte oraşe îmbracă haine festive vara, numai New York-ul pare că stă în maiou”. Ochii îi ah înecară de-a lungul unei străzi laterale. „Cineva a avut inima să planteze câţiva copaci acolo. Haidem să mergem la umbră”.

„Mă bucur că strada mea vă place”, zise Selden pe când făceau colţul.

JUpfâcla dumitale? Aici locuieşti?” Îaruncă cu interes privirea pe faţadele noi, din cărămidă roşie ori albe, deosebindu-se între ele la extrem, după spiritul american obsedat de noutate, dar având un aer tineresc şi ospitalier, dat de marchize şi ghivecele mari cu flori.

„A, da – sigur, „The Benedick”. Ce clădire aspectuoasă! Nu cred c-am mai văzut-o”. Se uită ia casa cu etaj de peste drum, cu verandă din marmoră şi faţadă

pseudo-Georgiană. „Care sunt ferestrele dumitale? Acelea cu marchize

3 os?”

„La etaj, da”.

„Şi balconaşul acela drăguţ e al dumitale? Ce răcoros pare de-aici!”

El se opri o clipă. „Veniţi să-l vedeţi”, sugeră. „Vă ofer o ceaşcă de ceai la moment... şi scăpaţi şi de persoanele plicticoase”.

Ea roşi – avea încă arta de a roşi când trebuia – dar luă propunerea la fel de uşor pe cât fusese făcută.

„De ce nu? E prea tentant... accept riscul”.

„A, nu-s periculos”, răspunse el pe acelaşi ton. Adevărul era că nu-i plăcuse nicicând aşa cum îi plăcea în momantul acela. Ştia că ea acceptase fără să stea pe gânduri: el nu putea constitui un factor în calculele ei, şi în spontaneitatea cu care acceptase exista un element de surpriză aproape reconfortantă.

În faţa uşii, el se opri un moment, căutându-şi cheia. „Nu-i nimeni aici, dar am o servitoare care trebuie să vină şi e foarte posibil să fi scos cele necesare pentru ceai şi să fi făcut şi-o prăjitură”.

O pofti într-un hol foarte îngust, cu tapet vechi pe pereţi. Ea observă scrisorile şi mesajele stivuite pe masă între mănuşile şi bastoanele lui; apoi se trezi într-o mică bibliotecă, întunecoasă dar intimă, cu pereţii plini de cărţi, un covoraş turcesc decolorat, prietenos, un birou plin de hârtii şi, cum prezisese el, o tavă de ceai pe o măsuţă joasă, lângă fereastră. Se iscă o adiere de vânt, care umflă spre înăuntru perdelele de muselină, aducând un parfum proaspăt de minonette şi petunii dinspre ghivecele clin balcon.

Lily se scufundă cu un oftat într-unul din fotoliile cu pielea roasă. „Ce minunat să ai un apartament ca ăsta

singur! Şi ce lucru îngrozitor să fii femeie”.

Se lăsă pe spate de parcă s-ar fi abandonat nerfmiţ Tpr mirii…

Selden căuta de zor prăjitura într-un bufet.

„Se cunosc şi femei”, zise el, „care s-au bucurat şi se bucură de avantajele unui apartament”.

„O, guvernante… sau văduve. Dar nu fete – nu sărmane fete de măritat care n-au niciun ban!”

Cunosc şi o fată care locuieşte într-un apartament”.

Ea se ridică de pe spetează, surprinsă. „Chiar?”

Chiar”, o asigură ei, apărând cu prăjitura căutată, ştiu – te referi la Gerty Farish”. Zâmbi oarecum maliţios. „Numai că eu am zis „de măritat” – ş-apoi, are un apartament cumplit, n-are servitoare, şi-ţi dă să mănânci nişte lucruri foarte ciudate. Bucătăreasa îi şi spală şi mâncarea are gust de săpun. Nu mă omor după asta, dacă mă-nţelegi”.

„Nu trebuie să iei masa la ea în zilele de spălat”, zise Selden, tăind prăjitura.

Râseră amândoi, şi el îngenunche lângă masă să aprindă sobiţa pe care se afla ibricul, în vreme ce ea punea ceaiul într-un ceainic mic, cu smalţ verde. Urmărindu-i mâna fină1» ca o piesă veche de ivoriu, cu unghiile mici, roz, cu brăţara din safire jucându-i la încheietură, fu izbit de ironia de a-i fi sugerat tocmai ei felul de viaţă al verişoarei lui, Gertrude Farish. Lily era în mod atât de evident victima civilizaţiei care o produsese, încât brăţara de la mână părea o cătuşă care o lega de soarta ei.

Ea păru să-i citească gândul. „Foarte urât din partemi să vorbesc aşa de Gerty”, zise, şi scrupulele o prindeau se minune. „Am uitat că ţi-e vară. Dar vezi, noi şouă ne deosebim aşa de mult: ei îi face plă? ere să fie bună. mie. să fiu fericită. În plus, ea este liberă iar eu nu. Dac-aş fi, cred că aş fi fericită chiar şi-n apartamentul ei. Trebuie să

fie într-adevăr nemaipomenit să-ţi aranjezi mobila cum vrei şi să arunci toate urâţeniile. Dac-aş putea să aranjez din nou lucrurile în salonul mătuşii mele, sunt sigură c-aş fi o femeie mai bună”.

„Chiar aşa de urât este?” întrebă el cu compasiune.

Ea îi zâmbi peste ceainicul pe care îl întinsese spre a fi umplut.

„Asta arată ce rar dai pe-acolo. De ce nu treci mai des?”

„Când vin totuşi, nu mă uit la mobila doamnei Penisto *

prostii”, zise ea. „Nu vii de loc – şi totuşi ne înţelegem atât ne bine când ne întâlnim”.

„Poate tocmai de aceea”, răspunse el prompt. „Mă tem că nu am frişca – merge o felie de lămâie în loc?”

„E mai bine”. Îl aşteptă să taie lămâia şi să-i pună un disc subţire în ceaşcă. „Dar nu ăsta-i motivul”, insistă ea.

„Motivul pentru ce?”

„Pentru a nu veni pe-acolo”. Se aplecă în faţă cu o urmă de curiozitate perplexă în ochii încântători. „Tare-aş vrea să ştiu… să te înţeleg. Desigur, sunt bărbaţi care nu mă plac… asta o înţelegi la prima vedere. Mai sunt şi din aceia care se tem de mine – cred că vreau să mă căsătoresc cu ei”. îi zâmbi sincer. „Dar nu cred că dumitale îţi displac – iar dumneata nu poţi crede că vreau să mă căsătoresc cu dumneata”.

„Nu – te absolv de asta”.

„Atunci…?”

El îşi luase ceaşca lângă cămin şi, în picioare, se sprijini de margine, uitându-se în jos la ea cu un aer de amuzament indolent. Provocarea din ochii ei îi sporea amuzamentul, căci nu-şi închipuise că ea îşi va consuma atâtea muniţii pentru un război atât de mic; dar era posibil să fi vrut numai să nu-şi piardă forma; sau poate o fată de

genul ei nu conversa altminteri decât pe struna personală. În orice caz, era teribil de frumoasă, iar el o invitase la ceai şi trebuia să se poarte ca o gazdă perfectă.

„Atunci”, zise el brusc, „poate ăsta este motivul”.

„Care?”

„Faptul că nu vrei să te căsătoreşti cu mine. Poate că pentru mine el nu constituie un mobil atât de puternic de a merge să te văd”. Simţi un tremtir uşor alergându-i pe şira spinării când îndrăzni cuvintele acestea, dar râsul ei îl linişti.

Dragă domnule Selden, iată un lucru nedemn de dumneata. Este stupid din partea dumitale să mă iubeşti, şi dumneata nu poţi fi stupid”. Se lăsă pe perna spătarului, sorbind din ceai cu un aer atât de fermecător de principial încât, să se fi aflat în salonul mătuşii ei, Selden s-ar fi putut apuca să o contrazică.

„Nu-nţelegi”, continuă ea, „că sunt destui oameni care să-mi spună lucruri plăcute şi că eu vreau un prieten căruia să nu-i fie frică să-mi zică lucrurile neplăcute atunci când am nevoie de ele? Uneori mă gândesc că dumneata ai putea să-mi fii prietenul acela – nu ştiu de ce, afară de faptul că nu eşti nici pedant, nici vulgar, şi că nu am de ce să ioc teatru oii să fiu prudentă cu dumneata”.

Vocea ei luase o intonaţie joasă, de seriozitate, în vreme ce-l privea fix, cu gravitatea emoţionată a unui copil.

Mătuşa mea e plină de axiome de jurnal, numai că toate erau bune pentru anii ’50. Am tot timpul impresia că a te conduce după ele ar însemna să porţi muselină fină cu mâneci bufante. Cât despre celelalte femei – cele mai bune prietene ale mele – ei bine, se folosesc de mine sau chiar abuzează de mine; dar nu le pasă nici cât negru sub unghie ce mi se întâmplă. M-am plimbat prin lume prea mult – şi lumea a obosit să mă tot vadă aşa; începe să spună c-ar fi

cazul să mă mărit”.

Se lăsă tăcerea pentru câteva momente, în timpul cărora Selden medita la câteva replici care ar fi putut adăuga niţel piper situaţiei; dar le respinse în favoarea unei întrebări simple: „Păi, de ce n-o faci?”

Ea roşi şi râse. „A, văd că totuşi îmi eşti prieten şi ăsta-i unui din lucrurile neplăcute pe care le ceream”.

„N-a fost spus cu intenţia asta”, replică el, afabil. „Nu este, oare, mariajul vocaţia dumitale? Nu pentru asta sunteţi educate?”

Ea oftă. „Pentru ce altceva?”

„To: mai. Ş-atunci de ce să nu faci marele pas şi s-o termini cu restul?”

Ea ridică din umeri. „Vorbeşti de parc-ar trebui să mă mărit cu primul venit”.

„N-am vrut să spun că eşti chiar aşa de grăbită. Dar trebuie să fie cineva care să îndeplinească cerinţele”.

Ea îşi scutură capul cu un gest obosit. „Am dat cu piciorul la una sau două şanse când am ieşit în lume – presupun că orice fată face asta; şi ştii că sunt îngrozitor de săracă – şi foarte scumpă. Mie îmi trebuie foarte mulţi bani”.

Selden se-ntorsese şi întinse mâna spre o cutie cu ţigări de p? cămin.

„Ce se mai aude de Diliworth?” întrebă el.

„O, s-a speriat mama lui – s-a speriat c-o să montez altfel toate bijuteriile familiei. Şi mi-a cerut să-l promu că n-o să rearanjez salonul”.

„Tocmai lucrurile pentru care vrei să te măriţi» a

„Exact. Aşa încât i-a făcut vânt în India”.

„Ghinion – dar meriţi ceva mai bun”.

Îi oferi cutia deschisă şi ea luă trei sau patru ţigări, punând una între buze şi strecurând celelalte într-o cutiuţă de aur ataşată la lănţişorul ei lung, din perle.

„Am vreme? Numai un fum, atunci”. Se aplecă spre el să-şi aprindă ţigara. Cu o plăcere pur impersonală, Selden remarcă ce egale îi erau genele negre, ieşind din pleoapele albe şi fine, şi cum umbra purpurie de sub ele se top? a în paloarea perfectă a obrajilor.

Ea începu să se plimbe prin cameră, examinând rafturile cu cărţi şi trăgând din ţigară. Câteva volume purtau patina ruginie dată de-o mână pricepută şi de saftianul vechi şi ochii ei se odihniră pe ele, mângâindu-le, nu cu aprecierea expertului, ci cu plăcerea pentru tonurile şi texturile aparte care era una din cele mai intime bucurii ale fiinţei sale. Deodată, expresia ei se schimbă de la bucuria degajată la preocuparea activă şi se-ntoarse spre Selden cu

O Întrebare pe buze:

„Eşti colecţionar, nu? Te pricepi la ediţii princeps şi altele asemenea?”

„Pe cât se poate pricepe un om care n-are bani. Din când în când mai scot câte ceva din grămada cu fleacuri a anticarului; uneori sunt spectator la vânzările mari”.

Ea se-ntoarse din nou spre rafturi, numai că acum ochii i se plimbau nepăsători. El văzu că era preocupată de o idee nouă.

„Dar Americană… colecţionezi Americană? a

Selden făcu ochii mari şi izbucni în râs: „Nu, nu prea intră în preocupările mele. Eu au sunt de fapt un colecţionar autentic; pur şi simplu îmi place să am ediţii bune a cărţilor care îmi plac în mod deosebit”.

Ea făcu o mică grimasă. „Iar Americană sunt teribil de plicticoase, nu-i aşa?”

„M-aş prinde că da – mai puţin pentru istorici. Dar colecţionarul la care te gândeşti preţuieşte un lucru pentru raritatea sa. Nu cred că cei care cumpără Americană stau toată noaptea citindu-le – cu siguranţă bătrânul Jefferson

Gryce n-a făcut asta”. Ea asculta cu atenţie mărita. „Şi totuşi exemplarele din ea fac sume fabuloase, nu? Ca ciudat să fii gata să dai o groază de bani pentru o carte prost tipărită şi urâtă pe care n-ai de gând s-o citeşti nicicând! Şi probabil că cei mai mulţi din posesorii lor nici nu sunt istorici?”

„Nu, foarte puţini istorici îşi permit să le cumpere. Sunt nevoiţi să se folosească de cele din bibliotecile publice ori din colecţiile particulare. După mine, raritatea în sine atrage colecţionarul tipic”.

Se aşeză pe braţul fotoliului lângă care ea stătea în picioare.1 Continuă să-l chestioneze, întrebându-l care erau vo! urnele cele mai rare, dacă colecţia Jefferson Gryce era într-adevăr considerată prima din lume şi care era preţul cel mai mare la care se ridicase un singur volum.

Era atât de plăcut să stea acolo, privind la ea cum scoate din raft câte o carte, apoi alta, frunzărindu-le în grabă – profilul ei înclinat pe fondul cald al vechilor tomuri în piele –, încât continuă să vorbească fără să-şi mai bată capul de ce se interesa pe neaşteptate de un subiect atât de puţin atrăgător. Dar cu ea nu-i trebuia mult pentru a începe să caute un motiv pentru indiferent ce ar fi făcut, aşa că, văzând-o punând la loc prima ediţie din La Bruyère şi depărtându-se de rafturi, începu a se întreba ce urmărise. Întrebarea ce urmă nu era de natură să-l lumineze. Ea se opri în faţa lui cu un zâmbet menit, după câte se părea, să-l admită drept prieten şi-n acelaşi timp să-i amintească de restricţiile pe care aceasta le impunea.

„Nu ţi-e necaz niciodată” întrebă ea brusc, „că nu eşti destul de bogat să cumperi toate cărţile pe care ţi le doreşti?”

Îi urmări privirea rapidă ce făcu înconjurul camerei, cu mobila veche şi pereţii scorojiţi.

„Păi cum să nu? Mă iei drept un sfânt din icoane „Şi faptul că trebuie să munceşti – asta nu te supără? a „A, munca în sine nu e chiar aşa de rea – îmi place dreptul destul de mult”.

„Nu asta, ci faptul că eşti legat de ceva, rutina – nu simţi niciodată nevoia să laşi totul, să vezi locuri şi oameni noi?”

„Îngrozitor de mult – mai ales de când îmi văd toţi amicii urcând în grabă pe vapor”.

Ea oftă cu înţelegere. „Dar dac-ar trebui să te căsătoreşti eu să scapi – atunci nu ţi-ar fi necaz?”

Selden se puse pe râs. „Doamne fereşte!” declară el.

Ea oftă din nou, ridicându-se şi azvârlind ţigara în cămin.

„Ei vezi, aici e deosebirea: o fată trebuie s-o facă, un bărbat poate s-o facă, dacă are chef”. Îl măsură din cap până în picioare cu un ochr critic. „Haina ţi-e cam ponosită, dar cui îi pasă? Şi cu ea vei fi invitat la masă. Să port eu ceva ponosit, nimeni n-ar vrea să mai audă de mine – o femeie este invitată pentru ceea ce poartă în aceeaşi măsură cât pentru ceea ce este. Hainele constituie decorul, cadrul, dacă vrei – ele nu fac succesul, dar sunt parte din el. Cui îi trebuie o femeie soioasă? De la noi se cere să fim drăguţe şi bine îmbrăcate, iar dacă n-o putem face singure, trebuie să ne însoţim cu cineva”.

Selden îi aruncă o privire amuzată, căci era imposibil, chiar în faţa ochilor ei rugători, să o privească dintr-un unghi sentimental.

„Păi, eu zic că aşa o investiţie nu poate duce lipsă de clienţi. Poate că-ţi întâlneşti destinul în seara asta, la Trenori”.

Ea îi întoarse privirea interogativ.

„Am crezut că mergi acolo – a, nu pentru ce-am spus! Dar vor fi mulţi ca dumneata – Gwen Van Osburgh,

Wetherall-Îi, Lady Cressida Raith… şi George Dorset *

Înaintea ultimului nume făcu o pauză, pentru a arunca o privire cercetătoare pe sub gene; dar el rămase imperturbabil.

„\I-a invitat doamna Trenor; dar nu mă pot mişca până la sfârşitul săptămânii; iar petrecerile mari mă cam plictisesc”.

„Şi pe mine!” exclamă ea.

„Atunci, la ce bun…?”

„E o chestiune de afaceri – ai uitat? Unde mai pui că dacă n-aş merge, aş juca bezique cu mătuşa mea la Richfield Springs”.

„Ceea ce-i la fel de rău ca măritişul cu Diliworth”, căzu ei de acord şi râseră amândoi fără probleme, deodată prieteni.

Ea îşi aruncă ochii pe ceas.

„Vai de mine! Trebuie să plec. E trecut de cinci”.

Se opri în faţa căminului pentru a se studia în oglindă în vreme ce-şi aranja voalul. Poziţia asta îi sublinia zvelteţea liniilor lungi, ceea ce-i dădea corpului o graţie de sălbăticiune ca şi cum ar fi fost o driadă captivă, domesticită în convenţiile unui salon; şi Selden reflectă că tocmai această libertate silvană pe care o degaja dădea savoare artificialului din ea.

O însoţi până în holul de la intrare, dar în prag îi întinse mâna cu un gest de adio.

A fost o plăcere; acum va trebui să-mi întorci vizita.8

„Dar nu vrei să te conduc la gară?”

[Nu, să ne spunem aici la revedere, te rog”.

Îşi lăsă câteva clipe mâna într-a lui, zâmbindu-i adorabil.

„Atunci, la revedere… şi succes la Bellomont!” zise, deschizându-i uşa.

Pe palier, ea se opri şi privi în jur. Exista o şansă

dintr-o mie să întâlnească pe cineva, dar nu puteai şti, şi era obiceiul ei să plătească pentru rarele indiscreţii pe care le comitea cu o reacţie violentă de prudenţă. Oricum, nu e: a nimeni, afară de femeia de serviciu care freca scările. Trus pul masiv, plus lucrurile necesare din jur ocupau atât de mult loc, încât, ca să treacă pe lângă ea, Lily trebui să-şi ridice fustele şi să şteargă peretele. În acel moment, femeia se opri din treabă şi se uită în sus, curioasă, sprijinindu-şi pumnii încleştaţi, roşii, de spălătorul pe care tocmai îl scosese din găleată. Avea o faţă lătăreaţă, pământie, cu urme uşoare de vărsat, şi un păr anemic, galben ca paiul, prin care pielea capului strălucea scârbos.

„Pardon”, zise Lily, intenţionând prin politeţe să trimită un mesaj critic pentru atitudinea celeilalte.

Fără să răspundă, femeia împinse găleata mai încolo şi continuă să se zgâiască la domnişoara Bart, care se strecură pe lângă ea cu un foşnet de desssou-uri de mătase. Simţi că roşeşte sub privirea femeii. Ce-şi închipuia blestemata? Nu era chip să faci cel mai simplu, mai nevinovat lucru de pe lume fără să te supui celor mai murdare presupuneri? Mai cobori câteva trepte şi îşi zâmbi sieşi la gândti! că privirea unei spălătorese o putuse tulbura într-atât. Biata de ea o fi fost zăpăcită de o apariţie atât de neobişnuită. Dar oare apariţii ca ale ei erau chiar atât de neobişnuite pe scările lui Selden? Domnişoara Bart nu cunoştea codul moral din casele cu burlaci, aşa că sângele îi năvăli din nou în ooraji când asocie privirea scormonitoare a femeii cu efortul de a identifica un chip văzut şi-n alte dăţi. Dar îndepărtă gândul cu un zâmbet de auto-Încurajare şi grăbi paşii, întrebându-se dacă va găsi o birjă şi-n altă parte afar’ de Fifth Avenue.

Sub porticul georgian se opri iar, scrutând strada în căutarea birjei. Nu se vedea niciuna, dar apropiindu-se de

marginea trotuarului aproape se izbi de-un om cu înfăţişarea sticloasă, cu o gardenie la butonieră, şi care-şi ridică pălăria cu o exclamaţie de surpriză.

„Domnişoara Bart? Cine-ar fi zis! Da’ ştiu că am noroc, declară acesta; şi ea prinse o licărire de curiozitate amuzată după pleoapele încreţite.

„O, domnul Rosedale… ce mai faceţi?” zise ea, remarcând că enervarea irepresibilă de pe faţa ei se reflecta în brusca intimitate a zâmbetului lui.

Domnul Rosedale o cercetă cu interes şi aprobare. Era un om grăsun, roz în obraji, tipul de evreu blond, cu haine londoneze elegante, care stăteau pe el ca pe un cuier, şi ochi mici, oblici, ce-l făceau să pară că apreciază oamenii ca pe nişte antichităţi. Aruncă o privire interogativă spre porticul vilei Benedick.

„După cumpărături puţin, nu?” zise, şi tonul lui avea familiaritatea unei atingeri.

Domnişoara Bart se feri cu uşoară repulsie, şi îndată se precipită în explicaţii.

„Da… am fost pe la croitoreasă. Tocmai mă-ndreptam spre – un tren care să mă ducă la familia Trenor”.

„Aşa, croitoreasa, care vasăzică”, zise el politicos. „N-am ştiut că e vreun croitor sau vreo croitoreasă la vila Benedick”.

„Benedick?” Ea păru uşor încurcată. „Aşa se numeşte clădirea?”

„Chiar aşa: e-un cuvânt vechi pentru burlac, dacă nu mă-nşel? întâmplarea face să fiu eu proprietarul clădirii, ce-aceea ştiu”. Zâmbetul lui se adânci când adăugă pe-un ton mai liniştitor: „Dar trebuie să-mi permiteţi să vă conduc la gară. Trenorii stau la Bellomont, desigur? Aveţi exact timpul să prindeţi pe 5: 50. Croitoreasa v-a întârziat, bănuiesc 1

Lily se crispa sub şfichiul aluziei.

„Mu-mulţumesc”, se bâlbâi; şi exact atunci zări o birjă dinspre Madison Avenue, pe care o chemă cu un gest desperat.

„Sunteţi foarte amabil, dar nu pot să accept deranjul”. zise” întinzându-i mâna; şi, ignorând protestele domnului Rosedale, sări în vehiculul salvator, dând birjarului adresa pe nerăsuflate.

2

ODATĂ în birjă, se lăsă pe spate cu un oftat. De ce să plătească o fată atât de scump cea mai mică deviere de la rutină? De ce nu puteai face un lucru natural fără să trebuiască să-l doseşti după un paravan de artificii? Se supusese unui impuls trecător de a intra în apartamentul lui Lawrence Selden, şi ce rar îşi permitea luxul unui impuls! Acesta, în orice caz, avea s-o coste ceva mai mult decât îşi putea permite. Ce iritare să vadă că, în ciuda atâtor ani ce vigilenţă, greşise copilăreşte de două ori în mai mult de cinci minute. Nu destul că turnase povestea aceea idioata cu croitoreasa – ce simplu putea să-i spună lui Rosedale că luase ceaiul cu Selden! S-o fi spus doar şi toată grozăvia s-ar fi risipit de la sine. Dar, după ce se lăsase prinsă cu minciuna, mai şi repezise pe martorul încurcăturii mizerabile. Dac-ar fi avut prezenţa de spirit să-i dea voie lui Rosedale s-o conducă la gară, gestul i-ar fi cumpărat tăcerea. Pentru el, care avea precizia negustorească de a şti ce este important, precizia categoriei lui sociale, a fi văzut în compania domnişoarei Lily Bart, plimbându-se pe peronul gării în ora de vârf a după-amiezii, însemna bani „la purtător”, cum ar fi spus el singur. Ştia, bineînţeles, că avea fie o mare petrecere la Bellomont, şi posibilitatea de a fi luat drept unul din musafirii doamnei Trenor va fi fost inclusă în calculele lui. Domnul Rosedale se afla încă într-o fază a ascensiunii sociale când era important să se producă astfel de

impresii.

Partea iritantă era că Lily ştia toate astea – ştia ce uşor ar fi fost să-i închidă gura chiar acolo, şi ce greu se putea adeveri s-o facă după aceea. Domnul Simon Rosedale era omul care îşi făcea o datorie de onoare să ştie totul despre toată lumea, ideea lui de a se arăta la el acasă în societate fiind să afişeze o familiaritate de prost-gust cu aspectele mai intime ale celor cu care ar fi vrut să-l creadă lumea prieten. Lily era sigură că n-aveau să treacă douăzeci şi patru de ore şi povestea croitoresei de la vila Benedick va fi făcut turul cunoştinţelor lui Rosedale. Partea cea mai proastă era că îl repezise şi ignorase dintotdeauna. Când apăruse prima oară – nechibzuitul ei de văr, Jack Stepney, obţinuse pentru el (pentru favoruri pe care nu era greu să le bănuieşti) o invitaţie la una din marile şi insipidele petreceri „trăsnet” de la Van Osburgh – Rosedale, cu amestecul acela de sensibilitate artistică şi pricepere negustorească, se orientase pe loc spre domnişoara Bart. Îl înţelegea cel mai bine, căci propria ei orientare era condusă de calcule nu mai puţin nobile. Instruirea şi experienţa o învăţaseră să fie ospitalieră cu noii-veniţi, căci şi cel mai puţin promiţător putea fi de vreun folos mai târziu, iar dacă dovedeau contrariul, erau o mulţime de „oubliettes” care să-i înghită. Numai că un soi de aversiune intuitivă o făcuse, învingând ani grei de disciplinare socială, să-l împingă pe domnul Rosedale în „oublietta” lui fără măcar o judecată. Lăsase în urma-i numai unda uşoară a distracţiei pe care punerea lui pe fugă o cauzase printre prietenii ei; şi deşi mai târziu (ca să menţinem metafora) re-apăruse undeva mai la vale, ieşirile lui la suprafaţă fuseseră vagi şi marcate de scufundări foarte lungi.

Până acum Lily nu fusese muncită de scrupule. În carneţelul ei domnul Rosedale fusese categorisit

„imposibil”: iar Jack Stepney îşi primi porţia pentru încercarea de a-şi plăti datoriile cu invitaţii la masă. Până şi doamna Trenor, a cărei gust pentru varietate o împinsese la câteva experimente hazardate, se-mpotrivi încercărilor lui Jack de-al prezenta pe domnul Rosedale drept o noutate şi declară că, dacă n-o înşală memoria, acesta nu era altul decât evreul acela micuţ care fusese servit complet ş-apoi dat afară de la ospăţul social de vreo duzină de ori; şi dacă Judy Trenor îşi punea ceva în cap, apoi erau puţine şanse ca domnul Rosedale să fie admis mai încoace de limbo-ul marginal al petrecerilor lui Van Osburgh. Jack renunţă la luptă râzând: „Vom vedea” şi, bărbătos în încercare, se arătă cu Rosedale prin restaurantele selecte. În compania unora din doamnele acelea cu multă personalitate şi puţin credit social, care se găsesc oricând pentru astfel de scopuri. Dar până acum încercarea nu dăduse roade şi cum Roseuaie, fără îndoială, plătea consumaţiile, râsul îi căzuse în spate.

Domnul Rosedale, se va vedea, nu fusese încă o persoană de temut – dacă nu i te puneai la dispoziţie. Şi tocmai asta făcuse domnişoara Bart. Minciunica ei stângace îi arătase că are ceva de ascuns; şi nu se-ndoia că el avea o răfuială cu dânsa. Ceva în zâmbetul lui îi spunea că nu uitase. Îndepărtă gândul c-un fior uşor, dar o apăsă tot drumul până la gară şi o urmă pe peron cu persistenţa inspiratorului lui însuşi.

Nu-şi ocupase bine locul, că trenul şi porni; dar după ce se aşeză în colţul ei cu grija instinctivă pentru efect, care n-o părăsea niciodată, începu a se uita în jur cu speranţa să mai vadă vreun invitat la petrecerea Trenorilor. Voia să fugă de sine, şi conversaţia era singura cale pe care o ştia. Căutarea îi fu răsplătită de imaginea unui tânăr foarte blond, cu o barbă moale, roşiatică, care, la celălalt capăt al vagonului, părea a se ascunde după un

ziar desfăcut. Ochii lui Lily se luminară, şi un zâmbet slab îi relaxă liniile încordate ale gurii. Ştiuse că domnul Percy Gryce era invitat la Bellomont, dar nu contase pe norocul de a-l întâlni, singură, în tren; lucru care izgoni orice gând incomod dinspre domnul Rosedale. Poate că, totuşi, ziua avea să sfârşeas: a mai bine decât începuse.

Începu să taie paginile unui roman, studiindu-şi calm prada printre genele lăsate, în vreme ce-şi organiza o metodă de atac. Ceva în atitudinea lui de absorbire conştientă îi spunea că ştia de prezenţa ei acolo – nimeni nu arătase vreodată un interes atât de mare pentru un ziar de seară! îşi zise că era prea timid pentru a veni la ea şi că ea trebuia să găsească o cale de apropiere care să nu pară un avans din pat te-i. O amuză gândul că cineva atât de bogat ca domnul Percy Gryce putea fi timid; dar era înzestrată cu nesfârşită indulgenţă pentru astfel de idiosincrazii, şi apoi, timiditatea lui putea s-o ajute mai mult decât o siguranţă prea mare. Avea arta de a inspira încredere celor încurcaţi, dar nu era la fel de sigură că putea încurca pe cei siguri de ei.

Aşteptă până ce trenul ieşi din tunel şi se iviră siluetele sărăcăcioase ale mahalalelor din nord. Apoi, pe când îşi încetinea viteza lângă Yonkers, se ridică de pe locul ei şi o luă încet pe culoarul din vagon. În dreptul domnului Gryce, trenul se zgâlţâi şi acesta văzu o mână mică prinzându-se de spătarul scaunului său. Sări în picioare, cu faţa ingenuă roşie ca focul; până şi roşeaţa bărbii părea acum o vâlvătaie

Trenul se legănă din nou aproape o aruncă pe domnişoara Bart în braţele sale. Ea se retrase înapoi râzând; dar el rămase învăluit în parfumul rochiei ei şi cu umbra unei atingeri pa un umăr.

„A, domnul Gryce! Vă cer iertare… tocmai îl căutam pe însoţitor pentru ceai”.

Îi întinse mâna când trenul îşi reluă mersul mai domol şi schimbară câteva cuvinte în picioare, între scaune. Da – mergea la Bellomont şi el. Auzise că avea să vină la petrecere – roşi din nou când recunoscu asta. Şi-o să stea şi el o săptămână întreagă? Ce minunat!

Dar la punctul acesta al conversaţiei, câţiva pasageri întârziaţi care urcaseră la ultima staţie îşi făcură loc în vagonul lor, şi Lily se văzu nevoită să se-ntoarcă la locul ei.

„Locul de lângă mine nu este ocupat – mi-ar face plăcere „zise ea peste umăr; şi domnul Gryce se mută lângă ea, nu fără nesfârşite stângăcii, cu arme şi bagaje.

„Aha, uite-l şi pe însoţitor, poate reuşim să servim puţin ceai”.

Îi făcu semn acestuia şi, la moment, cu uşurinţa ce părea corolarul oricărei dorinţi a ei, o măsuţă fu instalată între scaune şi ea îl ajută pe domnul Gryce să-şi plaseze proprietăţile stânjenitoare sub ea.

Când sosi ceaiul, el îi urmări fascinat, mut, mâinile zburând deasupra tăvii, miraculos de fine şi mici în comparaţie cu serviciul grosolan şi pâinea tăiată mare. I se părea nemaipomenit ca cineva să poată îndeplini cu atâta uşurinţă nepăsătoare sarcina dificilă de a prepara ceaiul în public, a încă într-un tren năiăvaş. El n-ar fi îndrăznit nici în ruotul apu ui să comande ceai, de frică să n-atragă a ei a vecinilor de vagon: aşa, la adăpostul afişării ei fără problem?, sorbi lichidul sordid ca şi cum ar fi fo’ t mană cercitsu.

Lily, păstrând încă pe buze savoarea ceaiului orienta1 al lui Selden, nu prea avea chef s-o înece în fiertura de cale ferată care părea că-l topeşte pe tovarăşul ei de drum: clar zicându-şi, pe bună dreptate, că unul din farmecele ceaiului este să-l bei cu cineva, rotunji plăcerea domnului Grvce zâm Bndu-i deasupra ceştii.

E bun, nu l-am făcut prea tare?” întrebă ea cu

solicitudine; iar el răspunse, convins, că nu băuse în viaţa lui ceai mai bun.

„Şi eu zic la fel”, reflectă ea cu glas tare; şi imaginaţia i se aprinse la gândul că domnul Gryce, care părea în culmea mulţumirii pe pământ, poate chiar făcea prima lui călătorie singur cu o femeie frumoasă:

I se păru un act providenţial ca tocmai ea să fie instrumsntul iniţierii lui. Alte fete n-ar fi ştiut cum să-l ia. Ele ar fi apăsat pe noutatea aventurii, încercând să-l facă să se simtă în beţia unei escapade. Dar metodele lui Lily erau mai delicate. Ea îşi aminti că vărul Jack Stepney îl definise cândva pe domnul Gryce drept tânărul care promisese mamei lui să nu iasă niciodată în ploaie fără galoşi; luând firul ăsta, se hotărî să dea scenei un aer uşor domestic. În speranţa că tovarăşul ei, în loc să simtă că face ceva nebunatic or ieşit din comun, va fi pur şi simplu ispitit să mediteze la avantajul de a avea mereu companie la ceai, în tren. 1

Dar, cu toate eforturile ei, conversaţia lâncezi după ce se îndepărtă tava şi se văzu confruntată iarăşi cu limitele domnului Gryce. Nu ocaziile îi lipseau, ci imaginaţia: papilele lui mentale n-aveau să distingă niciodată între un ceai de cale ferată şi adevăratul nectar. Exista, totuşi, un subiect pe care se putea bizui, un arc pe care era de-ajuns să-l atingă pentru a-i pune maşinăria simplă în mişcare. Se abţinuse să-l atingă pentru că era o ultimă resursă, iar ea contase pe alte talente spre a stimula alte senzaţii; dar văzând o umbră de suficienţă mohorâtă cuprinzându-i faţa, îşi dădu seama că erau necesare măsuri extreme.

„Şi cum mai merge”, zise, aplecându-se spre el, „cu Americană?”

Parcă o pâclă se luă de pe ochii lui; parcă o peliculă fusese îndepărtată din ei, şi ea simţea afirmându-se

mândria unui meseriaş priceput.

„Am câteva noutăţi”, zise el, topit de plăcere, dar coborând vocea ca şi cum s-ar fi temut ca vecinii de vagon să nu comploteze întru prădarea lui.

Ea se interesă cu căldură şi pe nesimţite îl făcu să vorbească despre ultimele achiziţii. Era singurul subiect care-l făcea să-şi uite de sine, or tocmai îi permitea să-şi amintească de sine fără probleme, pentru că îl făcea să se simtă ca peştele în apă, putea să-şi afirme o superioritate pe care puţini i-o puteau contesta. Dintre cunoscuţii lui, mai nimănui nu-i păsa de Americană, mai nimeni nu ştia nimic despre ele, şi conştiinţa acestei ignoranţe colective îi reliefa agreabil cunoştinţele. Singura problemă era să aducă vorba despre ele şi s-o ţină, căci cei mai mulţi n-arătau niciun fel de chef să fie luminaţi, iar domnul Gryce era ca un negustor cu depozite pline ochi de mărfuri nedorite. Iată însă că domnişoara Bart voia să afle despre Americană; ba mai mult, era deja suficient de informată ca să facă sarcina continuării instruirii tot atât de uşoară pe cât era de plăcută. Ea îl chestiona inteligent, îl asculta supusă; şi, pregătit pentru plictisul care de regulă începea să se strecoare pe chipul celor ce-l ascultau, el deveni elocvent sub privirea ei absorbită. „Punctele” pe care ea avusese prezenţa se spirit să le spicuiască de la Selden, anticipind chiar această împrejurare, o serveau atât de bine, încât începu a se gândi la vizita aceea ca la cel mai norocos moment al zilei. Arătase odată în plus talent în a profita de neprevăzut şi sub masca zâmbetului atent cu care îşi gratula însoţitorul germinau teorii periculoase în favoarea lăsării în voia instinctului.

Chiar dacă mai puţin clar, senzaţiile domnului Gryce erau la fel de agreabile. Simţea excitaţia confuză cu care organismele inferioare salută îndeplinirea nevoilor lor, şi toute simţurile lui pluteau în derivă într-o bună-stare

ceţoasă prin care ghicea, vagă şi prietenoasă, prezenţa domnişoarei Bart.

Interesul domnului Gryce pentru Americană nu se stârnise în el, iniţial: era imposibil să dezvolte vreun interes ce unul singur. Colecţia, deja renumită între bibliofili, îi fusese lăsată de un unchi; era de altfel singurul lucru care adusese glorie numelui de Gryce şi nepotul se mândrea cu moştenirea asta de parcă ar fi fost rodul propriei lui munei îi. Treptat, ajunsese s-o privească aşa şi să aibă deosebiră satisfacţie personală când întâlnea vreo referire la colecţia Americană Gryce. Speriat de orice interpelare personală, simţea, vizavi de menţinerea tipărită a numelui său, o plăcere atât de profundă şi debordantă, încât ai fi zis că este o compensaţie pentru fuga de publicitate.

Pentru a încerca bucuria asta cât mai des, se abonase la toate publicaţiile privitoare la bibliofilie în general, şi la istoria americană în special, şi cum aluziile la biblioteca lui abundau în paginile lor – singura lui lectură –, ajunse să se creadă cineva şi să anticipeze senzaţia pe care ar fi provocat-o celor pe care-i întâlnea pe stradă oii cu care călătorea, dacă le-ar fi spus deodată că se află în faţa posesorului colecţiei Americană Gryce.

Cei mai mulţi dintre timizi au astfel de compensaţii secrete, şi domnişoara Bart era atât de inteligentă încât să-şi dea seama că vanitatea interioară este de obicei direct proporţională cu auto-reducelea exterioară, Cu cineva mai sigur pe sine, ea nu ar fi îndrăznit să se ocupe atât de un subiect, ori să arate un interes atât de exagerat; dar aşa, ghicise că egoismul domnului Gryce era un sol arid, avid de apă şi hrană constantă din afară. Domnişoara Bart avea darul de a urmări un curent subteran în vreme ce părea că navighează pe suprafaţa conversaţieiân «izul acesta, incursiunea ei mentală lua forma unei rapide treceri în

revistă a viitorului domnului Percy Gryce alături de ea. Gryce-i erau din Albany şi făcuseră numai de curând cunoştinţă cu metropola, unde mama şi fiul sosiseră după moartea lui Jefferson Gryce-tatăl, pentru a lua în posesie casa din Madison Avenue – o casă oribilă, cu piatră brună la exterior şi nuc negru în interior, interior care adăpostea biblioteca Gryce într-o anexă garantată contra incendiilor, şi care arăta ca un mausoleu. Cu toate astea, Lily ştia tot ce trebuia ştiut despre ei – sosirea tânărului domn Gryce tulburase inimile materne ale New York-ului şi când o fată nu are mamă, care să palpite pentru ea, trebuie să fie în alertă ea însăşi. De aceea, Lily nu numai că reuşise să-i aţină calea tânărului, dar cunoscuse şi pe doamna Gryce, o femeie monumentală, cu voce stentoriană şi mintea preocupată de fărădelegile servitorilor ei, care venea uneori la doamna Penis ton pentru a afla de la ea cum face s-o oprească pe bucătăreasă să nu-i care mâncarea afară din casă. Doamna Gryce avea un fel de bunăvoinţă impersonală i privea cu neîncredere ajutorul dat unor indivizi, dar subscria la diverse instituţii filantropice când rapoartele lor anuale arătau un surplus clar. Preocupările ei domestice erau multiple, de la inspecţii secrete în dormitoarele servitorilor, la coborâri inopinanle în pivniţă; dar nu-şi îngăduise niciodată prea multe plăceri. O dată totuşi pusese să i se tipărească o ediţie specială a Legii Salice *, cu paragrafe, şi dăruise câte un exemplar fiecărui preot din dioceză; iar albumul suflat cu aur, în care lipise scrisorile lor de mulţumire, forma ornamentul principal de pe masa din salonul ei.

Percy fusese crescut în principiile pe care o femeie atât de minunată cu siguranţă i le inoculase. Toate formele de prucienţă şi reţinere fuseseră grefate pe o natură deja reţinută şi prudentă, cu rezultatul că promisiunea lui către doamna Gryce privitoare la galoşi apărea ca o inutilitate a

absolută, atât de puţin probabil era ca el să se fi hazardat singur în vrăjmăşia ploii. După majorat şi după ce intrase în posesia averii pe care răposatul domn Gryce o făcuse de pe urma inventării unui dispozitiv de ventilaţie pentru hoteluri, tânărul continuă să locuiască cu mama lui în Albany; dar la moartea lui Jefferson Gryce, când o altă mare proprietate trecu în mâna fiului ei, doamna Gryce găsi de cuviinţă că „interesele” lui îi făceau prezenţa la New York obligatorie. Aşa că se instală în casa de pe Madison Avenue, iar Percy, cu un simţ al răspunderii întru nimic inferior celui care o caracteriza pe mama lui, îşi petrecea toate zilele săptămânii în elegantul birou de pe Broad Street, unde o mină de funcţionari palizi încărunţiseră pentru o mână de bani în slujba familiei Gryce şi unde era iniţiat, cu tot respectul cuvenit, în toate amănuntele artei de a acumula.

Din câte aflase Lily, aceasta fusese până atunci singura ocupaţie a domnului Gryce şi nimeni n-o putea condamna că 1 se părea floare la ureche să aţâţe interesul unui tânăr care postise atât de mult. În orice caz, se simţea atât de stăpână pe situaţie că se abandonă unui sentiment de sigu

— O culegere de vechi obiceiuri ale francilor, care a fost întocmită. se pare, în timpul lui Clovis (465 – 511). În această culegere se examinează cele mai diverse delicte, începând cu furtul unei găini şi termin nd cu răscumpărarea pentru uciderea unui om L. s. se împarte în titluri, iar fiecare titlu cuprinde, la rândul său, mai multe paragrafe. Un mare număr de capitole e consacrat stabilirii amenzilor care trebuiau plătite pentru tot felul de furturi. Referindu-se la cele mai variate aspecte ale vieţii franci or, întâlnim şi titluri ca „Despre omoruri”, sau „Dacă cineva fură soţia altuia”, „Despre cazul când cineva apucă pe o femeie liberă de braţ, de mină sau de deget”, „Despre

participarea la vrăjitorie”, „Despre patrupede, dacă omoară un om” etc.

ranţă care-i alungă din minte orice frică de domnul Rosedale, orice complicaţie legată de acea frică.

Şi oprirea trenului la Garrisons n-ar fi adus nimic nou în acest sens, dacă n-ar fi surprins o mină disperată pe chipul interlocutorului ei. El stătea cu faţa la uşă, şi-şi dădu seama că tulburarea îi venea de la apariţia vreunei cunoştinţe; fapt confirmat de capetele întoarse într-acolo şi o mişcare generală pe care o producea propria-i intrare într-un vagon, de pildă.

Recunoscu pe loc simptomele, aşa că nu fu de loc surprinsă să se audă strigată, strident, de o femeie drăguţă, care intrase în vagon însoţită de o servitoare, un bull-terrier şi un valet care se-mpleticea sub o tonă de valize şi cutii cu pălării ori rochii.

„Lily, mergi la Bellomont? Atunci nu-mi poţi da locul tău, nu? Dar nu se poate să nu stau în vagonul ăsta… Însoţitor, trebuie să-mi găseşti un loc imediat. Nu poate cineva să plece în alt vagon? Vreau să stau cu prietenii mei. O, ce mai faceţi domnule Gryce? Vă rog, vă rog din suflet să-l faceţi să înţeleagă că trebuie să stau lângă dumneavoastră şi Lily”.

Doamna George Dorset nu dădea nicio atenţie eforturilor schiţate ale unui călător cu o geantă uşoară care făcea tot ce putea spre a-i face loc prin coborârea lui din tren, ci sta înfiptă în mijlocul culoarului, împrăştiind în jur sentimentul acela general de exasperare pe care nu de puţine ori îl creează o femeie drăguţă în voiaj.

Era mai mică şi mai subţire decât Lily Bart, un fel de ţipar pliabil, pe care ai fi putut să-l strângi şi să-l pui într-o cutioară, ca pe una din dantelele vii care «o împopoţonau. Feţişoara ei palidă părea doar cadrul ce ocaziona o pereche de ochi negri, ieşiţi din comun, al căror vizionari-

m contrasta curios cu tonul şi gesturile ei poruncitoare; aşa încât, cum rema casa cândva o prietenă de-a ei, era ca un spirit fără trup ce ocupă foarte mult loc.

Des: operând până la urmă că locul de lângă domnişoara Bart îi sta la dispoziţie. Îl ocupă pe acesta dar şi mult spaţiu din jurul lui, explicând între timp că venise de la Mount Kisco cu automobilul personal în dimineaţa acea şi aşteptase până i se făcuse lehamite la Garrisons, fără nicio ţigară la ea, bestia de bărbată-su uitând să-i umple iarăşi caseta înainte de plecare.

„Şi la ora asta nici tu nu cred să mai ai vreuna, nu, Lily? a conchise ea pe un ton plângăreţ.

Domnişoara Bart surprinse privirea îngrozită a domnului Percy Gryce, ale cărui buze nu fuseseră nicicând întinate de tutun.

„Ce întrebare absurdă, «Bertha!” exclamă ea, roşind la gândul micului depozit întocmit la Lawrenee Selden.

„Cum, nu fumezi? De când te-ai lăsat? Cum spui? Niciodată… Nici dumneavoastră, domnule Gryce? A, desigur.» ce proastă sunt… Înţeleg”.

Şi doamna Dorset se lăsă pe perne cu un zâmbet care o Tăcu pe Lily să blesteme locul liber de lângă ea.

3

BRIDGE-ul ţinea la Bellomont până dincolo de miezul nopţii, de obicei; şi când Lily se duse la culcare în noaptea aceea, simţea că jucase prea mult.

Neîncântând-o defel dialogul cu sine care o aştepta în cameră, întârzie cât putu pe scara largă, privind sala de dedesubt, unde ultimii jucători se strânseseră în jurul tăvii cu pahare înalte şi carafe tivite cu argint, pe care un servitor tocmai o aşezase pe masa joasă de lângă cămin.

Sala era boltită, cu o galerie susţinută de coloane de marmură pală. Prin colţuri se puteau vedea flori ornamentale bogate, înalte, multe la un loc, pe un fond de

verdeaţă întunecată. Pe covorul stacojiu moţăiau aristocratic, în faţa căminului, un ogar şi doi sau trei spanieli, iar lumina de deasupra capetelor făcea să strălucească părul femeilor şi bijuteriile lor să arunce scântei cu fiece mişcare.

Uneori, astfel de scene o ampleau de încântare pe Lily, îi satisfăceau gustul pentru frumos şi pasiunea pentru eleganţa exterioară a vieţii; alteori însă, ele făceau şi mai acutorezente limitele propriei şanse. Aşa se întâmplă şi acum, când contrastul îi păru atât de net, încât se întoarse pe călcâie cât ai clipi, în vreme ce doamna George Dorset, strălucitoare în paiete şi serpentine, îl trăgea într-un colţ, sub galerie, pe Percy Gryce, cum îşi trage un animal de pradă victima într-o văgăună.

Nu că domnişoarei Bart i-ar fi fost frică să nu-şi piardă avantajul asupra domnului Gryce. Doamna Dorset îl putea şoca ori ameţi, dar nu avea nici dibăcia şi nici răbdarea să-şi ţină prada. Era prea egoistă pentru a pătrunde în tainiţele timidităţii lui, şi apoi, pentru ce s-ar fi ostenit? Cel mult, putea s-o amuze să-şi hată joc de prostia lui timp de o seară – după aceea el ar fi fost doar o povară pentru ea, şi ştiind aceasta, era prea experimentată ca să-l încurajeze. Dar numai la gândul că femeia aceea putea culege un bărbat pentru a-l azvârli cât colo când avea chef, Lily Bart simţi o invidie fără margini. O după-amiază întreagă îndurase plictisul companiei lui Percy Gryce – era de-ajuns să se gândească la el şi trezea ecoul vocii lui monotone –, dar nu-şi putea permite să-l ignore a doua zi, trebuia să îndure altă porţie de plictiseală, să adopte tactici noi, şi totul pentru şansa colosală ca el să fi hotărât în cele din urmă să-i facă cinstea de a o plictisi pentru tot restul vieţii.

Cumplită soartă – dar cum să scape de ea? Ce avea de ales? Să fie ea însăşi, ori o Gerty Farish. Intrând în

dormitorul ei, cu lumini discrete, calde, cu halatul dantelat aşteptând-o pe aşternuturile mătăsoase, cu papucii mici, brodaţi, aşteptând-o în faţa căminului, cu o vază cu garoafe care ura „pleau camera cu parfumul lor, cu ultimele romane şi reviste aşteptând netăiate pe o masă lângă veioză, ea avu imaginea apartamentului nenorocit al domnişoarei Farish, cu lucruri ieftine şi tapet hidos. Nu; ea nu era făcută pentru un mediu meschin şi sărăcăcios, pentru compromisurile sărăciei, întreaga ei fiinţă cânta într-o atmosferă de lux; era cadrul ideal, singurul climat în care putea respira. Dar nu luxul altora îl voia ea. Câţiva ani în urmă, îi ajungea – îşi sorbea cupa zilnică de nectar fără să-şi bată capul de i-o ducea la buze. Acum începeau s-o irite obligaţiile pe care tot ea şi le impunea, să se simtă ca un parazit pe splendoarea care cândva părea să-i aparţină firesc. Erau chiar momente când era conştientă că rămâne datoare.

Multă vreme refuzase să joace bridge. Ştia că nu-şi poate permite şi se temea să nu prindă un gust atât de costisitor. Văzuse pericolul exemplificat nu numai de una din cunoştinţele ei – de Ned Silverton, de pildă, încântătorul băiat blond care stătea acum cuprins de-o admiraţie ahjectă în spatele doamnei Fisher, o „divorcee* faimoasă, cu priviri şi rochii la fel de frapante ca şi titlurile rubricilor de scandal care vorbeau de „cazul” ei. Lily îşi amintea ziua în care Siiverton intrase din întâmplare în cercul lor, cu aerul unui Arcadian rătăcit care tocmai şi-a publicat sonetele pline de farmec în revista colegiului. De atunci, el se-ndrăgostise de doamna Fisher şi de bridge, şi acesta din urmă, măcar, îl băgase în cheltuieli din care nu o dată fusese scos de înnebunitele lui surori nemăritate care, adorându-i sonetele, se lipseau de zahăr în ceai ca să-şi ţină odorul de frăţior pe linia de plutire. Lily ştia bine ce se-ntâmplase cu Ned. Văzuse în ochii lui fermecători –

ochi în care găseai mult mai multă poezie decât în sonetele lui – surpriza făcând loc amuzamentului, apoi amuzamentul neliniştii, în trecerea sub mrejele groaznicului zeu Noroc; şi se temea să nu descopere aceleaşi simptome la ea.

Căci în anul din urmă descoperise că gazdele sale se aşteptau să ia loc la masa de joc. Era un mod de a se achita pentru ospitalitatea prelungită, pentru rochiile şi bijuteriile fără valoare care din când în când îi completau garderoba modestă. Şi de când se apucase serios de joc, se pasionase mereu mai mult. O dată sau de două ori în ultima vreme câştigase o sumă mare şi, în loc s-o păstreze „pentru zile negre”, o cheltuise pe rochii şi bijuterii, iar dorinţa de a nivela această imprudenţă, combinată cu beţia crescândă a jocului, o împinsese la licitări tot mai mari. Încerca să-şi găsească scuze în ideea că, în grupul de la Trenori, ori jucai pe mize mari, ori erai catalogat drept şarlatan sau meschin; dar ştia că îi intrase jocul în sânge şi că, date fiind împrejurările, erau slabe şansele să şi-l scoată de-acolo.

În seara aceasta ghinionul o urmărise pas cu pas şi punguţa aurită atârnând între bijuteriile ei false era aproape goală când se întoarse în camera ei. Deschise dulapul şi, scoţând cutia cu bijuterii, căută fişicul din care îşi umpluse punga înainte de a coborî la cină. Nu mai erau decât douăzeci de dolari; atât de surprinsă fu, yicât pentru o clipă gândi c-a fost prădată. Apoi însă luă un stilou şi o bucată de hârtie şi, aşezându-se la masa de scris, încercă să-şi amintească ce cheltuise în ziua aceea. Îi pocneau tâmplele de oboseală şi trebui să revadă de mai multe ori cifrele; dar în cele din urmă găsi, fără putinţă de tăgadă, că pierduse la cărţi trei sute de dolari. Îşi scoase caietul de conturi să vadă dacă nu cumva stă mai bine decât crede, dar descoperi că era tocmai invers. Atunci se întoarse la

calcule; dar oricât le-ar fi învârtit, n-avea cum pune la loc cei trei sute de dolari dispăruţi. Era suma pe care o pusese deoparte ca s-o mai împace pe croitoreasă – dacă nu cumva se hotăra s-o folosească în acelaşi scop pentru bijutier. În orice caz avea atâtea destinaţii, încât tocmai insuficienţa ei o făcuse să joace pe mize mari. În speranţa de a o dubla. Dar, bineînţeles, pierduse – tocmai ea, pentru care fiecare bănuţ conta, în vreme ce Bertha Dorset, cu un soţ putred de bogat, trebuie să fi pus mâna pe cel puţin cinci sute, iar Judy Trenor, care îşi putea permite să piardă o mie pe noapte, plecase de la masă ducând un teanc aşa de mare încât nu putuse da mâna cu musafirii ei, când aceştia îi urară noapte bună.

O lume în care erau posibile astfel de lucruri era pentru Lily Bart o lume de neiertat; oricum, nu înţelesese niciodată legile unui univers care o lăsa atât de uşor afară din calculele lui.

Începu să se dezbrace fără s-o mai sune pe cameristă, pe care o trimisese la culcare. Prea fusese multă vreme sclava plăcerilor altora ca să nu menajeze pe cei ce depindeau de ea şi, uneori, în pasele proaste, o izbea faptul că între ea şi camerista ei nu există nicio deosebire, afară de aceea că cealaltă primea un salariu regulat.

Stând în faţa oglinzii şi pieptănându-şi părul, îşi contemplă faţa suptă şi palidă şi o îngroziră două linii mici la colţul gurii, defecte vagi în curba dulce a obrazului.

„Trebuie să uit de griji!” exclamă ea. „Dacă nu cumva o fi din cauza luminii electrice… „gândi, sărind de pe scaun şi aprinzând luminările de pe noptieră.

Stinse becul din perete şi se scrută în oglindă stând între luminări. Ovalul alb al feţei dansa pe-un fundal de umbre, înceţoşat de lumina nesigură; dar cele două, linii din] urul eurii tot acolo erau.

Lily se sculă şi se dezbrăcă în grabă. „De vină-i

numai oboseala, gândurile astea îngrozitoare”, îşi tot repeta; i se părea o injustiţie şi mai mare ca nişte mici mizerii să-şi lase urma pe frumuseţea care constituia singura ei armă împotriva lor.

Dar urmele existau şi acolo aveau să rămână. Se întoarse obosită cu gândul la Percy Gryce, ca un călător ce-şi ridică pe umeri povara grea şi o ia greoi la drum, după o scurtă oprire. Era aproape sigură că-l „agăţase” – câteva zile de trudă şi va fi răsplătită. Numai că, atunci şi acolo.

răsplata în sine n-o bucura de loc, nu simţea nicicum freamătul adus de gândul victoriei. Va fi odihna departe de griji, nimic altceva – şi ce puţin îi va fi părut asta în urmă cu mai mulţi ani! Ambiţiile ei se topiseră pe nesimţite în aerul neîndurător al eşecului. Dar de ce dăduse greş? Era vina ei ori a destinului?

Îşi aminti cum îi spunea mama ei, cu un fel de sete de răzbunare cruntă, după ce pierduseră tot: „Tu ai să câştigi totul înapoi… ai să iei totul înapoi, cu faţa ta”… Amintirea asta stârni un lung şir de alte amintiri şi asociaţii şi, în întuneric, ea reconstrui trecutul care dusese la acest prezent.

O casă în care nimeni nu cina acasă decât dacă aveau musafiri; soneria de la intrare sunând încontinuu; măsuţa din hol debordând de plicuri pătrate, care erau deschise în grabă, şi de plicuri lungi care erau azvârlite în hăul unui vas de bronz spre a se odihni întru praf şi uitare; un şir de fete în casă franţuzoaice şi englezoaice ţipând într-un haos de dulapuri şi garderobe date peste cap; o dinastie la fel de perisabilă de doici şi valeţi; certuri la bucătărie, în cămări şi-n salon; excursii precipitate în Europa şi înapoieri cu cufere burduşite şi zile de interminabil despachetat; discuţii semianuale asupra locului de petrecere a verii, interludii cenuşii de economie şi reacţii scânteietoare de încălcare a ei – acesta era cadrul primelor

amintiri ale lui Lily Bart.

Peste tot vârtejul de imagini ce se numea „casă” domnea figura viguroasă şi voluntară a unei mame încă destul de tânără să danseze până la epuizare, în timp ce imaginea tatălui, foarte înceţoşată şi fadă, umplea un spaţiu intermediar între valet şi omul care venea să întoarcă pendulele. Chiar pentru ochii copilăriei, doamna Iludson Bart era tânără; în schimb Lily nu-şi amintea vremea când tatăl ei era şi altfel decât chel şi uşor gârbov, cu multe fire albe în păr şi un mers obosit. Mai târziu, avea să primească şocată informaţia că nu era decât cu doi ani mai în vârstă decât mama ei.

Arareori îl vedea Lily pe tatăl ei la lumina zilei. Toată ziua el se găsea „la serviciu”; iar iarna, era de mult noapte când îi auzea pasul istovit pe scări şi mâna pe clanţa uşii ei. O săruta fără să-i vorbească şi punea câteva întrebări doicii ori guvernantei; apoi apărea camerista doamnei lâart ca să-l anunţe că cina în oraş, şi o lua din loc în grabă, salutând-o cu o înclinare a capului pe Lily. Vara, când li se alătura ca să petreacă împreună o duminică la Newport sau Southampton, era şi mai şters şi mai tăcut ca iarna. Odihna părea a-l obosi şi stătea ore în şir privind în gol marea, orizontul, într-un colţ liniştit al verandei, fără să ia în seamă existenţa soţiei lui, existenţă ce se desfăşura cu mult tam-tam la câţiva paşi. De cele mai multe ori însă, doamna Bart şi cu Lily plecau să-şi petreacă vara în Europa şi nici nu ajungea vaporul. Ia mijlocul distanţei, că domnul Bart înceta să mai existe. Uneori era adus în discuţie, dar numai pentru a fi sever criticat pentru că uitare să trimită bani pentru cheltuielile doamnei Bart; dar în cea mai mare parte a timpului niciuna nu-l amintea, niciuna nu se gândea la el, până ce imaginea lui gârbovă, răbdătoare, apărea pe cheiul New York-ului ca un tampon între mărimea bagajelor soţiei sale şi restricţiile vămii

americane.

Aşa, cu dezinvoltură şi totuşi agitat, trecură anii adolescenţei lui Lily: o cursă în zigzag în care familia se angajase în deriva curentului plăcerii, trasă uneori spre fundul apei de un subcurent perpetuu, acela al nevoii de bani. de mai mulţi bani. Lily nu-şi amintea să fi existat o vreme când erau destui bani şi, într-un mod neclar acum, domnul Bart era, se pare, întotdeauna învinuit pentru aceasta. Cu siguranţă nu putea fi vina doamnei Bart, pe care prietenii o caracterizau drept „o gospodină excelentă”. Doamna Bart avea faima de a produce efecte mari cu mijloace puţine; şi trebuie să-i fi părut un lucru eroic, ei şi cunoştinţelor ei, să trăiască pe-un picior mult mai mare decât ar fi justificat contul din bancă.

Lily avea o mândrie înnăscută faţă de această iscusinţă a mamei sale – fusese crescută în credinţa că, indiferent de preţ, trebuie să ai un bucătar bun şi să te îmbraci „decent”, cum spunea doamna Bart. De altfel, cel mai grav reproş pe care doamna Bart îl aducea soţului ei era întrebarea „Vrei să trăim ca porcii?”; iar „nu”-ul lui era privit întotdeauna ca o aprobare de a telegrafia la Paris pentru încă vreo două rochii şi de a telefona la bijutier spre a-l anunţa că poate totuşi să trimită brăţara turcoaz la care se uitase doamna Bart în dimineaţa aceea.

Lily cunoştea oameni care „trăiau ca porcii” şi înfăţişarea ca şi Locuinţele lor justificau scârba mamei sale pentru o astfel de existenţă. Aceştia erau mai ales verişoare care locuiau în case mizere cu gravuri ieftine, de prost-gust, pe pereţi, cu fete în casă acre, care răspundeau „mă duc să văd” unor musafiri ce veneau la o oră când orice om normal este, convenţional, dacă nu şi de fapt, ieşit în oraş. Partea dezgustătoare era că multe din aceste verişoare erau bogate, aşa că Lily dedusese că dacă existau oameni care trăiau ca porcii, aceasta era o alegere

deliberată a lor, combinată cu lipsa unor norme de trai. Asta îi dădea un complex de superioritate şi nu era nevoie de comentariile doamnei Bart asupra „ţoapelor” şi zgârcitelor familiei ca Lily să-şi dezvolte gustul energic, mustind de viaţă, pentru frumos.

Lily avea nouăsprezece ani când mersul vieţii o sili să-şi revizuiască concepţia despre lume.

Cu un an înainte îşi făcuse debutul în societate, un debut-trăsnet, în spatele căruia se afla un foarte greu nor de cheltuieli. Lumina debutului mai pâlpâia la orizont, în schimb noiul devenise mai ameninţător; şi, deodată, se sparse. Cu atât mai oribil, cu cât nimeni nu se aştepta; şi acum Lily retrăia, în unele momente ale ei, dureros de viu, fiecare clipă a zilei în care căzuse celălalt trăsnet. Stătea cu mama ei la masa din sufragerie, mâncând din „chaufroix”-ul şi somonul rece de la petrecerea de cu seară – una din puţinele economii pe care le făcea doamna Bart era să mănânce în familie resturile somptuoase ale ospitalităţii ei culinare. Lily simţea moleşeala plăcută pe care-o simt tinerii care au dansat până în zori; dar mama ei, în pofida câtorva linii apărute în jurul gurii şi sub buclele blonde, era vioaie, energică şi plină de culoare de parcă tocmai s-ar fi sculat dintr-un somn bun.

În centrul mesei, între „marrons glaces” care începeau să se topească şi vişinile trase în ciocolată, îşi ridicau semeţ capetele nişte „frumuseţi americane”; aveau tulpini atât de înalte că ajungeau până-n dreptul ochilor doamnei Bart, atât că obişnuitul lor roşu proaspăt cam pălise şi simţul lui Lily pentru conformitate fu lezat de reapariţia lor pe masă.

„Zău mamă”, zise ea cu reproş, „am putea s-avem şi noi nişte flori proaspete la masă. Nişte narcise ori lăcrămioare…”

Doamna Bart păru surprinsă. Propria-i eleganţă se

acorda numai cu lumea şi nu-i păsa cum arăta când n-avea niciun invitat. Dar zâmbi la inocenţa fiicei ei.

ăcrămioarele”, zise ea calm, „costă doi dolari duzina la vremea asta”. Asta n-o impresionă pe Lily. Nu ştia mai nimic despre valoarea banilor.

N-ar fi nevoie de mai mult de şase duzini ca să umplu vaza asta”, replică ea.

Şase duzini de ce?” se auzi vocea tatălui ei din prag.

Cele două femei tresăriră; deşi era sâmbătă, apariţia domnului Bart la masă, la prânz, era ciudată. Dar nici soţia şi nici fiica lui nu-i acordau suficient interes pentru a cere vreo explicaţie.

Domnul Bart se lăsă inert într-un scaun, privind fi» bucata de piftie pe care i-o pusese majordomul în faţă.

„Ziceam”, începu Lily, „că nu pot să văd flori trecute a masă; şi mama zicea că un buchet de lăcrămioare n-ar costa mai mult de doisprezece dolari. N-aş putea să pun să ni se trimită câteva în fiecare zi?”

Se aplecă fără emoţii spre tatăl ei – rar dacă îi refuza el ceva, iar doamna Bart o învăţase cum să-l roage ea atunci cinci rugăminţile mamei dădeau greş.

Domnul Bart sta nemişcat, cu privirea încă aţintită pe somon, cu falca de jos atârnând; era şi mai palid ca de obicei şi părul lui firav căzuse în şuviţe dezordonate pe frunte. Fără veste, se uită la fiica lui şi râse. Hohotul era atât de ciudat, încât Lily roşi – nu putea suferi să râdă cineva de ea, iar tatăl ei părea a vedea ceva caraghios în rugămintea nevinovată. Poate că-i părea o prostie să fie deranjat cu un fleac ca ăsta.

„Doisprezece dolari… doisprezece dolari pe zi pentru flori? De ce nu, draga mea – chiar şi douăsprezece mii!”

Continuă să râdă. Doamna Bart îi aruncă o privire.

„Nu-i nevoie să mai serveşti, Doleworth – te chem eu „îi zise ea majordomului.

Majordomul se retrase cu un aer de dezaprobare mută, lăsând pe bufet resturile de „chauxfroix”.

„Ce s-a întâmplat, Hudson? Eşti bolnav?” întrebă doamna Bart sever.

Nu putea suferi scenele dacă nu le făcea ea şi i se părea oribil ca soţul ei să se facă de râs în faţa servitorilor.

„Eşti bolnav”, repetă ea.

„Bolnav? Nu, sunt ruinat”, zise el.

Liiy scoase un sunet de spaimă, iar doamna Bart se ridică în picioare.

„Ruinat?” ţipă ea; dar îşi luă seama imediat şi se-ntoarse cu o expresie reţinută spre Lily.

„Închide uşa dinspre bucătărie”, zise ea.

Lily se supuse şi, când reveni, tatăl ei sta cu coatele pe nx sa cu farfuria cu somon între ele, cu capul în mâini.

Doamna Bart sta în picioare deasupra lui, atât de palidă încât blondul ei păr strălucea bizar. Se uită la Lily – o privire îngrozitoare – dar vocea care se auzi era o sforţare macabră de veselie:

„Tatăl tău nu se simte bine – nu ştie ce vorbeşte. Nu-i nimic grav, ai face mai bine să te duci în camera ta; şi nu vorbi despre asta cu servitorii”, adăugă ea.

Lily se supuse; întotdeauna se supunea când mama ei i se adresa cu vocea aceea. N-o înşelaseră însă cuvintele ei, ştiu pe loc că sunt ruinaţi. În orele negre care îi urmară, acest lucru îngrozitor umbrise chiar şi stingerea înceată, grea a tatălui ei. Pentru soţia lui el nu mai conta; murise în clipa când încetase de a-şi îndeplini menirea şi sta alături de el cu aerul provizoriu al unui călător, al cărui tren întârzie să se pună în mişcare. Lily era mai umană: îi era milă de el, într-un fel speriat şi ineficient. Dar faptul că cea mai mare parte a tâmplui era inconştient şi că atenţia lui, când intra ea în cameră pe furiş, se-ndepărta de la ea după câteva clipe, i-l făcea şi mai străin decât în zilele copilăriei,

atunci când niciodată nu se-ntorcea acasă înainte de căderea nopţii. Întotdeauna parcă îl văzuse printr-o ceaţă – întâi de somn, apoi de distanţă şi indiferenţă – iar acum ceaţa devenise atât de deasă încât nu-l mai putea distinge. Dacă i-ar fi făcut câteva mici servicii, ori dacă ar fi schimbat cu el câteva cuvinte mişcătoare, din acelea cu care lecturile numeroase o obişnuiseră pentru astfel de ocazii, instinctul filial i-ar fi fost poate stârnit; dar mila ei, negăsind nicio formă de exprimare, rămase într-o stare de expectativă, umbrită de resentimentul violent, sumbru, nutrit de mama sa. Fiecare privire şi gest al doamnei Bart păreau a spune „Acum îţi pare rău pentru el, dar n-o să-ţi mai pară când ai să vezi unde ne-a adus”.

A fost o uşurare pentru Lily când a murit tatăl ei.

Apoi se aşternu o iarnă lungă. Mai rămăseseră ceva bani, dar pentru doamna Bart asta era mai rău decât dacă n-ar fi avut nimic – era o batjocorire a dreptului ei, o proporţie ridicolă din acesta. Ce rost avea să trăieşti dacă trăiai ca porcii? Se scufundă într-un fel de apatie furioasă, o stare de mânie inertă împotriva sorţii. Talentul de a se descurca” o lăsă, ori poate nu se mai mândrea cu el măcar atât cât să şi-l exercite. Mai mergea să „te descurcr când îţi ţineai cu asta o trăsură la scară; dar dacă nici prin cele mai meşteşugite metode nu puteai ascunde faptul că trebuie să mergi pe jos, efortul nu mai merita făcut.

Lily şi mama sa se-nvârteau de colo până colo, ba făcând vizite unor cunoştinţe a căror pricepere în ale gospodărituiui constituia ţinta criticilor doamnei Bart şi care deplângeau faptul că o lăsa pe Lily să ia micul dejun în pat când fata n-avea niciun fel de viitor, ba vegetând în refugii prin ţară, excursii ieftine în care doamna Bart se ţinea cu străşnicie deasupra frugalelor ceaiuri ale tovarăşelor ei de nenorocire. Avea, mai ales, deosebită grijă să-şi ocolească prietenele vechi şi locurile unde

avusese cândva succes. A fi sărac îi părea o atât de clară declaraţie de eşec, că respectivul devenea o pacoste; de aceea vedea o notă de condescendenţă şi-n cele mai prietenoase, mai bine-intenţionate sfaturi.

Un lucru doar o mai consola, şi anume contemplarea frumuseţii lui Lily. Studia această frumuseţe cu un fel de pasiune, ca şi cum ar fi fost vreo armă pe care o concepea treptat pentru răzbunare. Era ultimul lor bun de preţ, nucleul în jurul căruia avea să fie reclădită viaţa lor. O urmărea cu aviditate, de parcă ar fi fost proprietatea e., iar Lily doar paznicul ei; şi încerca să inoculeze în acest păzitor simţul responsabilităţii pe care aşa o comoară îl presupunea. Refăcea în imaginaţie cariera altor frumuseţi, relevând fiicei unde puteai ajunge cu un astfel de dar şi insistând asupra avertismentului teribil simbolizat de ceţe care, cu el cu tot, nu ajunseseră unde voiseră – doamna Bart nu-şi explica decât prin prostie curată deznodământul lamentabil al unora dintre exemplele ei. Nu se ridica deasupra slăbiciunii de a blama soarta, mai curând decât pe ea, pentru propriile nenorociri; ci ataca atât de categoric mezalianţele, încât Lily ar fi zis că propria ei căsătorie fusese una din ele, de n-ar fi asigurat-o frecvent doamna Bart că ea fuspse «trasă pe sfoară” – de către cine, nu explica niciodată.

Şi Lily era impresionată în consecinţă – de amplitudinea şanselor ei. Mizeria vieţii prezente punea într-un contrast încântător existenţa la care se simţea îndreptăţită. Pentru o inteligenţă mai puţin sclipitoare, sfaturile doamnei Bart ar fi putut fi pernicioase, dar Lily înţelegea că frumuseţea este doar „materia primă” a luptei, şi că, pentru a o converti în victorie, era nevoie şi de alte talente. Ştia că a-ţi arăta în vreun fel superioritatea era o formă mai subtilă a prostiei denunţată de mama ei, şi nu-i trebui mult să înveţe că o frumuseţe are nevoie de mai

mult tact decât posesoarea unor trăsături comune.

Ambiţiile ei nu erau atât de grosiere ca ale doamnei Bart. Aceasta, de pildă, se plângea adesea că soţul ei – a începutul căsniciei, când încă nu venea frânt acasă – îşi pierduse serile „citind poezii”, cum zicea ea vag; şi printre lucrurile scoase la licitaţie după moartea lui se aflau şi câteva zeci de volume roase care supravieţuiseră cu greu printre pantofii şi sticluţele cu doctorii de pe rafturile dulapului lui. Exista în Lily o sursă sentimentală, poate venind dintr-aco. o, care idealiza orice îşi propunea, indiferent cât de prozaic. Îi plăcea să vadă în frumuseţea ei o forţă a binelui, care i-ar fi conferit virtual o poziţie de unde să-şi poată face simţită influenţa prin difuzarea vagă de rafinament şi bun-gust. Îi plăceau pictura şi florile, şi proza sentimentală, şi nu-şi putea abţine un gând că acestea toate înnobilau dorinţa ei de plăceri materiale. Nu s-ar fi mulţumit să se căsătorească cu un om care era doar bogat: în secret îi era ruşine pentru pasiunea nevoalată a mamei sale pentru bani. Lily ar fi preferat un nobil englez cu ambiţii politice şi vaste domenii; ori de nu, un prinţ italian cu un castel în Apenini şi un birou ereditar la Vatican. Cauzele pierdute aveau un farmec formantic pentru ea, şi-i plăcea să se vadă ignorând aristocratic presa vulgară a Quirinalului şi sacrificându-şi plăcerile comandamentelor unei tradiţii pierdute în negura vremurilor…

Ce mult părea de atunci şi ce îndepărtate toate! Ambiţiile acelea nu erau întru nimic mai absurde şi copilăreşti decât cele nutrite mult mai demult, când îşi dorise o păpuşă franţuzească cu păr adevărat. Zece ani să fi trecut doar de când ezita în imaginaţia ei între contele englez şi prinţul italian? Tăind în carne vie, gândul străbătu spaţiul de atunci şi până în prezent…

După doi ani de rătăciri flăminde, doamna Bart

murise murise de prea multă scârbă. Urâse mizeria şi a fost soarta ei să moară în mizerie. Speranţele pentru o căsătorie strălucită a lui Lily păliseră după primul an.

Ca să te ia de nevastă trebuie să te vadă – şi cum să te vadă în găurile astea unde ne-am îngropat?”

Asta în special o omora; şi ultimul lucru pe care i-l ceru înainte de moarte, pentru care o imploră, fu să scape de mizerie dacă-i va sta în putinţă.

„N-o lăsa să se furişeze până la tine şi să te târască la fund. Găseşte o cale s-o învingi – eşti tânără şi-o pe (i face”, insistă ea.

Murise în timpul uneia din secretele lor vizite la New York şi Lily fu pe loc obiectul unui consiliu de familie compus din rudele bogate pe care fusese învăţată să le dispreţuiască pentru că trăiau ca porcii. Asupra sentimentelor ei mirosiseră ele probabil ceva, pentru că niciuna nu manifesta vreo dorinţă prea vie de-a o lua; problema ameninţa chiar să rămână nerezolvată, când doamna Peniston anunţă cu un oftat „Am să încerc eu timp de un an”.

Toţi fură surprinşi, dar fiecare îşi ascunse surpriza, de frică să n-o alarmeze pe doamna Peniston şi s-o facă să-şi reconsidere decizia.

Doamna Peniston era sora văduvă a doamnei Bart şi cu toate că nu era nici pe departe cea mai bogată din familie, ceilalţi membri aveau o căruţă de argumente cum că ea era clar menită de Providenţă să o ia pe Lily la ea. Mai întâi, era singură, şi o companie tânără avea s-o încânte. Apoi mai călătorea din când în când, şi familiaritatea lui Lily cu vămile străine – deplorată de rudele ei mai conservatoare – îi va da cel puţin posibilitatea să servească drept interpret. Dar adevărul e că doamna Peniston nu dădea doi bani pe aceste consideraţiuni. Ea luase fata pur şi simplu pentru că n-o

voia nimeni, şi pentru că avea acea „mauvaise honte” morală care cenzurează afişarea în public a egoismului, deşi îl lasă slobod să se manifeste înăuntru. Ar fi fost imposibil pentru doamna Peniston să arate eroism pe o insulă pustie, dar cu ochii lumii aţintiţi asupra ei, o făcea cu o anume plăcere chiar.

Ea culese aplauzele cu care-i salutat altruismul sân plus află în nepoata ei o companie agreabilă. Se aşteptase ca Lily să fie încăpăţânată, criticas tră şi „străină” – căci chiar doamna Peniston, cu toate că mai călătorise în străinătate, avea groaza familiei pentru tot ce se numea „străin” –, dar fata arătă atâta maleabilitate, că o minte mai profundă decât a mătuşii ei ar fi găsit-o încă mai suspectă decât francul egoism al tinereţii. Necazurile o făcuseră mai suplă pe Lily, în loc s-o oţelească, şi o substanţă maleabilă este mai greu de frânt ca una rigidă.

Asta nu-nsemna că doamna Peniston suferea de pe urma adaptabilităţii nepoatei sale. Lily n-avea nici cea mai mică intenţie să profite de bunătatea mătuşii ei. Îi era cu adevărat recunoscătoare pentru refugiul oferit: interiorul opulent al casei ei cel puţin nu era mizer la exterior. Dar mizeria trăieşte sub cele mai nebănuite deghizări; curând Lily îşi dădu seama că era la fel de latentă în cursul banal şi costisitor al vieţii mătuşii ei pe cât în paliativele unei pensiuni oarecare.

Doamna Peniston era una din acele fiinţe episodice care alcătuiesc „materialul de umplutură” al vieţii. Nimic mai greu de presupus decât faptul că putuse vreodată face ceva remarcabil. Cel mai grozav lucru în ce-o privea era că bunica ei fusese o Van Alstyne. Legătura aceasta cu fondatorii bine-hrăniţi şi harnici ai New York-ului se păstra în curăţenia-lună a salonului doamnei Peniston şi în excelenta ei bucătărie. Ea aparţinea acelei clase de New York-ezi care au trăit întotdeauna bine, s-au îmbrăcat

scump, şi n-au prea făcut nimic altceva; şi acestor obligaţii moştenite doamna Peniston se conforma cu stricteţe. Fusese întotdeauna un spectator al vieţii, iar mintea ei putea fi comparată cu una din oglinzile acelea mici pe care strămoşii olandezi obişnuiau să le atârne deasupra4” ferestrelor, pentru ca, din adânc Grile unor cămine imperturbabile, să poată vedea ce se întâmplă în stradă.

Doamna Peniston era proprietara unui loc undeva în New Jersey, dar nu mai locuise acolo de la moartea soţului ei – un eveniment îndepărtat, care figura în mintea ei, se pare, ca un moment de referinţă globală a tuturor amintirilor personale ce constituiau principalul ei subiect de conversaţie. Era o femeie cu o intensă memorie a datelor, puţind să-ţi spună pe loc dacă perdelele din salon fuseseră schimbate înainte sau după ultima boală a domnului Peniston.

Doamna Peniston găsea viaţa la ţară plicticoasă, iar copacii – aducători de umezeală şi nutrea frica vagă de a nu se întâlni cu un taur. Pentru a se feri de aceste aspecte, frecventa staţiunile mai populate, unde se instala impersonal într-o casă închiriată şi privea viaţa la fel ca prin geamul opac al verandei ei. În grija unei astfel de persoane, Lily înţelese curând că se va bucura doar de avantajele materiale ale mâncării bune şi ale hainelor scumpe; şi, deşi departe de a le subestima, le-ar fi schimbat bucuroasă pentru ceea ce doamna Bart o învăţase să privească drept şanse. Ofta gândindu-se ce ar fi făcut energia diavolească a mamei ei dacă ar fi avut resursele materiale ale mătuşii. Şi Lily avea energie clin abundenţă, dar o înfrânase pentru a se adapta la obiceiurile doamnei Peniston. Ştia că trebuie să trăiască din mila doamnei Peniston până când, cum ar fi spus doamna Bart, va fi putut să se ţină singură pe picioare. Pe Lily n-o incinta nici cât negru sub unghie ideea rudei

sărace şi vagabonde şi, pentru a se adapta după doamna Peniston, trebuise, în bună măsură, să adopte atitudinea pasivă a bătrânei doamne. La început îşi închipuise că va fi uşor s-o atragă pe mătuşa ei în vârtejul propriilor ei activităţi, dar era în doamna Peniston o forţă statică împotriva căreia toate eforturile nepoatei se risipeau în van. Să-ncerci s-o tragi în viaţa activă era ca şi cum ai fi încercat să muţi o mobilă înşurubată în podea. Nu se aştepta, în schimb, ca şi Lily să fie atât de imobilă – avea indulgenţa aceea a tutorelui american pentru instabilitatea tinereţii. Arăta îngăduinţă şi pentru alte obiceiuri ale nepoatei ei. Îi părea normal ca Lily să-şi cheltuiască – toţi banii pe rochii, şi împrospăta venitul mic al fetei prin „cadouri grase”, făcute în acelaşi scop. Lily, care avea un deosebit simţ practic, ar fi preferat un venit regulat, dar doamnei Peniston îi plăcea fluxul periodic de gratitudine evocată de cecuri-surpriză, şi poate că era destul de ageră ca să-şi dea seama că o astfel de metodă menţinea în nepoata ei un salutar sentiment de dependenţă.

Afară de asta, doamna Peniston nu simţise nevoia să mai facă ceva – se dăduse pur şi simplu la o parte şi-i lăsase câmp liber. Lily îl ocupase, mai întâi cu încrederea dată de simţul proprietăţii, apoi cu cereri tot mai subţiate, a mă ce acum se vedea de-a dreptul luptând să-şi menţină o palmă din ceea ce cândva păruse un câmp întreg, şi întreg al ei. Cum se întâmplase, nu-şi putea da încă seama, Uneori dădea vina pe prea marea pasivitate a doamnei Peniston; şi totuşi îi era teamă să nu se fi întâmplat pentru că ea nu fusese suficient de pasivă. Arătase prea mare sete de victorie? îi lipsise răbdarea, maleabilitatea şi disimularea? Indiferent dacă îşi punea vinile acestea în cârcă, ori se absolvea de ele, rezultatul era acelaşi: eşec. Fete mai tinere şi mai urâte se căsătoriseră cu zecile, iar ea avea douăzeci şi nouă de ani, şi încă se numea

domnişoara Bart.

Începea să aibă accese de furie, de revoltă împotriva sorţii, când îşi dorea să se retragă din cursă şi să-şi construiască o viaţă numai a ei, independentă. Dar ce viaţă putea fi aceea? Abia dacă avea bani să-şi plătească croitoreasa şi datoriile la cărţi, şi niciuna din aptitudinile pe care ea le înnobila numindu-le gusturi nu putea produce destul ca să-i dea posibilitatea să trăiască în obscuritate. A, nu, era prea inteligentă ca să se mintă. Ştia că urăşte mizeria la fel de mult ca şi mama sa, şi că va lupta împotriva ei până la ultima suflare, târâtă de fluxul şi refluxul ei până ce se va agăţa de strălucitoarele culmi ale succesului, strălucitoare dar şi atât de lunecoase sub mâna care se cramponează de ele.

4

A doua zi dimineaţă, domnişoara Bart găsi pe tava cu micul dejun un mesaj de la gazda ei: „Lily scumpă, dacă nu te deranjează prea mult să cobori pe la zece, eşti bună să vii la mine în cameră să măajuţi să fac nişte lucruri plicticoase?”

Lily zvârli biletul într-o parte şi se lăsă între perne cu un oftat. Ba chiar o deranja să coboare pe la zece – o oră privită la Bellomont ca aproximativ sincronă cu răsăritul – şi ştia prea bine despre ce lucruri plicticoase era vorba. Plecase domnişoara Pragg, secretara, şi erau de scris insaje şi invitaţii la masă trebuiau scotocite sertare pentru adrese pierdute, ca şi multe altele. Trecea drept ceva de la sine înţeles că domnişoara Bart trebuia să-şi asume aceste obligaţii la nevoie, obligaţii pe care de obicei şi le recunoştea fără crâcnire.

Numai că azi îi sporea sentimentul de servitute produs de confruntarea cu punga cu bani de o seară înainte. Tot ce o înconjura invita firea omenească la calm şi bunăvoie. Ferestrele erau larg deschise spre prospeţimea

scânteietoare a dimineţii de septembrie şi sub crengile cu frunze galbene se zăreau garduri vii şi boschete care mai încolo îşi pierdeau forma riguroasă în liniile nesupuse ale parcului. Camerista ei aprinsese un foc micuţ în cămin, care făcea veselă concurenţă soarelui ce-şi strecura lumina printre crengi, inundând un covor verde ca muşchiul şi mângâind marginea unui birou vechi, sculptat. Lângă pat se afla masa pe care sta tava cu micul dejun, cu porţelanurile şi argintăria care rimau atât de bine acolo, cu un bucheţel de violete într-un pahar fin şi ziarul de dimineaţă împăturit sub scrisori. Pentru Lily nu era nimic nou în aceste semne de lux studiat, dar, cu toate că făceau parte din atmosfera ei ideală, nu-i oboseau nicio clipă sensibilitatea. Şi simpla plăcere a ochiului îi dădea un sentiment de superioară distincţie; dar simţea o afinitate pentru toate manifestările mai subtile de prosperitate.

Porunca doamnei Trenor însă o trezi deodată la starea ei de dependenţă, şi se sculă şi se îmbrăcă într-o stare de furie căreia de obicei prudenţa o-ndemna să nu-i dea curs. Ştia că emoţii din acestea lasă linii pe faţă ca şi pe suflet şi uşoarele pliuri observate noaptea trecută o hotărâseră să aibă mai multă grijă pe viitor…

Dar doamna Trenor îi răspunse la salut cu nepăsare şi asta-i spori furia. Dacă scoţi omu’ din pat la aşa o oră şi e îţi mai apare şi plin de voie bună şi gata să se-apuce ce monotona scriere de hârţoage, apoi poţi în vreun fel să-ţi arăţi recunoştinţa pentru sacrificiu. Numai că tonul doamnei Trenor arăta o ignorare desăvârşită a acestui fapt.

„A, Lily, drăguţ din partea ta”, oftă ea doar, de după un haos de scrisori, note şi alte documente domestice care confereau un aer nepotrivit-comercial elegantei şi finei mese de scris.

„O mulţime de prostii în dimineaţa asta”, adăuga ea,

dislocind puţin spaţiu în mijlocul încâlcelii şi ridicându-se spre a ceda locul ei domnişoarei Bart.

Doamna Trenor era o femeie blondă şi destul de înaltă ca să nu pară grasă. Păstrase o aparenţă de tinereţe rozblondie, în pofida a 40 de ani de inactivitate, care o marcaseră poate într-o anume rigiditate a trăsăturilor. Încercând s-o defineşti, realizai că nu găseşti nimic dincolo de faptul că era „o gazdă”, şi asta nu atât pentru că ar fi excelat prin ospitalitate, ci pentru că nu înţelegea viaţa decât într-o societate oarecare. Natura colectivă a pasiunilor ei o scoteau de pe tapetul rivalităţilor sexului, căci nu încerca tulburare mai mare decât ura pentru o femeie care ar fi dat mese mai mari decât ea, ori petreceri mai amuzante. Cum talentul ei special în această privinţă, susţinut de contul în bancă al domnului Trenor, îi asigura întotdeauna triumful maxim în astfel de competiţii, acest triumf continuu îi dezvoltase o bunătate fără scrupule faţă de semenele sale, iar domnişoara Bart, în clasamentul prietenelor ei, o etichetase drept femeia care era cel mai puţin în stare „să se dezică” de ea.

„E pur şi simplu inuman din partea lui Pragg să plece tocmai acum”, declară doamna Trenor, în vreme ce prietena ei se aşeza la masă. „Zice că soră-sa e pe cale să aibă un copil – ce-nseamnă asta pe lângă a avea o petrecere! Sunt convinsă că o să mă încurc îngrozitor şi-o să iasă nişte scandaluri de pomină. Când am fost la Tuxedo am invitat o mulţime de lume pentru săptămâna viitoare, dar am rătăcit lista şi nu-mi mai amintesc cine vine. Şi petrecerea de săptămâna asta tot de râpă se duce – iar Gwen Van Osburgh o să se-ntoarcă la maică-sa să-i spună cum s-au mai plictisit invitaţii mei. N-am intenţionat să-i chem pe Wetherall-i, aici e vina lui Gus. N-o pot înghiţi pe Carry Fischer, vezi tu”. Ca şi cum poţi scăpa de Carry Fisher! Chiar c-a fost o prostie din partea ei să divorţeze a

doua oară – Carry Fisher întotdeauna sare peste cal –, dar zicea că singurul mod de a-l face pe Fisher să dea un sfanţ era să divorţeze şi să-l pună la plata pensiei ele soţie. Biata de Carry drămuieşte fiecare dolar. E de-a dreptul absurd din partea Alicei Wetherall să facă atâta caz pentru asta, când te uiţi la câte se întâmplă în jur. Nu ştiu care zicea mai deunăzi că nu-i familie fără măcar un divorţ şi-un caz de apendicită. Unde mai pui că numai Carry îl înveseleşte pe Gus când avem invitaţi plicticoşi. Ai observat că place tuturor soţilor? Tuturor afară de al ei, vreau să zic. Inteligent din partea ei să se specializeze în plicticoşi – e un domeniu atât de vast şi nu întâmpină nicio concurenţă. Are şi avantaje, desigur ştiu că împrumută bani de la Gus – dar aş fi în stare să-i plătesc, numai să-l înveselească pe Gus, aşa că n-am de ce mă plânge”.

Doamna Trenor făcu o pauză pentru a se delecta cu spectacolul eforturilor domnişoarei Bart de a-i descâlci corespondenţa.

„Dar nu-i vorba numai de Wetherall-i şi Cary”, se puse iar pe tânguit. „Adevărul e că nu mă bucur defel de venirea lui lady Cressida Raith”.

„Cum adică? N-o ştiai dinainte?”

„Ferească sfântu! Abia ieri am cunoscut-o. Lady Skiddaw a trimis-o la Van Osburgh-i, cu scrisori de recomandare, şi auzind că Maria Van Osburgh avea de gând să dea o petrecere în cinstea ei, săptămâna asta, m-am gândit c-ar fi amuzant să i-o iau, iar Jack Stepney, care o ştia din India, mi-a făcut serviciul ăsta. Maria s-a înfuriat, şi nu zici c-a avut neobrăzarea s-o pună pe Gwen să se auto-invile, ca să nu rămână ele pe dinafară – să fi ştiut cum e Lady Cressida, le-o lăsam bucuroasă l Dar mi-am zis că o prietenă a familiei Skiddaw trebuie să fie o persoană amuzantă. Ţi-aminteşti ce nostimă era Lady Skiddaw? Uneori pur şi simplu trebuia să trimit fetele afară din

cameră! În plus, Lady Cressida este sora Ducesei de Beltshire şi-am presupus, cum era şi firesc, că-i seamănă; dar cine-i mai ştie pe englezii ăştia, chiar când sunt din aceeaşi familie. Aşa-s de mari familiile lor că încap toate soiurile, şi aşa se face că Lady Cressida este tipul moral – căsătorită cu un cleric, angajată în nu ştiu ce activitate misionară în East End. Închipuieşte-ţi dragă, să mă omor atâta pentru soţia unui pastor, care poartă bijuterii de sticlă şi creşte flori! L-a pus pe Gus s-o ducă prin toate serele ieri, plictisindu-l de moarte, pentru că i-a cerut să-i spună toate numele plantelor. Auzi, Gus şi grădinăritul!”

Tirada doamnei Trenor se desfăşurase pe un crescendo de indignare.

„Ei, poate că prezenţa Lady-ei Cressida îi va împăca pe Wetherall-i cu faptul că o întâlnesc aici pe Cary Fisher”, spuse domnişoara Bart, împăciuitoare.

„Asta sper şi eu! Numai că-i plictiseşte pe toţi bărbaţii îngrozitor şi dacă se-apucă să distribuie broşuri religioase, cum am auzit că face, ne indispune pe toţi. Partea cea mai proastă este că altă dată ar fi fost exact ce ne trebuia. Ştii că trebuie să-l invităm pe episcop o dată pe an, iar prezenţa ei ar fi făcut impresie. Ce ghinion nesuferit am mereu cu episcopul”, adăugă doamna Trenor, pompându-şi necaz proaspăt dintr-o amintire adecvată; „anul trecut, când a venit, Gus a uitat complet de el şi i-a adus pe Winton-i şi pe Farley – cinci divorţuri şi şase perechi de copii la activ!”

„Când pleacă Lady Cressida?” întrebă Lily.

Doamna Trenor îşi aruncă ochii spre cer, disperată i „Dac-aş şti, draga mea! Atâta m-am grăbit să i-o iau Mariei, că pur şi simplu am uitat să menţionez o dată, iar Gus zice că i-ar fi spus ea cuiva că are de gând să stea peste iarnă”.

„Să stea aici? în casa asta?”

„Nu fi proastă – în America. Dar dacă n-o invită nimeni altcineva… ştii că ăştia nu merg niciodată la hotel”.

„Poate Gus n-a vrut decât să te sperie”.

„Nu, am auzit-o spunând Berthei Dorset că are de aşteptat şase luni, cât îşi face soţul ei cura la Engadine. Să fi văzut ce faţă a făcut Bertha! Da’ nu-i de glumă, zâu, dacă stă aici toată toamna, strică tot şi Maria Van Osburgh va plesni de bucurie”.

Evocând posibilitatea asta, vocea doamnei Trenor tremură cu autocompătimire.

„Şi tu, Judy, parcă s-ar plictisi cineva la voi!” protestă cu tact domnişoara Bart. „Ştii prea bine că, s-ajungi până acolo ca doamna Van Osburgh să-i ia pe toţi invitaţii de bază şi tu să rămâi cu „toate ciurucurile, şi tot tu te-ai descurca până la urmă, iar ea – ba”.

O astfel de încurajare ar fi readus de regulă buna-dispoziţie în sufletul doamnei Trenor; acum însă nu-i alungă norul de deasupra capului.

„Nu-i vorba numai de Lady Cressida”, se lamentă ea. „Toate mi-au mers prost săptămâna asta. Îmi dau seama că Bertha Dorset e furioasă pe mine”.

Furioasă pe tine? De ce?”

Pentru că i-am spus că vine Lawrence Selden; şi el nu „mai vine, iar ea nu-i destul de rezonabilă să-nţeleagă că nu-i din vina mea”.

Domnişoara Bart puse tocul jos, uitându-se prin hârtia pe care începuse să scrie. „Credeam că-i o poveste încheiată”, zise.

Aşa şi este, în ce-l priveşte. Şi bineînţeles că Bertha n-a” stat cu mâinile în sân în timpul ăsta. Dar eu cred că n-are pe nimeni pentru moment – iar cineva mi-a făcut aluzie la Lawrence, să-l chem pe el, adică. Ei, şi l-am invitat numai că nu l-am putut face să vină; şi-acum mă aştept ca ea să se răzbune pe mine comportându-se execrabil cu toţi

ceilalţi”.

„Ba ar putea să se răzbune pe el, purtându-se foarte frumos – cu un altul”.

Doamna Trenor clătină din cap cu durere.

„Ştie că lui nu i-ar păsa. Ş-apoi cu cine altul? Alice Wetherall n-o să-l scape din ochi pe Lucius. Ned Silverton nu-şi dezlipeşte ochii de pe Carry Fisher – bietul băiat! Pe Gus, Bertha îl plictiseşte, iar Jack Stepney o ştie prea bine şi… a, stai, mai e şi Percy Gryce 1”.

Asta o învioră şi o făcu să zâmbească. Zâmbet pe care domnişoara Bart nu-l împărtăşi câtuşi de puţin.

„Cred că nu prea se potrivesc”.

„Vrei să spui că ea l-ar şoca iar el ar plictisi-o? Păi, ăsta nu-i un început chiar aşa de prost. Dar sper că n-o să-şi pună în cap să se poarte drăguţ cu el, pentru că pe el ţi l-am rezervat ţie”.

Lily râse. „Merçi du compliment! N-am nicio şansă împotriva Berthei”.

„Crezi că-ţi fac vreun compliment? Nu-ţi fac, să ştii. Toată lumea ştie că tu eşti de o mie de ori mai frumoasă şi mai deşteaptă decât Bertha; numai că tu nu eşti urâcioasă. Şi dacă o femeie vrea să ajungă undeva, trebuie să fie şi urâcioasă”.

Domnişoara Bart făcu ochii mari, întru un reproş afectat: „Credeam că ţii foarte mult la Bertha”.

„Chiar şi ţin – e mult mai prudent să ţii la oamenii periculoşi. Iar ea este periculoasă, lucru pe care îl dovedeşte chiar acum, cu prisosinţă. Ştiu asta după cum arată sărmanul George. Omul ăsta e un barometru ideal – întotdeauna simte când Bertha va… tt

„Cădea?” sugeră domnişoara Bart.

„Nu fi imposibilă! ştii doar că el mai crede în ea. Şi n-aş zice că totul e chiar aşa de negru în ea, numai că-i place teribil să distrugă oamenii, în special pe bietul George”.

„Pare făcut pentru aşa ceva – nu mă mir că preferă o companie mai veselă”.

„A, nici George nu-i aşa de posac cum ţi-l închipui. Dacă nu l-ar necăji Bertha, ar fi cu totul alt om. Ori dacă l-ar lăsa în pace să-şi vadă de viaţa lui. Dar nu îndrăzneşte să-l lase din ghiară din cauza banilor lui, aşa că dacă nu este el gelos, se preface ea a fi”.

Domnişoara Bart scria mai departe, fără să scoată o vorbă, iar gazda îşi continuă mental gândul, încruntându-se din cauza intensităţii procesului.

„Ştii ceva”, exclamă ea după o lungă întrerupere, „Îl chem pe Lawrence la telefon şi-i zic că pur şi simplu trebuie să vină, ce zici?”

„A, nu”, zise Lily roşind rapid. Lucrul acesta o surprinse la fel de mult ca pe gazda ei care, deşi de obicei prindea mai greu transformările feţelor, se uita acum la ea cu ochi mari, miraţi.

„Dumnezeule, Lily, ce frumoasă eşti acum!… Da’ ce-i? Chiar aşa de mult îţi displace?”

„Ba de loc; îmi place. Numai că dacă te îndeamnă intenţia bună de a mă proteja faţă de Bertha… nu cred că am nevoie de protecţia ta”.

Doamna Trenor se ridică ţipând: „Lily… Percy! Vrei să spui c-ai dat lovitura?”

Domnişoara Bart zâmbi: „Nu vreau decât să spun că domnul Gryce şi cu mine începem să devenim prieteni tot mai buni”.

„Hm… Înţeleg”. Doamna Trenor o fixa cu admiraţie. „Ştii că se spune c-ar câştiga opt sute de mii pe an, clin care nu cheltuieşte nimic, afară de nişte terfeloage de cărţi. Iar mama lui e bolnavă cu inima şi o să-i mai lase ceva. Lily, Lily, vezi te rog ce faci”, o imploră.

Domnişoara Bart continuă să zâmbească binevoitoare. „De pildă, nu m-aş grăbi să-i zic că posedă o

grămadă de terfeloage”.

A, cred şi eu cu un; ştiu eu că te pricepi ca nimeni alta” să vorbeşti despre ce-l interesează pe om. Numai că omul ăsta e al naibii de timid şi se sperie din te miri ce şi

De ce n-o spui, Judy? Şi eu am reputaţia de a vina un soţ bogat?”

„Nu vreau să spun asta; n-o să te creadă el pe tine capabilă de aşa ceva – la început”, zise doamna Trenor, cu viclenie candidă. „Numai că ştii cum zboară vorbele în casa asta, uneori – trebuie să le fac nişte aluzii lui Jack şi Gus să-şi ţină gura – iar dacă el te-ar crede ceea ce maică-sa ar numi uşuratică… ştii ce vreau să spun. Să nu-ţi pui „crepe-de-chine”-ul tău stracojiu la masă şi nu fuma, dacă poţi, Lily dragă 1”.

Lily împinse în lături ultima invitaţie cu un zâmbet rece.

„Eşti foarte drăguţă, Judy. O să-mi încui ţigările şi-o să port rochia aceea de anul trecut pe care mi-ai trimis-o azi dimineaţă. Şi dacă chiar îmi vrei binele, poate n-o să mă mai inviţi să joc bridge deseară, da?”

„Bridge? Şi asta-i rău pentru el? Of, Lily, ce viaţă) oribilă ai să duci! Dar, desigur – de ce nu mi-ai făcut vreo aluzie azi-noapte? Aş face orice, pui mic, să te ştiu fericită!”

Şi doamna Trenor, fremătând de dorinţa imperioasă a întregului sex slab de a netezi calea spre adevărata dragoste, o învălui pe Lily într-o îndelungă îmbrăţişare.

„Eşti absolut sigură”, adăugă ea cu solicitudine, pe când aceasta din urmă se desprindea, „că nu vrei să-i telefonez lui Lawrence Selden?

„Absolut sigură”, zise Lily.

Următoarele trei zile demonstrară domnişoarei Bart, spre deplina ei satisfacţie, o capacitate proprie de a-şi rezolva problemele, fără ajutorul nimănui.

Stând, într-o după-amiază de sâmbătă, pe terasa casei Bellomont, îşi aminti de temerea doamnei Trenor că s-ar putea pripi, şi zâmbi. Dacă fusese o vreme când un astfel de sfat avea, poate, vreo valoare, anii îi dăduseră o lecţie binevenită, şi se mândrea că ştie să-şi adapteze pasul la vânatul respectiv. În cazul domnului Gryce găsise nimerit ca ea s-o ia înainte, în zbor ezitant de flutura?, pierzându-se misterios şi ademenindu-l din profunzime în profunzime de intimitate inconştientă. Atmosfera de aici era potrivită cu acest plan de curtare. Ţinându-se de cuvânt, doamna Trenor nu arătase nicidecum a o dori pe Lily la masa de bridge, ba chiar le dădu de înţeles celorlalţi jucători să nu se mire de retragerea ei bruscă. Drept urmare, Lily se văzu centrul acelei solicitudini feminine care o înconjoară pe o tânără la vremea căsătoriei. În existenţa aglomerată de la Bellomont, se formau tacit, pentru ea, solitudini, iar prietenele ei nu s-ar fi topit mai repede din diversele locuri nici dacă episodul ei de curtare s-ar fi bucurat de toate atributele unei iubiri pasionale, în sistemul de aprecieri al lui Lily, această comportare presupunea o afectuoasă înţelegere a intereselor ei; şi, văzând ce importanţă i se acorda de către cei din jur, domnul Gryce i se păru şi el mai important.

Terasa de la Bellomont, într-o după-amiază de septembrie, era un loc potrivit pentru meditaţii sentimentale şi, cum sta domnişoară Bart, sprijinindu-se de balustrada dinspre grădină, puţin mai încolo de grupul animat din jurul mesei cu ceai, ai fi zis că e pierdută în hăţişurile unei fericiri de dincolo de cuvinte. În realitate, gândurile ei luau forme foarte concrete în recapitularea calmă a atâtor minunăţii care i se aşterneau la picioare. De unde se afla, le vedea întruchipate în domnul Gryce care, într-un pardesiu uşor şi fular, sta oarecum ne-la-largul-lui pe o margine de scaun, în vreme ce Carry Fisher, cu toată

energia ochilor şi a gesturilor pe care natura şi autoinstruirea i-o conferiseră, îi băga pe ochi datoria de a lua parte la reforme municipale.

Ultimul hobby al doamnei Fisher erau reformele municipale. Fusese precedat de un zel la fel de mare pentru socialism, care larându cedase locul unei energice adoptări a „Ştiinţei creştine”. Doamna Fisher era mică şi plină de patetism înfocat; mâinile şi ochii erau instrumentele ei de bază în serviciul a indiferent ce cauză ar fi susţinut. Atâta că avea păcatul comun entuziaştilor, de a ignora lipsa de interes al celor ce-o ascultau, şi Lily se amuza acum de seninătatea cu care putea să treacă pe lângă rezistenţa totală a domnului Gryce, rezistenţă ce i-o

— Christian Science, sistem religios fondat în 1066.

chiceai în fiecare unghi din atitudinea lui. Lily ştia că mintea lui e divizată între groaza de a nu răci dacă rămâne afară prea mult la o oră atât de târzie şi teama că, dacă s-ar fi retras în casă, doamna Fisher l-ar fi putut urmări cu vreo hârtie pe care să i-o semneze. Prin constituţie domnul Gryce avea o mare aversiune pentru ceea ce ei numea „a te lega la cap” şi, oricât şi-ar fi preţuit sănătatea, ajunsese bineînţeles la concluzia că era preferabil să evite hârtia şi stiloul până ce soarta se va îndura de el. În acest timp, arunca priviri agonizate în direcţia domnişoarei Bart, care răspundea printr-o şi mai evidentă, şi mai fermecătoare poză de scufundare în înalte sfere de meditaţie. Învăţase lecţia contrastării propriilor ei farmece şi-şi dădea perfect de bine seama cât de mult o ajuta însăşi volubilitatea doamnei Fisher.

Fu tulburată din gândurile sale de apropierea vărului Jack Stepney, care se întorcea de la terenul de tenis însoţit de Gwen Van Osburgh. Şi ei figurau ca îndrăgostiţi la Bellomont, motiv pentru care Lily contemplă cu anume furie ceea ce considera a fi o caricatură a propriei situaţii.

Domnişoara Van Osburgh era o fiinţă mătăhăloasă, fără niciun haz, nimic care să bucure ochiul. Jack Stepney o comp parase cândva cu o friptură de oaie, la care orice gospodină recurge în lipsă de altceva mai bun. Propriul lui gust se-ndrepta mai curând spre bucate mai fragede şi mai picante, dar foamea, se zice, e bun bucătar, şi domnul Stepney prinsese la viaţa lui şi zile când se mulţumise şi cu o coajă de pâine.

Lily le examină cu interes feţele: fata o îndreptase spre însoţitorul ei ca o farfurie goală ce-aşteaptă să fie umplută, în vreme ce pe a bărbatului păşind leneş alături se ghiceau deja semnele plictiselii inerente, care avea curând să plesnească furnirul fragil al zâmbetului lui.

„Cât de nerăbdători sunt bărbaţii!” reflectă Lily. „Ca să pună mâna pe tot ce doreşte, Jack n-are decât să tacă şi s-o lase pe fata asta să-l ceară în căsătorie; pe câtă vreme eu trebuie să calculez şi să pun la cale, să mă retrag ori să atac. ca şi cum aş urma regulile dificile ale unui dans. În care un singur pas greşit te scoate din ritm şi de pe ring”.

Cum se apropiau, o izbi un soi de bizară înrudire in re domnişoara Van Osburgh şi Percy Gryce. Nu o asemănare fizică. Gryce avea o frumuseţe didactică – parcă era desenul, după un model de gips, al unui şcolar talentat – în vreme ce înfăţişarea lui Gwen nu avea mai multă linie decât o faţă pictată pe un balon. Dar afinitatea mai profundă se simţea mai presus de orice îndoială: amândoi aveau aceleaşi prejudecăţi şi idealuri şi aceeaşi însuşire de a face alte puncte de vedere inexistente prin simpla lor ignorare. Atribut comun mai tuturor cunoştinţelor lui Lily – o putere de a nega, a elimina, tot ce nu puteau pricepe. Gryce şi domnişoara Van Osburgh erau, pe scurt, făcuţi unul pentru altul, după toate legile asemănării morale şi fizice… „Şi totuşi nici nu s-ar uita unul la altul, reflectă Lily, niciunul din cei ca ei n-o face. Fiecare îşi doreşte o

fiinţă mai altfel, altfel în felul meu şi al lui Jaek, plină de intuiţii, senzaţii şi înţelegeri de care ei nici măcar nu au habar. Şi ăştia obţin întotdeauna ceea ce vor”.

Stătu de vorbă cu vărul ei şi domnişoara Van Osburgh până ce un mic nor pe fruntea acesteia îi aminti că până şi buna înţelegere între veri poate fi suspectată, aşa încât, fiind ultima persoană din lume ce-şi dorea duşmănii noi în acel moment crucial al vieţii ei, domnişoara Bart se întrerupse şi cuplul se-ndreptă spre grupul de la ceai.

Aşezându-se pe treapta de sus a terasei, Lily îşi lăsă capul pe spate, sprijinindu-l pe caprifoiul ce învelea balustrada. Floarea târzie, ameţitoare, părea o fiică a peisajului dulce din jur, un cadru de ţară fără cusur. În prim plan luceau culorile calde ale grădinii. Dincolo de gazonul cu arţari în formă de piramidă, din aur pal, şi conifere catifelate, unduiau păşuni pe care vacile păreau nişte picăţele albe, presărate la întâmplare; şi, tot acolo, în depărtare, după ce trecea printr-o lungă vâlcea, râul se lăţea până la dimensiunea unui lac, sub lumina argintată a lui septembrie. Lily nu avea chef să se alăture cercului de la masa de ceai. El reprezenta viitorul ales, şi dacă acesta o mulţumea, nici nu se grăbea să-i anticipeze bucuriile. Siguranţa că se putea mărita cu Percy Gryce oricând dorea îi luase o mare povară din cuget, iar problemele financiare prea erau recente ca brusca lor rezolvare să nu-i lase un sentiment de uşurare pe care o minte mai puţin pătrunzătoare l-ar fi putut lua drept fericire. Se terminase cu grijile de rând. Avea să-şi poată aranja viaţa cum doreşte, să-şi ia zborul în empireul acela de securitate la care nu au acces creditorii. Va purta rochii mai elegante decât Judy Trenor şi mult, mult mai multe bijuterii decât Bertha Dorset. Va fi de-a pururi eliberată de compromisurile, expedientele, umilinţele celor aşa-zis

„relativ săraci”. În loc să trebuiască să mă gulească, ea va fi măgulită de alţii; în loc de a se arăta recunoscătoare, ea va primi mulţumiri. Va plăti poliţe vechi dar şi răsplăti ajutoare-la-nevoie. Câtă putere va avea, de asta chiar nu se îndoia. Ştia că domnul Gryce era tipul de om meschin şi econom, străin total de orice impulsuri ori emoţii. Avea caracterul acela pentru care prudenţa a ajuns viciu, iar sfaturile bune sunt hrană cât se poate de periculoasă. Numai că Lily cunoştea de mult marfa: îşi dădea seama că o natură aşa de ermetică are nevoie de o mare supapă de egoism, şi-şi pusese în minte să devină pentru el ceea ce fusese colecţia Americană până atunci – singura posesiune cu care el se va mândri destul ca să cheltuiască bani pe ea. Ştia că această generozitate cu propria-ţi persoană este una din formele meschinăriei, şi se hotărî să se identifice într-atât cu vanitatea soţului ei, încât a-i satisface ei dorinţele să fie pentru el cea mai perfectă formă de îngăduinţă faţă de sine. Sistemul putea la început să necesite recurgerea la arsenalul de compromisuri şi expediente de care tocmai voia să se descotorosească; dar era sigură că nu peste mult va putea să impună ea regulile jocului. Şi cum să nu aibă atâta încredere în forţele ei? Frumuseţea ei nu era doar posesiunea efemeră ce ar fi devenit în mâinile lipsei de experienţă – iscusinţa cu care o sporea, grija pe care i-o purta, felul cum se folosea de ea, toate păreau a-i conferi un fel de nemurire. Simţea că i se putea încredinţa până la capăt.

Iar capătul merita, totuşi, sacrificiul. Viaţe nu era bătaia de joc pe care o văzuse cu trei zile în urmă. Era loc totuşi şi pentru ea, în această lume a plăcerii, aglomerată şi egoistă, lume din care, nu cu mult în urmă, sărăcia ei părea s-o excludă. Aceşti oameni pe care-i ridiculizase, invidiindu-i de fapt, erau bucuroşi să-i facă loc în cercul magic unde se întretăiau toate visurile ei. Nu erau atât de

brutali şi mărginiţi cum îi crezuse – sau mai curând, din moment ce nu mai era nevoie să-i flateze şi înveselească, să zicem că latura aceasta a caracterului lor pierduse din importanţă. Societatea este un astru pe care fiecare om îl judecă în funcţie de poziţia lui în univers; la momentul acela, astrul îşi îndreptase spre Lily partea lui luminată.

În lumina roz pe care-o împrăştia difuz, cei din jur păreau plini de calităţi. Îi plăcea eleganţa lor; frivolitatea şi detaşarea lor; chiar şi siguranţa de sine, care uneori aducea atât de bine cu obtuzitatea, acum îi părea un semn înnăscut al rasei. Erau stăpânii singurei lumi pentru care respira ea şi erau gata s-o admită în rândurile lor şi s-o lase să stăpânească cu ei împreună. Deja simţea furişându-i-se în suflet o anume supunere faţă de punctele lor de vedere, o acceptare a limitelor lor, o neîncredere în lucrurile în care ei nu credeau, o milă dispreţuitoare pentru oamenii care nu erau în stare să trăiască la fel ca ei.

Primele raze ale apusului timpuriu săgetară parcul. Printre ramurile copacilor ce străjuiau lunga alee de dincolo de grădini, sclipiră nişte roţi de trăsură, şi ea îşi zise că veneau invitaţi. În spatele ei se auzi mişcare, paşi grăbiţi în diferite direcţii şi glasuri – grupul de la masă se împrăştia. Nu trecu mult şi auzi pe cineva venind spre ea, pe terasă. Presupuse că domnul Gryce găsise în cele din urmă o cale de salvare şi-şi zâmbi mulţumită de semnificaţia faptului că venea acum la ea, în loc să se refugieze urgent lângă un foc, înăuntru.

Se întoarse spre a-l primi cum se cuvine, cum cerea gestul acela deosebit de politicos; dar în loc să rostească vorbe amabile se pomeni roşind puternic şi făcând ochii mari, căci bărbatul care sta în faţa ei era Lawrence Selden.

„Am venit, totuşi”, zise el; dar înainte ca ea să poată răspunde, doamna Dorset se rupse dintr-o conversaţie

defunctă cu gazda şi păşi între ei cu un gest schiţat de luare în posesie.

5

ÎNDATORIPJLE sabatului la Bellomont erau marcate de apariţia, întotdeauna la aceeaşi oră, a elegantului omnibuz oestinat să ducă pe cei ai casei la bisericuţa de lângă poartă. Dacă se şi urca cineva în el, asta era partea a doua, căci faptul că aştepta acolo, în faţă. nu numai că proba intenţiile ortodoxe ale familiei, dar o şi făcea pe doamna Trenor să simtă, după ce-l auzea plecând, că se folosise cumva indirect de el.

În teorie doamna Trenor zicea că fiicele ei ce ar se duceau la slujbă în fiecare duminica; numai că din pricina guvernantei lor, o franţuzoaică de altă religie, ca şi a oboseai de peste săptămână, care o ţinea pe mama lor în camera ei până la prânz, rar dacă se găsea cineva care să verifice acest lucru. Din când în când, într-o izbucnire spasmodică de virtute – după vreo petrecere mai straşnică – Gus Trenor îşi încorseta cărnurile păgâne într-o redingotă şi-n smulgea fără milă fiicele din somn; dar, de regulă, cum îi explică Lily domnului Gryce, această îndatorire părutcas a era dată uitării ori amintită când de-acuma dangătul clopotelor umplea parcul, iar omnibuzul plecase gol.

Lily dădu de înţeles domnului Gryce că educaţia ei din familie se împăca greu cu această neglijare a îndatoririlor creştineşti şi că în sejururile ei la Bellomont le însoţea regulat pe Muriel şi Hilda la biserică. Asta împreună cu o geamănă confesiune personală că, nemaijucând bridge niciodată în viaţa ei, fusese „târâtă cu forţa” la masa de joc în seara sosirii şi pierduse îngrozitor de mulţi bani tocmai pentru că habar n-avea de regulile de joc. Fără îndoială, domnul Gryce se simţea excelent la Bellomont. Îi plăceau, degajarea şi strălucirea vieţii de

dincolo, îi plăcea cum se reflectă asupra lui această strălucire dată de oameni bogaţi şi renumiţi. Dar gândea că alcătuiau o societate prea materialistă; erau momente când se-nspăimânta de cuvintele unor domni ori privirile unor doamne şi era bucuros să afle că domnişoara Bart, în pofida nonşalanţei ei, a stăpânirii de sine, nu se regăsea nici ea într-o atmosferă atât de ambiguă. De aceea primise cu bucurie întreită vestea că le va însoţi, ca de obicei, pe tinerele domnişoare Trenor la biserică în dimineaţa aceea de duminică şi plimbânou-se încoace şi-ncolo pe aleea din faţa casei, cu pardesiul pe braţ şi cartea de rugăciuni în mâna cu mănuşă impecabilă, reflecta cu încântare asupra tăriei de caracter care păstra nealterate principiile educaţiei de acasă, aici, într-un mediu atât de ostil virtuţilor religioase.

Mult timp pe alee nu se aflară decât domnul Grvce şi omnibuzul; dar, departe de a regreta această indiferentă deplorabilă din partea celorlalţi musafiri, se pomeni nutrind speranţa că domnişoara Bart va apărea singură. Dar minutele preţioase treceau în zbor: de sus cădeau cu zgomot castane grăbite, spărgându-se de prundişul aleii; vizitiul parcă se transforma încet în slană de piatră acolo sus, pe capră, aşijderea şi valetul de lângă uşă; şi ea nu mai apărea. Deodată însă, nişte voci şi un foşnet de rochii se auziră în prag, iar domnul Gryce se-nvârti pe călcâie cu o tresărire nervoasă, băgându-şi ceasul în buzunar; dar numai pentru a se pomeni ajutând-o pe doamna Wetherall să urce în trăsură.

Wetherall-Îi întotdeauna mergeau la biserică. Aparţineau clasei uriaşe de roboţi care trec prin viaţă repetând absolut toate gesturile executate de marionetele din jurul lor. E drept că marionetele de la Bellomont nu se duceau la biserică; dar alţii la fel de importanţi o făceau – şi cercul domnului şi doamnei Wetherall era atât de mare,

încât dumnezeu intra şi el în agenda lor de vizite.

Apărură, prin urmare, punctuali şi resemnaţi, cu aerul unor oameni pregătiţi s-asculte un speech plictisitor, iar după ei – Hilda şi Muriel, într-o grabă dezordonată, căscând şi prinzându-şi din mers panglicuţele şi dantelele, îi promiseseră lui Lily să meargă la biserică, spuneau, şi cum Lily era aşa de dulce, o făceau din simpatie pentru ea, deşi nu ştiau ce-i venise aşa, deodată, pentru că ele ar fi preferat să joace tenis de câmp cu Jack şi Gvven dacă n-ar fi spus ea că merge. Domnişoarele Trenor erau urmate de Lady Cressida Raith, o fiinţă uscată, în mătase neagră şi cu bijuterii din sticlă antediluviene, care, văzând omnibuzul, îşi exprimă mirarea că nu mergeau pe jos, prin parc; dar faţă de protestele îngrozite ale doamnei Wetherall cum că biserica era la o milă întreagă distanţă, înălţimea-sa aruncă o privire spre tocurile celeilalte şi căzu de acord că nu puteau renunţa la trăsură; iar bietul domn Gryce se trezi zgâlţâit între patru femei pentru a căror binefacere spirituală nu simţea decât o totală indiferenţă.

Poate că l-ar mai fi consolat să ştie că domnişoara Bart intenţionase cu adevărat să meargă la biserică. Pentru aceasta, se sculase mai devreme ca de obicei. Habar nu avea că imaginea ei într-o rochie cenuşie, croită cucernic, cu faimoasele ei gene plecate pe o carte de rugăciuni, ar fi dat domnului Gryce lovitura de graţie şi ar fi făcut inevitabil un anume episod pe care se hotărâse să-l provoace în plimbarea pe care aveau s-o facă după masa de prânz. Pe scurt, nicicând nu fuseseră intenţiile ei mai clare; dar biata Lily ascundea, sub smalţul rezistent de la suprafaţă, o mască de adevărată ocară topită. Capacitatea ei de a se adapta, de a ghici ce simt ceilalţi, dacă o mai ajuta din când în crud în împrejurări mărunte, apoi o şi încurca teribil în momentele decisive ale vieţii ei. Era ca o plantă de apă luată de flux, iar azi întregul curent al

dispoziţiei sale o îndrepta spre Lawrence Selden. De ce venise? Ca s-o vadă pe ea cri pe Bertha Dorset? Numai cu o astfel de întrebare n-ar fi trebuit să se frământe ea atunci. Ar fi făcut mai bine să mulţumească să creadă că pur şi simplu el răspunsese apelurilor disperate ale gazdei, înnebunită de a-l interpune între dânsa şi proasta-dispoziţie a doamnei Dorset. Dar Lily nu avu odihnă până nu află de la doamna Trenor că Selden venise numai după capul lui.

„Nici măcar nu mi-a telegrafiat – pur şi simplu a dat din „Întâmplare peste brişcă la gară. Poate că totuşi n-a terminat-o cu Bertha”, conchise doamna Trenor gânditoare, după care plecă să aranjeze cartonaşele cu nume pe masa de seară.

Poate că nu, gândi Lily; dar o va termina curând, dacă trăieşte ea. Dacă Selden venise atras de doamna Dorset, avea să rămână atras de ea. Asta hotărâse Lily în seara1 dinainte. Doamna Trenor, fidelă principiului ei grozav de a-şi face fericiţi prietenii căsătoriţi, aşezase pe Selden şi x doamna Dorset alături la masa de seară; dar, fidelă şi tradiţiei împământenite care o declara peţitoarea nr. 1, îi despărţise pe Lily şi domnul Gryce, alăturând pe prima lui George Dorset, pe ultimul lui Gwen Van Osburgh.

Conversaţia lui George Dorset nu tulbura fluxul gândurilor vecinei lui. Dorset era un dispeptic plângăreţ, la pândă să găsească ingredientele vătămătoare în fiece fel de mâncare şi sustras de la această preocupare numai de vocea soţiei lui. De această dată, însă, doamna Dorset nu participa de loc la conversaţia generală. Discuta foarte încet cu Selden, după ce întorsese un spate dispreţuitor şi pe jumătate gol spre gazda ei, care, departe de a se supăra de excluziune, se avântase în excesele meniului cu acea iresponsabilitate proprie unui om eliberat. Domnul Dorset, în schimb, era atât de preocupat de atitudinea soţiei lui,

încât, atunci când nu dădea la o parte sosul de pe peşte ori nu scotea cu grijă părţile mai moi din chifla din faţă, îşi rupea gâtul s-o vadă mai bine.

Se întâmplase ca doamna Trenor să fi aşezat soţul şi soţia la capetele opuse ale mesei, aşa încât Lily putea să o observe şi pe doamna Dorset şi să stabilească, mutându-şi puţin ochii, o rapidă comparaţie între Lawrence Selden şi domnul Gryce. Comparaţia aceasta nărui tot ce clădise până atunci. Căci de ce altceva s-ar fi apucat s-o intereseze Selden? îl ştia de mai bine de opt ani – de când revenise ea în America, el formase o piesă în decorul permanent. Îi plăcuse întotdeauna să stea alături de el la mese, îl găsise mai agreabil decât cei mai mulţi bărbaţi şi ar fi vrut să aibă şi celelalte calităţi pentru a o interesa total; dar până acum fusese prea ocupată cu propriile probleme ca să vadă în el mai mult decât un accesoriu plăcut al vieţii. Cititoare atentă a propriului ei suflet, domnişoara Bart îşi dădu seama că preocuparea bruscă pentru Selden se datora faptului că prezenţa lui arunca o lumină nouă asupra celor ce o înconjurau. Nu că ar fi fost sclipitor în conversaţie şi gesturi; în privinţa asta îl întreceau mulţi bărbaţi, care o plictisiseră de moarte la atâtea mese. Mai degrabă era faptul că el păstra o anumită detaşare socială, un aer senin cu care privea spectacolul în mod obiectiv, că avea puncte de contact în afara uriaşei cuşti poleite în aur în care stăteau cu toţii îngrămădiţi pentru ca lumea să se holbeze la ei. Ce ademenitoare, ce plină de promisiuni îi părea lui Lily lumea de afară, când auzea uşa izbindu-se în urma ei! Adevărul era, cum şi ea ştia, că uşa nu se izbea niciodată – stătea întotdeauna deschisă; numai că majoritatea celor captivi erau ca muştele dintr-o sticlă, care, odată intrate, nu-şi mai pot regăsi libertatea. Avantajul pe care-l prezenta Selden era că el nu uitase niciun moment drumul spre libertate.

Aici sta secretul puterii magice din el, magie care o făcu să-şi schimbe viziunea. Luându-şi ochii de pe dânsul, Lily se apucă să-şi scruteze lumea ei mică – parcă s-ar fi stins becurile diafane şi camera ar fi fost inundată de lumina zorilor, prăfoasă. Îşi petrecu privirea de-a lungul mesei lungi, studiind pe fiecare, pe rând, de la Gus Trenor, cu capul mare, hămesit, scufundat între umeri, devorând peştele din faţă, până la soţia lui, accesoriu la o grămadă de podoabe, sugerând vitrina unui bijutier scăldată în lumina becurilor. Şi între ei doi, ce gol imens! Cât puteau să fie oamenii ăştia de groaznici, de vulgari! Lily îi trecu iarăşi în revistă, cu o grabă dispreţuitoare: Carry Fisher, cu umerii ei, cu ochii ei, cu divorţurile ei, lăsând impresia generală a unui pasaj picant, personificat; tânărul Silverton care visase cândva să trăiască corectând şpalturi şi să scrie o epopee, şi care acum trăia împrumutând de la amici şi nu critica decât trufele servite la masă; Alice Wetherall, o agendă de vizite încarnată, fiinţă care trăia din şi pentru a fraza invitaţii şi a orna cartonaşe; Wetherall, cu eternul lui tic nervos de a da din cap în semn de aprobare, cu aerul de a fi de acord cu oamenii înainte de a şti ce vor spune; Jack Stepney, cu zâmbetul lui încrezut şi ochi neliniştiţi, undeva la mijlocul distanţei dintre un şerif şi o pupilă; Gwen Van Osburgh, cu aerul de siguranţă dezarmantă al tinerei căreia i s-a spus dintotdeauna că nimeni nu-i mai bogat ca tatăl ei.

Lily zâmbi. Cât de diferiţi îi apăruseră nu cu multe ore în urmă! Atunci simbolizau ceea ce ea câştiga, acum ceea ce dădea la spate. În chiar după-amiaza aceea păruseră plini de calităţi minunate; acum îşi dădea seama că erau lipsiţi de orice calităţi şi că lucrul acesta era strigător la cer. Sub strălucirea şanselor lor vedea micimea realizărilor. N-ar fi vrut să fie mai dezinteresaţi, ci mai pitoreşti. Şi-şi aminti cu ruşine cum, tot acum câteva ore,

se simţise forţa centripetă a standardelor lor de viaţă. Închise ochii o clipă şi searbăda viaţă pe care şi-o alesese se întinse în faţa ochilor ei ca un lung drum alb, fără accidente, fără curbe – era adevărat că l-ar fi străbătut într-o caleaşcă şi nu pe jos, dar uneori cel ce merge pe jos poate s-o ia pe-o scurtătură minunată, care-i interzisă celor pe roţi.

Fu trezită din reverie de domnul Dorset, care scotea din adâncurile gâtlejului lui slab un soi de chicotit.

„Auzi, ia te uită la ea”, exclamă el, întorcându-se spre domnişoara Bart cu veselie macabră… „Zău, zău, numai uită-te puţin la nevastă-mea cum îşi mai bate joc de sărmanul băiat de lângă ea! Ai zice că-i topită după el şi când colo e tocmai pe dos, te pot asigura”.

Rugată atât de mult, Lily îşi îndreptă privirea spre spectacolul care-l înveselea într-atât pe domnul Dorset. Într-adevăr, aşa cum spunea, doamna Dorset se agita singură, căci vecinul ei părea a-i mimi avansurile cu un entuziasm moderat care nu-l distrăgea de la mâncare. Scena o înveseli la loc pe Lily şi, cunoscând formele diverse pe care temerile conjugale ale lui Dorset le luau, întrebă veselă:

„Nu sunteţi cumva cumplit de gelos pe ea?”

Atacul îl înveseli şi mai mult pe Dorset.

„A, îngrozitor, cum ţi-ai dat seama – nu pot să dorm noaptea. Doctorii îmi spun că asta mi-a făcut praf digestia, faptul că-s aşa de infernal de gelos pe ea… Nu mai pot lua o gură din porcăria asta”, adăugă el fără veste, împingând farfuria cu o mutră sumbră; iar Lily, la post cu adaptabilitatea, îşi acordă buna dispoziţie la o lungă critică a bucătarilor altora, cu o lungă tiradă suplimentară asupra calităţilor toxice ale untului topit.

Arar găsea el o ureche atât de politicoasă; şi, fiind şi bărbat pe lângă dispeptic, se prea poate s-o fi găsit şi

fermecătoare, în roza ei simetrie. În orice caz, atâta o reţinu cu căinatul lui că se aduceau de-acum dulciurile, când Lily prinse o propoziţie dinspre partea cealaltă, unde domnişoara Corby, hazoasa grupului, îl tachina pe Jack Stepney în privinţa logodnei lui apropiate. Roiul domnişoarei Corby era să stârnească râsul şi nu intra în vorbă fără ceva de efect:

„Şi desigur, o să-l iei pe Sim Rosedale drept cavaler de onoare 1”, o auzi Lily aruncând în finalul apoteotic al presupunerilor ei; iar Stepney răspunse, ca iluminat:

„Iisuse, asta zic şi eu o idee! Ce cadou pe cinste mi-ar mai face!”

Sim Rosedale! Numele, hidoşat şi mai mult prin diminutivare, se insinuă spurcat în gândurile lui Lily. Reprezenta una din multele posibilităţi groaznice de pa marginea prăpastiei. Dacă nu se căsătorea cu Percy Gryce, putea veni ziua când va trebui să se poarte bine cu astfel de oameni – ca Rosedale. Dacă nu se căsătorea cu el? Cine a zis asta? – era sigură de el şi sigură de ea însăşi. Se-ndepărtă cu un frison de potecile fermecătoare pe care-şi abătuseră paşii gândurile ei, şi-şi împlântă din nou picioarele în mijlocul drumului lung şi alb… Când urcă la ea, în seara aceea, află un nou transport de poliţe şi note de plată adus de poştă. Doamna Peniston, femeie conştiincioasă, le îndreptase pe toate spre Bellomont.

Tată de ce, a doua zi dimineaţă, domnişoara Bart se scală cu cea mai sinceră convingere că era datoria ei să meargă la biserică. Se smulse din moleşeala, care se cerea prelungită, a micului dejun, sună să i se scoată rochia cenuşie, şi-şi trimise camerista să-mprumute o carte cu rugăciuni de la doamna Trenor.

Dar acţiunea ei prea era raţională ca să nu conţină şi germenii răzvrătirii în ea. Nici nu dăduse aceste indicaţii bine, că ele stârniră un sentiment de împotrivire. O

scânteie cât de mică era de ajuns pentru a-i aţâţa imaginaţia şi vederea rochiei cenuşii şi a cărţii de rugăciuni alungă o lungă pală pe versantul anilor. Va trebui să meargă la biserică cu Percy Gryce în fiecare duminică. Vor avea o strană în faţă, în cea mai scumpă biserică din New York, iar numele lui va figura la loc de cinste în cartea filantropilor din parohie. În câţiva ani, când se va mai îngrăşa, va fi numit custode. O dată pe iarnă rectorul va veni la masă şi soţul ei o va implora să se mai uite o dată pe listă şi să scoată pe toate femeile divorţate, mai puţin cele care arătaseră semne de căinţă, recăsătorindu-se cu oameni foarte bogaţi. N-ar fi fost atâta chin» chiar în aceste obligaţii bisericoase; dar ele arătau o fracţiune din imensul munte de plictiseală ce se arăta la orizont. Şi cine putea accepta liniştit aşa ceva într-o astfel de dimineaţă? Lily dormise bine şi baia făcută o umpluse de-o bună dispoziţie radiantă, reflectată foarte avantajos în prospeţimea obrajilor ei. Nu se mai vedeau riduri în dimineaţa aceea, sau poate unghiul era mai fericit?

Ziua însăşi îi era complice – o zi din acelea când n-ai chef să te controlezi, când ai tot vrea, să chiuleşti. Aerul subţire părea încărcat cu pulbere de aur; dincolo de roua scânteietoare a gazonului se vedeau, mai la vale, crângurile drapate în roşu, din care se ridicau funii de fum, iar dealurile de peste râu înotau în albăstriul lichid a zării. Fiecare picătură din sângele lui Lily o îndemna să fie fericită.

Un scrâşnet de roţi o trezi din reverie şi, sprijinindu-se de pervaz, văzu omnibuzul primindu-şi pasagerii. Întârziase, dar asta n-o alarma. Apucase să vadă mutra plouată a domnului Gryce şi asta o întări în convingerea că acţionase înţelepţeşte, căci dezamăgirea pe care o trăca e cu atâta candoare avea fără îndoială să-i sporească dorinţa de a o vedea la plimbarea de după amiază. Plimbare pe

care n-avea de gând s-o piardă; era creajuns s-arunce o privire la notele de plată de pe masă ca să-şi repete asta. Dar până atunci, avea o dimineaţă în faţă, doar a ei, şi îşi putea pernuţe luxul de a se gândi cum s-o petreacă. Cunoştea destul de bine tabieturile celor de la Bellomont, ca să ştie că avea deplină libertate până în prânz. Îi văzuse pe Wetherall-i, pe domnişoarele Trenor şi pe Lady Cressida plecând – drum bun şi cale bătută – la biserică; Judy Trenor cu siguranţă îşi şampona părul; Carry Fisher îl luase fără îndoială pe Gus la o plimbare cu trăsura, Ned Silverton probabil trăgea în piept tutunul amar al tinereţii disperate, la el în dormitor; cât despre Kate Corby, sigur juca tenis cu Jack Stepney şi domnişoara Van Osburgh. Dintre doamne, numai doamna Dorset n-avea o ocupaţie ştiută, atât că doamna Dorset nu cobora niciodată până la prânz – doctorii ei, declarase, îi interziseseră să se expună la aerul tare al dimineţii.

De ceilalţi membri ai grupului Lily nu se sinchisea prea mult – oriunde ar fi fost, nu aveau cum să o încurce în planurile ei. Care planuri, pentru moment, luară forma alegerii unei rochii întrucâtva mai rustică şi mai de vară decât prima şi a năvălirii afară din casă, cu umbreluţa de soare în mână, dând impresia unei doamne singure doritoare să facă o plimbare. Marele salon de jos era gol, afară poate de-o ceată de câini de lângă şemineu care, văzând-o pe domnişoara Bart gata de plecare, săriră pe dată în jurul ei, oferindu-şi cu multă generozitate compania. Dădu la o parte labele invadatoare care exprimau aceste oferte şi, asigurând pe veselii voluntari că s-ar putea să aibă îndată nevoie de ei, trecu prin salonul gol spre biblioteca din partea cealaltă a casei. Biblioteca era aproape unica supravieţuitoare a vechii case-conac de la Bellomont – o cameră lungă, spaţioasă, păstrând tradiţia ţării-mamă în uşile vechi, dalele olandeze ale hornului şi

poliţele cu grătar şi cu urne de alamă. Câteva portrete de familie, înfăţişând domni scofâlciţi cu peruci legate cu panglici la spate, ori doamne cu pălării uriaşe şi trupuri mici, atârnau între rafturile căptuşite cu fermecătoare terfeloage – cărţi de cele mai multe ori contemporane cu strămoşii amintiţi, la care Trenorii urmaşi nu adăugaseră aproape nimic. Biblioteca de la Bellomont nu era de fapt niciodată folosită pentru citit, cu toate că se bucura de o anume popularitate ca loc de fumat ori colţ retras pentru flirturi. Îi trecuse prin minte lui Lily că la acest loc ar fi putut apela singurul membru al grupului cel mai puţin pasibil de a apela la el şi-n accepţiunea sa obişnuită. Avansă fără zgomot pe covorul vechi, foarte dens, presărat cu şezlonguri, şi înainte de a ajunge în mijlocul camerei avu în faţă proba că nu se înşelase. Lawrence Selden sta pe-un scaun la celălalt capăt; dar, deşi avea o carte pe genunchi, atenţia lui era îndreptată spre o doamnă îmbrăcată în dantele, care, aşa cum sta în scaunul vecin, părea exagerat de subţire pe fondul întunecat al spetezei din piele.

Lily se opri când dădu cu ochii de ei; o clipă păru gata să se retragă, apoi se gândi că-i mai bine să se apropie, intenţie pe care-o anunţă făcând să foşnească uşor rochia, la care cei doi ridicară capetele, doamna Dorset vădit enervată, Selden cu zâmbetul lui obişnuit. Calmul lui o cam tulbură pe Lily; dar tulburarea la ea chema un şi mai teribil efort de auto-control.

„Vai, n-am întârziat?” întrebă ea, punându-şi mâna într-a lui, pe când el avansa s-o salute.

„Întârziat unde?” întrebă tăios doamna Dorset. „Nu la prânz, cu siguranţă – dar poate aveai o întâlnire înainte 1* „Da, aveam”, zise Lily cu hotărâre.

„A, da? Atunci poate te încurc? Domnul Selden îţi stă în întregime la dispoziţie”.

Doamna Dorset pălise de enervare şi rivala ei simţea o anume plăcere să-i prelungească chinul.

„Vai de mine, nu, stai”, zise ea bine dispusă. „Nu vreau câtuşi de puţin să te alung”.

„Eşti nespus de drăguţă, dragă, numai că eu nu am obiceiul să stric întâlnirile domnului Selden”.

Remarca fu pronunţată cu un ton vag de proprietate, care nu trecu neremarcat de cel în cauză, care ascunse o uşoară roşeaţă de supărare aplecându-se să culeagă cartea ce căzuse când se sculase pentru Lily. Ochii acesteia se lărg ră încântător şi ea izbucni într-un râs uşurel.

„Dar n-am niciun fel de întâlnire cu domnul Selden! Întâlnirea mea era cu cei care se duceau la biserică; dar mă tem că omnibuzul a plecat fără mine. Nu ştiţi, a plecat?”

Pusese întrebarea întorcându-se spre Selden, care răspunse că-l auzise plecând cam de multişor.

„A, atunci va trebui s-o iau pe jos; le-am promis Hildei şi lui Muriel să merg cu ele. Ziceţi că-i prea târziu ca să mai ajung acolo pe jos? Mda, dar în orice caz, n-or să poată spune că n-am încercat – unde mai pui că pierd binişor din slujbă. Nu-s chiar atât de nenorocită, nu?”

Şi înclinând radioasă capul spre cei doi pe care-i deranjase, domnişoara Bart o luă agale peste pragul uşii de sticlă, îndreptându-se graţioasă, în foşnet de rochii, spre lunga alee din parc.

O apucase spre biserică, dar nu se omora să câştige timpul pierdut; lucru care nu scăpă unuia din cei doi, care sta în uşă privind după ea cu un aer de amuzament mirat. Adevărul era că Lily simţea un uşor şoc de dezamăgire. Toate planurile ei pentru dimineaţa aceea fuseseră ridicate pe presupunerea că pe ea venise Selden s-o vadă la Bellomont. Se aşteptase, când coborâse, să-l găsească aşteptând-o nerăbdător; şi-n loc de asta, îl găsise într-o

situaţie ce putea uşor denota că aşteptase nerăbdător pe o alta. Să fie posibil, totuşi, să fi venit pentru Bertha Dorset? Acesta confirma teza prin faptul că se arătase la o oră când niciodată nu se arăta muritorilor de rând, iar Lily, pentru moment, nu vedea altă explicaţie. Nu-i trecea prin minte că Selden putea la urma-urmelor să n-aibă altă dorinţă decât să petreacă o duminică afară din oraş – femeile nu vor învăţa niciodată să judece bărbaţii şi altfel decât prin prisma sentimentală. Numai că Lily nu-şi pierdea uşor cumpătul; spiritul de competiţie îi da aripi, drept care reflectă că venirea lui Selden putea să mai însemneze, afară că era încă în gheara Berthei, că era gtât de complet independent de dânsa încât nu-l mai speria prezenţa ei.

Aşa de tare se scufundase în aceste gânduri, încât abia de mai păşea, viteză cu care abia dacă putea ajunge la biserică chiar şi după predică, iar în cele din urmă, după ce trecu de grădini şi intră pe aleea din pădure, uită pânăntr-atât de slujbă, că se lăsă să cadă pe-o bancă de la cotul aleii. Locul era încântător, iar Lily nu era insensibilă la farmec, ori la faptul că prezenţa ei îl sporea şi mai mult, dar nu era obişnuită să guste bucuriile singurătăţii decât în doi, iar combinaţia fală-frumoasă plus peisaj romantic i se părea mult prea izbutită pentru a fi risipită. Şi totuşi, nimeni nu păru să profite de ocazie; şi după jumătate de ceas de aşteptare fără niciun rezultat, se ridică şi-o porni mai departe, agale. Simţea furişindu-i-se în suflet oboseala; scânteia se stinsese şi simţea pe buze gustul searbăd al feliei ei de viaţă. Nici nu mai ştia ce căutase, ori de ce, negăsind acel lucru, cerul vieţii ei se-ntunecase până întratât; simţea doar o frustrare fără nume, o singurătate mai profundă decât cea care o înconjura.

Mersul i se muie cu totul şi se opri privind în gol, absentă, lovind cu vârful umbreluţei în ferigile de pe margine. Şi deodată auzi paşi în spatele ei ş-apoi se

pomeni cu Selden lângă ea.

„Ce repede mai mergi!” zise el. „Credeam că nu te mai ajung”.

Ea răspunse pe-un ton glumeţ:

„Ai fi la capătul puterilor, pentru că stau aici, sub copacul acela mai ales, de-o oră”.

„Aşteptându-mă pe mine, sper?” replică el, pe-aceeaşi idee, la care ea zise, râzând vag:

„Aşteptând să văd dacă ai să vii”.

„Prind deosebirea, numai că nu mă supără, din moment ce făcând una, ai făcut şi cealaltă. Dar nu erai sigură că o să vin?”

„Dac-aş fi aşteptat mai mult – numai că, vezi, eu aveam un timp limitat pentru experienţa asta”.

„De ce limitat? De ora mesei?”

„Nu; de cealaltă întâlnire a mea”.

„Cu Muriel şi Ililda pentru a merge la biserică?”

„Nu; cu persoana cu care urma să mă-nfbre de la biserică”.

„Aha, înţeleg; puteam să mă gândesc că erai pregătită pentru toate alternativele. Şi celălalt vine spre casă pe aici?”

Lily râse din nou.

„Tocmai asta nu ştiu; şi ca să aflu, trebuie să ajung la biserică până la încheierea slujbei”.

„Perfect; iar datoria mea este să te opresc să mergi; în care caz, celălalt, supărat că n-ai venit, va lua hotărârea disperată de a se întoarce în omnibuz «Lily primi asta ca o binecuvânţare; umorul lui fără probleme era ca fierberea ei interioară. „Asta ai face într-o astfel de situaţie excepţională?” întrebă ea.

Selden o privi cu solemnitate. „Mă aflu aici spre a-ţi dovedi de ce sunt capabil într-o situaţie excepţională!” exclamă el.

„Să faci o milă într-o oră… trebuie să recunoşti că omnibuzul ar merge mult mai repede!”

„A, dar el o să te găsească până la urmă? Asta-i proba succesului, singura”.

Se priviră cu aceeaşi pierzanie hedonistă pe care o simţiseră schimbând absurdităţi la ceai; dar deodată Lily îşi schimbă expresia feţei şi zise: „Dacă-i pe-aşa, al lui este succesul”.

Urmărindu-i privirea, Selden văzu un grup avansând spre ei dinspre cotul îndepărtat al cărării. Era clar că Lady Cressida insistase să se-ntoarcă pe jos, iar restul enoriaşilor crezuseră de datoria lor s-o însoţească. Tovarăşul lui Lily căută rapid din ochi pe cei doi bărbaţi ai grupului; Wetherall mergând respectuos lângă Lady Cressida, cu privirea lui piezişă, de atenţie nervoasă, Percy Gryce la urmă, cu doamna Wetherall şi domnişoarele Trenor.

„A, acum înţeleg de ce-i tot dădeai cu Americană exclamă Selden, c-un soi de admiraţie sinceră; dar roşeaţa cu care fu primit sarcasmul lui îl opri din orice amplificare ar fi fost pe cale să-i dea.

Lily Bart, să se supere pe glumele despre peţitorii ei, sau chiar despre mijloacele de a-i atrage, asta era ceva atât de nou pentru Selden încât surpriza îl ameţi, deschizând în acelaşi timp o serie de explicaţii; dar ea se ridică curajoasă în apărarea roşeţii, zicând: „De aceea te şi aşteptam – să-ţi mulţumesc că mi-ai furnizat atâtea date

„A, nu ai cum mulţumi într-un timp atât de scurt”, zise Selden, în vreme ce domnişoarele Trenor o zăriseră şi ele pe Lily şi-şi manifestau bucuria cu mult zgomot; răspunzându-le printr-un semn, ea îl mai auzi: „Nu vrei să-ţi consacri după-amiaza pentru asta? Ştii că trebuie să plec mâine. O să facem o plimbare, şi-mi poţi mulţumi pe îndelete.

Era o după-amiază perfectă. O nemişcare încă şi mai profundă stăpânea atmosfera şi strălucirea toamnei americane era temperată de o ceaţă uşoară care difuza lumina, fără s-o închidă…

În parc, printre copaci, se simţea deja o uşoară răceala, dar acolo unde urcai puţin, era ceva mai cald, şi, urcând lungile coline de dincolo de şosea, Lily şi însoţitorul ei intrară într-un fel de vară târzie. Poteca şerpuia printre copacii rari ai unei fineţe, apoi se unea cu o alee străjuită de ochiu-boului şi muri ce stropeau verdele cu roşul lor închis; pornind de acolo, ochiul vedea, prin freamătul uşor al frunzelor de frasin până hăt-departe, nestăpânita întindere a naturii slobode.

Mai sus, aleea prezenta ochiului tufe dese de ferigă şi verdeaţa sticloasă a pantelor umbrite; începeau s-o umbrească copaci, umbră care trecea în amurgul fragmentat al unui pâlc de fagi. Coroanele copacilor se distingeau net şi sub ele nu prea creştea nimic; poteca şerpuia pe marginea pădurii, ieşind din când în când spre o fâneaţă scăldată în soare ori spre o livadă doldora de fructe.

Lily nu era intimă cu natura, dar avea o pasiune pentru armonie şi sensibilitatea ei se înzecea când găsea un decor potrivit pentru propriile ei sentimente. Peisajul dia faţă părea o extensiune a propriei stări sufleteşti, şi găsea ceva din ea însăşi în calmul, respiraţia şi depărtările lui. Pe pantele mai apropiate arţarii dulci unduiau în adierea vântului ca nişte ruguri de lumină; mai la vale se-ntindeau livezi cenuşii şi, ici colo, verdele încăpăţânat al vreunui pâlc de stejari atrăgea privirea. Sub meri moţăiau două sau trei case roşii, de ţară, iar de sub umărul unui deal se ridica, albă, clopotniţa din lemn a unei bisericuţe; mult mai la vale. Într-o ceaţă prăfoasă, vedeai şoseaua şerpuind printre câmpuri.

„Hai să stăm aici”, sugeră Selden când ajunseră la un fel c’e terasă de piatră, deasupra căreia, pe panta foarte abruptă, printre bolovani, creşteau fagi.

Lily îşi dădu drumul pe piatră, roşie toată de urcuş. Nu vorbea, numai buzele îi stăteau întredeschise de efort, ochii rătăcind fără grabă peste liniile segmentate ale peisajului. Selden se întinse pe iarbă la picioarele ei, lăsându-şi pălăria pe ochi, ca să se apere de razele aproape orizontale ale soarelui, şi-şi puse mâinile sub cap, orientat spre peretele de piatră. N-avea nicio intenţie s-o facă să vorbească; liniştea răsuflării ei întretăiate părea parte integrantă din universala linişte şi armonie a lucrurilor. În propria lui minte exista numai un leneş simţământ de plăcere care învăluia în catifea marginile ascuţite ale gândului, aşa cum boarea lui septembrie învăluia peisajul de la picioarele lor. Atât că Lily, deşi în aparenţă la fel de calmă ca şi el, se muncea titanic înăuntru cu un aflux de gânduri. Două fiinţe o alcătuiau în momentele acelea, una trăgând puternic în piept aerul libertăţii şi al bucuriei de a trăi, cealaltă sufocată şi căutând aerul într-o mică închisoare de temeri. Dar, treptat, răsuflarea spasmodică a captivei nu se mai auzi sau, poate, nu-i mai dădu cealaltă fiinţă nicio atenţie – orizontul se destrămă, aerul deveni mai tare şi spiritul ei liber fremătă însetat de zbor.

Nici ea nu-şi putea explica sentimentul de exaltare care părea s-o ridice şi s-o poarte peste lumea înecată de soare de la picioarele ei. Dragoste să fie, se întrebă ea, ori o întâmplătoare combinaţie de gânduri şi senzaţii fericite? Cât din ea se datora vrăjii după-amiezii perfecte, parfumului pădurilor cuprinse de rugina toamnei, ghidului la plictisul din care evadase? Lily nu cunoscuse nicio experienţă clară după care să-şi definească sentimentele prezente. Se-ndrăgostise de mai multe ori de averi ori

cariere, dar numai o dată de un bărbat. Asta se-ntâmplase cu mulţi ani în urmă, când ieşise pentru prima dată în lume şi fusese copleşită de o romantică iubire pentru un tânăr domn numit Hubert Melson, care avea ochi albaştri şi părul puţin ondulat. Domnul Melson, care nu mai era proprietarul nici unui alt avantaj negociabil, se grăbise să le întrebuinţeze pe acestea în cucerirea celei mai mari domnişoare Van Osburgh – de atunci ajunsese gras şi astmatic, povestind cui asculta tot soiul de întâmplări cu copiii lui. Dacă Lily chema în amintire această dragoste, era numai pentru a o compara cu ceea ce simţea acum; singurul punct de comparaţie era simţământul de nepăsare, bucuria libertăţii; doar că acum era mai mult decât oarba căutare a sângelui. Farmecul aparte al sentimentului ei pentru Selden era că îl conştientiza; putea să-şi pună degetul pe fiecare verigă a lanţului care-i lega unul de al lui. Cu toate că popularitatea lui era dintre cele fără surle şi trâmbiţe, mai degrabă simţită decât exprimată printre prietenii lui, ea nu-i confundase niciodată modestia cu obscuritatea. Faptul că era foarte cultivat trecea de regulă drept un uşor obstacol în legarea unei prietenii cu el, dar Lily, care se mândrea cu o cunoaştere aprofundată a literaturii, şi care întotdeauna purta un Omar Khayyâm în geanta de voiaj, era atrasă de acest atribut, care, simţea ea, ar fi fost respectat într-o societate de oameni mai în vârstă. Şi-n plus, unul din darurile lui era să semene cu ceea ce era; să aibă o înălţime care-l situa deasupra mulţimii, nişte trăsături foarte aparte, pe un chip măsliniu, care, pe un tărâm de tipi amorfi, îi dădeau aerul că aparţine unei rase vechi, nobile, din care el păstra, concentrat, esenţialul. Mâinile sparte îl găseau cam sec, iar fetele foarte tinere, sarcastic; dar acest aer de superioritate amicală, îndepărtat de orice căutare a avantajelor personale pe cât un pol de altul, era calitatea

care stârnea interesul lui Lily. Totul la el se acorda cu gustul ei pentru nobleţe, chiar până şi uşoara ironie cu care rezuma el ceea ce pentru ea era sfânt. Îl admii-a cel mai mult pentru că era capabil să transmită un sentiment de superioritate la fel de net ca cel mai bogat om pe care-l întâlnise vreodată.

Prelungirea inconştientă a acestui gând o făcu să zică brusc, râzând: „Mi-am stricat două întâlniri pentru dumneata pe ziua de azi. Dar dumneata?” „Eu, niciuna”, zise Selden. „Singura mea întâlnire la Bellomont era cu dumneata”.

Ea îl privi scurt, zâmbind uşor.

„Chiar ai venit la Bellomont ca să mă veai pe mine?”

„Bineînţeles”.

Privirea ei se adânci, gânditoare. „De ce?” murmură ea şi de data asta vocea ei nu mai avea nimic din cochetăria întrebării precedente.

„Pentru că eşti un spectacol atât de fascinant, încât întotdeauna îmi place să văd ce faci”.

„De unde ştii ce-aş face dacă n-ai fi aici?”

Selden zâmbi.

„Nu – mi fac iluzii că venirea mea aici ar fi schimbat cursul acţiunii dumitale măcar cu un centimetru”.

„Absurd, pentru că, dacă n-ai fi aici, evident că n-aş putea să mă plimb cu dumneata”.

„Nu, dar faptul că te plimbi cu mine este doar un alt mod de a-ţi folosi materialul. Fiind artistă, întâmplarea face ca eu să fiu pata de culoare pe care o foloseşti astăzi. Inteligentul dumitale talent îţi permite să produci, improvizat, efecte premeditate”.

Lily zâmbi şi ea – cuvintele lui erau prea inteligente ca să nu-i trezească simţul umorului. Era adevărat că intenţiona să folosească prezenţa sa accidentală ca un element dintr-un plan foarte concret; sau că, cel puţin,

ăsta era pretextul secret pe care-l găsise pentru a nu-şi respecta promisiunea de a se plimba cu domnul Gryce. Fusese uneori acuzată că se pripeşte – chiar şi Judy Trenor o sfătuise să nu se grăbească. Ei, de data aceasta nu se va pripi; îl va face pe admiratorul ei să cunoască mai mult aşteptarea. Atunci când datoria şi interesul se întâlneau, Lily era ultima care să-i separe. Se sustrase de la plimbare pretextând o migrenă – aceeaşi migrenă îngrozitoare care o împiedicase să meargă la biserică, dimineaţă, înfăţişarea pe care o împrumutase pentru masa de prânz îi întărea scuza. Arăta pierită, plină de o dulceaţă suferindă; purta o sticluţă cu săruri în mână. Domnul Gryce nu cunoştea astfel de manifestări; se întrebă destul de neliniştit dacă ea n-o fi prea delicată, având temeri care vizau un viitor foarte îndepărtat, privitoare la urmaşii lui. Dar compasiunea le învinse şi el o imploră să nu se expună, căci întotdeauna lega aerul de afară cu ideea expunerii.

Lily îi mulţumise pentru compasiune cu vorbe apatice, îndemnându-l, dat fiind că ea nu putea oferi o tovărăşie prea veselă, să se alăture celorlalţi care, după masă, plecau cu automobilele în vizită la Van Osburgh-i, la Peekskill. Domnul Gryce fu mişcat de altruismul ei şi, ca să scape de inevitabilul gol în care ameninţa să se transfere după-amiaza, îi urmase sfatul şi plecase posac, cu o glugă contra prafului şi ochelari uriaşi, de şofaj, pe ochi – urmărindu-i maşina dispărând în praf, ea zâmbi gândindu-se cum mai semăna cu un gândac nedumerit.

Selden îi urmărise manevrele cu leneş amuzament. Ea nu-i răspunse la propunerea de a petrece după-amiaza împreună, dar, urmărindu-i etapele planului, era tot mai sigur că va fi şi el inclus în el. În cele din urmă, nu mai rămase nimeni afară de ei în casă, când îi auzi pasul ne scară şi o luă agale spre camera de biliard ca s-o afle a o.o. Era într-o rochie de plimbare, avea pălăria pe cap şi-n jurul

ei săreau câinii.

M-am gândit că, totuşi, aerul ar putea să-mi prias-a” explică ea; iar el recunoscu că un remediu atât de la-ndemână merita o încercare.

Excursioniştii aveau să lipsească cel puţin patru ore; Lily şi Selden aveau toată după-amiaza pentru ei şi sentimtul de tihnă şi siguranţă care-i invadă fiinţa o făcu să se simtă mai uşoară ca niciodată. Putea, având atâta timp pentru discuţii şi niciun subiect clar de abordat, să guste bucuria rară a repausului.

Se simţea atât de liberă de motivările ulterioare, încât îi primi atacul cu puţină ciudă.

„Nu-nţeleg de ce mă acuzi mereu de premeditare”.

„Credeam c-ai mărturisit-o – îmi ziceai mai deunăzi că trebuie să urmezi o anume direcţie, şi că dacă tot face omu’ un lucru, este bine să-i, facă perfect”.

„Dacă vrei să spui că o fată care n-are pe nimeni care să-i poarte de grijă trebuie să-şi poarte singură, sunt gata oricând să accept imputarea. Dar probabil că mă găseşti o persoană fără speranţă dacă crezi că nu cedez nici unui impuls”.

„A, nu asta cred – nu ţi-am mai spun că geniul dumitale stă în convertirea impulsurilor în intenţii?”

„Geniul meu?” îl îngână ea, deodată parcă obosită. „Există vreo probă ultimă pentru genialitate care să nu se numească succes? Iar eu în niciun caz n-am cunoscut succesul”.

Selden îşi dădu pălăria pe spate şi-o privi dintr-o parte.

„Succesul? Ce-i succesul. M-ar interesa definiţia dumitale

„Succesul?” Ea ezită. „Să… să obţii de la viaţă atâta cât poţi, cred. Este ceva relativ, la urma-urmelor. Nu crezi la fel?”

„Nu, doamne fereşte!” Se ridică în capul oaselor, energic pe neaşteptate, sprijinindu-şi coatele pe genunchi şi privind în gol peste câmpiile dulci. „Ideea mea de succes”, zise „Este libertatea individuală”.

„Libertate? Libertatea faţă de griji?”

„Faţă de tot – bani, sărăcie, zile bune ori încordate, faţă de toate accidentele materiale. Menţinerea unui tel de republici a spiritului – asta numesc eu succes”.

Se-nclină spre el, flacără geamănă.

„Ştiu… Ştiu… ciudat, dar asta am simţit toată ziua”.

I se uită în ochi cu dulceaţa ăceea calmă.

„Este un simţământ atât ere rar pentru dumneata?” întrebă.

Roşi puţin sub privirea lui.

„Mă consideri teribil de prozaică, nu? Dar poate că nu am avut niciodată de ales. N-a existat nimeni, vreau să spun, care să-mi spună despre republica spiritului”.

„Nici n-are cine – este o ţară pe care ţi-o afli singur”.

„Dar n-aş fi aflat-o niciodată dacă nu mi-ai fi spus”.

„A, există indicatoare, numai că trebuie să ştii să le citeşti”.

„Dar eu am ştiut, am ştiut!” strigă, aprinsă. „Ori de câte ori te văd, nu fac decât să mai citesc o literă de pe indicator, iar ieri, adică aseară la cină, am zărit deodată ceva din republica dumitale”.

Selden continua să se uite la ea, dar cu alţi ochi. Până acum găsise, în prezenţa şi în conversaţia ei, plăcerea estetică pe care un om de spirit o caută în legăturile de zi cu zi cu femeile frumoase. Atitudinea lui fusese cea a unui spectator încântat şi aproape că i-ar fi părut rău să vadă la ea vreun semn oarecare de slăbiciune sufletească, ce ar fi împiedicat-o în planuri. Numai că acum suspiciunea că o astfel de slăbiciune exista, devenise cel mai interesant lucru. Dăduse de ea, în dimineaţa aceea,

într-un moment prost; faţa-i era palidă şi parcă alta, iar faptul că era mai puţin frumoasă o făcea mai acufr atrăgătoare. „Aşa arată când este singură” fusese primul lui gând; al doilea fu să observe la ea schimbarea pe care-o produsese venirea lui. Faptul că nu-i putea pune la îndoială spontaneitatea bucuriei de-a-l vedea constituia punctul periculos al relaţiei dintre ei doi. Din orice unghi ar fi privit intimitatea lor crescândă, n-o putea considera o parte a schemei ei pentru viaţă; şi a fi elementul neprevăzut dintr-o carieră atât de minuţios pusă la punct era o aventură chiar şi pentru un om care renunţase la experienţele sentiment<Îl6

Ei”, zise el, „şi te-a făcut să vrei să mă vezi? Vrei să elevii unul de-ai noştri?”

Îşi scoase ţigările vorbind şi ea întinse mâna spre pach

Te rog dă-mi şi mie una, n-am fumat de zile-ntregi!”

De ce abstinenţa asta ciudată? Toţi fumează la Bellomont”.

„Da, numai că nu-i frumos pentru „une jeune fille a marier” iar pentru moment, asta sunt: „une jeune fille a marier”.

„A, atunci mă tem că nu-ţi putem da voie în republica noastră”.

„De ce? E o republică de celibatari?”

„Câtuşi de puţin, cu toate că, sincer să fiu, nu prea sunt oameni căsătoriţi prin ea. Dar te vei căsători cu cineva foarte bogat şi mai degrabă intră bogatul în rai decât acolo”.

„Nu este drept să fie aşa, cred eu, pentru că, după câte înţeleg, una din condiţiile de acordare a cetăţeniei este să nu te gândeşti la bani, şi singurul mod de a nu te gândi la bani este să ai foarte mulţi”.

„Ai putea la fel de uşor să spui că singurul mod de a

nu te gândi la aer, este să ai destul pentru a respira. Într-un fel, asta-i destul de adevărat, numai că plămânii ţi se gândesc la aer, chiar dacă tu nu o faci. La fel cu bogaţii – nu s-or fi gândind la bani, dar îi respiră tot timpul, pune-i în alt element şi-ai să vezi ce se mai zbat şi cum se mai sufocă!”

Lily se uita în gol, gânditoare, prin cercurile albastre ale fumului de ţigară.

„Aş zice”, spuse în cele din urmă, „că dumneata petreci destul timp în elementul pe care-l dezaprobi”.

Selden primi săgeata fără nicio tulburare. „Da; numai că eu am încercat să rămân amfibiu – nu este nicio problemă, dacă plămânii îţi funcţionează în alt aer. Adevărata alchimie este să poţi transforma şi aerul în altceva; şi ăsta-i secretul pe care cei mai mulţi din prietenii dumitale l-au pierdut”.

Lily se gândi puţin la aceste ultime cuvinte.

„Nu crezi*, replică după o vreme, „că oamenii care dau vina pe societate se grăbesc să vadă în ea un scop şi nu un mijloc, exact cum oamenii care dispreţuiesc banii vorbesc despre ei ca şi cum n-ai putea decât să-i ţii la ciorap şi să te bucuri aşa de ei? Nu-i maj cinstit să priveşti şi societatea şi banii ca pe nişte posibilităţi pe care omul le foloseşte fie stupid, fie inteligent, după cum îi e felul?”

„Bineînţeles că ăsta ar fi punctul de vedere normal; numai că ce-i ciudat cu societatea e că oamenii care o privesc ca pe un scop în sine sunt cei care se află în ea, şi nu criticii de pe gard. Se întâmplă exact invers cu cele mai multe din spectacole – spectatorii pot trăi în iluzie, dar actorii ştiu că viaţa adevărată este dincolo de lumin. Pe rampei. Oamenii care privesc societatea ca pe un mij! ºC de a scăpa de muncă, o pun unde trebuie; dar când munceşti pentru ea, toate relaţiile vieţii sunt distorsionate”. Selden se ridică într-un cot. „Ferească

sfântul să subestimez partea decorativă a vieţii”, continuă ei. „Mie îmi pare că simţul pentru splendori s-a justificat prin ceea ce a produs. Partea cea mai proastă e că atâta natură umană este folosită în procesul respectiv. Dacă noi suntem cu toţii materia primă a efectelor cosmice, ai prefera să fii focul ce supune o spadă decât peştele care furnizează purpura pentru vopsirea unei cape. Şi o societate ca a noastră risipeşte atâta material bun pentru a-şi produce petecul de purpuriu! Ia un băiat ca Ned Silverton – e prea bun ca să fie folosit pentru a îmbunătăţi calicia socială a cuiva. Un băiat pornit să descopere lumea, universul. Nu-i păcat să termine prin a-l găsi în salonul doamnei Fisher?”

„Ned este un copil dulce, şi sper că-şi va păstra iluziile măcar atât cât să scrie ceva poezie frumoasă despre ele; dar crezi că el e făcut să şi le piardă numai în societate?”

Selden îi răspunse strângând din umeri. „De ce numim tsate ideile noastre generoase, iluzii şi pe cele meschine – adevăruri? Nu-i oare destulă condamnare pentru societate să te trezeşti acceptând o astfel de frazeologie? Mai că şi eu am adoptat limbajul respectiv la vârsta lui Silverton şi ştiu cum pot schimba numele culoarea credinţelor”.

Nu-l auzise niciodată vorbind cu atâta energie asertivă. Tonul lui obişnuit era cel al eclecticului, care învârte lucrurile cu uşurinţă şi le compară; aşa că acum, ea era mişcată de această privire neaşteptată în laboratorul în care se formau credinţele lui.

„Ah, nu eşti mai bun ca alţi sectanţi”, exclamă ea; de ce-ţi numeşti republica – republică? Este o comparaţie închisă şi creaţi obiecţiuni arbitrare pentru a ţine lumea la distanţă”.

„Nu-i republica mea; dac-ar fi, aş organiza un „coup

d’etat” şi te-aş aşeza pe tron”.

„În vreme ce aşa, în realitate, crezi că nici n-are ce-mi călca piciorul în ea? O, văd eu ce crezi. Îmi dispreţuieşti ambiţiile, crezi că nu sunt demne de mine!”

Selden zâmbi, dar nu ironic. „Şi, nu-i ăsta un omagiu? Le cred demne de cei mai mulţi care trăiesc din ele”.

Ea se-ntoarse pentru a-l privi fix, grav. „Dar nu este posibil ca, având posibilităţile acestor oameni, să le fololsesc mai bine? Banii reprezintă o mulţime de lucruri – beţia de cumpărare nu se limitează la diamante şi automobile”.

„Câtuşi de puţin – poţi să-ţi omori dragul de ei fondând un spital”.

„Dar dacă crezi că sunt ceea ce-mi place cu adevărat, trebuie să gândeşti şi că ambiţiile mele sunt demne de m; nu u

Selden primi acest apel râzând. „A, drag domnişoară Bart, nu sunt eu divina providenţă, să-ţi asigur bucuria lucrurilor pe care încerci să le obţii!”

„Atunci nu poţi spune decât că după ce mă voi lupta să le obţin, probabil n-o să-mi placă?” Ea inspiră adânc. «Ce viitor nenorocit îmi prevezi!”

„Nu ţi l-ai prevăzut niciodată şi singură?”

Încet, obrajii ei se colorară, nu cu roşeaţa emoţiei, ci cu sângele venind din fântânile adânci ale sufletului; ca şi? um un efort spiritual l-ar fi produs.

„Numai o dată” zise ea. „Dar arată mult mai sumbru când mi-l descrii dumneata!”

El nu răspunse nimic, şi-o vreme tăcură, şi ceva necunoscut vibra în aerul ce-i despărţea. Dar, deodată, se-n toarse spre el, c-un fel de furie.

„De ce-mi faci asta?” strigă ea. „De ce faci ca lucrurile pe care le-am ales să-mi pară dezgustătoare, dacă nu ai ce-mi oferi în schimb?”

Cuvintele îl zdruncinară pe Selden, scoţându-l din accesul de reflecţie în care căzuse. Nici el nu-şi dădea seama de ce condusese discuţia lor într-acolo; era ultimul lucru pe care s-ar fi putut gândi să-l facă într-o după-amiază împărţită cu domnişoara Bart, singuri şi nevăzuţi de nimeni. Numai că era unul din acele momente când niciunul nu părea a vorbi deliberat, când o voce interioară îl chema pe celălalt peste adâncimi de simţire cărora nu le dăduseră încă glas.

„Nu, nu am nimic să-ţi ofer în schimb”. zise el, ridicându-se iar în capul oaselor şi întorcându-se în aşa fel încât s-o plivească în ochi. „Dacă aş avea, ţi-ar aparţine, ştii doar”.

Ea primi această declaraţie bruscă într-un mod şi mai ciudat decât cel în care fusese făcută; îşi lăsă faţa în mâini şi el o văzu plângând câteva clipe.

Numai câteva clipe, totuşi; căci atunci când se aplecă şi mai mult şi-i dădu la o parte mâinile, cu un gest mai curând grav decât romantic, ea-i arătă o faţă mai blândă dar nu desfigurată de emoţie, iar el îşi spuse, oarecum cu cruzime, că până şi plânsul era la ea o artă.

Gândul ăsta îi potoli vocea când o întrebă, undeva între milă şi ironie, „Nu-i normal ca eu să-ncerc să diminuez tot ceea ce nu-ţi pot oferi?”

Faţa ei se lumină, dar îşi trase mâna, nu cu un gest de cochetărie, ci ca şi cum ar fi renunţat la ceva la care nu aspira.

„Dar mă diminuezi pe mine, nu crezi”, îi întoarse ea cu blândeţe, „fiind aşa de sigur că ele sunt singurele lucruri care m-ar interesa?”

Selden tresări în interior, dar nu era decât ultimul spasm al egoismului lui. Aproape imediat el răspunse foarte firesc: „Dar te interesează, nu? Şi nicio dorinţă de-a mea nu poate schimba asta”.

Atât de complet încetase să gândească până unde-l puteau duce toate astea, încât fu deosebit de decepţionat când ea-i prezentă un chip sclipind de umor.

Ah”, strigă ea, „cu toate vorbele dumitale frumoase eşti” de fapt la fel de laş pe cât sunt eu, căci n-ai fi spus niciuna dacă n-ai fi fost atât de sigur de răspunsurile mele”.

Şocul produs de această remarcă avu drept efect cristalizarea intenţiilor oscilante din Selden.

„Nu sunt atât de sigur de ce-mi răspunzi”, zise el încet. „Şi-o să fiu atât de drept cu dumneata să am convingerea că nici dumneata nu eşti”.

Era rândul ei să-l privească surprinsă; şi după o clipă…

„Vrei să te căsătoreşti cu mine?” întrebă ea.

El râse.

„Nu, nu vreau… dar poate aş vrea dacă ai vrea tu!”

„Exact ce-ţi spuneam – eşti aşa de sigur de mine că te poţi amuza făcând experienţe”. Trase mâna pe care-o reluase el şi îl privi tristă.

„Nu fac experienţe”, replică el. „Sau dacă fac, le fac pe mine, nu pe dumneata. Nu ştiu ce efect vor avea asupra mea – dar dacă unul din ele este căsătoria cu dumneata, sunt gata să risc”.

Ea zâmbi uşor. „Chiar ar fi un mare risc – nici nu ţi-am ascuns vreodată cât de mare”.

„A, tu eşti laşa!” exclamă el.

Ea se ridicase, şi cum era şi el în picioare, se priviră drept în ochi. Izolarea blândă a zilei în decădere îi învălui – păreau ridicaţi pe un strat de aer mai pur. Toate efectele subtile ale ceasului vibrau în vinele lor şi-i împingeau unul spre altul aşa cum frunzele sunt împinse spre pământ.

„Tu eşti laşa”, repetă el, luându-i mâinile între-ale lui.

Ea se sprijini de el o clipă, ca şi cum ar fi lăsat-o fără

veste aripile, iar el îi simţi inima bătând mai curând ca după oboseala fizică a urcării unui şir de trepte decât cu tulburarea dată de noi coordonate. Apoi ea se trase înapoi cu un zâmbet uşor, de avertisment, „O să arăt oribil în haine şifonate; dar îmi repar singură pălăriile”, declară.

Statură tăcuţi după asta, zâmbindu-şi ca nişte copii dornici de aven. ură care au urcat la o înălţime interzisa, de unde descoperă o nouă lume. Adevărata lume de la picioarele lor se-nfăşura în primele valuri ale înserării, şi dincolo de vale se ridică în albastrul mai intens o lună precis desenată”.

Deodată auziră un zgomot îndepărtat, ca bâzâitul unei insecte uriaşe şi văzură ceva negru străbătând şoseaua ce venea spre ei sub lumina amurgului.

Lily tresări; zâmbetul îi pieri şi o luă spre alee.

„Habar n-am avut cât de târziu s-a făcut. Nu ajungem până la căderea nopţii”, zise ea, aproape impacientată.

Selden se uita la ea surprins – îi trebui ceva timp ca să-şi recapete obişnuita poziţie din care-o vedea; apoi zise, cu o notă necontrolată de sarcasm: „Ăştia nu erau de-ai noştri; maşina mergea în sens opus”.

„Ştiu… ştiu…” Ea se opri şi el putu s-o vadă roşind în lumina amurgului. „Numai că eu le-am spus că nu mă simt bine – că nu pot ieşi. Hai să coborâm!” murmură ea.

Selden continuă să o privească; apoi îşi trase pachetul cu ţigări din buzunar şi-şi aprinse încet o ţigară. I se părea necesar, atunci, în momentul acela, să proclame, prin vreun gest obişnuit ca acesta, faptul că era stăpânul situaţiei; avea o dorinţă aproape puerilă s-o facă pe cea care era cu el să înţeleagă că, odată zborul împreună terminat, aterizase în picioare.

Ea aşteptă ca flacăra să-i aprindă ţigara sub palma căuş; apoi îi întinse pachetul.

Ea luă una cu mâna nesigură şi, ducând-o la buze, se

aplecă să ia foc. În lumina de-acum indistinctă, jăraticul ţigărilor îi lumină parteade jos a feţii şi el văzu că gura îi tremura într-un zâmbet.

„Ai fost serios?” întrebă ea, cu un ciudat tremur de veselie în voce, ton pe care parcă l-ar fi cules în fugă dintr-un rastel, fără să mai aibă timp să-l încerce.

Vocea lui Selden era mai bine controlată. „De ce nu răspunse el. „După cum vezi n-am riscat nimic să fiu aşa”. Şi cum ea continuă să stea în faţa lui, ceva mai palidă în urma replicii, adăugă repede: „Hai să coborâm”.

CE altă probă mai bună pentru prietenia doamnei Trenor, decât că vocea ei, certând-o pe domnişoara Bart, luase aceeaşi notă de disperare personală pe care ar fi avut-o dacă ar fi deplâns o petrecere ratată.

„Tot ce pot să zic. Lily. e că eu nu te înţeleg!” Se lăsă” pe spate oftând abandonată matinal dantelelor şi muselină, ignorând sâcâielile de pe birou, un munte ca de obicei, şi considerând în schimb, cu ochiul doctorului care s-a dat bătut în faţa unui caz, pacientul stând în picioare în faţa ei.

„Dacă nu mi-ai fi spus că te ţii de el serios – dar sunt sigură că asta ai dat clar de înţeles de la bun început! De ce altceva m-ai rugat să te scutesc de bridge şi să-i ţin la distanţă pe Carry şi pe Kate Corby? Nu pot să cred c-ai făcut-o pentru a te amuza; niciunul din noi nu ne putem imagina că te-ai ocupa de el o singură clipă fără să vrei să te căsătoreşti cu el. Şi toată lumea s-a purtat în consecinţă. Toţi voiau să ajute să iasă ceva.1 Până şi Bertha şi-a ţinut mâinile acasă – de ce să nu ţi-o spun – până ce-a venit Lawrence şi i l-ai luat cu japca. După asta avea dreptul să ţi-o întoarcă – de ce naiba te-ai pus cu ea? îl ştiai pe Lawrence Selden de ani de zile. de ce te-ai purtat de parcă tocmai îl descoperiseşi? Dacă îi purtai pică Berthei, ţi-ai ales prosteşte timpul să o arăţi – puteai să-i plăteşti după

ce erai măritată Ţi-am spus că Bertha este periculoasă. Când a venit aici nici nu puteai vorbi cu ea. apoi a venit Lawrence şi asta a dispus-o, şi dac-ai fi lăsat-o să creadă că a venit pentru ea nu i-ar fi venit în cap să facă asta. Of Lily, n-o să alungi nicăieri dacă nu eşti serioasă

Domnişoara Bart primi exhortaţia aceasta în spiritul celei mai pure imparţialităţi şi de ce să se fi supărat? Prin gura doamnei Trenor îi vorbea propria conştiinţă. Dar chiar şi-n faţa propriei conştiinţe trebuia să încropească un simulacru de apărare.

…N-am făcut decât să-mi iau o zi liberă, căci credeam că intenţionează că stea toată săptămâna, pe câtă vreme domnul Selden pleca azi dimineaţă după cum ştiam eu”.

Doamna Trenor înlătură orice scuză cu gestul cu care ar fi îndepărtat de la sine o muscă supărătoare.

„Păi chiar a vrut să stea – asta-i partea cea mai proastă. Arată că a fugit de tine, că Bertha şi-a îndeplinit propria-i misiune şi l-a umplut de venin”.

Lily încercă să glumeaţă. „Păi, dacă fuge, îl prind eu până la urmă 1”.

Prietena îşi aruncă înainte braţul: „Orice-ar fi Lily, să nu faci nimic!”

Domnişoara Bart primi avertismentul zâmbind. „Nu chiar la propriu, luând primul tren, de pildă. Mai sunt căi…” Dar nu le specifică.

Doamna Trenor corectă timpul, tăios: „Au fost căi, o mulţime de căi. N-am crezut că ai avut nevoie să-ţi fie arătate. Dar nu te amăgi – e speriat de-a binelea. A dat fuga glonţ acăsucă, unde-i mămica să-l apere!

„Sigur, până la moarte”, încuviinţă Lily, umflându-se de râs.

„Cum de mai poţi să râzi…”, o certă prietena sa, ceea ce o făcu să revină la severitatea lucrurilor cu întrebarea: „De fapt ce i-a spus Bertha?”

„Nu mă-ntreba I Lucruri îngrozitoare! A dezgropat mai toţi morţii. Sper că-nţelegi ce vreau să spun… bineînţeles că nu există de fapt nimic, dar se pare că l-a amintit pe prinţul Varigliano… şi pe Lord llubert… şi o poveste cum că ai fi împrumutat bani de la bătrânul Ned Van Alstyne – chiar?”

„E vărul tatălui meu”, răspunse domnişoara Bart.

„Păi sigur, asta n-a zis-o. Se pare că Ned i-a spus lui Carry Fisher; care i-a spus Berthei, te cred. Toate-s la fel, zău, îşi ţin limba ani de zile şi când crezi c-ai scăpat, numai ce li se iveşte ocazia şi-şi amintesc tot”.

Lily se făcu palidă – vocea ei sună cam răguşit.

„Erau nişte bani pe care i-am pierdut la bridge la familia Van Osburgh. I-am înapoiat, desigur”.

„Lucrurile astea nu şi le amintesc, dumnealor; dar ideea de a avea datorii la jocuri de noroc l-a speriat pe Percy. Bertha ştia ea cu cine stă de vorbă – i-a spus exact ce trebuia!”

Şi timp de aproape o oră doamna Trenor continuă pe această coardă să-şi admonesteze prietena. Domnişoara Bart asculta cu admirabilă stăpânire de sine. Firea calmă cu care era înzestrată de natură fusese disciplinată de ani întregi de adaptare forţată, trebuind mai întotdeauna să-şi atingă scopurile prin vrerea altor oameni; şi, fiind înclinată să privească deschis orice lucruri neplăcute deând-it-I ce ele se iveau în calea ei, n-o înfuria să asculte, imparţial prezentate, consecinţele la care imprudenţa ei t ea duce, cu atât mai mult cu cât propriile-i gânduri se adunau încă pe celălalt talger al balanţei. În lumina comentariilor energice ale doamnei Trenor, situaţia se prezenta fără îndoială destul de „albastră” şi, ascultând, Lily se trezi aprobând tot mai mult ceea ce spunea prietena sa. Şi nici nu bănuia doamna Trenor ce nelinişti stârneau vorbele ei, încă şi mai sumbre. Bogăţia, dacă nu-i stimulată de-o

imaginaţia bogată, îşi face doar o imagine vagă asupra aspectelor concrete ale sărăciei. Judy ştia că trebuie să fie „groaznic” pentru biata Lily să-şi facă probleme dacă are sau nu bani pentru dantelă veritabilă la rochii, „groaznic” să nu aibă maşină la scară şi un iaht; dar ce-nseamnă să te doară zilnic capul pentru datorii, să te lupţi zilnic cu tentaţii mărunte de a cumpăra te miri ce, astea erau chinuri pe care viaţa ei le ignora la fel cum ignora problemele unui cerşetor. Inconştienţa ei faţă de adevărata faţă a situaţiei avea efectul de-a o face şi mai terifiantă pentru Lily. În vreme ce prietena ei îi reproşa de a fi pierdut ocazia să-şi eclipseze rivalele, Lily se lupta încă o dată în imaginaţie cu muntele crescând de datorii de care aproape că reuşise să scape. Oare ce vânt de nebunie o împinsese din nou în largul acelor mări întunecate?

Felul în care vechea ei viaţă îşi oferea din nou mocirla compromisului spre a o primi îi făca decăderea parcă mai completă. Ieri încă, imaginaţia ei zburda pe fuioare de libertate, străine de orice telurică ocupaţie, azi trebuia să cadă jos, la nivelul rutinei domestice, în care momentele de aparentă strălucire şi libertate alternau cu lungi ore de supunere.

Puse o mână dezaprobatoare pe mina prietenei sale. „Judy dragă! îmi pare rău pentru ce-am făcut, şi eşti foarte bună cu mine. Dar sigur ai câteva scrisori la care pot să-ţi răspund eu – cel puţin să fiu de folos la ceva”.

Se aşeză la masă şi doamna Trenor acceptă reluarea acestei munci matinale cu un oftat care ar fi vrut să spună că, în definitiv, nici nu se dovedise mai bună decât de aşa ceva.

Masa de prânz adună un cerc sărăcit. Toţi bărbaţii afară de Jack Stepney şi Dorset se-ntorseseră în oraş (Îi părea lui Lily o supremă ironie ca Selden şi Percy Gryce să plece în acelaşi tren), iar Cressida şi supuşii ei, Wetherall-i,

fuseseră duşi cu maşina să ia prânzul undeva. departe. În astfel de momente de mai mic interes, obiceiul doamnei Dorset era să stea în cameră până după-masă; dar de această dată se abătu pe la ei când masa era aproape de sfârşit, trasă la faţă şi cu cearcăne sub ochi, dar lăsând să se întrevadă maliţia sub masca indiferenţei. Ridică sprâncenele când se uită la masă.

„Ce puţini am mai rămas! îmi place nespus liniştea – ţie nu, Lily? Bine-ar fi dacă bărbaţii s-ar ţine departe întotdeauna – e mult mai bine fără ei, zău. A, tu nu intri în discuţie, George – cu soţul tău nu eşti nevoită să vorbeşti. Numai că am crezut că domnul Gryce urma să stea peste săptămână?” adăugă ea întrebător. „Nu aşa intenţiona, Judy? Ce băiat drăguţ – mă-ntreb ce l-o fi pus pe fugă. E cam timid şi mă tem că l-om fi şocat, a fost educat într-un mod atât de învechit. Ştii Lily, mi-a spus că n-a mai văzut o fată jucând cărţi pe bani până te-a văzut pe tine mai deunăzi? Şi când te gândeşti că trăieşte din dobânzile veniturilor lui, plus că mai întotdeauna îi rămâne destul să investească”.

Doamna Fisher se aplecă spre masă cu vădit interes.

„Cred că-i de datoria cuiva să-l educe pe tânărul ăsta. E scandalos ca nimeni să nu-i fi spus sau amintit Datoriile lui de cetăţean. Toţi oamenii bogaţi ar trebui obligaţi să studieze legile ţării lor”.

Doamna Dorset îi aruncă o privire calmă.

„Legile de divorţ în orice caz le-a studiat. Mi-a spus c-a promis episcopului să semneze nu ştiu ce petiţie contra divorţului”.

Doamna Fisher roşi sub fard, iar Stepney zise, râzând şi aruncând o privire spre domnişoara Bart: „Presupun că se gândeşte la căsătorie şi vrea să-şi dreagă corabia veche. Înainte de-a se urca pe ea”.

Logodnica lui păru şocată de atare metaforă, iar

George Dorset exclamă cu un rânjet sardonic: „Bietul de el! Nu corabia o să-i vie de hac, ci echipajul”.

Oi pasagerii clandestini”, zise domnişoara Corby, radioasa. „Dacă m-aş gândi la un voiaj cu el, mi-aş lua şi lin prieten cu mine”.

Simţindu-se vag lezată, domnişoara Van Osburgh nu ştia să se manifeste. „Zău că nu ştiu de ce râdeţi ne eu cred că este foarte simpatic”, exclamă ea; „şi în orice caz fata care s-ar căsători cu el ar avea de-ajuns ca să nu se plângă”.

Se uită nedumerita în jur, la oamenii care izbucniră şi mai tare în râs la vorbele ei, dar poate ar fi consolat-o să f-ue ce adânc se imprimaseră ele în cugetul unuia dintre ascultători.

Să nu se plângă! Pentru Lily Bart, nu existau în limbă cuvinte mai elocvente. Nici măcar nu se gândise să zâmbească la imaginea modestă pe care moştenitoarea Van Osburgh o dădea despre o avere colosală – mintea ei era ocupată până-n margini de imaginea pe care ea o întrebuinţa pentru averea aceea. Înţepăturile doamnei Dorset n-o dureau, căci propria-i ironie tăia mai adânc; nimeni n-o putea răni atât cât se rănea ea însăşi, căci nimeni altcineva (nici măcar Judy Trenor) nu cunoştea, amploarea imprudenţei comise.

Fu smulsă din aceste gânduri negre de o rugăminte pe care gazda i-o adresă în şoaptă, luând-o deoparte pe când părăseau masa.

„Lily dragă, dacă n-ai nimic deosebit de făcut, pot să-i spun lui Carry Fisher că vrei să mergi la gară să-l aduci pe Gus? Se întoarce la patru şi ştiu că ea are de gând să-l întâmpini. Bineînţeles că aş vrea să-l amuze cineva, dar din în. Împlare ştiu că l-a cam stors de când e aici şi acu ţine morţiş să-l aducă, încât îmi închipui „a iar are mare nevoie de bani. Tare-mi pare mie”, conchise doamna Trenor pe

bună dreptate, „că cea mai mare parte din pensia ei provine de la bărbaţii altora”.

În drum spre gară, domnişoara Bart avu tot timpul’s: „i mediteze la cuvintele prietenei ei şi la felul în care i se aplicau chiar ei. De ce trebuia să sufere pentru că, odată, a împrumutat, pentru câteva ore, nişte bani de a un văr bătrân, în vreme ce o femeie precum Carry Fisher putea trăi în felul ăsta fără a-i zice nimeni nimic, nici soţi, nici soţii 9 Totul se explica prin plicticoasa distincţie dintre ce poate o femeie măritată să facă şi ce nu poate o tânără fată. Bineînţeles că era un scandal ca o femeie măritată să împrumute bani – iar Lily era un fel de expertă în implicaţiile cuprinse – şi totuşi, era doar un „malum prohibitum” pe care lumea îl critică dar faţă de care închide ochii şi care, deşi o fi pedepsit în particular, nu provoacă dezaprobarea colectivă a societăţii. Pe scurt, aşa ceva nu era posibil pentru domnişoara Bart. Putea desigur să împrumute de la prietenele sale – o sută de ici de colo, cel mult – dar acestea mai curând îi dădeau o rochie ori o bijuterie ieftină, uitându-se niţeluş pieziş când ea ar fi făcut vreo aluzie la cecuri. Femeile nu dau cu împrumut cu toată inima, iar cele printre care trăia ea erau fie în aceeaşi situaţie, fie atât de departe de ea încât n-o mai înţelegeau. Rezultatul acestor meditaţii era hotărârea de a se duce la mătuşa ei la Richfield. Nu putea să rămână la Bellomont fără să joacă bridge, şi cu datoriile ce le avea…; iar continuându-şi seria de vizite autumnale şi-ar fi prelungit doar necazurile. Ajunsese la un punct unde trebuiau luate măsuri radicale, căci singurul mod de viaţă ieftin ar fi fost cel plicticos. Avea s-o ia chiar a doua zi dis de dimineaţă spre Richfield.

La gară, Gus Trenor îi păru surprins, şi nu prea plăcut, s-o vadă. Îi trecu hăţurile trăsuricii uşoare cu care venise, iar el urcă greoi, strivind-o pe niciun sfert de capră

şi strigând „Buună! Nu-mi prea faci des onoarea asta. Se vede că te plictiseai cumplit”.

Era o după-amiază caldă şi vecinătatea atât de strânsă o făcea mai conştientă ca oricând de trupul lui masiv, faţa roşie şi lată şi gâtul gros, de pe care curgeau bobiţe de sudoare scârbos infiltrate cu pulbere de zgură; dar mai era conştientă, şi asta i-o spuneau ochii lui mici şi de altminteri blegi, că prezenţa ei, proaspătă şi delicată, îl remonta şi stimula.

Asta o făcu să răspundă veselă: „Nu prea am ocazia. Prea multe îşi dispută privilegiul cu mine”.

„Privilegiul de a mă duce acasă? Ei, mă bucur c-ai câştigat dumneata, oricum. Numai că ştiu cum a fost, de fapt – te-a trimis nevastă-mea. Zi că nu!”

Avea scăpărările neaşteptate de perspicacitate proprii oamenilor cu ideaţia grea şi Lily nu se putu abţine să nu râdă împreună cu el.

Vezi dumneata, Judy crede că numai cu mine eşti în deplină siguranţă; şi” are perfectă dreptate”. adăugă Lily.

Zău? Are, pentru că dumneata nu ţi-ai pierde vremoa cu un moş ca mine. Noi, bărbaţii căsătoriţi, trebuia să ne mulţumim cu ce ne rămâne – toate bucuriile se duc spre cei care au fost destul de deştepţi să rămână liberi. Dă-mi voie să-mi aprind un trabuc, da? N-am tras un fum toată ziua”.

Trase undeva la umbră şi-i trecu hăţurile ei ca să aibă mâinile libere. Flăcăruia de la chibrit îi accentuă pupura fetei grase şi Lily îşi feri privirea, brusc îngreţoşată. Şi totuşi unele femei îl găseau un bărbat bine! Dându-i hăţurile înapoi, îl întrebă prieteneşte: „Aşa de multe lucruri plicticoase ai avut de făcut „E-hei, cred şi eu!” Trenor, pe care rar dacă-l asculta cineva, nevastă ori prieteni, începu să guste pe-ndelete din bucuria destăinuirii:

„Nici nu-ţi imaginezi cât trebuie să alergi într-o treabă ca asta”. Arătă cu biciul spre haturile Bellomontului, care se întindeau la picioarele lor încărcate de roadele pământului. „Judy habar n-are pe ce se duc banii... nu1 că n-ar fi de unde”, se întrerupse, „dar bărbatul trebuie să stea cu ochii deschişi şi să profite din orice. Tata şi mama se certau mereu de la bani şi au pus şi ceva deoparte – din fericire pentru mine – dar în ritmul în care mergem acum, nu ştiu unde-am fi dacă n-aş mai risca eu din când în când. Femeile cred – adică Judy crede – că nu fac nimic altceva decât să merg în oraş o dată pe lună să tai nişte cupoane, dar adevărul e că trebuie să dai în brânci ca să te menţii. Cu toate că, azi, n-am de ce mă plânge”, continuă el după o clipă, „pentru că am făcut o afacere pe cinste, mulţumită prietenului lui Stepney, Rosedale – că veni vorba, domnişoară Lily, te-aş ruga să-ncerci s-o convingi pe Judy să se poarte mai frumos cu băiatu’ ăsta. Nu-i departe ziua când o să fie aşa de bogat c-o să ne poată cumpăra pe toţi, aşa că dacă l-ar mai invita la masă din când în când, aş obţine aproape tot ce vreau de la el. Omu ăsta e înnebunit să cunoască lumea care n-are chef să-l cunoască pe el, şi când cineva e-n starea asta, va face orice pentru prima doamnă care-l invită la ea”.

Lily ezită câteva clipe. Prima parte a confesiunii stârnise un şir interesant de gânduri, dar fusese întrerupt brutal de menţionarea numelui Rosedale. Protestă fără convingere.

„Dar ştii că Jack a-ncercat să facă exact asta şi nu i-a reuşit”.

„Of, la dracu’ – pentru că-i gras şi unsuros şi nu vorbeşte decât de afaceri! Ascultă la mine, cine-i deştept şi se poartă frumos cu el acum, n-o să aibă ce regreta. Nu peste mulţi ani va fi în lumea noastră, fie că ne place au ba, şi atunci n-o să mai dea o jumătate de milion pentru o

invitaţie la cină”.

Mintea lui Lily se-ndepărtă de la intrusul Rosedale sore primul şir de gânduri. Această lume vastă, misterioasă, a Wall Street-ului – oare nu-şi putea găsi în ea mijloacele de a scăpa de soarta ei cruntă? auzise adesea de femei care făceau rost de bani aşa, prin prieteni – ca cele mai multe surate, n-avea habar de concreteţea tranzacţiilor şi ignoranţa diminua din prozaismul lor. Într-adevăr, nu se putea închipui înjosindu-se să primească ceva de la domnul Rosedale; dar alături de ea se afla omul care putea face asta, şi, ca soţ al celei mai bune prietene, îi era aproape ca un frate.

În adâncul adâncurilor ei Lily ştia că nu prin apel la sentimentele frăţeşti putea să-l pună pe Gus în mişcare, dar explicând astfel situaţia, o drapa în falduri decente, căci îşi avea scrupulele ei în privinţa menţinerii unor aparenţe până şi interioare. Simţul ei aristocratic îşi avea un echivalent moral şi, atunci când făcea o inspecţie propriei minţi, existau anumite uşi pe care nu le deschidea.

Ajungând la porţile domeniului Bellomont, se întoarse spre Trenor cu un zâmbet.

„E-o după-amiază aşa de frumoasă… N-ai vrea să mă mai plimbi puţin? Am fost carh fără chef toată ziua şi-i aşa de odihnitor să nu vezi oameni şi să fii cu cineva care nu se supără dacă nu eşti în formă!”

Arăta atât de fermecător-rugătoare, atât de încrezătoare în compasiunea şi înţelegerea lui, încât lui Trenor îi păru rău că nu-i acolo nevastă-sa să vadă cum se poartă alte femei cu el – nu profitoare smochinite ca doamna Fisher, ci o fetişcană pentru a cărei privire cei mai mulţi bărbaţi de pe lumea asta şi-ar fi dat şi sufletul.

Fără chef? De ce sfinte Dumnezeule să fii dumneata vreodată fără chef? Nu ţi-a ieşit bine ultimul set de rochii, ori te-a curăţat Judy complet la bridge, azi-noapte 7”.

Lily scutură din cap, oftând.

A trebuit să renunţ la rochii noi şi la bridge – nu-mi mai permit. Adevărul e că nu-mi mai permit nimic din ceea ce fac prietenii mei şi mă tem că Judy începe să se sature de mine pentru. că nu mai joc cărţi şi nu mai sunt la fel de elegantă ca celelalte femei. Dar şi dumneata o să te saturi de mine dacă-ţi vorbesc de-ale mele şi dacă le-am menţionat, e ca să te rog să-mi faci un serviciu – cel mai mare serviciu”.

Din nou ochii ei căutară pe ai lui şi-n sinea ei ea zâmbi citind acolo un început de teamă.

„Păi, cum… sigur… dacă îmi stă în putinţă…” Se întrerupse, şi ea se gândi că bucuria îi fusese stricată de amintirea metodelor doamnei Fisher.

„Cel mai mare serviciu”, repetă ea suav. „Adevărul e că Judy e supărată pe mine şi aş vrea să ne împaci”.

„Supărată pe dumneata? Ei, haide, haide, prostii!” Uşurarea lui se sparse într-un râset. „Ştii doar că ţi-i devotată”.

„Este cea mai bună prietenă a mea şi to: mai de aceea nu vreau s-o jignesc. Dar presupun că ştii ce vrea să fac. Şi-a pus în minte, draga de ea, să… mă căsătoresc cu un pachet de bani”.

Se opri de parcă jena ar fi împiedicat-o să continue şi Trenor, întorcându-se brusc, fixă asupra ei o pereche de ochi în care creştea înţelegerea situaţiei.

„Un pachet de bani? Iisuse, doar nu cumva Gryce? Ba da? A nu, bineînţeles că nu spun la nimeni – poţi avea încredere c-o să-mi ţiu gura., dar Gryce… Doamne-sfinte, Gryce! Chiar şi-a închipuit Judy c-o să poţi lua un caraghios îngâmfat ca ăla? Şi, neputând, i-ai dat papucii, motiv pentru care dumnealui a şters-o cu primul tren azi dimineaţă?” Se lăsă pe spate, lăţindu-se şi mai mult pe capră, ca şi cum bucuria perspicacităţii sale l-ar fi dilatat

la propriu. „Cum naiba s-a putut Judy gândi c-ai să faci aşa ceva? Eu i-aş fi putut spune că niciodată n-ai să te-mpaci c-un nătăfleţ ca ăla!”.

Lily oftă şi mai sfâşietor. „Cred uneori”, murmură ea, „că bărbaţii înţeleg o femeie mai bine decât multe alte femei”.

„Unii bărbaţi, da, sunt sigur. Aş fi putut să-i zic lui Judy”, repetă el, exaltând în superioritatea implicită asupra soţiei lui.

„M-am gândit eu că ai să înţelegi, de aceea am vrut să-ţi vorbesc”, reluă domnişoara Bart. „A’w pot să fac aşa ceva; nu-i cu putinţă. Dar nici nu pot continua viaţa de până acum. Sunt aproape în întregime dependentă de mătuşa mea şi cu toate că-i foarte bună cu mine, nu-mi dă o sumă regulată, şi-n ultima vreme am pierdut la cărţi şi nu îndrăznesc să-i spun. Mi-am plătit datoriile, desigur, dar cu asta nu mi-a mai rămas aproape nimic pentru celelalte cheltuieli şi dacă continui cu viaţa de acum, dau de bucluc. Am un venit minuscul numai al meu, dar mă tem că e investit prost, pentru că pare a-mi aduce tot mai puţin de la an la an, iar eu mă pricep aşa de puţin la chestiunile băneşti, încât nu-mi pot da seama dacă agentul mătuşii ne sfătuieşte bine”. Făcu o pauză, după care reluă pe un ton mai vesel: „N-am vrut să te plictisesc cu toate astea, dar am nevoie de ajutorul dumitale s-o faci pe Judy să înţeleagă că nu pot, pentru moment, să mai trăiesc aşa cum se cuvine printre voi. Plec mâine la Richfield, la mătuşa, unde-o să-mi petrec restul toamnei, fără servitoare şi învăţând să-mi repar singură rochiile”.

La această imagine a drăgălăşeniei suferinde, al cărei patos era sporit de tuşa delicată cu care fusese concepută, un murmur de indignare amestecată cu simpatie se auzi dinspre Trenor. Cu douăzeci şi patru de ore înainte, să-l fi consultat nevastă-sa asupra viitorului

domnişoarei Bart, ar fi zis că o fată cu gusturi extravagante şi fără bani ar face mai bine să se căsătorească cu primul bărbat bogat ce i-ar fi ieşit în cale; dar cu subiectul în cauză lângă el, cerându-i înţelegerea, făcându-l să simtă că el i-o poate da mai degrabă decât cele mai bune prietene, şi mai ales stând atât de nemaipomenit de plăcut alături de el, era gata să jure că o astfel de căsătorie ar fi o crimă şi că el, ca om de onoare, trebuia să facă totul pentru a o feri de efectele altruismului, bunătăţii ei. Impuls întărit şi de gândul că, dacă s-ar fi măritat cu Gryce, ar fi fost înconjurată de linguşeli şi orobare pe câtă vreme, refuzând să se sacrifice negustoreşte rămânea singură să suporte preţul rezistenţei ei. I a naiba, din moment ce putea găsi o cale de rezolvare din astfel de greutăţi pentru un „burete” profesionist numit Carry Fisher, care constituia un fel de lux elementar corespunzător bucuriei produsă de o ţigară ori de un cock-tail, putea fără doar-şi-poate să facă la fel de mult pentru o fată care era o sărbătoare şi care-şi depunea necazurile în faţa lui cu inocenţa încrezătoare a unui copil.

Trenor şi domnişoara Bart îşi prelungiră plimbarea mult după apusul soarelui; şi, până ajunseră acasă, el încercă, nu fără succes, să-i demonstreze că, dacă avea numai încredere în el, putea să-i adâcă bani frumuşei din ceea ce avea. fără să-i pericliteze mica sumă în niciun fel. Ea era cu adevărat prea necunoscătoare în manipulaţiile bursei ca să-i înţeleagă explicaţiile tehnice ori măcar să-şi dea seama că anumite puncte erau destul de suspecte; ceaţa ce învăluia tranzacţia îi servi ca un văl pentru jena ce o simţea şi, prin ea, speranţele ei se măriră ca lumina unor lămpi în ceaţă. Tot ce înţelese ea era că investiţiile aveau să fie misterios multiplicate fără vreun risc pentru dânsa; şi asigurarea că acest miracol va avea loc nu peste

multă vreme, fără un interval enervant pentru suspense şi gânduri, îndepărtă şi ce scrupule îi mai dădeau târcoale.

Simţea crucea mai uşoară şi putea să reia activităţi reprimate. Cu grijile imediate risipite ca prin farmec, era uşor să ia hotărârea să nu se mai găsească nicicina la aşa ananghie şi, cum necesitatea economiei şi a abţinerii se retrăsese din prim plan, se simţea gata să dea piept cu orice cerinţă a vieţii. Chiar şi cu cea imediată de a-l lăsa pe Trenor, în drum spre casă, să se lipească mai mult de ea şi să-şi lase liniştitor o mână pe ale ei; tremurul uşor de repulsie şi-l înfrână repede. Era parte a jocului să-l facă să se simtă că rugămintea lui adresată fusese un impuls necalculat, provocat de farmecul lui personal; şi sentimentul renăscut al puterii de a mânui bărbaţii, dacă îi consola mândria rănită, o mai ajuta şi să nu observe indelicateţea lui. Era un bărbat neraanat, plicticos, care cu toate eforturile lui de a-şi afirma superioritatea, nu reprezenta decât un figurant în spectacolul costisitor plătit de banii lui – fără îndoială că pentru o fată deşteaptă, avea să fie uşor să-l supună exact cu vanitatea lui, punându-l astfel să facă el totul.

PRIMUL cec pentru o mie de dolari pe care Lily îl primi împreună cu un bilet mâzgăiit de mâna lui Gus Trenor îi întări siguranţa de sine cu exact atâtea procente cu câte îi anula din datorii.

Tranzacţia se justificase prin rezultate – vedea acum cât de absurd ar fi fost să lase vreun scrupul primitiv să o lipsească de acest mijloc simplu de a-şi linişti creditorii. Lily se simţea de-a dreptul virtuoasă când risipi suma în plăţi pentru cei cărora le era datoare şi faptul că însoţea cu o nouă comandă fiecare plată nu-i micşora sentimentul dezinteresării. Câte femei, în locul ei, n-ar fi făcut comenzile fără să plătească!

Găsise tonic desigur să păstreze bună dispoziţia lui

Trenor. Să-i asculte povestirile, să-i primească confidenţele şi să râdă de glumele lui, părea pentru moment a fi tot ceea ce i se cerea şi nepăsarea binevoitoare cu care gazda ei privea aceste atenţii le elibera de cea mai mică urmă de ambiguitate. Doamna Trenor presupunea în mod evident că intimitatea sporită faţă de soţul ei, pe care Lily o manifestase în ultima vreme, era pur şi simplu un mod indirect de a-i întoarce bunătatea.

„Mă bucur aşa de mult că tu şi cu Gus aţi devenit prieteni atât de buni”, zise ea aprobator. „E mult prea drăguţ din partea ta să-i înghiţi toate povestirile lui obositoare. Ştiu cum sunt pentru că a trebuit să le ascult pe vremea când eram logodiţi – sunt sigură că nu le-a schimbat. Şi de-acuma n-o să mai fiu obligată – s-o tot chem pe Carry Fisher să-l dispună. E o acvilă; şi n-are niciun pic de morală într-Însa. Întotdeauna îl pune pe Gus să investească pentru ea şi-s sigură că niciodată nu plăteşte când pierde”.

Domnişoara Bart putea să se cutremure la asemenea stare de lucruri fără să-şi bată capul că i se aplică şi ei.

Cu ea era cu totul altceva. Nu se putea pune problema să nu plătească atunci când pierdea, din vreme ce Trenor o asigurase că nu avea cum pierde. Trimiţându-i cecul ei îi explicase că scosese 5.000 pentru ea din afacerea cu Rosedale şi pusese 4.000 în altă afacere, căci exista promisiunea unei alte „ridicări mari”; ea îşi dădu seama că el specula acum cu propriii ei bani şi că prin urmare nu-i datora nimic afară de gratitudinea pe care un astfel de fleac o cerea. Presupunea vag că pentru prima sumă el trebuise să ia de undeva, dar curiozitatea ei nu era p-ea vie asupra acestui punct. Se concentra, pentru moment, pe data probabilă a următoarei „ridicări mari”.

Lucru întâmplat peste câteva săptămâni, cu ocazia nunţii lui Jack Stepney cu domnişoara Van Osburgh. Ca

vară a mirelui, domnişoara Bart fusese rugată să fie domnişoară de onoare; dar refuzase pt-etextând că, fiind mai înaltă decât celelalte fete, prezenţa ei în alai ar fi putut strica simetria grupului. Adevărul era că însoţise prea multe mirese la altar – prima oară când va merge într-acolo, avea să fie ea figura centrală a ceremoniei. Cunoştea glumele care se făceau pe seama tinerelor fetei prea multă vreme expuse lumii şi era hotărâtă să evite acele roluri „tinereşti” care puteau face oamenii s-o creadă mai în vârstă decât era.

Mariajul Van Osburgh fu celebrat în biserica de ţară de lângă domeniul părinţilor de pe Hudson. Era „nunta de ţară prin excelenţă”, la care invitaţii vin cu trenuri speciale şi de la care hoardele de nepoftiţi sunt ţinute ia distanţă cu ajutorul poliţiei. În vreme ce aceste ritualuri silvane erau în plină desfăşurare, într-o biserică ticsită de toalete elegante şi împodobite cu orhidee, reprezentanţii presei îşi croiau drum, cu carneţelele în mână, prin labirintul cadourilor de nuntă, iar agentul unei întreprinderi cinematografice îşi plasa aparatul la uşa bisericii. Era scena în care Lily se visase de atâtea ori ca jucând rolul principal, şi faptul că nici de data aceasta nu era fiinţa aceea mistic-voalată. din centrul atenţiei, ci doar un simplu spectator, îi întări hotărârea să schimbe cele două roluri înainte de terminarea anului. Faptul că pentru moment scăpase de nelinişti nu însemna pentru ea Ce ele nu puteau reveni: acest fapt îi dădea doar destulă poftă de viaţă spre a se înălţa odată în plus deasupra îndoaelilor ei şi spre a simţi o reînnoită încredere în frumus ţea, puterea ei şi disponibilitatea generală de a invita un destin strălucit. Nu se putea ca cineva conştient de astfel de aptitudini pentru stăpânire şi bucurie să fie condamnat la eşec perpetuu;, şi în lumina încrederii în sine recâştigate, greşelile era arătau mult mai uşor reparabile.

Parcă pentru a o confirma, veni descoperirea, într-o strană învecinată, a profilului serios şi bărbii proaspătândreptate ale domnului Percy Gryce. Era ceva aproape marital în propria-i înfăţişare – gardenia mare, albă de la butonieră avea un aer simbolic care lui Lily i se păru de bun augur. La urma-urmelor, văzut într-o adunare de acest fel el nu mai era ridicol – un observator binevoitor putea numi „stabilitate” figura lui greoaie, şi atunci când arăta mai bine, părea cuprins de atitudinea de pasivitate totală care scoate în contrast defavorabil ciudăţeniile celor neliniştiţi din jur. Se gândi că, unui om ca el, imaginea convenţională a unei cununii îi putea stârni asociaţii sentimentale, şi se imagină pe sine profitând din plin şi cu artă, în izolarea saloanelor Van Osburgh, de o sensibilitate astfel pregătită de factori exteriori. Ba chiar, uitându-se la femeile din jur şi amintindu-şi de cum arăta ea în dimineaţa aceea, când se privise în oglindă, nu-i părea că ar fi nevoie de vreo artă specială pentru a-şi repara greşeala şi a-l aduce din nou la picioare.

Imaginea feţei măslinii a lui Selden, în strana din faţă, aproape strică pentru o clipă armonia gândurilor senine şi suficiente. Roşeaţa care o invadă, când ochi li se întâlniră, fu urmată de o mişcare contrarie, un val de rezistenţă şi retragere. Nu dorea să-l mai vadă, nu pentru că se temea de influenţa lui, ci pentru că prezenţa lui avea întotdeauna efectul de a-i devaloriza aspiraţiile, a-i diminua lumea idealurilor. În plus, el era un memento în carne şi oase a celei mai grave greşeli din cariera ei. şi faptul că el o cauzase nu îmbunătăţea întru nimic atitudinea faţă de dânsul. Încă îşi mai putea imagina un stagiu ideal al existenţei în care, după ce toate celelalte s-ar fi aflat din belşug, legătura ei cu Selden să fi fost ultima expresie a luxului; dar în lumea în care trăiau, un astfel de privilegiu avea toate şansele să coste mai mult decât

merita.

j jţy draga mea, nu te-am văzut niciodată aşa de frumoasă! Arăţi de parcă tocmai ţi s-a întâmplat ceva nemaipomenit!”

Tânără care îşi formulase astfel admiraţia pentru frumoasa ei prietenă nu sugera, prin propria-i persoană, astfel de posibilităţi fericite. Domnişoara Gertrude Farish, de fapt tipiza mediocrul şi ineficientul. Dacă vor fi existat calităţi compensatoare în căutătura cuprinzătoare, francă şi în prospeţimea zâmbetului ei, acestea le putea vedea numai observatorul binevoitor şi numai înainte de a observa că ochii ei erau de-un cenuşiu plat, iar buzele – departe de a inspira vreun gând îndrăzneţ. Lily, de pildă, oscila între mila pentru limitele ei şi enervarea de a o vedea acceptându-le cu seninătate. Pentru domnişoara Bart, ca şi pentru mama ei, acceptarea îngălării era proba prostiei; şi existau momente când, conştientă fiind de propria-i putere de a arăta şi îl atât de exact cum o cerea ocazia, mai că simţea că alte fete erau idioate pentru că nu se ridicau la posibilitatea alegerii deliberate. Cu siguranţă nimeni din anturajul ei nu ar fi exprimat acceptarea evidentă în culoarea „practică” a rochiei Domnişoarei Gerty Farish şi liniile banale ale pălăriei sale – este aproape la fel de stupid să-ţi laşi hainele să trădeze că ştii că eşti urâtă, pe cât să le pui să proclame că te crezi frumoasă.

Evident că fiind, fatalmente săracă şi îngălată, Gerty procedase înţelept apucându-se de acte filantropice şi con. – certe simfonice; dar exista ceva iritant în presupunerea ei că nu erau plăceri mai mari decât acestea şi că puteai găsi tot atâtea lucruri interesante şi fascinante în existenţa într-un apartament înghesuit ca şi în splendorile domeniului Van Osburgh. Astăzi însă entuziasmele ei ciripite n-o iritau pe Lily. Păreau numai să scoată,

reconfortant, propriul ei caracter de excepţie şi mai mult în relief, şi dădeau schemei ei de viaţă o vastitate cosmică.

„Haide, te rog, să ne uităm puţin la cadouri înainte să plece toţi din sufragerie”, sugeră domnişoara Farish, înlănţuind-o cu braţul. Se potrivea bine caracterului ei acest interes sentimental şi ne-invidios pentru toate detaliile unei nunţi – era tipul de om care-şi ţine întotdeauna batista la-ndemină în timpul slujbei şi pleacă ducând sub braţ o cutie cu tort de la masă.

„Nu-i aşa că totul e minunat?” continuă ea, pe când intrau în sufrageria situată mult mai încolo, şi care fusese destinată pentru expunerea cadourilor neasemuite de nuntă ale domnişoarei Van Osburgh.

„Întotdeauna am zis că nimeni nu face lucrurile mai bine decât verişoara Grace! Ai gustat vreodată ceva mai delicios decât acea „mousse” de homar cu sos de şampanie? Cu săptămâni în urmă m-am hotărât să nu pierd nunta asta, şi nu zici ce minunat s-a potrivit totul. Când Lawrence Selden a auzit că vin, a insistat să mă aducă chiar el, şi când ne-ntoarcem în seara asta. cinăm împreună la Sherry Aşa-s de bucuroasă, de parcă m-aş mărita chiar eu.

Lily zâmbi – ştia că Selden fusese întotdeauna bun cu verişoara lui, şi se-ntrebase uneori de ce iroseşte atâta timp pentru o treabă atât de nerentabilă, dar acum gândul la asta îi dădea o plăcere vagă.

„Îl vezi des? u întrebă ea.

„Da, e aşa de drăguţ că trece destul de des, duminica. Şi uneori mai mergem la o piesă; dar în ultima vreme nu l-am prea văzut. Nu arată bine şi pare nervos şi agitat. Bietul de el! Tare aş vrea să se-nsoare cu o fată bună. I-am zis asta azi, dar mi-a răspuns că nu-i pasă de cele cu adevărat bune, iar celuilalt fel nu-i pasă de el – glumea, te cred. N-ar putea să se însoare cu o fată care să

nu fie bună şi drăguţă. Oh, draga mea, ai mai văzut asemenea perle?”

Se opriseră în faţa mesei pe care erau expuse bijuteriile miresei, şi inima lui Lilyse-ncrâncenă de invidie când o izbi în ochi refracţia luminii de pe sufrafeţele lor – strălucirea lăptoasă a perlelor perfect alăturate, săgetarea rubinelor de pe contrastul catifelelor, razele de un albastru intens ale safirelor, învăpăiate de diamantele din jur – toate acestea lumini preţioase sporite ori adâncite de meşteşugul rar al montărilor. Baia lor de lumină înfierbântă sângele lui Lily ca un vin bun. Mai complet decât orice altă expresie a bunăstării, ele simbolizau viaţa după care tânjea „viaţa de lux aristocrat, de rafinament, în care fiecare detaliu să poarte marca perfecţiunii unui juvaier, întreaga sferă drept montură armonioasa pentru propria-i raritate de bijuterie.

O Lily, uită-te numai la pandantivul ăsta din diamante – e mare cât un platou! Oare cine i l-o fi dat?” Domnişoara Farish se apropie mioapă de cartea de vizită de alături. „Domnul Simon Rosedale”. Cum, omul ăla oribil? A, da, mi-amintesc că-i prieten cu Jack, şi presupun că verişoara Grace a trebuit să-l invite aici, azi; dar cred că nu-i place de loc ideea ca Gwen să trebuiască să accepte un astfel de cadou de la el”.

Lily zâmbi. Se îndoia că domnişoara Van Osburgh era chiar atât de supărată pe asta şi se gândea la obiceiul domnişoarei Farish de a împrumuta propria-i delicateţe sentimentală persoanelor cel mai puţin încurcate cu aşa ceva de pe lume.

„Păi, dacă lui Gwen n-o să-i placă ideea de a fi văzut cu el, poate foarte bine să-l schimbe cu altceva”, remarcă.

„A, uite ceva mult mai drăguţ”, continuă domnişoara Farisch. „Ia te uită la safirul ăsta alb, e fantastic. Sunt sigură că cine l-a ales şi-a dat binişor osteneala. Care-i

numele? Percy Gryce? A, atunci nu mă mai mir!” – zâmbi semnificativ, punând cartea de vizită la loc. – „Bineînţeles c-ai auzit că-i este devotat trup şi suflet lui Evie Van Osburgh? Verişoara Grace e foarte mulţumită de asta – cică e serios, dragoste adevărată! A cunoscut-o mai întâi la familia George Dorset, cu un mai mult de şase săptămâni în urmă. şi nici că se poate partidă mai potrivită pentru scumpa de Evie. O. nu mă refer la bani, bineînţeles că şi ea are destui, dar ea este tipul de fată liniştită care preferă să stea în casă, iar el are exact aceleaşi preferinţe: aşa că se potrivesc cum nu se poate mai bine”.

Lily rămase cu ochii ţintă la safirul alb de pe pernuţa de pluş. Evie Van Osburgh şi Percy Gryce? Numele sunau batjocoritor în capul ei. Evie Van Osburgh? Cea mai mică, mai bondoacă. mai bolândă din cele patru fiice bolânde şi condoace pe care doamna Van Osburgh, cu şiretenie neîntrecută, le „plasase” pe rând în nişe de existenţă de invidiat. A, fete fericite care cresc la adăpostul dragostei de mamă – o mamă care ştie să conceapă situaţii propice. fără a ceda mai nimic, să profite de punerea la un loc fără a toci interesul, prin obişnuinţă! Şi cea mai deşteaptă fată poate calcula greşit propriile interese, poate ceda prea mult la un moment dat şi retrage prea mult la următorul – e nevoie de vigilenţa fără greş a unei mame, de prevederea ei, pentru a-şi depune în siguranţă fiica în braţele prosperităţii care i se potriveşte.

Trecătoarea uşurare sufletească lăsă în sufletul lui Lily locul deznădejdii. Ce stupidă, ce aiurită era viaţa! De ce să se alăture milioanele lui Percy Gryce unei averi atât de mari, de ce tocmai acestei fete i se ofereau puteri, ei care nu se va pricepe niciodată să le folosească?

Fu trezită din aceste gânduri de o atingere prietenoasă pe braţ şi, întorcându-se, îl văzu pe Gus Trenor lângă ea. Se simţi străbătută de un fior de furie – ce

drept avea el s-o atingă? Din fericire, Gerty Farish se-ndepârtase şi erau singuri.

Trenor, mai corpolent ca oricând în redingota strâmtă şi aprins dezagreabil la faţă după atâtea libaţiuni în cinstea mirilor, se zgâi la ea cu făţişă admiraţie.

„Pe cinstea mea, Lily, arăţi formidabil!” Luase pe nesimţite obiceiul de a-i spune pe numele mic, şi ea nu găsise încă momentul potrivit pentru a-l corecta. Şi apoi, în anturajul ei, toată lumea se chema pe numele mic; numai pe buzele lui Trenor adresarea familiară avea o semnificaţie neplăcută.

„Ei”, continuă cu o jovialitate care excludea realizarea supărării ei, „te-ai decis pe care din aceste bijuterii le vei comanda pentru duplicare, mâine, la Tiffany? Am un cec pentru tine în buzunar care ar avea un cuvânt bunişor de spus în privinţa asta 1”.

Lily îi aruncă o privire alarmată – vorbea mai tare ca niciodată, şi camera începea să se umple cu lume. Dar convingându-se că nimeni nu-i putea de fapt auzi încă, spaima lăsă loc bucuriei.

„Alt dividend?” întrebă zâmăind şi apropiindu-se mai mult de el spre a nu fi auzită.

„Nu chiar – am vândut din ridicare şi ţi-am scos patru miişoare. Nu-i prea rău pentru o începătoare, mm, ce zici? Cred c-o să începi să te consideri o afaceristă bunişoară şi poate n-o să vezi în bătrânul Gus prostul pe care-l văd unii”.

„Cred că eşti cel mai bun prieten cu putinţă; numai că nu-ţi pot mulţumi cum se cuvine acum”.

I se uită în ochi cu toată lumina ochilor, privire menită a compensa strângerea de mână pe care el ar fi cerut-o dacă ar fi fost singuri – şi ce bucuroasă era că nu erau! Vestea o umplu de satisfacţia fizică pe care o simţi când o durere ce te chinuie încetează brusc. Viaţa nu era

chiar aşa de stupidă şi aiurită – şi celor mai nenorocoşi le surâdea din când în când norocul. Gândul începu de îndată să o înalţe din nou – nimic mai propriu ei decât să prindă aripi din cel mai mic fleac scăpat în cale-i de zeul Noroc. Imediat se prezentă gândul că Percy Gryce nu era pierdut definitiv; şi zâmbi anticipând bucuria deosebită de a i-l răpi lui Evie Van Osburgh. Ce şanse putea avea o toantă ca aceea dacă şi-ar fi pus Lily forţele în mişcare?

Îşi aruncă ochii roată, sperând să-l zărească pe Gryce; ochii ei căzură în schimb pe domnul Rosedale, apariţie insolită, care se strecura prin mulţime cu un aer jumătate ilicit, jumătate autoritar, ca şi cum, de îndată ce ar fi fost recunoscut, prezenţa lui ar fi strivit brusc de pereţi pe toţi cei prezenţi.

Nedorind să constituie ocazia unei astfel de umflări. Lily îşi transferă urgent privirea spre Trenor. căruia exprimarea gratitudinii ei nu părea să-i fi adus completa gratificaţie intenţionată de ea.

„La naiba cu mulţumirile – nu vreau să-mi mulţumeşti, dar cred că aş merita să am ocazia să mai schimb o vorbă cu tine”, bombăni el. „Gândeam că ai să petreci toată toamna cu noi, şi abia dacă te-am văzut în ultima lună. De ce n-ai veni înapoi la Bellomont în seara asta? Sin tem singuri, şi Judy îi supărată foc. Hai vino să înveseleşti un suflet. Dacă accepţi te iau cu motosul şi poţi telefona fetei să-ţi aducă valizele din oraş cu primul tren”.

Lily scutură capul cu o fermecătoare poză de regret. „Ce n-aş da să pot veni – dar mi-e absolut imposibil. S-a întors în oraş mătuşă-mea şi trebuie să stau cu ea câteva zile”.

„Mai mult te vedeam când nu erai decât prietena lui Judy, decât de când suntem prieteni aşa de buni” îi dădu el înainte, fără probleme.

„Când nu eram decât prietena lui Judy? Nu-i mai

sunt? Zău aşa, debitezi cele mai absurde lucruri! Dacă m-aş afla tot timpul la Bellomont, te-ai plictisi de mine mult mai curând decât Judy – dar vino să mă vizitezi la mătuşa mea în prima după-amiază când dai prin oraş; atunci am putea sta liniştiţi de vorbă şi m-ai putea sfătui cum să-mi investesc averea”.

Era adevărat că, în ultimele trei sau patru săptămâni, lipsise de la Bellomont, sub pretextul că avea de făcut alte vizite; numai că acum începea să întrevadă neajunsurile minciunii ei.

Perspectiva discuţiei liniştite nu părea nici pe departe a-l mulţumi pe Trenor, aşa cum sperase şi, încruntându-se şi mai mult, el zise: „A, nu cred că-ţi pot promite bani în fiecare zi. Dar poţi să-mi faci un serviciu, anume să fii puţin atentă cu Rosedale. Judy a promis să-l invite la masă când venim la oraş, dar n-o pot determina să-l cheme la Bellomont şi dacă m-ajuţi să-l lansăm puţin acum, altfel se va pune problema. Nu cred c-au vorbit două femei cu el toată după-amiaza şi-ţi zic eu că-i păcat, ar merita”.

Domnişoara Bart avu o mişcare de nerăbdare, dar înghiţi cuvintele care în mod normal ar fi însoţit-o. La urma urmei, era o cale neaşteptat de uşoară de a se achita de datorii; şi n-avea motive personale să fie atentă cu domnul Rosedale?

„Adu-l, singur”, zise ea, zâmbind, „poate scot vreo investiţie de la el şi singură”.

Trenor se opri ca trăsnit şi-o privi în aşa fel încât o făcu să roşească.

„Ascultă, nu uita rogu-te că-i un ţopârlan clasa întâi”.

Ea râse uşor şi se întoarse spre fereastra deschisă lângă care discutaseră.

Aglomeraţia crescuse şi ea simţi nevoia de spaţiu şi aer. Le află pe terasă, unde mai rămăseseră doar câţiva

bărbaţi, fumând şi bând lichior, în vreme ce cupluri răzleţe se plimbau agale pe iarbă, spre grădina cu flori smălţuită de culorile ruginii ale toamnei.

Nici nu făcuse doi paşi, că se pomeni faţă în faţă cu Selden, care se desprinsese dintr-un grup de fumători. Emoţia pe care apariţia lui i-o provoca în mod obişnuit era acum sporită de-o uşoară jenă. Nu se mai întâlniseră de la plimbarea la Bellomont, episod care rămăsese atât de viu imprimat în memoria ei încât era aproape sigură că nici el nu-l uitase. Numai că salutul lui nu exprimă decât 1 curia pe care orice femeie frumoasă se aşteaptă s-o vadă efectată în ochii bărbaţilor; descoperire care, dacă n-o măgulea prea mult, în schimb o mai calma. Între uşurarea de a scăpa de Trenor şi vaga aprehensiune faţă de întâlnirea cu Rosedale, era plăcut să se odihnească o clipă în sentimentul înţelegerii depline, pe care felul de a fi al lui Selden îl transmitea întotdeauna.

Ce noroc”, zise el, zâmbind. „Mă întrebam dacă o să putem schimba o vorbă înainte de a ne lua trenul special pe toţi. Am venit cu Gerty Farish şi i-am promis să n-o las să piardă trenul, dar sunt sigur că încă se adapă sentimental la izvoarele cadourilor de nuntă. Se pare că priveşte numărul şi valoarea lor ca o expresie a afecţiunii dezinteresate dintre părţile în cauză”.

Nu exista nici cea mai mică urmă de stingherealā în vocea lui şi, cum vorbea, sprijinindu-se uşor de glaful ferestrei şi privind-o cu sincera bucurie de a se desfăta cu farmecul ei, Lily simţi cu un uşor fior de regret că el se-ntorsese, fără niciun efort, de unde plecaseră încă înainte de a o porni în plimbare. Mândria îi era rănită de zâmbetul lui netulburat. Ar fi vrut să fie pentru el ceva; mai mult decât o piesă de drăgălăşenie faţă de care putea să aibă o afecţiune fără consecinţe, un simplu divertisment ai ochiului şi al minţii; şi replica ei trădă această dorinţă „A,

invidiez la Gerty puterea de a arunca un văl romantic peste toate aranjamentele noastre meschine şi urâte! încă nu mi-am revenit de când mi-ai arătat cât de prozai e şi caraghioase îmi erau ambiţiile”.

Nici nu terminase bine confesiunea, că-şi dădu seama ce neinspirată fusese. Părea o fatalitate să apară în cea mai proastă lumină în ochii lui Selden.

„Eu gândeam că, dimpotrivă” – i-o întoarse el cu fineţe, – „am fost ocazia de a dovedi că erau mai importante pentru dumneata decât orice altceva”.

Era ca şi cum curentul avântat al fiinţei sale ar fi întâmpinat un obstacol neprevăzut, care ar fi izbit-o înapoi. răvăşind-o. Se uită la el neajutorată, ca un copil lovit ori înspăimântat – acest eu adevărat din ea, pe care el putea uşor să-l cheme din adâncuri la lumină, ce greu se mai ţinea pe picioare

Apelul neajutorării ei atinse în el, ca întotdeauna, o coardă secretă de simpatie. L-ar fi lăsat rece să descopere că preajma lui o umplea deşi mai multă strălucire, dar ferestruica aceasta spre o melancolie adâncă, pe care singur el o putea deschide, păru iarăşi să-l transpună într-o lume numai a lor.

„Cel puţin nu se poate spune că te gândeşti la mine mai urât decât vorbeşti desoţ mine! a exclamă ea cu un râs tremurat; dar înainte ca el să poată răspunde, unda de înţelegere dintre el fu tăiată de re-apariţia lui Gus Trenor, care-l aducea protector pe domnul Rosedale.

„La naiba, Lily, am crezut că mi-ai tras clapa – Rosedale şi cu mine te-am căutat peste tot”.

Vocea lui avea o notă de familiaritate conjugală, fapt pe care domnişoara Bart crezu a-l văzu exprimat, în fugă, într-o lucire anume a ochilor lui Rosedale, ceea ce-i transformă antipatia pentru el în scârbă.

Îi răspunse la plecăciunea adâncă cu o ridicare

uşoară a capului, cu atât mai dispreţuitoare cu cât reflecta la surpriza ce va fi avut Selden să constate relaţia ei cu un astfel de om. Trenor plecase şi prietenul lui continua să stea în faţa domnişoarei Bart, în alerta aşteptării, cu buzele deschise într-un zâmbet aprobator faţă de orice ar fi spus ea, întreaga lui mină pătrunsă de conştiinţa privilegiului de a fi văzut cu ea.

Era momentul pentru tact; pentru întinderea unei mâini; dar Selden încă se sprijinea de usriorul ferestrei mari, observator detaşat al scenei şi, sub vraja privirii lui, Lily îşi simţi meşteşugul vechi – neputincios. Groaza că Selden ar fi putut bănui că ea avea nevoie să-şi apropie un om ca Rosedale îi anulă banalele cuvinte de politeţe. Rosedale tot mai aştepta în faţa-i, iar ea tot nu scotea o vorbă, privind doar fix chelia lui lucioasă. Privire care încununa cu cruzime ce exprima oricum tăcerea ei.

El roşi încetul cu încetul, mutându-şi greutatea corpului de pe un picior pe altul, îşi pipăi perla neagră din cravată şi se trase cu nervozitate de mustaţă; apoi, trecându-şi ochii peste faţa ei, se dădu puţin înapoi şi zise, cătând oarecum spre Selden:

„Pe cinstea mea, n-am mai pomenit toaletă mai grozavă. Ăsta-i ultimul model al croitoresei de la Benedick? Dacă-i pe-aşa, mă-ntreb ce mai aşteaptă celelalte femei!”

Cuvintele se sparseră jenant în liniştea lucrată de Lily, lucru de care ea îşi dădu seama de îndată. În fluxul unei conversaţii, ele ar fi putut trece neobservate; dar aşa… Simţi fără să-l privească pe Selden, că acesta ghicise fără întâr zlere că aluzia privea vizita la el. Aceasta îi spori iritarea faţă de Rosedale, dar şi sentimentul că, acum ori niciodată, „trebuia să-i întindă o mină, indiferent cât de mult o încurca prezenţa lui Selden.

De unde ştiţi că celelalte femei nu se duc la croitoreasa mea?” replică ea. „Nu mi-e frică să le dau

adresa prietenilor mei, doar 1”.

Privirea şi intonaţia ei îl includeau atât de clar pe Rosedale în acest cerc privilegiat, încât ochii lui se făcură mici de încântare recunoscătoare şi un zâmbet mai sigur îi ridică mustaţa pleoştită.

„Pe onoarea mea că nici nu trebuie!” declară el. „Le puteţi da toată garderoba şi tot nu vă ajung nici la degetul mic”.

„A, drăguţ din partea dumneavoastră; dar şi mai drăguţ ar fi să mă conduceţi într-un colţ mai retras şi să-mi oferiţi un pahar de limonadă ori altă băutură inocentă înainte de a ne repezi cu toţii la tren”.

Se-ntoarse pe călcâie zicând aceasta, iar el se alătură, păşind ţanţoş, printre grupurile tot mai mari de pe terasă, în vreme ce fiecare nerv în ea pulsa cu groaza că Selden văzuse totul.

Dar sub iritarea cauzată de perversitatea vieţii şi sub pojghiţa discuţiei cu Rosedale, o a treia idee persista: să nu cumva să plece fără să încerce să descopere adevărul despre Percy Gryce. Întâmplarea făcuse, ori poate o dorise chiar el, să nu se mai întâlnească de la plecarea lui precipitată de la Bellomont, dar domnişoara Bart era expertă în a scoate cele mai mari avantaje din neprevăzut, iar incidentele neplăcute din urmă cu câteva minute – revelarea faţă de Selden tocmai a acelei părţi din viaţa ei pe care ar fi vrut cel mai mult să i-o ascundă – îi sporeau dorinţa de adăpost, de a scăpa de astfel de incidente umilitoare. Orice situaţie clară va fi mai suportabilă decât acest joc al hazardului, care o ţinea într-o atitudine de alertă nefericită faţă de orice capriciu al vieţii.

Înăuntru domnea un sentiment general de disperare, ca cel creat de publicul unei săli, după ce actorii principali au părăsit scena; dar printre grupurile încă aflate acolo, Lily nu putu descoperi nici pe Gryce, nici pe cea mai mică

Van Osburgh. Faptul că amândoi lipseau i se păru un semn rău; şi-l incintă pe domnul Rosedale propunându-i să se îndrepte împreună spre saloanele din aripa îndepărtată a casei. Mai erau exact atâţia invitaţi, răspândiţi prin nenumăratele camere prin care trebuiau să treacă, încât să fie remarcaţi, şi Lily era conştientă de a fi urmărită cu priviri amuzate sau interogative, care se izbeau însă la fel de ineficient de indiferenţa ei ca şi de infatuarea însoţitorului ei. Prea puţin îi păsa în momentul acela că era văzută cu Rosedale – toate gândurile ei roiau în jurul celui pe care-l căuta. Acesta însă nu se afla nici în saloane, iar Lily, zdrobită de o bruscă recrudescenţă a descurajării, se muncea să găsească o modalitate de a se descotorosi de acum de stânjenitorul ei tovarăş, când aproape se ciocni de doamna Van Osburgh, frântă de oboseală şi roşie la faţă, dar strălucind de bucuria datoriei împlinite.

Îi privi o clipă cu ochiul binevoitor dar golit de expresie al gazdei obosite, pentru care musafirii au devenit simple puncte mişcătoare într-un caleidoscop de sarcini; şi deodată atenţia ei mai făcu un salt, căci o prinse de mână pe Lily cu un gest confidenţial.

„Draga mea Lily, n-am avut vreme să schimb măcar o vorbă cu tine, de-acum bănuiesc că pleci. Ai văzut-o pe Evie? Te-a căutat peste tot – voia să-ţi spună micul ei secret; dar bănuiesc că l-ai şi ghicit. Logodna nu se va anunţa până săptămâna viitoare – dar tu eşti atât de bună prietenă cu domnul Gryce că amândoi au vrut ca tu să fii prima care află”.

9

În tinereţea doamnei Peniston, lumea bună revenea la oraş în octombrie; iată de ce pe zece ale lunii cu pricina, jaluzelele casei ei de pe Fifth Avenue erau trase şi Gladiatorul Murind, din bronz, care sta în cadrul ferestrei de la salon, îşi relua trecerea în revistă a lipsei de mişcare

din intersecţie.

Primele două săptămâni după revenire reprezentau pentru doamna Peniston echivalentul domestic al unei retrageri mistice. Ea „trecea prin” cele lenjerii şi pături cu aceeaşi precizie cu care penitentul îşi explorează tainiţele conştiinţei; căuta molii aşa cum sufletul iluminat îşi caută infirmităţile abia simţite. Şi cel mai de sus raft al fiecărui dulap era despuiat de tot ce avea, pivniţa şi beciul cu cărbuni erau somate până în cele mai întunecate colţuri şi, ca stadiu final al riturilor de curăţire, întreaga casă era acoperită de-un alb de pocăinţă şi inundată de clăbuci expiatori.

În această ultimă fază avu noroc domnişoara Bart să se-ntoarcă de la nuntă. Pe drumul spre casă, cel puţin, nu contase să-i liniştească nervii. Deşi logodna era oficial un secret era un secret ştiut de nenumăraţii intimi ai familiei, şi toată încărcătura preţioasă a trenului era străbătută de aluzii şi anticipări. Lily era acut conştientă de propriul ei rol în această tragedie de insinuări, cunoştea exact ce fel de amuzament prilejuia situaţia creată. Hedonismul barbar al prietenilor ei includea o bucurie deocheată faţă de astfel de complicaţii – bucuria de a surprinde destinul în plină aranjare a unei farse. Lily ştia destul de bine cum să se poarte în situaţiile dificile. Adoptase, cu o perfecţiune rară, exact acea atitudine dintre victorie şi înfrângere – toate insinuările se loveau şi alunecau neputincioase pe scutul strălucitor al indiferenţei ei. Dar începea să simtă oboseala unui atare efort; reacţie de acum mai rapidă, ceea ce-o cufundă într-un auto-dispreţ şi mai mare.

Cum i se întâmpla întotdeauna, această repulsie morală îşi găsi o exprimare fizică într-un sporit dezgust pentru mediul înconjurător. Se revoltă faţă de urâţenia paşnică a culorii de nuc negru, faţă de dalele lucitoare din vestibul, de mirosul amestecat de săpun şi lac de mobilă

care o întâmpină la uşă.

Încă nu se puseseră la loc covoarele pe scări şi-n drum spre cameră o opri în capul lor un val de spume zoioase. Ridicându-şi fustele, se feri cu un gest de nerăbdare; şi deodată avu senzaţia ciudată de a mai fi făcut gestul acela într-un cadru diferit. Se revăzu coborând scările după ce ieşise de la Selden şi, privind în jos pentru a certa pe cea care împroşcase cu zoaie, se pomeni confruntată cu o privire fixă, privire care o înfruntase cândva. Era femeia de serviri de la Benedick, care, sprijinindu-se pe coatele roşii, o examina cu aceeaşi curiozitate obraznică, nepărând nici acum grăbită să-i facă loc. De data aceasta însă domnişoara Bart era pe teren propriu.

„Nu vezi că vreau să trec? Mută-ţi găleata, te rog”, zise ea tăios.

Femeia păru mai întâi să nu audă; apoi, fără niciun cuvânt de scuză, îşi împinse în lături căldarea şi trase cu spălătorul pe jos, ţinându-şi ochii ţintuiţi pe Lily în vreme ce aceasta trecu pe lângă ea. Ce fiinţe insuportabile ţinea doamna Peniston pe lângă casă!; Lily intră în camera ei hotărâtă să ceară concedierea femeii chiar în seara aceea.

Doamna Peniston era însă, pentru moment, inaccesibilă oricărei plângeri – dis-de-dimineaţă se încuiase în cameră cu fata, revăzând blănurile, proces care forma episodul culminant în spectacolul primenirii gospodăriei. Şi seara Lily se pomeni tot singură, căci mătuşa ei, care rareori cina în oraş, acceptase invitaţia unei verişoare, Van Alstyne, care se afla în trecere. În starea ei de bizară curăţenie şi ordine, casa era ca un mormânt şi, întorcându-se de la cina frugală dintre dulapuri şi bufeturi cu linţolii pe ele, Lily intră în salonul despuiat şi rece cu sentimentul că-i îngropată de vie între marginile înăbuşite ale existenţei doamnei Peniston.

De regulă reuşea să evite statul acasă în zilele de curăţenie generală. De această dată însă mai multe motive se-ntâlniseră spre a o aduce în oraş; şi-n primul rând, faptul că primise mai puţine invitaţii pentru petrecerea toamnei decât de obicei. Atâta vreme fusese obişnuită să meargă de la o familie la alta, până ce sfârşitul vacanţei îi aducea prietenii în oraş, că părţile de an neocupate care acum îi stăteau în faţă îi dădeau un sentiment dureros de popularitate scăzută. Era după cum îi spusese lui Selden – lumea se săturase de ea. Ar fi primit-o bucuroasă sub altă firmă, dar ca domnişoara Bart era cunoscută pe de rost. Şi ea se cunoştea pe de rost şi era sătulă de toate. Existau momente când tânjea cu orbire după orice altceva, orice neobişnuit, îndepărtat şi nemai încercat; dar chiar cele mai mari eforturi ale imaginaţiei nu o scoteau din cadrul ei. Nu se putea imagina altundeva afară de un salon în care să împrăştie eleganţă în toate, precum o floare împrăştie parfum.

Între timp, cum octombrie trecea, trebuia să decidă între a se întoarce la Trenori şi a sta cu mătuşa ei, în o aş. Până şi cenuşiul dezolant al New York-ului, în octombrie, şi disconfortul cu zoaie din interiorul casei Peniston păreau preferabile faţă de ceea ce ar fi putut-o aştepta la Bellomont; şi, cu un aer de eroică devoţiune, îşi anunţă intenţia de a rămâne la mătuşa ei până în sărbători.

Sacrificiile de această natură sunt uneori primite cu sentimente la fel de amestecate ca şi. cele care le-au indus: doamna Peniston îi destăinui fetei în care avea încredere că, dacă tot era să stea cineva din familie cu ea la o astfel de nevoie (deşi timp de 40 de ani, avusese destulă competenţă să îndrume şi singură pusul perdelelor), ar fi preferat fără doar şi poate pe domnişoara Grace domnişoarei Lily. Grace Stepney era o verişoară obscură, cu atitudini adaptabile şi interese indirecte, care „trecea”

să stea cu doamna Peniston când Lily cina în altă parte prea multe seri la rând; care juca bezique, jocul cu beţişoarele azvârlite pe care trebuie să le culegi, care citea toate decesele din „Times” şi admira cu sinceritate perdelele din satin roşu din salon, pe Gladiatorul Murind din fereastră, şi pictura de 2 metri pe 1, 50 a Niagarei, accident al excesului artistic al doamnei Peniston, de altminteri o femeie moderată.

În mod normal şi-n condiţii normale, doamna Peniston era la fel de plictisită de excelenta ei vară pe cât este orice persoană care îi face asemenea servicii. O prefera de-o mie de ori pe Lily cea strălucitoare şi neserioasă, care habar n-avea ce-i aceea croşetat şi care-i rănise adesea succeptibilităţile sugerând că salonul ar trebui „re-aranjat”. Dar când era vorba de a căuta şerveţele rătăcite, „bri de a sugera dacă scările din spate aveau nevoie de covoare noi, judecata lui Grace era fără îndoială mai bună decât a lui Lily – nemaipomenind faptul că aceasta din urmă ura mirosul de ceară de parchet şi de săpun de podele şi se pur a de parcă o casă ar fi trebuit să se menţină singură curată, fără niciun ajutor dinafară.

Aşezată sub lumina mohorâtă a sfeşnicului din salon – doamna Peniston nu aprindea niciodată lumina dacă nu avea „musafiri” – Lily se contemplă alunecând în jos printre cadre cenuşii, deprimante, spre o vârstă mijlocie ca a lui Grace Stepney. Când n-o va mai amuza pe Judy Trenor şi pe prietenii ei, va trebui să reînceapă s-o amuze pe doamna Peniston; ori în ce direcţie ar fi privit, vedea doar un viitor de servitute faţă de capriciile altora, nicicum vreo posibilitate de a-şi exprima năvalnica individualitate.

Zbârnâitul strident al soneriei de-afară, cu atât mai strident cu cât casa era goală! împinse brusc în faţă întregul deşert al plictiselii vieţii prezente. Era ca şi cum toată oboseala, tot golul ultimelor luni culminaseră în

inactivitatea serii acesteia interminabile. Ce bine-ar fi fost ca zbârnâiiul să-nsemne o chemare de la lumea dinafară – un semn că nu fusese uitată şi că era dorită!

După o oarecare întârziere, se prezentă fata, anunţând-o că era cineva la uşă care dorea să vorbească cu domnişoara Bart; când Lily îi ceru alte detalii, adăugă: „Este doamna Ilaffen, domnişoară; nu vrea să spună ce vrea”. Lily, căreia numele nu-i spunea nimic, deschise uşa în faţa unei femei cu o bonetă ponosită, care sta hotărâtă în prag. Lumina dinăuntru îi cădea pe faţa deodată familiară, cu urme de vărsat, cu firele de păr rare, de culoarea paiului, printre care se vedea pielea roşie. O avea în faţă pe femeia care spăla scările, şi Lily o privi mirată.

„Doreşti să-mi vorbeşti?” întrebă ea.

„Aş vrea să vă spun o vorbă, domnişoară”. Tonul nu era nici agresiv nici conciliator – nu lăsa în niciun fel să se ghicească scopul vizitei. Cu toate acestea, prudenţa o îndemna pe Lily să se ferească de fata care-şi făcea de lucru pe-acolo. Îi făcu semn doamnei Haffen s-o urmeze în salon şi-nchise uşa după ea.

„Ce doreşti?” o întrebă.

Femeia sta cu mâinile înfăşurate în şal, cum au obiceiul să stea femeile nevoiaşe. Când şi le scoase afară, avea în ele un pachet înfăşurat în hârtie de ziar zoioasă.

„Am ceva aici care ar putea să vă intereseze, domnişoară Bart”. Apăsă tare şi enervant pe nume, ca şi cum faptul că îl cunoştea era unul din motivele pentru care se afla acolo. Pentru Lily, intonaţia suna ca o ameninţare.

„Ai găsit ceva ce-mi aparţine?” întrebă ea, întinzând mâna.

Doamna Haffen se dădu înapoi. „Păi, dacă-i pe aşa, îmi aparţine mai degrabă mie”, i-o întoarse ea.

Lily se uită la ea perplexă. Nu se mai îndoia de acum că exista o ameninţare în atitudinea musafirei ei şi, cu

toate că avea atâta experienţă în tot felul de situaţii, pentru aceasta nu fusese pregătită. Ceea ce nu însemna că n-avea să-i pună capăt cât mai curând posibil.

„Nu înţeleg; dacă pachetul nu-i al meu de ce m-ai căutat?”

Pe femeie întrebarea n-o tulbură. Era evident că se aştepta la ea, dar ca toţi oamenii grei de cap, trebuia s-o ia foarte încet ca să înceapă, şi abia după o vreme răspunse: „Soţul meu a fost paznic la vila Benedick până la-ntâi octombrie şi de-atunci nu mai găseşte nimic de lucru”. Lily nu spuse nimic, aşa că ea continuă: „Şi nici n-am făcută nimic, numai că agentu avea omu’ lui şi pe noi ne-a dat afară uite-aşa, c-a vrut el. Eu am fost bolnavă mai toată iarna trecută, m-am şi operat şi am dat pe operaţie tot ce-am mai pus deoparte; ne vine greu, mie şi copiilor, acu că Haffen nu mai munceşte”.

Prin urmare, venise numai ca s-o roage pe domnişoara Bart să-i găsească undeva o pâine soţului ei şi, mai probabil, să insiste să pună o vorbă pe lângă doamna Peniston. Lily dădea atât de mult impresia că obţine întotdeauna ce vrea, încât nu se mai mira că e rugată să joace rolul de intermediar; scăpată de uşoara teamă, căută refugiu în formula convenţională:

„Îmi pare rău pentru dumneata c-ai avut necazuri”.

„Chiar c-am avutără, don’şoară, şi ăsta-i numa începutul. Dac-ar fi fost altfel… da’ agentu e tare pornit contra noastră. Şi nici n-am făcutără nimic, numai că…”

La acest punct răbdarea lui Lily se risipi. „Dacă mai vrei să-mi spui ceva…”, o întrerupse ea. Femeii nu-i plăcu punerea la punct, dar nici nu se mai abătu de la subiect: „Da, don’şoară, ajung şi-acolo”, zise. Se opri iar, cu ochii pe Lily, apoi continuă, pe un ton narativ difuz: „Când ieream la Benec Hek eu aveam în grijă câteva camere ale domnilor; adică, le măturam sâmbăta. Acu domnii primeau

un car de scrisori, ceva ce n-am pomenit. Coşurile de hârtii iereau pline ochi, ba dădeau şi p-afară, da câte n-aruncau şi pe jos. Unde aveau atâtea, zic eu. Unii mai dezordonaţi ca alţii. Domnul Selden, domnul Lawrence Selden, el ierea unu din cei mai ordonaţi – îşi ardea scrisorile iarna, iar vara le rupea bucăţi-bucăţele. Da câteodată avea aşa de multe că le punea teanc, cum făcea ăilalţi şi rupea teancu-n două, iac şa”.

Vorbind, dezlegase sfoara care lega pachetul şi acum scoase la iveală o scrisoare pe care o aşeză pe masă, între domnişoara Bart şi ea. Cum zis>este, scrisoarea era ruptă în două; dar cu un gest rapid şa puse marginile rupte la un loc şi netezi pagina.

Un val de indignare o cuprinse pe Lily. Se simţea martora unui lucru degradant, deocamdată doar vag ghicit – genul de lucruri scârboase despre care lumea şuşotea prin colţuri, dar care crezuse că n-o să-i atingă niciodată propria viaţă. Se trase înapoi, dar se opri brusc – în lumina slabă a sfeşnicului doamnei Peniston recunoscuse scrisul de pe scrisoare. Era un scris mare, neregulat, cu o tentă de masculinitate care ascundea doar parţial slăbiciunea nervoasă a autoarei, şi cuvintele, aruncate cu litere maşcate pe fila gălbuie, izbiră urechea lui Lily de parcă le-ar fi auzit spuse.

Întâi nici nu realiză toată semnificaţia situaţiei. Ştia doar că înaintea ei se află o scrisoare scrisă de Bertha Dorset, adresată, se pare, lui Lawrence Selden. Nu era datată, dar după culoarea vie a cernelii se putea deduce că era destul de recentă. Pachetul din mâna doamnei Haffen conţinea fără îndoială şi altele – o duzină, calculă Lily după grosime. Scrisoarea din faţa ei era scurtă, dar puţinele ei cuvinte, care-i intraseră în creier înainte de a fi conştientă că le citeşte, spuneau o istorie lungă – o istorie care, în ultimii patru ani, făcuse pe prietenele autoarei să

zâmbească şi să dea din umeri, nevăzând în ea nimic deosebit faţă de nenumăratele alte „asemenea” din lumea mondenă. Acum Lily intrase în interiorul colinei şi dăduse de un vulcan, în vreme ce deasupra, la soare, presupunerile şi aluziile mai mult sau mai puţin răutăcioase aveau să-şi continue liniştite drumul, până ele prima fisură avea să le transforme şoapta în ţipăt. Lily ştia că nimic nu supără mai mult societatea decât să fi acordat protecţia cuiva care n-a ştiut cum să profite de ea – pentru a-i fi trădat conivenţa îl pedepseşte ea pe cel descoperit. Şi în acest caz nu exista dubiu asupra sfârşitului. Codul lumii lui Lily decreta ca soţul femeii să fie singurul judecător al comportării ei – ea era tehnic mai presus de orice suspiciune atâta vreme cât se afla la adăpostul aprobării sale, ori chiar a indiferenţei sale. Dar în cazul unui bărbat cu caracterul lui George Dorset, nu putea fi vorba de aprobare posesorul scrisorilor soţiei lui putea să-i distrugă acesteia existenţa cu un deget. Şi pe ce mâini încăpuse secretul Berthei Dorset! Pentru o clipă, ironia coincidenţei împrumută dezgustului lui Lily un confuz sentiment de triumf. Dar dezgustul răzbea prin tot şi toate – se ridicau împotriva celuilalt sentiment toate rezistenţele ei instinctive, de gust, de educaţie, de oarbe scrupule moştenite. Şi cel mai puternic, se simţea contaminată.

Se îndepărtă, ca şi cum ar fi vrut să pună cât mai multă distanţă între ea şi musafira ei. „Nu ştiu nimic despre aceste scrisori”, – zise „nu înţeleg de loc de ce le-ai adus aici”.

Doamna Haffen nu era nici acum descumpănită. „Vă zic io, domnişoară. Le adusei să le vând, pentru că altfel n-am de unde face rost de bani, şi dacă nu ne plătim chiria, mâine seară suntem azvârliţi în stradă. N-am mai făcut aşa ceva în viaţa mea, da dacă vorbiţi cu domnul Selden sau domnul Rosedale ca să-l ia înapoi pe Haffen la Benedick –

vă văzui vorbind cu domnul Rosedale pe scări în ziua când ieşirăţi de la domnul Selden…”

Lily simţi că i se urcă tot sângele în cap. Acum înţelegea – doamna Haffen credea că ea e autoarea scrisorilor. Sub primul impuls al furiei vru să sune şi să dea femeia afară dar o opri nici ea nu ştia ce. Numele lui Selden îi angajă gândurile pe alt făgaş. Scrisorile Berthei Dorset nu însemnau nimic pentru ea – ducă-se unde le-o mâna destinul lor! Dar Selden era implicat direct în soarta lor. Chiar şi când e de rău, bărbaţii nu suferă de pe urma unui astfel de scandal; şi în cazul acesta, Lily îşi putuse da seama şi din citirea aceea involuntară, că era vorba de apeluri – repetate şi de aceea probabil lăsate fără răspuns – de a reînnoi o legătură care fusese ruptă. Cu toate acestea, faptul că scrisorile fuseseră lăsate să cadă în mâini străine i-ar fi adus lui Selden acuzaţia de neglijenţă într-un domeniu în care lumea nu o iartă; şi te puteai gândi la riscuri şi mai mari când intra în joc un psihic cu echilibrul atât de instabil, ca cel al lui George Dorset.

Dacă mai sta să cântărească toate acestea, atunci o făcea inconştient – conştientă era doar de sentimentul că Selden ar dori să i se salveze scrisorile şi că, prin urmare.

datoria ei. era să intre în posesia lor. Mai încolo nu judeca, ţ & yle înţeles, avu şi viziunea rapidă a returnării pachetului spre Bertha Dorset şi a avantajelor respective, dar gândul acesta deschidea abisuri de pe marginea cărora se trase, ruşinată…

Între timp, văzându-i ezitarea, doamna Haffen desfăcuse deja pachetul şi-i înşirase conţinutul pe masă. Toate scrisorile fuseseră prinse la un loc cu bucăţele de hârtie. Unele proveneau din fragmente mici, altele fuseseră doar rupte în două. Deşi nu erau multe aşa împrăştiate, acopereau toată masa. Ochii lui Lily prindeau câte un cuvânt, ici şi colo. Întrebă, încet „Cât vrei să-ţi dau

pe ele?”

Faţa doamnei Haffen se-nroşi de satisfacţia victoriei. Era clar că tânără domniţă era speriată rău de tot, iar doamna Haffen era tocmai femeia care să profite la maximum de aşa ceva. Văzându-se stăpână pe câmpul de bătălie mai curând decât sperase, numi o sumă exorbitantă.

Dar domnişoara Bart se dovedi o pradă mai dificilă decât te-ai fi aşteptat din deschiderea ei imprudentă. Refuză şi după ce ezită o clipă propuse o jumătate din ce ceruse.

Doamna Haffen se-mbăţosă pe loc. Întinse mâna spre scrisori şi, strângându-le încet, făcu gestul de a le repune în pachet.

„Cred că-s mai de preţ pentru dumneavoastră, domnişoară, decât pentru mine, da1 şi săracu’* trebuie să trăiască”, zise ea, sentenţios.

Lily stătea cu sufletul la gură, dar insinuarea îi întări rezistenţa.

„Te înşeli”, zise ea, indiferentă. „Mai mult de-atât nu am de gând să-ţi ofer, dar pot exista şi alte căi de a le obţine”.

Doamna Haffen ridică ochii, speriată – avea prea multă experienţă ca să nu-şi dea seama că întreprinderea în care se angajase avea riscuri la fel de mari ca răsplăţile, şi-şi putea imagina ce maşinărie complicată de răzbunări putea pune în mişcare un cuvânt de-al acestei domnişoare autoritare.

Îşi duse un colţ al şalului la ochi şi scânci prin el că ce folos era să dai în cei sărmani şi că ea nici nu mai fusese amestecată în aşa ceva şi că pe cinstea ei de bună creştină, nu se gândiseră, ea şi cu Haffão. clecH; să „nu ajungă scrisorile în mâini rele.

Lily sta neclintită, la exact distanţa necesară pentru a

nu fi nevoită să vorbească tare. Ideea de a se târgui pentru scrisori îi era intolerabilă, dar ştia că, dacă ar fi dat vreun semn de slăbire, adversară ei ar fi sporit pe dată prima cifră.

Niciodată după aceea nu şi-a amintit cât durase duelul o: i care fusese lovitura decisivă care, în cele din urmă, după o veşnicie măsurată în minute de ceasul de pe perete, în ore de bătăile pulsului ei, o adusese în posesia scrisorilor; ştia numai că uşase-nchise în cele din urmă şi că ea se afla singură, cu pachetul în mână.

Nu-i trecea prin cap să citească scrisorile; şi simpla desfacere a pachetului zoios al doamnei Haffen i se părea un lucru degradant. Dar ce intenţiona să facă cu ele? Destinatarul lor voise să le distrugă şi era datoria ei să-i ducă la îndeplinire intenţia. N-avea niciun drept să le păstreze – făcând asta ar fi micşorat toate meritele de a le fi salvat. Dar cum să le distrugă atât de eficient încât să nu mai existe riscul de a cădea în astfel de mâini? Gră tarul din căminul doamnei Peniston lucea neprieteneşte – ca şi lumina mare, focul nu era aprins decât când veneau musafirii.

Se-ntorcea să ducă scrisorile sus când auzi uşa de la intrare şi mătuşa ei intră în salon. Doamna Peniston era o femeie mică, bondoacă, cu pielea ridată obişnuit şi fără nicio culoare. Părul cărunt sta foarte ordonat, iar hainele de pe ea păreau excesiv de noi şi totuşi uşor demodate. Acestea erau întotdeauna negre şi strânse pe corp, cu podoabe scumpe pe ele – era genul de femeia care se-mbracă în negru şi la micul dejun. Lily n-o văzuse niciodată altfel decât cuirasată în negru strălucitor, cu botine mici şi strânse şi cu aerul că era gata de drum; numai că nu pleca niciodată nicăieri.

Câtă în jur foarte preocupată. „Am văzut o fâşie de lumină sub stor, când intram. E culmea cum n-o pot învăţa

niciodată pe femeia aceea să le tragă cum trebuie”.

Corectând neregularitatea, se aşeză pe un fotoliu purpuriu-strălucitor; doamna Peniston întotdeauna se aşeza pe un fotoliu, niciodată în el. Apoi îşi întoarse privirea spre domnişoara Bart.

„Draga mea, pari obosită; bănuiesc că ţi se trage de la emoţiile nunţii. Cornelia Van Alstyne era plină de ele – era şi Molly acolo, şi Gerty Farish a intrat un minut să ne povestească cum a fost. Ciudat, zic eu, să servească pepene înainte de consommé – un mic dejun de nuntă întotdeauna trebuie să înceapă cu consommé. Lui Molly nu i-au plăcut rochiile domnişoarelor de onoare. Ştie precis de la Julia Melson că au costat 300 de dolari fiecare, luate de la Celeste, dar zice că nu păreau; nuanţa aceea de roz pal nu ţi s-ar fi potrivit”.

Era o încântare pentru doamna Peniston să discute cele mai mici detalii ale festivităţilor la care nu luase parte. Nimic n-ar fi făcut-o să îndure oboseala de a merge la nuntă la Van Osburgh-i, dar atât de mult o interesa evenimentul, că, auzind deja două versiuni, era gata să scoată o a treia de la nepoata ei. Însă Lily fusese un observator deplorabil al detaliilor de acest gen. Nu ştia ce culoare avea rochia doamnei Van Osburgh şi nici măcar nu putea spune dacă la masă se scosese vechiul porţelan de Sèvres al familiei Van Osburgh, pe scurt, doamna Peniston fu dezamăgită.

„Zău, Lily, nu văd de ce te-ai mai ostenit să te duci la nuntă, dacă nu-ţi aminteşti ce s-a întâmplat sau pe cine ai văzut. Când eram eu fată, păstram meniul oricărei mese la care eram invitată şi scriam pe spate numele celor prezenţi; şi până la moartea unchiului tău, când nu se mai cădea să am atâtea culori prin casă, n-am aruncat favorurile de la cotilioane. Aveam un dulap întreg, plin, mi-amintesc; şi chiar şi azi îţi pot spune la ce baluri le-am

căpătat! Molly Van Alstyne îmi aminteşte de mine la vârsta ei; e lucru mare cum le mai observă pe toate, l-a zis maică-sii exact cum era croită rochia miresei şi ne-am dat seama pe loc, după pliul din spate, că trebuie s-o fi făcut Paquin”.

Fără veste, doamna Peniston se ridică şi se îndreptă spre pendula spoită cu bronz aurit, cu o Minervă cu coif pe cap deasupra ei, domnind între două vase de malachit, pe poliţa de deasupra căminului; acolo îşi trecu batista din danteluţe între coif şi vizor.

„Ştiam eu – fata aceea niciodată nu şterge praful aici!” exclamă ea, prezentând triumfătoare o pată imperceptibilă pe batistă; apoi, reaşezându-se, continuă I

După Molly, doamna Dorset a fost cea mai bine îmbrăcată1 femeie de la nuntă. Nu mă-ndoiesc că rochia ei a costat mai mult decât a tuturor, dar nu-mi prea place ideea o combinaţie de „sabie” cu „point de Milan”.

Se pare că se-mbracă la unu nou din Paris, care nu primeşte o singură comandă de la o clientă până nu petrece o zi cu el la vila lui din Neuilly. Zice că trebuie să studieze viaţa de interior a clientei – o pretenţie foarte originală, zău aşa!

Dar chiar doamna Dorset i-a spus asta lui Molly – a zis că vila e plină de cele mai desăvârşite lucruri şi că i-a părut foarte rău când a fost să plece. Molly zicea că n-a mai văzut-o arătând aşa de bine; era-ntr-a] nouălea cer şi zicea c-a creat o partidă între Evie Van Osburgh şi Percy Gryce. Se pare cu adevărat că are o influenţă foarte bună asupra tinerilor. Se zice că acum s-ar interesa de prostuţul acela de Silverton, căruia i-a sucit capul Carry Fisher şi care a jucat jocuri de noroc ca un disperat. Ei şi cum ziceam, Evie e logodită – doamna Dorset a pus-o lângă Percy Gryce şi a dus totul la capăt, iar Grace Van Osburgh nu mai ştia ce să facă de bucurie; – era aproape disperată că n-o s-o căsătorească pe Evie”.

Doamna Peniston se opri iarăşi, dar de această dată îşi scrută nu mobila, ci nepoata.

„Cornelia Van Alstyne era foarte surprinsă – a auzit că tu trebuia să te măriţi cu tânărul Gryce. I-a văzut pe Wetherall-i imediat ce-au fost cu tine la Bellomont şi Alice Wetherall era sigură că voi doi eraţi logodiţi. Zicea că plecarea neaşteptată a domnulyi Gryce, într-o dimineaţă, a fost pusă de toată lumea pe baza aducerii unei verighete de la oraş”.

Lily se ridică şi se îndreptă spre uşă.

„Cred că într-adevăr sunt obosită – mă duc la culcare”, zise ea; iar doamna Peniston, deodată distrasă de descoperirea că tabloul în creion al răposatului domn Peniston era puţintel strâmb faţă de linia canapelei din faţa lui, prezenta o frunte distrată sărutului ei.

În camera ei, Lily aprinse gazul din vatră şi se uită la grătar. Era la fel de lustruit ca şi cel de jos, dar cel puţin aici putea arde câteva hârtii cu mai puţin risc de a fi certată. Totuşi nu făcu niciun gest în acest sens, ci se scufundă într-un fotoliu, privind obosită în jur. Avea o cameră mare şi cu mobilă confortabilă – invidia şi admiraţia bietei Grace Stepney, care sta cu chirie; dar, spre deosebire de luxul şi coloraţia camerelor de oaspeţi în care atâtea săptămâni din existenţa lui Lily se scurgeau, părea o închisoare. Monumentalul dulap de haine şi patul, ambele din nuc, negru, migraseră din dormitorul domnului Peniston, iar tapetul purpuriu, cu un model drag anilor 1860 – 70, avea gravuri din oţel groteşti. Lily încercase să împace acest cadru căznit cu câteva tuşe frivole, precum o noptieră cu danteluţe şi un birouaş vopsit, plin de fotografii; dar, privind prin cameră constată eşecul operaţiunii. Ce contrast cu eleganţa subtilă a camerelor pe care şi le imaginase – un apartament care să întrunească luxul încărcat al apartamentelor prietenelor sale prin

întreaga gamă de sensibilităţi artistice care să-i confere ei, stăpâna lor, un sentiment de superioritate; în care fiecare nuanţă şi linie să se combine pentru a-i spori ei frumuseţea şi da distincţie tihnei sale. O dată în plus, sentimentul obsedant al urâţeniei materiale era intensificat de deprimarea ei psihică, ca şi cum fiecare mobilă ar fi rănit-o cu marginile ei absurde.

Nu aflase nimic nou de la mătuşa sa; dar cuvintele ei reînnoiseră imaginea Berthei Dorset, zâmbitoare, măgulită, victorioasă, expunând-o ridicolului prin insinuări clare pentru fiecare membru al grupului lor. Gândul la ridicol lovi mai adânc decât tot restul – Lily cunoştea fiecare piesă a jargonului care putea să-şi străpungă victimele fără să verse un strop de sânge. Amintindu-şi, simţi că-i ard obrajii şi se sculă şi puse mâna pe scrisori. Nu mai voia să le distrugă – vorbele doamnei Peniston roseseră pe neaşteptate.

În loc de aceasta, se apropie de birou şi, aprinzând o lumânărică, legă şi sigilă pachetul; apoi deschise dulapul, scoase o cutie şi îl puse în ea. Făcând asta, se gândi la ironia că fără Gus Trenor n-ar fi avut bani să le cumpere.

TOAMNA se târa, monotonă. Domnişoara Bart primise vreo două scrisori de la Judy Trenor, reproşindu-I că nu se întorcea la Bellomont; dar răspunse evaziv, pretextând obligaţia de a sta cu mătuşa. Adevărul era că o plictisea totomai mult compania unică a doamnei Peniston şi numai bucuria de a-şi cheltui banii de curând căpătaţi o mai făcu să uite de cenuşiul zilelor”.

Toată viaţa ei Lily văzuse ducându-se banii la fel de repede cum veniseră, şi oricâte teorii ar fi formulat cu privire la necesitatea de a pune, prudent, câte ceva deoparte, curentul opus învingea întotdeauna. Era pentru ea o satisfacţie deosebită să se ştie, fie şi pentru câteva luni, independentă de bogăţiile prietenelor ei, să se poată

arăta în lume fără frica vreunui ochi pătrunzător care şi detecteze în rochia ei urmele garderobei recondiţionate a lui Judy Trenor. Faptul că banii o eliberau pentru moment de toate obligaţiile minore îi obtura simţul pentru obligaţia mai mare pe care ei o reprezentau şi nemaicunoscând până atunci bucuria de a dispune de o sumă aţi! de mare, gusta din ea pe îndelete.

Într-o astfel de ocazie, tocmai când ieşea dintr-un magazin unde petrecuse o oră de deliberare asupra unei casete de o eleganţă complicată, se-ntâlni cu domnişoara Farish, care intra în acelaşi magazin cu scopul modest de a-şi da un ceas la reparat. Lily se simţea virtuoasă peste poate. Hotărâse să amâne cumpărarea casetei până va primi nota de plată pentru noua capă pentru operă şi decizia o făcea să se simtă mult mai bogată decât la intrarea în magazin. În această stare de auto-aprobare, era bună cu lumea din jur, deci şocată să-şi vadă prietena tristă.

Domnişoara Farish, se pare, tocmai plecase de la o întâlnire a comitetului ei, care discutase un act de caritate pe care ea îl susţinea. Anume, să pună locuinţe confortabile, cu o cameră de lectură şi alte câteva elemente de confort, la dispoziţia tinerilor femei care lucrau în oraş, atunci când n-aveau de lucru, ori aveau nevoie de odihnă; dar raportul financiar al primului an prezenta o balanţă atât de deplorabil de mică încât domnişoara Farish, care era convinsă de urgenţa problemei, se simţea direct proporţional descurajată de puţinul interes pe care-l stârnise. În educaţia lui Lily, nimeni nu-şi bătuse capul să-i inculce sentimente altruiste şi nu o dată o plictiseau eforturile filantropice. ale prietenei sale, dar azi imaginaţia ei foarte regizorală prinse repede contrastul dintre propria-i situaţie şi cea reprezentată de câteva din „cazurile” lui Gerty. Era vorba

de fete tinere, ca ea – unele poate drăguţe, altele nu lipsite de oareşcare sensibilitate. Se imagină ducând o viaţă ca a lor – o viaţă în care succesul părea la fel de olog precum eşecul – şi viziunea o făcu să se cutremure, plină de compasiune. Suma pentru casetă era încă în buzunarul ei; trăgând afară mica pungă aurită, ea puse o fracţiune mărişoară din ea în mâna domnişoarei Farish.

Satisfacţia produsă de acest gest era tot ce şi-ar fi dorit şi cel mai ardent moralist. Lily simţi un interes nou pentru sine, ca fiind o persoană cu instincte caritabile – până acum nu se gândise să facă bine cu averile ce le va avea, dar de-acum orizontul ei era lărgit de viziunea unei filantropii fără seamăn. Mai mult, printr-un obscur proces de logică, simţi că explozia de moment a generozităţii sale justifica toate extravaganţele dinainte şi le scuza pe cele ulterioare. Surpriza şi gratitudinea domnişoarei Farish îi confirmă acest sentiment şi Lily plecă preţuindu-se atât de mult încât bineînţeles că acestei admiraţii îi dăduse numele de altruism.

Pe la vremea asta, veni să-i sporească buna-dispoziţie o invitaţie să petreacă săptămâna Recunoştinţei undeva la ţară, în ţinutul Adirondack. Cu un an în urmă ar fi acceptat o astfel de invitaţie mult mai greu, căci petrecerea, deşi organizată de doamna Fisher, era de fapt dată de o doamnă de origini obscure şi nestăpânite ambiţii sociale, pe care până atunci Lily evitase s-o cunoască. Iată că venise vremea când era de acord cu părerea domnişoarei Fisher că nu contează cine dă petrecerea, atâta vreme cât lucrurile merg bine; şi bunul mers al lucrurilor era (sub îndrumare competentă) punctul forte al doamnei Wellington Bry. Doamna (a cărei soţ era

Incluzând Ziua Recunoştinţei, Thanksgiving Day, a 4-a joi din noiembrie.

cunoscut sub numele de „Welly” Bry la Bursă şi la

curse) sacrificase deja un soţ, plus alţii şi altele de mai mică importanţă, pentru a parveni; şi dacă o atrăsese pe Carry Fisher de partea ei, era destul de înţeleaptă ca să i se dedice în întregime şi s-o asculte orbeşte. Totul, prin urmare era bine făcut, căci dăruirea domnişoarei Fisher n-avea hotare atunci când nu-şi cheltuia proprii bani; după cum îi spusese învăţăcelei sale, un bucătar bun era persoana cea mai nimerită pentru a te introduce în societate. Şi dacă invitaţii nu erau Chiar aşa de selecţi cum era „la cuisine” familia Welly Bry avea cel puţin satisfacţia de a figura pentru prima dată în coloanele mondene ale ziarelor, alături de vreo două nume notabile; şi primul dintre acestea era, desigur, cel al domnişoarei Bart. Tânăra domnişoară fu tratată de gazdele sale cu respectul cuvenit; iar ea se afla în starea când astfel de atenţii sunt acceptabile, indiferent de sursă. Admiraţia doamnei Bry funcţiona ca o oglindă în care încrederea în sine a lui Lily îşi recăpăta linia pierdută. Nu există insectă care să ţeasă fire atât de fragile ca cele ce susţin vanitatea omenească; şi importanţa acordată ei de nişte oameni de nimic era suficientă pentru a-i reda domnişoarei Bart conştiinţa îmbătătoare a puterii. Dacă oamenii aceştia o curtau, asta dovedea că încă era cineva în lumea la care ei aspirau; şi nu se da în lături chiar să-i ameţească cu fineţea spiritului ei, cu tot ce le era superioară.

Poate că totuşi bucuria de a se da în spectacol era explicată, mai mult decât era dânsa conştientă, de stimulul fizic dat de excursie, de aerul tare, rece şi de plimbările în pas vioi, prin pădurile prinse de iarnă. Reveni în oraş plină de tânără energie, conştientă de culoarea mai aprinsă din obrajii ei, de o elasticitate mai mare a muşchilor. Viitorul apărea vag dar promiţător şi toate temerile dispărură ca prin farmec. Abia trecură câteva zile însă şi se pomeni cu surpriza neplăcută a unei neaşteptate vizite din partea

domnului Rosedale. Acesta se înfiinţă târziu, ia ceasul acela intim când măsuţa de ceai mai e lăsată lângă foc în aşteptarea vreunui prieten; şi se arătă gata să se adapteze acestei atmosfere.

Lily, care bănuia vag că persoana lui se leagă într-un fel de afacerile ei norocoase, încercă să-l întâmpine cum se aştepta el; dar ceva din amabilitatea lui o paraliza pe a ei şi-şi dădea seama că nu face un pas fără o gafă.

Domnul Rosedale – făcându-se pe loc comod într-un fotoliu de lângă măsuţă, şi sorbind critic din ceai, cu comentariul „Trebuie să vă trimit la omul meu, pentru ceva într-adevăr de calitate” – păru total inocent faţă de scârba care o ţinea pe Lily îngheţată, în picioare, lângă masă. Dar poate tocmai felul ei rezervat, stilul aristocratic, aţâţau în omul de afaceri dorinţa pentru ceea ce nu-i era propriu. În orice caz, nu arătă în niciun fel că i-ar fi displăcut toate acestea, ba chiar părea să vrea să-i dea o mână de ajutor.

Obiectul vizitei era s-o invite la operă în loja lui, pentru seara premierei, şi văzând-o că ezită, zise convingător:

„Vine şi doamna Fisher şi aduc un mare admirator al dumneavoastră, care nu m-ar ierta nicicând dacă nu veniţi”.

Cum muţenia lui Lily îi lăsase aluzia neatinsă, adăugă cu un zâmbet confidenţial:

„Gus Trenor a promis să vină la oraş într-adins pentru asta. M-aş prinde c-ar merge şi până la capătul lumii ca să vă vadă”.

Fără s-o arate, pe Lily o cuprinse o cumplită furie – era destul de dezgustătoare alăturarea numelui ei de cel al lui Trenor, dar pe buzele lui Rosedale devenea de-a dreptul insuportabilă.

„Trenorii sunt prietenii mei cei mai buni – cred că am merge cu toţii până la capătul lumii ca să ne vedem”, zise

ea, absorbită de prepararea ceaiului.

Zâmbetul musafirului ei se lăţi, conspirativ: „Nu mă gândeam la doamna Trenor... se zice că nici Gus nu se gândeşte întotdeauna, înţelegeţi ce vreau să spun?”

Apoi, dându-şi vag seama că nu spusese exact ceea ce trebuie, adăugă, cu un efort binevoitor de a abate discuţia: „Cum vă mai merge norocul la Bursă, à-propos? Am auzit că Gus a obţinut pentru dumneavoastră un tencuşor frumos, luna trecută”.

Lily aproape scăpă din mâini cutia cu ceai; o puse repezit pe masă. Simţea că-i tremură mâinile şi le ineleşte pe genunchi ca să le liniştească, dar îi tremurau şi buzele şi-i fu lemn i ca tremurul să nu se comunice şi vo îi. Când vorbi însă avea tonul cel mai nonşalant din lume, am avut ceva bani de investit şi aomnul Trenor, care mă ajută la astfel de treburi, m-a sfătuit să-i bag în acţiuni mai curând decât în ipoteci, cum mă sfătuise agentul mătuşii; şi s-a întâmplat să am „baf?” aşa-i spuneţi? Pentru că înţeleg că şi dumneavoastră aveţi destulă”.

Îi zâmbea acum, topind tensiunea atitudinii faţă de el de până atunci şi admiţându-l, prin imperceptibile gradaţii de privire şi gesturi, cu un pas mai aproape de intimitatea ei. Instinctul de conservare o alerta întotdeauna într-o disimulare perfectă şi nu pentru prima oară îşi folosea frumuseţea spre a distrage atenţia de la un subiect neplăcut.

Când îşi luă rămas bun, domnul Rosedale lua cu el nu numai acceptarea invitaţiei sale, dar şi sentimentul general că se comportase în aşa fel încât câştigase serios teren. Fusese întotdeauna convins că are un fel numai al lui şi-o pricepere deosebită de a şti cum să ia femeile, şi felul prompt în care domnişoara Bart se (cum ar fi spus el) „dăduse pe brazdă” îi confirma această încredere. Reacţia ei faţă de tranzacţia cu Trenor, el o considera tribut

propriei isteţimi ca şi o confirmare a mai vechilor suspiciuni. Fata era în chip evident nervoasă, şi domnul Rosedale nu era omul care, dacă nu i-ar mai fi rămas alte mijloace, să nu fi profitat de această nervozitate.

Lily era pradă unei crize de dezgust amestecat cu frică. Nu-i venea să creadă că Gus Trenor putuse să-i vorbească despre secretul ei lui Rosedale. În pofida defectelor sale, Trenor avea prudenţa conservatoare a clasei lui, cu atât mai greu de încălcat cu cât era de natură instinctuală. Dar Lily îşi aminti cu strângere de inimă că existau momente de degajare când, după cum îi mărturisise Judy, Gus „spunea prostii” – o astfel de prostie făcuse şi-n privinţa ei, fără doar şi poate. Cât despre Rosedale, nu se prea sinchisea, după primul şoc al revelaţiei, prea mult ce concluzii trăsese el. Deşi destul de pricepută acolo unde era vorba de propriile interese, făcea greşeala, destul de frecventă printre cei la care instinctul guvernează socialul, de a presupune că cei care nu prind repede pe acesta din urmă sunt automat şi mai grei de cap. Dacă albăstreaua se izbeşte iraţional de geam, naturalistul de salon poate uita că, în condiţii mai puţin artificiale, este capabilă să măsoare distanţele şi să tragă exact acele concluzii necesare pentru bunăstarea ei; iar faptul că manierele de salon ale domnului Rosedale păcătuiau prin lipsa de perspectivă o făceau pe Lily să-l pună alături de Trenor şi alţi bărbaţi greoi pe care-i cunoştea şi să creadă că puţină linguşire împreună cu acceptarea, din când în când, a ospitalităţii lui, vor fi suficiente pentru a-l face inofensiv. Cu toate acestea, în ce privea apariţia ei în loja lui în seara premierei de la operă, nu puteau exista dubii că ea era utilă: şi la urma-urmelor, din moment ce Judy Trenor promisese să-l „adopte” iarna aceea, era mai bine să fie prima care să culeagă roadele.

Timp de o zi sau două după vizita lui Rosedale,

gândurile lui Lily fură tulburate încontinuu de ceea ce prelinsese vag Trenor şi-i părea rău că nu ştie mai clar şi mai multe despre tranzacţia care părea a o fi pus în puterea lui; dar mintea ei refuza munci cu care nu era obişnuită şi apoi cifrele o încurcaseră întotdeauna. Unde mai pui că nu-l văzuse pe Trenor de la nuntă şi continua lui absenţă permise altor impresii să şteargă urmele lăsate de cuvintele lui Rosedale.

Când veni seara premierei, temerile ei se împrăştiaseră într-atât încât la vederea rumenului Trenor în spatele lojii lui Rosedale nu simţi decât o linişte şi mai mare. Lily nu se împăcase încă perfect cu ideea de a apărea ca invitata lui Rosedale într-o ocazie atât de importantă şi era mare uşurarea să se vadă sprijinită de cineva din propriul anturaj – căci doamna Fisher era prea sinonimă cu promiscuitatea ca să justifice prin prezenţa ei pe cea a domnişoarei Bart.

Pentru Lily, întotdeauna aprinsă de ideea de a-şi arăta frumuseţea în public şi conştientă în seara aceasta că rochia i-o punea şi mai mult în evidenţă, insistenţa privirii lui Trenor se contopea cu evantaiul larg al privirilor admirative pe care i se părea că-l deschisese intrarea ei în sală. Ah, ce bine era să fii tânără, radioasă, să străluceşti cu bucuria de a te şti zveltă, tare, elastică, creată din linii armonioase, îmbrăcate în culori magnifice, să te simţi ridicată deasupra tuturor de acea graţie incomunicabilă în cuvinte, care este îngemănarea fizică a „orice mijloace păreau scuzabile pentru atingerea unui asemenea scop, ori, mai curând, printr-o aranjare fericită a luminilor, cu care viaţa o familiarizase, cauza se micşoră până la un vârf de ac sub strălucirea generală a efectului. Dar uluitoarele tinere, oareşcum orbite de propria lor strălucire uită prea repede că modestul satelit, topit şi el pe undeva în lumină, îşi continuă şi el revoluţiile proprii, generând căldură în

felul lui. Dacă înălţarea poetică a lui Lily nu era întinată de gândul prozaic că rochia şi capa îi fuseseră indirect plătite de Gus Trenor, apoi acesta din urmă n-avea atâta poezie în firea lui ca să piardă din vedere acest teluric amănunt. Ce ştia el era că n-o mai văzuse niciodată pe Lily atât de elegantă, că nu era o femeie în sală care să-şi etaleze toaleta cum făcea ea şi că până acum el, căruia îi datora această ocazie, nu culesese alte roade afară de a se zgâi la ea alături de alte sute de perechi de ochi.

Ce surpriză neplăcută, aşadar, pentru Lily când, în rândul din spate al lojii, unde se aflau singuri între două acte, Trenor zise, fără preambul, pe un ton de supărata1 autoritate: „Ian ascultă. Lily, cum te mai poate vedea omu' pe tine? Sunt în oraş trei sau patru zile pe săptămână şi ştii că două rânduri trimise la club mă găsesc fără greş, dar se pare că nu-ţi mai aminteşti de mine decât când e vorba de bani”.

Extraordinarul prost-gust al vorbelor lui nu o ajută deloc pe Lily să-i răspundă, căci îşi dădea seama că o punere la punct printr-o ridicare a bustului ei zvelt, concomitentă cu o ridicare întrebătoare a sprâneeaelor era ultimul lucru ce trebuia făcut acum.

„Mă măguleşte enorm că vrei să mă vezi”, răspunse ea încercând gluma în loc, „dar clacă nu cumva mi-ai rătăcit adresa, ar fi fost uşor să mă găseşti la mătuşa mea, oricând… de fapt, m-am şi aşteptat să mă cauţi”.

Dacă sperase să-l înmoaie cu această din urmă concesie, greşise, căci el replică, cu de-acum familiara unire a sp. Încenelor care îl făcea să pară şi mai greu de cap, când era furios: „La naiba cu căutatul la mătuşa ta şi cu petrecutul după-amiezilor ascultând o mulţime de alţi tipi vorbindu-ţi! Ştii că nu-s omu' să stau la bârfe – întotdeauna aş lua-o din loc, când văd circul ăsta începând. Dar de ce n-am merge undeva numai noi doi o expediţie pe

cinste, ca plimbarea aceea cu trăsurica, la Bellomont, când m-ai luat de la gară?”

Se lăsă spre ea, greţos de aproape, pentru a transmite sugestia şi ea simţi o aromă care explica roşeaţa feţei lui şi sudoarea de perunte”.

Gândul că un răspuns tăios putea provoca o izbucnire dizgraţioasă îi tempera scârba şi răspunse, râzând: „Nu văd cum s-ar putea plimba cu trăsurica cineva prin oraş, singură cu un bărbat, dar nu sunt întotdeauna înconjura a să o mulţim? de admiratori şi dacă îmi spui în ce după-amiază vii, pot aranja să vii să stăm liniştiţi de vorbă”.

„La naiba cu stătu de vorbă! Asta zici mereu”, întoarse Trenor, cu o lipsă de varietate în exclamaţii destul de explicabilă. „M-ai trimis la plimbare cu asta la nuntă la Van Osburgh-i, dar adevărul curat e că, acum că ai scos ce-ai vrut de la mine, ai vrea pe alţii”.

Ultimele cuvinte le ţipase pur şi simplu, făcând-o pe Lily să roşească, înfuriată, dar tot ea păstră comanda situaţiei, punând o mină convingătoare pe mâna lui. „Nu te prosti, Gus; nu te las să-mi vorbeşti în felul ăsta ridicol. Dacă vrei cu adevărat să mă vezi, de ce nu ne-am plimba prin Parc într-o după-amiază? De-acord cu tine că-i plăcut să cauţi natura în oraş şi, dacă vrei, te-aştept acolo şi vom merge să hrănim veveriţele, iar tu ai să mă plimbi pe lac cu gondola cu motor”. îi zâmbea în timp ce vorbea, căutându-i ochii în aşa fel încât, deodată, el deveni iar maleabil: „Bun, aşa mai merge. S-a făcut. Mâine, mâine la 3, la capătul Mall-ului? O să fiu acolo la 3 fix, nu uita, nu-mi tragi clapa, Lily?”

Dar, spre marea uşurare a lui Lily repetarea promisiunii fu întreruptă de cineva care deschise uşa lojii lor – George Dorset.

Trenor îi cedă locul fără chef şi Lily întâmpină pe noul venit cu un zâmbet fermecător. Nu vorbise cu Dorset

de la Bellomont, dar ceva din privirea şi gesturile lui îi spunea că nu uitase legătura amicală de atunci. Nu era omul care să se lase uşor purtat de admiraţie – faţa lui lungă şi pământie, ca şi ochii neîncrezători, păreau imuni la emoţii expansive. Numai că, în cele ce-o interesau pe ea, intuiţia lui Lily îşi trimitea senzori nebănuiţi şi acum; făcându-i loc pe canapeaua îngustă, era sigură că el simte o plăcere mută să se afle lângă ea. Puţine erau femeile care-şi băteau capul să fie drăguţe cu Dorset, iar Lily fusese drăguţă cu el la Bellomont, iar acum îi zâmbea cu reînnoită drăgălăşenie.

Ei, şi uite-ne asiguraţi de încă şase luni de miorlăituri”, începu el pe un ton plângăcios. „Nicio diferenţă între anul ăsta şi celălalt, afară că femeile au haine noi iar cântăreţii nu au voci noi. Soţia e muzicală şi mă supune la un curs din ăsta în fiecare iarnă. Nu-i chiar aşa de rău în serile italiene – atunci vine târziu şi am timp să digerez. Dar când e Wagner, dăm zor cu cina şi mai târziu plătesc scump asta. Şi curentul este îngrozitor – asfixie în faţă, pleurezie în spate. Uite-l şi pe Trenor cum pleacă fără să tragă draperia! La aşa un spate, curentul nici nu există. L-ai văzut vreodată pe Trenor mândnd? Atunci te-ntrebi probabil, ca şi mine. cum de mai este în viaţă; bănuiesc că-i o piele tăbăcită şi pe dinăuntru… Dar am venit să-ţi spun că soţia mea te invită la noi duminica viitoare. Pentru numele lui Dumnezeu spune da. Vin o groază de plicticoşi – din cei intelectuali; e noua ei păsărică şi mă-ntreb dacă nu-i mai rău ca muzica. Unii au păr lung şi se pun pe ceartă la supă şi nu observă când sunt serviţi. Urmarea e că cina se răceşte şi eu capăt dispepsie. Nătărăul ăla de Silverton îi aduce în casă – el scrie poezie, ştii, şi împreună cu Bertha se iau foarte în serios. Ea ar putea să scrie mai bine decât oricare din ei, dac-ar vrea, şi n-o învinuiesc că vrea să stea de vorbă cu

oameni inteligenţi; eu nu zic decât „Numai să nu-i văd miricând!”

Finalul o încântă pe Lily. În împrejurări normale, n-ar fi fost nicio surpriză să fie invitată de Bertha Dorset; dar de la episodul Bellomont, o ostilitate tăcută le ţinuse a distanţă. Acum. m; rându-se şi singură, Lily simţea că setea ei de răzbunare se stinsese. „Dacă vrei să-ţi ierţi duşmanul, zice un proverb malayez. mai întâi provoacă-i o durere” şi Lily realiza adevărul lui. Dacă ar fi distrus scrisorile doamnei Dorset. s-ar fi putut să continue s-o urască, aşa, cu ele în posesia ei, resentimentul ajunsese la saţietate.

Acceptă zâmbind. salutând în reînnodarea legăturii o evadare din sâcâiala lui Trenor.

ÎNTRE timp trecuseră şi sărbătorile, şi sezonul monden începea. Fifth Avenue devenise un torent nocturn de trăsuri gonind în sus spre cartierele elegante din jurul Parcului, unde ferestre şi portaluri luminate vesteau spectacolul obişnuit al vizitelor. Alţi afluenţi traversau cursul principal, purtându-şi marfa preţioasă spre teatre, restaurante sau la operă; şi doamna Peniston putea, din turnul de veghe, izolat al ferestrei de la etaj, să spună precis când volumul cronic de sunet era sporit de cavalcada spre un bal la Van Osburgh ori când sporirea numărului de roţi indica sfârşitul spectacolului de la operă sau un supeu mare la Sherry.

Doamna Peniston urmărea curba ascendentă a sezonului monden la fel de activ ca cel mai activ beneficiar al său; şi, în calitate de privitoare, avea privilegiul comparărilor şi generalizărilor pe care cei ce erau interesaţi le-ar fi putut pierde, poate. Nimeni nu ar fi putut ţine un registru mai precis al fluctuaţiilor sociale, nimeni nu ar fi surprins mai repede şi mai adevărat trăsăturile specifice fiecărui sezon – monotonia, extravaganţa, lipsa

balurilor, ori excesul divorţurilor. Avea o memorie fantastică a vicisitudinilor îndurate de „noii oameni” care apăreau la suprafaţă cu orice nouă venire a fluxului, fiind fie înecaţi în învolburarea lui, fie depuşi în siguranţă pe ţărmul ajungerii sociale, unde nu mai puteau fi ajunşi; şi putea să expună dinainte, cu detalii remarcabile, viaţa ce-i aştepta, astfel că, atunci când ei îşi urmau destinul, putea aproape întotdeauna să-i spună lui Grace Stepney – beneficiara profeţiilor ei – că a ştiut ea c-aşa o să se întâmple.

Acest sezon, doamna Peniston l-ar fi caracterizat drept unul în care toată lumea „se simţea săracă”, afară de Welây Bry şi domnul Simon Rosedale. Fusese o toamnă proastă pentru Wall Street, unde preţurile cădeau urmând legea aceea aparte care dovedeşte că acţiunile în căi ferate şi baloturile de bumbac sunt mai sensibile la banii puterii executive decât mulţi cetăţeni stimabili, educaţi întru toate avantajele auto-guvernării. Chiar şi averi crezute a fi independente de piaţă, fie dezvăluiau o secretă legătură cu ea, fie sufereau de contaminarea fluctuaţiilor lumea bună se retrăgea bombănind la ţară, ori venea la oraş incognito, petrecerile mari «rău descurajate şi dineurile scurte, fără pretenţii, deveniră moda zilei.

Dar lumea bună, amuzată o vreme de rolul Cenuşăresei se plictisi curând de distracţia din vatră şi vedea pe Zâna Zânelor în orice magician destul de abil ca să transforme bostănelul din nou în caleaşcă de aur. Chiar şi să te-mbogăţeşti într-o vreme când investiţiile celor mai mulţi scad, înseamnă să atragi atenţia plină de invidie a celorlalţi; şi după cum umbla vorba pe Wall Street, Welly Bry şi Rosedale găsiseră taina acestui miracol.

Rosedale, mai ales, îşi dublase averea, şi se spunea că ar fi cumpărat casa mai de mult terminată a uneia din victimele crah-ului care, pe timpul a douăsprezece luni,

adunase tot atâtea milioane, ridicase o casă pe Fifth Avenue, umpluse o galerie cu vechi maeştri, distrase tot New York-ul în ea şi îşi luase tălpăşiţa din ţară cu ajutorul unui doctor şi a unei infirmiere, în vreme ce creditorii lui puneau popreală pe vechii maeştri, iar invitaţii lui îşi explicau unul altuia că cinaseră la el numai pentru că voiau să vadă pânzele. Nu o astfel de carieră meteorică îşi propunea domnul Rosedale. Ştia că va trebui să o ia încet şi stofa de arivist îl făcea să sufere mai uşor eşecurile şi să se împace cu amânările. Asta nu-nsemna că nu observă imediat că monotonia sezonului îi oferea o ocazie rară de a străluci, drept care se apucă, metodic, să-şi clădească un cadru adecvat. Doamna Fisher îi fu de mare ajutor în acest timp. Lansase atâţia nou-veniţi pe scena socială încât de-acum era ca o piesă de recuzită, care spune dinainte spectatorului avizat ce se va întâmpla. Dar (Tomnul Rosedale voia să aibă, fie şi după o vreme, un cadru mai individualist. Era sensibil la diferenţele de nuanţă, lucru cu care domnişoara Bart nu l-ar fi creditat niciodată, din cauză că nu le însoţea perceperea cu variaţii corespunzătoare de atitudine; şi îi era tot mai clar faptul că tocmai domnişoara Bart era în posesia acelor calităţi complementare de care avea nevoie spre a-şi rotunji personalitatea.

Asemenea detalii scăpau ochiului doamnei Peniston. Ca multe alte minţi cu putere de panoramare şi a ei trecea cu vederea „chichiţele” din primul plan şi putea de pildă să-ţi spună de unde îi scosese Carry Fisher familiei Bry pe noul bucătar, neavând însă habar ce se-ntâmplă cu propria-i nepoată. Avea însă aghiotanţii ei, gata să umple aceste goluri informative. Mintea Gracei Stepney era ca un soi de hârtie de prins muşte, de care bâzâitoarele bârfe se prindeau fatalmente, lipine} u-se pe vecie acolo. Mult s-ar fi mirat Lily să audă câte fapte neînsemnate, care o

priveau, erau găzduite în capul domnişoarei Stepney. Îşi dădea perfect de bine seama că interesează pe oamenii soioşi, dar presupunea că aceştia sunt toţi la fel şi că admiraţia pentru strălucire trebuie să-i caracterizeze deopotrivă. Ştia că Gerty Farish o admiră orbeşte, de aceea presupunea că-i inspira acelaşi sentiment şi Gracei Stepney, pe care o caracteriza drept o Gerty Farish lipsită de trăsăturile salvatoare ale tinereţii şi entuziasmului.

În realitate, cele două se deosebeau la fel de mult pe cât se deosebeau de cea pe care amândouă o observau. Inima domnişoarei Farish era o fântână de suave iluzii, inima domnişoarei Stepney – un minuţios registru de fapte având vreo legătură cu ea. Avea porniri de sensibilitate care lui Lily i-ar fi părut comice la o persoană cu nas pistruiat şi pleoape roşii, locuind la o pensiune şi admirând salonul doamnei Peniston; dar limitele bietei Grace dădea acestora o viaţă interioară încă şi mai concentrată, aşa cum solul sărac dă uneori anumitor plante o eflorescenţă cu atât mai fantastică cu cât este mai mare ariditatea mediului. În adevăr, nu era sclava vreunei propensiuni abstracte spre maliţie – n-o displăcea pe Lily pentru că aceasta era strălucitoare şi preferată, ci pentru că credea că Lily o displăcea pe ea. Este mai puţin jignitor să te crezi ne-iubit decât insignifiant şi vanitatea preferă să creadă că indiferenţa este o formă latentă de adversitate. Chiar şi gesturile minore de politeţe pe care Lily le acorda domnului Rosedale ar fi făcut din domnişoara Stepney prietena ei pe viaţă; dar cum să prevadă ea că merita să aibă o astfel de prietenă? Şi cum, mai ales, să poată o tânără care n-a fost niciodată ignorată să realizeze durerea pe care o simte cel ce este? în fine, cum putea Lily, obişnuită cu alegerea dintr-o sumedenie de variante, să prevadă că jignise de moarte pe domnişoara Stepney fiindcă n-a invitat-o la una din rarele petreceri date d

«doamna Peniston?

Doamnei Peniston nu-i plăcea să dea mese, dar avea un puternic sentiment al datoriilor familiale, aşa că la întoarcerea lui Jack Stepney din călătoria de nuntă se simţi chemată să aprindă luminile în salon şi să scoată cel mai bun serviciu de argint din safe-uri speciale. Rarele petreceri ale bătrânei doamne erau precedate de zile de ezitări sfâşietoare asupra fiecărui detaliu al mesei, de la aşezarea oaspeţilor până la modelul feţei de masă şi tocmai în timpul uneia din aceste discuţii preliminare îi sugeră ea imorudent verişoarei Grace că, dat fiind că cina era dată din motive familiale, putea veni şi dânsa. O săptămână întreagă gândul la petrecere lumină existenţa mohorâtă a domnitoarei Stepney, ca după aceea să i se dea de înţeles că mai bine venea altă dată. Lily, pentru care reuniunile de familie însemnau un plictis cumplit, îşi convinsese mătuşa că o cină cu oameni „eleganţi” ar fi fost mult mai pe placul tinerilor căsătoriţi, şi doamna Peniston, care se abandona complet comandamentelor nepoatei în problemele sociale, se văzu nevoită în consecinţă să accepte exilarea lui Grace. La urma-urmei, Grace putea veni oricând altă dată, de ce s-ar fi supărat?

Tocmai pentru că putea veni oricând altă dată – şi pentru că rudele ei ştiau prea bine că n-avea ce face serile – ea puse foarte la inimă acest incident. Îşi dădea seama că trebuia să-i mulţumească lui Lily pentru el; şi adversitatea pasivă deveni animozitate activă.

Doamna Peniston pe care o vizită a doua sau a treia zi după petrecere, lăsă jos croşetele şi se întoarse bruso de la spionarea vieţii de pe Fifth Avenue.

„Gus Trenor?… Lily şi Gus Trenor?” zise ea, făcându-se aşa de palidă, că musafira ei intră la griji.

„Oh. verişoară Julia… Înţelegi că nu vreau să spun…”

„Nu ştiu ce să spui”, zise doamna Peniston cu un

tremur special în vocea ei şi aşa joasă şi îngrijorată. „Aşa ceva nu se pomenea pe timpul meu. Propria mea nepoată! Nu te-nţeleg – lumea zice că el e-ndrăgostit de ea?”

Groaza doamnei Peniston era sinceră. Cu toate că se lăuda cu o cunoaştere perfectă a cronicilor secrete ale societăţii, avea inocenţa şcolăriţei care vede răutatea ca pe ceva „din cărţi” şi care nu se gândeşte niciodată că scandalurile despre care citeşte la ore se pot repeta chiar jos în stradă. Doamna Peniston îşi păstrase imaginaţia sub husă.

ca şi mobila din salon. Ştia, desigur, că societatea „se schimbase foarte mult” şi că multe femei pe care mama ei le-ar fi numit „originale” ajunseseră acum să strâmbe din nas când se uitau pe listele lor de invitaţi; discutase pericolele divorţului cu preotul ei şi uneori îi părea bine că Lily încă nu se măritase; dar ideea că vreun scandal putea întina numele unei tinere fete, mai ales când era implicat şi un bărbat căsătorit, îi era atât de nouă încât stătea mută de aceeaşi spaimă cu care ar fi primit acneea că nu şi-a bătut covoarele toată vara ori că ar fi violat oricare altă lege cardinală a gospodăritului.

În schimb, domnişoara Stepney, căreia îi mai trecuse spaima, începu să guste superioritatea pe care ţi-o conferă mai largul orizont al minţii. Mai mare ruşinea să fii atât de neştiutoare într-ale vieţii cum era doamna Peniston!

Zâmbi la întrebarea acesteia: „Lumea întotdeauna zice lucruri neplăcute – şi desigur că sunt mult împreună. O prietenă de-a mea s-a întâlnit cu ei ieri după-amiază în Parc – târzior, lămpile nu mai ardeau deja. E păcat că Lily se dă în spectacol”.

În spectacol!” gâfâi doamna Peniston. Se aplecă în faţă, vorbind şi mai încet, ca să mai scadă din oroare. „Ce se mai spune? Că el vrea să dea divorţ şi să se căsătorească cu ea?”

Grace Stepney slobozi un mic val de râs. „Vai de mine! N-ar face el aşa ceva. Este… un flirt – nimic mai mult”.

„Un flirt? între nepoata mea şi un om căsătorit? Vrei să-mi spui că Lily, cu frumuseţea şi avantajele ei, nu găseşte altă cale de a-şi pierde timpul decât cu un bărbat gras şi prost şi destul de bătrân ca să-i fie tată?” Acest argument suna atât de convingător încât o linişti pe doamna Peniston destul ca să-şi ridice lucrul, aşteptând-o pa Grace Stepney să-şi adune forţele risipite de lovituri.

Dar domnişoara Stepney îşi reveni într-o clipită. „Tocmai asta-i partea proastă – lumea spune că nu-şi pierde timpul I Toată lumea ştie, cum spui şi dumneata, că Lily este prea frumoasă şi… Încântătoare… ca să se uite la un bărbat ca Gus Trenor, afară de cazul…”

„De cazul?” repetă doamna Peniston.

Musafira trase nervos aer în piept. Era plăcut s-o ţochezi pe doamna Peniston, dar nu s-o şochezi până la mar; nea furiei. Domnişoara Stepney nu era suficient de familiara cu teatrul clasic ca să-şi amintească la vreme cum sunt primiţi de regulă aducătorii veştilor proaste, dar acum avu rapid viziunea meselor pierdute şi a unei garderooe sărăcite consecinţe posibile ale dezinteresării sale. Ca un omagiu adus sexului ei, însă, ura pentru Lily învinse consideraţiile personale. Doamna Peniston nu alesese cel mai bun moment pentru a lăuda farmecele nepoatei sale.

Afară de cazul”, zise Grace, aplecându-şi bustul în faţă pentru a da greutate vorbelor ei, „că există avantaje materiale ce ar reieşi din asta”.

Simţi grozăvia momentului şi-şi aminti brusc că brocartul negru al doamnei Peniston, cu marginea dantelată, neagră-corb, ar fi fost al ei la sfârşitul sezonului.

Doamna Peniston lăsă iar lucrul din mână.

Descoperise alt aspect al aceleaşi idei şi simţea că nu era de demnitatea ei să lase o rudă dependentă de ea, purtându-i haine. e să-i facă praf nervii.

„Dacă te amuză să mă superi cu insinuări misterioase”, zise ea cu răceală, „ai fi putut cel puţin să alegi un timp mai bun decât tocmai acum, când mă refac după încordarea provocată de petrecere”.

Menţionarea petrecerii împrăştie şi ultimele scrupule în domnişoara Stepney. „Nu văd de ce-s acuzată că mă amuză să-ţi povestesc despre Lily. Am fost sigură că n-o să primesc mulţumiri”, replică ea, deodată ieşită din fire. „Dar mi-a mai rămas ceva demnitate familială, şi cum dumneata eşti singura persoană care are putere asupra lui Lily, m-am gândit că se cade să ştii ce se spune despre ea”.

„Tocmai”. zise doamna Peniston, „eu mă plâng de faptul că nu mi-ai zis încă ce anume se spune”.

„Am sperat că nu trebuie să vorbesc atât de pe şleau. Lumea spune că Gus Trenor îi plăteşte cheltuielile”.

„Cheltuielile? Cheltuielile?” Doamna Peniston izbucni în râs. „Zău nu ştiu cine ţi-a furnizat prostiile astea. Lily are propriul ei venit, iar eu îi cumpăr tot ce-i trebuie”.

„Oh, ştim cu toţii asta”, o întrerupse sec domnişoara Stepney. „Numai că Lily poartă o mulţime de rochii elegant”.

„U vreau să fie bine îmbrăcată – aşa se cade!”

„Bineînţeles, dar mai sunt şi datoriile la jocuri de noroc”.

La început, domnişoara Stepney nu intenţionase să amintească asta; numai că doamna Peniston era o incredulă incurabilă. Era ca necredincioşii din Scripturi, care trebuiau anihilaţi ca să fie cdhvinşi.

„Datorii la jocuri de noroc? Lily? * Vocea ei tremura de furie şi perplexitate. Se-ntreba dacă nu cumva Grace Stepney îşi ieşise din minţi. „Ce vrei să spui cu datorii la

jocuri de noroc?”

„Nimic alt decât că dacă cei din anturajul lui Lily joacă bridge pe bani, cineva trebuie să piardă, şi eu nu cred că Lily câştigă întotdeauna”.

„Cine ţi-a spus că nepoata mea joacă cărţi pe bani? a

„Pentru numele lui dumnezeu, verişoară Julia, nu te uita la mine de parcă aş intenţiona să te montez contra lui Lily! Toată lumea ştie că se dă în vânt după bridge. Chiar doamna Gryce mi-a spus că asta l-a speriat pe Percy – se pare că, la început, ea îi căzuse serios cu tronc. Dar, bineînţeles, printre prietenii lui Lily este ceva obişnuit ca fetele să joace pe bani. Este şi motivul pentru care lumea e-nclinată s-o scuze…”

„S-o scuze, pentru ce?”

„Pentru că-i aşa de pătimaşă la joc… şi că acceptă atenţii de la bărbaţi ca Gus Trenor… şi George Dorset…”

Doamna Peniston scoase din nou un ţipăt.

„George Dorset? Mai e careva? Vreau s-aud tot, dacă nu ţi-i cu supărare”.

„N-o lua aşa, verişoară Julia. În ultima vreme, Lily a stat mult împreună cu Dorset-Îi, iar el pare a o admira mult – ceea ce-i firesc, nu? Şi sunt sigură că nu-i nimic adevărat din grozăviile pe care le povesteşte lumea. dar a cheltuit o groază de bani iarna asta. Evie Van Osburgh era la Celeste mai deunăzi ca să-şi comande trousseau-ul – da, nunta-i luna viitoare – şi mi-a spus că Celeste îi arătase nişte lucruri nemaipo-me-ni-te pe care i le trimitea acasă lui Lily. Şi lumea spune că Judy Trenor s-a certat cu ea din cauza lui Gus; dar zău că-mi pare rău c-am zis. deşi n-am vrut decât binele”.

Incredulitatea infantilă a doamnei Peniston o concedie pe domnişoara Stepney cu un dispreţ care se arăta de rău augur pentru primirea brocardului; dar minţile impenetraiyic la raţiune au de obicei vreo fisură

prin care se strecoară suspiciunea, aşa că insinuările musafirei nu se pierduseră chiar aşa uşor în neant. Doamnei Peniston îi uisnlăceau scenele şi, hotărâtă să le evite, se ţinuse întotdeauna deasupra detaliilor vieţii lui Lily. În tinereţea ei fetele nu trebuiau supravegheate îndeaproape. Dat fiind că în general, ele aveau legitima ocupaţie a curtării şi a măritişului, a te amesteca în asemenea lucruri, chiar şi când le” era? părinte ori tutore, ar fi fost la fel de absurd ca şi cum, spectator fiind, te-ai băga deodată în joc. Fuseseră bineînţeles fete „repezi” şi-n vremurile bune ale doamnei Peniston; dar „repeziciunea” lor, în cel mai rău caz, era considerată un simplu exces de animalitate, împotriva căruia nu putea exista acuzaţie mai gravă decât „a nu fi o doamnă”. „Repeziciunea” de azi părea sinonimă cu imoralitatea, şi simpla idee a imoralităţii o înnebunea pe doamna Peniston cum ar fi înnebunit-o un miros de bucătărie în salon – era unul din conceptele pe care mintea ei refuza să le admită.

N-avea pentru moment nicio intenţie să-i repete lui Lily ce auzise, ori chiar să încerce să verifice în vreun fel, prin discrete demersuri. Asta ar fi putut provoca o scenă; şi o scenă, în starea în care se aflau nervii doamnei Peniston, încă nespălaţi de efectele petrecerii, şi cu mintea în a zguduită, era un risc pe care găsi de datoria ei să-l evite Dar gândurile ei păstraseră o aversiune calcifiată nepoatei sale, cu atât mai densă cu cât nu avea să fie scuturată de explicaţii ori discuţii. Era oribil ca o tânără fată să se pună în gura lumii; indiferent cât de nefondate vor fi fost acuzaţiile împotriva ei, era vinovată fie şi pentru că le stârnise. Doamna Peniston se simţea de parcă fusese o boală contagioasă în casa ei, iar ea era blestemată să stea neputincioasă, tremurând între lucrurile contaminate.

ERA adevărat că domnişoara Bart o apucase pe căi greşite, dar nimeni nu putea fi mai conştient ca ea de acest

lucru; se simţea fatal atrasă de la o răscruce de pierzanie la alta, fără a zări drumul cel bun, parcă era prea târziu ca să revină la el.

Lily, care se considera cieasupra prejudecăţilor mărunte, nu-şi închipuise că lăsându-l pe Gus Trenor să-i facă rost de bani îşi va pierde încrederea în sine. Şi lucrul în sine încă nu era grav; dar era o fertilă sursă de complicaţii urâte. Când se sătură de plăcerea de a cheltui bani, aceste complicaţii deveniră şi mai stânjenitoare, iar Lily, a cărei minte putea adopta o logică severă în a distribui altora propriul ghinion, se justifică gândind că îşi datora toate necazurile certei cu Bertha Dorset. Cearta însă părea a fi sucombat în renaşterea prieteniei lor. Vizita lui Lily la Dorset-i avusese drept rezultat, pentru ele două, descoperirea că îşi puteau fi de folos una alteia; căci instinctul civilizaţiei găseşte o plăcere mai subtilă să se folosească de duşman decât să-i arunce anatema. De fapt doamna Dorset era angajată într-un nou experiment sentimental, al cărui încântător cobai era fosta proprietate a doamnei Fisher, Ned Silverton; şi-n astfel de momente, după cum remarcase cândva Judy Trenor, ea simţea nevoia imperioasă de a distrage atenţia soţului său. Ori distrai un canibal, ori pe Dorset, era totuna; dar chiar şi egoismul lui nu putea rezista meşteşugului lui Lily, sau mai curând acest meşteşug era în aşa fel adaptat, încât să flateze egoismul mai şovăielnic al unora. Experienţa cu Percy Gryce o ajută enorm să se ocupe de umorile lui Dorset şi dacă nevoia de a se face plăcută era mai mică, pasa proastă prin care trecea o învăţase să scoată tot şi din nimic.

Prietenia cu familia Dorset nu prea avea cum să-i uşureze necazurile materiale. Doamna Dorset nu avea accesele de generozitate ale lui Judy Trenor, iar admiraţia lui Dorset nu se manifesta de fel în probe băneşti, chiar să

fi vrut Lily acest lucru. Ce voiai ea, pentru moment, de: a prietenia cu Dorset-Îi, era sancţiunea socială implicată. Ştia că lumea începuse să vorbească despre ea; dar lucrul acesta nu o alarma în halul în care o alarmase pe doamna Peniston. În anturajul ei o astfel de bârfă nu era nimic neobişnuit, iar despre o fată frumoasă care flirta cu un bărbat căsătorit se spunea doar că forţează cam mult mâna norocului. Trenor însă o înspăimânta. Plimbarea lor prin Parc nu fusese un succes. Trenor se însurase de tânăr, de la căsătorie legăturile sale cu femeile nu luaseră forma pălăvrăgelii sentimentale care împrumută linia sinuoasă şi absurdă a unui labirint. Era derutat şi apoi iritat să se vadă adus mereu de unde plecase, iar Lily simţea că pierde tot mai mult controlul situaţiei. În adevăr, Trenor era imposibil. În pofida înţelegerii sale cu Rosedale, fusese destul de serios „atins” de căderea acţiunilor; cheltuielile casei îl apăsau şi întâlnea, din toate părţile, o împotrivire urâcioasă la dorinţele sale, în loc de norocul surâzător cu care fusese obişnuit.

Doamna Trenor sta încă la Bellomont, iar casa din oraş o ţinea deschisă, descinzând din când în când în ea pentru a gusta plăcerile lumeşti, dar preferând bucuria ciclică a petrecerilor de sfârşit de săptămână restricţiilor unui sezon monden plicticos. De la sărbători nu o mai chemase cu insistenţă pe Lily la Bellomont şi prima dată când se întâlniră în oraş, Lily parcă simţi o umbră de răceală în purtarea ei. Din cauză că Lily nu mai trecuse pe la ei, ori ajunseseră veşti neliniştitoare la urechea ei? A doua variantă era puţin probabilă, totuşi Lily nu se simţea chiar la largul ei. Dacă, în felul vagabond în care-şi plimba afecţiunile, apucase să ţină la cineva vreme mai îndelungată, apoi aceea fusese Judy Trenor. Credea în sinceritatea afecţiunii prieteniei sale, cu toate că uneori se manifesta egoist, şi o speria pur şi simplu ideea să şi-o

înstrăineze. Faptul că Gus Trenor era soţul lui Judy stătea de multe ori în spatele aversiunii pe care o simţea pentru el; nu-i putea ierta obligaţiile pe care găsise de cuviinţă să i le impună.

Ca să-şi risipească îndoielile, curând dujtf Anul Nou, domnişoara Bart „se auto-invită* pentru week-end la Bellomont. Învăţase de-acum că între multă lume cunoscută asiduitatea lui Trenor scădea, iar telegrama lui Judy „te aşteptăm”, păru s-o liniştească şi-n celelalte privinţe.

Judy o primi prieteneşte. Grijile pentru o petrecere întotdeauna prevalau asupra celor personale, drept care Lily nu putu vedea nimic schimbat în atitudinea gazdei ei. Cu toate astea, îşi dădu curând seama că încercarea ei la Bellomont era sortită eşecului. Grupul prezent era alcătuit din ceea ce doamna Trenor numea „pocherişti” – nume generic pe care-l da tuturor celor care nu jucau bridge – şi cum pe toţi asemenea obstrucţionişti îi grupa într-o singură clasă, de obicei îi invita la un loc, fără să ţină cont de alte trăsături. Rezultatul era de cele mai multe ori o combinaţie ciudată de persoane neavând nicio altă calitate comună afară de abstinenţa de la bridge, iar antagonismele apărute într-un grup căruia îi lipsea acea mică preocupare ce i-ar fi amalgamat, erau în acest caz agravate de vremea urâtă şi de plictiseala prost mascată a gazdelor. În astfel de situaţii de criză, Judy ar fi apelat de regulă la Lily pentru realizarea unităţii; iar domnişoara Bart, găsind că aceasta era una din obligaţiile ei „de serviciu” tot de regulă se apuca serios de ea. Dar de la bun început simţi o subtilă rezistenţă la eforturile ei. Dacă atitudinea doamnei Trenor faţă de ea era neschimbată, fără îndoială că în cea a celorlalte doamne exista o vagă răceală. Câte o aluzie sarcastică la „prietenii dumitale, Wellington Bry-Îi”, ori la „evreiaşul ăla care-a cumpărat

casa Greiner – mi-a zis cineva că-l cunoaşteţi, domnişoară Bart”, – îi arăta lui Lily că se afla în dizgraţia acelei părţi de societate care, deşi contribuia cel mai puţin la plăcerile ei, îşi asumase dreptul de a decide care plăceri societatea trebuia să le accepte. Simptomul era foarte uşor, şi cu un an în urmă Lily ar fi zâmbit văzându-l, încredinţată că farmecul personalităţii ei va împrăştia orice prejudecată potrivnică. Dar acum devenise mai sensibilă la critică şi mai puţin încrezătoare în puterea ei de apărare. Mai ştia că dacă doamnele aflate la Bellomont îşi permiteau să-şi critice prietenele pe faţă, aceasta era o indicaţie că nu se temeau s-o supună şi pe ea la acelaşi tratament, pe din dos. Teama isterică de a nu se trezi că Trenor face ceva care putea să le justifice poziţia adoptată, o făcu să caute şi cele mai absurde pretexte de a-l evita, aşa că părăsi Bellomontul conştientă că eşuase în toate intenţiile cu care venise.

În oraş îşi reluă ocupaţii care, pentru moment, avură efectul binecuvântat de a-i alunga gândurile sâcâitoare. Familia Welly Bry, după multe dezbateri şi consilii lărgite la care invitaseră noii lor prieteni, luaseră decizia îndrăzneaţă de-a da o mare petrecere. Să şarjezi asupra întregii societăţi când nu ai decât o mână de cunoştinţe, este ca şi cum ai pătrunde pe un teritoriu străin fără destui cercetaşi; dar astfel de tactici neortodoxe au dus uneo. i în istorie la victorii strălucite, drept care Bry-Îi se hotărâseră arunce zarurile. Doamna Fisher, căreia îi încredinţaseră conducerea operaţiunilor, decisese că tablourile vivante şi muzica foarte scumpă vor fi cele două momeli care să atragă prada dorită şi, după negocieri prelungite şi genul de maşinaţiuni în care excela, convinsese o duzină de doamne elegante să se expună într-o serie de imagini, care, printr-un alt miracol de persuasiune, aveau să fie organizate de vestitul portretist Paul Morpeth.

Lily era în elementul ei în astfel de ocazii. Sub supravegherea lui Morpeth, deosebita aptitudine plastică pe care nu şi-o exprimase până acum decât pe modele de rochii şi interioare îşi găsi căutare în dispunerea draperiilor, studierea atitudinilor, jocul de umbre şi lumini. Instinctul ei dramatic se trezi în alegerea temelor, iar formidabilele reproduceri de costumaţie istorică îi stârniră o imaginaţie pe care numai impresiile vizuale o puteau stârni. Dar, peste toate, era bucuria fără margini de a putea să-şi expună frumuseţea sub un nou aspect – de a demonstra că drăgălăşenia ei nu era o oareşicare calitare, imuabilă, ci un element care îmbrăca orice emoţie în cu totul altă haină de graţie.

Doamna Fisher se gândise bine şi lumea bună, luată prin surprindere şi încă într-un moment de plictiseală, sucombă tentaţiei de a accepta ospitalitatea doamnei Bry. Cei puţini care protestară fură ignoraţi de larga majoritate, care abjură tot şi veni; drept care, publicul fu la fel de strălucit ca şi spectacolul.

Lawrence Selden se afla printre cei care cedaseră. Dacă nu acţiona prea des după axioma socială că un bărbat poate merge unde vrea, era pentru că învăţase de mult că nu se putea distra bine decât într-un mic grup care gândea la fel ca el. Dar îi plăceau spectacolele şi nu era indiferent la faptul că ele cereau bani mulţi – el nu cerea decât ca cei foarte bogaţi să-şi îndeplinească funcţia de regizori şi să nu-şi cheltuiască banii pe prostii fără haz. Lucru de care Bry-Îi cu siguranţă nu puteau să fie acuzaţi. Casa lor, recent construită, indiferent cât de deficitară sub aspectul funcţionalităţii domestice, era aproape la fel de bine proiectată pentru petreceri mari ca şi acele săli aerisite pe care arhitecţii italieni le improvizau pentru a sublinia ospitalitatea prinţilor. Aerul de improvizaţie sărea de fapt în ochi – atât de recentă, de iute-evocată era

întreaga „mice-en-senee că trebuia să atingi coloanele de marmura ca să descoperi că nu erau din carton, să te aşezi pe unul din acele fotolii, din damasc şi aurite, ca să fii convins cănu-i doar pictat pe un perete.

Selden, care tocmai încercase un astfel de fotoliu, se trezi contemplând întreaga scenă, dintr-un unghi al sălii de dans, cu sinceră plăcere. Invitaţii, supuşi acelui instinct decorativ care impune haine frumoase la interioare frumoase, se îmbrăcaseră mai curând pentru casa doamnei Bry decât pentru ea. Mulţimea aşezată, umplând imensa sală fără să creeze aglomeraţie, prezenta ochiului o suită de scumpe ţesături şi umeri goi, pe care străluceau bijuterii rare, în armonie cu pereţii festonaţi şi auriţi, cu splendorile tavanului veneţian. La capătul îndepărtat al sălii se ridicase o scenă, în spatele unei proscene în formă de arc, care îţi îngropa ochiul în faldurile damascului cortinei uriaşe; dar puţini erau aceia care, în pauza de dinaintea ridicării ei, se sinchiseau să ghicească ce va descoperi, căci fiecare femeie care acceptase invitaţia doamnei Bry era preocupată să afle câte prietene de-ale ei făcuseră la fel.

Gerty Farish, aşezată lângă Selden, sta pierdută în plăcerea aceea nediscriminată şi pacifistă, atât de iritantă pentru percepţiile mai fine ale unei domnişoare Bart. Se prea poate ca preajma lui Selden să fi dus la această bucurie fără pretenţii, dar domnişoarei Farish îi sta atât de puţin în obicei să se raporteze la asemenea distracţii generale, încât acum nu simţea decât o mulţumire mai mare decât de obicei.

„Nu-i aşa că Lily a fost foarte drăguţă că mi-a făcut rost de-o invitaţie? Bineînţeles, Carry Fisher nu s-ar fi gândit în veac să mă pună pe listă şi mi-ar fi părut rău să pierd totul – mai ales pe Lily. Cineva mi-a spus că tavanul ar fi după Veronese – tu ştii asta, Lawrence, bineînţeles. E

foarte frumos, da, dar femeile sunt aşa de îngrozitor de grase. Zeiţe? Atunci n-am de spus decât că dacă ar fi fost muritoare şi ar fi purtat corsete, ar fi fost mult mai bine pentru ele. Femeile noastre sunt mult mai drăguţe. Şi sala asta le prinde aşa de bine – toată lumea arată mai bine! Ai mai văzut asemenea bijuterii? Uită-te, te rog, la perlele doamnei Dorset – cred că cea mai mică ar ajunge să plătim chiria pentru Clubul Fetelor pe un de zile. Nu că aş avea a mă plânge de club, toată lua fost aşa de drăguţă. Ţi-am spus că Lily ne-a dat 200 de dolari? Nu că a făcut un gest mare? Ba a şi strâns o groază de bani de ia prietenele ei – doamna Bry ne-a dat 500, iar domnul Rosedale, 1.000. Personal, nu-mi place – Lijy se poartă aşa de bine cu domnul Rosedale, dar ea zice că n-are niciun rost să se poarte urât cu el, din moment ce el nu vede diferenţa. Pur şi simplu fiinţa asta nu suportă să jignească oamenii – ce mult mă fac să sufăr cei care aud c-o numesc rece şi încrezută! Fetele de la club vorbesc frumos de ea. Ştii că a fost cu mine acolo de două ori? – da, Lily! Şi să le fi văzut pe fete, cum o mâncau din ochi. Una a spus că nu i-ar trebui nimic decât să stea s-o privească. Şi ea a stat de vorbă cu ele, a râs, a discutat foarte firesc nici vorbă să vezi la ea „la charite, a şti, pur şi simplu

Îi plăcea ce face. Fetele nu mă mai slăbesc cu rugăminţile s-o mai aduc şi ea mi-a promis… oh! a

Confidenţele domnişoarei Farish fură întrerupte de deschiderea cortinei pe primul wtableau” – un grup de nimfe dansând pe-o pajişte presărată cu flori, în posturile ritl mice ale Primăverii lui Boticelli. Efectul tablourilor vivante depinde nu numai de dispunerea iscusită a luminilor şi a interpunerii înşelătoare de straturi de tifon subţire ca un gaz, dar şi de o racordare corespunzătoare a viziunii mentale. Pentru minţile sărace ele rămân, indiferent de meşteşugul realizării, numai o expunere ceva

mai reuşită de modele de ceară; dar imaginaţiei adevărate ele oferă magice clipe furate din hotarul dintre fapt şi ficţiune. Mintea lui Selden era dintre acestea – el se lăsa în voia a tot ceea ce-i stârnea imaginaţia la-fel de total ca un copil pe care-l ia cu ea vraja unei poveşti. Tablourile doamnei Bry nu duceau lipsă de niciun element necesar producerii celor mai perfecte iluzii şi sub mâna pricepută a lui Morpeth imaginile se succedau în ritmul antrenant al unei frize splendide, în care curbele fugitive ale cărnii adevărate şi lumina vie a ochilor tineri fuseseră supuse armoniei plastice fără să se piardă farmecul vieţii.

Scenele erau luate din tablouri vechi şi participantele întrupau, după o inteligentă regie, personaje care li se potriveau structurii proprii. Niciuna, de pildă, nu ar fi produs un Goya mai tipic decât Carry Fisher, cu faţa ei mică, smolită, lucirea exagerată a ochilor, provocarea din zimetul franc. O excelentă domnişoară Smedden din Brooklyn prezentă fără cusur somptuoasele curbe ale „Fiicei” lui Tiţian, ridicând tava de aur încărcată cu ciorchini de struguri deasupra aurului geamăn al părului ei în valuri, cu voal bogat de brocart, iar o tânără doamnă Van Alstyne, tipică pentru modelul olandez mai fragil, cu frunte înaltă pe care se disting venele albastre, cu ochii palizi, întruchipă un clasic Van Dyck, în satin negru, pe fondul unei cortine atârnând dintr-o arcadă. Şi apoi nimfele lui Kauffmann, aşternând ghirlande pe altarul Dragostei; o masă din Veronese, plină de texturi strălucitoare, capete pline de perle şi arhitectură de marmură; şi-un grup Watteau de actriţe-cântăreţe din flaut, întinse leneş lângă fântână, într-o vâlcea scăldată în soare.

Fiecare imagine evanescentă declanşa facultatea imaginativă a lui Selden, ducându-l atât de departe încât chiar comentariile grăbite ale lui Gerty Farish – „Oh, ce

drăguţă-i Lulu Melson!” sau „Aceea trebuie să fie Kate Corby, acolo-n dreapta, în roşu…” nu-i rupseră vraja iluziei. Într-adevăr, atât de meşteşugit fuseseră adaptate personalităţile actorilor scenelor create, încât chiar şi cei mai puţin imaginativi din public trebuie să fi simţit un fior de surpriză când cortina se dădu deodată în lături pe o imagine care era pur şi simplu, fără încercare de a o ascunde, portretul domnişoarei Bart.

Aici, predominarea personalităţii nu mai lăsa loc pentru nicio îndoială – „Ooo”-ul unanim era un omagiu adus nu atât penelului lui Reynolds, în „Doamna Lloyd”, ci frumuseţii în carne şi oase a domnişoarei Bart. Îşi demonstrase inteligenţa artistică alegând pe cineva care-i semăna într-atât, încât putea întruchipa persoana reprezentată fără a înceta să fie ea însăşi. Era ca şi cum ar fi păşit nu din, ci în pânza lui Reynolds, alungind fantoma frumuseţii lui moarte cu razele graţiei sale pulsând de viaţă. Impulsul de a se prezenta într-un cadru încântător – se gândise un moment să încerce pe Cleopatra lui Tiepolo – cedase instinctului mai adevărat de a se lăsa în seama frumuseţii ei neajutate de nimic şi dinadins alesese un tablou care să nu aibă accesorii de îmbrăcăminte ori cadru care ar putea distrage privirea. Rochia pală şi fondul verde pe care stâpta în pl ioare, servea numai să îndulcească curbei» alurite de driadă, care se avântau în sus, de la piciorul re. arat la braţul ridicat. Nobila ascensiune, sugestia de graţie înaripată pe care-o degaja atitudinea ei, dezvăluiau poezia frumuseţii sale, poezie pe care Selden o simţise întotdeauna în prezenţa ei şi pe care o pierdea de îndată ce nu mai erau împreună. Acum însă era atât de viu exprimată că îi păru a o vedea pentru prima dată, pe adevărata Lily Bart, deasupra meschinăriilor micii ei lumi, ambasadoare pentru o clipă a acelei armonii din care frumuseţea ei era o parte.

Al naibii de îndrăzneaţă să s-arate aşa; dar sfinte, n-are o linie nelalocul ei şi cred c-a vrut să aflăm şi noi asta”.

Aceste cuvinte, spuse de un cunoscător ca domnul Ned Van Alstyne, a cărui mustaţă albă, parfumată, se ştersese de umărul lui Selden ori-de-câte-ori pe scenă apărea ceva demn de comentat în domeniul formelor femeieşti, îl tulburară pe cel căruia i se adresau altfel decât ar fi fost de aşteptat. Nu era pentru prima oară că Selden auzea comentarii uşor vulgare la adresa frumuseţii lui Lily şi până acum nu făcuse decât să roşească uşor. Dar acum îi trezi un val de indignare amestecată cu dispreţ. Iată în ce lume trăia ea, iată la ce criterii era condamnată să fie raportată! îl pui pe Caliban să o aprecieze pe Miranda?

În clipele lungi care trecură până căzu cortina. el avu timp să realizeze toată tragedia vieţii ei. Era ca şi cum frumuseţea ei, astfel detaşată de tot ce o devaloriza şi o vulgariza, ar fi întins mâini imploratoare spre el din lumea în care ei doi se întâlniseră cândva, pentru o clipă, şi în care simţea o nevoie imperioasă să se afle cu ea din nou.

Fu trezit de strângerea unor degete în extaz. „Nu era extraordinar de frumoasă, Lawrence? Nu că-i stă cel mai bine în rochia aceea simplă? O face să arate ca adevărata Lily – Lily pe care o ştiu eu”.

El se uită în ochii invadaţi de admiraţie ai Gerty-ei Farish. „Lily pe care o ştim noi” o corectă el; şi vara lui. nemaiputând de bucurie faţă de ceea ce-şi închipuia că pricepuse, exclamă „Am să-i spun asta! întotdeauna zice că n-o poţi suferi”.

De îndată ce se termină reprezentaţia, primul gând al lui Selden fu s-o caute pe domnişoara Bart. În timpul interludiului muzical care urmase tablourilor vivante, actorii se aşezaseră ici-colo prin mulţime, conferindu-i o notă aparte de pitoresc. Lily însă nu era printre aceştia, iar

absenţa ei prelungiefectul pe care-l produsese asupra lui Selden – poate că vraja s-ar fi destrămat dacă ar fi văzut-o prea curând în lumea din care reuşise atât de minunat să se detaşeze, fie şi pentru câteva clipe. Nu se mai întâlniseră de la nunta de la Van Osburgh-i şi-n ce-l privea nu fusese o întâmplare. În seara aceasta, însă, ştia că, mai devreme sau mai târziu, va fi lângă ea; şi dacă lăsa mulţimea ce se dispensa să-l poarte în voia ei, fără să facă vreun efort imediat de a ajunge la ea, nu era pentru că ar mai fi avut vreo reţinere cât de mică, ci tocmai pentru a gusta câteva clipe luxul predării fără condiţii.

Lily ştiuse exact ce înseamnă murmurul general care salutase apariţia ei. Niciun alt tablou vivant nu fusese primit cu nota aceea certă de aprobare – aprobare pentru ea însăşi, nu pentru ceea ce întruchipa. Până în ultimul moment se temuse că risca prea mult apărând fără un decor somptuos, dar triumful total îi dădea acum beţia fără seamăn a puterii recâştigate. Neavând niciun interes să diminueze impresia pe care o crease, se ţinu! a o distanţă semnificativă de public până în momentul dispersării pentru masă, când i se oferi a doua ocazie de a-şi expune splendoarea, lumea prelingându-se încet în salonul unde ea sta în picioare.

Se văzu curând centrul unui grup care sporea mereu şi se-mprospăta, iar laudele personale de acum constituiau o binefăcătoare prelungire a aplauzelor colective de adineauri. În astfel de momente, înnăscuta ei exigenţă făcea oareşicare rabat de calitate, în favoarea cantităţii. Personalităţi diverse se uneau într-o caldă atmosferă laudativă, în care frumuseţea ei îşi desfăcea corola precum o floare în lumina soarelui; şi dacă Selden s-ar fi apropiat de ea puţintel mai devreme, ar fi văzut-o uitându-se la Ned Van Alstyne şi George Dorset aşa cum visase să se uite numai la el.

Soarta vru însă ca apropierea furtunoasă a doamnei Fisher, căreia Van Alstyne îi servea drept aghiotant, să împrăştie grupul înainte ca Selden să fi ajuns pe pragul încăperii. Câţiva bărbaţi o porniră în căutarea partenerelor lor de masă, iar ceilalţi, observându-l pe Selden, îi lăsară drum liber, în acord cu francmasoneria tacită a sălilor de bal. Lily rămăsese aşadar singură când ajunse e: la ea; şi găsind în privirea ei ceea ce se aşteptase să găsească, el presupuse bucuros că era pricina acelui lucru greu de descris. Şi care, într-adevăr, deveni şi mai intens în momentele următoare, căci Lily simţea, chiar şi n momentul acela de beţie egoistă, acea bătaie mai rapidă a vieţii pe care i-o provoca preajma lui. Şi apoi, în privirea lui de răspuns, ea citi confirmarea triumfului ei şi. bucuroasă, crezu că în momentul acela era frumoasă doar pentru el.

Selden îi oferise braţul fără să vorbească. Ea-l luă în tăcere şi se îndreptară nu spre sala cu mese ci împotriva torentului ce se mişca într-acolo. În jurul şi pe lângă ea pluteau feţele ca prin somn – n-avea nicio idee unde o ducea Selden, până ce trecură printre nişte uşi de sticlă de la capătul şirului nesfârşit de camere şi se aflară deodată învăluiţi de liniştea înmiresmată a unei grădini. Sub tălpi le scârţâia pietrişul aleii, şi-n jur domnea ceaţa transparentă a unei nopţi de sânziene. În frunzişul copacilor, lampioanele creau smaralde uriaşe, iar printre crini se zărea în lumină perdeaua de stropi a unei fântâni arteziene. Acest loc de magie era pustiu – niciun zgomot afar’ de plescăitul uşor al apei pe petalele crinilor şi o adiere de muzică nefirească, de lac adormit.

Selden şi Lily stătură nemişcaţi, încuviinţând la nefirescul cadrului ca o parte a propriilor senzaţii de vis. Nu i-ar fi surprins să-şi simtă feţele mângâiate ue-o boare de vară, ori să vadă luminile dintre tufişuri înzecite pe

arcul unui cer înstelat. Nu era, singurătatea din jurul lor, mai stranie decât dulceaţa clipei care-i unea.

În cele din urmă Lily îşi retrase braţul şi se-ndepărtă un pas, făptură de nea pe fondul întunecat al copacilor. Selden o urmă şi, continuând să nu-şi vorbească, se aşezară pe o bancă de lângă fântână.

Deodată ea – şi ridică ochii cu graba aceea rugătoare a unui copil.

„Nu-mi vorbeşti... gândeşti lucruri urâte despre mine, a murmură ea.

„Mă elndesc la tine, da, numai Dumnezeu ştie cum! zise ei.

„Atunci de ce nu ne vedem niciodată? De ce nu putem fi prieteni? Ai promis cândva să mă ajuţi”, continuă ea pe acelaşi ton, ca şi cum cuvintele i-ar fi scăpat fără voie.»

„Nu te pot ajuta decât iubindu-te”, zise Selden, încet.

Ea nu răspunse, dar faţa ei se-ntoarse spre el cu mişcarea moale a unei flori. El şi-o apropie pe-a lui şi buzele lor se-ntâlniră.

Ea se trase înapoi şi se ridică. Se ridică şi Selden şi se găsiră din nou faţă-n faţă. Fără veste, ea-i apucă mâna şi şi-o apăsă pe obraz.

„Ah, iubeşte-mă, iubeşte-mă... dar nu mi-o spune! * oftă ea, uitându-i-se în ochi; şi, înainte ca el să poată răspunde, ea se-ntoarse pe călcâie şi, alunecând pe sub arcadele tufişurilor, dispăru în marea de lumină a camerei de dincolo.

Selden nu se mişcă din loc. Cunoştea prea bine vremelnicia clipelor unice din viaţă ca să încerce s-o urmeze; dar se hotărî brusc şi intră şi el în casă, traversând repede camerele goale. Câteva doamne somptuos îmbrăcate se adunaseră deja în vestibulul din marmură şi la garderobă îi găsi pe Van Alstyne şi Gus

Trenor.

La ivirea lui Selden, cel dintâi tocmai alegea cu grijă un trabuc din una din cutiile de argint aşezate îmbietor lângă uşă.

„Pleci şi tu, Selden? Eşti şi tu un epicurian, ca mine, după cum văd – n-ai chef să le vezi pe toate zeiţele acelea îndopându-se cu broască ţestoasă. Sfinte, ce paradă de femei frumoase: dar niciuna nu ajunge la degetul mic al micei mele verişoare. Să mai vorbeşti de bijuterii – la ce naiba-i mai trebuie bijuterii unei femei care se poate arăta pe dânsa? faumai bine le acoperă ce au mai frumos. Până-n seara asta n-am ştiut ce corp are Lily asta”.

„Şi de-acuma nu-i niciunul care să nu ştie” mârâi Trenor, roşu ca sfecla de efortul de a intra în paltonul îmblănit. „Prost gust, asta zic eu – nu, nu vreau trabuc. N-ai de unde să ştii ce se fumează la casele astea noi – nu m-ar mira ca bucătarul să le cumpere. Să stau la masă? Nici nu mă gândesc! Când oamenii îşi umplu casa de invitaţi de nu mai apuci să-i vezi la faţă pe cei care te interesează, mai bine mănâncă pe-un culoar de tren, aglomerat. Bine-a făcut nevastă-mea să nu vină, cică viaţa-i scurtă să ţi-o pierzi dând pe brazdă pe tot nou-venitu”.

13

LILY se trezi din visele sale fără griji pentru a găsi două mesaje la căpătâi.

Unul era de la doamna Trenor, care o anunţa că vine o fugă în oraş în după-amiaza aceea, sperând că domnişoara Bart putea să ia masa cu ea. Celălalt era de la Selden. Acesta scria pe scurt că fusese chemat urgent. a Albany, de unde nu se putea întoarce până în seară şi-o ruga pe Lily să-l anunţe la ce oră, a doua zi, îl putea vedea.

Lăsându-se între perne, Lily se uită gânditoare la scrisoarea lui. Scena din sera familiei Bry parcă se întâm-l plase în visele din care tocmai se trezise; nu se aşteptase

să-i găsească urmarea chiar în realitate. Prima reacţie era una de iritare – gestul neprevăzut al lui Selden adăuga o nouă complicaţie vieţii ei. Ce puţin i se potrivea lui această cedare în faţa unui impuls iraţional! Chiar voia să-i ceară să se căsătorească cu el? Cândva îi demonstrase nebunia unei astfel de speranţe şi din felul cum el se purtase după aceea păruse că acceptase situaţia cu o seninătate destul de jignitoare pentru eg. Fu cu atât mai plăcut să afle că seninătatea lui era cumpărată cu preţul de a nu o vedea; dar, cu toate că nimic nu putea fi mai dulce sufletului ei decât să şi-l ştie numai al ei, îşi dădea seama ce pericol uriaş îi păştea dacă nu opreau noaptea ce trecuse în găoacea ei de taină. Din moment ce nu se putea căsători cu el, era mai uman pentru el şi mai simplu pentru ea să-i scrie două rânduri prin care se sustrăgea politicos de la întrevedere – pentru el ar fi fost de-ajuns ca să înţeleagă şi la prima lor întâlnire aveau să fie doar, dar sigur, cei doi vechi prieteni.

Lily sări din pat şi se duse drept la masa de scris. Voia să-i scrie pe loc, atâta vreme cât îşi mai păstra forţa de a o face. Se simţea încă fără vlagă după somnul scurt şi excitaţia serii şi la vederea scrisului lui Selden momentul culminant al triumfului ei îi reveni iarăşi în minte – momentul în care citise în ochii săi că nicio filosofie nu putea rezista farmecului ei. Ce bine ar fi fost să simtă asta din no «… nimeni nu i-l putea dărui în deplinătate; şi nu putu să pocească amintirea lui scumpă printr-un gest de respingere brutală. Luă tocul şi scrise grăbită „Mâine la 4” murmurându-şi, în vreme ce băga foaia în plic, „Pot să-l amân fără probleme şi mâine”.

Invitaţia lui Judy Trenor venea tocmai la ţanc. Nu mai primise niciun semn de viaţă de la Bellomont tocmai de când fusese ultima oară acolo şi încă avea temeri că Judy este supărată pe ea. Dar această notă obişnuită părea să

restabilească vechile legături; şi Lily zâmbi la gândul că prietena ei o chemase probabil spre a auzi cum fusese la familia Bry. Doamna Trenor nu venise la petrecere, poate din motivul atât de sincer rostit de soţul ei, poate pentru că, după formularea puţin diferită a doamnei Fisher „nu putea suferi noii-veniţi pe care nu-i descoperise ea însăşi”. În orice caz, cu toată distanţa pe care şi-o luase la propriu şi la figurat, Lily suspecta la ea o dorinţă devoratoare de a auzi ce pierduse şi cum, exact, reuşise doamna Bry să depăşească pe toţi ceilalţi concurenţi la examenul de admitere în societate. Lily ar fi vrut cu dragă inimă s-o pună la curent, numai că se întâmpla să cineze la cineva. Se hotărî totuşi s-o vadă pe doamna Trenor fie şi pentru câteva minute şi-şi sună fata să trimită o telegramă care o anunţa pe prietena sa că se vor întâlni la 10, în seara aceea.

Cină la doamna Fisher, cafe adunase la o masă fără protocol pe câteva din actriţele din seara trecută. Urmau să asculte muzică în studio, după masă, căci doamna Fisher, sătulă de comandamentele civice, se apucase de sculptură şi anexase la căsuţa ei înghesuită un apartament spaţios care indiferent de cât de mult o ajuta în creaţie, servea cu siguranţă pentru nenumărate recepţii. Lily n-avea chef să plece, pentru că invitatele erau simpatice şi o ademenea statul la o ţigară, ascultând muzică; trebuia să se ţină de cuvânt în ce-o privea pe Judy, «ci că imediat după ora 10 o rugă pe gazdă să-i cheme birjă, care o duse la casa Trenor de pe Fifth Avenue. ° Aşteptă aşa de mult la uşă încât începu să se-ntrebe ce. O fi cu Judy; şi surpriza îi crescu când, în loc de valetul obişnuit, care îşi trăgea haina din mers, o întâmpină un fel de om de serviciu nenorocit, cu haină din stambă Intră în holul macabru cu lucrurile acoperite cu cersafuri, unde apăru imediat Trenor, ieşind din salon, care o salută cu volubilitate în

timp ce-i lua paltonul şi-o conducea în cameră.

Haidem în vizuină, e singurul loc confortabil din casă. Nu-i aşa că aici parcă te-aştepţi să fie coborât sicriul? Nu-nţeleg de ce ţine Judy toată casa învelită în chestiile astea albe şi lunecoase – nu-ţi trebuie mai mult să te-alegi cu o pneumonie, decât să te-nvârţi puţin pe-aici într-o zi rece. Văd că şi pe tine te-a cam rebegit, à-propos – te taie, în noaptea asta. Cunosc, c-am venit şi eu de la club. Hai, îţi dau o-nghiţitură de coniac şi te poţi perpeli puţin lângă vatră cu câteva ţigări egiptene de-a mele. Individul ăla asiatic de la Ambasadă mi-a făcut rost de o marcă pe care-aş vrea să o încerci şi dacă-ţi plac, îţi trimit câte vrei, nu le am aici, da telegrafiez”.

O conduse prin toată casa până la odaia mare din capăt, unde sta de obicei doamna Trenor şi unde, chiar în absenţa ei, te simţeai un intrus. Aici, ca de obicei, se aflau flori, ziare, o masă de scris doldora de hârţoage, toate învelite într-un aer de familiaritate de te şi mirai că n-o vezi pe Judy sărind sprintenă din fotoliul de lângă foc.

Se părea că Trenor stătuse pe locul amintit, căci un nor de fum de trabuc îl învăluia, iar lângă el se afla o măsuţă din acelea britanice, foarte ingenioase pentru scopul urmărit – servirea ţigărilor şi a băuturilor. Vederea unor asemenea lucruri într-o casă din anturajul lui Lily era ceva la ordinea zilei, aşa că ea nici nu stătu pe gânduri să se servească cu o ţigară din cele recomandate de Trenor, oprind puţin torentul vorbelor lui cu o întrebare însoţită de-o privire mirată în jur: „Da’ unde-i Judv

— Trenor, oarecum surescitat de accesul de locvacitate şi poate mai ales de conversaţia prelungită cu paharul, tocmai sta aplecat deasupra sticlelor, spre a le descifra etichetele argintate.

„Iaca, Lily, numai un strop de cognac cu puţin sifon, să te mai încălzească – te-a prins binişor geru, să ştii,

vârful nasului ţi-e roşu. Mai iau şi eu un pahar ca să-ţi ţin companie… Judy? A, păi Judy are o migrenă groaznică… a dat-o gata, ce mai… m-a rugat s-o scuz faţă de tine… Da zău hai lângă foc; hai, că n-arăţi bine de loc. Fă-te confortabilă, iac-aşa, bi-inişor”.

Îi apucase mâna, într-un fel ca unui copil, dar şi parodiind gestul, şi o trăgea spre fotoliul jos de lângă vatră; dar ea se opri şi îşi eliberă încet mâna.

„Vrei să spui că Judy nu se simte destul de bine ca să mă vadă? Nu cumva vrea să mă duc eu sus?”

Înainte de a răspunde, Trenor îşi goli paharul până la fund şi se opri cu el în mână.

„N-nu… adevărul e că nu se simte-n stare să vadă pe nimeni. I-a venit brusc, înţelegi, şi m-a rugat să-ţi spun că-i pare îngrozitor de rău – dac-ar fi ştiut unde cinezi, ţi-ar fi trimis vorbă”.

„Dar ştia unde am cinat, i-am spus în telegramă. În fine, n-are nicio importanţă, bineînţeles. Dacă-i este atât de rău, presupun că nu se-ntoarce la Bellomont mâine dimineaţă şi-o să vin s-o văd atunci”.

„Chiar aşa, straşnic. Îi zic că dai pe-aici dimineaţa. Şi-acum ia stai jos o minută, să mai schimbăm şi noi o vorbă, ca oamenii. Nu bei un strop, numai aşa, ca să ciocnim? Ce zici de ţigara aia? Cum, nu-ţi place? De ce-o arunci?”

„O arunc pentru că trebuie să plec, dacă ai să fii drăguţ să-mi chemi o birjă”, răspunse Lily zâmbind.

Nu-i plăcea agitaţia neobişnuită a lui Trenor, nici scuza prea cusută cu aţă albă, iar ideea de-a se afla singură cu el în vreme ce prietena ei era sus, la celălalt capăt al căsoaiei goale, o făcea să vrea să pună capăt acestui tete-ă-tâte cât mai curând posibil.

Numai că Trenor, cu o promptitudine care nu-i scăpă, se instalase între ea şi uşă.

„De ce să pleci, mă rog? Dac-ar fi fost Judy aici aţi fi stat la palavre până noaptea târziu, iar mie nu-mi poţi acorda nici cinci minute. Vechea poveste. Aseară n-a rost chip să mă apropii de tine – m-am dus la blestemata aceea de petrecere vulgară numai ca să te văd şi toată lumea voruea de tine şi mă-ntreba dac-am mai văzut ceva mai uimitor şi când să mă apropii şi eu să-ţi spun un cuvânt, nici nu mă bagi în seamă, ci-i dai înainte cu râsu şi glumele cu o armată de tembeli care voiau să se fudulească cu asta dup-aceea şi să ia un aer atoate-ştiutor când ţi-era menţionat numele”.

Se opri, aprins de diatriba lui, pironind asupra ei o privire în care lucea ciuda aceea, pe care Lily n-o putea suferi. Dar ea îşi recăpătase prezenţa de spirit şi sta calmă în mijlocul încăperii, cu zâmbetul acela fin care părea a mări continuu distanţa dintre ei doi.

Îi zise, cu el pe buze: „Nu fi absurd, Gus. E trecut de unsprezece şi chiar te rog să pui să-mi caute o birjă”.

El nu se clinti, înclinând doar bovin fruntea, mişcare care o scotea din sărite.

„Şi dacă nu vreau… ce-ai să faci atunci?”

„Am să urc la Judy, dacă mă forţezi s-o deranjez”.

Trenor mai făcu un pas şi-şi puse mâna pe braţul ei.

„Uite ce, Lily: nu-mi acorzi cinci minute de bunăvoie 9”.

„Nu în seara asta, Gus, nu…”

„Prea bine, mi le iau singur. De fapt, îmi iau câte vreau”.

Barase ieşirea cu corpul lui mătăhălos şi sta cu mâinile înfipte adânc în buzunare. Indică din cap fotoliul de lângă vatră.

„Stai acolo, am o vorbă cu tine”.

Firea ei iute uită de orice frică. Se-mbăţoşă şi o luă spre uşă.

„Dacă ai să-mi spui ceva, ai să-mi spui altă dată. Merg sus la Judy dacă nu-mi chemi o birjă imediat”.

El izbucni în râs.

„Drum bun şi cale bătută, draga mea, numai că pe Jmiv n-o găseşti. Nu-i aici”.

Lily tresări, speriată.

„Vrei să spui că Judy nu este în casă… nici în oraş?” exclamă ea.

„Exact”, replică Trenor, trecând de la veselie la încruntare. sub privirea ei.

„Prostii – nu te cred. Mă duc sus”, zise ea, pierzându-şi răbdarea.

El se dădu pe neaşteptate la o parte, lăsând-o să ajungă în prag nestingherită.

„Ţi-am spus, calea-i deschisă; numai că nevastă-mea e la Bellomont”.

„Dacă n-ar fi putut să vină, mi-ar fi trimis vorbă”.

„Aşa a şi făcut; mi-a telefonat azi după-amiază să te anunţ”.

„N-am primit nimic, niciun mesaj”.

„Nici n-am trimis vreunul”.

Cei doi se măsurară din ochi o vreme, dar Lily încă îşi vedea adversarul printr-o pâclă de dispreţ care ascundea orice altă apreciere.

„Nu văd ce-ai urmărit jucându-mi o festă atât de stupidă; dar dacă ţi-ai satisfăcut simţul aparte al umorului, trebuie să te rog iarăşi să trimiţi după o birjă”.

Nu găsise tonul potrivit şi-şi dădu seama chiar în vreme ce vorbea. Nu-i neapărat necesar să înţelegi ironia ca să-i simţi înţepătura şi petele roşii de pe faţa lui Trenor nu vesteau nimic bun.

„Uite ce e, Lily, să nu-mi vorbeşti mie ca unui nimic.*

Se-ndreptase din nou către uşă, şi-n scârba instinctivă faţă de atingerea lui, ea-i cedă poziţia pragului.

„Ţi-am jucat o festă – continuă el – recunosc; dar dacă-ţi închipui că mă ruşinez, te înşeli. Numai Dumnezeu ştie cât am fost de răbdător – am stat în capul cozii în vreme ce alţii se bucurau de tine… probabil râzând de mine… Eu nu-s deştept, eu nu-mi pot îmbrăca prietenii în haine caraghioase, cum faci tu… dar îmi dau seama când eu-s la mijloc… Îmi dau seama cât ai zice peşte când sunt luat de prost…”

„Asta n-aş fi crezut-o”, îi scăpă lui Lily; dar râsul I se topi sub privirea lui.

„Ai s-o crezi de-acum. Multe ai să-nveţi în noaptea asta, de-asta te şi afli aici. Aştept nu ştiu de când să putem sta de vorbă nestingheriţi şi nu pierd eu ocazia asta – ai să m-asculţi până la sfârşit”.

Izbucnirea de ciudă de la început, incoerentă, era urmată de-un calm şi o concentrare a tonului mai deconcertante pentru Lily decât violenţa iniţială. Pentru o clipă, o părăsi prezenţa de spirit. Se aflase nu o dată în situaţii în care o-ncrucişare rapidă de spade de spirit îi acoperise retragerea; dar bătăile speriate ale inimii o-nştiinţară că scrima aceea n-avea nimic de-a face cu situaţia de faţă» x

Ca să câştige timp, repetă:

„Nu-nţeleg ce vrei?”

Trenor trăsese un fotoliu între ea şi uşă. Se aruncă în el şi se lăsă pe spate, privind-o de jos în sus.

Îţi spun eu ce vreau – vreau să ştiu exact în e» raporturi ne aflăm. La naiba, cine plăteşte consumaţia are, de obicei, voie să stea la masă”.

În Lily se luptau, muşcând-o adânc, furia şi umilinţa şi nevoia chinuitoare de a trebui să ia cu binişorul pe cel pe care mai degrabă l-ar fi umilit.

„Nu ştiu ce vrei să spui cu asta… dar înţelege, Gus, că nu pot sta aici la palavre cu tine la o oră aşa de…”

„Zău?! Da la alţii poţi merge şi ziua-n amiaza mare, dacă nu mă-nşel, nu? Cu alţii nu te mai preocupă ce impresie faci”.

Brutalitatea atacului o ameţi de parcă lovitura ar fi fost materială. Prin urmare, Rosedale vorbise… aşa vorbeau bărbaţii despre ea… Se simţi deodată slabă şi lipsită de apărare – mila pentru sine i se urcă în gât, înăbuşind-o. Dar un alt ego din ea rămânea ferm în picioare, paznic vigilent, şoptindu-i îngrozit avertismentul că fiecare cuvânt şi fiecare gest al ei trebuiau măsurate.

„Dacă m-ai adus aici ca să mă insulţi…”, începu ea. Trenor râse:

„N-o lua pe tirade de teatru. Nu vreau să te insult. Dar orice om are sentimente şi de-ale mele îţi baţi joc de prea multă vreme. Eu n-am început toată tărăşenia asta – m-am ţinut la o parte şi am lăsat drum liber pentru ceilalţi, până m-ai dibuit şi-ai făcut din mine un caraghios – nimic mai uşor, după cum se vede. Aici e buba… ţi-a fost prea uşor… te-ai culcat pe-o ureche… te-ai gândit că mă poţi stoarce şi arunca la gunoi, ca pe-o cârpă. Şi nu-i drept, martor mi-e cerul, nu-i drept pentru că se încalcă regulile jocului. Bineînţeles că ştiu ce-ai urmărit., nu pentru ochii mei frumoşi făceai ce făceai… da uite ce, domnişoară Lily, trebuie să plăteşti pentru că m-ai crezut aşa de…”

Se ridică agresiv, înfricoşătoare matahală, venind spre ea cu tot sângele în obraz; dar ea nu-şi pierdu cumpătul, nu se mişcă din loc, cu toate că fiecare nerv o trăgea înapoi.

„Să plătesc?” murmură ea. „Vrei să spun că-ţi datorez bani?”

El râse din nou.

„A, nu în felul ăsta vreau să plăteşti. Dar când te porţi cinstit, când îţi foloseşti proprii bani pentru cineva… naiba să mă ia dacă am primit măcar o privire de la tine…”

„Banii tăi? Ce am eu cu banii tăi? M-ai sfătuit, după câte ştiu să-i investesc pe-ai mei… probabil ţi-ai dat seama că nu mă pricep absolut de loc la speculaţii băneşti… mi-ai spus că nu-i nicio problemă…”

„Nici n-a fost… nici nu este, Lily – ai tăi sunt toţi, şi-ncă de zece oii pe-atâta. Nu cer decât un cuvânt de mulţumire de la tine”.

Se apropiase şi mai mult şi-ntindea spre ea o mână urâtă; şi-n ea, egoul înnebunit de spaimă îl trăgea pe celălalt la fund.

„Dar ţi-am mulţumit; ţi-am arătat recunoştinţă. Ce-ai făcut mai mult decât ar face orice prieten, ori ai putea accepta de la un prieten?”

Trenor o-ntrerupse rânjind.

„Nu mă-ndoiesc că ai acceptat la fel de mult de la alţii – şi te-ai descotorosit de ceilalţi cum ai vrea să te descotoroseşti de mine acum. Da’ nu-mi pasă ce-a fost cu ei… Dacă i-ai prostit, cu-atât mai bine pentru mine. Nu te holba la mine… ştiu că nu vorbesc ca un domn, dar la dracu’, dacă nu-ţi place mă poţi opri numaidecât… ştii că-s nebun după tine… la dracu’ şi cu banii, bani sunt oricând, dacă asta-i problema ta… M-am purtat ca o brută… Lily!… Lily!… Uită-te cel puţin la mine…”

Val după val, marea umilinţei se spărgea atât de aproape încât ruşinea morală se confunda cu teama fizică. I se părea că o pierdeau propria neîncredere, propria lipsă de respect, o izolau în groază.

Atingerea lui o zgudui, trezind-o din semileşin. Se trase înapoi cu un gest de supremă, disperată, scârbă.

„Ţi-am spus că nu te-nţeleg… dar dacă-ţi datorez bani o să-i capeţi…”

Din roşie, faţa lui Trenor se făcu neagră – tresărirea ei scârbită trezi animalul din el.

ai să-mprumuţi de la Selden ori Rosedale… şi-ai să te-

apuci să-i prosteşti cum m-ai prostit şi pe mine! Dacă nu cumva… nu cumva cu toţi ăilalţi te-ai înţeles… şi numai eu stau cu buza umflată!”

Ea îngheţă. Cuvintele – cuvintele erau mai rele decât atingerea lui! îşi simţea bătăile nebuneşti ale inimii în tot corpul – în gâtlej, în picioare, în mâinile inerte. Ojhii îi rătăciră disperaţi prin cameră – şi se opriră pe clopoţel, care-i aminti că putea chema pe cineva într-ajutor. Da, dar scandalul care-ar fi urmat…! Ce măcel la-ndemină pentru ascuţişul limbilor! Nu, trebuia să lupte singură, până la capăt. De-ajuns că servitorii o ştiau singură cu Trenor trebuia să plece! i aşa fel încât să nu mai trezească alte bănuieli.

Îşi ridică fruntea şi, cu-n ultim efort, i se uită drept în ochi.

„Mă aflu aici singură cu tine”, zise ea. „Ce mai ai de spus?”

Spre surprinderea ei, Trenor îi răspunse la privire holbându-se fără grai. Flacăra care-l mistuia se stinsese cu ultima pală de vorbe furibunde, lăsându-l gol şi. umilit. Parcă un vânt rece ar fi culcat la pământ fumurile alcoolului şi-acum situaţia i se ivise în faţă înnegrită şi-n ruine ca o cetate bătută de foc. Comandamente sociale din negura timpului, tabu-uri la fel de vechi, mâna nevăzută a ordinii pe care o moştenise, traseră la loc, în făgaşul ei, mintea rătăcită, smintită de pasiune. Ochii lui Trenor aveau oboseala unui somnambul trezit pe o margine de prăpastie.

„Pleacă! Pleacă de-aici… du-te acasă…” murmură el şi, întorcându-i spatele, se-ndreptă spre cămin.

Eliberată de teamă, Lily redeveni lucida plină de iniţiativă. Iniţiativă îndrituită de prăbuşirea lui Trenor, astfel încât se auzi cerându-i cu o voce a ei dar din afara ei, să sune servitorul, cerându-i să-l trimită după o birjă,

cerându-i apoi s-o conducă la ea. De unde-i venea forţa respectivă, nu-şi putea da seama; dar o voce insistentă o avertiza că nu putea părăsi casa decât pe faţă; tot ea-i dărui nervii să schimbe vorbe de clacă cu Trenor, în hol şi-n faţa îngrijitorului macabru, însărcinându-l cu obişnuitele urări pentru Judy, şi-n tot timpul ăsta mingea de plumb a scârbei îi sta-n gâtlej. Pe prag, cu strada în faţa e: „simţi c-o invadează, o îneacă bucuria eliberării, libertăţii primei guri de aer curat; dar nu-şi pierdu luciditatea detaşată de afect şi putu să observe ce pustie era Fifth Avenue, ba chiar şi-un bărbat – ce-i amintea? – care, de îndată ce ea urcă în birjă, se desprinse din întunericul colţului de vis-à-vis, dispărând pe străduţa laterală.

Dar după ce birja se puse în mişcare veni şi reacţia şi-ncepu să tremure violent. „Nu pot să mă gândesc… nu pot să mă gândesc”, gemu ea, sprijinindu-şi capul de peretele zgâlţâitor al birjei. Se simţea străină sieşi, ori mai curând simţea că erau două fiinţe în ea, cea pe care o ştiuse dintotdeauna şi una nouă, dezgustătoare, de care se simţ ea înlănţuită. Luase cândva din raft, într-o casă unde era invitată, o traducere a „Eumenidelor” şi-o impresionase teribil scena în care Oreste, în temniţa oracolului, descoperă că neîndurătoarele fiinţe-călău adormiseră, şi fură şi el o oră de somn. Da, Furiile mai puteau adormi şi ele, dar tot acolo se aflau, în colţurile lor întunecate, şi-acum se treziseră şi bătaia grea a aripilor lor îi întuneca creierul… Deschise ochii şi văzu casele scurgându-se pe-alături – familiarele case străine. Totul era la fel şi totuşi schimbat. Va fi prăpastie uriaşă, de-acum înainte, între ieri şi azi. Trecutul apărea acum fără probleme, natural, scăldat în lumină – se uita la el din întuneric şi scârnăvie. Şi era singură. Singură – asta o-nspăimânta. Ochii îi căzură pe un ceasornic cu cadranul luminat de la un colţ de stradă şi văzu că-i 11 şi 30. Numai

atât – câte ore, oh câte ore mai avea noaptea! Pe care avea să le petreacă singură, tremurând fără somn în patul ei. Gingăşia firii ei se crispă în faţa chinului ce-o aştepta, atât de liniar încât nimic n-o atrăgea sub furcile lui caudine. Oh, picurarea rece, exasperantă a minutelor pe creier! Se şi văzu întinsă în patul de nucnegru; întunericul o va speria iar dacă va lăsa lumina aprinsă, lucrurile acelea sordide din cameră i se vor întipări în minte pe vecie. Nu putuse niciodată să sufere camera ei din casa doamnei Penistonurâtă, impersonală, ş-apoi nimic de acolo nu-i aparţinea cu adevărat. Pentru un suflet sfâşiat şi singur, o cameră poate să reprezinte aproape o îmbrăţişare umană, iar fiinţa care nu găseşte nimic mai mult între cei patru pereţi decât doar patru pereţi, se simte, în astfel de ceasuri grele, expatriată oriunde ar merge.

I Hy nu avea pe nimeni care să-i ridice moralul. RelaţiH cu mătuşa ei era la fel de superficială ca a oricăror J, vecini care se întâlnesc din când în când pe scară. Dar ch însă fi fost mai apropiate, tot nu puteai să ţi-o închipui pe doamna Peniston oferindu-i căldura înţelegerii într-o atare nenorocire. Aşa cum durerea mărturisită este o durere pe jumătate, tot aşa mila care te chestionează nu-ţi mai aduce aproape niciun fel de alinare. Lui Lily îi plângea sufletul după întunericul acela din îmbrăţişarea a doua braţe iubitoare, după liniştea care nu înseamnă singurătate ci compasiune care nu are nevoie de vorbe.

Tresări şi se uită pe fereastră. Gerty! Se apropiau de casa unde sta Gerty. Numai de-ar ajunge acolo înainte ca această durere sfâşietoare să nu-i spargă pieptul, zbucnind în afară, numai de-ar ajunge mai repede în braţele lui Gerty, să dea drumul fricii acesteia nebune! Trase uşiţa din acoperişul birjei şi dădu vizitiului adresa. Nu era chiar aşa de târziu, poate Gerty nu se culcase încă. Şi chiar dacă da, va suna atâta până ce prietena ei o va auzi şi va veni la

chemarea ei.

14

GERTY FARISEII se trezise a doua zi după petrecerea de la familia Bry din vise la fel de senine ca şi ale lui Lily. Chiar dacă mai puţin viu colorate, mai conforme cu nuanţele palide ale personalităţii şi experienţei ei de viaţă, acestea se potriveau, tocmai de aceea, mai bine felului ei de a gândi. Ploaia de scântei care marca aproape de fiecare dată bucuria lui Lily ar fi orbit-o pe domnişoara Farish, care era obişnuită să înţeleagă prin fericire numai razele întâmplătoare ce ieşeau prin crăpăturile vieţii altora.

Un fel de iluminare, felul ei, o supunea însă şi pe ea acum; o rază blândă, dar adevărată, compusă din bunătatea tot mai mare pe care i-o arăta Lawrence Selden şi din descoperirea că acestuia îi plăcea şi de Lily Bart. Şi dacă aceşti doi factori par incompatibili cunoscătorilor în psihologia feminină, trebuie amintit că Gerty fusese întotdeauna un parazit în lumea morală, trăind din firimiturile de la mesele altora şi mulţumită să privească pe fereastră banchetul la care se ospătau prietenii săi. Acum că se bucura de-un fel de banchet personal, i s-ar fi părut o meschinărie să nu pună o farfurie şi pentru o prietenă; şi bucuria îi era cu atât mai mare cu cât aleasa era Lily Bart.

Cât despre natura bunătăţii tot mai mari pe care i-o arăta Selden, Gerty n-ar fi îndrăznit s-o definească, aşa cum n-ar fi încercat să afle culorile unui fluturaş izbindu-l cu unghia ca să-i sară praful de pe aripi. Miracolul atins de mâna omenească îşi pierde de îndată farmecul indicibil, nu-i mai bine să-l laşi să palpite la distanţă, aşteptând cu râsullaie. i ţinută să vezi unde se va aşeza? Şi totuşi, purtarea lui Sticâen la fami ia Bry adusese bătaia de aripi atât de aproape încât parcă le simţea în propria ei inimă.

Nu-l mai văzuse niciodată aşa de atent, de curtenitor. De obicei era de o politeţe distrată, pe care ea o acceptase şi pentru care îi era recunoscătoare, văzând în ea culmea reacţiilor pozitive pe care putea să le inspire; dai asta n-o împiedicase să observe o schimbare care implica, măcar o dată în viaţa ei, că era capabil să-şi transmită bucuria, nu numai s-o primească.

Şi ce încântare să ajungă aici prin intermediul simpatiei lor comune pentru Lily! Afecţiunea lui Gerty pentru prietena ei – un sentiment care se obişnuise să se ţină-n viaţă şi cu foarte puţină hrană – se transformase în adoraţie adevărată de când, împinsă de curiozitatea ei năvalnică, Lily păşise în preocupările ei. Generozitatea lui Lily îmbrăcase pentru o vreme vesta filantropiei. Vizita ei la Clubul Fetelor o adusese pentru prima oară în contact cu contrastele tragice ale vieţii. Acceptase dintotdeauna cu seninătate filosofică faptul că o existenţă ca a ei stă pe un piedestal ridicat pe o bază de nesfârşite existenţe obscure. Iadul mizeriei cuprindea tot dimprejur şi dedesubtul acelei mici sfere luminoase, aşa cum glodul şi zloata înconjură, într-o noapte de iarnă, o seră cu flori tropicale. Era aşa pentru că aşa dicta ordinea naturală a lucrurilor, iar orhideea ce se desfăta în atmosfera artificial creată îşi rotunjea petalele delicate netulburată de gheaţa de pe geamuri.

Dar una e să trăieşti prosper cu o noţiune abstractă de ce va să zică sărăcia, şi alta să vii în contact cu victimele. omeneşti. Lily nu şi le reprezentase niciodată altfel decât în masă. Că „masa” era compusă din vieţi invidiauale nenumăraţi centri de senzaţii având aceeaşi dorinţă pentru plăceri ca şi ea, suferind ca şi ea groaznic de ce urma durerii – că unele din aceste legături fragile de sentimente erau acoperite cu haine nu chiar atât de deosebite de ale ei, că aveau ochi făcuţi să reflecte bucuria

şi buze modelate pentru iubire – toate aceste descoperiri treziră în Lily unul din acei vulcani de milă care uneori dezechilibrează o viaţă de om. Firea lui Lily nu era capabilă de o astfel de renaştere – numai prin prisma propriilor nevoi putea înţelege pe ale altora şi dacă o durere nu apăsa pârghia unui nerv propriu, ea nu dura. Dar pentru moment era trasă din găoace de interesul stârnit de contactul direct cu o lume atât de diferită de a ei. Adăugase la prima donaţie ajutoare diverse pentru una sau două din cele mai interesante fete, iar admiraţia şi interesul pe care prezenţa ei le stârniseră printre muncitoarele trudite de acolo erau o hrană insolită pentru insaţiabila ei dorinţă de a plăcea.

Gerty Farish nu era o cititoare prea profundă de caractere pentru a distinge firele felurite din care se ţesea filantropia lui Lily. Credea că prietena ei este animată de aceleaşi motive ca şi ea – acea „ascuţire” a ochiului moral care apropie atât de mult orice suferinţă omenească, făcând-o atât de insistentă încât celelalte aspecte ale vieţii se pierd undeva în urmă. Atât de nesofisticate erau principiile de viaţă ale lui Gerty, încât nu ezită să caracterizeze cu emoţionantul „transformare sufletească” ceea ce i se întâmplase lui Lily, aşa cum i se întâmpla şi ei când avea de-a face cu săraci; şi se bucura că fusese umilul prilej al acestei reînnoiri sufleteşti. De-acum avea un răspuns pentru toate criticile care se aduceau comportării lui Lily. O ştia ea pe „adevărata Lily”; şi dacă descoperise că Selden era părtaş la acest secret, Gerty schimba de-odată atitudinea de placidă acceptare a vieţii cu un ameţitor sentiment că i se cuvin mult mai multe – sentiment complicat, în cursul acelei după-amiezi, de primirea unei telegrame de la Selden prin care acesta o ruga să cineze cu el, în seara aceea.

Şi-n vreme ce Gerty îşi întorcea extaziată casa pe dos

în vederea primirii lui, Selden se identifica cu ea gândind intens la Lily Bart. Problema care-l chemase la Albany nu era chiar atât de complicată încât să-i absoarbă toată atenţia şi mai avea şi facultatea profesională de a-şi păstra o parte de gândire liberă, când nu avea nevoie imediată de serviciile ei. Această parte – în momentul acela periculos de asemănătoare cu întregul – era plină ochi cu senzaţiile serii precedente. Înţelegea simptomele – îşi dădea seama că plătea poliţe vechi, după cum exista oricând posibilitatea să le fi plătit, pentru reţinerile voluntare din trecut. Voise să se ferească de legături permanente, nu din vreo sărăcie a sentimentelor, ci pentru că era, în alt fel, la fel de mult ca Lily, victima mediului. Exista un sâmbure de adevăr în confesiunea către Gerty Farish că nu voise niciodată să se căsătorească cu o fată „bună” – adjectivul conţinând, în vocabularul verişoarei lui, anumite calităţi utilitare care puteau invita şi luxul farmecului personal. Selden însuşi avusese o mamă fermecătoare; imaginea care-i rămăsese despre ea, numai zâmbete şi caşmir, încă emitea un parfum aproape trecut, indefinibil. Tatăl său era genul de om care n-are bucurie mai mare decât fermecătoarea lui soţie – care o citează, o stimulează, o menţine perpetuu fermecătoare. Nici unuia nu-i păsa de bani, dar dispreţul pentru ei se manifesta întotdeauna în ceva mai multe cheltuieli decât ar fi fost prudent să facă. Nu prea arătoasă, casa lor era în schimb deosebit de îngrijită; aveau cărţi bune pe rafturile bibliotecii dar şi bucate bune pe masă. Selden senior se pricepea la pictură, iar soţia lui la dantelăria veche; şi ambii erau atât de terorizaţi de limitele şi nuanţele cumpărării de lucruri, încât nu înţelegeau niciodată cum se făcea că notele creşteau mereu.

Cu toate că mulţi din prietenii lui i-ar fi numit părinţii nişte oameni săraci, Selden crescuse într-o atmosferă în

care restrângerile erau considerate piedici în faţa unei risipe deşănţate, în care puţinele lucruri avute erau atât de valoroase încât raritatea lor le sporea preţul sentimental şi-n care abstinenţa era combinată cu eleganţa, fapt exemplificat de doamna Selden, care ţinea morţiş să-şi poarte catifelele vechi de parcă ar fi fost noi. Un bărbat are avantajul de a se descotorosi curând de punctul de vedere domestic şi înainte ca Selden să termine colegiul, învăţase că sunt la fel de multe feluri de a nu avea bani ne cât de a-i cheltui. Din nefericire, nu i se părea niciunul mai plăcut decât cel practicat la el acasă; şi părerile lui despre femei, în special, erau marcate de amintirea unei femei care-i dăruise sentimentul „valorii”. De la ea moştenise detaşarea de latura somptuoasă a vieţii, nepăsarea faţă de cele materiale a stoicului, combinată cu plăcerea pentru ele a epicurianului. Desprinsă de oricare din aceste două atitudini, viaţa i se părea mult mai neînsemnată; şi niciunde nu vedea vecinătatea celor două ingrediente a fi mai esenţială decât la o femeie frumoasă.

I se păruse dintotdeauna că experienţa îţi oferă mult mai mult pe lângă aventura sentimentală şi totuşi îşi putea reprezenta perfect o dragoste care să se amplifice şi adâncească până la a deveni lucrul cel mai important din viaţă. Ce nu putea accepta, în cazul lui, era alternativă – paliativ a unei relaţii care să fie mai puţin decât atât, care să nu satisfacă anumite porţiuni ale firii sale, saturând în schimb altele. Cu alte cuvinte, nu voia să se lase-n voia unei afecţiuni care avea de-a face cu mila, mai curând decât cu înţelegerea.

Dar acum… micuţul „acum” trecu ca un burete peste toate principiile sale. Rezistenţa lui, bine pusă la punct mentaliceşte, părea pentru moment un fleac pe lângă întrebarea „când va primi Lily scrisoarea lui!?” Lăsându-se în voia preocupărilor meschine, nu putea să nu se întrebe

la ce oră va primi răspunsul ei, cu ce cuvinte va începe. Cât despre conţinut, nu avea nicio îndoială – era la fel de sigur de capitularea ei pe cât era de a lui. Aşa că avu timp şi condiţii să-i considere toate detaliile, până-n cele mai mici amănunte, aşa cum un muncitor are trudeşte din greu toată săptămâna stă duminica întins pe pat, nemişcat, urmărind o rază de soare călătorind încet peste camera lui. Dar dacă pe Selden noua lumină îl ameţea, asta nu-nseamnă că-l orbea. Încă vedea conturul faptelor, deşi atitudinea lui faţă de ele se schimbase. Nu uitase ce se spunea despre Lily Bart, dar acum putea despărţi femeia pe care o cunoştea de imaginea vulgară ce i se crea. Gândul i se îndreptă spre vorbele lui Gerty Farish şi înţelepciunea universului îi păru o bâlbâială pe lângă profunzimea inocenţei. „Fericiţi cei cu inima curată, căci ei vor vedea pe Domnul!” – şi chiar sfinţenia ascunsă din inima aproapelui lor! Selden se afla în starea de uitare de sine pe care o dă prima capitulare în faţa iubirii. îşi aor a enorm să aibă pe cineva al cărui punct de vedere să-l justifice pe al său, care să confirme, de data asta ca fruct al unei observaţii mai îndelungate, adevărul la care intuiţia lui îl adusese în scurt. Nu mai aşteptă pauza de prânz şi, profitând de primul moment mai lax din instanţă, scrise în grabă o telegramă* pentru Gerty Farish.

Odată ajuns în oraş, se duse glonţ la club, unde spera să-l aştepte răspunsul domnişoarei Bart. Dar cutia lui nu conţinea decât un rând de mulţumire extatică de la Gerty şi tocmai se-ntorcea să plece, dezamăgit, când se auzi strigat de cineva din fumoar.

„Salut, Lawrence! Cinezi aici? Ia o gură cu mine, am comandat raţă”.

Era Trenor, în haine de zi, cu un pahar înalt şi un ziar sportiv alături. Îi mulţumi şi pretextă o întâlnire.

„La naiba, toată lumea are o întâlnire în seara asta. O

să fiu singur în tot clubul. Ştii cum stau iarna asta, singur cuc în căsoaia aia goală. Nevastă-mea intenţiona să vină şi ea azi, dar a amânat din nou, şi cum să cinezi singur într-o cameră cu oglinzile acoperite şi nimic de băut în bufet! Uite ce e, Lawrence, dă-o-ncolo de întâlnire, fie-ţi milă de mine – îmi vine să mă urc pe pereţi, aşa singur, şi-n tot clubu nu-i decât tâmpitu' ăla de Wetherall".

„Nu te supăra, Gus… nu pot".

Întorcându-se pe călcâie, mai apucă să observe roşeaţa vânătă din faţa lui Trenor, sudoarea dizgraţioasă de pe fruntea nefiresc de albă, cârnăciorii roşii ai degetelor în care inelele tăiau adânc. Un animal – poate un animal beat. Şi auzise numele acestui bărbat pus în legătură cu cel al lui Lily. Puah, numai gândul la asta îl îngreţoşa; tot drumul până în cameră nu-i ieşiră din minte mâinile grase ale lui Trenor, cu inelele intrate în carne…

Pe masă îl aştepta scrisoarea, Lily i-o trimisese în cameră. Ştia ce conţinea încă înainte de a-i rupe sigiliul – un sigiliu cenuşiu cu „Dincolo!" sub o corabie avântată. Ah, o va duce dincolo, dincolo de urâţenie, de meschinărie, de uzura şi moartea sufletului…

Micuţa sufragerie din apartamentul lui Gerty era toată numai un zâmbet de bun-venit pentru Selden, când acesta păşi în ea. Modestele ei „efecte", amestec de vopsea şi ingeniozitate, se adresau în exact limba pe care Selden voia mai mult s-o audă atunci. E surprinzător cât de puţin pot conta nişte pereţi subţiri şi un tavan jos când ţi-ai ridicat dintr-odată tavanul sufletului. Şi Gerty strălucea, în felul ei, cu razele în interior. Nu observase niciodată până atunci că avea nişte „atuuri" – zău aşa, se putea mult mai rău, pentru mult mai buni… La masă (şi aici din nou, „efectele" erau la înălţime) îi spuse că ar trebui să se mărite – era în starea când ar fi vrut să cupleze lumea întreagă. Ea făcuse crema de zahăr ars cu propriile mâini.

Era o crimă să ţină asemenea talente numai pentru ea. Se gândi, mândru, că Lily îşi făcea singură pălăriile – îi spusese chiar ea, când se plimbaseră la Bellomont.

Nu aminti de Lily decât după masă. În timpul micului dineu în doi vorbise numai pe linia gazdei sale care, încântată peste măsură că era centrul atenţiei, strălucea la fel ca apărătorile roz pentru luminări, pe care le fabricase cu mâna ei. Selden manifestă un interes extraordinar pentru cele din casă, o complimentă pentru ingeniozitatea cu, care folosise fiecare centimetru pătrat din micul apartament, o-ntrebă despre după-amiezile libere ale fetei în casă, află că se poate improviza o cină delicioasă pe meschinul vas încălzit cu cărbuni şi rosti generalizări bătrâneşti asupra greutăţii de a ţine o casă mare.

Din nou în sufragerie, instalaţi comod din cale-afară, cu cafeluţa pe care ea o făcuse cu grijă şi turnase în ceşcuţele fine lăsate de la mama ei, el se lăsă pe spate, savurând căldura ei înmiresmată, şi dădu cu ochii de o fotografie recentă a domnişoarei Bart, drept feare trecerea dorită se produse fără niciun efort. Poza era destul de bună – dar s-o vezi cum o văzuseră ei ieri seară! Gerty fu de acord – nu arătase nicicând mai bine. Dar putea oare poza să prindă diferenţa? Era ceva nou pe faţa ei – ceva aparte; da, Selden fu de acord că era ceva aparte. Cafeaua era aşa de bună că mai ceru o ceşcuţă – ce deosebire între ea şi apa chioară de la club! A, burlacul cu taxa impersonală de club, alternându-l cu la fel de impersonala cuisine a petrecerilor Bărbatul care locuia în aDar amente închiriate nu ştia lucrul cel mai frumos din viaţă – îi reveni o clipă în minte singurătatea ternă a mesei lui Trenor şi îl încercă mila pentru bietul om… Dar ca să revină la Lily… şi reveni iar şi iar, punând întrebări, deducând, trăgând-o de limbă, secând-o de cele mai intime gânduri rezultate din dragostea pentru prietena ei.

La început ea îşi dădu drumul fără probleme, fericită că se-ntâlnesc atât de perfect în simpatiile lor. Faptul şi felul cum o înţelegea el pe Lily îi întări şi mai mult propria credinţă în prietena ei. Se ocupară pe larg de faptul că Lily nu avusese nicio şansă în viaţă. Gerty improviză cu generozitatea-i tipică: agitaţia şi nemulţumirea; faptul că viaţa ei n-o satisfăcuse niciodată dovedea că era făcută pentru lucruri mai bune. S-ar fi putut căsători nu o dată – acea căsătorie din interes care, suntem învăţaţi, este singurul scop al existenţei – numai că atunci când

I se ivea ocazia, parcă se temea. Percy Gryce, de pildă, fusese îndrăgostit de ea – toată lumea la Bellomont îi credea logodiţi, ca să aibă surpriza că ea îi face vânt. Acest punct de vedere asupra episodului Gryce suna prea bine şi prea se potrivea cu ce simţea Selden, ca acesta să nu-l adopte imediat, dispreţuindu-se retrospectiv pentru că nu făcuse ceea ce sărea în ochi. Dacă era vorba de o respingere – şi-acum nu-nţelegea cum de se putuse îndoi vreodată! – apoi el deţinea cheia secretului, şi de după dealurile Bellomontului se iveau nu pâclele apusului, ci zorile. El fusese cel care şovăise şi nu recunoscuse chipul şansei – şi bucuria care îi umfla acum pieptul i-ar fi putut fi cunoştinţă veche dacă ar fi prins atunci şansa.

La acest punct, poate, bucuria cu aripi abia crescute, încercând să-şi ia zborul din inima lui Gerty, căzu la pământ, nemişcată. Sta în faţa lui Selden, repetând mecanic „Nu, n-a fost niciodată înţeleasă…” şi-n tot timpul ăsta se simţea ea însăşi central unei rari înţelegeri. Cămăruţa intimă, unde nici câteva minute în urmă gândurile lor se atingeau confidenţial, ca scaunele lor, prinse o vastitate neprietenoasă, punând între ea şi Selden distanţa propriei ei viziuni asupra viitorului – viitor care se-ntindea ca un drum interminabil pe care cobora umbra ei singuratică, o pată de singurătate.

„Nu mai e ea însăşi decât cu puţină lume, acum: iar tu eşti una din fiinţele acelea”, îl auzi pe Selden zicându-i. Şi iarăşi, „Fii bună cu ea, Gerty, da?” şi „E al ei să devină ceea ce se crede despre ea – ai s-o ajuţi crezând despre ea numai binele?”

În creierul lui Gerty, cuvintele cădeau ca sunetele unei limbi care ţi s-a părut familiară „de la distanţă”, dar pe care descoperi că nu o pricepi câtuşi de puţin după ce o mai asculţi puţin. Venise să-i vorbească despre Lily – nimic mai mult! Existase o a treia persoană la masa pe care ea o pregătise pentru el şi această a treia persoană îi luase ei locul. Încercă să urmărească ce spune, să se agaţe de rolul ei în conversaţie – dar totul era la fel de fără sens ca bubuitul valurilor în capul unuia care se îneacă şi simţi, ca şi acela, că era mult mai bine să te scufunzi decât să faci îngrozitorul efort de a te menţine la suprafaţă.

Selden se ridică şi ea trase puternic aer în plămâni, simţind că nu mai e mult până se va putea abandona binecuvântării dorite.

„Doamna Fisher? Zici că cinează acolo? Masa e urmată de muzică; am o carte de vizită de la ea”. El îşi aruncă privirea pe ceasul de perete cu cadran caraghios vopsit în roz, ceasul care marca pentru ea insuportabile minute. „Zece şi un sfert? Aş putea să mă reped puţin; serile la doamna Fisher sunt amuzante. Nu te-am ţinut prea târziu, Gerty? Pari obosită – am trăncănit atâta că te-am plictisit”. Şi-ntr-o neinspirată revărsare de sentimente, el lăsă pe obrazul ei un benign sărut.

Vreo duzină de voci îl salutară pe Selden prin fumul gros de ţigări de foi care umplea studio-ul doamnei Fisher. Tocmai se începea o melodie nouă când intră el, aşa că se aşeză lângă gazdă, căutând-o peste tot din ochi pe Lily Bart. Dar nu era acolo, ceea ce-l umplu de o deznădejde destul de nelalocul ei, dat fiind că biletul din buzunarul de

la piept vorbea clar de o întâlnire a doua zi. la patru. Numai că lui i se părea o eternitate până atunci şi, destul de ruşinat de impuls, se aplecă spre doamna Fisher s-o întrebe, după ce încetă muzica, dacă domnişoara Bart nu cinase acolo.

„Lily? Tocmai a plecat. Era să şi întârzie, nu mai ştiu unde. Nu-i aşa că a fost nemaipomenită aseară?”

„Cine, de cine vorbiţi – Lily?” întrebă Jack Stepney, din străfundurile unui fotoliu învecinat. „Zău, nu-s un încuiat, dar nici să vezi o fată stând pe scenă ca la licitaţie – am avut intenţia serioasă să vorbesc cu verişoara Julia despre asta”.

„N-ai ştiut că Jack a devenit moralistul nostru în viaţă?” întrebă doamna Fisher, râzând; iar Stepney sări în sus, în mijlocul veseliei generale:

„Dar, ce naiba, e vară-mea, ş-apoi, când eşti căsătorit… „Vorba târgului” era plin cu ea azi dimineaţă”.

„Da, aş zice o lectură antrenantă”, zise Ned Van Alstrne, mângâindu-şi mustaţa ca să-şi ascundă un zâmbet. „Cumperi foaia de scandal? Nu, bineînţeles; şi mie mi-a arătat-o careva, dar auzisem poveştile dinainte. Când o fată e aşa de drăguţă, ar face mai bine să se mărite; atunci nimeni n-ar zice nimic. În societatea noastră imperfect organizată nu-şi are încă lorul tânăra care ţinteşte privilegiile mariajului fără să-şi asume şi obligaţiile respective”.

„După câte aud eu, Lily e pe cale să şi le asume în persoana domnului Rosedale”, zise doamna Fisher, râzând.

„Rosedale… doamne păzeşte!” strigă Van Alstyne, şi monoclul îi căzu din ochi. „Stepney, vina-i numai a ta că ne-ai adus animalul ăsta între noi”.

„Ei, fir-ar să fie, doar nu ne-om căsători c-un Rosedale, cei din familia mea”, protestă Stepney moale; dar soţia lui, prinsă de poza de fineţe abuzată a tinerei

neveste, îi aruncă apă peste foc cu reflecţia îndreptăţită: „În situaţia lui Lily, e o greşeală să ai pretenţii prea mari”.

„Am auzit că până şi Rosedale s-a speriat de ce se vorbeşte în ultima vreme”, reluă doamna Fisher; „dar las c-a văzut-o şi el aseară şi s-a aprins din nou. Ce credeţi că mi-a spus după tabloul ei? „Pe cinstea mea, doamnă Fisher, dacă l-aş putea convinge pe Paul Morpeth s-o picteze aşa, în zece ani tabloul mi-ar aduce un profit de

100 c/»”.fi

„Sfinte doamne, n-o fi totuşi pe aici?” exclamă Van Alstyne, ducându-şi neliniştit monoclul la ochi.

„Nu; a plecat în fugă în vreme ce voi amestecaţi punch-ul jos. Unde se ducea, à-propos? Ce mai e în seara asta? N-am auzit nimic”.

A, nu la o petrecere mergea, cred”, zise un candid înăr Farish care venise mai târziu. „Am ajutat-o să urce în birjă când veneam şi am auzit-o indicând adresa Trenorilor”.

Trenorilor?” exclamă doamna Jack Stepney. „Păi, casa e goală-Judy mi-a telefonat de la Bellomont chiar în seara asta”.

Zău? Ciudat. Sunt sigur că nu mă-nşel. Ei, na, Trenor e-acolo oricum… ăă… de fapt, nu prea ţin minte numerele”. se-mpotmoli el, călcat de cineva de-alături pe picior, şi toată lumea zâmbi.

Selden se ridicase şi strângea mâna gazdei. Atmosfera de acolo îl sufoca şi se întrebă de ce stătuse atâta.

În prag se opri o clipă, amintindu-şi nişte vorbe ale lui Lily: „Aş zice că dumneata petreci destul timp în elementul pe care-l dezaprobi”.

O fi, dar ce-l adusese acolo decât tot ea? Era elementul ei, nu al lui. Dar o va scoate din mocirla asta, o va duce dincolo! Acel „Dincolo!” de pe scrisoarea ei era ca

un strigăt de ajutor. El ştia că Perseus abia-şi începe salvarea când desface lanţurile Andromedei, căci picioarere ei au amorţit de-atâta nemişcare şi, neputându-se ridica şi merge, ea se agăţă de el, trăgându-l în jos şi stingherindu-l. Dar el, Selden, avea putere pentru amândoi – slăbiciunea ei îi dăruise forţă. Nu aveau, vai, de trecut doar o apă ci o mlaştină puturoasă de prejudecăţi şi ticuri, miasma căreia îi sta încă în gâtlej. Dar lângă ea, va respira mai clar, va vedea mai clar – ea era în acelaşi timp trupul inert şi greu pe care-l căra, dar şi corabia care avea să-i poarte spre liman. Zâmbi vârtejului» de metafore cu care încerca să destrame influenţele ultimei ore. Era vrednic de dispreţ faptul că el, care ştia cum se formează judecata socială, să se simtă încă atât de supus el. Cum putea s-o ridice pe Lily pe-un prag de aer mai curat când propriul lui cap se-ndrepta spre oricine îi vorbea orice despre ea?

Sufocarea morală din salonul doamnei Fisher îi trezise o poftă teribilă de aer curat, la propriu, şi o porni cu paşi mari, deschizându-şi larg plămânii spre răceala nopţii. Colţ cu Fifth Avenue, se auzi strigat de Van Alstyne, care se oferi să-l însoţească.

„Te plimbi? Exact ce trebuie ca să-ţi iasă fumul din tine. Acu, că s-au apucat şi femeile de fumat, trăim într-o baie de nicotină. Ar fi interesant să se studieze efectul ţigărilor asupra relaţiilor dintre sexe. Fumul este un solvent aproape la fel de puternic ca şi divorţul – ambele tind să ascundă moralitatea”.

Nimic nu putea rima mai prost cu starea lui Selden decât aforismele de după-cină ale lui Van Alstyne, dar atâta vreme cât acesta rămânea în generalităţi, nervii ascultătorului rămâneau sub control. Din fericire, Van Alstyne se mândrea cu capacitatea lui de a sintetiza aspectele sociale şi-n faţa lui Selden abia aştepta să arate ce poate. Doamna Fischer locuia pe o stradă estică, lângă

Parc. şi cum cei doi bărbaţi păşeau pe Fifth Avenue, arhitectura amestecată a străzii îi furniză lui Van Alstyne un alt comentariu.

„Casa aceea a lui Greiner, de pildă – o treaptă tipică din scara socială! Omul care a construit-o venea dintr-un milieu în care toate felurile de mâncare se pun pe masă deodată. Faţada este un prânz arhitectural perfect; clacă ar fi omis vreun stil, probabil că prietenii lui ar fi considerat că au dat banii degeaba. Pentru Rosedale însă, nu-i o afacere proastă – atrage atenţia şi-l dă gata pe turistul din vest. Încetul cu încetul o să iasă din stadiul ăsta, şi va dori ceva pe lângă care să treacă plebea dar care să oprească pe cei puţini. Mai ales dacă se căsătoreşte cu inteligenta mea verişoară…”

Selden îi zvârli o întrebare: „Şi cea a Bry-ilor? Destul de ingenioasă, în felul ei, nu crezi?”

Se aflau chiar sub faţada albă, lată, sugerând abundenţa şi totuşi restrângerea, ca o corpolentă damă ingenios strânsă în corset.

„Asta-i stadiul următor – dorinţa de a arăta că ai trecut prin Europa, că ai un standard. Sunt convins că doamna Bry îşi consideră Casa o copie a Tmmon-ului; în America, orice casă din marmură cu mobilă aurită este luată drept o copie după Trianon. Şi totuşi, ce inteligent a fost arhitectul care a făcut-o – cum şi-a mai cunoscut clienta! Toată personalitatea doamnei Bry e prinsă în aceste linii. Iar pentru Trenori, dacă-ţi aminteşti, a ales stilul corinthian – exuberant, dar cu tradiţie. Casa Trenor este unul din cele mai bune lucruri care au ieşit din mâna lui – nicidecum ca o sală de bal întoarsă pe dos, ca o mănăiră. j\m auzit că doamna Trenor vrea să-şi construiască a noua sală de petreceri şi că, neînţelegându-se cu Gus în privinţa asta, nu se mai mişcă de la Bellomont. Probabil c-o roade sala Bry-ilor – poţi fi sigur că-i ştie dimensiunile şi

calităţile de parcă ar fi fost acolo az noapte cu un metru la ea. Cine zicea că e-n oraş, à-propos? Băiatul ăla, Farish? Nu este, ştiu eu sigur; doamna Stepney avea dreptate, uite, şi casa e în întuneric probabil că Gus stă în camerele din spate”.

Se oprise vis-à-vis de Trenori, silindu-l şi pe Selden să stea. Casa se zărea vag prin întuneric, pustie şi neprietenoasă; o geană de lumină, doar, deasupra uşii principale, arăta că e vremelnic locuită de cineva, totuşi.

„Au cumpărat casa din spate, ceea ce le aduce vreo 45 m la stradă de-acolo. Vor să facă o sală de bal, cu o galerie care s-o lege de casa asta, cu cameră de biliard şi toate celelalte la etaj. Le-am sugerat să schimbe intrarea şi să plaseze salonul cu faţa la Fifth Avenue – vezi tu, uşa din faţă corespunde cu ferestrele…”

Bastonul pe care Van Alstyne îl agita spre a-şi subil mă observaţiile se opri în aer când stăpânul său exclamă fără veste „Hopaa!”; uşa se deschise şi în prag apărură, în lumina holului, două siluete. Tot în acel moment o birjă se opri lângă bordură şi una din umbre pluti uşor spre ea, învăluită în mătăsuri de scară; în vreme ce cealaltă, neagră şi mătăhăloasă, nu se mişcă din conturul pe care şi-l tăiase în lumină.

O secundă interminabilă niciunul din cei doi spectatori nepoftiţi nu făcură niciun gest, nu deschiseră gura; apoi uşase-nchise, roţile birjei se puseră în mişcare şi cu ele întreaga scenă, ca-ntr-o învârtire de stereopticon.

Van Alstyne lăsă să-i cadă monoclul şi fluieră uşor.

„A-hem… rămâne între noi, a, Selden? E o problemă de familie şi ştiu că pot conta pe tine… aparenţele înşală şi Fifth Avenue e-aşa de prost luminat…”

„Noapte bună”, zise Selden, întorcându-se brusc pe călcâie şi luând-o pe străduţa laterală, fără să vadă mâna întinsă a celuilalt.

Singură cu amintirea sărutului lui Selden, Gerty încerca să-şi adune gândurile. O mai sărutase şi altă dată, ar nu cu altă femeie pe buze. S-o fi cruţat şi s-ar fi înecat liniştită, binecuvântând valul negru ce ar fi împins-o la fund. Dar de-acum valul era străpuns de-o rază de soare şi să te-neci în zori era mai grav decât la apusul soarelui. Gerty îşi feri faţa de lumină, dar ea îi găsi crăpăturile din zidul sufletului şi pătrunse prin ele, victorioasă. Ce mulţumită fusese, ce simplă şi îndestulătoare îi păruse viaţa – de ce venise el să o tulbure cu speranţe cum nu mai nutrise? Şi tocmai Lily – cea mai bună prietenă a ei! Ca orice femeie, acuza tot o femeie. Poate că dacă nu era Lily, visurile ei s-ar fi transformat în realitate. Selden o plăcuse dintotdeauna – înţelesese şi ajutase modesta independenţă a vieţii ei. El, care era vestit pentru felul în care cântărea orice lucru cu maxim de rafinament, n-o criticase niciodată şi vorbise frumos de ea, chiar dacă fără laude exagerate – la rândul ei, nu se speriase niciodată de inteligenţa lui, pentru că-l simţea apropiat. Şi-acum era azvârlită deoparte, şi de cine dacă nu de mâna lui Lily! Lily, a cărei cauză o pledase chiar ea! Câtă ironie amară în această situaţie! îl ştia pe Selden, şi-şi dădea seama că numai credinţa ei nestrămutată în Lily destrămase orice şovăială din sufletul lui. Îşi mai amintea cum vorbise Lily de el – se re-văzu punându-i pe cei doi la un loc, ajutându-i să se cunoască. Dinspre partea lui Selden, nu-ncăprea nicio îndoială că o rănise în deplină inconştienţă; n-avea de unde să-i ghicească secretul caraghios, dar Lily... ştia cu siguranţă! Unde s-a pomenit să n-o ghicească. În astfel de situaţii, o femeie pe alta? Şi, dacă ştia, atunci o prădase de un prieten în mod deliberat şi mai ales ca un capriciu de putere, căci, chiar şi-n accesul ei de furioasă gelozie. Gerty nu-şi putea închipui că Lily ar putea dori să ajungă soţia lui Selden. O fi fost Lily incapabilă să se căsătorească pentru

bani, dar era la fel de incapabilă să trăiască fără ei, şi informaţiile pe care Selden le culegea de zor, asupra micilor economii domestice, i-l arăta lui Gerty la fel de tragic prostit ca şi dânsa.

Rămase multă vreme în sufragerie; jăraticul din vatră se acoperea încet cu foiţe reci, cenuşii; fără ajutorul lui lampa arunca o lumină anemică. Chiar sub ea se afla poza lui Lily Bart, privind cu nesfârşită superioritate lucrurile de gust îndoielnic, mobila înghesuită din cămeruţă. Ar fi putut Selden să şi-o reprezinte într-un astfel de interior? Gerty simţi sărăcia şi lipsa de valoare a celor ce-o înconjurau, căci încerca să-şi privească viaţa cu ochiul lui Lily. Şi îi reveni în minte cruzimea judecăţilor emise de Liiy în diferite ocazii. Îşi îmbrăcase idolul în haine de ea cusute. Când simţea Lily cu adevărat ceva, când îi fusese milă, când înţelesese ea cu adevărat? Ea nu voia decât noi experienţe – ca un maniac cu un vast laborator la dispoziţie.

Ceasul cu cadran roz bătu trecerea încă unei ore şi Gerty tresări şi sări în picioare. Avea o întâlnire devreme a doua zi dimineaţă, cu un posibil filantrop care vizita cartierul de est. Stinse lampa, acoperi focul cu cenuşă şi plecă în dormitor să se dezbrace. În oglinjoara de deasupra noptierei îşi zări faţa reflectată pe umbrele camerei şi lacrimile înceţoşară imaginea. Ce drept avea să nutrească speranţele celor frumoase? Un chip urât merita o soartă urâtă. Plângea încet, dezbrăcându-se, aşezându-şi hainele cu obişnuita precizie, aranjând totul în ordine pentru a doua zi când vechea viaţă trebuia luată de la capăt ca şi cum nimic nu i-ar fi spart monotonia. Servitoarea ei venea abia la 8 dimineaţa, aşa că-şi prepară singură micul dejun şi aşeză tava lângă pat. Apoi încuie uşa apartamentului, stinse lumina şi se-ntinse pe pat. Dar somnul nu se-atingea de ea şi, monstru fără cap şi coadă

adus de forţele rele ale întunericului, în faţă îi apăru ura pentru Lily Bart. Raţiunea, bunul-simţ, renunţarea, toate forjele sănătoase ale zilei erau copleşite de lupta disperată pentru auto-conservare. Voia fericirea – o voia la tei de amarnic şi fără scrupule ca şi Lily, dar ară atuurile acesteia. Şi conştientă de neputinţă, ea zăcea tremurând şi-şi ura prietena.

Soneria de-afară îi izbi tălpile de podea. Aprinse o lumină şi stătu, speriată, ascultând. Câteva secunde inima îi înnebunise, apoi se simţi revenind la realitate amintindu-şi că astfel de vizite nocturne nu erau chiar «atât de rare în munca ei de caritate. Se aruncă în halat şi. deschizând uşa, se trezi cu făptura luminoasă a lui Lily Bart în faţă.

Sub impulsul momentului, primul gând fu de a bate în retragere, de parcă prezenţa lui Lily ar fi deconspirat brusc nenorocirea ei. Apoi se auzi strigată, de-un glas de pe marginea unei cascade de plâns şi zări chipul prietenei sale şi se simţi prinsă în braţe şi apăsată de corpul celeilalte.

„Lily, ce s-a întâmplat?” exclamă.

Domnişoara Bart se desprinse de ea şi rămase respirând întretăiat, ca o fiinţă tocmai scăpată de-un urmăritor.

„Mi-era atât de frig… nu puteam merge acasă. Ai un foc aprins?”

Instinctul de compasiune din Gerty, trezit din rapidul apel al rutinei, topi şi ultimele urme de reţinere. Lily era pur şi simplu un om care avea nevoie de ajutor – din ce motiv, nu exista timp de cântărit – compasiunea disciplinată din Gerty opri pe buzele ei orice întrebare şi-o făcu să-şi tragă uşurel prietena în sufragerie şi s-o aşeze lângă vatră. „Focu-i abia spuzit, îndată o să ardă iar”. Îngenunche şi, de sub mâinile ei iuţi, izbucni, într-adevăr, flacăra. Îi lumină straniu ochii încă grei de lacrimi şi izbi în

ruina feţei lui Lily. Fetele se priviră în tăcere; apoi Lily repetă: „Nu puteam merge acasă”.

„Nu-nu, draga mea, ai venit aici. Ţi-e frig şi eşti obosită… stai liniştită şi eu o să-ţi fac un ceai”.

Fără să-şi dea seama, Gerty folosea nota de alinare a vocii ei profesionale – orice sentiment personal devenea soldatul carităţii şi ştia din experienţă că mai întâi trebuie să opreşti hemoragia şi abia apoi să umbli la rană.

Lily sta nemişcată, aplecată spre foc; zdrăngănitul de ceşti clin spatele ei o liniştea aşa cum zgomote familiare închid, ochii unui copil pe care liniştea l-a ţinut treaz. Dar când Gerty îi întinse ceaiul, *” îl împinse în lături şi se uită cu ochi rătăciţi prin cameră.

„Am venit aici pentru că nu puteam suporta să stau singură”, zise ea.

Gerty puse jos ceaşca şi îngenunche lângă ea.

„Lily! S-a întâmplat ceva – poţi să-mi spui ce?”

„Nu puteam suporta să stau trează, în camera mea, până dimineaţă. Urăsc camera mea de la mătuşa Julia… aşa c-am venit aici…”

p, odată se mişcă, ieşi din apatie şi se agăţă de Gerti, cuprinsă din nou de frică.

Oh, Gerty, furiile… ştii tu cum se aud aripile lor… când eşti singură, noaptea, pe întuneric? Dar n-ai cum să stâi. ce să-ţi facă ţie întunericul insuportabil…”

Cuvintele îi amintiră lui Gerty de ultimele ore ţi un murmur batjocoritor, stins, îi scăpă de pe buze; dar Lily era prea prinsă de propria-i nenorocire ca să mai perceapă şi altceva.

Mă laşi să stau? Aşa nu-mi pasă cât de departe e ziua… E târziu? Noaptea-i pe sfârşite? Este îngrozitor să n-ai somn – toate lucrurile vin lângă pat şi te privesc fix…”

Domnişoara Farish îi prinse mâinile agitate. „Lily, uită-te la mine! S-a întâmplat ceva – un accident? Te-a

speriat ceva, ce? Spune-mi dacă poţi – un cuvânt, două – ca să te pot ajuta”. Lily scutură din cap. „Nu-s speriată, nu ăsta-i cuvântul. Îţi poţi imagina cum ar fi să te priveşti într-o dimineaţă în oglindă şi dai cu ochii de-o desfigurare – o schimbare hidoasă care s-a-ntipărit pe chipul tău în timp ce dormeai? Ei bine, aşa mă văd ei ţ acum – nu suport să mă văd în propriile mele gânduri… nu suport urî tul, ştii… Întotdeauna am avut repulsie pentru el… dar ţie nu-ţi pot explica… n-ai cum să înţelegi”.

Ridică ochii şi dădu de ceas.

„Ce lungă e noaptea! Şi sunt sigură că mâine n-o să pot dormi. Mi-a zis cineva că tata avea insomnii şi se gândea la lucruri îngrozitoare. Şi el nu era rău, doar fără noroc – acum înţeleg cum trebuie să fi suferit, singur cu gândurile lui! Dar eu sunt rea… o fată rea… toate gândurile mele sunt rele… Întotdeauna n-am fost înconjurată decât de oameni răi. Să fie asta o scuză? Am crezut că-mi pot conduce singură viaţa – am fost mândră… mândră! dar acum sunt ca ei…”

O-necară hohote de plâns şi o-ndoiră ca pe un copac furtuna uscată.

Gerty îngenunche lângă ea aşteptând, cu răbdarea cu care o învăţase experienţa, ca această revărsare de durere să de-zăgăzuiască alte mărturisiri. Se gândise mai întâi la vreun şoc fizic, vreun incident al străzii primejdioase, de vreme ce Lily se-ntorcea probabil de la Carry Fisher; dar îşi dădu seama acum că era altceva la mijloc poate mai grav, şi gândul acesta o tulbură şi mai mult.

Lily se mai potoli şi-şi ridică fruntea.

„Cunoşti fete pierdute prin mahalalele tale. Spune-mi, îşi mai revin vreodată? Să uite şi să redevină ce-au fost?

„Lily, nu trebuie să vorbeşti aşa – delirezi”.

„Ori s-afundă tot mai mult? Aşa-i întotdeauna. Nu te

mai poţi întoarce. Propria ta fiinţă te respinge, te-ncale afară”.

Se ridică, întinzându-şi braţele ca şi cum ar fi fost doborâtă de oboseală fizică. „Du-te la culcare, draga mea! Lucrezi din greu şi te scoli devreme. Eu o să rămân aici lângă foc, lasă numai lampa şi nu-ncuia uşa. Nu vreau decât să te ştiu lângă mine”. îşi pusese mâinile pe umerii lui Gerty zâmbindu-i ca un soare care se ridică deasupra unei mări pe faţa căreia plutesc urmele oribile ale unui naufragiu. „Nu te pot lăsa aici, Lily. Vino şi te-ntinde pe pat. Ţi-s mâinile îngheţate, trebuie să te dezbraci şi să te-ncălzeşti”. Gerty se opri la un gând neaşteptat: „Dar doamna Peniston? E trecut de miezul nopţii, ce-o să-şi închipuie?”

„S-a culcat. Am o cheie. Nu contează – acolo nu mă pot întoarce”.

„Nici nu-i nevoie, ai să stai aici. Dar trebuie să-mi spui unde ai fost. Ascultă Lily, asta îţi poate face bine Apucă din nou mâinile domnişoarei Bart, apăsându-le de-ale ei. „Încearcă să-mi spui, asta o să-ţi mai limpezească sărmanul tău cap. Ascultă – cinai la Carry Fisher!” Gerty se opri şi adăugă, într-o izbucnire eroică: „Lawrence Selden a plecat de-aici ca să te caute”.

La aceste cuvinte, durerea împietrită de pe faţa lui Lily se topi în disperarea deschisă a unui copil. Buzele îi tremurară şi-n ochii măriţi luciră lacrimi.

„A plecat să mă caute? Şi nu l-am întâlnit! Oh, Gerty, a încercat să mă ajute. Mi-a spus… m-a prevenit cu mult în urmă… a prevăzut că o să ajung să mă urăsc pe mine însămi!”

Numele, observă Gerty cu o strângere de inimă, declanşase resorturile auto-compătimirii în pieptul uscat al prietenei sale şi, lacrimă după lacrimă, Lily îşi vărsă tot mărul. Se lăsase într-o parte în fotoliul cel mare, cu canul

tt T-opat în acelaşi loc unde şi-l îngropase nu demuit Selden atât de frumoasă în uitarea de sine, încât Gerty începu să înţeleagă inevitabilitatea înfrângerii ei. Ah, nu era nevoie ca Lily să vrea, deliberat, să-i răpească Speranţa! Era de-ajuns să priveşti frumuseţea aceea cuceritoare ca să-ţi dai seama de forţa ei naturală, să fii nevoit să admiţi că iubirea şi forţa vieţii formau apanajul celor ca Lily, aşa cum renunţarea şi servitutea formali soarta celor lipsiţi se primele. Şi dacă iubirea din pieptul lui Selden părea o necesitate fatală, efectul pe care simpla rostire a numelui lui îl produsese sfâşie convingerile recente ale lui Gerty ca şi cum i-ar fi sfâşiat propria inimă. Bărbaţii trec prin astfel de pasiuni supraomeneşti şi le supravieţuiesc – pentru ei, ele sunt testul care îi admite în tărâmul bucuriilor omeneşti. Ce bucuroasă ar fi fost Gerty să-şi vindece rănile şi să primească iar darul vieţii! Dar autotrădarea lui Lily îi luă şi ultima speranţă. Fecioara de pe ţărm este neajutorată în lupta cu sirena pentru acelaşi iubit – şi când se-ncumetă, aceste victime predestinate sunt aduse de valuri, moarte, la mal.

Lily sări în picioare şi-i prinse umerii ca-ntr-o menghină, „Gerty, tu-l cunoşti… Îl înţelegi… spune-mi… Dacă m-aş duce la el şi i-aş spune tot… dac-aş spune „Sunt rea din cap până-n picioare… vreau să fiu admirată, vreau distracţii, aventură, bani…”, da, bani! Asta-i ruşinea mea, Gerty… toată lumea mi-o cunoaşte, toată lumea mi-o scoate pe ochi… mai ales bărbaţii… Dacă i-aş spune tot., absolut tot… i-aş spune fără-nconjur „Am căzut mai jos decât cei mai decăzuţi oameni, pentru că eu am luat e iau ei, dar n-am plătit cum plătesc ei”… oh, Gerty, tu-l cunoşti, poţi vorbi în numele lui – dacă i-aş spune totul, m-ar urî? Sau i s-ar face milă de mine şi m-ar înţelege şi m-ar salva de propria-mi ură pentru mine însămi?”

Gerty nu zicea nimic. Ştia că venise clipa examenului

suprem şi biata ei inimă se opunea cu fiecare bătaie destinului crud. Aşa cum un râu cu ape-nvolburate apare în lumina unui fulger curgând înnebunit la vale, tot aşa îşi văzu şi ea şansa la fericire alunecând pe lângă ea, luminată de fulgerul unei tentaţii. Ce-o oprea să spună „E-un bărbat ca toţi bărbaţii?” în definitiv nu putea şti ce gândeşte el! Dar asta ar fi fost ca şi cum şi-ar fi profanat propria iubire. Nu putea să şi-l reprezinte altfel decât în cea mai nobilă din lumini – trebuia să aibă pentru el tot atâta încredere, câtă dragoste.

„Da, îl cunosc; el o să te ajute”, zise ea; şi-n clipa următoare se simţi scăldată în lacrimile iubirii celeilalte.

Nu era decât un pat în micuţul apartament şi, după ce Gerty îi scosese cu mâna ei rochia şi o convinsese să bea din ceaiul cald, Lily se-ntinsese lângă ea. Stăteau pe întuneric şi Gerty se ţinea cât putea mai pe margine ca să n-o atingă. Ştiind că lui Lily îi displăcea să fie mângâiată, învăţase de multă vreme să-şi controleze manifestările de tandreţe faţă de prietena ei. Dar în noaptea aceasta fiecare fibră a corpului ei trăia groaza de a o atinge – era un chin s-o audă respirând, mişcându-se. Şi când Lily se-ntoarse cu faţa-n sus, o şuviţă din părul ei i-atinse obrazul, înmiresmată. Totul la ea respira căldură şi blândeţe şi mireasmă suavă – chiar şi lacrimile suferinţei pe faţa ei păreau boabele de apă rămase după o ploaie torenţială între petalele unui trandafir. Dar stând nemişcată, cu mâinile întinse pe lângă corp – efigie a nenorocului – simţi deodată că fiinţa de lângă ea hohotea de plâns, şi-ndată, mâna lui Lily o căută pe a ei, strângând-o aprig.

„Ia-mă-n braţe, Gerty, altfel încep să-mi vină-n minte…”, gemu ea; şi Gerty strecură linişor un braţ sub capul ei, sprijinindu-i-l cum face o mamă cu un copil agitat. În scobitura caldă Lily se linişti şi respiraţia ei se auzi tot mai puţin şi mai regulat. Încă o ţinea strâns pe Gerty ca pe

o zână bună, dar degetele ei se relaxară, capul i se cufundă mai adânc în scobitura cotului şi Gerty simţi că adormise.

15

CÂND se trezi, Lily era singură în pat şi-n cameră intrase lumina slabă a zilei de iarnă.

Se ridică în capul oaselor, ne-nţelegând unde se află; apoi îşi aminti şi-şi roti ochii prin cameră prinsă de un frison. În lumina pieziş reflectată de peretele din spate al unei clădiri învecinate, îşi văzu rochia de seară şi capa de operă zăcând grămadă pe-un fotoliu. Lucrurile foarte elegante, aruncate de-a valma, sunt la fel de neplăcute vederii ca şi rămăşiţele unui ospăţ, şi Lily se gintii că, a ast», camerista o scutise întotdeauna de asemenea pacoste. O durea tot corpul de oboseală şi-i\ urma adaptării la o jumătate de pat. Tot timpul cât durase agitatul ei somn fusese conştientă că n-are unde să se invârtească după vrere şi efortul continuu de a nu se mişca o făcea să se simtă ca după o noapte petrecută în tren.

Aşadar, mai întâi simţi această lipsă fizică de confort; dar imediat se făcu simţită, sub ea, o stare corespunzătoare de nepotrivire mentală, o prelungire a groazei încă şi mai insuportabilă. Gândul că va trebui să se trezească în fiecare dimineaţă cu această apăsare pe suflet îi puse din nou în mişcare rotiţele obosite ale minţii. Trebuia să găsească o cale de a ieşi din mlaştina în care intrase – nu atât scrupulele cât această groază matinală, o făcu să se-nhame iar la acţiune. Dar era nespus de obosită; stabilirea de conexiuni era obositoare. Se lăsă pe spate, privind cămeruţa aceea ca un hol, şi greaţa fizică îi reveni. Clădirile înalte ce se vedeau pe fereastră nu dădeau nici cea mai mică sugestie de prospeţime aerului de-afară, nişte, ţevi murdare începură să cânte şi prin crăpăturile uşii începură să vină miresme de bucătărie.

Uşa se deschise şi apăru Gerty gata îmbrăcată, ba şi

cu pălăria pe cap, aducând o ceaşcă de ceai. În lumina neprietenoasă a dimineţii de iarnă, faţa ei era pământie şi umflată, deloc însufleţită de părul tern.

Aruncă o privire sfioasă spre Lily, întrebând-o cum se simte; Lily răspunse pe aceeaşi notă încurcată şi se sculă să-şi bea ceaiul.

„Cred că am cam clacat azi-noapte; în trăsură am» înţit că fac o criză de nervi”, zise ea, puţin înviorată de ceaiul cald.

„Nu te simţeai bine; mă bucur tare mult c-ai venit aici”, replică Gerty.

„Dar cum mă mai întorc acasă? Şi mătuşa Julia…?”

„Ştie. I-am telefonat de-ndată ce s-a luminat şi fata ţi-a adus lucrurile. Dar nu vrei să iei ceva în gură? Am făcut omleta cu rama mea”.

Lily nu putea mânca; dar ceaiul îi furniză atâta putere, încât să se ridice şi să se-mbrace, sub privirea cercetătoare a cameristei. Fu o uşurare pentru ea când Gerty trebui să plece – se sărutară fără urmă din emoţia de cu seară.

Pe doamna Peniston o găsi extrem de agitată. Trimisese după Grace Stepney şi lua doctorii pentru inimă. Lily ţinu piept furtunii de întrebări pe cât se pricepu, zi când că o apucase un fel de leşin pea când se-ntorcea de la Carry Fisher; că, temându-se că nu va avea putere să ajungă acasă, se oprise la domnişoara Farish; dar că o noapte de odihnă o repusese pe picioare şi că nu-i trebuia niciun doctor.

Asta era o uşurare pentru doamna Peniston, care putea să se dedice propriilor simptome, Lily fiind sfătuită să insargă să se întindă puţin – panaceul mătuşii pentru orice necaz, fizic ori moral.

Singură în camera ei, Lily se trezi iarăşi confruntată nemilos cu realitatea ultimelor evenimente. Bineînţeles

însă că viziunile spasmodice ale nopţii fuseseră înlocuite cu nişte versiuni mai calme. Furiile întraripate se numeau acum femei bârfitoare care o hăcuiau, sorbindu-şi ceaiul, în vizită. Dar temerile ei erau şi mai urâte, acum că nu mai pluteau în ceaţă; şi-n plus, acum trebuia să acţioneze, se terminase cu crizele. Pentru prima oară făcu un efort de a calcula cât îi datora lui Trenor; şi rezultatul: 9.000 de dolari. Fragilul pretext în baza căruia fuseseră oferiţi şi primiţi fu mistuit de flacăra ruşinii – ştia că niciun bănuţ nu era al ei şi că, pentru a-şi recăpăta respectu' pentru sine, trebuia să plătească întreaga sumă. Gândul era paralizant. Realiza, pentru prima oară, că demnitatea unei femei poate costa mai mult decât trăsura la scară; şi faptul că un atribut moral era dependent de dolari şi cenţi, transforma lumea într-un lucru mult mai sordid decât o crezuse vreodată a fi.

După prânz, când scăpă în fine de ochii lacomi ai lui Grace Stepney, o rugă pe mătuşa ei să-i acorde câteva minute. Urcară în sufrageria de sus şi doamna Peniston se aşeză în fotoliul învelit în satin negru, cu bumbi aurii, lângă o măsuţă sculptată pe care se afla o cutie din bronz, cu o Beatrice Cenci în miniatură pe capac. Pentru toate astea Lily simţea aceeaşi ură pe care o simte puşcăriaşul faţă de ornamentele sălii de judecată. Aici îi asculta mătuşa, rar când o făcea, destăinuirile, şi Beatrice cea cu turban şi ochi roz se asocia în mintea lui Lily cu treptata distiţie a zâmbetului de pe buzele doamnei Peniston. Groaza acestei femei de orice scene îi conferea o inexorabilitate pe care n-ar fi putut-o produce nici cel mai tare caracter, din moment ce era independentă de orice idee de rău ori bine; ştiind asta, rareori Lily risca s-o atace. Şi-acum, mai puţin ca oricând; dar în zadar căutase vreo altă portiţă de scăpare din situaţia intolerabilă în care se afla.

Doamna Peniston o examină cu un ochi critic: Nu-mi place cum arăţi, Lily – goana asta neîntreruptă începe să-şi spună cuvântul”.

Domnişoara Bart văzu ocazia:

„Nu cred că-i vorba de asta, mătuşă Julia; am avut necazuri”.

„Aha”, zise doamna Peniston, închizându-şi gura precum un portmoneu în nasul unui cerşetor.

„Îmi pare rău că trebuie să te plictisesc cu ele”, continuă Lily „dar semileşinul meu de-aseară s-a datorat şi gândurilor, grijilor…”

„Aş zice că bucătăreasa lui Carry Fisher le explică îndestul. Are femeia care era cu Maria Melson în 1891 – primăvara în care am fost la Aix – şi mi-amintesc c-arm cinat acolo cu două zile înainte de plecare şi că am fost convinsă că nu frecase alămurile ca lumea”.

„Nu cred c-am mâncat mult; nu pot mânca şi nici dormi”. Lily se opri şi apoi zise, fără veste: „Adevărul este mătuşă Julia, că sunt datoare nişte bani”.

Faţa doamnei Peniston se umbri perceptibil, şi totuşi nu exprima uimirea la care se aşteptase nepoata ei. Nu zicea nimic şi Lily trebui să continue – „Am fost necugetată…”

„Cred şi eu c-ai fost, la extrem”, o întrerupse doamna Peniston. „Nu pot să pricep cum cineva cu venitul tău şi ferit de cheltuieli… ca să nu mai vorbim de darurile frumuşele pe care ţi le-am făcut întotdeauna…”

„A, în privinţa asta, ai fost cât se poate de generoasă, mătuşă Julia; n-o să-ţi uit niciodată bunătatea. Dar poate că nu-ţi dai prea bine seama la ce cheltuieli trebuie să facă faţă o fată în ziua de azi…”

„Nu-mi dau seama la ce cheltuieli trebuie tu să faci faţă, afară de haine şi tren. Vreau să fii îmbrăcată ca lumea; dar am plătit nota de la Celeste pentru octombrie”.

Lily ezită; niciodată nu fusese mai enervantă memoria implacabilă a mătuşii ei”. Ai fost cât se poate de bună; numai că a trebuit să-mi mai fac câte unele de-atunci…”

„Ce-i aceea, „câte unele?” Haine? Cât ai cheltuit? Ia să văd nota, bag mina-n foc că eşti înşelată de croitoreasa aia”.

„A nu, nu cred, hainele s-au făcut aşa de-ngrozitor de scumpe; şi de câte n-ai nevoie, ba-n vizitele la ţară, ba la golf, la patinaj; ba la club la Tuxedo…”

„Să văd nota”, repetă doamna Peniston.

Lily ezită iar. Mai întâi că M-me Celeste nu o trimisese încă, şi-apoi suma reprezenta doar o părticică din ce avea Lily nevoie.

„Nu mi-a trimis nota pentru lucrurile de iarnă, dar ştiu eu că-i vorba de mulţi bani; şi ar mai fi câteva chestiuni; am fost neglijentă şi imprudentă… mă şi tem să mă gândesc cât datorez…”

Încercă o mină îngrijorată, în speranţa vană că, poate, ceea ce mişca atât de mult sexul opus, nu a fi chiar fără efect aici. Dar singurul efect fu că doamna Peniston se trase înapoi, cu suspiciune.

„Zău, Lily, eşti destul de mare să-ţi porţi singură de grijă şi, după ce m-ai speriat de moarte azi-noapte, ai fi putut cel puţin să alegi un moment mai bun pentru astfel de chestiuni”. Doamna Peniston se uită la ceas şi înghiţi o tabletă.

„Dacă-i datorezi lui Celeste încă o mie, poate să-mi trimită mie nota”, adăugă ea, c-un fel de eroism menit să pună capăt discuţiei.

„Îmi pare tare rău, mătuşă Julia; tare rău să te supăr tocmai acum; dar zău nu am de ales… trebuia să fi vorbit mai demult… sunt datoare mult, mult mai mult decât! O (O de dolari…”

„Mult mai mult? Atunci două? Te-a prădat ca la drumul mare!”

„Ţi-am spus că nu-i vorba de Celeste. Am… există alte note… mai presante…”

„Pentru numele domnului, ce puteai să cumperi? Bijuterii? Se vede treaba că ţi-ai ieşit din minţi”, remarcă doamna Peniston, cu asprime, „Dar dacă ai făcut datorii, trebuie să suferi consecinţele şi să pui deoparte venitul lunar până ce-ţi vei fi plătit datoriile. Dacă stai binişor aici până la primăvară, în loc să dai ocol ţării, nu cheltuieşti absolut nimic şi cu siguranţă în patru sau cinci luni ai terminat cu celelalte datorii, dacă-ţi rezolv cu croitoreasa acum”.

Lily amuţi iarăşi. Ştia că nu poate spera să scoată nici măcar o mie de dolari de la doamna Peniston invocând doar nota de la Celeste – ar fi luat-o ea şi ar fi plătit-o, fără să-i dea un ban lui Lily. Şi totuşi, trebuia să facă rost de bani până în seară!

„Datoriile de care vorbesc sunt… de altă natură… nu-i vorba de nişte note de plată”, începu ea, confuz; dar privirea doamnei Peniston mai că-i tăie cheful să continue. Oare bănuia ceva? Ideea o precipită:

„Adevărul este că am jucat foarte mult cărţi, bridge; toate femeile joacă; şi fetele… se poartă azi. Câteodată am câştigat… am câştigat chiar sume mari… dar în ultima vreme n-am mai avut noroc… şi bineînţeles că astfel de datorii nu se pot plăti cu ţârâita…”

Se opri – faţa doamnei Peniston împietrea în ascultare., „Cărţi… ai jucat cărţi pe bani? E adevărat, aşadar – când mi s-a spus, n-am vrut să cred. Nu te întreb dacă şi celelalte grozăvii care mi s-au spus sunt adevărate; am auzit destul pentru starea în care mă aflu. Când mă gândesc la exemplul bun pe care ţi l-a oferit casa asta! Dar bănuiesc că de vină-i creşterea ne-americană care ţi s-a

dat, nu puteai şti niciodată ce prietene avea maică-ta. Şi duminicile ei erau un scandal, ce mai, ştiu prea bine”. Doamna Peniston se-ntoarse brusc spre Lily: „Duminica joci cărţi?”

Lily roşi la amintirea anumitor duminici ploioase! a Bellomont ori la familia Dorset.

„Eşti dură cu mine, mătuşă Julia. Niciodată n-am jucat din viciu, dar ca fată nu vrei să fii considerată „Încuiată* Şi superioară şi aşa te-apuci să-i imiţi pe ceilalţi; ori celelalte, mai curând. Mi-am primit însă lecţia, îngrozitoare, şi dacă mă ajuţi de data asta, promit…”

Doamna Peniston ridică mâna, inchizitorial: „Nu trebuie să promiţi nimic – nu-i nevoie. Când ţi-am oferit un cămin nu m-am angajat să-ţi plătesc datoriile la jocurile de noroc”.

„Mătuşă Julia! Doar nu vrei să spui că n-o să mă ajuţi 9”.

„În orice caz n-o să fac nimic ce-ar putea da impresia că îţi aprob purtarea. Dacă ai datorii la croitoreasă, cu ea rezolv eu – mai mult de atât nu-mi recunosc nicio obligaţie să-ţi plătesc nebuniile.”»

Palidă şi tremurând toată, Lily se ridică de pe fotoliu. Mândria o răvăşi şi-şi ceru dreptul la exprimare, în schimb strigătul ce-i ieşi de pe buze era unul de umilinţă: „Mătuşă Julia, n-o să mai pot da ochii cu lumea… Eu…” Dar mai mult de-atât nu putu vorbi. Dacă mătuşa ei primise atât de nepăsătoare povestea cu datoriile la cărţi, cum putea să primească îngrozitorul adevăr?

„Eu consider că deja nu mai poţi, Lily, mai curând din cauza comportării tale decât a rezultatelor ei. Zici că prietenii te-au convins să joci cărţi cu ei; ei bine, să le fie şi lor învăţătură de minte. Probabil că ei îşi pot permite să piardă ceva bani – şi-n ritmul ăsta, n-am de gând să-i risipesc pe-ai mei ca să aibă ei ce cheltui. Şi acum te rog

să mă laşi – scena asta a fost extrem de dureroasă şi am şi eu o sănătate şubredă, numai eu ştiu! Coboară storurile, te rog; şi spune-i lui Jennings că nu primesc pe nimeni azi afară de Grace Stepney”.

Lily se duse în camera ei şi încuie uşa. Tremura de mânie – aripile furiilor îi zbăteau în auz. Se plimbă încolo şi-ncoace prin cameră, la întâmplare, păşind în ritmul gândurilor. Ultima portiţă de scăpare era închisă – se simţi prizoniera dezonoarei sale…

Deodată paşii ei precipitaţi o aduseră în faţa ceasului de pe poliţa căminului. Arăta trei şi jumătate şi-şi aminti că Selden trebuia s-o viziteze la patru. Intenţionase să-l amâne cumva, dar acum inima îi tresăltă de bucurie la gândul de a-l vedea. Nu prea oare salvare în iubirea lui? Azi-noapte, stând lângă Gerty, se gândise la vizita lui şi la mângâierea de-a putea plânge pe umărul lui. Fireşte, era sigură că până ce va veni clipa aceea, problemele ei se vor fi rezolvat – nu se-ndoise cu adevărat niciun moment că doamna Peniston nu o va ajuta. Şi simţise, chiar şi-n apogeul furtunii de cu seară, că dragostea lui Selden nu-i era limanul; dar ce binecuvân tare să o adăpostească puţin, atâta cât să prindă puteri noi.

Dar acum dragostea lui era singura ei speranţă şi, stând singură în nenorocirea ei, gândul să i se destăinuiască o tenta cum trebuie să tenteze apa pe sinucigaş. Saltul era mai greu – dar apoi, ce uşurare! îşi aminti de vorbele lui Gerty: „Îl cunosc, el o să te ajute”; şi mintea i se agăţă de ele aşa cum ologul se agaţă de relicva cu puteri tămăduitoare. Oh, de-ar înţelege-o el cu adevărat, de-ar ajuta-o să-şi adune viaţa risipită, şi anume într-o astfel de formă care să nu mai amintească cu nimic de trecut! El o făcuse întotdeauna să simtă că merita lucruri mai bune şi niciodată nu avusese atâta nevoie de o astfel de mângâiere. Iarăşi şi iarăşi, o-nnebunea gândul că

ar putea pierde dragostea lui în urma confesiunii făcute – or ea de dragoste avea nevoie, de strălucirea globului ei, pe care să se prindă fragmentele propriei încrederi în sine. Vorbele lui Gerty îi dădeau nădejde şi se agăţă de ele cu disperare. Era convinsă că Gerty cunoaşte sentimentele lui Selden pentru ea, şi nu-i trecuse nicicând prin minte că viziunea lui Gerty asupra lui putea fi colorată de o pasiune încă şi mai mistuitoare decât a ei.

Ora patru o găsi în salon – era sigură că Selden va fi punctual. Dar ora trecu cum veni, într-o translaţie febrilă, măsurată de bătăile ei de inimă. Avu timp să-şi treacă din nou în revistă starea jalnică şi din nou să zigzagheze între dorinţa de a i se confesa lui Selden şi groaza că-i va distruge iluziile. Dar cu trecerea minutelor, spori şi nevoia de a se abandona înţelegerii lui – singură nu putea suporta tot ce i se întâmplase. Poate că va exista un moment de criză, de pericol, dar nu se putea încrede în farmecul ei pentru a păşi peste el, pe malulfăgăduinţei?

Dar timpul trecea şi Selden întârzia să apară. Fără îndoială că fusese reţinut, sau citise greşit biletul ei mâzgălit în grabă, luând pe 4 drept 5. Soneria de la intrare, chiar când îşi spunea toate astea, îi confirmă supoziţia şi se hotărî ca pe viitor să scrie mult mai citeţ. Zgomotul de paşi pe scări şi vocea valetului care îi preceda îi pompară energie nouă în vine. Se simţi iarăşi maestra alertă de situaţiilimită şi, amintindu-şi de influenţa pe care-o avea asupra lui Selden, încrederea îi reveni brusc, în bloc. Dar când uşa se deschise, se pomeni că-năuntru păşeşte Rosedale.

Iritarea faţă de-o soartă senilă şi mai ales faţă de propria-i neglijenţă de a anunţa dinainte că nu primeşte pe nimeni afară de Selden, o arse ca un fier înroşit, dar se controla şi îl întâmpină pe Rosedale cu zâmbetul pe buze. Era desigur neplăcut că Selden îl va găsi tocmai pe

Rosedale acolo, dar Lily era meşteră în arta de a se descotorosi de orice companie indezirabilă şi faţă cu energia cu care se înarmase, acesta era o cantitate neglijabilă.

Dar după câteva minute de conversaţie, viziunea lui asupra structurii momentului se detaşă cu claritate. Ea abordase petrecerea de la Bry-i, ca pe un subiect la-ndemână şi impersonal, bun de exploatat exact până ce se va fi arătat Selden, dar domnul Rosedale, postat cu nădejde lângă măsuţa de ceai, cu mâinile în buzunare şi picioarele niţeluş prea liber întinse, dădu pe loc subiectului o turnură personală.

„Da, n-a fost rău… da-da – Welly Bry şi-a pus în cap s-o facă şi nu s-a lăsat pân' ce n-a prins ce şi cum. Bineînţeles, au mai fost şi lucruri pe care doamna Fisher n-avea cum să le prevadă – şampania nu era rece şi la vestiar s-au încurcat hainele invitaţilor. Eu aş fi dat mai mulţi bani pe muzică. Dar aşa-s eu – dacă vreau ceva, sunt gata să plătesc, nu mă târguiesc. Eu n-aş fi satisfăcut cu o petrecere ca a Bry-ilor; mi-aş dori ceva care să pară mai puţin forţat, mai mult un lucru obişnuit la mine. Şi pentru asta, domnişoară Bart, e nevoie de două lucruri – bani şi femeia potrivită care să-i cheltuiască”.

Se opri şi o examină atent în vreme ce ea se prefăcea că aranjează ceştile de ceai.

„Am banii”, continuă el, dregindu-şi glasul, „nu-mi mai trebuie decât femeia; şi nu mă las până n-o găsesc”.

Se lăsă puţin în faţă, cu mâinile pe măciulia bastonului. Văzuse bărbaţi ca Ned Van Alstyne intrând în saloane cu bastonul şi pălăria şi gândea că jista aduce un aer de familiaritate elegantă.

Lily tăcea, zâmbind doar uşor, privind oarecum prin el. Reflecta că o declaraţie va lua ceva timp şi că Selden va apărea cu siguranţă până să fie ea nevoită s-o respingă.

Privirea ei gânditoare, de om care nu-i acolo pentru moment şi totuşi e interesat, îi păru domnului Rosedale încărcată cu o subtilă încurajare. Nu i-ar fi plăcut să vadă o bucurie prea manifestă.

„Şi nu mă las până n-o găsesc”, repetă el, râzând, sigur pe ei. „De obicei obţin ce vreau în viaţă, domnişoară Bart. Am vrut bani şi am atâţia că nu mai ştiu în ce să-i investesc; şi acum banii nu mai înseamnă nimic dacă nu-i cheltuiesc cu femeia potrivită. Asta intenţionez cu ei – vreau ca soţia mea să facă pe toate celelalte femei să se simtă mici pe lângă ea. Pentru asta n-aş cârti să cheltuiască oricât. Dar nu orice femeie e capabilă d-asta, indiferent cât investeşti în ea. Era o fată într-o povestire care voia nişte scuturi de aur ori ceva în genul ăsta şi bărbaţii i le-au aruncat şi au strivit-o sub ele, omorând-o. Aşa şi este – unele femei chiar par strivite sub bijuterii. Eu îmi doresc o femeie care să-şi ţină capul cu atât mai sus, cu cât îi atârnă de gât mai multe diamante. Şi când te-am văzut mai deunăzi la Bry, în rochia aceea albă, simplă, de parcă ai fi avut o coroană pe cap, mi-am spus „Iisuse, dac-ar avea o coroană, ar purta-o de parcă s-ar fi născut cu ea”.

Lily tot nu spuse nimic şi el continuă, încălzit: „Să-ţi spun care-i hiba; femeia aceea costă mai mult decât toate celelalte luate la un loc. Dac-o femeie îşi ignoră perlele, ele trebuie să fie mai bune decât ale oricui; la fel cu toate; cele. Înţelegi ce vreau să spun – ştii că numai lucrurile pe cinste sunt ieftine. Ei bine, soţia mea ar trebui să-mi ceară lumea întreagă, dac-ar avea chef. Ştiu că există un singur lucru vulgar în ce priveşte banii, şi anume să te gândeşti la ei; iar nevasta mea n-ar avea niciodată de ce să se umilească în felul ăsta”. Se opri, şi apoi adăugă, cu acelaşi râs tâmpit: „Bănuiesc că ştii la cine mă refer, domnişoară Bart”.

Lily ridică fruntea, roşind uşor în faţa provocării. Chiar şi-n tumultul întunecat al gândurilor ei, clinchetul milioanelor lui Rosedale avea o notă vag ademenitoare. Oh, numai cât îi trebuia să-şi anuleze înjositoarea datorie! Dar omul clin spatele lor devenea tot mai respingător în lumina aşteptatei veniri a lui Selden. Contrastul era prea grotesc – abia se ţinea să nu râdă, gândindu-se la el. Se hotărî că stilul direct e cea mai bună armă.

„Dacă vă referiţi la mine, domnule Rosedale, sunt foarte flatată; dar nu ştiu ce-am făcut ca să vă determin să credeţi…”

„A, dacă vrei să spui că nu te topeşti după mine, am destul bun-simţ să-mi dau seama de asta. Şi nu-ţi vorbesc ca şi cum te-ai topi – cred că ştiu cam ce vorbe se aşteaptă în astfel de situaţii. Mă-nebunesc după dumneata… cam asta e… şi ţi-o spun cinstit – negustoreşte. Nu mă placi prea mult – încă – dar îţi place luxul, stilul şi distracţia, şi să nu te doară capul din pricina banilor. Îţi place să te simţi bine şi să nu trebuiască să te restrângi pentru asta; şi eu intenţionez să-ţi ofer distracţia, anulând restricţiile”.

Se opri şi ea şi i-o întoarse, cu un zâmbet îngheţat:

„Vă înşelaţi într-un singur punct, domnule Rosedale – sunt pregătită să accept orice restricţie pentru a avea ceea ce-mi place”.

Spusese asta cu intenţia de a-i face să-şi dea seama că, dacă vorbele lui cuprindeau vreo aluzie la afacerile ei personale, era gata să o respingă cum se cuvine. Dar dacă el i-o fi înţelegând intenţia, în orice caz nu se descumpăni deloc şi continuă pe aceeaşi coardă: „N-am vrut să te jignesc; scuză-mă dac-am fost prea îndrăzneţ. Dar de ce nu eşti sinceră cu mine – ce rost are teatru ăsta? Ştii prea bine că au existat momente când nu ţi-a fost prea uşor; ţi-a fost al naibii de greu, dacă-mi dai voie să spun aşa, şi pe măsură ce-o fată îmbătrâneşte şi viaţa merge-nainte, paf,

odată se trezeşte că nu mai poate să-ntoarcă roata. Nu că ar fi cazul dumitale, nici pe departe, încă; dar ai avut necazuri pe care o fată ca dumneata n-ar fi trebuit niciodată să le cunoască şi ce-ţi ofer eu acu este tocmai ocazia să le întorci spatele, o dată pentru totdeauna”.

Lui Lily îi ardeau obrajii ca para focului; era clar ca bună ziua ce voia să spună şi a lăsa aluzia fără replică ar fi fost o concesie fatală, în vreme ce a se supăra prea deschis din cauza ei, ar fi însemnat să-l jignească într-un moment important. Indignarea îi tremura pe buze; dar o potoli vocea aceea secretă care-o preveni că nu trebuie să se certe cu el. Ştia prea multe despre ea şi chiar acum, când normal şi esenţial pentru el era să se arate în cea mai bună lumină, nu-şi făcea probleme să-i arate cât de mult ştie. D-apăi dacă i-ar fi anulat, prin dispreţul ei, şi singurul motiv de reţinere, cine ştie cum şi-ar fi folosit arma! întregul ei viitor putea depinde de felul în care-i răspundea – trebuia să stea şi să gândească iute la toate ast: a ca şi cum n-ar fi avut destule nelinişti de înfruntat, ca un fugar la capătul puterilor, care mai are să se şi oprească la intersecţie pentru a decide, la rece, în ce parte s-o ia.

Aveţi perfectă dreptate, domnule Rosedale. Am avut necazuri; şi vă sunt recunoscătoare pentru oferta de-a mă scăpa de ele. Nu-i întotdeauna uşor să rămâi perfect independent şi demn când eşti sărac şi trăieşti printre oameni bogaţi; am fost neglijentă în chestiunile băneşti şi am avut şi destule griji. Dar aş da dovadă de egoism şi ingratitudine dacă aş face din asta un motiv de a accepta propunerea dumneavoastră, neputând să vă ofer nimic decât dorinţa de a mă vedea scăpată de griji. Trebuie să-mi daţi timp să meditez la bunăvoinţa dumneavoastră şi la ce-aş putea să vă ofer eu în schimb…”

Îi întinse mâna atât de fermecător că nici nu putea fi vorba de a-i fi dat paşaportul. Era în acel gest prietenos

atâta promisiune pentru viitor, încât Rosedale se ridică supus, puţin aprins în obraji faţă de succesul nesperat şi obişnuit să accepte atât cât i se dădea, fără să strice tot cu o grabă prostească. Dar acceptă situaţia atât de prompt şi calm că Lily se sperie; simţea aici o forţă tenace, care, ar fi putut să-nfrângă şi o voinţă de cremene. Dar cel puţin se despărţiseră prieteni şi ieşise din casă fără să-l întâlnească pe Selden – Selden, care tot nu venise, remarcă ea, alarmată brusc. Rosedale stătuse mai bine de o oră şi Lily înţelese că nu mai putea spera. Va scrie ca să-şi explice absenţa, bineînţeles; chiar cu prima poştă. Dar confesiunea ei trebuia amânată; şi răceala timpului de până atunci se repezi toată asupra sufletului ei chinuit.

Strânsoarea spori când poştaşul nu aduse nimic pentru dânsa şi trebui să urce în cameră spre o noaptede singurătate – o noapte aşa cum imaginaţia ei zbuciumată o descrisese lui Gerty. Nu învăţase încă să-şi suporte gândurile şi confruntarea cu ele în astfel de ceasuri de lucidă mizerie făceau buimaca nefericire de deunăzi să pară aproape ca un fleac.

Zorile puseră pe fugă fantomele nopţii şi-i plantară ferm în cap ideea că va avea un semn de la Selden până-n prânz; dar ziua se scurse fără ca el să scrie sau să vină acolo. Lily nu se mişcă din casă; luă prânzul şi apoi cina cu mătuşa ei, care se plângea de palpitaţii, şi discută banalităţi fără niciun chef. Doamna Peniston se duse devreme la culcare şi după ce-o văzu plecată, Lily se aşeză şi-i scrise un bilet lui Selden. Se pregătea să sune pe careva să i-l ducă, când ochii îi căzură pe-un pasaj din ziarul de seară care stătea lângă cotul ei: „Domnul Lawrence Selden se afla printre pasagerii care se-mbarcau în după-amiaza aceasta pentru Havana şi Iijdiile de Vest, pe Windward Liner Antilles”.

Aşeză ziarul pe masă şi rămase nemişcată, privind în

gol. N-avea să mai vină – plecase pentru că se temea c-ar putea veni. Se ridică, traversă camera şi se observă multă vreme în oglinda perfect luminată de deasupra căminului. Ridurile se vedeau îngrozitor – arăta bătrână; şi când o fată se vede bătrână ea însăşi, cum o văd ceilalţi oameni? Se îndepărtă de oglindă şi-ncepu să se plimbe fără vreo ţintă prin cameră, călcând mecanic pe trandafirii monstruoşi de pe covorul doamnei Peniston. Deodată îşi dădu seama că tocul cu care-i scrisese lui Selden se afla încă în călimară. Se aşeză iar şi, scoţând un plic nou, scrise rapid pe el adresa lui Rosedale. Apoi scoase şi o coală albă şi se aplecă asupra ei, cu tocul suspendat în aer. Uşor să scrie data şi „Dragă domnule Rosedale” dar după asta o lăsă inspiraţia. Intenţiona să-i scrie să vină la ea, dar cuvintele refuzau să i se supună. În cele din urmă începu „M-am gândit la…” şi puse tocul jos, îşi sprijini coatele de masă şi-şi ascunse faţa în mâini.

Aproape că sări în sus când auzi soneria. Nu era târziu – nici zece – şi putea fi ceva de la Selden, ori poate chiar el, dincolo de prag! Anunţul cu îmbarcarea putea fi o greşeală – putea fi vorba de-un alt Lawrence Selden care plecase spre Havana – toate aceste posibilităţi avură timp să-i fulgere prin minte, până ce uşa se deschise şi înăuntru apăru un servitor cu o telegramă.

Lily o deschise cu mâini tremurânde şi citi în josul paginii numele Berthei Dorset; iar sus, „Ne-mbarcăm mâine. Vii cu noi într-o croazieră pe Mediterana?”

PARTEA A DOUA

1

URCÂND scările Cazinoului, Selden fu izbit de faptul că Monte Carlo are, în mai mare măsură decât oricare loc ştiut de el, calitatea de a se acomoda după starea fiecăruia.

Starea lui, în momentul acela, îi împrumuta un aspect

sărbătoresc de bun-venit care, pentru un ochi prozaic, n-ar fi însemnat nimic mai mult decât vopsea şi frivolitate. O chemare atât de deschisă la participare – o identificare atât de nedisimulată cu partea de vacanţă din natura umană, – era o surpriză tonică pentru un creier sătul de muncă grea şi de cadrul ei, menit disciplinei neîntrerupte. Trecu în revistă piaţa albă, plasată într-un cadru arhitectural cochet şi exotic, nota studiat-tropicală a parcurilor, grupurile hălăduind nepăsătoare în prim-plan, pe-un fond de munţi mov, părând un splendid decor uitat într-o schimbare rapidă de scene, – sorbi avid această revărsare de lumină şi repaus şi simţi din plin eliberarea din chinga ultimelor luni de viaţă.

Iarna de la New York prezenta o perspectivă interminabilă de zile îngropate-n zăpadă, navigând spre o primăvară de soare crud şi aer aspru, când urâţenia celor înconjurătoare avea să răzuiască ochiul tot aşa cum vântul prăfos avea să răşpăluiască obrajii oamenilor. Cufundat în muncă, Selden îşi spunea pe atunci că, pentru un om în starea lui, condiţiile externe nu contau şi că frigul şi urâţenia constituiau un bun stimulent pentru simţurile relaxate. Când un caz urgent îl chemă să discute cu un client la Paris, se rupse fără chef de rutina biroului; de-abia acum, când după ce-şi terminase treaba o ştersese pentru o săptămână în sud, începu să simtă beţia neangaiării carealină pe cei ce iau viaţa în serios.

Şi câte putea să aibă! Ce perpetuă surpriză de contraste şi asemănări! Se afla în culmea încântării pentru spectacolul plin de fantezie ce i se oferea, în momentul în care cobora scările Cazinoului şi se oprea pe trotuarul din faţă. Nu mai fusese în străinătate de şapte ani, şi ce transformări îi cauza contactul reînnoit! Dacă adâncurile fiinţei sale rămâneau neatinse, la suprafaţă niciun milimetru nu mai era cum fusese. Şi acesta era locul ideal

ca să-şi desăvârşească reîmprospătarea. Cele sublime, cele eterne poate nu l-ar fi schimbat câtuşi de puţin, dar acest cort ridicat pentru dezmăţul unei zile punea între el şi cer pânza tare a uitării de sine.

Era în mijlocul lui aprilie şi simţeai că orgia atinsese punctul culminant şi că grupurile nonşalante din piaţă şi din parcuri se vor desface curând pentru a forma cu totul alte scene. Până atunci, spectacolul ameninţat de căderea cortinei câştiga în atracţie. Aerul minunat, exuberanţa florilor, intensitatea albastră a mării şi cerului, produceau efectul unui tablou final, când toate luminile se aprind deodată. Impresie îndată sporită de felul în care un grup deliberat-original avansă spre mijlocul scenei şi se opri în faţa lui Selden cu aerul unor actori principali chemaţi la rampă. Prezenţa lor confirma impresia că spectacolul fusese pus în scenă fără nicio jenă financiară, şi sublinia asemănarea cu una din acele „piese-cos turnate” în care protagoniştii îmbracă diverse ipostaze fără a dezbrăca niciun element de costumaţie. Doamnele stăteau în atitudini calculat-originale, în vreme ce bărbaţii se-nvârteau în jurul lor ca acei figuranţi care nu apar pe scenă decât ca nişte cuiere ambulante pentru costumele lor. Şi tocmai Selden fu cel care uni grupul, căci cineva îl recunoscu: „Ia-n te uită, domnul Selden!” exclamă doamna Fisher, surprinsă; după care adăugă plângăreţ, arătând spre doamna Stepney şi doamna Bry: „Murim de foame pentru că nu ne putem hotărî unde să mâncăm”.

Întâmpinat cu bucurie şi pus iute la curent cu problema lor, Selden află amuzat că existau mai multe locuri unde nu era bine să mergi pentru că pierdeai nu ştiu ce în altă parte şi dacă mergeai în altă parte, pierdeai nu ştiu ce din locurile dinţii; aşa încât, în hăţişul de ritualuri sociale, mâncatul propriu-zis devenea o chestiune cu totul secundară.

Evident, se mănâncă excelent la Terrasse – dar aşa dai „impresia că ăsta ar fi singurul motiv de-a merge acolo americanii care nu cunosc pe nimeni întotdeauna dau buzna unde-i mâncarea mai bună. Iar Ducesa de Beltshire merge în ultima vreme la Becassin”, trecu doamna Bry situaţia în revistă, cu vigoare.

Doamna Bry, spre disperarea doamnei Fisher, nu trecuse de faza cântăririi alternativelor ei sociale în public. Nu-şi putea şi pace însuşi aerul acela că face un lucru pentru că aşa are chef şi basta.

Domnul Bry, un om mic şi palid, cu faţă de afacerist, şi haine de vilegiaturist, abordă dilema foarte neserios… Bănuiesc că Ducesa merge unde-i mai ieftin, afară de cazul că-i poate plăti cineva. Dacă te-ai oferi să-i dai un prânz pe cinste la Terrasse, s-ar înfiinţa cât ai clipi”.

Dar se băgă doamna Stepney. „Ducii Mari merg la localul acela mic din Condamine. Lord Hubert spune că-i singurul restaurant din Europa care prepară mazărea ca lumea”.

Lord Hubert Dacey, un bărbat zvelt şi cam ponosit, cu un zâmbet obosit, fermecător, şi aerul că-şi petrecuse cei mai buni ani conducând pe cei bogaţi la restaurantele care „făceau”, încuviinţă cu fermitate elegantă: „Chiar aşa”.

„Mazăre?” făcu domnul Bry cu dispreţ. „Dar hrasră ţestoasă ştiu să prepare? Asta arată clar ce-i şi cu oraşele astea europene, în care cineva devine faimos pentru că ştie să gătească mazăre!”

Jack Stepney interveni cu autoritate.

„Nu sunt de-acord cu Dacey – cunosc un locuşor în Paris, lângă Quai Voltaire… Oricum, nu recomand nimănui „gargota” * Condamine; în orice caz, nu doamnelor”.

F-e când se căsătorise, Stepney se-ngrăşase şi se fă-i/e molturos, după moda soţilor din familia Van Osburgh; dar soţia lui, spre a sa disperare şi nedumerire, se-nvăţase

s-o ia repede la picior în toate cele, lăsându-l mereu în urmă gâfâind şi năduşind.

„Atunci acolo mergem!” declară ea, rotindu-şi ritos penele. „M-am săturat de Terrasse, te plictiseşti de parc-ai

— Gargote (Fr.) – birt ordinar.

lua cina în familie, cu părinţii. Şi Lord Hubert a promis să ne spună cine sunt toţi oamenii ăia îngrozitori care se duc dincolo – nu-i aşa, Carry? Ei, Jack, nu mai lua mutra asta solemnă!”

„Tot ce vreau eu să ştiu – zise doamna Bry – e unde se îmbracă ăia”.

„Fără-ndoială că Dacey îţi poate spune şi asta”, remarcă Stepney cu o intenţie de ironie pe care ea o primi murmurând „Pot cel puţin să mă informez, dragul meu”; şi cum tot doamna Bry declară că nu mai e-n stare să facă un pas pe jos, cu toţii strigară după două-trei faetoane uşoare, din cele care se-nvârt la pândă la ieşirea din parcuri, şi o porniră în procesiune spre Condamine.

Localul spre care se îndreptau era unul din restaurantele acelea mici de deasupra bulevardului ce coboară aproape vertical din Monte Carlo în cartierul de jos, de pe chei. Pe fereastra largă, în faţa căreia se văzură curând instalaţi, vedeau curba intens-albastră a portului, dintre două gemene promontorii verzi: la dreapta, Monaco, străjuit de siluetele medievale ale bisericii şi castelului, la stânga terasele şi turnurile cazinoului. Între cele două, apa golfului era uşor brăzdată de iahturi de plăcere, iar dintre ele, tocmai la momentul culminant al prânzului, se desprinse maiestuoasă silueta unuia cu aburi, care distrase grupul de la mazăre.

„Pe legea mea dacă ăia nu-s Dorset-Îi care se întorc! a exclamă Stepney; iar Lord Hubert coroboră opinia, scăpând ori lăsând să-i cadă monoclul: „Da – e Sabrina

„Aşa curând? Trebuiau să petreacă o lună în Sicilia”,

observă doamna Fisher.

„Personal cred că simt că au şi petrecut-o – nu-i decât un singur hotel mai de Doamne-ajută în toată insula”, zise doamna Bry cu dispreţ.

„A fost ideea lui Ned Silverton – dar bietul de Dorset şi Lily Bart s-or fi plictisit îngrozitor”. Şi doamna Fisher adăugă, către Selden, în şoaptă: „Sper că n-a ieşit vreun scandal, zău”.

„E absolut încântător faptul că domnişoara Bart s-a întors”, remarcă Lord Hubert, cu vocea lui moale, degajată; iar doamna Bry adăugă cu ingeniozitate: „Cred că Ducesa va lua masa cu noi, acum că s-a întors Lily”.

Du <? pe o admiră imens – sunt sigur că i-ar face mare plăcere să i se aranjeze” încuviinţă Lord Hubert, cu promptitudinea profesională a omului obişnuit să tragă profit din urma facilitării contactelor sociale – lui Selden. de pildă, nu-i venea să creadă ce iute îmbrăcase omul de lângă el haina de lucru.

Lilv are un succes fantastic pe-aici”, continuă doamna Fisher, adresându-se tot lui Selden, confidenţial. „Pare cu zece ani mai tânără – n-am văzut-o nicicând mai frumoasă. Lady Skiddaw a dus-o peste tot în Cannes, iar Prinţesa de Coroană a Macedoniei a invitat-o pentru o săptămână la Cimiez. Lumea zice că ăsta ar fi şi unul din motivele pentru care Bertha s-ar fi şi repezit spre Sicilia, Prinţesa nu-i prea dădea atenţie, şi nu putea suporta triumful lui Lily”.

Selden nu zicea nimic. Ştia vag că domnişoara Bart se află în croazieră pe Mediterana cu Dorset-Îi, dar nici nu-i trecuse prin cap că ar putea da de ea pe Riviera, unde sezonul era aproape de sfârşit. Se lăsă pe spătar, contemplând tăcut filigranul ceştii cu cafea turcească şi încercând să-şi pună ordine în gânduri, să-şi clarifice fe –, lui în care vestea apropierii ei îl afecta. Era capabil e! e

detaşarea care să-i permită, până şi în momentele cele mai critice, să-şi analizeze lucid sentimentele şi acum era sincer mirat de tulburarea care îl cuprinsese. Avusese motive să creadă că cele trei luni de cufundare în munca sa, urmând şocului deziluziei, îi curăţase mintea de vaporii sentimentali. Sentimentul pe care-l nutrise şi căruia-i cedase Iovul privilegiat era unul de gratitudine pentru eliberarea sa – călătorul care nu mai ştie ce să facă de bucurie c-a scăpat dintr-un accident serios nici nu-şi bagă în seamă rănile. Acum simţea, fără veste, durerea latentă urcând la suprafaţă şi-şi dădea seama că, la urma-urmei, nu scăpase teafăr şi nevătămat.

O oră mai târziu stând alături de doamna Fisherire grădinele Cazinoului, încerca să inventeze noi motive de a uita rana primită din contemplarea „evitatului” pericol. Grupul se dispersase pe nota aceea de tândăleală fără ţintă. caracteristică grupurilor la Monte Carlo, unde natura şi lungile ore de aur ale zilei par a oferi o infinitate de căi pentru a pierde vremea. Lord Hubert Dacey plecase până la urmă în căutarea Ducesei de Beltshire, însărcinat de doamna Bry cu misiunea delicată de a o aduce cu orice preţ la cină, familia Stepney plecase la Nisa cu automobilul personal, iar domnul Bry – să ocupe un loc în partida de vânătoare de porumbei care, pentru moment, îl preocupa în cel mai înalt grad.

Doamna Bry, care se carr\ înroşea la faţă şi respira greu după orice masă şi-n special după prânz, fusese înţelepţeşte sfătuită de Carry Fisher să se retragă în camera de hotel şi să se odihnească o oră; iar Selden şi însoţitoarea lui rămaseră astfel singuri, prilej minunat de a porni la o plimbare pigmentată de confidenţe. Dar se muiară-ndată 51 se aşezară pe-o bancă încadrată de laur şi trandafiri Banksian, de pe care zăreau o pânză ameţitoare de mare alfihstră, iţindu-se printre balustradele de

marmură, şi florile de cactus, pătând violet stânca goală. Umbra confortabilă a nişei în care se găseau, îngemănată cu strălucirea aerului, invita la o stare de lenevie şi savurarea a cât mai multe ţigări; cedând acestor ispite, Selden suportă şi povestirile doamnei Fisher despre ce i se mai întâmplase de curând. Plecase în străinătate cu familia Bry la vremea când lumea bună fuge de inclemenţa primăverii din New York. Îmbătaţi de primul lor succes, Bry-Îi pohteau deja noi regate, iar doamna Fisher îi adusese încoace, văzând în Riviera un loc ideal de a-i introduce în societatea londoneză. Avea cunoştinţe în toate capitalele şi un talent de a relua legătura cu ele după indiferent câtă vreme; vestea, cu grijă răspândită, că Bry-Îi sunt putrezi de bogaţi, adunase de îndată în jurul acestora o şleahtă de hedonişti cosmopoliţi.

„Dar treaba nu merge chiar aşa de bine cum am sperat”, recunoscu deschis doamna Fisher. „Vorba cum că oricine are bani poate intra în lume, nu-i chiar aşa de adevărată – aproape oricine, aş spune eu. Iar piaţa Londrei este atât de plină de americani noi că, pentru a reuşi acolo acu, trebuie să fii sau foarte inteligent sau al naibii de original. Bry-Îi nu sunt niciuna nici alta. Cu el ar mai merge cum ar mai merge, dacă l-ar lăsa ea în pace; place argo-ul lui şi lăudăroşenia lui şi gafele lui. Atâta că Louisa strică tot, încercând mereu să-l acopere, ieşind ea în faţă. Dacă şi ea ar apărea cum este de fapt – grasă şi vulgară şi plină de vioiciune – ar fi excelent; dar de-ndată ce dă cu ochii de careva mai elegant, încearcă să pară zveltă şi delicată. A-ncercat lucrul ăsta şi cu Ducesa de Beltshire şi Lady Skiddaw, şi le-a pus pe fugă. Ce n-am făcut să dau de înţeles că nu-i bine ce face, i-am spus de mii de ori „Poartă-te firesc, Louisa, asta-i tot”; dar nu zici că până şi cu mine face la fel, c-am ajuns să cred că îşi dă aere şi când e singură la ea în cameră, cu uşa închisă.

„Partea cea mai proastă”, continuă doamna Fisher, „e că ea este convinsă că vina-i numai a mea. Când au venit Dorset-Îi aici acu vreo şase săptămâni, şi Lily Bart era pe buzele tuturor, mi-am dat seama că Louisa îşi zice că să fi fost Lily în spatele ei, şi nu eu, de mult s-ar fi bătut pe burtă cu prinţi şi prinţese. Nu-şi dă seama că numai frumuseţea lui Lily explică tot – Lord Hubert mi-a spus că lumea o consideră pe Lily încă şi mai frumoasă ca la Aix, acum zece ani. Şi-acolo se pare că a făcut senzaţie. Un prinţ italian adevărat şi bogat intenţiona să se căsătorească cu ea; dar chiar la momentul culminant a apărut un fiu vitreg chipeş, cu care Lily a făcut prostia să flirteze în vreme ce se întocmeau formele de căsătorie. Unii zic că tânărul a făcut-o într-adins. Îţi închipui ce scanda] a ieşit între cei doi, şi cum lumea începuse să se uite cam pieziş la Lily, doamna Peniston s-a văzut nevoită să-şi facă bagajele şi să-şi termine cura în altă parte. Dar să nu crezi că ea a înţeles de ce – până azi crede că Aix nu i-a priit şi pune pe seama incompetenţei doctorilor francezi sejurul ei acolo. Uite asta-i Lily şi n-ai ce-i face – trudeşte ca o sclavă să-şi pregătească terenul şi să-nsămânţeze; dar în ziua când ar trebui să-şi culeagă recolta, adoarme ori pleacă la un picnic”.

Doamna Fisher se opri şi privi gânditsare genunea albastră ce se zărea printre florile de cactus. „Uneori zic şi eu că-i neseriozitate, dar alteori înclin să cred că, în inima ei, Lily dispreţuieşte lucrurile pentru care se zbate. Şi dificultatea de a mă decide care aspect e cel adevărat mi-o face atât de interesantă”. Cătă spre profilul nemişcat al lui Selden şi continuă cu un oftat uşor: „Eh, dar la urma-urmelor, eu una m-aş mulţumi cu ceea ce ea dă încolo. Acum, de exemplu, aş schimba cu ea. Ea ar scoate ceva din Bry dacă i-ar lua cum trebuie, iar eu aş şti exact cum să-l îngrijesc pe George Dorset în vreme ce Bertha citeşte

Verlaine cu Neddy Silverton”.

Protestul lui Selden îi smulse o căutătură plină de ironie 1 „Hai, ce rost are să ne prefacem? Ştim cu toţii că de aceea a adus-o Bertha în străinătate. Când Bertha vrea să se distreze, trebuie să-l ocupe pe George. La-nceput credeam că Lily îi face jocul de această dată, dar se bârfeşte că Bertha este geloasă pe succesul ei aici şi la Cannes şi nu m-ar mira s-aud că s-au despărţit, oricând. Norocul lui Lily e că Bertha are mare nevoie de ea – oho, cât de mare nevoie. Relaţiile ei cu Silverton au ajuns la punctul culminant – este necesar ca atenţia lui George să fie mai tot timpul distrasă. Şi trebuie să spun că Lily face asta la perfecţie – sunt convinsă că George s-ar însura cu ea mâine, dac-ar descoperi ceva. Dar îl cunoşti – pe cât de gelos, pe atât de orb. Şi, bineînţeles, treaba lui Lily este să-l ţină în întuneric. O femeie deşteaptă ar şti exact când să smulgă bandajul de pe ochii fraierului, dar Lily nu-i deşteaptă în felul acesta, iar când George va deschide totuşi ochii, ea va şti să fie de mult ieşită din raza lui vizuală”.

Selden îşi azvârli cât colo ţigara. „Iisuse, pierd trenul!” exclamă el, cu ochii pe ceas; şi, ca răspuns la comentariul surprins al doamnei Fisher: „Păi, mi-am zis că staţi la Monte!”, un fel de scuză pentru faptul că-şi fixa reşedinţa la Nisa.

„Partea cea mai proastă e că le dă Bry-ilor peste nas acum”, o auzi strigând după el, fără noimă.

Zece minute mai târziu se afla într-o cameră de la etaj a unui hotel de lângă Cazino şi-şi zvârlea claie-pestegrămadă lucrurile în câteva valize, în vreme ce hamalul îl aştepta la uşă să i le ducă la trăsura ce aştepta jos. Şi cât ai clipi, aceasta îl transportă pe drumul alb, în pantă, până-n gară şi-l depuse fără probleme în expresul de după-amiază pentru Nisa; şi abia după ce se pomeni în

colţul unui vagon gol, se trezi punându-şi, iritat şi dispreţuitor, întrebarea: „De ce naiba zic eu că fug?”

Pertinenţa interogaţiei îi calmă toana fugitivă încă înainte ca trenul să se pună în mişcare. Era ridicol să fugă ca un laş de o pasiune pe care raţiunea lui o distrusese de mult. Lăsase instrucţiuni bancherilor lui să-i trimită câteva scrisori de afaceri importante la Nisa, şi! a Nisa le va aştepta, calm. Era deja supărat pe sine că plecase din Monte Carlo, unde intenţionase să petreacă săptămâna care-i mai rămăsese înainte de-ntoarcere; dar acum era imposibil să se întoarcă fără să dea impresia că n-ar fi consecvent, lucru pe care orgoliul său nu-l admitea. În adâncul sufletului, nu-i părea chiar atât de rău că se plasase în afara probabilităţilor de a da ochii cu Miss Bart. Oricât de complet s-ar fi detaşat de persoana ei, n-o putea încă privi numai ca o entitate socială; şi dac-o privea într-un mod mai personal, nu era un obiect de studiu prea comod. Întâlnirile întâmplătoare, ori chiar şi menţionarea repetată a numelui ei, îi trimiteau gândurile înapoi spre meandre din care le smulsese cu hotărâre; câtă vreme, dacă era exclusă în întregime din viaţa lui, presiunea noilor şi variatelor impresii, străine de p? r = poana ei, avea să săvârşească în curând opera de desprindere. Vorbele doamnei Fisher făcuseră chiar acest lucru; dar tratamentul era prea dureros ca să-l alegi de bunăvoie, câtă vreme existau remedii mai uşoare; şi Selden gândi că se putea bizui pe sine ca să se întoarcă treptat la o poziţie rezonabilă faţă de domnişoara Bart, dacă reuşea să n-o vadă.

Cum venise prea devreme la tren, abia acum îşi dădea seama, după mulţimea în creştere de pe peron, că nu putea spera să rămână prea mult singur cu gândurile lui; în momentul următor auzi pe cineva deschizând într-adevăr uşa şi, când se-ntoarse, se afla faţă-n faţă exact cu

cea de care fugea.

Domnişoara Bart, aprinsă de îmbarcarea în ultima clipă, conducea un grup compus din Dorset-i, tânărul Silverton şi Lord Hubert Dacey, care abia dacă avuseseră timp să sară în tren şi care-l copleşeau acum» pe Selden cu exclamaţii de surpriză şi bun-venit. Se dovedi că grupul se grăbea spre Nisa spre a răspunde unei invitaţii neaşteptate la masă din partea Ducesei de Beltshire şi ca să vadă „la fete” pe apa din golf; un plan evident improvizat – cu toate protestele lui Lord Hubert, „A, cum zic, ştiţi, eu…” – cu scopul expres de a i-o lua înainte doamnei Bry în încercarea ei de a pune mâna pe Ducesă.

În timpul relatării, punctată de râsete, Selden avu timp pentru o rapidă trecere în revistă a înfăţişării domnişoarei Bart, care se aşezase chiar în faţa lui, în aurul luminii de după-amiază. Nici nu trecuseră bine trei luni de când se despărţise de ea pe pragul serei de la Bry, dar o subtilă schimbare cuprinsese frumuseţea ei. Atunci avea o transparenţă prin care fluctuaţiile spiritului se vedeau uneori tragic, acum, suprafaţa ei impenetrabilă sugera un proces de cristalizare care-i sudase întreaga fiinţă într-o unică, compactă substanţă. Schimbştea îi vorbea doamnei Fisher de reîntinerire, dar lui Selden îi părea a fi momentul de oprire, de pauză, în care fluidul cald al tinereţii se răceşte în forma lui finală. Îl simţea în felul în care ea îi zâmbea, şi-n rapiditatea şi competenţa cu care reluase firul relaţiei lor ca şi cum firul acela n-ar fi fost cândva o coardă ce plesnise atât de violent încât şi acum el resimţea şocul. Atâta uşurinţă îl îngreţoşa – dar îşi spuse că nu-i vorba decât de răul dinaintea restabilirii complete. De-acum va elimina şi ultima picătură de venin din sânge şi se va face bine de-adevăratelea. Deja se simţea mai calm în prezenţa ei, mai calm decât atunci când doar gândea la ea. Presupunerile şi eliziunile, abordările abrupte ori ocolurile

mari, iscusinţa cu care reuşea să-l plaseze mereu într-un punct de unde nu se mai vedea nicio urmă a trecu în ui, vorbeau de nenumărate ocazii de a-şi exersa astfel de talente care se iviseră de la ultima lor întâlnire. Simţea că ajunsese la o înţelegere cu ea însăşi – un pact cu imjuisurile rebele, un sistem uniform de autoguvernare, în care orice forţă dizidentă era fie privată de libertate de exprimare, fie pusă cu sila în slujba întregului.

Şi mai văzu şi altele la ea – văzu cum se adaptase faţetelor ascunse ale unei situaţii în care, chiar şi după iluminările rapide dinspre doamna Fisher, el încă bâjbâia. S-o mai acuze doamna Fisher că-şi neglijează ocaziile! Spre exasperarea lui Selden, nicicând domnişoara Bart nu fusese mai activă în exploatarea lor. Era „perfectă” în toate direcţiile – supusă dominării nervoase a Berthei, atentă şi înţelegătoare faţă de toanele lui Dorset, companie scânteietoare pentru Silverton şi Dacey, acesta din urmă în mod evident cuprins de o mai veche admiraţie pentru ea, în vreme ce Silverton, neobişnuit de închis în sine, părea a lua cunoştinţă de ea numai ca ceva vag sâcâitor. Şi deodată, pe când observa nuanţele extraordinare cu care ea îşi armoniza atitudinea faţă de mediu, Selden se trezi gândind că situaţia ei trebuie să fie în adevăr disperată, ca să depună atâtea eforturi cu totul nesimţite la suprafaţă. Îi apăru pe marginea unei prăpăstii, cu un picior întins într-un pas graţios care-i trăda necunoaşterea hăului din faţă.

Pe Promenade des Anglais, unde Ned Silverton se ţinu de capul lui vreo jumătate de ceas înainte de cină, impresia de nesiguranţă generală se adânci. Silverton era într-o stare de pesimism titanic. Cum putea cineva să se-ngroape în afurisita asta de Riviera – cineva înzestrat fie şi cu un strop de imaginaţie – când ai de ales din toată Mediterana; da-n definitiv, când cineva apreciază un loc după felul cum se prepară acolo puii! Dumnezeule! Ce

studiu se putea face despre tirania stomacului – felul în care un ficat leneş ori o insuficientă cantitate de sucuri gastrice pot afecta întregul mers al universului, acoperi cu nimicnicie totul în jur…; dispepsia cronică ar trebui să figureze printre „cauzele statutare” ale dreptului; viaţa unei femei poate fi distrusă de imposibilitatea bărbatului de a digera pâinea proaspătă. Grotesc? Da, şi tragic – ca majoritatea lucrurilor absurde. Nimic mai sumbru decât tragedia ce se-nfăţişează sub o mască comică… Unde rămăsese? A, din ce cauză au dat naibii Sicilia şi s-au întors într-un suflet? Păi… În parte, fireşte, datorită dorinţei domnişoarei Bart de a se întoarce la bridge şi lumea elegantă. Insensibilă ca un papuc la artă şi poezie! Şi, bineînţeles, l-a convins pe Dorset că mâncarea italiană nu-i face bine. Ah, îl putea face să creadă orice – orice! Doamna Dorset era perfect conştientă de treaba asta – bun, corect, parcă-i scapă ei ceva?! Dar ştia să-şi ţină gura… ba era chiar nevoită, nu o dată. Domnişoara Bart îi era prietenă apropiată, nu suporta s-audă o vorbă rea despre ea. Atâta că nu-i uşor, e dureros pentru o femeie… sunt lucruri cu care nu te poţi obişnui… Toate astea rămân între ei, bineînţeles? A, uite şi doamnele făcându-le semne din balconul hotelului… Se repezi într-acolo, lăsându-l pe Selden pe gânduri, sorbind adânc dintr-un trabuc.

Concluziile la care ajunse fură întărite, mai târziu în seara aceea, de câteva din acele semne destul de edificatoare, generând o lumină proprie în ceaţa unei minţi care se îndoieşte. Dând de-o cunoştinţă întâmplătoare, Selden cină cu el şi-şi întârzie paşii, tot în compania aceluia, pe Promenada scăldată în lumină, pe care un şir de tribune aglomerate priveau spre apa scânteietoare. Noaptea era blândă şi apropiată. Cerul de vară era brăzdat de luminile rachetelor, iar dinspre răsărit, o lună întârziată la apel, ridicându-se peste curba înaltă a falezei, trimitea

peste golf un evantai de argint care devenea cenuşă în strălucirea roşiatică a ambarcaţiunilor luminate. Peste Promenada luminată de lampioane, frânturi de muzică de orchestră pluteau peste zumzetul mulţimii şi foşnetul ramurilor din grădinile întunecoase; şi între aceste grădini şi spatele tribunelor, curgea un fluviu de oameni în care nebunia asurzitoare a carnavalului era temperată de moleşeala tot mai tiranică a anotimpului.

Fiindu-le imposibil să găsească locuri în vreuna din tribunele dinspre golf, Selden şi tovarăşul lui se-nvârtiseră o vreme prin mulţime până ce găsiră un loc mai ridicat, undeva deasupra Promenadei. De acolo vedeau doar o fâşie triunghiulară de apă, tăiată de siluetele ambarcaţiunilor care parcă s-ar fi jucat în golf; dar mulţimea de sub ei, din stradă, îi păru lui Selden mai interesantă decât spectacolul însuşi. Şi totuşi se plictisi şi de ea după o vreme şi o luă pe trotuar, singur, apucând pe prima străduţă liniştită care-i ieşi în cale. După zidurile înalte, copacii străjuiau la pacea grădinilor; o trăsură se-nvârtea pe-acolo în căutare de clienţi şi Selden văzu deodată două umbre desprinzându-se din întunericul trotuarului de vis-à-vis şi, făcând semn birjarului, urcară şi o porniră spre centrul oraşului. Chiar când urcau, lumina lunii îi atinse uşor şi el recunoscu pe doamna Dorset cu tânărul Silverton.

Sub primul felinar Selden se uită la ceas şi văzu că era aproape 11. O apucă pe altă străduţă, care evita şi ea harababura Promenadei, şi se-ndreptă spre un foarte elegant club, în care, la una din mesele de bacara, îl zări pe Lord Hubert Dacey, cu obişnuitu-i zâmbet obosit, stând în faţa unei grămezi de bani care scădea văzând cu ochii. Şi când grămada se topi de-a binelea. Lord Hubert se ridică dând din umeri şi i se alătură lui Selden pe terasa părăsită a clubului. Era trecut de miezul nopţii şi mulţimea

din tribune se dispersa, ca şi urmele lungi, roşietice de pe faţa apei, tot mai pale sub un cer revenit la splendoarea calmă a luminii de lună.

Lord Hubert îşi privi ceasul. „Iisuse, am promis Ducesei să iau masa cu ea la „London House”; dar a trecut de douăsprezece şi de-acu cred că s-au împrăştiat cu toţii. Adevăru e că m-am pierdut de ei în mulţime curând după cină şi m-am refugiat aici, cu păcatele mele. Aveau locuri într-o tribună, dar bineînţeles că nu puteau sta locului – peste puterile Ducesei. A plecat cu domnişoara Bart în căutarea aşa-ziselor aventuri… Numai să nu le pară rău, când or da peste nişte aventuri…!” Adăugă tentativ, după ce se căută de-o ţigară: „Domnişoara Bart este o prietenă veche, dacă nu mă-nşel? Aşa mi-a spus ea… A, mulţumesc.» nu cred că mi-a mai rămas vreuna”. îşi aprinse ţigara oferită de Selden şi continuă, cu tonul lui tărăgănat şi totuşi ascuţit: „Nu-i treaba mea, desigur, dar nu eu i-am făcut cunoştinţă cu Ducesa. Încântătoare femeie, Ducesa, înţelegeţi, şi o foarte bună prietenă de-a mea; dar cu o educaţie cam liberală.

Cum Selden nu zicea nimic, Lord Hubert mai trase câteva fumuri şi reluă: „O chestiune din acelea pe care n-ai cum să le spui tinerei lady – deşi tinerele ladies din ziua de azi ştiu destule ca să judece şi singure ce şi cum; dar în cazul ăsta… şi eu îi sunt prieten vechi, înţelegeţi dumneavoastră… şi n-am văzut cui i-aş fi putut spune. E cam complicată situaţia, după câte îmi dau eu seama – dar parcă exista pe undeva o mătuşă, o fiinţă decentă şi nevinovată, exact ceea ce trebuia să-i arunce domnişoarei Bart punţi peste prăpăstii pe care ea nu le vedea, ca să zic aşa… Aha, la New York? Ce păcat că New York-ul e-aşa departe!”

O

DOMNIŞOARA BART descoperi că nu mai era nimeni

pe puntea Sabrinei când, a doua zi dimineaţă, ieşi cam târzior din cabina ei.

Pernele scaunelor nu arătau nici urmă de ocupaţie recentă şi curând află de la un steward că doamna Dorset încă nu ieşise, iar domnii – separat – plecaseră pe ţărm de îndată ce serviseră micul dejun. Informaţiile o relaxară brusc şi se aplecă peste bord să se delecteze în voie cu spectacolul din faţă. Ţărm şi mare erau scăldate deopotrivă în lumina pură a unui soare nestânjenit nici măcar în principiu de nori. Dantela de spumă de la baza ţărmului contrasta puternic cu roşul valurilor; iar din verdele cenuşiu al eucalipţilor şi măslinilor de pe ţărm se iţeau elegante vile şi hoteluri; în fine, un fundal de munţi goi, creionaţi cu minuţie, tremura în intensitatea pală a luminii.

Cât de frumos putea fi – cum mai iubea ea frumosul! întotdeauna simţise că sensibilitatea în această direcţie compensase anumite asperităţi de sentiment cu care se mândrea mai puţin; şi-n ultimele trei luni se lăsase în întregime în voia ei. Invitaţia Dorset-ilor de a merge cu ei în străinătate venise ca o miraculoasă eliberare de cele urâte; şi capacitatea ei de a se remonta în ambianţe noi, lăsând problemele în chiar cadrul care le creaseră, făcu ca fuga dintr-un loc în altul să pară nu doar o amânare, ci o soluţie la toate necazurile. Nu că le-ar fi ignorat ori diminuat, dar fără decorul propriu, complicaţiile morale îşi pierdeau din realitate. N-ar fi putut rămâne în New York fără să-i plătească lui Trenor datoria; datorie atât de odioasă sufletului ei, încât pentru a o achita, n-ar fi dat înapoi de la căsătoria cu Rosedale; dar întâmplarea că între obligaţiile ei şi ea se afla acum Atlanticul le arunca pe primele dincolo de linia orizontului, ca nişte pietre de kilometraj pe lângă care ai trecut de mult.

Cele două luni pe Sabritia fuseseră cu osebire

calculate să sporească această iluzie de distanţare. Se-nvelise în haina nouă a locurilor noi şi simţise o renaştere a unor speranţe şi a unor ambiţii vechi. Croaziera în sine o umpluse de încântare. Era impresionată de numele şi locurile printre care se învârtea, îl ascultase pe Ned Silverton citind din Theocritus la lumina lunii, în preajma ţărmurilor siciliene şi emoţia de atunci îi confirmase încrederea în superioritatea ei intelectuală. Dar şi mai multă plăcere îi procuraseră săptămânile petrecute la Cannes şi Nisa. Prilejul companiilor aristocratice, satisfacţia de a se vedea din nou o persoană importantă în cercurile acelea, de a deveni iarăşi „frumoasa domnişoară Bart” în ziarul în care până şi cele mai mici gesturi ale cosmopoliţilor ei prieteni erau înregistrate, toate acestea contribuiau la împingerea în cel mai îndepărtat cotlon al memoriei a dificultăţilor prozaice, sordide, din care scăpase.

Dacă avea conştiinţa vagă a unor dificultăţi noi, apoi n-avea nicio îndoială că le putea face faţă – o caracteriza credinţa că singurele probleme pe care nu le putea rezolva erau cele cu care se familiarizase. Până atunci se putea De bună dreptate mândri cu abilitatea de a se adapta unor condiţii destul de delicate. Avea motive să creadă că se făcuse la fel de necesară gazdei cât şi soţului acesteia; şi dac-ar mai fi văzut vreun mijloc perfect i-reproşabil de a trage şi un profit financiar din situaţie, nimic nu i-ar fi tulburat fericirea. Aşa, fondurile ei erau, ca de obicei, pe cale de dispariţie; jenă vulgară asupra căreia n-aveai cum face aluzii nici lui Dorset şi nici soţiei lui. Şi totuşi, nu dispera; o mai putea duce cu grijile astea, ca şi-n alte rânduri, cu nădejdea că soarta îi va surâde din nou; şi până atunci, viaţa era veselă şi frumoasă şi generoasă, şi la acest ospăţ ea fusese invitată pe merit.

Urma să ia micul dejun în dimineaţa aceea cu Ducesa

de Beltshire, aşa că la 12 ceru să fie dusă cu o barcă la mal. Înainte de asta trimisese camerista să întrebe dacă o poate vedea pe doamna Dorset; dar îi veni răspuns că aceasta era obosită şi încerca să doarmă. Înţelegea ea Lily pricina acestei toane. Gazda ei nu figura în invitaţia Ducesei, deşi Lily făcuse cele mai loiale eforturi în acest sens. Dar Alteţa sa ignora orice aluzie, invitând ori omiţând după bunul plac. Nu era vina lui Lily că treburile încâlcite ale doamnei Dorset nu rimau cu stilul franc al Ducesei. Aceasta se explica rareori şi nu spusese nimic altceva decât „E plictisitoare. Singurul din prietenii tăi care îmi plae este domnul acela mic, Bry, mă amuză…”, dar Lily ştia când să se oprească şi nici nu-i displăcea această laudă indirectă ce i se aducea, pe socoteala prietenei sale. Chiar că Bertha devenise cam plictisitoare de când se-apucase de poezie şi de Ned Silverton.

În concluzie, îi făcea bine lui Lily să scape din când în când de Sabrina; iar micul dejun de la Ducesă, organizat de Lord Hubert cu virtuozitatea-i caracteristică, era încă şi mai plăcut fără feţele de care se săturase în croazieră. În ultima vreme, Dorset se făcuse mai nesuferit şi mai plin de toane ca niciodată, iar Ned Silverton avea mina unui om care provoca universul la duel. Degajarea şi libertatea atmosferei ducale constituiau o bine-venită schimbare şi Lily fu tentată, după masă, să se abată cu ceilalţi prin încinsul Cazino. Nu avea intenţia să joace, căci n-avea cu ce, dar o amuza să stea pe un divan, oarecum protejată de spatele Ducesei, care juca pe sume mari.

Soanele erau pline de lume care nu făcea altceva decât să privească, prelingându-se în orele după-amiezii printre mese ca nişte vizitatori printre cuştile unei grădini zoologice. În masa mulţimii, cu greu puteai distinge pe cineva cunoscut, şi totuşi Lily dădu de-ndată cu ochii de doamna Bry, care-şi croia hotărât drum prin mulţime pe

undeva la intrare, urmată de silueta mai fragilă a doamnei Fisher, tandemul părând un remorcher trăgând o bărcuţă după el. Doamna Bry trecu mai departe, energic angajată spre o ţintă anume, dar doamna Fisher o zări pe Lily şi dădu drumul cablului de remorcare, cotind uşor lângă ea.

„Dac-am pierdut-o?” repetă ea aruncând o privire indiferentă după avântata doamnă Bry. „Aş zice că da – dar nu contează, din moment ce tot am pierdut-o, de-adevăratelea”. Şi, la exclamaţia lui Lily, adăugă „Ne-am certat îngrozitor azi-dimineaţă. Ştii, bineînţeles, că Ducesa i-a tras plasa cu cina de-aseară, lucru pentru care mă scoate pe mine vinovată, că n-am ştiut să mă descurc. Partea cea mai proastă e că mesajul – un singur cuvânt prin telefon – a venit atât de târziu că cina a trebuit plătită; şi Becassin chiar cheltuise ceva cu ea, doar i se roseseră atâta urechile că vine Ducesa!” Doamna Fisher îşi permise să zâmbească uşor la acest punct. „Şi să plătească pentru ce n-a consumat pare a fi culmea nedreptăţii pentru Louisa – n-o pot face să înţeleagă că ăsta-i unul din stadiile preliminare consumului fără să plăteşti… Fiind deci eu la îndemână, m-a făcut praf pe mine, sărmana de ea!”

Lily îşi murmură părerea de rău. Împărtăşea necazul altora în mod instinctiv şi tot instinctul o-ndemnă să-şi ofere ajutorul doamnei Fisher: „Dacă pot face ceva în sensul acesta… dacă-i numai vorba de a se întâlni cu Ducesa! Am auzit-o zicând că-i place de domnul Bry…”

Dar doamna Fisher o întrerupse cu un gest hotărât. „Dragă Lily, am şi eu mândria mea, mândria mea profesională. N-am putut eu s-o prind pe Ducesă, nu mai pot să-ţi folosesc rezultatele faţă de Louisa Bry ca şi cum ar fi ale mele. M-am hotărât, plec la Paris în seara aceasta cu Sam Gormer şi soţia. Ei n-au depăşit stadiul incipient; pentru ei un prinţ italian înseamnă mai mult decât orice alt prinţ, şi îi paşte oricând pericolul să ia orice curtean de

rând drept un prinţ italian. Pericol de care am misiunea să-i salvez”. Râse iarăşi de ironia situaţiei. „Dar înainte de a pleca vreau să-mi spun ultimele dorinţi testamentare – vreau să te las pe tine Bry-ilor”.

pe mine râse şi domnişoara Bart. „Drăguţ din partea „ta să te gândeşti la mine, draga mea, dar, zău…”

Eşti aşa de asigurată în toate privinţele?” îi aruncă doamna Fisher o căutătură tăioasă. „Chiar eşti cu adevărat, Lily, până într-acolo incit să respingi oferta mea?”

Domnişoara Bart roşi uşor. „Voiam să spun că nu cred că familia Bry ar sări în sus de bucurie s-audă aranjamentul ăsta”.

Doamna Fisher însă n-o slăbi din căutătura scormonitoare: „Ce voiai de fapt să spui e că le-ai dat peste nas Bry-ilor într-un mod oribil; şi că tu ştii că ei o ştiu…”

„Carry!

„Da, în anumite privinţe Louisa se prinde de o groază de lucruri. Să-i fi invitat măcar o dată pe Sabrina… mai ales când erau şi prinţi pe-acolo! Dar nu-i timpul pierdut”, încheie ea cu patos, „nu-i pierdut pentru niciuna din părţi”.

Lily zâmbi. „Rămâi, şi-o fac pe Ducesă să cineze cu ei”.

„Nu rămân – Gormerii mi-au plătit deja cuşeta la vagon-lit”, replică simplu cealaltă. „Dar fă ce-ai spus oricum”.

Din nou zâmbetul lui Lily se subţie – insistenţa prietenei sale i se părea absurdă, „Îmi pare rău că i-am neglijat pe Bry…” începu ea.

„A, dă-i încolo, nu la ei, ci la tine mă gândesc”, o-ntrerupse doamna Fisher. Apoi, după o pauză, pe un ton special; „Ştii că ne-am dus cu toţii la Nisa az-noapte, când ne-a tras Ducesa plasa. A fost ideea Louisei şi i-am spus ce cred despre ea”.

Domnişoara Bart încuviinţă, „Da, v-am zărit când vă-ntorceaţi, la gară”.

„Ei bine, omul care a mers în compartiment cu tine şi George Dorset – gazetăraşul ăla cu „Note despre lumea bună de pe Riviera” – a cinat cu noi la Nisa. Ş-acu spune cui stă să-l asculte că tu te-ai întors numai cu Dorset, după miezul nopţii”.

„Numai cu Dorset? când ci era cu noi?” râse Lily, dar îi pieri pofta, sub privirea plină de înţelesuri a celeilalte. „M-am întors numai cu Dorset, dacă ăsta-i sfârşitul lumii! Dar din vina cui? Ducesa rămăsese peste noapte la Cimiez cu Prinţesa de coroană, Bertha s-a săturat de spectacol şi-a plecat devreme, promiţând să ne-ntâlnim la gară. Noi am venit la timp, dar ea nu, ea n-a venit de loc „>

Domnişoara Bart îşi termină pledoaria cu siguranţa nepăsătoare a celui convins că nu-i vinovat nici cât negru sub unghie. Dar doamna Fisher reacţionă cu totul ciudat; parcă ar fi uitat complet de Lily în episodul cu pricina.

„Zici că Bertha n-a venit de loc? Atunci cum dumnezeu s-a întors pe iaht?”

„A, cu următorul tren, bănuiesc; au mai fost introduse două, pentru fete. În orice caz, ştiu că se află în siguranţă acolo, cu toate că n-am văzut-o cu ochii mei; dar n-a fost vina mea”, încheie Lily.

„N-a fost vina ta că Bertha n-a venit la timp? Biata mea copilă, deie Domnu’ să nu trebuiască totuşi să plăteşti pentru asta!” Doamna Fisher se ridică. Văzuse pe doamna Bry navigând în direcţia aceea. „Uite-o pe Louisa, trebuie s-o iau din loc… a, suntem în cele mai bune relaţii pentru ochii lumii; luăm prânzul împreună; dar pe mine mă ia în furculiţă”, explică ea; şi, cu o ultimă strângere de mână şi-o ultimă privire, adăugă: „Nu uita, ţi-o las ţie; e-n căutare, ia-o”.

Lily luă cu ea impresia vorbelor de despărţire ale lui

Carry Fisher dincolo de uşa Cazinoului. Înainte de a pleca făcuse primul pas spre a reintra în graţiile doamnei Bry. Un gest afabil, un vag murmur cum că ar trebui să se vadă mai des, o aluzie la un viilor apropiat în care să se citească atât numele Ducesei cât şi al Sabrinei – ce timp. u a fost totul, ce simplu e totul, când eşti dăruit de la natură! se mira singură, ca-n atâtea alte dăţi, cum se făcea că nu-şi folosea mai din plin acest dar. Dar, uneori uita de el iar uneori… oare să fi fost mândria de vină? Azi. În orice caz, scufundase corabia mândriei, o scufundase, dacă e vorba, până-ntr-atât încât îi sugerase lui Lord Hubert Dacey, cu care se-ntâlnise pe scările Cazino-ului, că ar putea s-o determine pe Ducesă să cineze cu Bry-Îi „g ea îşi lua sarcina să-i aducă la bordul Sabrinei. Lord Hubert promisese s-o ajute, cu promptitudinea pe care ştia a poate oricând conta – era singurul lui mod de a-i Aminti că a existat o vreme când ar fi făcut mult mai mult pentru ea. Pe scurt, drumul părea să i se netezească sub picioare pe măsură ce înainta; şi totuşi o îndoială vacă persista în inima ei. S-o fi produs, se întrebă, întâlnirea neaşteptată cu Selden? Nu-i venea să creadă – scurgerea timpului şi schimbarea de atmosferă păreau să-l fi încremenit pe vecie undeva, departe. Noile experienţe, atât de remarcabile, avuseseră drept efect propulsarea trecutului recent într-o zonă atât de îndepărtată, încât chiar Selden purta o aură de ireal acum. Şi-n plus, el implicase foarte clar că n-aveau să se mai vadă; că se oprise la Nisa numai pentru o zi-două şi că era, ca să zică aşa, cu un picior în vasul următor spre America. Nu – secţiunea asta de trecut se ivise numai pentru o clipă trecătoare pe faţa zbuciumată a valurilor prezentului; şi-acum că se dusese iar la fund, nesiguranţa, teama persistau.

Deveniră brusc acute când dădu cu ochii de George Dorset, coborând scările de la Hotel de Paris şi îndrep –,

tându-se spre ea. Avusese intenţia să coboare la chei şi să urce pe iaht; dar acum simţi că ceva urma să se întâmple.

„Încotro mergi? Facem câţiva paşi? a început el, punând a doua întrebare înainte să fi primit răspuns la prima şi nemaiaşteptând răspuns pentru niciuna, ci direfionând-o fără altă vorbă spre grădinile de mai jos.

ta îl simţi încărcat cu tot arsenalul unei tensiuni nervoase extreme. Avea pungi sub ochi, iar paloarea lui obişnuită împrumutase nuanţa plumbului; aspectul macabru al feţei era întregit de neregularitatea sprâncenelor şi de mustaţa lungă, roşiatică. Era o arătare compusă dintre – un scărmănat şi un cârcotaş.

Merse lângă ea în tăcere, cu paşi precipitaţi, până când ajunseră la pantele încărcate de verdeaţă, la est de Cazino; acolo, oprindu-se brusc, întrebă: „Ai văzut-o pe Bertha?

„Nu – când am plecat eu de pe iaht încă nu se sculase a

Drept replică, el scoase un fel de hârşâit de pendulă stricată, menit să treacă drept râs. „Încă nu se sculase?

Dar s-a culcat? Ştii tu la ce oră s-a urcat pe punte? Azi dimineaţă la şapte 1” exclamă el.

„La şapte?” tresări Lily. „Da’ cum asta? Din cauza trenului?”

El hirâi iar – „Au pierdut trenul… toate trenurile şi au fost nevoiţi să se-ntoarcă pu o birjă”.

„Şi…? Lily ezită, simţind cât de puţin timp se justifica chiar şi aşa.

„Şi n-au găsit o birjă pe loc… ştii, noaptea…”, explica de parcă într-adevăr susţinea cauza soţiei lui, „şi când au găsit una, în cele din urmă, aceea n-avea decât un cal, ş-acela beteag!”

„Ce ghinion! îmi închipui”, zise ea pe un ton cu atât mai convingător cu cât istoria devenise mai gogonată. Şi

după o pauză, adăugă: „Îmi pare aşa de rău, probabil trebuia să-i aşteptăm, nu?”

„S-aşteptăm birja cu un cal? Cam greu să ne ducă pe toţi patru, nu găseşti?”

Ea adoptă singura reacţie posibilă într-o astfel de situaţie: un râs nonşalant, depreciator pentru obiectul lui – „Mda, ar fi fost niţeluş cam greu, ar fi trebuit să coborâm cu rândul şi să mergem pe jos, pe-alături. Dar ar fi fost o încântare să vedem răsăritul de soare”.

„Da, răsăritul a fost o încântare”, consimţi el.

„Zău? L-ai văzut, deci?”

„Da l-am văzut; de pe punte. I-am aşteptat”.

„Normal, îmi închipui ce îngrijorat erai. De ce nu m-ai chemat şi pe mine, să-i aşteptăm împreună?”

Câteva minute el nu zise nimic, trăgându-se doar de mustaţă cu o mână slăbănoagă, gălbuie. „Mă tem că nu ţi-ar fi plăcut finalul”, accentuă el, deodată sumbru. Care ton o prinse iarăşi nepregătită, arătându-i pericolul momentului şi necesitatea de a-l îndepărta cu orice preţ

„Finalul… nu-i un cuvinteam pretenţios pentru un fleac ca ăsta? Singura parte proastă, după mine, e oboseala, care pe la ora asta, după un somn bun, i-a şi trecut Berthei”.

Se ţinea dârză de firul ăsta, deşi cât de albă era cusătura. se vedea tot mai clar în ochii lui trişti, pieriţi.

„Taci… taci…!” nu se mai abţinu el, cu o disperare de copil terorizat; şi-n vreme ce ea încerca să unească compasiune şi hotărârea de a ignora orice motiv pentru aşa ceva, într-un murmur ambiguu de protest, el se lăsă să cadă pe banca de alături şi-şi desfăcu baierile sărmanului său suflet.

Îngrozitoare clipe pentru Lily – clipe nesfârşite prin care trecu în chinuri, ca printr-un coridor de foc. Nu că n-ar fi întrevăzut cândva un astfel de deznodământ; dar

tocmai pentru că, în ultimele trei luni observase, ici-colo, crăpături în suprafaţa vieţii, din care ieşeau aburi veninoşi, care nu prevesteau nimic buri, temerile ei pentru o erupţie fuseseră mai alertate ca oricând. Alteori situaţia i se reprezenta mai prozaic, dar şi mai trepidant – ca un vehicul şubrezit, tras într-o goană nebună de nişte armăsari sălbatici pe un drum de munte, în vreme ce ea stătea ghem într-un colţ, conştientă că ar trebui reparate hamurile şi întrebându-se ce parte va ceda mai întâi. Ei bine totul cedase şi era de mirare că atelajul aiurit rezistase şi atât. Sentimentul implicării în accidentul zdrobirii de stânci, departe de a fi o simplă formă de empatie, era intensificat de felul în care Dorset, în criza lui de denunţări şi proferări de crâmpeie auto-dispreţuitoare, o făcea să simtă cât de mult avea nevoie de ea, ce loc important ocupase ea 1 în viaţa lui. De n-ar fi fost ea, cine şi-ar fi aplecat urechile la lamentările acestea? Şi cine, dacă nu ea, urma să-l prindă şi să-l ridice iar în picioare, într-o poziţie demnă? De altfel tot timpul ea fusese conştientă că exista ceva matern în eforturile de a-l ghida, de a-l proteja. Acum însă, dacă Dorset se agăţa de ea, nu era pentru a fi ridicat, ci pentru a simţi pe cineva alunecând în jos cu el; îi trebuia un tovarăş de suferinţă, şi nu cineva care să-l ajute să sufere mai puţin.

Din fericire pentru amândoi, criza de nervi avea prea puţin carburant fizic. El rămase într-o stare de prostraţie, respirând din greu, pradă unei torpori atât de profunde încât Lily aproape se temu că trecătorii ar putea să o ia drept efectul unei crize de epilepsie, ori a unui atac de cord şi s-ar opri să-i ajute. Dar Monte Caiio este, mai mult decât alte locuri, cu totul străin legăturii între oameni, iar scene ca aceasta nu impresionează pe nimeni. Şi dacă a trăseseră câteva priviri mai curioase, nu mai atrăseseră nimic altceva; aşa că Lily rupse tăcerea sculându-se de pe

bancă. Cu puterea ei vizionară, vedea umbra pericolului acoperind-o mai curând pe ea decât pe Dorset.

„Dacă tu nu te-ntorei, eu trebuie s-o fac… nu mă forţa să te las aici, u

Dar el îi opunea o mută rezistenţă, aşa că adăugă. „Ce ai de gând să faci? Doar n-ai să stai aici toată noaptea”.

„Mă pot duce la un hotel. Mai pot telegrafia şi avocaţilor mei”. Se ridică deodată, lovit de-un gând. „Iisuse, Selden e la Nisa, îl chem pe el!”

Lily se aşeză protestând, alarmată: „Nu, nu, nu!”

El se-ntoarse violent spre ea. „Şi de ce nu Selden? E-avocat, nu? Ce mi-i el, ce mi-i altul”.

„Tocmai, toţi sunt la fel de inutili. Gândeam că te pot ajuta eu, nu?”

„M-ajuţi – eşti aşa de drăguţă şi răbdătoare cu mine. Fără tine, puneam capăt circului de mult. Dar pân-aici! * Se îndreptă de spate, cu un efort vizibil. „Doar nu vrei să mă acopăr de ridicol”.

Ea îl privi cu blândeţe. „Tocmai asta e”. Apoi, după ce se gândi o clipă, inspiraţia o ajută spre propria-i surpriză a „Atunci, te duci să-l vezi pe domnul Selden. Avem timp înainte de cină”.

„Of, cină…” o imită el, batjocoritor; dar ea-l lăsă, aruncându-i un zâmbet şi-o replică fermă: „Cină, da, pe iaht – să nu uiţi; dacă vrei, o amânăm până la nouă”.

Era deja trecut de patru; şi, aşteptând barca la chei, unde ajunsese cu o birjă, începu să se întrebe ce se întâmplase pe iaht. Nu se pomenise nimic de Silverton – unde se afla, se-ntorsese pe Sabrina? Ori poate Bertha… – alternativă o-ngrozi, de-ndată ce-i veni în minte – poate Bertha, rămasă singură, plecase pe ţărm să-l caute? I se făcu inima cât un purice. Toată grija ei se-ndreptase tot timpul spre tânărul Silverton, nu numai pentru că, în astfel

de situaţii instinctul femeii fraternizează cu bărbatul, ci pentru că el, cazul lui, o impresiona în mod deosebit. Era, bietul tinerel, fără speranţă de pătruns; şi Bertha era pătrunsă într-un mod desperat, dar în vreme ce ea era pătrunsă de propria-i persoană, Ned era pătruns de dragostea pentru ea. Dar acum, în actuala criză, această deosebire acţiona în defavoarea ei, căci dacă el o avea pe ea, ea nu mai avea pe nimeni afară de sine. Şi în orice caz, privind lucrurile mai puţin abstract, toate ponoasele pentru o astfel de stare de lucruri le trăgea femeia; aşa că spre Bertha se dirija compasiunea lui Lily acum. N-o plăcea, dar poate tocmai de aceea se simţea parcă obligată s-o susţină. Bertha se purtase bine cu ea, o prietenie fără probleme le legase în ultimele luni şi uşoarele fricţiuni de care Lily era tot mai conştientă în ultima vreme nu trebuiau decât s-o determine să apere şi mai viguros interesele amicei să] e

În interesul Berthei, fără îndoială, îl şi expediase pe Dorset să se consulte cu Lawrence Selden. Odată grotescul situaţiei acceptat, îşi dăduse imediat seama că era cel mai bun lucru pentru Dorset. Cine, afară de Selden, ar fi putut combina în chip miraculos dibăcia în a o salva pe Bertha cu obligaţia de a o face? Faptul că era necesară multă dibăcie îi transmitea lui Lily un fel de calmă gratitudine pentru dimensiunile obligaţiei. Din moment ce el va trebui s-o aducă pe Bertha la liman, Lily se putea încrede în el; încredere pe care-o exprimă şi în telegrama pe care reuşi să i-o trimită în drum spre chei.

Până acum, deci, Lily simţea că făcuse ce trebuia; convingere care-i dădea puteri noi pentru paşii următori. Ea şi cu Bertha nu se aflaseră niciodată în termeni confidenţiali, dar într-un moment ca acesta, barierele trebuiau să dispară – aluziile violente făcute de Dorset asupra scenei din zori îi arătaseră că ele şi dispăruseră şi

că-n orice caz Bertha n-ar mai fi avut putere să le ridice din nou. Şi-o imagină pe biata femeie zăcând distrusă în spatele parapetului zdrobit al vieţii, aşteptând înfrigurată o mină salvatoare. Numai să nu i-o fi întins deja altcineva! Idee care sfredeli tot mai adânc creierul lui Lily, pe măsură ce barca se apropia de vas. Dacă Bertha, singură în toate orele acestea îngrozitoare… dar de-acum Lily pusese piciorul pe scara laterală şi primul pas pe Sabrina îi aruncă Ta gunoi toate temerile; căci acolo, pe puntea din spate, biata Bertha, stăpână perfectă a obişnuitei sale eleganţe discrete, turna ceai Ducesei de Beltshire şi lui Lord Hubert.

Pentru Lily spectacolul era atât de surprinzător, încât gândi că cel puţin Bertha era datoare să-i citească mesajul privirii; cu atât mai descumpănită fu când o întâmpinară o pereche de ochi impasibili. Dar de îndată înţelese că doamna Dorset nu-şi putea permite s-o privească altfel, în faţa celorlalţi şi că ea, Lily, trebuia să găsească urgent o explicaţie pentru a mai reduce din mirarea cu care apăruse în faţa lor. Antrenamentele îndelungate pentru tranziţiile rapide îi uşurară sarcina faţă de Ducesă, cel puţin – „Am crezut că sunteţi plecată la Prinţesă!” –, chiar dacă nu şi faţă de Lord Hubert.

Alt merit al acestei exclamaţii fu acela că ocazionă o explicaţie foarte animată cum că Ducesa, de fapt, chiar pleca, dar se repezise puţin e iaht ca să schimbe două cuvinte cu doamna Dorset despre cina de a doua zi – cina cu familia Bry la care Lord Hubert reuşise până la urmă s-o convertească.

„Că altfel era foc, zău!” explică acesta, aruncând lui Lily o privire care implora niţică gratitudine pentru promptitudinea cu care se achitase de sarcină; iar Ducesa adăugă, cu nobila ei candoare: „Domnul Bry i-a promis ceva gras şi zice că dacă mergem, ne vom înfrupta şi noi”.

Care replică iscă nişte glume de final, în care doamna Dorset îşi jucă rolul cu nemaipomenită nonşalanţă, ori cel puţin aşa i se părea lui Lily, iar la sfârşit, de tot, coborând scara, Lord Hubert strigă, tot ca printre altele „Şi bineînţeles că putem conta şi pe Dorset? a

„Sigur-sigur” replică vesela nevastă. Se ţinea bine până la capăt şi uitându-se la ea cum face semne cu mâna musafirilor, Lily se gândi că acum se va întoarce şi masca va trebui să cadă de pe fereastra fricii sufletului ei.

Doamna Dorset se-ntoarse spre ea încet; poate că avea nevoie de timp ca să-şi calmeze muşchii; în orice caz, şi-i controla perfect când, aruncându-se din nou în scaunul de lângă masă, remarcă spre domnişoara Bart, cu o notă de umor ironic: „Cred c-ar trebui să spun bună-dimineaţa”.

Dacă era o aluzie, Lily se afla la post, deşi nu prea ştia ce se aşteaptă de la ea. Ceva în calmul desăvârşit al doamnei Dorset o scotea din răbdări şi trebui să se forţeze să dea vocii ei un calm pe măsură: „Am încercat să te văd dimineaţă, dar nu te sculasfeşi”.

„Nu… m-am culcat târziu. N-am dat de voi la gară şi ne-am gândit că trebuie să vă aşteptăm la toate trenurile. *4 Vorbise foarte blând, dar şi cu cea mai subţire undă de reproş.

…N-aţi dat de noi? Ne-aţi aşteptat în gară?” De data asta Lily era mult prea şocată ca să mai stea să calculeze cuvintele celeilalte ori ale ei. „Dar n-aţi venit la gară după ce plecase ultimul tren?!”

Examinând-o printre genele lăsate, doamna Dorset repezi întrebarea: „Cine ţi-a spus asta?”

George – tocmai am stat de vorbă cu el în parc”.

„A, asta-i versiunea lui George? Bietul George, în starea în care era n-avea cum să-şi amintească ce i-am spus eu. Avea, azi-dimineaţă, o criză cum n-a mai făcut niciodată, şi l-am paşaportat la doctor. L-a găsit, nu ştii?”

Încă încercând să priceapă ce se petrece, Lily nu răspunse nimic, iar doamna Dorset se aşeză şi mai bine în scaun, afectând o nepăsare vulgară. „O să aştepte până-l primeşte; era groaznic de speriat. Nu-i face de loc bine să fie îngrijorat şi ori de câte ori se-ntâmplă ceva jenant, face o criză”.

De astă dată Lily nu mai avu nicio îndoială că: se făcea de zor o aluzie, dar tocmai zorul ăsta, ca şi atât de incredibilul aer de ignorare a efectelor ei, o făcură să bâlbâie, nedumerită „Ceva jenant?”

„Mda, ca de pildă să fie singur cu tine într-un mod atât de făţiş la orele mici din noapte. Înţelegi tu, draga mea, constitui o responsabilitate atât de mare într-un astfel de loc scandalos şi mai ales după miezul nopţii!”

Uluită de nemaipomenitul tupeu, Lily nu-şi putu opri un hohot scandalizat: „Asta-i bună! mai ales că tu l-ai împovărat cu responsabilitatea asta, nu?”

Câtă blândeţe în reacţia doamnei Dorset! – „Prin aceea că n-am avut supraomenescul talent de a vă descoperi în mulţimea aceea înnebunită să prindă trenul? Ori imaginaţia de a crede că o să-l luaţi fără noi – tu şi cu el, singuri – în loc să fi aşteptat liniştiţi în gară până să veniţi şi voi?”

Sângele îi năvăli lui Lily în obraji; era tot mai clar că Bertha calcă pe nişte trasee minuţios stabilite. Numai că, deznodământul fiind cel ştiut, la ce bun eforturile astea copilăreşti să-l evite? Puerilitatea încercărilor dezarmă indignarea lui Lily – nu arăta ea oare, mai mult ca orice, cât de îngrozitor de speriată era biata Bertha?

„Nu, să fi stat toţi la un loc, împreună, la Nisa”, răspunse ea.

„La un loc, împreună? Când n-ai aşteptat decât cea mai mică ocazie ca s-o ştergi cu Ducesa şi prietenii ei? Draga mea Lily, doar nu eşti copil, să te ţin de mână!”

NfcJ, îi fie au, Bertha, nici să mi se facă morala, dacă

Doamna Dorset îi zâmbi cu reproş. „Morală, eu? Doamne fereşte! încercam doar să-ţi fac o aluzie prietenească. Dar de regulă lucrurile astea ies pe dos, nu? Eu ar trebui să înţeleg aluziile, doar cu ele m-am hrănit toate lunile astea de când suntem împreună”.

„Aluzii, eu, ţie? a repetă Lily.

„A? mai ales negative – ce să nu fac, să nu văd, cum să nu mă comport. Şi cred că le-am înţeles şi urmat fără greş. Dar, draga mea, dacă nu ţi-e cu supărare, n-am priceput-o pe aceea că nu trebuie să te previn când ai împins lucrurile prea departe”.

Groaza o-ngheţă pe Lily, o despică precum scânteierea cuţitului fratricid ucide încă înainte de a se împlânta. Dar compasiunea îşi trimise căldura în fiecare colţişor din sufletul ei. Ce însemna revărsarea aceasta de răutate decât zbaterea fiinţei urmărită de-un mare pericol, încercarea de a tulbura spaţiul din care fugea? îi stătu pe buze lui Lily să exclame: „Sărmane suflet, nu te mai zbate, vino drept la mine şi, împreună, vom găsi o ieşire!” Dar cuvintele pieiră sub insolenţa impenetrabilă a zâmbetului Berthei. Lily o primi drept în faţă, liniştită, lăsând-o să se cheltuiască până la ultima ei picătură de acumulată falsitate; apoi, fără o vorbă, se ridică şi coborî la ea în cabină.

3

TELEGRÂMA domnişoarei Bart îl prinse pe Lawrence Selden la uşa hotelului; şi după ce o citi, se-ntoarse în cameră să-l aştepte pe Dorset. Mesajul lăsa, cum era şi firesc, multe nelămuriri, dar cu ceea ce auzise şi văzuse în ultima vreme, nu-i era prea greu să le rezolve şi singur. În general, încerca un sentiment de surpriză; căci, deşi îşi dăduse de mult seama că situaţia conţinea toate elementele unei explozii, întâlnise nu o dată, chiar el, exact

asemenea combinaţii care se stinseseră fâsâind cu puţin înainte de scânteia finală. Şi totuşi temperamentul coleric al lui Dorset, alăturat dispreţului pentru aparenţe al soţiei, dădeau situaţiei parcă mai multă nesiguranţă; şi nu atât din vreun sentiment personal faţă de caz, cât ftifiv Mui, t-k nur profesional, Selden hotărî să scoată perechea la Uman. Dacă, aşa cum stăteau lucrurile, limanul însemna repararea unei legături rupte, nu era treaba lui – el trebuia doar să se gândească la evitarea unui scandal şi asta cu atât mai mult cu cât se temea c-ar fi putut-o implica şi pe domnişoara Bart. Nu se putea da vreun nume temerii lui; dorea doar să o scutească de neplăcerea de a-şi vedea numele legat, fie şi extrem de vag, de spălarea rufelor murdare ale familiei Dorset.

Cât de neplăcut şi de epuizant avea să fie totul, îl lămuriră două ore de întrevedere cu Dorset. Discuţia scoase la iveală doar o grămadă de boarfe morale care îl îngreţoşară până într-atât încât, după plecarea musafirului său, îi venea să spargă un geam, să intre aerul, şi să pună să i se cureţe camera. Atât că nu existau elemente clare; din fericire pentru scopul urmărit de el, zdrenţele murdare, oricum le-ai fi pus alături, nu puteau, fără eforturi considerabile, să alcătuiască un omogen caz grav. Marginile flendurite nu se potriveau întotdeauna, unele bucăţi lipseau, altele nu „se loveau”, fie la formă, fie la culoare – evidenţe pe care Selden avea tot interesul să le expună ochiului clientului său. Dar pentru un om în starea lui Dorset nici cea mai exhaustivă demonstraţie n-ar fi fost convingătoare şi Selden înţelese că tot ce putea face pentru moment era să-l aline şi tempereze, să-şi manifeste compasiunea şi să propovăduiască prudenţă. Abia după ce-l încărcă până la refuz cu ideea că, până la proxima lor întâlnire, trebuia să păstreze o atitudine de strictă neutralitate şi că rolul lui la joc era deocamdată de simplu

privitor, îl lisă să plece. Selden îşi dădea bineînţeles seama că nu putea ţine prea mult capacul pe craterul bolborosind; aşa că promise să se întâlnească cu Dorset, a doua zi dimineaţă, la un hotel în Monte Carlo. Până atunci, îşi punea speranţe relativ mari în reacţia de slăbiciune, de pierdere a îmbăţoşării, care, la astfel de oameni urmează fiecărei descărcări neplăcute de forţă morală; şi răspunsul telegrafic pentru domnişoara Bart nu spunea decât „Presupune că totul e cum a fost.tf

Presupunere care se adeveri în prima parte a zilei următoare. Dorset, ca şi cum ar fi ascultat de îndemnul energic exprimat de Lily, revenise la vreme pe iaht pentru o cină târzie. Masă care constituise momentul cel mai dificil al zilei. Dorset era cufundat în una din acele tăceri mormântale care de regulă urmau „crizelor” de care vorbea nevastă-sa, aşa încât scuza pentru servitori era pregătită; dar chiar Bertha părea, într-un mod pervers, puţin dispusă să facă uz de asemenea protecţie la îndemână. Pur şi simplu cedase greul situaţiei în mâinile soţului ei, ca şi cum ar fi fost prea prinsă de-o durere proprie ca să mai observe că ar putea fi cauza alteia. Pentru Lily nu era semn mai prost pentru întreaga situaţie, tocmai pentru că era şi cel mai uluitor. Încercând să anime evantaiul vorbelor de claca, să clădească, iar şi iar, cuburile „aparenţei” care iar şi iar se năruiau, se întreba fără întrerupere „Ce naiba urmăreşte fiinţa asta?” Era ceva exasperant în atitudinea de recluziune sfidătoare în care se învelise Bertha. Să-i fi făcut măcar o aluzie prietenei sale, ar fi putut încă coopera cu deplin succes; dar cum putea Lily s-o ajute, când i se închidea uşa în nas cu atâta încăpăţânare? Şi voia s-ajute, în mod sincer; nu de dragul ei, ci ai Dorset-ilor. Nu se gândise de loc la propria-i situaţie – pur şi simplu nu-şi vedea capul încercând să facă niţică ordine într-a lor. Dar seara îngrozitoare se sfârşi

lăsându-i gustul coclit al eforturilor zadarnice. Nu-ncercase să-l mai vadă pe Dorset între patru ochi – nu mai avea niciun chef să-i audă lamentaţiile. Se aştepta ca Bertha să i se confeseze şi atunci i s-ar fi confesat şi ea; dar Bertha, păşind orbeşte spre prăpastie, îi împingea la o parte mâna întinsă.

Se duse devreme la culcare, lăsându-i singuri, şi ca un făcut, ca parte integrantă a misterului general, abia după o oră o auzi pe Berthă păşind pe culoar, spre camera ei. Zorii veniră ca o continuare a bizareriei. Un singur fapt proclama în exterior schimbarea la ignorarea căreia conspirau cu toţii – absenţa lui Ned Silverton. Nimeni nu vorbi de ea, evitare tacită a unui subiect care se instală, deci, imediat, în prim-pâanul gândurilor fiecăruia. Dar mai era o schimbare, percepută numai de Lily – anume că acum Dorset o evita aproape la fel de evident ca şi nevasta-sa. Poate că se căia pentru umilitoarele confesiuni din ajun; poate ca încerca, în felul lui stângaci, să se conformeze sfatului dat de Selden să se comporte „ca de obicei”. Astfel de instrucţiuni induc tot atâta nonşalanţă cât îndemnul fotografului de a „fi natural”; şi când un om ca Dorset habar n-are cum arată el de obicei, sforţarea de a fi natural dă jalnice rezultate.

Un rezultat bun fu totuşi acela că o remontă, ciudat, pe

Lily. Aflase, părăsind cabina, că d-na Dorset nu-şi făcuse încă apariţia şi că Dorset plecase de pe iaht dis-de-dimineaţă; şi, neavând răbdare să rămână singură, plecă şi ea pe ţărm. O luă vag spre Cazino şi se alătură unui grup de cunoştinţe de la Nisa, cu care luă şi prânzul şi în mijlocul căruia se-ntorcea, când se Întâlni cu Selden, care traversa piaţa. Nu putea să se despartă de grupul care îi oferise compania ospitalieră până la plecare, dar găsi câteva clipe pentru a se informa; „Tocmai l-am văzut iar”,

îi răspunse el. Ea aşteptă, nerăbdătoare. „Ei, şi ce s-a întâmplat? Ce se va întâmpla?”

„Deocamdată nimic – şi nici în viitor, cred”.

Atunci s-a terminat? Eşti sigur?”

El zâmbi. „Dă-mi ceva timp. Nu sunt sigur – dar mult mai sigur ca ieri”. Ea trebui să se mulţumească şi cu-atât şi să alerge spre grupul care aştepta pe scări.

Adevărul era că Selden îi oferise mai multă certitudine decât de fapt avea, doar ca să gonească neliniştea pe ca—* re-o văzuse în ochii ei. Neliniște pe care o preluă ca pe o ştafetă, chip exterior propriului sentiment identic, în vreme ce cobora la pas spre gară. Nu c-ar fi putut spune anume ce îl neliniştea – exista adevăr în declaraţia că, după cum credea el, nimic n-avea să se întâmple. Ce-l deranja era că, deşi atitudinea lui Dorset se modificase perceptibil, nu prea îşi explica de ce. Cu siguranţă nu în urma sfaturilor lui Selden, nici prin acţiunea propriei reveniri la o judecată „la rece”. Fuseseră suficiente cinci minute ca să vadă că o altă influenţă lucrase acolo, care nu-i redusese atâta din pornire, cât îi slăbise voinţa, ca-ntr-o hipnoză. Indiferent cum şi de ce, era mai curând de bine decât de rău – întrebarea era cât avea să dureze şi ce reacţie se putea aştepta să urmeze. Nimic bun pentru Selden. Unul din efectele urmărite era că-i interzicea comunicarea liberă cu Dorset. Acesta încă simţea dorinţa irezistibilă de a vorbi despre necazul lui; dar, deşi se-nvârtea în jurul subiectului, cu o laşă tenacitate, Selden vedea că ceva îl opreşte mereu să-i dea deplină expresie. Ceea ce ar fi produs oricui, mai întâi oboseală, apoi enervare; aşa încât, când întrevederea luă sfârşit, Selden începu să simtă că făcuse tot ce-i sta în puteri şi că la urma-urmei avea dreptul’s, l se spere pe mâini de ce-avea să urmezt…

Cu gândul ăsta se-ndrepta spre gară când drumul ise-

ncrucişă cu al domnişoarei Bart; dar deşi, după aceea, îl reluă mecanic, simţea că ceva se schimbase şi continua să se adâncească, în atitudinea lui. De vină era ceea ce citise în ochii ei; şi, nerăbdător să-şi descifreze mesajul, se lăsă pe-o bancă din parc, scufundat în gânduri. Era desigur normal ca ea să arate neliniştită – o tânără aflată, în intimitatea marcată a unei croaziere pe-un iaht, între cei doi membri ai unei familii pe punctul de a se destrăma, nu putea, afară de grija pentru soarta prietenilor ei, să se gândească la propria-i poziţie delicată. Partea cea mai proastă era că existau atâtea posibile descifrări ale privirii aceleia; şi, în mintea tulburată a lui Selden, una din ele luă urâta formă sugerată de doamna Fisher. Dacă fata se temea, se temea pentru ea, ori pentru prietenii ei? Şi în ce măsură groaza de-o catastrofă era sporită de implicarea fatală în ea? Vina fiind în mod clar de partea doamnei Dorset, s-ar fi zis că presupunerea era gratuit tendenţioasă, dar Selden ştia că şi-n cele mai uni-laterale certuri de familie există de obicei contraatacuri, care sunt lansate cu atât mai multă îndrăzneală, cu cât e mai limpede vina originară. Doamna Fisher nu ezitase să sugereze posibilitatea ca Dorset să se însoare cu domnişoara Bart dacă „s-ar întâmpla ceva”; şi cu toate că concluziilor doamnei Fisher li se duseseră buhul pentru pripeală, era ea destul de isteaţă ca să vadă şi niţeluş foc acolo unde semnala fum. Se părea că Dorset arătase un interes deosebit fetei, lucru care putea fi folosit cu cruzime de nevastă-sa, în lupta ei pentru reabilitare. Selden ştia că Bertha va lupta pân’ la ultimul cartuş – exista în ea o combinaţie ilogică de nechibzuială şi rece încăpăţânare de a scăpa de consecinţe. Putea fi tot atât de lipsită de scrupule în apărarea ei, pe cât era de necugetată în căutarea aventurii şi se folosea de orice îi sta la-ndemână. Deocamdată el nu-şi dădea seama pe ce drum avea Bertha

s-o apuce, dar uluiala îi sporea aprehensiunea şi cu ea sentimentul că, înainte de a pleca, trebuie să vorbească din nou cu domnişoara Bart. Orice rol ar fi jucat ea în situaţie, – şi el încercase întotdeauna, cu toată sinceritatea, să n-o judece după aparenţele mediului – oricât de inocentă legătura ei personală cu cazul în discuţie era mai bine să nu se afle în raza unei prăbuşiri posibile; Şi cum ea apelase la ajutorul lui, era neîndoios sarcina lui să i-o spună.

Decizie care-l făcu să sară-n picioare şi s-o ia în grabă spre Cazino, pe uşile căruia o văzuse dispărând; dar lunga explorare prin mulţime rămase fără niciun rezultat. Văzu în schimb, cu surprindere, pe Ned Silverton, dând ocol, oarecum ostentativ, meselor de joc; şi descoperirea că acest actor din tragedia ce se juca nu numai că se-nvârte prin preajmă, dar chiar cheamă reflectorul asupră-i, deşi putea constitui un indiciu că nu mai există niciun pericol, adânci negrele presimţiri ale lui Selden. În starea aceasta, se-ntoarse în piaţă, sperând s-o vadă pe domnişoara Bart trecând pe-acolo, lucru se pare inevitabil să se întâmple oricui aflat în Monte Carlo, măcar de vreo zece ori pe zi; dar după ce iarăşi îşi miji ochii de pomană o vreme, se văzu nevoit să admită că se-ntorsese pe Sabrina. Era greu s-o urmeze acolo şi încă şi mai greu, de-ar fi făcut-o, să găsească o ocazie de a sta de vorbă între patru ochi; şi aproape se hotărâse pentru alternativă nesatisfăcătoare de a-i scrie, când diorama activă a pieţii îi aduse deodată în faţa ochilor pe cine alţii dacă nu pe Lord Hubert şi doamna Bry.

La întrebarea lui, Lord Hubert răspunse că domnişoara Bart se-ntorsese pe Sabrina în compania lui Dorset; o veste atât de deconcertantă pentru el încât doamna Bry, după ce primi o privire specială de la însoţitorul ei, care parcă-i apăsase un buton, se grăbi să-l

invite la cină în seara aceea – „La Becassin… un mic dineu în onoarea Ducesei”, strigă ea înainte ca Lord Hubert să aibă timp să-şi dezlipească plivirea de pe faţa ei.

Cinstea ce i se făcuse de a fi invitat într-o companie atât de selectă, îl făcu pe Selden să se prezinte devreme în seara aceea la uşa restaurantului, unde se opri să scruteze pe cei care intrau dinspre terasa puternic luminată. Şi-n vreme ce Bry-Îi erau prinşi de o agitată oscilaţie asupra meniului, el aştepta cu sufletul la gură pe cei de pe Sabrina, care apărură în cele din urmă, în compania Ducesei, a Lordului şi Lady-ei Skiddaw şi a Stepney-ilor. Din care grup o desprinse fără dificultate pe domnişoara Bart, sub pretextul aruncării unei priviri într-o vitrină cu bijuterii unul din acele luxoase magazine de pe terasă –, şi spuse: „Am rămas ca să te văd – să te implor să pleci de pe iaht”.

În ochii pe care ea îi întoarse spre el luci pentru o secundă vechea teamă. „Să plec?… Ce vrei să spui? Ce s-a întâmplat?”

„Nimic. Dar dacă s-ar îqtâmpla ceva, de ce să suferi tu?”

Strălucirea vitrinei sporea paloarea feţei ei, dând trăsăturilor delicate ascuţimile unei măşti tragice.

„Nu se va-ntâmpla nimic, sunt sigură; dar dacă există cea mai mică posibilitate, cum poţi crede că aş părăsi-o pe Bertha?”

Cuvintele aveau în ele o notă de dispreţ – era cu putinţă să i se adreseze lui? Ei bine, era gata să-l rişte din nou, insistând, cu evident mai mult patos: „Trebuie să te gândeşti la tine, nu uita…”, la care, cu o ciudată tristeţe în glas, ea răspunse, uitându-i-se în ochi: „Dac-ai şti ce puţin contează asta!”

„În fine, oricum nu se va întâmpla nimic”, zise el, mai curând pentru a se asigura pe sine, decât pe ea; şi „Nimic,

nimic, bineînţeles!”, încuviinţă ea curajos, în vreme ce se îndreptau spre ceilalţi.

În restaurantul plin de lume, la masa fastuoasă a doamnei Bry, încrederea le reveni, ajutată de familiaritatea mediului. Îi regăseau pe vechii Dorseti, cu ticurile lor, ea solicitând atenţia generală pentru teribil de noua ei rochie, el manifestând obişnuita groază dispeptică faţă de agresiunile felurite ale meniului. Simplul fapt că se prezentau astfel, amândoi, cu ostentaţie, demonstra dincolo de orice îndoială că jucau teatru. Cum ajunseseră la această sincronizare era încă o taină de nepătruns, dar şi aşa, rezultatul o mulţumea pe domnişoara Bart; iar Selden încerca să împărtăşească acelaşi punct de vedere, zicându-şi că simţul ei de observaţie era mai bun decât al său.

Între timp, pe cursul labirintic al ospăţului, în care din când în când doamna Bry scăpa de lesa elegantă a Lordului Hubert. atenţia lui Selden se mai relaxă, ori mai curând se concentră în întregime asupra domnişoarei Bart. Era una din acele zile când Lily arăta atât de frumoasă încât frumuseţea era de ajuns, iar toate celelalte – graţia, agerimea, talentele femeii de lume – păreau surplusul unei naturi extraordinare. Îl fascina mai ales felul în care ea se detaşa prin zeci de nuanţe indefinibile, de fiinţele dăruite cu acelaşi stil. Exact mediul ales, chintesenţă a aspiraţiilor ei îi punea în lumină superioritatea, graţia ei bagatelizind e eganţa celorlalte, la fel cum tăcerile ei excelent distribuire transformau conversaţia lor în trăncăneală. Încordarea ultimelor zile instaurase din nou pe faţa ei acea trăsătură de profundă elocvenţă, pe care Seiden n-o mai văzuse de mult, iar curajul sfidător cu care-i vorbise încă clipea în vorbele şi ochii ei. Da, era de neîntrecut – altfel nu merita a fi caracterizată; şi el se simţea îndreptăţit s-o admire cu atât mai mult cu cât aceasta încetase a fi o chestiune

personală. Adevărata separare de ea se întâmplase nu în urâtul moment al dezamăgirilor, ci acum, în lumina crudă de după beţia simţurilor, la rece, când o vedea despărţită de el fără putinţă de tăgadă de opţiunea ei vulgară, care părea a-i anula toate calităţile de aur. Opţiune care tocmai îşi desfăşura fala: mâncărurile absurd de scumpe şi plictiseala sporită a conversaţiei, îndrăznelile exprimării care nu reuşeau nicicum s-ajungă la replici scânteietoare şi îndrăzneala gesturilor care nicicum nu hrănea iubirea. Cadrul strident al restaurantului, în care masa lor mai era şi un loc privilegiat de publicitate, plus prezenţa la ea a micului gazetăraş de la „Note de pe Riviera”, subliniau idealurile unei lumi în care ostentaţia ţinea loc de distincţie, iar rubrica mondenă devenise pomelnicul nemuririi.

Ca scrib al acestui circ repetat, micul Dabham, care sorbea cu modestă concentrare vorbele a doi străluciţi vecini, deveni deodată centrul atenţiei lui Selden. Cât înţelegea el oare din ce se întâmpla acolo şi, în ceea ce îl privea, cât merita să mai afle? Ochişorii lui păreau» două tentacule extinse la maximum spre a prinde şi cea mai mică undă personală din aer, aer care lui Selden îi părea uneori păstos de-atâta intimitate; apoi aerul se curăţa până-ntr-atât că devenea vid, un vid în care jurnalistul avea timp să aştearnă nete despre eleganţa rochiilor. Rochia doamnei Dorset, cu osebire, învârtejea bogăţia vocabularului lui Dabham. La început, după cum observase şi Selden, rochia mai ca o strivise pe purtătoarea ei; dar acum doamna Dorset o stăpânea la perfecţie, reuşind chiar să evidenţieze efecte cu totul nebănuite. Cu o uşurinţă prea mare pentru cineva care se poartă natural. Dar Dorset, el însuşi, nu se izbea de pereţii extremelor de atâta nervozitate? Nervos era Dorset întotdeauna, dar ca-n seara asta Selden nu-l mai văzuse.

Se-apropia şi finalul nu mai puţin triumfător, spre satisfacţia doamnei Bry, tronând cu apopleptică majestate între Lord Skiddaw şi Lord Hubert, părea a chema spiritul doamnei Fisher, să fie martor apoteozei. Afară de doamna Fisher, se putea chema că asistenţa era completă; căci restaurantul era ticsit de persoane care nu veniseră decât ca să caşte gura, scop în care se şi plasaseră cu meşteşug. Conştientă că Lily ţinea capul de afiş al invitatelor ei, doamna Bry arunca spre ea fierbinţi raze de recunoştinţă, raze, de care doamna Fisher nu se învrednicise la vremea ei. Prinzând privirile acestea, Selden se-ntrebă ce rol jucase domnişoara Bart în organizarea petrecerii. Avea, în orice caz, un rol magistral în ornarea ei şi, urmărind-o cum se mişcă precum peştele în apă, zâmbi la gândul căşi-o imaginase ne-ajutorată. Şi ca o încununare a controlului senin pe care-l exercita asupra situaţiei, veni momentul plecării, când, îndepărtându-se puţin de cei din jurul mesei, îşi oferi cu lin zâmbet umerii lui Dorset, pe care acesta îi depuse capa.

Ultimele momente ale mesei fuseseră prelungite pentru excepţionalele trabucuri oferite de Bry, ca şi pentru o gamă uluitoare de lichioruri, aşa că multe mese din jur se goliseră; dar mai rămăseseră destui figuranţi pentru a da importanţa cuvenită despărţirii protagoniştilor de la masa Bry-ilor. Ceremonie prelungită şi complicată şi ea de faptul că Ducesa şi Lady Skiddaw îşi luau cu adevărat rămas bun, drept care se puneau una pe alta să jure că se vor întâlni la Paris, unde aveau să facă o escală pentru completarea garderobelor, în drumul spre Anglia-mumă. Ospitalitatea deosebită a doamnei Bry, ca şi cadourile deosebite pe care soţul ei le împărţise în jur, sporeau simţitor efuziunea englezoaicelor, aruncândpeste viitorul gazdelor o lumină dintre cele mai roze. În conul ei se aflau de bună seamă şi doamna Dorset şi Stepney-Îi, aşa încât

întreaga scenă respira o intimitate care pentru condeiul domnului Dabham era o adevărată mină de aur.

Dar iată că Ducesa îşi aminti să se mai uite şi la ceas, şi asta o făcu să exclame spre sora ei că le rămăsese exact timpul să prindă trenul; când se termină şi cu învolburarea asta. familia Stepney, care avea maşina în faţă.

se oferi să-i ducă pe Dorset-i şi pe domnişoara Bart la chei. Oferta fu acceptată şi doamna Dorset se îndreptă spre automobil, cu soţul după ea. Rămasă puţin în urmă ca să mai schimbe o vorbă cu Lord Hubert, Lily se auzi strigată de Stepney, care tocmai primea un ultim trabuc de la „domnul Bry: „Hai, Lily, dacă te-ntorci la iaht”.

Lily se-ntoarse imediat şi dădu să plece, când doamna Dorset, care se oprise în prag, făcu repede câţiva paşi spre masă: „Domnişoara Bart nu se întoarce pe iaht”, zise ea, foarte răspicat.

Uimirea dilată ochii tuturor a; doamna Bry se făcu roşie ca sfecla, doamna Stepney se-ascunse intimidată în spatele soţului ei, iar Selden, muncit de-o furtună de porniri, simţea mai presus de orice un chef nebun să-l înşface pe Dabham de guler şi să-l zvârle în stradă.

Între timp, Dorset se apropiase şi el. Era alb ca varul şi căta în jur cu ochi furioşi, imbecili.

„Bertha!... Domnişoara Bart... e-o neînţelegere la mijloc...”

„Domnişoara Bart rămâne aici”, replică soţia lui tăios., „Şi cred, George, că nu-i frumos să facem pe doamna Stepney să ne aştepte”.

În acest scurt episod, domnişoara Bart rămăsese admirabil de calmă, puţin mai la o parte de grupul încurcat de cele întâmplate. Pălise puţin, dar răvăşirea feţelor din jur nu se reflecta şi pe chipul ei. Lama fină a dispreţului din zâmbetul său părea să taie în jurul ei o cupolă în care vulgaritatea atacului nu putea pătrunde, şi abia după ce

dădu doamnei Dorset întreaga măsură a distanţei dintre ele se-ntoarse spre gazdă, cu mâna întinsă.

„Plec după Ducesă, mâine”, explică ea, „şi mi s-a părut în Îi simplu să înnoptez pe ţărm”.

Se uita ferm în ochii neîncrezători ai doamnei Bry; dar când nu se mai crezu observată, Selden o văzu cătând îngrijoraşi spre chipurile femeilor. Le citea neîncrederea în ochii ce-i evitau privirea, în mizerabila laşitate a soţilor dosiţi după ele, şi preţ de vreo 30 de secunde, Selden crezu că se va prăbuşi într-un hău. Apoi însă, ea se-ntoarse spre el cu graţia-i obişnuită şi bravada palidă a zâmbetului regăsit: „Dragă domnule Selden, mi-ai promis că mă conduci la o birjă”.

Afară bătea un vânt în rafale şi cerul era vineţiu, trimiţând în feţele lui Lily şi Selden fâşii de ploaie caldă, binefăcătoare. Ficţiunea birjei fusese tacit abandonată; mergeau în tăcere, la braţ, până intrară în inima mai întunecată a parcului, unde el se opri lângă o bancă şi o îndemnă să se aşeze…

Ea se lăsă jos fără o vorbă, dar chiar în lumina îndepărtată a unui bec din josul aleii, chipul ei oglindea lupta disperată care se dădea în interior. Selden se aşeză lângă ea, aşteptând-o să vorbească mai întâi, temător ca un cuvânt al lui să nu-i zgândăre rana, nemaiputând fi vorba de a-şi exprima îndoielile ce iarăşi îi încolţeau în suflet. Ce-o adusese aici? Ce putuse s-o aducă într-un mod atât de înjositor la bunul plac al duşmancei ei? Şi cum se făcea că Bertha Dorset devenise un duşman tocmai când era atât de clar că avea nevoie de un ajutor? Chiar tunând şi fulgerând împotriva soţilor de sub papucul nevestelor şi a cruzimii femeilor faţă de semenele lor, gândul i se-mpiedica mereu de proverbiala legătură dintre fum şi foc. Amintirea aluziilor făcute de doamna Fisher, coroborate cu propriile impresii îi adâncea mila dar şi stinghereala, căci

oriunde îşi îndrepta gândul pentru a găsi cuvintele potrivite, teama de a nu comite o gafă îl preceda cu paşi repezi.

Deodată îi veni în minte că tăcerea lui putea fi interpretată ca o altă acuzare, precum cea a bărbaţilor pe care-i dispreţuia pentru laşitate; dar înainte să fi putut da de-un cuvânt, ea i-o tăie scurt cu o întrebare:

„Ştii vreun hotel liniştit? Pot trimite după cameristă mâine dimineaţă”.

„Un hotel, aici, unde să mergi singură? Imposibil”.

Ea puse în răspuns un muribund surâs al vechiului ei umor

„Şi-atunci? În parc e prea umed”.

„Dar trebuie să existe cineva „t”.

„Cineva la care să trag? Desigur – o mulţime – dar la ora asta? După cum ai văzut, planurile mi s-au schimbat cam brusc…”

„Sfinte Dumnezeule! Dacă m-ai fi ascultat pe mine strigă el, răzbunându-şi neputinţa într-un acces de furie.

Dar ea tot la distanţă îl ţinu cu un zâmbet uşor batjocoritor. „Păi, nu te-am ascultat? M-ai sfătuit să părăsesc iahtul şi l-am părăsit”.

Atunci îşi dădu el seama, cu inima strânsă, că ea n-avea de gând nici să se explice, nici să se apere; că, prin nefericita lui tăcere îşi anulase orice şansă de a o mai putea a uta şi că momentul decisiv trecuse.

Ea se ridicase şi-i stătea în faţă înconjurată de-un voal alb, prăfos, de tristeţe, ca o prinţesă pe punctul de a pleca în exil.

„Lily! a exclamă el, cu o notă desperată în glas, dar Oh, nu acum”, îl admonestă ea cu blândeţe; ş-apoi, cu dulceaţa regăsită a calmului obişnuit: „Cum trebuie să găsesc adăpost undeva şi cum eşti atât de cavaler ca să mă ajuţi…”

Ei s-adună în faţa invitaţiei. „Ai să faci cum îţi spun? Atunci, nu-i decât un luciu de făcut – trebuie să mergi glonţ la verii tăi, Stepney-Îi”.

Ea scoase un sunet de instinctivă împotrivire; dar el insistă: „Trebuie, e târziu şi trebuie să dai impresia că te-ai dus direct acolo”.

Îi şi pusese mâna pe braţul îndoit, dar ea-l reţinu cu un ultim gest de protest. „Nu pot… nu pot… asta nu… n-o cunoşti pe Gwen… nu-mi cere asta!”

„Trebuie să ţi-o cer, trebuie să m-asculţi”, apăsă el iar, deşi contaminat în adâncul sufletului de frica ei.

Vocea ei coborî. „Şi dacă refuză?” „Haide, ai încredere în mine!” nu găsi el altceva; şi cedând, ea-l lăsă s-o conducă înapoi la marginea pieţii.

În trăsură nu mai scoaseră nicio vorbă şi foarte repede se aflară în faţa portalului scăldat în lumină al hotelului în care se afla familia Stepney. Înăuntru intră numai el; ea rămase în umbra de sub capota trăsurii, în vreme ce Selden măsura holul cu paşi mari, în aşteptarea lui Stepney, căruia îi trimisese cartea de vizită. Câteva minute mai târziu cei doi bărbaţi treceau pragul printre cei doi portari-ghinărali, dar în vestibul Stepney se opri cu un ultim acces de împotrivire: „Atunci, ne-am înţeles?” stipulă el nervos, ţinându-l de braţ pe Selden. „Pleacă mâine cu primul tren, iar soţia mea doarme şi nu pot s-o deranjez”.

STORURILE salonului doamnei Peniston erau trase în fi. Ţa necruţătorului soare de iunie şi în zăpuşeala amurgului feţele rudelor ei pierdeau câte ceva din trăsăturile ştiute.

Se aflau cu toţii acolo: Van Alstyni, Stepney, Melsoni, chiar şi câte un Peniston, doi, rătăciţi pe-acolo, trădând depărtări geografice nebănuite şi ambiţii de alt soi. Ramura Peniston-ilor era de fapt mulţumită să ştie averea domnului Peniston „Întorcându-se”, în vreme ce rudele

directe erau legate de fragilul fir al testamentului bătrânei. Jack Stepney, în noua sa calitate de cel mai bogat dintre nepoţi, preluase tacit conducerea, subliniindu-şi importanţa prin luciul mai aristocratic al doliului ca şi prin prestanţa gesturilor; în schimb nevastă-sa nu-şi ascundea plictiseala şi venise cu o rochie frivolă, elemente menite a afişa nepăsarea moştenitoarei pentru măruntele probleme ale celorlalţi. Lângă ea, Van Alstyne, într-o haină care aducea presupusei lui tristeţi o notă zburdalnică, se trăgea de mustaţa albă ca să-şi ascundă nerăbdarea; în vreme ce Grace Stepney, cu nasul roşu şi mirosind a naftalină, îi şoptea doamnei Herbert Melson: „N-am putut suporta să mai văd Niagara!”

Un foşnet de flori şi-o îndreptare scurtă a tuturor capetelor, ca la comandă, în direcţia aceea, salutară deschiderea uşii, în cadrul căreia apăru, înaltă şi princiară în rochia-i neagră, Lily Bart, însoţită de Gerty Farish. Confruntate cu interogaţia mută a rămânerii ei în prag, feţele femeilor compuneau tot atâtea studii de ezitare. Vreo două schiţară mişcări de recunoaştere, cenzurate, mai curând decât de solemnitatea momentului, de faptul că nu ştiau ce vor face celelalte; doamna Jack Stepney înclină nepă-ătoare din cap, iar Grace Stepney, cu un gest sepulcral, indică un scaun lângă ea. Dar Lily ignoră invitaţia, ca şi încercarea oficială a lui Jack Stepney de a o conduce, şi traversă camera cu pasul ei elastic, aşezându-se pe un scaun ce părea a fi fost intenţionat aşezat mai încolo de celelalte.

Îşi vedea familia pentru prima dată de când revenise din Europa, în urmă cu două săptămâni; şi dacă acum observa oareşicare şovăială în felul în care era primită, o trata cu un plus de ironie la calmul ei obişnuit. Vestea morţii doamnei Peniston căzuse peste ea ca un trăsnet, dar după prima încrâncenare se gândise că, în sfârşit, putea

să-şi plătească datoriile. Mult se mai frământase pentru întâlnirea cu mătuşa ei. Doamna Peniston se opusese vehement plecării ei cu familia Dorset şi-şi manifestase supărarea neîntreruptă prin lipsa oricărei scrisori. Siguranţa că auzise de ruptura cu Dorset-Îi sporea groaza la gândul întâlnirii; şi cum să nu fi simţit Lily o săgetare de uşurare văzând că, în locul calvarului aşteptat, n-avea decât să intre cu eleganţă în posesia unei moşteniri salvatoare? Cu expresia consacrată, se „Înţelesese de la sine” întotdeauna că doamna Peniston va lăsa o sumă frumuşică nepoatei sale; înţelegere care în mintea acesteia din urmei se cristalizase în fapt împlinit.

„Primeşte ea tot, mă şi-ntreb ce rost avea să mai venim noi aici; „remarcă doamna Stepney în gura mare, fără să se sinchisească prea mult, în principiu spre Ned Van Alstyne; şi murmurul indignat al acestuia – „Julia a fost întotdeauna o femeie dreaptă” – putea fi interpretat ca o încuviinţare ori ca o îndoială.

„Păi, nu-i vorba decât de vreo 400.000”, interveni cu un căscat doamna Stepney; şi-n liniştea creată de tuşea preliminară a avocatului, o auziră pe Grace Stepney suspinând: „N-or să găsească lipsă niciun prosop măcar – le-am numărat cu ea chiar în ziua aceea…”

Apăsată de atmosfera înăbuşitoare, de parfumurile grele de doliu, Lily începea să-şi piardă răbdarea, mai ales că avocatul nu mai începea odată, ci se apucase să răsfoiască, stând drept şi solemn, printre filele preambulului la testament.

„Parcă suntem la biserică”, gândi ea, întrebându-se vag de unde scosese Gwen Stepney o pălărie atât de oribilă. Apoi observă cum se mai îngrăşase Jack – avea să-l ajungă curând pe Herbert Melson, care respira greoi ceva mai încolo, sprijinindu-şi trupul masiv în baston.

„Mă întreb care-i regula care-i face pe cei bogaţi,

graşi – cred că lipsa grijilor. Dacă primesc moştenirea, va trebui să am grijă de talia mea”, medita ea pe turuiala monotonă a avocatului. Pe lista moştenitorilor erau pomeniţi mai întâi servitorii, apoi câteva instituţii de binefacere, apoi mai mulţi Melsoni şi Stepney de a şaptea spiţă, care se mişcară conştiincioşi pe locurile lor, pentru ca apoi să recadă în impasivitatea cerută de o astfel de solemnitate. Urmară Ned Van Alstyne, Jack Stepney şi vreo doi verr fiecăruia rămânându-i câteva miişoare; Lily se miră că printre ei nu figura şi Grace Stepney. Îndată după aceea îşi auzi numele – „nepoatei mele Lily Bart, zece mii de dolari” –, după care avocatul se pierdu iar într-o mulţime de date şi cuvinte fără înţeles ori rost, ca să revină parcă la lumină cu uluitorul anunţ – „iar restul averii mele dragii mele verişoare care-mi poartă numele, Grace Julia Stepney”.

Năvălind în gurile căscate a mirare, aerul scoase un şuierat repede cenzurat de posesorii figurilor de ceară, care-şi întoarseră rapid capetele spre colţul în care domnişoara Stepney îşi manifesta printre hohote nevrednicia, moşmonind în mâini o batistă îndoliată, făcută ghem.

Lily nu luă parte la agitaţia generală, simţindu-se pentru prima oară cu adevărat singură. Nimeni nu se uita la ea, nimeni nu se sinchisea de prezenţa ei; cunoştea acum imposibilul sentiment al totalei nimicnicii. Dar şi acesta era acoperit de durerea sfâşietoare dată de speranţele ei înşelate. Dezmoştenită – fusese dezmoştenită, şi încă pentru Grace Stepney! întâlni ochii plini de compasiune ai lui Gerty care făcea un mut efort de caldă consolare, şi privirea aceleia o ajută să nu-şi piardă cumpătul. Îi mai rămânea ceva de făcut înainte de a părăsi casa aceea – un gest pentru care avea nevoie de tot talentul ei. Se îndreptă spre grupul care se formase

aproape imediat în jurul domnişoarei Stepney şi, întinzându-i mâna, spuse cu simplitate: „Dragă Grace, îmi pare aşa de bine pentru tine”.

Celelalte cucoane se dăduseră la o parte la apropierea ei şi spaţiul liber se lărgi încă şi mai mult când se-ntoarse să plece; nimeni nu i se alătură. Se opri o clipă, uitându-se în jur şi judecând calm structura momentului. Auzi pe careva întrebând care era data executării testamentului şi prinse un fragment din răspunsul avocatului – ceva despre un mandat recent şi „un instrument anterior”. Apoi lumea începu să plece, trecând pe lângă ea; doamna Stepney şi doamna Melson aşteptându-şi maşinile în prag; un grup de cucoane conclucând-o pe Grace Stepney la trăsura pe care trebuia s-o ia indiferent de faptul că nu locuia decât două străzi mai încolo; iar domnişoara Bart şi Gerty rămânând aproape singure în salonul roşu care, mai mult ca oricând, dădea impresia unui cavou de familie bogată, în care tocmai s-a depus ultimul cadavru.

În sufrageria lui Gerty Farish, Lily se lăsă să cadă într-un fotoliu, râzând încetişor; i se părea o ironie a sorţii ca moştenirea lăsată de mătuşa ei să nu depăşească cu mult datoria pentru Trenor. Nevoia imperioasă de a achita datoria aceea reîncepuse s-o chinuiască, încă şi mai tare, de la întoarcerea de pe bătrânul continent. Primul gând adevărat i-l adresă lui Gerty: „Oare când ne dau banii?”

Dar domnişoara Farish n-avea timp de asta; o mare indignare o încerca: „Lily, e scandalos, e nedrept, e o cruzime… I Grace Stepney trebuie să-şi dea seama că n-are dreptul să se atingă de banii aceia!”

„Cea care a ştiut să o încânte pe mătuşa Julia are drept şi la banii ei”, replică domnişoara Bart, pe gânduri.

„Dar ea pe tine te plăcea – a dat de înţeles la toată lumea…”; Gerty îşi luă seama, vădit încurcată, iar

domnişoara Bart o privi drept în ochi: „Gerty, haide, spune drept – testamentul ăsta a fost făcut abia acu şase săptămâni. Când a auzit de cearta mea cu Dorset-Îi, nu 9<t

„Toată lumea a auzit, bineînţeles, că a fost o neînţelegere… că nu v-aţi împăcat…”

„Ai auzit că Bertha m-a alungat de pe iaht?”

«Lily 1”.

„Chiar aşa a fost. Zicea că vreau să mă mărit cu George Dorset. Ca să-l facă să creadă că-i geloasă. Nu asta i-a spus lui Gwen Stepney?”

„Nu ştiu – n-am ascultat grozăvii din astea”.

«Eu în schimb sunt nevoită să le ascult, ca să ştiu unde mă aflu”. Se opri şi iar râse încetişor. „Ai văzut femeile? Câtă vreme au crezut că eu voi fi principala moştenitoare, le-a fost frică să calce peste mine, dup-aceea s-au îndepărtat de parcă aş fi fost ciumată”. Gerty nu-i răspunse şi ea continuă. „Am rămas să văd ce se va mai întâmpla. Au primit instrucţiuni tăcute de la Gwen Stepney şi Lulu Melson, le-am văzut cum se uitau să vadă cum o să procedeze Gwen. Gerty, trebuie să ştiu exact ce se spune despre mine”.

„Când îţi spun că n-ascult…”

„Asemenea lucruri le auzi şi fără să-ţi pleci urechea la ele”. Se ridică şi-şi puse cu hotărâre mâinile pe umerii domnişoarei Farish. „Gerty,» mă execută lumea?”

„Lily, cum poţi vorbi aşa de prietenii tăi?”

„Care-ţi sunt prietenii în ziua de azi? Cine, afar* de tine, mai crede în mine, draga mea? Şi dumnezeu ştie ce crezi şi tu despre mine!” O sărută. „Chiar şi aşa ai face eforturi să nu se cunoască nimic. Dar, de fapt, te înduioşează cei căzuţi în păcat, Gerty! Oare şi cei iremediabil pierduţi? Căci eu nu mă căiesc nici atâtica, ştii doar”.

Îşi îndreptă bustul maiestuos, talia zveltă, dominând

pe biata Gerty ca un adevărat înger întunecat, răzvrătit împotriva ordinii stabilite. Tulburată, Gerty abia putu murmura: „Lily, Lily – cum poţi să râzi de asemenea lucruri?”

„Poate ca să nu m-apuc să plâng. Dar nu – nu sunt dintre cei plângăcioşi. Am descoperit de mult că dacă plâng mi se înroşeşte nasul, şi aşa, abţinându-mă, am scăpat de multe situaţii neplăcute”. Făcu câţiva paşi repeziţi prin cameră, după care, reaşezându-se, ridică o faţă senină, surâzătoare, spre ochii neliniştiţi ai prietenei sale.

„Nu mi-ar fi păsat dacă aş fi primit eu banii...” şi, la exclamaţia de protest a celeilalte, apăsă iar: „Nici cât negru sub unghie; căci, – mai întâi, n-ar fi îndrăznit să mă ignore; şi dacă totuşi ar fi făcut-o, nu mi-ar fi păsat, pentru că aş fi fost independentă de ei. Dar aşa...!” Zâmbetul ironic dispăruse de pe faţa ei şi nori grei păreau a-i pluti sub pleoape.

„Cum poţi vorbi aşa, Lily? bineînţeles, banii ţi se cuveneau ţie, dar, în definitiv, asta n-are nicio importanţă. Important e...” Gerty se opri, apoi reluă, ferm: „Important este să te dezvinovăţeşti, să spui prietenilor tăi tot adevărul”.

„Tot adevărul?” Domnişoara Beri râse. „Ce este adevărul? Acolo unde-i implicată o femeie, el este povestea cea mai verosimilă. În cazul acesta este mult mai verosimil ce zice Bertha Dorset, care are o casă uriaşă şi lojă permanentă la operă şi cu care „rentează” să te afli în termeni buni”.

Domnişoara Farish o privea cu aceeaşi nelinişte. „Dar povestea ta, Lily? Nici n-o cunoaşte, nimeni, nu?”

Povestea mea? Nici nu cred c-o ştiu. Vezi tu, eu n-am pregătit o versiune din vreme, ca Bertha; şi chiar s-o fi făcut, nu cred c-aş folosi-o acum”.

Dar Gerty îşi menţinea poziţia bunului-simţ: „Nici nu vreau o versiune pregătită dinainte, vreau să-mi spui ce s-a întâmplat, de la bun început”.

„De la bun început?” o imită domnişoara Bart fără răutate. „Draga mea Gerty, ce lipsiţi de imaginaţie sunteţi voi, oamenii buni! Păi începutul e-n leagăn, bănuiesc, în felul în care am fost crescută, în lucrurile de care am fost învăţată să-mi pese. Sau, nu – nu vreau să dau vina pe nimeni pentru păcatele mele – să zicem că aveam în sânge această pornire, de la vreo străbunică iubitoare de plăceri, rebelă faţă de virtuţile cenuşii ale Noului Amsterdam, şi care s-ar fi întors cu dragă inimă la curtea Carol-ilor!” Şi cum domnişoara Farish nu-şi dezlipea ochii tulburaţi dintr-ai ei, îşi pierdu deodată răbdarea 4 „Voiai să afli adevărul, nu? – ei bine, adevărul despre orice fată e că odată ce-a intrat în gura lumii, s-a terminat cu ea: şi cu cât se explică, cu atât pare mai vinovată Draga mea Gerty, n-ai cumva o ţigară pe-aici?”

În camera înăbuşitoare de la hotelul la care trăsese, Lily Bart îşi trecu în seara aceea situaţia în revistă. Era ultima săptămână a lui iunie şi nicio prietenă de-a ei nu mai rămăsese în oraş. Puţinele rude caft rămăseseră sau se-ntorseseră pentru citirea testamentului doamnei Peniston plecaseră din nou în după-amiaza aceea spre Newport ori Long Island; şi niciuna nu se omorâse cu invitaţiile. Pentru prima dată în viaţă se vedea cu totul părăsită, afară de Gerty Farish. Chiar şi când o rupea cu familia Dorset nu simţise atât de dureros ce-avea să urmeze, căci Ducesa de Beltshire, auzind de nenorocirea de la Lord Hubert, îşi oferise pe loc protecţia şi, sub aripa ei protectoare, Lily îşi făcuse o intrare aproape triumfală în Londra. Acolo cedase cu strângere de inimă tentaţiei de a zăbovi în mijlocul unei societăţi care nu-i cerea decât s-o amuze şi s-o încânte, fără să-şi bată prea mult capul cum

căpătase aceste talente; dar Selden, înainte de plecare, îi vorbise stăruitor de necesitatea urgentă de a se întoarce la mătuşa ei, iar Lord Hubert, care nu-ntârziase nici el s-apară în Londra, n-o sfătui decât exact acelaşi lucru. Nu era nevoie să i se spună că nu compania Ducesei era cea mai bună cale spre reabilitarea socială, şi-n plus mai era conştientă că protectoarea ei se putea în orice moment descotorosi de ea în favoarea unei alte protegee, aşa că hotărî fără tragere de inimă să se-ntoarcă în America. Dar nici nu sosise de zece minute pe pământul natal că-şi dădu seama că venise mult prea târziu. Dorset-Îi, Stepney-Îi, Bry-Îi – toţi actorii şi martorii tragediei ei – o precedaseră cu versiunea lor asupra cazului; şi, chiar să fi găsit pe cineva dispus s-o asculte, un sentiment nedesluşit de dispreţ şi reţinere ar fi oprit-o de la orice confesiune. Ştia că nu prin explicaţii şi contraatacuri putea spera să-şi recapete poziţia demnă în lume; şi să fi avut o cât-de-câtă încredere în eficacitatea lor, tot ar fi oprit-o sentimentul pomenit, alăturat la sentimentul încercat în faţa lui Gerty Farish – jumătate mândrie, jumătate umilinţă. Căci, cu toate că ştia că fusese sacrificată fără pic de milă de hotărârea nestrămutată a Berthei Dorset de a-şi recâştiga bărbatul, şi deşi legătura ei cu Dorset nu depăşise graniţele bunei prietenii, fusese de la bun început perfect conştientă că rolul ei fusese, cum brutal se exprimase Carry Fisher, de a distrage atenţia lui Dorset de la nevastă-sa. De aceea „se afla ea acolo” – era preţul plătit deliberat pentru trei luni de lux, departe de griji. Obişnuinţa de a privi faptele-n ochi, în rarele ei momente de introspecţie, nu-i dădea voie să aştearnă vreo spoială mincinoasă peste lucruri. Suferise pentru exact acea loialitate cu care-şi dusese sarcina la capăt, dar sarcina nu era nicicum nobilă şi acum, în eşecu Mamentabil, urâţenia ei se revela şi mai dureros.

Sub aceeaşi lumină crudă ea văzu întregul şir al consecinţelor unui atare eşec; şi fiecare zi petrecută acolo le accentua şi mai mult. Rămânea pe de o parte pentru că Gerty Farish îi era singură prietenă, pe de alta pentru că habar nu avea unde ar fi putut merge. Înţelegea perfect ce trebuia să facă. Trebuia să se apuce să recâştige, încetul cu încetul, poziţia pierdută; şi primul pas pe acest drum lung şi plin de hârţoape consta în identificarea şi întocmirea, cât mai curând cu putinţă, a prietenilor pe care putea conta. Speranţele ei o-nconjurau mai ales pe doamna Trenor, care putea arăta o înţelegere incredibilă celor care o amuzau ori de care se folosea şi care puteau fi iertaţi dacă existenţa lor tumultuoasă mai dădea naştere unor mici bârfe. Dar, deşi trebuie să fi fost pusă la curent cu revenirea domnişoarei Bart, Judy nici măcar nu luase act formal de ea prin trimiterea respectivei telegrame de condoleanţe. Orice avans din partea lui Lily se putea dovedi fatal – nu rămânea nimic de făcut decât să se lase-n voia norocului, a unei întâlniri întâmplătoare; care întâlnire, chiar şi la vremea aceea a anului, putea destul de uşor să aibă loc.

Drept care Lily frecventa asiduu restaurantele unde se arătau ei de obicei şi, în compania bietei Gerty, servea mese fastuoase în contul, zicea ea, banilor ce urmau să-i sosească.

„Draga mea Gerty, doar nu vrei să vadă şeful de sală că nu mai am din ce trăi afară de moştenirea mătuşii Julia? Gândeşte-te ce satisfăcută ar fi Grace Stepney să între-aici şi să mă găsească cu carne rece de oaie şi ceai în faţă! Ce desert luăm azi – Coupé Jacqites ori Peches à la Melba?”

Deodată însă, scăpă meniul din mână şi roşi puternic, privind drept în faţă; urmându-i privirea, Gerty dădu cu ochii de un grup condus de doamna Trenor şi Carry Fisher, care ieşea dintr-un salon alăturat sălii mari. Era imposibil

pentru aceste doamne şi pentru însoţitorii lor – printre care Lily recunoscuse imediat atât pe Trenor qjt şi pe Rosedale – să nu treacă pe lângă masa lor; şi pe Gerty, cel puţin, o apucă un fel de bâţâială nervoasă. Domnişoara Bart, dimpotrivă, continuă pe linia veseliei plină de graţie care părea a o stăpâni şi, nici temându-se, nici aşteptând clar pe prietenii ei, dădu întâlnirii naturaleţea aceea pe care numai ea putea s-o aducă şi celor mai disperate situaţii. Artificială cu totul fu însă atitudinea doamnei Trenor, care amestecă o căldură exagerată cu câteva rezerve imperceptibile. După ce strigă în gura mare că se bucură s-o vadă, ea intră într-o nebuloasă de generalizări care lăsau deoparte atât întrebările privitoare la viitor, cât şi exprimarea vreunei dorinţe clare de a o mai vedea. Cunoscând prea bine limbajul acestor omisiuni, Lily îşi dădu seama că °! e erau la fel de transparente şi celorlalţi – chiar şi Rosedale, bucuros cum era de a se afla în asemenea companie, se conformă pe loc jaloanelor cordialităţii doamnei Trenor, salutând-o ca printre altele. Trenor, roşu la faţă şi stingherit, scăpase de vorbe prea multe sub pretextul că are de vorbit cu şeful de sală; iar restul grupului se topi curând pe urmele doamnei Trenor.

Totul nu dură decât câteva clipe – chelnerul aştepta încă, politicos, rezultanul alegerii între Coupa Jacques şi Peches à la Melba – dar destul pentru ca domnişoara Bart să-şi vadă sfârşitul în faţă. Ce făcea Judy Trenor era lege pentru toată lumea; şi Lily se simţi ca naufragiatul pe lângă a cărui insulă tocmai a trecut o corabie.

Brusc, îşi aminti de nemulţumirea doamnei Trenor faţă de rapacitatea lui Carry Fisher şi-şi dădu seama că de fapt Judy cunoştea bine afacerile personale ale soţului ei. Viaţa tumultuoasă şi dezordonată de la Bellomont, faptul că nimănui nu-i păsa ce fac ceilalţi, că scopurile, interesele particulare erau acoperite de troienele plăcerilor generale,

dăduseră lui Lily impresia că este ferită de ochi iscoditori; dar dacă Judy ştia când împrumuta doamna Fisher bani de la soţul ei, putea oare să nu ştie exact acelaşi lucru şi despre Lily? Dacă nu-i păsa de tandreţele lui, în schimb era de-o gelozie furibundă faţă de punga lui; şi aici găsi Lily cheia răcelii. Rezultatul imediat al acestor concluzii fu hotărârea aprinsă de a-i plăti datoria lui Trenor. Rezolvând asta, n-ar mai fi rămas decât cu o mie de dolari din moştenire şi nicio altă sursă afară de micul ei venit, care însemna mult mai puţin decât ceea ce Gerty Farish oferea fetelor pe care le ajuta, dar acest gând îi stârnise teribil mândria rănită. Trebuie să fie mai întâi chit cu Trenor; după aceea, va mai vedea.

Necunoscând amânările birocraţiei, crezuse că banii îi vor fi înmânaţi la câteva zile după citirea testamentului; aşa că după ce aşteptă nerăbdătoare mai mult decât gândea că-i necesar, scrise spre a afla cauza întârzierii. Mai trecu o vreme până ce avocatul doamnei Peniston, care era şi unul din executori, răspunse că, dat fiind că se ridicaseră câteva probleme relative la interpretarea testamentului, el şi asociaţii lui se puteau vedea nevoiţi să nu plătească mai devreme de scurgerea celor douăsprezece luni legal fixate pentru această sarcină. Uimită şi indignată, Lily se hotărî să-şi încerce farmecele personale; dar reveni înfrântă dintr-o luptă în care frumuseţea şi farmecul sunt adversari neglijabili pentru un duşman atât de orb ca aparatul legii. Nu putea să mai trăiască un an cu apăsarea datoriei: şi, in extremis, se hotărî să apeleze la domnişoara Stepney, care mai pierdea vremea în oraş, sau n-o pierdea, ocupată fiind cu „revizuirea” obiectelor binefăcătoarei sale, treabă care n-o supăra câtuşi de puţin, se poate presupune. Era dureros pentru Lily să-i ceară o favoare lui Grace Stepney, dar alternativă era şi mai dureroasă; şi-ntr-o dimineaţă se

prezentă la vechea adresă, unde Grace, pentru a înlesni efectuarea pioasei sale îndeletniciri, se mutase provizoriu.

Ciudăţenia situaţiei – de a intra cu mâna întinsă în casa unde poruncise atâta vreme – îi spori dorinţa de a termina calvarul cât mai repede; şi când domnişoara Stepney intră în salonul întunecos, foşnind crepul de cea mai bună calitate cu care era încă înfăşurată, Lily trecu direct la chestiune – era atât de bună încât să-i avanseze suma din testament?

Plânse şi se minună Grace de aşa cerere, se jelui de orbirea legii şi se miră foarte că Lily nu se gândise cât de asemănătoare le erau situaţiile! Credea ea că numai plata fusese amânată? Da’ nici chiar ea nu primise un ban din moştenire şi plătea chirie – da, da! – pentru dreptul de a sta într-o casă care-i aparţinea. Era sigură că asta n-ar fi fost de loc pe placul sărmanei Julia, dumnezeu s-o ierte, şi le spusese executorilor asta în faţă; dar cu ei nu puteai vorbi şi nu mai era nimic de făcut decât să aştepte. Să ia Lily exemplu de la ea şi să aibă răbdare – să-şi amintească amândouă de câtă răbdare nu dăduse sărmana „ţlulia dovadă în tot timpul vieţii ei, fie-i ţărâna uşoară.

Lily făcu un gest care deja demonstra ce prost urma exemplul cu pricina: „Dar tu vei avea totul, Grace – fi uşor pentru tine să-mprumuţi de zece ori mai mult decât cer eu acum”.

„Să-mprumut? Să-mi fie uşor să-mprumut?” Grace Stepney se ridică plină de indignare. „Îţi închipui, fie şi o clipă, că aş împrumuta în contul banilor verişoarei Julia, când ştiu atât de bine ce-ngrozită era ea faţă de aşa ceva? vai. Lily, dacă vrei să ştii adevărul, tocmai datoriile tale i-au provocat boala – îţi aminteşti că avusese un atac uşor înainte de plecarea ta. O, nu cunosc detaliile, bineînţeles – nu vreau să le cunosc – dar circulau nişte vorbe despre tine care au întristat-o peste poate – toţi cei care-l stăteau

în preajmă puteau vedea asta. N-am ce-ţi face dacă eşti jignită de ce-ţi spun acum – dacă există vreo cale să-ţi arăt ce nebunii ai făcut, şi cât de mult rău i-ai provocat, n-o să ezit nicio secundă să-ţi-o spun de la obraz, în numele ei”.

5

DINCOLO de uşă, Lily simţi că-şi ia adio de la vechea ci viaţă. Viitorul se întindea în faţa ei la fel de monoton şi cenuşiu ca şi fâşia străzii Fifth Avenue, cu tot atât de puţine şanse, poate, câte aveau cele câteva trăsuri circulind la pas să găsească clienţi la ora aceea. Analogia fu însă tulburată imediat de apropierea rapidă a unei birje care opri lângă ea.

De sub capota plină de bagaje, o mână îi făcea semne; şi-n clipa următoare doamna Fisher sări jos şi-o îmbrăţişă afectuos.

„Draga mea, doar nu eşti încă în oraş?... Când te-am văzut mai deunăzi la Sherry n-am avut timp să te-ntreb... tt. Se opri şi adăugă, într-un acces de francheţe: „Adevărul e c-am fost îngrozitoare, Lily, şi de-atunci umblu să mă scuz”.

„Ei...”, protestă domnişoara Bart, desprinzându-se din îmbrăţişarea penitentă; dar doamna Fisher continuă cu obişnuita-i sinceritate: „Uite ce este, Lily, să n-o mai dăm pe după piersic – jumătate din necazurile din viaţă sunt provocate de faptul că ne prefacem că nu le avem de loc. Nu asta-mi stă în fire, şi nu pot decât să-ţi spun că mă simt teribil de ruşinată că m-am luat după celelalte femei. Dar mai vorbim noi de asta, acuşica – pân-atunci, ia spune, unde stai, ce planuri ai? Bănuiesc că nu stai sub acelaşi acoperiş cu Grace Stepney, a? – ş-apoi m-am gândit că nu stai pe roze, aşa-i?”

În starea în care se afla Lily nu putea fi vorba să nu primească mâna întinsă, aşa că răspunse cu un zâmbet! „Nu prea stau pe roze, într-adevăr, pentru moment, dar

Gerty Farish este încă în oraş şi are bunătatea să-şi petreacă cu mine timpul liber”.

Doamna Fisher se strâmbă uşor. „Hm… mare distracţie, ce să zic. Da, ştiu – Gerty e-o bomboană şi valorează cât noi toate puse la un loc; dar à la longue tu ai nevoie de nitiia sare şi piper, aşa cum ai fost obişnuită, nu? Şi-n plus, bănuiesc că pleacă şi ea, nu peste multă vreme… la-ntii august, zici? Atunci ce faci, doar nu poţi să-ţi petreci vara în oraş; mai vorbim noi şi despre asta, mai încolo. Dar între timp, ce-ai zice să-ţi arunci câteva lucruşoare într-o valiză şi să vii cu mine la familia Sam Gormer chiar în seara asta?”

Şi cum Lily nu ştia ce să zică, Carry Fisher continuă, râzând fără probleme, cum îi era felul: „Nu-i ştii şi ei nu te cunosc pe tine; dar asta n-are niciun fel de importanţă. S-au mutat în casa Van Alstyne de la Roslyn şi am carte blanche să aduc ce prieteni vreau – cu cât mai mulţi, cu-atât mai vesel. Se pricep să trăiască bine şi chiar săptămâna asta dau o petrecere pe cinste…” se-ntrerupse, cenzurată de o schimbare greu de definit de pe faţa domnişoarei Bart. „A, nu mă refer la anturajul tău, nu – cu totul altă lume, dar distracţie garantată. Adevărul e că Gormerii au intrat pe-un făgaş propriu, ca să zic aşa – vor să se distreze şi anume în felul lor. Au dat şi părţii celeilalte o şansă ce câteva luni, sub distinsele mele auspicii, şi se descurcau chiar excelent – învăţând mult mai repede decât Bry-Îi, tocmai pentru că nu le păsa atât – dar deodată s-au hotărât că-i plictiseşte toată afacerea şi că ce vor ei e un grup în mijlocul căruia să se simtă în largul lor. Destul de originali, nu? Mattie Gormer încă ţinteşte sus; qşa-s femeile; dar e fantastic de maleabilă, iar Sam nu vrea să mai audă de nimic, şi-n plus le place să fie oamenii cei mai importanţi unde se duc, aşa că s-au apucat de-un soi de petrecere non-stop în stil propriu, un fel de Coney

Island de lume, unde oricine face destul scandal şi nu-şi dă aere e binevenit. Personal cred că e-o distracţie care merită banii câţiva artişti, înţelegi, mai câte-o actriţă în vogă, şi aşa mai departe. Săptămâna asta, de exemplu, o au pe Andrey Anstell, care a făcut furori ast primăvară în „Cuceritorul cucerit”: şi Paul Morpeth – o pictează pe Mattie Gormer – şi Dick Bellinger şi Kate Corby… ce mai, toţi cei pe care-i ştii că nu-s mofturoşi şi ştiu să petrf>a-a Nu mai sta cu nasu-n sus, draga mea, e mai bine decât o duminică de prăjeală în oraş, şi-o să găseşti acolo oameni inteligenţi şi petrecăreţi… Morpeth, care o admiră pe Mattie enorm, întotdeauna vine cu vreo doi de-ai lui

Doamna Fisher o-mpingea pe Lily spre birjă cu fermitate afectuoasă. „Ia urcă binişor; mergem la hotel să-ţi împachetezi şi să bem un ceai, iar cameristele noastre pot să ne aştepte la tren”.

Într-adevăr era mult mai bine decât o duminică de prăjeală în oraş – Lily nu mai avea nicio îndoială în momentul în care, ieşită pe veranda umbrită, privea spre mare peste o grădină pitoresc punctată de dantelele doamnelor şi costumele de tenis albe ale domnilor. LTriaşa casă ce aparţinuse familiei Van Alstyne, ca şi multele ei dependinţe, era plină până la refuz cu musafirii Gormerilor care acum, în lumina plină a amezii, umblau care-ncotro în căutarea distracţiilor oferite de gazde – distracţii mergând de la terenuri de tenis până la galerii de tir, ne la bridge şi whiskey în interior, la plimbări cu automobilul şi şalupa, afară. Lily avea sentimentul ciudat de a fi fost prinsă în mulţime la fel de lipsită de probleme ca un pasager oarecare urcat într-un expres. Blinda şi amabila doamnă Gormer putea, într-adevăr, să fie controlorul, indicând calm locurile călătorilor grăbiţi, în vreme ce Carry Fisher era hamalul care le punea bagajele la locul lor, le înmâna numerele pentru vagonul-restaurant, anunţându-i şi când

se apropiau de staţia de destinaţie, în care timp trenul nu-ncetinise câtuşi de puţin – viaţa mergea înainte cu ameţitoare viteză, într-un zgomot infernal care, cel puţin pentru unul din călători, reprezenta o binevenită distrageri de la propriile gânduri.

Pentru lumea bună, cercul Gormerilor era un fel de periferie socială de care Lily se ferise cu mare grijă, întotdeauna; dar acum că era aici, o izbea asemănarea plină de aplomb pe care tot ce vedea în jur o oferea ca pe o caricatură vioaie, un fel de parodiere a adulţilor realizată de nişte copii isteţi. Oamenii care-o înconjurau făceau aceleaşi lucruri ca şi Trenorii, Van Osburgh-i şi Dorsetii – deosebirea consta în o mie şi una de nuanţe de înfăţişare şi comportare, de la croiala vestelor bărbaţilor până la inflexiunile din vocile femeilor. Totul era mai strident şi din toate era mai mult – mai mult zgomot, mai multă culoare, mai multă şampanie, mai multă familiaritate – dar şi mai multă cumsecădenie, mai puţină rivalitate şi o dispoziţie de distracţie mai sănătoasă.

Domnişoara Bart fusese întâmpinată cu tot atâta bucurie ca oricare dintre invitaţi, ceea ce mai întâi îi zgândări orgoliul dar mai apoi o scutură la realitate – asta era poziţia pe care, pentru moment, trebuia s-o accepte şi s-o exploateze la maximum. Oamenii ăştia îi cunoşteau povestea despre asta, lunga discuţie pe care o purtase cu

Carry Fisher nu lăsase niciun dubiu: era în mod semioficial cunoscută ca eroina unui episod „aparte” – dar în loc să o evite, precum prietenii ei, oamenii ăştia o acceptaseră imediat în viaţa lor fără probleme. O asimilaseră cu aceeaşi uşurinţă cu care o asimilau pe domnişoara Anstell – nu-i cereau decât să contribuie, în felul ei, pentru că ţineau totuşi cont de diversitatea talentelor, la amuzamentul general, aşa cum făcea şi drăguţa actriţă care, când nu era pe scenă, dovedea

talente dintre cele, mai felurite. Lily simţise pe loc că orice tendinţă de rigiditate, de a stabili distanţe şi a marca diferenţe ar fi fost fatală legăturii cu grupul Gormerilor. Să fie acceptată în felul acesta – şi-ntr-o astfel de societate! – era o încercare destul de grea pentru mândria ei, dar să fie exclusă tocmai din ea, ar fi fost, îşi dădu ea seama cu o strângere de inimă, şi mai insuportabil. Simţise, chiar atunci, strecurându-i-se în suflet tentaţia insidioasă de a se înfrupta din bunătăţile unei mese la care nu mai avea voie. Trecerea atât de rapidă dintr-o cameră înăbuşitoare de hotel al unui oraş pustiu la luxul unui conac de ţară, aerisit de briza mării, adusese cu ea o stare de moleşeală morală, cu atât mai ademenitoare cu cât urma tensiunii nervoase şi neplăcerilor fizice din ultimele săptămâni. Deocamdată trebuia să se lase în voia trupului lihnit şi însetat – după aceea îşi va reconsidera situaţia şi va asculta iar glasul mândriei. Căci, în adevăr, bucuria îi era umbrită de ideea stânjenitoare că acceptă ospitalitatea, vânează aprobarea unor oameni pe care în alte ocazii îi dispreţuise. Dar nu-şi mai bătea până-ntr-atât capul cu estfel de lucruri – un strat dens de indiferenţă se forma cu rapiditate deasupra delicateţei ei înnăscute şi fiecare concesie făcută contingentului îl întărea şi mai mult.

Şi luni, când plecară toţi luându-şi zgomotos la revedere, perspectiva imediată a întoarcerii în oraş sublinie şi mai dureros farmecul vieţii pe care o părăsea. Toţi ceilalţi oaspeţi se-mprăştiau. care-ncotro, dar spre aceeaşi existenţă, în alte decoruri – unii la Newport, alţii la Bar Ilarbour, alţii în fine în vreo tabără de ţară ca cea de la Adirondack. Chiar şi Gerty Farish, care o-ntâmpină cu tandră solicitudine, avea să plece curând la mătuşa cu care obişnuia să-şi petreacă verile la Lake George – numai Lily rămânea la o parte, ca o barcă împinsă într-un ochi tulbure şi liniştit de curentul năvalnic. Dar Carry Fisher, care

insistase s-o ia la ea acasă – unde ea de fapt nu mai stătea decât câteva zile, până la plecarea spre reşedinţa la ţară a familiei Bry – îi veni în ajutor cu o nouă propunere.

„Uite ce e, Lily, una şi cu una fac două – vreau să-mi iei locul pe lângă Mattie Gormer, vara asta. Fac o excursie în Alaska, luna viitoare, cu maşina lor, şi Mattie, care-i cea mai leneşă femeie de pe faţa pământului, vrea să mă care cu ei, să am grijă de toate; dar şi familia Bry mă cheamă – da, ne-am împăcat, nu ţi-am spus? – şi, ca să fiu cinstită cu tine, cu toate că îmi plac Gormerii mai mult, din Bry profit mai mult. Vor să-ncerce Newportul vara asta şi dacă le iese bine, o să-mi iasă şi mie bine pasienţele”. Doamna Fisher îşi izbi palmele, încântată. „Zău, Lily, cu cât mă gândesc mai mult la ideea asta, cu atât o găsesc mai grozavă pentru amândouă. Amândoi Gormerii te-au îndrăgit cum nu se mai poate şi excursia în Alaska este… ce mai, exact ce-ţi trebuie acum”.

Domnişoara Bart o privi scrutător. „Ca să nu mai fiu în ochii prietenilor mei, nu? u zise ea încet; şi doamna Fisher răspunse, depunându-i pe obraz un sărut menit să coboare ştacheta seriozităţii lucrurilor: „Ca să nu mai fi în ochii lor până ce îşi vor da seama ce mult le lipseşti”.

Şi s-a dus; în Alaska; cu Gormerii. Iar expediţia, chiar dacă nu a produs efectul anticipat de prietena ei, avu cel puţin avantajul negativ de a o îndepărta din centrul criticilor şi bârfelor. Gerty Farish se opusese din răsputerile firii ei slabe acestui plan. Se oferise chiar să renunţe la Lake George şi să rămână în oraş eu Liiy, dacă renunţa la excursie; dar Lily îşi putea deghiza propria neplăcere pentru acest plan sub un motiv suficient de valid. „Draga mea nevinovată, nu vezi”, protestă ea, că prietena Carry are perfectă dreptate şi că trebuie să-mi reiau viaţa obişnuită, adică să mă aflu între oameni cât mai mult cu putinţă? Dacă vechii mei prieteni preferă să

creadă minciuni despre. mine, va trebui să-mi găsesc alţii, asta-i tot; şi, după cum ştii, calicul nu trebuie să fie şi mofturos. Nu că mi-ar displăcea Mattie Gormer chiar îmi place, e cumsecade şi cinstită şi lipsită de afectare; şi nu crezi că-i cazul să-i fiu recunoscătoare pentru că-mi deschide braţele într-un moment când, cum ai putut vedea cu ochii tăi, propria-mi familie s-a spălat pe mâini de mine? a

Gerty clătină din cap, neconvinsă. Simţea nu numai că Lily se înjosea cu această intimitate pe care n-ar fi cultivat-o niciodată în condiţii normale, dar şi că, reînnodând firul ocupaţiilor vieţii de odinioară ucidea şi ultima şansă de a scăpa de ea. Gerty avea doar o imagine obscură» despre ce i se întâmplase de fapt lui Lily – dar consecinţele o legaseră indestructibil de ea, încă din memorabila noapte când cedase secretul vieţii ei nefericitei prietene. Pentru oamenii ca Gerty un astfel de sacrificiu impune şi o reabilitare morală a persoanei pentru care a fost făcut, până-ntr-acolo că persoana aceea devine un depozitar de obligaţii morale de tot felul. Dacă a ajutat-o o dată pe Lily, trebuie să continue s-o ajute; şi dacă o ajută, trebuie să creadă în ea, căci credinţa este adevăratul dinam al fiinţelor acestora. Dar chiar dacă domnişoara Bart s-ar fi putut întoarce, după ce gustase iar din mierea vieţii, la deşerticul New York de august şi să se mulţumească doar cu prezenţa sărmanei Gerty, înţelepciunea „de lume” cu care se născuse s-ar fi ridicat împotriva unui atare act de abnegaţie. Ştia că doamna Fisher avea dreptate – o absenţă aleasă la timp putea constitui primul pas spre reabilitare – şi că, în orice caz, a rămâne în oraş după ce se terminase sezonul dedicat lui, echivala cu o recunoaştere fatală de înfrângere.

Din tumultuoasa traversare a continentului de baştină se întorsese cu o nouă viziune asupra situaţiei ei.

Luxul regăsit, faptul că se scula în fiece dimineaţă fără nicio grijă şi înconjurată de fericiri materiale, toci cu vremea bucuria pentru asemenea lucruri şi o lăsă şi mai conştientă de vidul pe care ele nu îl puteau umple. Cumsecădenia nediscriminatorie a lui Mattie Gormer, sociabilitatea camaraderească a prietenilor ei, care o tratau pe Lily absolut la fel ca pe toată lumea – toate acestea începură să-i pună răbdarea la încercare; şi cu cât vedea mai multe de criticat la tovarăşii ei de drum, cu atât mai inutili îi apăreau pentru ea. Dorul după vechea viaţă deveni idee fixă, dar îşi dădea seama că fără noi concesii de vanitate, nu se putea. Pentru moment, ele luară forma neplăcută a continuării legăturii cu Gormerii şi după întoarcerea din Alaska. Chiar dacă se aflase puţină vreme în „cercul” lor, imensul ei talent social, iscusinţa dusă la culmi de perfecţiune de a se adapta la lume fără să prejudicieze propria-i personalitate, spectacolul continuu pe care toată fiinţa ei îl oferea, îi câştigaseră un loc important în grupul Gormerilor. Dacă nu le împărtăşea ilaritatea supărătoare la urechi, în schimb aducea o notă de eleganţă mai de preţ pentru Mattie Gormer decât circăraia celorlalţi. Şi de fapt Sam Gormer şi prietenii lui cei mai buni se cam temeau de ea; dar aripa condusă de Mattie, cei de genul lui Paul Morpeth, o preţuiau, simţea chiar dânsa, pentru exact acele calităţi de care ei duceau lipsă. Dacă Morpeth, a cărui indolenţă socială atingea dimensiunile vastei lui activităţi artistice, se abandonase felului de viaţă nonconformistă de la Gormeri, o viaţă care ignora sau chiar n-avea ştiinţă de rafinamentele politeţii şi-n care puteai foarte bine să nu te ţii de cuvânt ori să-ţi primeşti musafirii în papuci şi halat de lucru, apoi el nu-şi pierduse şi simţul nuanţelor, al deosebirilor, nici chiar gustul pentru farmecele subtile ale fiinţei omeneşti, gust pe care nu avusese când să-l cultive. Cât pregătise

tablourile vivante pentru Bry fusese copleşit de virtualităţile plastice din Lily – „nu faţa, e prea controlată ca să intereseze expresia; dar restul… Iisuse, ce model ar fi!” – şi pentru că lumea în care o văzuse îl scârbea prea mult ca s-o caute acolo, privilegiul de a o avea sub ochi, s-o privească şi asculte pe-ndelete. În salonul dezordonat al Gormerilor, îl umplea de încântare.

Şi aşa, Lily îşi formase, în trepidaţia vieţii înconjurătoare, un mic nucleu de amiciţii care mai îndulceau dezavantajele şederii prelungite cu Gormerii. Ba mai primea şi unele veşti din lumea ei, mai ales de când încheierea sezonului de la Newport dirijase lumea bună din nou spre Lon° Island. Kate Corby, căreia gusturile îi dădeau aerul de promiscuitate pe care interesele îl dădeau lui Carry Fisher, mai trecea pe acolo şi dacă la început făcuse ochii foarte mari văzând-o pe Lily, după aceea se obişnuise prea repede cu prezenţa ei printre Gormeri şi ai lor. Trecea adesea şi doamna Fisher, să-i împărtăşească din toate câte se întâmplau, într-un fel de zicea ea, buletin meteorologic de ultimă oră; şi dacă Lily nu-i ceruse asta, putea pe de altă parte să discute mai liber cu ea decât cu Gerty Farish, căreia nici nu-i puteau trece prin cap atâtea şi atâtea lucruri ce păreau floare la ureche lui Carry Fisher.

Ş-apoi, doamna Fisher ştia ce limite are curiozitatea. La situaţia lui Lily privea numai din afară, trăgând concluziile tot de-acolo; concluzii pe care, după o astfel de discuţie amicală, le rezumă foarte laconic; „Trebuie să te măriţi cât poţi de repede”.

Lily scoase un gâlgâit uşor de râs – uite că o dată îi lipsea originalitatea şi prietenei sale. „Vrei, precum Gerty Farish, să-mi recomanzi panaceul sigur al „iubirii unui om deosebit”?”

„Nu – nu cred că vreunul din cei doi candidaţi pe

care-i am în vedere pot fi numiţi aşa”, zise doamna Farish după ce stătu puţin pe gânduri.

„Doi? Ai zis doi?”

„Da, dar poate c-ar fi mai potrivit să zfe unul şi jumătate, pentru moment”.

Asta o-nveseli şi mai şi pe Lily. „Când ar fi să fie, da, cred că aş prefera o jumătate de soţ. Cine este?”

„Nu-mi sări în cap până n-ai auzit tot – George Dorset”.

Lily scoase un murmur de reproş, care însă n-o stânjeni pe cealaltă.

„Şi de ce nu? Când s-au întors din Europa au petrecut câteva săptămâni de miere, dar acum iar s-a stricat situaţia. Bertha a sărit peste cal mai mult decât îşi permite orice nebună şi credulitatea lui George s-a cam epuizat. Sunt aici acum, înţelegi, şi am petrecut ultima „duminică cu ei. A fost o petrecere mizerabilă – nimeni afară de Neddy Silverton, care arăta ca un sclav la galere (şi când te gândeşti că se găseau unii să spună că din cauza mea era nefericit!) – şi după masa de prânz George m-a purtat kilometri întregi pe-aară, povestindu-mi că sfârşitul e inevitabil”.

Domnişoara Bart făcu un gest a lehamite. „Cât despre asta, nu se va întâmpla niciodată. Ştie ea Bertha cum să-l aducă înapoi când vrea”.

Doamna Fisher însă o privea dintr-o parte. „Nu şi dacă el are alt loc de refugiu! Da, asta-i cheia problemei – bietul de el nu rezistă singur. Şi mi-l amintesc pe când era un om minunat, plin de viaţă şi de entuziasm”. Se opri şi când reluă, nu se mai uita la Lily: „N-ar mai sta nicio oră cu ea dac-ar şti…”

„Şti…?” repetă domnişoara Bart.

„Ceea ce-ar trebui tu, de pildă, să… cu şansele pe care le-ai avut! Dacă ar fi sigur, vreau să spun…”

Lily o întrerupse cu vădită enervare, roşind puternic. „Te implor, s-o lăsăm baltă, Carry… Subiectul este prea îngrozitor pentru mine”. Şi ca să abată atenţia amicei sale, adăugă sforţându-se să readucă gluma pe tapet: „Şi al doilea candidat? Nu trebuie să-l uităm”.

Pase şi doamna Fisher. „Nu ştiu dac-ai să mai râzi dacă-l zic… Sim Rosedale?”

Demnişoara Bart nu râse, într-adevăr – privea doar gânditoare, în gol. Sugestia, de fapt, nu făcea decât să dea expresie unui gând pe care-l rostogolise mult în cap în ultimele săptămâni; dar nici după un minut zise, nepăsătoare: „Domnul Rosedale îşi doreşte o soţie care să-l poată plasa printre Van Osburgh-i şi Trenori”.

Doamna Fisher nu lăsă să-i scape ocazia: „Tocmai ce-ai putea tu face pentru el! Cu banii lui, evident. Nu vezi ce bine ar ieşi totul pentru fiecare din voi doi?”

„Ce nu văd e felul în care l-aş putea face pe el să vadă asta”, întoarse Lily, cu un hohot menit a pune capăt subiectului.

Dar în realitate se gândi încă la el multă vreme după plecarea doamnei Fisher. Îl văzuse extrem de puţine ori pe Rosedale de când se alăturase Gormerilor, el fiind atât de preocupat să pătrundă în Edenul din care se găsea ea acum alungată; dar de vreo două ori, în lipsă de ceva mai bun, el se abătuse pe-acolo să petreacă duminica şi în aceste ocazii atitudinea faţă de ea se revelase fără echivoc. Că o admira încă era, mai mult ca niciodată, o evidenţă ofensivă; căci în cercul Gormerilor, în care el îşi „dădea drumul”, simţindu-se acasă fără povara convenţiilor pe care nu le pricepea, n-avea ce ascunde. Erau însă aspecte care-i arătau lui Lily ce parşivă putea fi atitudinea omului aceluia. Astfel, el simţea o evidentă bucurie să-i facă pe Gormeri să înţeleagă că o ştia pe „domnişoara Lily” – era. domnişoara Lily” pentru el, acum – înainte ca ei să se fi

născut socialmente; bucurie şi mai mare să-i arate asta lui Paul Morpeth. Dar implica şi faptul că era vorba de o intimitate minoră, genul de relaxare pe care şi-l permite, în orele de răgaz, omul cu mare greutate şi o mulţime de preocupări.

Nevoită să accepte această versiune a legăturii lor de odinioară şi s-o ia în nota de plezanterie comună noilor ei prieteni, Lily simţea o umilinţă sfâşietoare. Dar îndrăznea mai puţin ca oricând să se certe cu Rosedale. Bănuia că „Nu”-ul ei se încadra printre cele mai grave care-i fuse-i seră vreodată adresate şi faptul că el ştia ceva despre nefericita tranzacţie cu Trenor şi că putea oricând profita de aceasta în modul cel mai josnic, o plasa la cheremul lui fără nicio speranţă de scăpare. Şi totuşi sugestia lui Carry Fisher îi trezise nădejdi noi. Oricât l-ar fi displăcut pe Rosedale, nu-l dispreţuia în mod absolut. Căci, de bine de rău, omul acela îşi înfăptuia ţelul propus în viaţă, lucru care, pentru Lily, era preferabil eşecului. Simţise întotdeauna în el o tenacitate uluitoare, cu care îşi croia drum, încet dar sigur, prin masa densă a antipatiilor de tfit felul. Deja, în lumea afacerilor îşi câştigase un loc foarte bine stabilit, graţie averii uriaşe, sau mai ales felului iscusit cu care-o punea la lucru. Ca efect de moment, numele lui începea să figureze pe liste de comitete municipale şi filantropice; apărea la banchete date în cinstea unor distinşi străini şi candidatura depusă pentru admiterea într-un club de vârf era discutată cu mai puţine voci antagoniste. Apăruse de câteva zile la dineurile familiei Trenor şi-nvăţase să vorbească despre căderile Van Osburgh-ilor cu exact ăştia dispreţ cât era necesar din parte-i; n-avea nevoie decât de o soţie cu suficiente relaţii ca să-i grăbească ultimii paşi spre ţintă. Exact lucrul care-l îndemnase, cu un an în urmă, să-i facă propunerea domnişoarei Bart; dar între timp el mai urcase câteva

trepte, în vreme ce ea pierduse puterea de a-l sălta peste cele câteva care mai rămâneau. Era dureros de conştientă de asta. Numai succesul o făcea să-şi piardă capul, în lumina tristă a eşecului vedea, culmea, mai bine lumea. Şi iată că o scânteiede speranţă înviora lumina momentului. Îşi amintea că, dincolo de motivul mercantil al cererii în căsătorie detectase, atunci, afecţiune reală. Tocmai, nu l-ar fi detestat atât de mult dacă n-ar fi simţit că el îndrăzneşte cu adevărat s-o dorească. Ş-atunci, nu era oare posibil ca pasiunea să nu se fi stins, chiar dacă nu mai era susţinută de celălalt element? Nici măcar nu încercase vreodată să-l încânte – cu tot dispreţul ei făţiş, el o sorbea din ochi. Ce-ar fi, aşadar, să-şi exercite această putere care i-l aducea la picioare chiar şi-n stare pasivă? Ce-ar fi să-l facă s-o ia din dragoste, acum că alt motiv nu mai exista?

6

GORMERII tocmai îşi construiau, ca buni burghezi în ascensiune ce se aflau, o casă în Long Island; şi-i revenea domnişoarei Bart misiunea de a-şi însoţi gazda în frecventele vizite de inspectare a progreselor construcţiei. Acolo, în vreme ce doamna Gormer se confrunta cu probleme de iluminare şi grupuri şanitare, Lily putea să guste tihna plimbării de-a lungul golfului străjuit de copaci, sub clopotul luminos al toamnei. Chiar dacă singurătatea nu-i era soră bună, viaţa plină de zgomote pe care o ducea transforma în binefacere un moment ca acesta. Se săturase să tot plutească încoace şi-ncolo pe nişte valuri de plăcere ori interese pe care nici măcar nu le împărtăşea; se săturase să tot vadă oameni care treceau de la o distracţie la alta zvârlind cu bani în toate părţile, oameni între care se simţea o păpuşă scumpă în mâinile unui copil răzgâiat.

Asta îi era starea de spirit când, întorcându-se într-o bună dimineaţă de la ţărm pe un drum pe care nu mai

mersese, se-ntâlni nas în nas cu George Dorset. Domeniul Dorset-ilor se afla în vecinătatea imediată a celui cumpărat de curând de Gormeri şi Lily îi zărise chiar de câteva ori, din fua maşinii; dar orbita lor socială era atât de diferită de a ei încât nu-i trecuse prin cap că s-ar putea întâlni de-a dreptul cu vreunul din ei.

Păşind legănat, dus pe gânduri, Dorset n-o zări pe domnişoara Bart decât când era la câţiva metri de ea; dar în loc să se oprească, cum se aşteptase Lily, la vederea ei se repezi înainte foarte agitat şi bucuros.

„Domnişoară Bart!... Dai mâna cu mine, nu-i aşa? De când tot sper să te-ntâlnesc... ţi-aş fi scris, dar n-am avut curajul”. Omul acesta cu păr roşu vâlvoi şi mustaţa zburlită avea o privire hăituită, fără-ndoială de gândurile care-l munceau tot timpul.

Pentru privirea aceea Lily îl salută cu o notă de compasiune, care parcă-i insuflă mai mult curaj lui Dorset: „Am vrut să mă scuz... să te rog să mă ierţi pentru rolul nefericit pe care l-am jucat...”

Ea îl opri cu un gest rapid. „Să nu mai vorbim de asta; mi-a părut tare rău pentru dumneata”, zise ea, cu oareşicare dispreţ care nu-i scăpă celuilalt. Drept care roşi până-n albul ochilor speriaţi, roşi atât de jalnic încât Lily se căi şi ea pentru nedelicateţe. „Aşa-i, pe bună dreptate. zise el. „Dar nu ştii... trebuie să mă laşi să-ţi explic. Am fost înşelat – îngrozitor de înşelat...”

„În cazul ăsta îmi pare şi mai rău”. zise ea, fără ironie de data asta; „dar trebuie să-ţi dai seama că nu-s eu cea mai potrivită persoană cu care să discuţi acest lucru”.

Uimire sinceră se citea pe faţa lui. „Şi de ce nu? Nu dumitale îţi datorez oare o explicaţie...”

„Nu este nevoie de nicio explicaţie – pentru mine totul este cum nu se poate mai clar”.

El scoase un murmur de dezamăgire şi capul îi căzu

în piept din nou; trăgea şi răsucea, cu o mână timid-nervoasă, crenguţele tufei de pe marginea cărării. Dar când Lily făcu gestul de a-şi continua drumul, se porni iar, cu energie sporită: „Domnişoară Bart, pentru numele lui Dumnezeu, nu-ţi întoarce faţa de la mine! Am fost prieteni buni… Întotdeauna ai fost bună cu mine… şi n-ai idee ce mult îmi trebuie un prieten acum”.

Pe Lily, slăbiciunea lamentabilă din vorbele celuilalt o muie brusc. Şi ea avea nevoie de prieteni – singurătatea o chinuise destul ca să simtă ce important era lucrul ăsta; şi ura pentru cruzimea Berthei Dorset făcu loc milei pentru nenorocitul clin faţa ei, care era, în definitiv, victima cea mai de plâns a Berthei.

„N-am nimic împotriva dumitale şi încă vreau să fiu bună”, zise. „Dar trebuie să înţelegi că după cele întâmplate nu mai putem fi prieteai, nu ne mai putem vedea”.

„Deci eşti bună cu mine… ai un suflet mare… Întotdeauna ai avut un suflet mare!” O fixă cu o privire mizerabilă. „Dar de ce nu putem fi prieteni… de ce, când eu mi-am turnat cenuşă-n cap şi mi-am izbit fruntea de pământ? E drept să mă faci să sufăr pentru falsitatea şi mârşăvia altora? Am suferit destul la vremea mea – să nu fie oare îndurare pentru greşeala aceea… niciun liman?”

„Gândeam că limanul l-ai găsit în împăcarea înfăptuită pe altarul tăierii mele”, începu Lily, pierzându-şi iarăşi răbdarea, dar el strigă implorator „Nu vorbi aşa!… Tocmai asta mi-a fost pătimirea cea mai mare. Dumnezeule! Ce puteam face – nu eram legat de mâini şi de picioare? Fuseseşi aleasă pentru sacrificare, orice cuvânt de-al meu ar fi fost folosit împotriva dumitale”.

„Ţi-am spus că nu te acuz de nimic; nu-ţi cer decât să pricepi că datorită rolului cu care Bertha a avut bunătatea să mă-nvrednicească… pe care purtarea ei faţă de mine de

atunci încoace l-a făcut tot mai verosimil în ochii lumii… e imposibil să ne mai vedem, dumneata şi cu mine”.

El sta ca un câine bătut. „Chiar?… Nu s-ar putea…? N-am putea găsi…?” îşi luă seama, croind tufa şi ierburile înalte cu o mină şi mai încurcată. Apoi începu iar: „Domnişoară Bart, ascultă-mă, acordă-mi un minut. Dacă tot nu ne mai întâlnim, măcar ascultă-mă acum. Spui că nu putem fi prieteni după… după cele întâmplate. Dar nu pot cel puţin apela la mila dumitale? Nu te impresionează nici rugămintea să te gândeşti la mine ca la un prizonier, un prizonier pe care doar dumneata îl poţi. elibtâra?”

Roşeaţa o trădă pe Lily – oare la asta făcea aluzii Carry Fisher?

„Nu văd cum te-aş putea ajuta tocmai eu”, murmură dânsa, retrăgându-se puţin din faţa privirii lui tot mai aprinse.

Dar tonul ei păru să-l calmeze, cum se întâmplase de atâtea ori şi-n momentele lui cele mai prăpăstioase. Liniile încăpăţânate de pe chip i se des. Înseră şi, deodată docil, el zise: „Ai vedea, dac-ai mai păstra bunătatea şi înţelegerea pe care mi le arătai cândva – numai Dumnezeu ştie cât de multă trebuinţă aş avea de ele acum”.

Ea se opri o clipă, mişcată în pofida voinţei ei de această evocare a influenţei pe care-o exercita cândva asupra lui. Suferinţa o înmuiase în mare măsură şi această ferestruică prin care zărise o clipă ruşinea şi starea de plâns a existenţei lui dezarma orice urmă de dispreţ mai putea păstra pentru un bărbat atât de slab.

„Îmi pare nespus de rău pentru dumneata… şi te-aş ajuta cu dragă inimă; dar trebuie să-ţi cauţi alţi prieteni, alţi sfătuitori”.

„Dumneata mi-ai fost prietenul cel mai bun”, răspunse el cu simplitate. „Şi apoi… nu-nţelegi?… eşti singura persoană…”, vocea lui coborî până la şoaptă –

„singura persoană care ştie”.

Iar simţi Lily că îi năvăleşte tot sângele în obraz; iar prinse a-i bate inima cu putere, aşteptând urmarea.

El ridică spre dânsa ochi rugători. „Înţelegi acum, da? Da? Sunt disperat – la capătul puterilor. Vreau să fiu liber şi dumneata mă poţi elibera. Ştiu că poţi. Dumneata, nu poţi să mă ştii captivul iadului, nu? Nu-ţi stă în fire să te răzbuni în felul ăsta. Ai fost întotdeauna aşa de blândă – şi-acum te uiţi la mine cu blândeţe. Zici că-ţi pare rău pentru mine. Ei bine, îţi stă în putinţă s-o demonstrezi… numai Dumnezeu ştie cât de mult adevăr spun. Înţelegi, nu-i aşa… n-ar fi nici atâtica publicitate în jur… nimic care să te privească. N-am ajunge niciodată acolo… nu am nevoie decât să pot spune, clar, „Uite, asta şi asta şi asta”, înţelegi, şi zbuciumul ar lua sfârşit, drumul ar fi liber şi toată grozăvia ar dispărea într-o secundă.”»

Vorbise pe nerăsuflate, ca un alergător la capătul cursei, zvârlind din când în când cu putere aerul din plămâni; şi printre cuvintele întretăiate ea zărea, ca printre nişte fâşii de ceaţă, o panoramă de vis, numai pace şi tihnă. Căci nu mai încăpea nicio îndoială unde bătea el; şi fără insinuările doamnei Fisher ar fi înţeles. Avea în faţă un om care o implora să-l salveze în culmea singurătăţii şi umilinţei lui – dacă-i ieşea în întâmpinare într-un astfel de moment, avea să fie al ei cu toată străşnicia credinţei lui înşelate. Şi puterea asta stătea în mâna ei – atât de total, încât el nici măcar nu bănuia. Cu o singură mişcare putea căpăta răzbunarea şi reabilitarea – ameţitoare uşurinţa asta

Nu zicea nimic şi privea doar, dincolo de el, în josul cărării pătate de culorile toamnei. Şi deodată o cuprinse frica – frica de ea însăşi, de îngrozitoarea forţă a tentaţiei. Toate slăbiciunile trecutului erau acum tot atâţia complici ce-o trăgeau de zor spre poteca de mult bătătorită de

picioarele lor. Se-ntoarse brusc spre el, întinzându-i mâna i

„La revedere; îmi pare rău – nu pot face absolut nimic pentru dumneata”.

„Nimic? Nu spune asta! strigă el, mai bine recunoaşte că mă abandonezi ca toţi ceilalţi. Dumneata, singura fiinţă care m-ar fi putut salva!”

„La revedere, la revedere”, repetă ea grăbită; şi-n timp ce se-ndepărta, îl auzi strigând cu o ultimă sforţare: „Cel puţin mă laşi să te mai întâlnesc o dată?”

Ajunsă pe domeniul Gormerilor, Lily o luă de-a dreptul peste gazon spre casa neterminată, unde gândea că se află, pradă celor mai năstruşnice gânduri provocate de întârzierea ei, doamna Gormer; care, ca mai toate persoanele nepunctuale, nu putea suferi să fie lăsată să aştepte.

Dar când ajunse în aleea mare văzu un faeton elegant dispărând după curbă, spre poartă; şi-n prag, pe doamna Gormer, radiind încă de-o bucurie retrospectivă. Dând cu ochii de Lily, roşi stingherită. „Ai văzut cine m-a vizitat? A, am crezut că te-ai întors pe alee. Doamna George Dorset – într-o scurtă vizită ca-ntre vecini, aşa a zis”.

Lily nici nu clipi, cu toate că n-ar fi inclus nicicând sentimentele de bună vecinătate printre idiosincraziile Berthei; iar doamna Gormer, căreia i se luase o piatră de pe inimă văzând ce indiferentă părea Lily, continuă cu un hohot menit a bagateliza întâmplarea: „Bineînţeles că ce-a adus-o de fapt a fost curiozitatea – m-a pus s-o duc peste tot. Dar nici nu poate fi persoană mai drăguţă, zău, niciun fel de aere, ş-aşa de simpatică… acu înţeleg de ce lumea o găseşte atât de formidabilă”.

Această întâmplare ciudată, care prea coincidea cu întâlnirea ei cu Dorset ca să nu fie un tâlc la mijloc, îi dădu un vag sentiment că i se pregătea o altă nenorocire. Numai vecină bună nu se sinchisea Bertha să fie, cu atât mai

puţin cu cinpra dinafara cercului ei. Absolut întotdeauna, fie ignorase pe aspiranţii de după gard. fie îi chemase în curte numai dacă putea profita cumva de ei; şi tocmai lipsa oricărui criteriu, bunul plac îi făcea pe aceştia şi mai fericiţi îşi zicea Lily. Vedea asta în satisfacţia imposibil de ascuns de pe faţa doamnei Gormer şi-n citarea, fără nicio noimă, din opiniile Berthei, în zilele care urmară. Ia care adăuga speculaţii prelungite asupra casei unde-şi făcuse rochia. Toate ambiţiile latente ale doamnei Gormer, inutile faţă de atitudinile egale ale celor ce-o înconjuraseră până atunci şi deci ţinute în secret, germinau acum sub soarele avansurilor Berthei; şi indiferent de motivul acesteia din urmă, Lily îşi dădea seama că viitorul ei avea oricum se suferit.

Stabilise ca, din când în când, să-şi părăsească prietenii ca să viziteze nişte cunoştinţe recente; şi la întoarcerea din ultima asemenea vizită îşi dădu seama pe loc că influenta aoamnei Dorset tot mai plutea în aer. Avuseseră loc schimburi de vizite, luarea ceaiului la un club de ţară, o întâlnire la un bal al vânătorilor; ba mai mergea vorba că se apropia un dineu, vorbă pe care Mattie Gormer încerca, cu un nefiresc efort – la ea – de discreţie, s-o furişeze afară din conversaţie, când domnişoara Bart era de faţă

Aceasta hotărâse oricum să se reîntoarcă în oraş, dună ce petrecuse o duminică de adio cu prietenii ei; şi, cu autorul lui Gerty Farish, descoperise un mic hotel particular unde îşi putea petrece iarna. Hotelul aflându-se la periferia unei zone locuită de protipendadă, preţul pentru cei câţiva metri pătraţi pe care-i locuia o ardea la pungă cu mult mai mult decât îşi putea permite; dar îşi căuta justificare în faptul că, în împrejurări ca cele prin care trecea, era important să păstreze o aparenţă de prosperitate. Adevărul era că pur şi simplu nu concepea,

atâta vreme cât mai avea posibilitatea să plătească pentru o săptămână înainte, să trăiască în condiţiile în care sta Gerty Farish. Niciodată nu fusese mai aproape de ruină ca acum; dar putea cel puţin să-şi plătească nota săptămânală la hotel şi cum cele mai mari din datoriile vechi le plătise din banii primiţi de ia Trenor, îi mai rămânea o sumă frumuşică din care putea trăi cum trăia. Ceea ce nu însemna că nu se ginica la vrem – inicia unei astfel de siguranţe. Camerele ei, care dădeau spre nişte ziduri din cărămidă cu scări de incendiu, mesele singuratice în restaurantul întunecat, cu tavanul prea încărcat şi mirosind perpetuu a cafea – toate aceste neplăceri materiale, ce-aveau nu peste mult să se numească confort deosebit, îi menţineau mintea în alerta căutării; drept care revenea tot mai des la sfaturile doamnei Fisher. Şi oricât s-ar fi învârtit în jurul lor, ştia că-n final trebuia să privească în faţă adevărul necesităţii de a se căsători cu Rosedale; convingere pe care i-o întări o vizită neaşteptată din partea lui George Dorset.

Îl găsi, în prima duminică după revenirea ei în oraş, păşind încolo şi-ncoace prin sufrageria ei îngustă, punând iminent în pericol bibelourile cu care ea încercase să o mai însufleţească; dar la vederea ei se calmă, zicând umil că nu venise s-o sâcâie, că nu cerea decât să fie lăsat să rămână o jumătate de oră şi să vorbească despre orice va fi voit ea. Adevărul, bineînţeles, era că pe el îl preocupa un singur subiect – el şi starea lui nenorocită –, gândea Lily; şi că venise doar pentru c-avea nevoie de mila ei. Dar cum începu prin a pretinde că-l interesează ce face ea şi cum ea îi răspunse, văzu că, pentru întâiaşi dată, o oareşicare iluminare asupra nenorocirii ei păru a-nlătura negurile dense ale preocupării unice pentru persoana lui. Era cu putinţă ca fiara aceea de mătuşă a ei s-o lase fără un ban? Că trăia singură acolo pentru că nu mai avea unde merge

şi că într-adevăr abia mai avea din ce trăi până i se plăteau odată banii din moştenire? Mila pentru alţii mai că se atrofiase în fiinţa lui, dar suferea atât de intens încât îşi clădea vag seama ce poate fi aceea – şi-n plus, îşi dădu dânsa seama, suferinţa ei îşi găsi de îndată în mintea lui o utilizare pentru folosul propriu.

Când în sfârşit se descotorosi de dânsul, sub pretextul că trebuia să se schimbe pentru cină, el se mai opri o dată în prag şi strigă fără veste: „Mi-a făcut atât de bine!… hai, te rog, spune că mă laşi să mai Vin…” Dar dacă ruga direct, direct trebuia să i se răspundă: „Îmi pare rău… dar ştii bine de ce nu pot face asta”.

El roşi până la rădăcina părului, şi, închizând uşa la loc, rămase acolo ca o momâie sâcâitoare. „Ştiu că ai putea… numa să vrei… dacă situaţia ar fi alta… dar de dumneata depinde s-o schimbi. Un cuvânt, nu trebuie decât să spui un cuvânt şi m-ai scăpat de chin 1”.

Ochii li se întâlniră şi o clipă ea se clătină iarăşi pe muchia tentaţiei. „Te înşeli; nu ştiu nimic; n-am văzut nimic – a zise ea, încercând să găsească stabilitate în cârja repetării; şi-n timp ce el pleca, gemând „Ne sacrifici pe amândoi, „ea continua să repete, ca-ntr-o transă: „Nu ştiu nimic absolut nimic”.

De când stătuse de vorbă, cu atâta folos, cu doamna Fisher, Lily nu-l prea văzuse pe Rosedale, dar în cele două sau trei ocazii când se întâlniseră putuse remarca o creştere vădită a acţiunilor ei. Nu încăpea nicio îndoială că el o admira la fel de mult şi că, prin urmare, nu era chiar atât de greu să-l facă să uite de cele materiale. Nu era nici chiar atât de uşor; dar nici nu era uşor să privească în faţă, în lungile ei nopţi albe, viitorul pe care i-l propunea George Dorset. Dintre două rele, primul i se părea mai puţin hidos existau chiar momente când o căsătorie cu Rosedale părea singura soluţie onorabilă de a ieşi din dificultate. Nu

mergea de fapt cu imaginaţia mai departe de ziua nefastă – după aceea totul se confunda într-o ceaţă roz de bună-stare dincolo de care se ascundea din fericire şi salvatorul ei. Învăţase, în lungile ei priveghiuri, că era mai bine să nu se gândească la anumite lucruri, că peste anumite viziuni de după miezul nopţii trebuia să arunce o mantie de poveste – şi una din ele era cea a posturii de soţie a lui Rosedale.

Datorită, cum recunoştea deschis, succesului Bry-ilor la Newport, Carry Fisher luase în chirie o căscioară în Tuxedo; spre care pleca Lily în duminica în care picase Dorset. Deşi era ora cinci când sosi acolo, stăpâfta nu venise încă şi în camerele cu focul arzând în vatră domnea o linişte patriarhală, tonică. Lily era emoţionată, cum nu-şi amintea să fi fost vreodată faţă de camerele lui Carry Fisher; dar, în contrast cu lumea în care trăise în ultima vreme, aici simţea repaus şi stabilitate chiar şi-n amplasamentul mobilei, chiar şi-n competenţa discretă a cameristei care o conduse în camera ei. Non-conformismul doamnei Fisher reprezenta, la urma-urmei, o deviere neînsemnată de la un crez social moştenit, pe câtă vreme cei din cercul Gormerilor încercau pentru prima oară să conceapă un astfel de crez pentru uz propriu.

Era pentru prima dată, de când se-ntorsese din Europa, că TMy se afla într-o atmosferă familiară, şi, stârnită în vechile senzaţii, cobora la masă pregătită să întâlnească prieteni de odinioară. Îşi luă însă pe loc seama, reflectând că prietenii care-i rămăseseră lefiali erau tocmai aceia care ar fi dorit cel mai puţin s-o expună unor astfel de scene; şi nu mai fu nicio surpriză pentru ea să dea de domnul Rosedale. Îngenuncheat patern pe covor, în faţa fetiţei gazdei

Rosedale pe post de tătic, iată o imagine departe de a o impresiona pe Lily; şi totuşi, nu putea să nu observe

bunătatea reală cu care se juca cu copilul. Nu era vorba de gesturile drăgăstoase premeditate şi false ale oaspetelui P’ivit de mamă, căci nu se aflau decât ei doi în cameră, el cu fetiţa; şi alăturarea de fiinţa mică şi năzuroasă ce-i suferea omagiul îl făcea să pară cumsecade într-un fel nesofisticat. Da, va fi cumsecade, gândi Lily din prag, va arăta blândeţea aceea grosieră, lipsită de scrupule, rapace, a păsării de pradă alături de femela sa. N-avu destulă vreme să stabilească dacă imaginea omului de lângă cămin îi mai domolea dezgustul ori, mai curând, îi furniza o reflecţie concretă; căci la vederea ei el sări imediat în picioare, redevenind domnul Rosedale înfloritor şi dominant din salonul lui Mattie Gormer.

N-o miră defel nici faptul că el îi fusese desemnat ca unic partener. Deşi nu o mai întâlnise pe doamna Fisher ce la importanta lor discuţie, Lily ştia că aceasta n-avea odihnă până nu împrăştia şi asupra prietenilor ei florile pe care cu trudă le făcea să crească din gunoaiele vieţii. Şi dacă ea, Carry, beneficia din plin de avantajele celor privilegiaţi, apoi adevăratele ei simpatii se-ndreptau spre ceilalţi – spre nefericiţi, spre mai puţin norocoşii vieţii, spre rataţi. obidiţi şi flămânzi.

Vulpe şireată, doamna Fisher avusese grijă ca-n prima seară Lilv să n-aibă a confrunta direct obiectul oareşicarelui ei dezgust. Kate Corby şi vreo doi-trei bărbaţi se prezentară şi ei curând, şi Lily, care nu pierdea un singur amănunt din lucrătura prietenei sale. se gândea că totul fusese aranjat s-o ajute să prindă curaj. Faţă de atare plan, nu putea manifesta decât pasivitatea bolnavului resemnat sub mâna chirurgului; şi acest sentiment de neajutorare letargi 3 n o părăsise nici când oaspeţii plecară şi doamna fisher o urmă ia ea în cameră.

„Pot intra la o ţigară lângă foc? Dacă vorbim în camera mea, deranjăm copilul”. Doamna Fisher aruncă în

jur privirea gazdei plină de solicitudine. „Sper că te simţi bine, draga mea. Nu-i aşa că am o căscioară drăguţă? Pentru mine nu poate fi bucurie mai mare decât să pot sta câteva săptămâni cu fetiţa, în linişte”.

În rarele ei momente de prosperitate, Carry devenea atât de maternă încât domnişoara Bart se gândea uneori că dacă femeia asta ar ajunge vreodată să aibă destui timp timp şi destui bani, ea ar renunţa la toate celelalte plăceri pentru a se dedica fiicei sale.

„Şi zău că merit odihna asta – mi-am câştigat-o cu sudoarea frunţii”, continuă Carry, lăsându-se pe pernele moi ale fotoliului de lângă foc. „Louisa Bry e un stăpân dur, adesea îmi doream să-i am din nou pe Gormeri. Să se mai spună că dragostea face oamenii geloşi şi suspicioşi – un fleac, pe lângă ce poate face ambiţia socială! Louisa nu dormea nopţile din cauză c-o muncea dilema dacă femei le care veneau pe-acolo veneau pentru mine, pentru că eram cu ea, ori pentru ea, pentru că era cu mine; şi-mi punea întotdeauna capcane, ca să afle ce gândesc. Evident că preferam să mă dezic de cele mai vechi prietene, numai ca s-o liniştesc, să-i îndepărtez gândul că-mi datora cunoştinţa şi celei mai umile fiinţe – cu toate că tocmai pentru asta mă chemase şi nu pentru altceva mi-a scris un cec frumuşel la sfârşitul sejurului!”

Doamna Fisher nu era femeia care să vorbească despre ea fără vreun motiv, şi vorbirea directă, în ţazul ei, departe de-a anula recursul la metode Indirecte, putea mai curând fi comparată cu trăncăneala scamatorului care-şi aranjează conţinutul mânecilor. Prin fumul uşor al ţigaretei, ea nu încetase o clipă s-o privească pe domnişoara Bart, care îşi trimisese camerista la culcare, şi. aşezându-se în faţa oglinzii îşi revărsa acum pe umeri părul bogat şi ondulat.

„Ai un păr minunat, Lily. Subţiat…? Ce contează asta,

când e-aşa de viu, de învăluitor? Grijile atâtor femei par s-atace mai întâi părul lor – dar al tău arată de parcă n-ar fi existat nicicând vreun gând neliniştit sub el. Nu te-am văzut vreodată mai frumoasă ca-n seara asta. Mattie Gormer îmi zicea că vrea să te picteze Morpeth – de ce nu-l laşi

Drept răspuns imediat, domnişoara Bart aruncă o rapidă privire critică feţei în discuţie. Apoi zise, pe-un ton de uşoară iritare: „N-am chef să-mi facă Paul Morpeth portretul”.

Cealaltă căzu pe gânduri. „M-mda. Mai ales acum, da – ei, n-are decât să ţi-l facă după ce te măriţi”. Aşteptă o clipă, după care continuă: „À-propos, m-a vizitat Mattie mai deunăzi. A apărut aici duminica trecută şi încă însoţită de nimeni alta decât Bertha Dorset!”

Din nou se opri pentru a aprecia efectul pe care anunţul îl produsese, dar mâna domnişoarei Bart continua să petreacă cu vigoare peria peste părul lung.

„În viaţa mea n-am fost mai luată prin surprindere”, continuă doamna Fisher. „Nu-mi pot imagina două femei mai puţin predestinate intimităţii – vreau să spun, din punctul de vedere al Berthei; pentru că, evident, sărmana Mattie nu vede nimic deosebit în alegere, tot aşa cum, n-am nicio îndoială, iepuraşul îşi închipuie că-l fascinează pe anaconda. Ştii că ţi-am spus întotdeauna că Mattie tânjeşte în ascuns să se plictisească cu lumea adevărat bună; şi uite că dacă s-a ivit prilejul, nu ezită să-şi sacrifice toţi prietenii vechi”.

Lily puse peria deoparte şi-ntoarse spre prietena sa ochi pătrunzători. „Ca de pildă, eu?” sugeră ea.

„Ei, draga mea...” murmură doamna Fisher, ridicându-se să-ndrepte un lemn în vatră.

„Asta urmăreşte Bertha, nu?” Domnişoara Bart continuă cu hotărâre. „Căci bineînţeles, urmăreşte ceva,

ca-ntotdeauna; şi-ncepusem să-mi dau seama, încă înainte de a părăsi Long Island, că pune gheara pe Mattie”.

Doamna Fisher oftă evaziv. „A prins-o fără scăpare. Când te gândeşti că toată independenţa aceea pe care Mattie o trâmbiţa pe toate cărările nu era decât o formă mai ascunsă de snobism! Deja Bertha o poate face să creadă orice, şi mă tem, biata mea copilă, c-a început să insinueze grozăvii despre tine”.

Lily roşi în umbra părului lăsat slobod. „Ce ticăloasă poate fi lumea”, murmură ea. ferindu-se din raza necruţătoare a ochilor doamnei Fisher.

Într-adevăr, nu ni-i toată soră; şi singura modalitate de a supravieţui este să te lupţi cu propriile arme – şi mai presus de orice, draga mea, nu singură!” Doamna Fisher lăsă ia o parte aluziile delicate şi trecu la atac. „Mi-ai spus atât de puţin încât aş putea doar să-mi închipui ce-a fost; dar în viaţa asta trepidantă nu prea este vreme să urăşti pe careva la nesfârşit fără vreun motiv şi dacă Bertha are urâţenia sufletească de a voi să-ţi facă rău şi prin intermediul altora, trebuie că-i este. frică de tine. Din punctul ei de vedere, nu există decât un motiv ca să se teamă de tine; şi ideea mea este că dacă vrei s-o pedepseşti, ai toată puterea. Sunt convinsă că te poţi căsători cu George Dorset şi mâine; dar dacă răzbunarea nu-ţi surâde, şi nu sub forma asta, singurul lucru care te mai poate salva de Bertha este să te căsătoreşti cu altcineva”.

7

LUMINA aruncată asupra situaţiei de către doamna Fisher avea claritatea mohorâtă a zorilor de iarnă. Delincă concreteţea cu o rece precizie neîmblânzită de nuanţe şi parcă s-ar fi refractat de pereţii de vid ai unui spaţiu apăsător; deschisese ferestre pe care nu se vedea nici urmă de cer. Dar idealistul pradă necesităţilor vulgare are

nevoie de minţi vulgare care să exprime ceea ce pe el îl scârbeşte; şi era mai uşor pentru Lily s-o lase pe doamna Fisher să formuleze datele problemei, decât să le treacă singură în revistă. Dar dacă tot era confruntată cu ele, înţelegea să le privească până-n străfundurf; străfunduri care nu i se puteau revela cu mai multă concreteţe ca în plimbarea pe care, a doua zi după-amiază, o făcu însoţită de Rosedale.

Era una din zilele acelea nemişcate de noiembrie, când aerul e bântuit de o nălucă a verii, şi ceva din liniile peisajului şi din ceaţa aurie care-i învăluia îi aducea în memorie după-amiaza aceea de septembrie când urcase împreună cu Selden dealul la Bellomont. Ironia paralelei nu putea să-i scape, odată ce plimbarea cu Selden reprezentase o irezistibilă fugă de exact un astfel de moment greu ca cel pe care actuala excursie îşi propunea să-l provoace.

Dar se mai insinuau şi alte amintiri inoportune; situaţii similare, provocate la fel de măiestru, dar care, prin nu se ştie ce maliţie a Fortunei, ori prin propria-i şovăire, dăduseră greş. Ei bine, acum nu mai şovăia aproape de loc; acum ştia ce vrea. Îşi dădea seama că întreaga muncă de reabilitare trebuie luată de la capăt, cu şanse infinit mai mici, dacă Bertha Dorset avea să reuşească s-o rupă de Gormeri; şi la dorul după un adăpost sigur se adăuga dorinţa aprinsă de a o învinge pe Bertha, aşa cum numai bogăţia şi poziţia socială o puteau învinge pe ea. Ca soţie a lui Rosedale – ace] Rosedale pe care simţea că numai ea îl putea crea – avea cel puţin să prezinte un scut de nepătruns duşmanului asmuţit.

Ca pe un flacon cu săruri tari trebuia să ţină în faţa ei acest gând, într-atât o scârbea cvasi-totala lipsă de subtilitate a lui Rosedale. Mergând alături de el, îmbolnăvită până-n ultima fibră a fiinţei de libertatea

tonului şi privirii lui şi totuşi zicându-şi că trebuie să îndure puţin ca să plătească pentru dominarea inversă de mai târziu, ea încerca să calculeze punctul exact în care concesia trebuia să devină rezistenţă şi preţul pe care el trebuia să-l plătească să apară la fel de clar. Numai că Rosedale era de-o suficienţă impenetrabilă la astfel de aluzii, suficienţă care-şi făcea ghicită platoşa de oţel sub uşoara haină a căldurii de la suprafaţă.

Stăteau de multişor într-un fel de lojă de piatră situată „deasupra lacului, când, fără veste, ea tăie scurt o tiradă – imoroasă, uitându-i-se drept în ochi cu gravitate.

„Vă cred, domnule Rosedale”, zise ea încet, „şi sunt gata să mă căsătoresc cu dumneata oricând doreşti”.

La care vorbe, Rosedale, roşu ca un rac fiert, sări drept în picioare şi rămase pironit acolo, cu gura căscată.

„Pentru că presupun că asta doriţi”, continuă ea, pe acelaşi ton liniştit. „Şi cu toate că n-am putut consimţi când mi-aţi mai vorbit în felul acesta, sunt gata, acum că vă cunosc mult mai bine, să-mi încredinţez fericirea în mâinile dumneavoastră”.

Vorbise cu acea nobilă lipsă de ocolişuri – un fel de lumină înţeleaptă aruncată peste întortocheatele cărări obscure ale momentului – care o caracteriza în astfel de situaţii de criză. Sub această lumină Rosedale păru a şovăi o clipă, ca unul ce-şi dădea seama că nu-i rămânea niciun cotlon în care să se ascundă.

Apoi râse scurt şi scoase la iveală o tabacheră de aur în care îşi înfundă degetele grăsune, încărcate cu inele, în căutarea unei ţigări cu capătul aurit. Trase una afară şi o contemplă înainte de a vorbi: „Dragă domnişoară Lily, îmi pare rău dac-a existat o cât de mică neînţelegere între noi, dar atunci m-ai făcut să înţeleg că într-adevăr n-am nicio şansă, că nu mai aveam, zău, nicio intenţie să reînnoiesc cererea”.

Grosolănia cuvintelor crispă sângele în ea; dar îşi stăpâni mânia şi replică pe un ton de demnă suavitate „Nu pot învinui pe nimeni altcineva decât pe mine pentru impresia pe care am creat-o, cum că hotărârea mea ar fi fost irevocabilă”.

Întotdeauna manevră cuvintele prea repede pentru el, aşa că şi acum stătea încurcat, fără să sufle o vorbă, până ce tot ea îi întinse mâna, adăugând, cu extrem de vagă tristeţe: „Înainte de-a ne lua adio, vreau cel puţin să vă mulţumesc că aţi gândit cândva despre mine în felul în care aţi gândit”.

Atingerea mâinii ei, privirea catifelată şi totuşi scor – monitoare, atinseră o fibră vulnerabilă în Rosedale. Tocmai această artă fără cusur de a se ţine la distanţă fără a implica nicio urmă de dispreţ, îl făcea să renunţe atât de greu la ea.

„De ce să ne spunem adio? Nu rămânem totuşi prieteni buni?” reluă el firul pierdut, cu puţină disperare; nu-i dădea nici drumul la mână.

Ea şi-o retrase încetişor. „Adică cum să fim prieteni buni?” întrebă ea, zâmbind uşor. „Să-mi faci urte fără să mă ceri în căsătorie?”

Rosedale râse în aşa fel încât se vedea că e iar la largul lui. „Cam aşa ceva, da. Nu pot să nu-ţi fac curte – niciun bărbat care te cunoaşte nu poate; dar nici nu mă gândesc să te cer în căsătorie”.

Ea continuă să zâmbească. „Îmi place francheţea dumitale; dar mă tem că prietenia noastră nu poate continua în aceste condiţii”.

Se răsuci pe călcâie, ca pentru a arăta că sfârşitul începea acolo şi el o urmă câţiva paşi cu sentimentul frustram că de fapt ea condusese tot jocul „Domnişoară Lily...” începu el, impulsiv; dar ea mergea mai departe ca şi cum nu l-ar fi auzit.

O ajunse din câţiva paşi şi o apucă rugător de braţ… Domnişoară Lily… nu te grăbi în halul ăsta. Tare rea mai poţi să fii; dar dacă nu eziţi să spui adevărul, nu văd de ce nu mi-ai da şi mie voie să fac la fel”.

Ea se oprise o clipă, ridicând sprâncenele şi trăgându-şi instinctiv braţul.

„Eu trăiam sub impresia că aţi făcut acest lucru şi fără permisiunea mea”.

„Bun, ş-atunci de ce n-ai asculta motivele care m-au determinat? Niciunul din noi nu-i un novice în treburi din astea ca să ne supere vorba pe şleau. Mă leşin după dumneata – nu-ţi spun nicio noutate, nu? Te iubesc mai mult decât anul trecut pe vremea asta; dar trebuie să ţin cont că situaţia s-a schimbat”.

Lily continua să-l examineze cu acelaşi aer de netulburată ironie. „Vreţi să spuneţi că nu mai sunt partida de soi la care speraţi?”

„Da; exact aşa”, răspunse el cu hotărâre. „Nu mai revin la ce s-a întâmplat. Nu cred cele spuse despre dumneata – nu vreau să le cred. Dar ele există şi părerea mea nu schimbă situaţia”.

Ea roşi până-n tâmple, dar disperarea momentului cenzură replica violentă ce-i sta pe buze şi numai ochii îi scăpărară. „Dacă sunt adevărate”, zise ea, „oare acest lucru nu schimbă situaţia?”

El se uită la ea lung, scrutător, cu ochii mici, negustoreşti, care o făceau să se simtă doar o marfă vie, mai rară, dar tot o marfă. „Ba da, în romane; da n viaţă, nu. Ştii asta la fel de bine ca mine – dacă spunem adevărul, să-l spunem până la capăt. Anu’ trecut muream să mă-nsor cu dumneata şi nici nu te uitai la mine – acu… acu pari să n-ai nimic împotrivă. Ei, ce s-a întâmplat pe parcurs? Ce s-a schimbat? Situaţia dumitale, asta e. Atunci credeai că poţi ajunge şi mai bine, acu…”

„Crezi dumneata că poţi?” îl completă ea cu ironie.

„Ei bine, da; într-un fel, vreau să spun”. Stătea în faţa ei cu mâinile în buzunar, cu pieptul bombat războinic sub vesta colorată viu. „E cam aşa – am urcat frumuşel şi fără prea multe oprelişti pe scara socială, în ultimii ani. Poate-ţi zici că-s un caraghios să mărturisesc aşa ceva. Şi de ce mi-ar fi ruşine să spun că doresc să ocup un loc în societate? Nu-i nicio ruşine să spui c-ai vrea să ai caii tăi de curse ori o galerie de pictură. În definitiv, e vorba de un hobby ca oricare altul. Poate că vreau să plătesc nişte poliţe unora care mi-au dat peste nas anu’ trecut… ia-o şi aşa, dacă sună mai cinstit. În orice caz, vreau să intru în cele mai bune familii, ceea ce mi se şi întâmplă, încetul cu încetul. Dar ştiu că modul cel mai rapid de a te răci cu lumea bună este să fii văzut cu cea mai puţin bună; de aceea vreau să evit orice greşeală”.

Domnişoara Bart continua să-l asculte în linişte, o linişte care ar fi putut exprima fie batjocură, fie un fel de respect fără voie pentru candoarea celuilalt, dar care în orice caz îl făcu să-şi sublinieze confesiunea: „Asta e, înţelegi. Sunt mai îndrăgostit de dumneata ca oricând, dar dacă te-aş lua de soţie acu m-aş răci înveacu-vecilor-amin cu cei din capul scării şi toată munca anilor ăştia s-ar risipi în zadar”.

De data asta ochii ei nu mai arătau nici cea mai slabă urmă de resentiment. După ce ani de-a rândul respirase atmosfera grea a ipocriziilor sociale, era o binefacere să „mai respire puţin din aerul tare al unei confesiuni adevărate, chiar dacă josnice.

„Vă înţeleg”, zise ea. „Acum un an v-aş fi fost de folos, iar acum n-aş fi decât o belea; mi-a plăcut sinceritatea dumneavoastră, credeţi-mă”. îi întinse mâna cu un zâmbet.

Şi iarăşi gestul zdruncină siguranţa lui Rosedale.

„Ceruri, eşti dată dracului, dacă-mi ierţi expresia!” exclamă el; şi cum ea se puse iarăşi în mişcare, o strigă i „Domnişoară Lily… opreşte-te 1 Ştii că nu cred în poveştile alea… cred că-s toate scorneli ale unei femei care n-a ezitat să te sacrifice ca să-i fie ei bine…”

Lily se-ndepărtă c-un gest nerăbdător de dispreţ – era mai uşor să-i îndure insolenţa decât mila.

„Sunteţi foarte amabil; dar nu văd ce rost mai are să discutăm despre asta”.

Dar impenetrabilitatea lui înnăscută la subtilităţi îl ajută să înlăture astfel de rezistenţă în de fapt, singurul mod care era eficient. „Nu vreau să discut nimic; vreau numai să te-ntreb ceva, fără fasoane”, insistă el.

Ea se opri fără voie, ţintuită de hotărârea din vocea şi ochii lui; şi el continuă, sfredelind-o cu privirea. „Nu-mi pot închipui de ce-ai aşteptat atâta fără să i-o plăteşti femeii ălei a, când aveai mijlocul la îndemână”. Ea tăcea, uluită, şi el se mai apropie un pas ca s-o întrebe încet şi apăsat: „De ce nu te foloseşti de scrisorile pe care le-ai cumpărat anul trecut?”

Acum chiar că nu mai ştia ce să răspundă. Până la ultima întrebare crezuse că-i vorba de presupusa ei influenţă asupra lui George Dorset; deşi o aluzie delicată, nu vedea de ce tocmai Rosedale să-şi facă probleme de convenienţă. Dar ce lovitură de teatru! Surpriza de a afla că el îi descoperise secretul o făcu să ignore, pentru moment, făgaşul pe care el îşi dirija avantajul respectiv.

Descumpănirea aceasta, şi ea un element inedit, îi dădu lui Rosedale timp să atace mai decisiv; drept care se puse pe turuit: „După cum vezi, îţi cunosc poziţia, ştiu că o ai la mână şi c-o poţi face să joace cum îi cânţi. Expresii răsuflate, nu?… dar unele expresii din astea conţin adevăr cu caru; şi presupun că n-ai cumpărat scrisorile acelea numai pentru că eşti colecţionară de autografe”.

Ea-l asculta şi nu-i venea să-şi creadă urechilor – singura impresie concretă se aduna într-un sentiment de înfricoşare faţă de puterea lui.

„Te-ntrebi cum am aflat de ele?” continuă el, răspunzând tăcerii ei pe un ton de mândrie asumată. „Poate c-ai uitat că sunt proprietarul vilei Benedick – dar să lăsăm asta acum. E mare lucru să afli cât mai multe în afaceri, iar eu am reuşit să aflu câte ceva fără să depăşesc sfera propriilor afaceri. Căci e o afacere proprie – sau, cel puţin, depinde de dumneata să devină. Să privim toată chestiunea în cruda ei lumină. Doamna Dorset, din „motive pe care nu-i nevoie să le mai discutăm, s-a purtat ca o bestie cu dumneata primăvara trecută. Nu-i cineva pe lumea asta care să nu ştie ce plăteşte doamna Dorset, şi-n primul rând ştiu asta prietenele ei; dar ele preferă s-o urmeze decât să i se opună – e mult mai simplu – şi dumneata ai fost sacrificată lenei şi egoismului lor. Aşa-i că arunc o lumină destul de exactă asupra afacerii? Ei bine, sunt unii care zic că ai în mâini cel mai grozav răspuns la asemenea faptă – că George Dorset s-ar căsători şi mâine cu dumneata, dacă i-ai spune lot ce ştii şi i ai da ocazia de a arăta a? a doamnei lui. Şi cu cred c-ar face-o, dar dumneata nu pari a te da în vânt după această formă de a deveni chit cu cineva şi, privind problema cu ochiul omului de afaceri, cred că ai dreptate. Din aşa ceva nimeni nu iese cu mâinile absolut curate şi singura modalitate care-ţi rămâne este s-o determini pe Bertha Dorset să te sprijine, nu să te atace în continuare”.

Se opri doar atât cât să-şi tragă răsuflarea, dar nu să-i şi dea voie să-şi exprime opoziţia tot mai fermă; şi pe măsură ce el îşi continua şarjele, detaliind şi perorând cu siguranţa omului care nu se-ndoieşte o secundă de cauza expusă, ea simţea indignarea îngheţându-i tot mai mult pe buze, se simţea subjugată de argumentaţie ori, mai

curând. de corsetul rece al prezentării. Nu mai avea timp să se-ntrebe cum aflase el de scrisori; peste toată lumea ei căzuse întunericul, afară de pâlpâirea monstruoasă a planului lui. Şi, după primul moment de indignare, nu atât groaza faţă de idee o ţintuia ca vrăjită, victimă a voinţei lui; era mai curând afinitatea ei subtilă cu dorinţele ei cele mai intime. El era gata s-o ia în căsătorie şi mâine dacă putea recâştig? a prietenia Berthei Dorset; şi ca să declanşeze spectacolul relaţiilor amicale, cu tacita retractare a tuturor cauzelor adverse, n-avea decât să prezinte fiinţei aceleia ameninţarea latentă a pachetului căzut în mâna ei ca printr-un semn al cerului. Dintr-odată, Lily îşi dădu seama de avantajul pe care acest proiect îl prezenta faţă de cel cu care bietul Dorset o bătea la cap. Succesul acelui plan depindea de provocarea unei răni deschise. În vreme ce acesta reducea tranzacţia la o înţelegere secretă, de care nicio a treia persoană n-avea trebuinţă a şti. Formulată de Rosedale în termeni de afacere – „asta dau, asta vreau” înţelegerea căpăta aerul benign al unui schimb de avantaje, precum un transfer de proprietate sau revizuirea unor hotare. Fără îndoială că viaţa se simplifică simţitor dacă o priveşti ca ce o perpetuă ajustare, un duel între două partide, în care fiecare concesie are un echivalent recunoscut ca atare; mintea obosită a lui Lily era fascinată de simplitatea cotirii din drumurile întortocheate ale eticii într-un loc plat. guvernat de „dau. dă mi”.

Cum tot nu sufla o vorbă. Rosedale păru a citi în tăcerea ei nu numai o acceptare treptată a pianului său, dar şi o trecere periculoasă de partea cealaltă; căci se opri deodată, ca pentru a-şi replia forţele: „Vezi ce simplu e, nu? Ei bine, nu te lăsa furată de gândul că ar fi prea simplu. Mai întâi că nu porneşti de la o imagine perfect imaculată. Acu, că ne-am apucat să spunem lucrurilor pe

nume, să le spunem până la capăt ştii prea bine că Bertha Dorset n-ar fi putut să te atingă nici c-un fir de păr dacă n-ar fi existat… ăă… unele întrebări… nis & aiva semne de întrebare, ei? Obligatoriu să i se întâmple unei fete drăguţe, cu rude a dracului, presupun, da fapt e că s-a întâmplat şi uite-aşa ea a găsit terenul pregătit. Vezi unde bat? Astfel de întrebări nu-ţi mai trebuie. Una-i s-o pui pe Bertha Dorset cu botul pe labe, dar alta-i s-o ţii aşa. Poţi s-o sperii cât ai zice peşte, dar cum ai s-o menţii speriată? Arătându-i că eşti la fel de puternică. Toate scrisorile din lume nu-ţi dau puterea asta, aşa cum te afli acu; da' cu un spate solid, o ţii exact cum am spus. Asta-i rolul meu, asta-ţi ofer eu. Fără mine nu reuşeşti, nu te-mbăta cu apă chioară. În şase luni cazi la loc, printre vechile griji, ori poate printre altele, mai rele; îţi stau la dispoziţie, gata să te scot din ele şi mâine, dacă zici da. Zi da, domnişoară Lily 1" adăugă el, apropiindu-se şi mai mult.

Cuvintele, ca şi mişcarea ce le însoţi, avură darul de a o trezi pe Lily din transa de semisupuşenie în care alunecase fără să-şi dea seama. Lumina ajunge în cele mai curioase unghiuri la conştiinţele ce bâjbâie în întuneric, şi ea o primi acum prin realizarea dezgustată a faptului că aşa-zisul ei complice lua. În considerare, ca un punct de pe listă, şi posibilitatea ca ea să nuse-ncreadă în el şi să-l înşele la câştig. Această geană de lumină căzând în hambarul minţii lui fu de ajuns ca să dea întregii tranzacţii un nou aspect şi Lily îşi dădu seama că murdăria fundamentală a acţiunii sta tocmai în lipsa oricărui risc.

Se trase înapoi, cu un gest de apărare, zicând, cu o voce ce suna surprinzător chiar pentru ea: „Vă înşelaţi… amarnic… atât în ce priveşte faptele, cât şi-n specularea lor".

Rosedale rămase cu gura căscată, nedumerit s-o vadă apucând o direcţie atât de diferită de cea pe care o dirijase

ei.

Ce naiba mai înseamnă şi asta? Am crezut că ne-nţelesem doar!” exclamă el, şi la murmurul ei „Ah, acum ne înţelegem”, aruncă după ea, violent: „Atunci pentru că scrisorile sunt adresate lui? Dracu’ să mă ia dacă văd ce mulţumire ai de la el!”

8

TOAMNA lăsa loc iernii. Şi încă o dată lumea bună se afla în trecere de la ţară la oraş, iar Fifth Avenue, deşi pustie la sfârşit de săptămână, suporta de luni până vineri un fluviu tot mai larg de trăsuri.

Expoziţia Hipică produsese, cu vreo două săptămâni în urmă, o reanimare aparentă, umplând teatrele şi restaurantele cu toaletele scumpe care-şi disputau un concurs propriu. În lumea domnişoarei Bart, Expoziţia Hipică era etichetată de mult ca un spectacol pentru plebe; dar, tot aşa cum seniorul feudal se mai abate uneori pe la hora sătenilor lui, cei aleşi catadicseau, neoficial şi doar din când în când, să onoreze şi circul celor de jos. Doamna Gormer, de pildă, nu ezita să profite de ocazie pentru a-şi expune caii şi propria-i persoană; şi Lily apăru alături de prietena ei în cea mai vizibilă lojă din expoziţie. Dar această persistentă aparenţă de intimitate o făcea şi mai conştientă de o schimbare în relaţiile dintre ea şi Mattie, o discriminare treptată, coincizând cu formarea unui standard social ivit din perspectiva haotică pe care doamna Gormer o avea asupra vieţii. Era inevitabil ca Lily să fie primul sacrificiu pentru acest nou ideal şi ştia că, de îndată ce Gormerii se vor fi stabilit în oraş, tumultul vieţii de distracţii îi va facilita lui Mattie dorinţa de a se descotorosi de ea. Pe scurt, nu ajunsese să se facă indispensabilă; ori mai curând, încercarea în această direcţie pierduse în faţa unei influenţe mai puternice. Influenţă care, în ultimă analiză, nu era decât puterea

banului – creditul social al Berthei Dorset se baza pe un faimos cont în bancă.

Lily ştia că Rosedale nu exagerase nici dificultatea poziţiei ei şi nici proporţiile revanşei pe care el o putea înlesni odată ajunsă egală cu Bertha din punct de vedere material, avea să-i pară floare la ureche, graţie înzestrării naturale superioare, să-şi domine adversară. Şi primele «ăptămâni din iarnă îi arătau tot mai clar ce importanţă aveau ambele versiuni date de Rosedale. Până acum păstrase nişte aparenţe de activitate în afara principalului curent social; aar odată cu întoarcerea în oraş, care însemna concentrarea activităţilor sociale, era de-ajuns să nu se apuce de vechile tabieturi ca să se vadă şi să fie exclusă de la ele. Dacă nu deveneai parte a unei activităţi de rutină mondenă, automat erai catapultat într-un vid de non-existenţă socială. Cu toate dezamăgirile încercate cândva, Lily nu-şi putea de loc imagina o altă orbită – oricine poate dispreţui lumea, dar cine poate găsi un loc mai bun de trăit? Ironia n-o părăsea niciodată şi încă putea observa, cu autoderiziune, ce valoare anormală căpătaseră deodată şi cele mai plictisitoare şi mai insignifiante detalii ale vieţii de ouinioară. Acum că era eliberată de ele fără s-o ceară, căpătaseră un farmec anume – cărţile de vizită, scrierea de invitaţii ori de mulţumiri pentru invitaţii ori, mai rar, de refuzuri politicoase la invitaţii, politeţea arătată plicticoşilor ori bătrânilor, petrecerea cu zâmbetul pe buze a unor serate fără pic de sare şi piper – cât de plăcut i-ar fi umplut toate obligaţiile acestea zilele goale de acum! E drept, lăsa cărţi de vizită cu zecile în urma ei; se ţinea, cu o perseverenţă zâmbitoare şi bravă, cât mai în ochii lumii; şi nici nu suferea respingeri atât de grosolane încât să o umple de un auto-dispreţ ucigător, cum se mai întâmplă. Societatea nu-i întorcea spatele ci pur şi simplu se scurgea pe lângă ea, preocupată şi indiferentă, făcând-o să simtă,

cu toată măsura mândriei umilite, ce însemnase să-i fie copilul favorit cândva.

Respinsese propunerea lui Rosedale cu atâta prompt dispreţ, încât aproape că se mirase şi ea – nu-şi pierduse deci capacitatea de a se mânia pe anumite lucruri. Dar nu putea respira prea multă vreme aerul thre al înălţimilor; nu existase nimic în educaţia ei care să-i dezvolte consecvenţa forţei morale – dorea de fapt, din tot sufletul, şi simţea că o merită pe deplin, o situaţie în care atitudinea cea mai nobilă să fie în acelaşi timp şi cea mai la îndemână. Până acum, accesele intermitente de rezistenţă fuseseră suficiente ca să-i menţină respectul pentru sine. Dacă aluneca, aducea de-ndată piciorul la loc, dar abia după aceea observa răl aducea de fiecare dată niţeluş mai jos. Respinsese oier ta lui Rosedale fără un efort conştient; întreaga-i fiinţă se ridicase împotrivă; şi încă nu-şi dădea seama că prii simnâul fapt că-l ascultase, învăţase să trăiască alături de idei Lre altă dată i-ar fi părut intolerabile.

Pentru Gerty Farish, păzitoare mai tandră chiar dacă nu atât de subtilă ca doamna Fisher, rezultatele luptei erau de la distinct vizibile. N-avea, într-adevăr, de unde şti ce sacrificase Lily în lupta cu oportunismul; dar o vedea dedicată trup şi suflet politicii „de agăţare”. Chiar şi Gerty vedea ce naivă fusese nădejdea ei că Lily putea renaşte în lupta – u ostilitatea – vedea acum că prietena ei nu se număra printre cei pe care singurătatea îi învaţă ce puţin au pierdut. Cu atât mai multă nevoie de ajutor avea biata făptură, părea a-şi spune Gerty, cu atât mai mult drept la bunătate şi căldură, de a căror nevoie era atât de puţin conştientă.

De când revenise în oraş, Lily nu urcase prea des scările domnişoarei Farish. Era ceva care-o irita în interogaţia mută a simpatiei arătată de Gerty – simţea că

dificultăţile reale ale situaţiei sale nu puteau fi comunicate unei persoane cu o teorie a valorilor atât de diferită de a sa, şi existenţa sălcie dusă de Gerty, cândva având farmecul contrastului, îi amintea acum dureros de limitele propriei vieţi. Când, în cele din urmă, într-o bună după-amiază se hotărî să nu mai amine vizita, sentimentul acestor limite o stăpânea cu o intensitate neobişnuită. Străbătu drumul pe jos, pe Fifth Avenue, şi spectacolul oferit ochiului, în strălucirea soarelui cu dinţi, de nenumărate trăsuri, care de-care mai arătoase şi cu echipaje mai pompoase – pe ferestruici. e pătrate, profiluri cunoscute, aplecate peste li-Ste cu vizitatori; mâini grăbite împărţind note mondene şi cărţi de vizită valeţilor –, această secvenţă fugitivă a roţilor sociale, de-a pururi la lucru, o făcură pe Lily mai conştientă „a on ind de abrupteţea şi îngustimea scărilor lui Gerty se fundătura de viaţă la care duceau. Scări ponosite, destinate unor oameni ponosiţi – câte mii de fiinţe şterse urcau şi coborau astfel de scări în toată lumea chiar în acel moment persoane la fel de insignifiante şi de neîngrijite ca tern na asta între două vârste, îmbrăcată în negru-cenuşiu, care tocmai cobora I

„Era biata domnişoară Silverton – a venit să-mi ceară sfatul; ea şi sora ei vor să facă ceva ca să se întreţină”, exp. că Gerty, în timp ce-o conducea pe Lily în sufragerie.

„Să se întreţină? Aşa de rău au ajuns?” întrebă domnişoara Bart, iritată, căci nu ca să asculte necazurile altora venise ea aici.

„Nu mai au nimic – datoriile lui Ned au înghiţit tot. Sperau să vină timpuri mai bune, când a rupt-o cu Carry Fisher; gândeau că Bertha Dorset va avea o influenţă extrem de sănătoasă, neinteresând-o jocurile de noroc şi… şi i-a vorbit atât de frumos bietei domnişoare Jane despre Ned ca un fel de frate mai mic al ei, despre intenţia de a-l

lua pe iaht ca să-l îndepărteze de jocuri de noroc şi curse şi să-l determine să se-apuce iar de literatură”.

Domnişoara Farish se opri într-un oftat care reflecta perplexitatea musafirei de adineauri. „Dar asta nu-i tot; nici măcar partea cea mai proastă. Se pare că Ned s-a certat cu Dorset-Îi; sau cel puţin Bertha nu-i dă voie s-o mai vadă şi el e-atât de nefericit că s-a apucat iar de cărţi, umblând cu tot soiul de oameni suspecţi. Iar verişoara Grace Van Osburgh îl acuză că a avut o influenţă foarte rea asupra lui Bertie, care a absolvit la Harvard primăvara trecută, de când aproape că nu s-a dezlipit de Ned. A chemat-o pe domnişoara Jane şi i-a făcut un scandal groaznic; iar Jack Stepney şi Herbert Melson, care erau şi ei de faţă, i-au spus domnişoarei Jane că Bertie ameninţă să se-nsoare cu o femeie îngrozitoare cu care Ned i-a făcut cunoştinţă şi că ei nu mai au putere asupra lui, acum că a ajuns la majorat şi la banii lui. Îţi imaginezi cum se simţea biata domnişoară Jane – a venit de îndată la mine, aproape convinsă că dacă-i fac rost de ceva de lucru va putea câştiga destul ca să plătească datoriile lui Ned şi să-l trimită undeva – mi-e teamă că n-are habar cât i-ar trebui ca să-i plătească o seară la bridge. Şi când s-a întors din croazieră, era îngrozitor de plin de datorii – nici nu-mi dau seama cum se face că sub influenţa Berthei a cheltuit mult mai mult decât sub a lui Carry; tu înţelegi?”

Lily făcu un gest de nerăbdare. „Draga mea Gerty, întotdeauna înţeleg cum pot oamenii să cheltuiască mai mult, niciodată mai puţin!”

Îşi dădu drumul la blănuri şi se lăsă într-un fotoliu, în vreme ce prietena sa scotea degrabă ceştile de ceai.

Dar ce fac totuşi, domnişoarele Silverton? Cum au de când să se-ntreţină?” întrebă ea, conştientă că nota de iritare nu-i pierise din voce. Era cel din urmă subiect care-o nutea interesa, dar o curiozitate perversă o animă

deodată întru aflarea felului în care cele două surori şterse, topite pe picioare, victimele experienţelor sentimentale ale fratelui lor, aveau de gând să abordeze viitorul foarte sumbru ce le bătea la uşă.

Nu ştiu… Încerc să le găsesc ceva. Domnişoara Jane cites te cu voce tare foarte frumos – dar e atât de greu să găseşti pe cineva care să vrea aşa ceva. Şi domnişoara înnie pictează puţin…”

Da, ştiu: flori de măr pe hârtie creponată; exact ce-o să fac eu nu peste multă vreme!” exclamă Lily, sculându-se cu atâta furie că măsuţa fragilă pentru ceai trecu milimetric pe lângă pieire. Se aplecă să liniştească ceştile speriate, după care se scufundă din nou în fotoliu. „Am uitat că aici nu-i loc ca să te agiţi; într-un apartament mic pur şi simplu trebuie să te porţi frumos! Of, Gerty, tare rea mai sunt”, oftă ea, incoerent.

Gerty ridică o privire îngrijorată spre faţa ei palidă, în care ochii străluceau parcă nefiresc.

„Arăţi teribil de obosită, Lily; bea-ţi ceaiul şi dă-mi voie să-ţi pun pernuţa asta la spate”.

Domnişoara Bart luă ceaşca, dar aproape că aruncă pernuţa la loc.

„Nu-mi trebuie asta! Nu vreau să mă las pe spate, că adorm”.

„Şi de ce n-ai face-o, draga mea? Nu fac nici cel mai mic zgomot”, o încuraja Gerty cu căldură.

„Nu-nu; să faci zgomot; vorbeşte-mi, ţine-mă trează! Nu dorm noaptea şi după-amiază mă cuprinde o amorţeală groaznică”.

„Nu dormi noaptea? De când?”

„Nu ştiu… nu-mi amintesc”. Se ridică şi aşeză ceaşca goală pe tavă. „Toarnă-mi alta, dar mai tare, rogu-te; dacă moţăi acum, la noapte văd grozăvii… ce grozăvii 1”.

„Dar ai să vezi tocmai pentru că bei prea mult ceai”.

„Nu, nu… mai dă-mi; şi termină cu cicăleala, te rog”, i-o-ntoarse Lily pe-un ton imperativ. Avea o notă periculoasă în voce şi Gerty observă că îi tremură mâna pe care-o întinsese după ceaşcă.

„Dar arăţi atât de obosită. sunt sigură că eşti bolnavă…

Domnişoara Bart lăsă brusc ceaşca jos. „Arăt ca o bolnavă? Se vede asta pe faţa mea?” Se ridică şi se-ndreptă repede spre oglinjoara de deasupra mesei de scris. „Ce oglindă scârboasă – numai pete. Cine n-arată groaznic în ea ” Se-ntoarse cu spatele la oglindă, şi-n ochi i se citeau implorarea şi reproşul. „Prostuţă ce eşti, de ce-mi spui grozăvenii de-astea? E de-ajuns să-i spui cuiva că arată ca un om bolnav, că-l şi îmbolnăveşti. Şi dacă arăţi ca un bolnav, înseamnă că arăţi urât”. O prinse pe Gerty de încheieturile mâinilor. „În definitiv, prefer adevărul. Priveşte-mă drept în ochi, Gerty, şi spune-mi: arăt absolut sub orice critică

„Acum arăţi minunat, Lily – îţi strălucesc ochii şi obrajii ţi s-au îmbujorat de-odată…”

„Aha, deci erau palizi, teribil de palizi când am intrat? De ce nu-mi spui sincer că-s o epavă? Ochii îmi sunt atât de strălucitori acum pentru că-s surescitată… dar dimineaţa parcă ar fi morţi. Şi observ tot mai multe riduri – din cauza grijilor, a dezamăgirilor, a eşecului! Fiece noapte fără somn mai lasă una şi cum aş dormi, când mă asaltează lucruri atât de oribile?”

„Lucruri oribile – ce lucruri?” întrebă Gerty, desprinzându-şi uşurel încheieturile din mâinile febrile ale celeilalte

„Ce lucruri? Sărăcia, de pildă; altul mai oribil nici că se poate”. Lily se-ndepărtă şi se-afundă, cuprinsă brusc de oboseală, în fotoliul de lângă măsuţa pentru ceai. „M-ai întrebat adineauri dacă pot înţelege cum a cheltuit Ned

Silverton atâţia bani. Bineînţeles că pot – îi cheltuieşte pe bogaţi. Tu crezi că trăim pe seama bogaţilor şi, într-un fel, e-adevărat – dar este un privilegiu pe care-l plăteşti. Mâncăm la mesele lor, bem vinul lor, fumăm ţigările lor, le folosim trăsurile şi lojile la operă şi automobilele – da, dar există o taxă pentru fiecare din aceste elemente de lux. Bărbatul plăteşte dând bacşişuri grase servitorilor, jucând cărţi peste cât îl ţin curelele cu flori şi cadouri… şi… şi, o mulţime de alte lucruri costisitoare; o domnişoară plăteşte şi ea dând bacşiş şi jucând cărţi – da-da, a trebuit să m-apuc iar de bridge – şi îmbrăcându-se la cele mai bune case de modă, purtând exact rochia potrivită pentru fiecare ocazie şi menţinându-se mereu proaspătă şi adorabilă şi amuzantă!”

Se lăsă o clipă pe spate, închizând ochii şi cum stătea aşa cu buzele palide uşor depărtate, cu pleoapele lăsate peste luminile obosite ale ochilor, Gerty, observă cu strâny re de inimă o schimbare pe faţa ei – ca un fard expus luminii curate a zilei. Lily deschise ochii şi imaginea plumburie pieri.

Nu sună prea amuzant, nu? Şi nici nu este – m-am săturat de-mi vine să-mi pun capăt zilelor! Şi totuşi, gând. il de a renunţa la tot aproape mă ucide, asta mă ţine trează şi mă leagă într-atât de ceaiul tare. Căci aşa nu mai pot continua multă vreme, sunt la capătul puterilor, înţelegi…? Dar ce pot face… cum Dumnezeu să supravieţuiesc? Mă şi văd redusă la condiţia nenorocitei ălei a de Silverton – cerşind pe la birourile de plasare şi încercând să vând tablouaşe stupide! Mii şi mii de femei încearcă zilnic aceste lucruri şi oricare din ele se pricepe mai bine decât mine să câştige un dolar!”

Se ridică iar, aruncând o privire la ceasul de pe perete. „E târziu şi trebuie să plec – am o întâlnire cu Carry Fisher. Hai, lasă mutra asta îngrijorată, scumpa

mea, nu te gândi prea mult la prostiile pe care le-am debitat”. Se în stalase iar în faţa oglinzii, îndreptându-şi părul cu gesturi experte, trăgând în jos voalul şi mânuind cu vigoare blănurile în jurul gâtului. „Bineînţeles că încă n-am ajuns la situaţia cu birourile de plasare şi tablouaşele stupide; dar pentru moment sunt cam strâmtorată şi dacaş găsi ceva să fac – să scriu invitaţii, ori să alcătuiesc liste cu invitaţi, sau ceva în genul ăsta – m-ar mai sălta puţin până mi se plătesc banii pe moştenire. Iar Carry mi-a promis să găsească pe cineva care are nevoie de-un fel de zgeretară mondenă – ştii că bogaţii neajutoraţi sunt specialitatea ei”.

Domnişoara Bart nu-i dezvăluise lui Gerty toată îngrijorarea care-o stăpânea. Adevărul era că-i trebuiau urgent bani – bani pentru vulgarele nevoi săptămânale ce nu puteau fi nici amânate, nici evitate. Renunţarea la apartament şi retragerea în vreun cotlon de pensiune, sau acceptarea ospitalităţii de câteva zile oferită de Gerty, erau expediente care puteau doar amâna problema ce-o confrunta; şi părea mai înţelept, ba era şi mai confortabil să rămână pe loc şi să găsească vreo sursă de venit. Această din urmă posibilitate ea n-o considerase niciodată în mod serios şi descoperirea că, în calitate de furnizoare a propriei pâini de toate zilele, n-o depăşea de fel pe sărmana domnişoară Silverton, veni ca un şoc pentru câtă încredere îşi mai purta.

Obişnuită cum era să se evalueze în funcţie de imaginea clasic-creată, a unei fiinţe plină de energie şi resurse, dotată cu un talent unic de a damina indiferent ce situaţie în care s-ar afla, Lily îşi închipuia vag că aceste calităţi nu se putea să n-aibă căutare în rândul celor ce se descurcau mai greu în hăţişurile vieţii mondene; din nefericire însă, nu exista nicio etichetă sub care putea trece, pe o astfel de piaţă, arta de a spune şi a face

întotdeauna ce trebuie; şi nici chiar imaginaţia neistovită a doamnei Fisher nu reuşea să dea un nume concret vreunuia din ele. Căi indirecte avea ea doamna Fisher, într-adevăr nenumărate, şi toate prietenele sale aflate la ananghie beneficiau de ele; le deschisese şi-n faţa lui Lily, despre asta conştiinţa nu avea la ce să o mustre; dar când era vorba de metode clare de câştigare a existenţei, se dovedea la fel de neputincioasă ca şi subiectele asistenţei sale. Unde mai pui că Lily nici n-o prea încuraja; dar bunătatea fără margini o ducea până-ntr-acolo pe doamna Fisher încât furniza ea motive de a da ajutor. Drept care pornise într-o expediţie de descoperire de noi resurse pentru domnişoara Bart; şi rezultatul era că o chema acum la ea, nedezvăluind decât că „găsise ceva”.

Rămasă singură, Gerty reflecta, cu inima grea, asupra sorţii hărăzită lui Lily, soartă pe care ea nu putea defel s-o înseninеze. Îi era clar că Lily nu avea niciun chef, pentru moment, de ajutorul pe care îl putea ea oferi. Şi nu vedea nicio speranţă pentru prietena ei, afar’ de a-şi reorganiza complet viaţa şi a pune capăt vechilor legături; în vreme ce toată energia lui Lâly era adunată în efortul deliberat de a se ţine cât mai strâns de vechea ei existenţă, să se identifice vizibil cu vechile cunoştinţe, atâta timp cât iluzia putea fi păstrată. Oricât de vrednică de plâns ar fi găsit Gerty această atitudine, nu o judeca cu atâta asprime cu care ar fi judecat-o, de pildă, Selden. Nu uitase noaptea lor, noaptea când se ţinuseră una pe alta în braţe şi simţise că propriul ei sânge trece în vinele prietenei sale. SalM fi ciul făcut se dovedea într-adevăr cam de prisos; din re – e acelea Lily nu părea a fi reţinut nimic; dar bunătatea lui Gerty, disciplinată de ani întregi de contact cu suferinţa obscură şi inarticulată, putea s-asiste oricât pe cea în cauză, fără un murmur de protest. Ceea ce nu-nsemna că trebuia să-şi interzică şi mângâierea de a cere sfatul lui

Lawrence Selden, faţă de care, de la întoarcerea acestuia de pe Bătrânul Continent, redevenise verişoara plină de confidente.

Cât despre Selden, el nici nu ştia să fi avut loc vreo scivmbare cât de mică în relaţiile dintre ei doi. O găsise pe Gerty aşa cum o lăsase, nesofisticată, mulţumită cu ce are, altruistă, dar cu o mai ageră „inteligenţă a inimii”, de care el luă act fără să caute să şi-o explice. Înainte vreme, i-ar fi fost absolut imposibil lui Gerty să creadă că ar mai putea cândva să discute liber cu el despre Lily Bart; dar lupta pe care-o dăduse cândva cu ea însăşi se stinsese şi ce mai rămăsese în picioare din iubirea el fu acum înlăturat de fluviul bunătăţii sale.

Abia după vreo două săptămâni de la vizita lui Lily avu Gerty ocazia să-şi comunice temerile lui Selden. Aflat, la ea la ceai într-o după-amiază de duminică, într-o companie nu prea selectă, acesta detectă o notă aparte în ochii şi vorbele verişoarei sale, care îl făcu să rămână până ce ultimul musafir se-ndură să plece. Imediat, Gerty îl întrebă de când n-o mai văzuse pe domnişoara Bart.

„N-am mai văzut-o deloc… de când s-a întors”.

Făcuse o pauză înainte de a răspunde, iar cuvintele, alăturate ambiguităţii pauzei, o încurcau şi mai mult pe Gerty; încă ezita dacă e cazul sau nu să-i spună, când tot de la el veni salvarea: „Am vrut s-o văd… dar «de când s-a întors din Europa pare dedicată trup şi suflet grupului Gormerilor”.

„Cu atât mai mult – e foarte nefericită”.

„Nefericită din cauza Gormerilor?”

„O, nu zic nimic despre prietenia ei cu Gormerii; dar Şi episodul ăsta e pe sfârşite, cred. Ştii că lumea s-a purtat foarte urât cu ea de la cearta cu Bertha Dorset”.

„A…!” exclamă Selden, ridicându-se brusc pentru a se apropia de fereastră, unde rămăsese cu ochii pironiţi pe

strada cuprinsă de vălurile înserării, în vreme ce verişoara lui continua să explice: „Au părăsit-o şi Judy Trenor cu ai ei – şi totul numai pentru că Bertha Dorset a putut afirma nişte lucruri atât de oribile. Şi a ajuns foarte săracă ştii că doamna Peniston nu i-a lăsat decât o mică sumă, după ce i-a tot dat de înţeles că-i va lăsa tot”.

„Da – ştiu”, interpuse tăios Selden, întorcându-se cu faţa spre cameră pentru a începe s-o măsoare în lung şi-n lat, ori mai curând în scurt şi-h strâmt, cu paşi nervoşi. „Da, a fost tratată abominabil; dar, din nefericire, bărbatul care ar dori să-şi manifeste regretul nu are cum să-i spună asta, tocmai asta”.

Un fior uşor de dezamăgire o străbătu pe Gerty. „Ar mai fi şi alte mijloace”, sugeră ea.

Selden râse uşor şi se aşeză lângă ea, pe sofaua mică de lângă cămin. „Ce ai în minte, misionar incorigibil ce-mi eşti?” întrebă el.

Gerty roşi copios şi pentru câteva clipe ăsta-i fu singurul răspuns. Apoi, „Mă gândesc că voi doi eraţi cândva prieteni atât de buni… că ea punea un preţ imens pe părerea ta… şi că, dacă-ţi interpretează distanţarea ca un semn, nu-i nevoie să-ţi mai spun ce mult suferă şi pentru asta”.

„Draga mea copilă, nu-i mai atribui suferinţe inventate de tine”. De parc-ar fi făcut într-adins, Selden nu renunţa nicicum la puţină maliţiozitate; dar privirea uluită pe care i-o aruncă Gerty îl făcu să mai îndulcească tonul: „Dar, chiar dacă exagerezi enorm importanţa actelor mele vis-ăvis de domnişoara Bart, nu poţi exagera dorinţa mea de a o ajuta, dacă mi-o şi ceri”. îşi puse mâna peste a ei şi amândoi se simţiră străbătuţi de curentul acela plin de sensuri umane, care, rar când se produce, umple până la refuz rezervoarele afecţiunii noastre. Gerty nu se mai îndoia că de-acum încolo avea cine s-o înţeleagă, aşa încât

cuvintele îi veniră fără nicio greutate.

„Chiar ţi-o cer; ţi-o cer pentru că ea mi-a spus cândva c-ai ajutat-o şi pentru că acum are mai multă nevoie de ajutor ca oricând. Ştii ce mult au contat întotdeauna pentru ea bunăstarea şi luxul – cum a mai urât mizeria, urâtul, lipsa de confort N-are ce-i face, a fost crescută în sdâritul ăsta şi niciodată nu s-a abătut de la porunca lui. Dar acum toate lucrurile care însemnau ceva pentru ea i-au fost luate şi cei care au învăţat-o că ele înseamnă totul au abandonat-o de asemenea; şi cred eu că dacă şi-ar întinde cineva mâna şi i-ar arăta cealaltă parte… i-ar arăta rât de mult rămâne în viaţă şi-n ea însăşi…” Gerty se-ntreriipse, ruşinată de propria-i elocvenţă şi blocată de nevoia de a da expresie precisă unui val de sentimente vagi, menite toate doar să-i salveze prietena

Eu n-o pot ajuta, a trecut pe lângă mâna mea, n-o mai pot” ajunge”, continuă ea. „Bănuiesc că se teme să nu-mi fie o povară. Când a trecut pe-aici, la propriu, acum două săptămâni, era îngrozitor de îngrijorată pentru viitorul ei; zicea că-i caută Carry Fisher ceva. Câteva zile mai târziu mi-a scris ca să m-anunţe că a devenit secretară particulară şi să n-am grijă că toate s-au aranjat şi că mai trece ea să mă pună la curent; dar n-a mai venit şi nu vreau să merg eu la dânsa, pentru că mi-e teamă să nu pic ca musca-n lapte. Odată, când eram mici, m-am repezit la ea, după ce nu ne văzusem multă vreme, şi mi-am aruncat braţele după gâtul ei, s-o sărut, dar ea mi-a spus: „Te rog să nu mă mai săruţi dacă nu te rog eu, Gerty”… şi chiar m-a rugat, un minut mai târziu; dar de-atunci am aşteptat întotdeauna să mă roage”.

Selden o ascultase în linişte, cu mina aceea concentrată pe care faţa lui prelungă, măslinie o aborda ori de câte ori, voia să se pună la adăpost de orice schimbare involuntară a expresiei. Când termină verişoara

lui, el spuse cu un zâmbet fin „Dacă tu ai învăţat că e înţelept s-aştepţi, nu văd de ce mă-ndemni pe mine să mă reped...”, dar apelul alarmat trimis de ochii ei îl făcu să adauge, în acelaşi timp în care se ridica să plece: „Şi totuşi, o să fac ceea ce-mi ceri, fără să te învinovăţesc dacă dau greş”.

Adevărul era că dacă Selden n-o întâlnise deloc pe domnişoara Bart, aceasta nu se datora chiar atât de mult întâmplării, cum pretinsese el faţă de vara lui. La început, într-adevăr, când amintirea ultimelor momente petrecute împreună în Monte Carlo păstra încă vie flacăra indignării în sufletul şi mintea lui, pândise nerăbdător momentul întoarcerii ei; dar îl dezamăgise prin aceea că se-abătuse prin Anglia şi dacă totuşi revenise, se-ntâmplase să fie el chemat de afaceri în vest, de unde se-ntorsese ca să afle că ea o porneşte spre Alaska cu familia Gormer. Această prietenie de ultimă oră hotărâse în fapt pentru el, încetând comp! et sa dorească a o mai vedea. Dacă, într-un moment când întreaga ei viaţă era în joc. putea să încredinţeze reconstrucţia ei cu atâta nonşalanţă unora ca Gormerii, nu era niciun motiv pentru care astfel de lovituri să-i provoace vreodată răni ireparabile. Cu fiecare pas al ei, se-ndepărta tot mai mult de locul sublim în care, o clipă, se-ntâlniseră cândva; şi când îşi dădu seama de asta simţi, după ce reuşi să oprească sângerarea, un fel de uşurare negativă. Era mult mai simplu pentru el s-o judece pe domnişoara Bart după gesturile de zi-cu-zi, decât aupă devierile de la ele, care i-o scoseseră în fapt, atât de tulburător, în cale; şi fiecare gest al ei care făcea tot mai improbabilă revenirea la asemenea devieri îi confirma sentimentul de uşurare cu care îi aplica iarăşi eticheta convenţională.

Dar fuseseră de-ajuns cuvintele lui Gerty Farish ca să îşi dea seama că numai a lui nu era o astfel de etichetă şi că nu era chip să aibă linişte, cu Lily Bart în minte. Deja,

auzind că ea are nevoie de ajutor – chiar şi de vagul ajutor pe care i-l putea el oferi – liniştea aceea aparentă se făcuse ţăndări; şi nici nu călcase bine în stradă că luase hotărârea să-şi îndrepte paşii direct spre hotelul lui Lily.

Zelul lui primi un mic duş rece însă când, odată ajuns acolo, află că domnişoara Bart se mutase; insistă şi recepţionerul îşi aminti în cele din urmă că lăsase o adresă, pe care începu s-o caute prin registrele sale.

Nu era lucru curat că ea luase hotărârea asta fără s-o anunţe pe Gerty Farish; şi Selden aştepta destul de îngrijorat să i se spună odată noua adresă. Căutarea dură suficient ca să devină speriat de-a binelea, şi când, în cele din urmă i se înmână o hârtiuţă pe care citi: „A se trimite la doamna Norma Hatch, Hotel Emporium”, teama lăsă loc unei uimiri mute, care la rându-i trecu într-un gest de dezgust, cu care rupse hârtia în două, după care se răsuci pe călcâie şi-o luă glonţ spre casă.

9

CÂND Lily se trezi în prima dimineaţă după mutarea la Hotel Emporium, primul ei sentiment fu unul de satisfacţie pur fizică. Contrastul considerabil adăuga mult plăcerii de a zăbovi iar într-un pat moale, de a-ţi arunca ochii peste o cameră scăldată în soare, la capătul căreia, chiar lângă vatră, te îmbia o masă încărcată. Analizele şi introctia n aveau decât să mai aştepte; dar pentru moment n-avea chef să-şi bată capul cu excesul de tapiţerie, cu rotunjimile prea voluptuoase ale mobilelor. Senzaţia de învelii-o caldă şi dulce, de siguranţă netensionată, ca aceea oferită de-un mediu moale în care nu are cum pătrunde disconfortul, acoperea şi cea mai slabă notă critică.

Când, în după-amiaza zilei precedente, se prezentase în faţa doamnei găsită de Carry Fisher, fu conştientă că intră într-o lume nouă. Vaga prezentare făcută de Carry doamnei Norma Hatch (care-şi readoptase numele de

domnişoară în urma ultimului divorţ) se învârtise în jurul ideii că „vine din vest”, cu implicaţia de loc rară că aducea cu ea o grămadă de bani. Pe scurt, era bogată, neajutorată, neghidată exact ce-i trebuia lui Lily. Doamna Fisher nu-i indicase linia pe care urma să meargă; personal, n-o ştia pe doamna Hatch, despre care doar „auzise” de la Melville Stancy, avocat în clipele de răgaz şi Fastaff-ul unei anume secţiuni vesele a unui club. Se putea spune că, socialmente, domnul Stancy reprezenta veriga dintre lumea Gormerilor şi regiunea ceva mai obscură în care Lily se vedea păşind acum. „Obscură” însă numai la figurat, căci, până una-alta, Lily o găsi într-o baie de lumină electrică, egal împrăştiată de numeroase becuri ascunse de ornamentele unei vaste concavităţi din damasc roz şi auriu, din care ea se ridica precum Venus din scoica-i. Analogia primea justificare în înfăţişarea doamnei, a cărei frumuseţe cu ochii mari avea fixitatea unei splendide insecte prinsă cu un bold sub o fâşie de sticlă. Dar mai întâi descoperi că era cu câţiva ani mai tânără decât dânsa şi că sub strălucirea, degajarea, agresivitatea rochiei şi a vocii ei, persista acea inocenţă inconfundabilă pe care doamnele din poporul ei o păstrează atât de curios alături de cele mai îndrăzneţe trăiri.

Mediul în care intrase Lily îi era acesteia la fel de necunoscut pe cât propriilor constituenţi. Ea nu era obişnuită cu lumea hotelurilor de lux new-yorkeze – o lume supraagitată, supra-tapiţată, şi supra-pregătită cu cele necesare gratificării celor mai fantastice întreprinderi, în timpuri când confortul unei vieţi civilizate era la fel de greu de obţinut ca într-un deşert. Prin această atmosferă de splendoare toridă se mişcau fiinţe şterse, la fel de bogat împodobite ca şi mobilele, şi care oscilau leneş între restaurant şi sala de concerte, între sera cu palmieri şi camera unde se făcea muzică, între un vernisaj şi

deschiderea unei case de modă. Trăsuri cu splendizi armăsari ori automobile sofisticate aşteptau la scară să poarte aceste doamne spre vagi depărtări metropolitane, de unde se întorceau şi mai confundabile, în blănurile de samur, grele, pentru a fi înghiţite iar de inerţia înăbuşitoare a vieţii de hotel. Undeva în urma lor exista fără îndoială un trecut adevărat, populat de adevărate activităţi umane şi ceea ce prezentau ei acum era produsul unor ambiţii de oţel, a unor energii năvalnice, a feluritelor contacte cu asprimea sănătoasă a vieţii; şi cu toate acestea, aveau tot atâta viaţă în ei cât umbrele poetului, din limburi.

Lily n-avu nevoie să adaste prea mult în lumea de umbre ca să descopere că doamna Hatch este figura cea mai pregnantă. Acea doamnă, deşi încă plutea în vid, prezenta oareşicari simptome că ar căpăta un contur; şi-n acest proces era secondată activ de domnul Melville Stancy. Ubicuu fără falsă modestie, respirând un perpetuu aer convivial şi curtenitor – trăsătură exprimată prin găsirea lojilor „de premieră” şi a bombonierelor cu preţuri exorbitante – acest bărbat era autorul transplantării doamnei Hatch din viaţa iniţială în aceea a hotelului de lux din metropolă. Tot el alesese caii cu care câştigase panglica albastră a Expoziţiei şi îi prezentase pe fotograful atât de talentat, încât pozele ei aveau să apară ca ornament permanent al „Suplimentelor de duminică” şi încropise grupul ce constituia mediul ei social. Era încă un grup mic, cu elemente eterogene suspendate în mari spaţii nepopulate; dar lui Lily nu-i trebui mult ca să-şi dea seama că legea n-o mai făcea domnul Stancy. Cum se-ntâmplă adesea, elevul îşi depăşise profesorul şi doamna Hatch viza deja piscuri mondene ca şi abisuri de lux de dincolo de lumea de la Emporium. Descoperire care de îndată o făcu să dorească, cu înverşunare, o mână mai fină, mâna

îndemânatică de femeie care să dea nota potrivită corespondenţei sale, nota potrivită pălăriilor sale, ordinea potrivită felurilor de pe meniuri. Pe scurt, serviciile domnişoarei Bart erau cerute în calitate de grădinar al unei vieţi sociale aflate în germinaţie; sarcinile de secretară nerezultând la urma-urmelor decât din faptul că doamna Hatch nu prea cunoştea pe nimeni căruia să-i trimită corespondenţa.

Detaliile de zi eu zi ale existenţei acestei doamne erau la fel de bizare pentru Lily ca şi tot ansamblul. Tot ce 13 cea purta marca unei indolenţe şi dezordini orientale, care nuneau la încercare răbdarea secretarei cum nu se mai poate Doamna Hatch şi prietenii săi păreau a pluti cu toţii dincolo de timp şi spaţiu. Nu se ţinea cont de nicio oră fixă; nici obligaţii fixe nu existau – noapte şi zi se confundau într-o ceaţă de întâlniri date peste cap şi plecări ia care se renunţa, astfel încât aveai impresia că iei gustarea de unsprezece la ora ceaiului şi că prânzul e alăturat supeului de după teatru, care se prelungea cu tărăboi până-n zori

Prin acest talmeş-balmeş de ocupaţii futile îşi întretăiau drumurile şi o sumedenie de suspecţi precum coafori, manichiuriste, cosmeticiene, profesori de bridge, de franceză, de „dezvoltare fizică”, personaje pe care uneori nici nu le puteai distinge, fie datorită îmbrăcăminţii, fie respectului pe care li-l arăta doamna Hatch, de ceea ce constituia pătura ei socială. Dar nu era mirare mai mare pentru Lily decât să-şi afle, între ei, mai multe din cunoştinţele sale. Gândise la-nceput, cu destulă uşurare, că cel puţin se află departe de lumea ei; dar iată că domnul Stancy, a cărui largă mantie de relaţii acoperea şi o margine din mantia socia a a doamnei Fisher, atrăsese câteva din exemplarele cele mai exotice din această a doua lume, în cercul de la Emporium Mai întâi Lily trăi uluirea

de a constata că nu altul decât Ned Silverton era unul din cei care frecventau des salonul doamnei Hatch; dar curând află că Ned nici măcar nu era cea mai grozavă achiziţie. Asupra micului Freddy Van Osburgh, piciul subţirel care moştenea milioanele clanului Van Osburgh, se concentra toată atenţia celor din anturajul doamnei Hatch. Abia ieşit din colegiu, Freddy urcase câteva suliţi pe cer de la intrarea lui Lily în eclipsă, şi acum arunca din plin lumină asupra existenţei umbrite din casa Hatch. Aşadar, iată unul din locurile unde ajungeau bărbaţii tineri scăpaţi de rutina socială oficială: aceasta era una din acele „altă obligaţie” care dezamăgea atâtea şi atâtea gazde. Lily avea simţământul ciudat de a se afla în dosul covorului social, acolo unde se aflau nodurile şi capetele nefolositoare. Uneori se şi amuza ce spectacol, de biletul gratuit ce i se oferea, căci situaţia avea totuşi un non-conformism şi o degajare numai ale ei.

absolut tonifiante după lunga cură de convenţii grele de ironie. Dar secvenţele scurte de amuzament nu erau decât reacţii la neîntreruptul dezgust de zi cu zi. Comparată cu vidul poleit al existenţei doamnei Hatch, viaţa foştilor prieteni ai lui Lily părea doldora de activităţi precise. Chiar şi cea mai iresponsabilă femeie drăguţă din cele pe care le cunoscuse îşi avea obligaţiile ei moştenite, gesturile de benevolenţă convenţională, aportul la bunul mers al uriaşei maşinării sociale; şi pe toţi îi unea nevoia de a perpetua aceste funcţiuni tradiţionale. I-ar fi fost mult mai uşor lui Lily să îndeplinească însărcinări anume; aşa, într-un serviciu vag în slujba doamnei Hatch, nu ştia niciodată la ce să se aştepte.

Şi nu din cauza „stăpânei” sale. Doamna Hatch arătase de la bun început o dorinţă aproape înduioşătoare de a-i face pe plac. Departe de a face uz de superioritatea prosperităţii, ochii ei păreau a implora iertare în temeiul

lipsei de experienţă – voia să facă ce era „frumos” şi să fie învăţată să se poarte „drăguţ”. Problema era să se afle un punct de contact între idealurile ei şi ale lui Lily.

Doamna Hatch înota într-o ceaţă de porniri entuziaste, de aspiraţii adunate de pe scenă, din ziare, revistele de modă şi o lume a ei care era încă şi mai străină lui Lily. Şi datoria ei era tocmai să selecteze din aceste concepţii confuze pe acelea capabile s-o propulseze mai sus pe doamna Hatch; lucru complicat de dubii tot mai mari şi mai mari. Adevărul era că Lily devenea tot mai conştientă de o anume ambiguitate a situaţiei sale. Nu că s-ar fi îndoit, convenţional vorbind, de candoarea doamnei Hatch. Aceasta greşea mai curând prin prost gust decât prin proastă purtare; divorţul se pare că se datora condiţiilor geografice, mai curând decât celor etice; şi chiar cele mai grave abateri de la orice idee de ordine şi disciplină trebuiau puse pe seama unei naturi nestăpânite şi extravagante. Dar dacă Lily n-avea nimic împotrivă ca ea să-şi facă manichiura în vremea prânzului ori să ofere*” cosmeticianului un loc în loja lui Freddy Van Osburgh, la teatru, nu putea trece cu vederea, cu aceeaşi uşurinţă, nişte abateri de la normă ceva mai subtile. Prietenia dintre Ned Silverton şi Stancy părea, de pildă, tot mai mare şi tot mai pusă pe rele; şi amândoi păreau uniţi în efortul de a cultiva simpatia crescândă a lui Freddy pentru doamna Hatch. I-ar fi fost greu, deocamdată, să spună ce anume făceau cei doi şi poate că nici nu urmăreau decât să se distreze pe cinste; atâta că subiectul experienţei lor era prea tânăr, prea bogat şi prea credul. O încurca pe Lily şi mai mult faptul că Freddy părea a o considera părtaşă lui în munca de ridicare socială a doamnei Hatch – muncă pentru care el îşi dedicase fiecare minut al existenţei. Uneori Lily se amuza de ironia situaţiei. Nu era lipsit de haz gândul de a lansa un astfel de proiectil precum

doamna Hatch în ghemul perfid al societăţii – Lily îşi mai îndulcea clipele de răgaz imaginându-şi cum ar fi fost adusă frumoasa Norma la primul ei banchet la clanul Van Osburgh. Dar îi plăcea mai puţin ideea de a fi legată direct de aşa ceva; şi după amuzamentul de o clipă, o cuprindeau îndoielile.

Îndoieli care se-nzeciră brusc când, într-o după-amiază târzie, avu surpriza unei vizite din partea lui Lawrence Selden. O găsi stând absolut singură în decorul aiurit de damasc roz, căci în lumea doamnei Ilatch ora ceaiului nu era dedicată nici unui ritual social, drept care stăpâna apartamentului se afla pe mâna masseusei.

Se simţi foarte jenată la vederea lui, dar cum nici el nu părea de loc la largul lui, îşi recăpătă imediat incre – derea în sine şi adoptă tonul plăcut-surprins potrivit situaţiei, mirându-se sincer că reuşise să dea de ea tocmai acolo şi întrebându-l ce-l pusese pe drumuri.

Selden ascultă tot cu neobişnuită seriozitate – nu-l văzuse niciodată atât de pierdut, atât de puţin stăpân pe situaţie. „Voiam să te văd”, zise el; şi ea nu putu rezista tentaţiei de a observa în felul în care replică, rodul unui îndelung auto-control. În ce-o privea, absenţa lui prelungită fusese una clin cele mai mari supărări din ultimele luni şi rana provocată cobora sub pojghiţa orgoliuliâi.

Selden îi pară atacul cu hotărâre. „De ce să fi venit, din moment ce nu-ţi puteam fi de niciun folos? Pentru că altfel, nu văd de ce-ai fi vrut să mă vezi.°

Ei contraatacul i se păru o parare stângace şi întrebă fără veste „Ceea ce înseamnă că acum crezi că-mi poţi fi de vreun folos

Din nou el ezită. „Da, atât cât poate ajuta o persoană cu care poţi discuta8.

Era, fără îndoială, un început prostesc pentru un om

deştept ca el; şi gândindu-se că stângăcia lui se explica prin teama ca ea să nu confere o semnificaţie personală venirii acolo, îi pieri aproape toată bucuria de a-l vedea.

Chiar şi-n condiţiile cele mai nefavorabile, bucuria aceea existase întotdeauna – chiar şi când se-nfuria pe el, nu-i trecuse prin cap să nu-l mai vadă în ochi. Se cam înfuriase pe el şi acum; dar vocea lui, felul în care lumina cădea pe părul lui negru, felul” în care sta şi se mişca, în care hainele stăteau pe el – era conştientă că până şi aceste lucruri mărunte intraseră de mult în viaţa ei intimă. În prezenţa lui, se simţea deodată liniştită; dar un impuls de rezistenţă faţă de această influenţă totală o făcu să zică „Foarte amabil din partea dumitale să vrei să mă ajuţi în felul acesta; dar ce te face să crezi că am ceva deosebit de discutat?”

Cu toate că păstra încă tonul discuţiei lejere, întrebarea era astfel formulată încât să-i amintească faptul că nimeni nu-i ceruse bunele oficii; şi pentru o clipă, Selden se opri, şi mai încurcat. Era una din acele situaţii ce se pot rezolva numai printr-o izbucnire sentimentală bruscă, aar educaţia şi viaţa lor de până atunci se-mpotriveau unei astfel de izbucniri. Calmul lui Selden se îmbăţoşă, al domnişoarei Bart se-acoperi de ţepi batjocoritori; se înfruntau aşa, din colţurile opuse ale uneia din canapelele monstruoase ale doamnei Hatch. Canapeaua aceasta, ca şi tovarăşii ei elefantini ce populau apartamentul, îi sugeră până la urmă lui Selden următoarea replică: „Mi-a spus Gerty că-i serveşti doamnei Hatch drept secretară; şi era disperată fiindcă nu ştia cum îţi merge”.

Ştirea nu păru s-o înmoaie pe domnişoara Bart. „În cazul acesta, de ce nu m-a căutat chiar ea?”

„Pentru că, netrimiţându-i adresa dumitale, se temea să nu importuneze”. Selden urmă, cu un zâmbet: „După

cum vezi, nu-i şi cazul meu; dar pe de altă parte, eu nu risc atât de mult ca ea, dacă-ţi provâc iritare”.

Lily îi răspunse la zâmbet. „Încă n-ai provocat-o; dar simt că nu mai ai mult”.

„Asta depinde de dumneata, nu? După cum vezi, iniţiativa mea nu merge mai departe de a mă pune în serviciul dumitale”.

„Dar în ce calitate? Ce trebuie să fac cu dumneata?” întrebă ea pe acelaşi ton.

Selden îşi aruncă din nou privirile în jur, trecând în revistă salonul doamnei Hatch; apoi spuse, cu o hotărâre ce părea stârnită tocmai de această inspecţie: „Trebuie să mă laşi să te iau de-aici”.

Lily roşi faţă de un atac atât de neaşteptat; apoi deveni rigidă şi răspunse cu răceală: „Şi-aş putea să te-ntreb unde-ai vrea să mă duci?”

„Mai întâi la Gerty, dacă vrei; important e să pleci de aici”.

Brutalitatea cu totul neobişnuită din vorbele lui era suficientă pentru a-i arăta cât de mult îl costau ele; dar n-avea niciun chef să cântărească sentimentele lui, când ale ei luaseră foc. Mai întâi s-o neglijeze, poate chiar s-o evite, într-o vreme când avea atâta nevoie de prieteni, apoi, deodată, fără nicio justificare, să intre în viaţa ei cu atâta impertinentă autoritate – nici nu-i trebuia mai mult ca să-şi alerteze toate forţele mândriei şi ale defensivei.

„Vă sunt foarte recunoscătoare”, zise ea „pentru că vă bateţi atât de mult capul cu mine; dar sunt pe deplin mulţumită aici şi nu am nici cea mai mică intenţie să plec”.

Selden se ridicase şi o aştepta fără să se mai poată stăpâni.

„Asta-nseamnă că pur şi simplu nu-ţi dai seama unde te afli ” exclamă el.

Se ridică şi Lily, cuprinsă de furie „Dacă aţi venit aici

pentru a spune lucruri urâte despre doamna Hatch…”

„Mă preocupă doar legăturile dumitale cu doamna Hatch”.

„De legăturile mele cu doamna Hatch n-am niciun motiv să mă ruşinez. M-a ajutat să-mi câştig existenţa într-un moment când vechii prieteni se resemnaseră la gândul că voi muri de foame”.

„Prostii! Cum, singura alternativă e să mori de foame? Ştii doar că poţi oricând sta la Gerty până devii iarăşi independentă”.

„Par i-a fi foarte bine pus la punct cu problemele mele, de aceea bănuiesc că vrei să spui – până ce primesc banii de moştenire?”

„Exact; mi-a spus Gerty”, încuviinţă Selden, fără să arate nici cea mai mică jenă Era prea lansat ca să se mai sinchisească de asemenea fleacuri.

„Dar Gerty nu ştie”, reluă domnişoara Bart, „că, din întâmplare, şi ultimul bănuţ se va duce pe plata datoriilor”.

„Iisuse!” exclamă Selden, cu totul dat peste cap de asemenea veste.

„Şi ultimul bănuţ, ba şi mai mult”, repetă Lily i „aşa că-nţelegi poate acifm de ce prefer să rămân cu doamna Hatch, decât să profit de bunătatea lui Gerty. Afară de micul meu venit, nu mai am niciun ban şi trebuie să câştig ceva ca să trăiesc”.

Selden ezită o clipă; apoi reluă, pe un ton mai liniştit: „Dar cu venitul dumitale şi cu cel al lui Gerty – dacă-mi dai voie să intru atât de mult în amănunte – aţi putea, împreună, să trăiţi în aşa fel încât să nu trebuiască să mai cauţi şi-n altă parte. Ştiu că Gerty ar vrea foarte mult să faceţi asta, ar fi foarte fericită…”

„Dar eu n-aş fi”, interpuse domnişoara Bart. „Sunt mai multe motive din cauza cărora o asemenea iniţiativă n-ar fi nici cinstită pentru Gerty şi nici înţeleaptă pentru

mine”. Se opri o clipă şi cum el părea a aştepta o completare a explicaţiei, adăugă, ridicând brusc capul: „Sper să mă ierţi că nu ţi le expun”.

„Nu am nicio pretenţie”, răspunse Selden, nebăgând în seamă schimbarea tonului; „de asemenea, n-am niciun drept de a comenta ori sugera mai mult decât am şi făcut. Şi dacă totuşi mi-am îngăduit vorbele de până acum, e în virtutea dreptului universal al oricărui bărbat de a lămuri o femeie asupra situaţiei false în care se găseşte”.

lily zâmbi. „Presupun”, replică ea, „că prin situaţie falsă denumeşti orice situaţie afară de societatea tradiţională; dar nu trebuie să uiţi c-am fost exclusă dintre acele sacre ziduri cu mult înainte de a o întâlni pe doamna Hatch. După câte-mi pot da seama, nu există vreo deosebire reală între cele două zone, ba-mi amintesc chiar că mi-ai spus cândva că ea ar exista doar în capul celor dinăuntru”.

Nu făcuse aluzie la plimbarea de la Bellomont chiar fără intenţie şi aştepta, cu un tremur ciudat al nervilor, reacţia lui; clar rezultatul experienţei o dezamăgi, căci Selden nu lăsa nimic să-l abată de la ţintă; el spuse, cu şi mai multă hotărâre: „Dilema afară-inăuntru este neînsemnată şi întâmplarea face să n-aibă nimic comun cu acest caz, afară de măsura în care dorinţa doamnei Hatch de a se afla înăuntru te poate plasa în poziţia pe care eu o numesc falsă”.

Cu toată moderaţia tonului lui, fiecare cuvânt rostit nu făcuse decât să sporească în Lâly rezistenţa. Chiar temerile pe care le trezise o sporeau, i-l făceau antipatic, căci ea aşteptase nota de compasiune caldă ori vreun alt semn că venea din nou spre ea; şi atitudinea lui de sobră imparţialitate, ignorarea chemării ei, transformară pe fata cu mândria rănită într-o femeie orbită de mânie că cineva i se bagă în viaţă. Convingerea că fusese trimis de Gerty şi

că indiferent de cât de proastă i-ar fi fost situaţia chiar în viziunea lui, nu i-ar fi venit niciodată în ajutor de bunăvoie, îi întări hotărârea nestrămutată de a nu-i mai permite să-nainteze un pas în tărâmul ei intim. Indiferent cât de ambiguă i-ar fi fost situaţia, mai bine singură în întuneric decât luminată de Selden.

„Nu ştiu”, zise ea, când el se opri, „de ce-ţi imaginezi că stau chiar atât de prost. Dacă mi-ai spus întotdeauna că singurul obiectiv al unei educaţii ca cea primită de mine este să înveţe o fată să obţină ce vrea, de ce n-ai presupune că asta-i exact ceea ce fac?!

Zâmbetul cu care îşi rezumase situaţia era ca o barieră1 în calea oricăror alte confidenţe – atât de glacial, ţinându-l la o asemenea distanţă încât avea sentimentul că nici nu-l mai aude, când replică: „Nu-mi amintesc să te fi numit vreodată un model de reuşită al acestui soi de educaţie”.

Ea roşi puţin la aluzie, dar se-nfipse mai bine în şa cu un râs nepăsător: „A, mai aşteaptă puţin, mai dă-mi ceva timp, înainte de a spune asta!” Şi cum el încă ezita, aşteptând şi sperând într-o revenire, „Nu mă considera încă un caz încheiat; pot încă face cinste educaţiei primite!”

IO

„Ia uite la paietele astea, domnişoară Bart… nu-i una pe care s-o fi cusut cum trebuie”.

Supraveghetoarea înaltă aruncă obiectul incriminat pe masă, lângă Lily, şi trecu la următoarea lucrătoare.

Erau douăzeci în atelier, cu profiluri trudite, sub claie de pur, aplecate peste lucru în lumina cenuşie ce venea dinspre nord. Întrebuinţate pentru crearea de felurite avantaje feţelor femeilor privilegiate, aceste femei aveau feţe pământii din cauza lipsei de aer curat şi a trudei sedentare; nu lipsa li se reflecta pe chipuri, căci lucrau

într-un atelier de galanterie scumpă şi erau destul de bine îmbrăcate şi plătite; dar cele mai tinere din ele erau la fel de şterse şi lipsite de însufleţire ca şi cele între două vârste. În întreaga încăpere, un singur obraz arăta viu; şi acela ardea de furie în vreme ce domnişoara Bart începea să scoată paietele de pe jumătatea de pălărie.

Gerty Farish crezuse a fi găsit soluţia când îşi amintise ce frumos aranjează Lily pălăriile. Cazuri de modiste ce-şi făcuseră o clientelă bogată numai pentru că puteau conferi „creaţiilor” lor acea notă nedefinibilă pe care nu oricine o poate da, îi dăduseră lui Gerty mari speranţe pentru viitor şi convinseseră chiar şi pe Lily că despărţirea de doamna Hatch nu însemna numaidecât dependenţa de prieteni.

Despărţirea avusese loc la câteva săptămâni după vizita lui Selden şi s-ar fi petrecut mai curând de n-ar fi fost încăpăţânarea trezită în Lily de neinspiratul lui mod de a-i da sfaturi. Ideea de a fi implicată într-o tranzacţie care nu-i prea era pe plac fusese la puţină vreme după aceea redefinită prin aluzia domnului Stancy că dacă îi va ajuta. nu-i va părea rău. Aluzia la răsplată îi grăbise fuga şi-o adusese, ruşinată şi penitentă, la pieptul generos al lui Gerty Farish. Nu avea însă de gând să rămână acolo fără a face nimic şi ideea lui Gerty cu pălăriile îi reînnoise speranţele într-o activitate profitabilă. Iată, în sfârşit, ceva ce chiar încântătoarele ei mâini neatente puteau foarte bine să facă; nu se îndoia de dibăcia lor în legarea unei panglici ori plasarea avantajoasă a unei flori. Bineînţeles, numai acest gen de muncă, conferirea notei finale, avea să-l facă dânsa – degete subordonate, degete boante, cenuşii, înţepate de ac, aveau să croiască formele pălăriilor, să prindă căptuşelile, în vreme ce ea prezida asupra micului şi încântătorului magazin – plin de lambriuri albe, de oglinzi şi oraperii verzi ca muşchiul de copac – în care

creaţiile ei terminate, pălării, cununi, egrete şi toate celelalte, stăteau pe suporturi ca nişte păsări exotice, gata de zbor.

Dar chiar din capul locului, viziunea aceasta a magazinului alb-verde fusese împrăştiată de cruda realitate. Era adevărat că alte tinere din lumea bună se „aşezaseră” în felul acesta, vânzându-şi pălăriile datorită publicităţii numelui lor ori talentului vestit de a lega o panglică; dar aceste fiinţe privilegiate aveau întotdeauna şi altceva banii pentru a plăti chiria magazinului şi suma frumuşică necesară pentru cheltuielile curente. De unde să-i ia Lily 1 Şi „chiar de-ar fi găsit de la cine, cum să convingă doamnele de care depindea să-i fie garant? Gerty află că şi bruma de compasiune pe care situaţia lui Lily o crease cândva dispăruse aproape cu totul în urma asocierii cu doamna Hatch. O dată în plus, Lily se retrăsese dintr-o situaţie ambiguă la vreme ca să-şi salveze reputaţia, dar prea târziu pentru gura lumii. Freddy Van Osburgh nu avea să se însoare cu doamna Hatch; fusese salvat în ceasul al unsprezecelea – ziceau unii că prin eforturile lui Gus Trenor şi Rosedale – şi trimis pachet în Europa, împreună cu bătrânul Ned Van Alstyne; dar pericolul prin care trecuse avea de-a pururi să fie atribuit conivenţei domnişoarei Bart, ceea ce rotunjea şi materializa şi mai mult vaga neîncredere generală în ea. Ce uşurare pentru cei care se ţinuseră la distanţă, să se vadă astfel îndreptăţiţi! Şi, bineînţeles, cu toţii insistau mai mult decât ar fi fost necesar asupra legăturii ei cu cazul Hatch pentru a sublinia că avuseseră dreptate…

Fapt e că încercările lui Gerty se izbiseră cu toatele de un adevărat zid; şi chiar când Carry Fisher, care se căia oareşicum pentru partea ei de vină în afacerea Hatch, se alătură eforturilor domnişoarei Farish, nu avură mai mult succes. Gerty încercase s-o ia pe Lily pe departe: cu

blândeţe; dar Carry, candoarea personificată, îi prezentă situaţia pe şleau.

„M-am dus drept la Judy Trenor; are mai puţine prejudecăţi decât celelalte, şi-n plus n-a putut s-o sufere niciodată pe Bertha Dorset. Dar ce-ai putut să-i faci, Lily? Nici nu i-am spus două vorbe despre tine că parcă turbase; cică ţi-a dat Gus nişte bani, nu ştiu ce. Şi ştii că din partea ei poate face orice, numai să nu cheltuiască bani cu prietenii – şi cu mine, e prietenă acum fiindcă ştie că n-am nimic cu el… Zici că ţi i-a băgat în afaceri? Ş-atunci, ce rău e-n asta? Doar n-a pierdut banii lui. Aha, nici n-a pierdut? Atunci, ce naiba… Dar zău că nu te-nţeleg, Lily, oricum!”

În cele din urmă, neobişnuitul cuplu, doamna Fisher şi Gerty, unite în efortul de a-şi ajuta prietena comună, după multe căutări nefructuoase şi ore-ntregi de stat la sfat, hotărî s-o bage în vestitul atelier de galanterie al lui Madame Regina. Nici măcar aici nu fu prea uşor, căci Mme. Regina nu voia s-audă de mână de lucru necalificată, şi dacă totuşi cedă, era din tauză că datora lui Carry Fisher patronatul doamnei Bry şi doamnei Gormer. La început, intenţionase s-o plaseze pe Lily în camera din faţă – o frumuseţe ca ea ar fi sporit fără îndoială vânzarea. Dar domnişoara Bart se opusese, iar Gerty o susţinuse cu înfocare, în vreme ce doamna Fisher, neconvinsă în sinea ea, dar resemnată şi cu această dovadă că Lily nu trăia cu picioarele pe pământ, căzu de acord că poate, totuşi, e mai bine să-nveţe meseria. Aşadar Lily ajunse în atelierul de lucru al Reginei, unde prietenele sale o părăsiră în cele din urmă, Carry Fisher cu un oftat de uşurare, Gerty întorcând mereu capul spre ea, pe când se-ndrepta spre ieşire.

Lily se apucase de lucru la începutul lui ianuarie – trecuseră două luni şi încă era certată că nu coase ca lumea paietele pe pălării. Pe când se apuca iar de lucru, le auzi pe celelalte chicotind. Ştia că constituia obiectul

criticilor şi distracţiei celorlalte lucrătoare. Îi cunoşteau, bineînţeles, povestea – situaţia exactă a fiecărei fete care lucra acolo era cunoscută şi discutată fără nicio reţinere de către toate celelalte – dar asta nu le tulbura în niciun fel – putea cel mult explica de ce degetele ei neînvăţate se încurcau încă aşa de tare şi în cele mai simple operaţiuni. Lily nu voia de loc să fie primită ca o reprezentantă a unei clase superioare r dar sperase să fie primită ca egala lor şi, poate curând, să se arate superioară printr-o îndemânare anumită, şi era umilitor să vadă, după două luni de muncă grea şi plictisitoare, că tot stângace se dovedea. Era departe, foarte departe, ziua când putea spera să-şi exercite talentele pe care era sigură că le avea; numai muncitoarelor cu multă experienţă li se încredinţa delicata sarcină de a sugera forme ori de a da formă finală pălăriilor, iar supraveghetoarea nici nu se gândea să-i încredinţeze ceva mai fin decât ceea ce-i dădea acum.

Începu să descoase paietele, ascultând absentă bâzâitul conversaţiilor ce sporea sau se stingea, în funcţie de apropierea sau îndepărtarea energicei domnişoare Haines Aeful era mai închis ca de obicei, pentru că domnişoara Haines era răcită şi nu dăduse voie să se deschidă nicio fereastră, nici măcar în timpul pauzei de prânz; şi Lily îşi simţea atât de greu capul, după o noapte nedormită, încât auzea pălăvrăgeala tovarăşelor ei ca prin vis.

I-am spus eu că n-o să se mai uite la ea; chiar aşa a fost Nici eu nu m-aş mai fi uitat… eu zic că s-a purtat al naibii dă urât cu el. A dus-o şi la teatru… A luat zece sticluţe, da durerea de cap tot nu i-a trecut, da’ a dat scris cum că prima sticluţă i-a luat durerea şi i-au dat poza la ziar… Pălăria doamnei Trenor? Aceea cu pana verde? Aici, domnişoară Haines, o termin imediat… Da, era una din domnişoarele Trenor, cea care a venit ieri aici cu doamna

George Dorset. Dă unde ştiu? Păi nu m-a trimis pă mine Madam să schimb floarea la pălăria Virot?… cu tul albastru e-naltă şi slăbuţă şi are păru tapat… seamănă cu Marnie Leach, dă-i mai uscată…”

Şi aşa mereu, un fluviu de sunete fără sens, pe suprafaţa căruia, lucru ciudat, plutea din când în când şi câte un nume familiar. Era partea cea mai curioasă din experi –, enţa curioasă prin care trecea Lily, să audă aceste nume, să vadă imaginea fragmentată şi distorsionată a lumii în care trăise, reflectată în oglinda minţii acestor fete. N-ar fi putut vreodată măcar bănui ce amestec de curiozitate nestăvilită şi libertate dispreţuitoare devora în discuţii pe ea şi ai ei, în această lume care trăia din vanitatea şi ticurile celor pe care le tocau. Nu era fată din atelierul lui Mme. Regina care să nu ştie cui era destinată pălăria sau bucata de pălărie din mâinile ei şi care să n-aibă o opinie proprie despre viitoarea stăpână şi informaţii exacte asupra locului acesteia în sistemul social. Faptul că Lily era o stea căzută de pe acel firmament nu sporise concret, după ce primul val de curiozitate se retrăsese, interesul pe care i-l acordau. Ea căzuse, „se dăduse la fund” şi, fidele idealului lor, pe ele nu le minuna decât succesul – imaginea mascată, tangibilă, a realizării materiale. Conştiinţa că ea gândea totuşi în alt fel decât dânsele punea o distanţă între ele şi ea, ca şi cum ar fi fost o străină cu care nu puteai vorbi fără un considerabil efort.

„Domnişoară Bart, dacă nu poţi coase paietele acelea ca lumea, cred c-ar fi mai bine să dai pălăria domnişoarei Kilroy”.

Lily îşi privi „opera” cu disperare şi furie. Supraveghetoarea avea dreptate – le cususe nepermis de prost. Oare de ce era şi mai stângace ca de obicei? Pentru că simţea tot mai mult dezgust pentru munca aceasta, ori pentru că într-adevăr nu era capabilă s-o facă? Se simţea

obosită şi ameţită; îşi adună gândurile cu greu. Se ridică şi îi întinse pălăria domnişoarei Kilroy, care o primi cu un zâmbet prost mascat.

„Îmi pare rău; nu mă simt prea bine” îi spuse supraveghetoarea

Domnişoara Haines nu catadicsi să răspundă. Nu văzuse nimic bun, chiar de la-nceput, în decizia lui Mme. Regina de a aduce o începătoare din lumea bună în atelierul ei. În acel templu de artă n-aveau ce căuta începătoarele; dar domnişoara Haines ar fi arătat mai multă înţelegere dacă n-ar fi simţit o anumită plăcere să-şi vadă prezicerile confirmate.

„Mai bine apucă-te iar de margini”, spuse ea, sec.

Lily se strecură afară ultima din şirul de muncitoare. N-avea chef să se amestece în despărţirea lor zgomotoasă – odată ajunsă în stradă, o invada irezistibil statutul vechi, groaza instinctivă de tot ce era vulgar şi promiscuu. Pe vremea când – şi ce mult părea de-atunci! – vizitase Clubul Fetelor împreună cu Gerty Farish, simţise un interes viu pentru muncitoare; dar asta numai pentru că le privea de sus, de pe platoul fericit al eleganţei şi privilegiilor. Acum că se afla în rând cu ele, pierduse orice interes.

Simţi că o atinge cineva pe braţ şi văzu ochii vinovaţi ai domnişoarei Kilroy.

„Domnişoară Bart, eu cred că puteţi coase paietele acelea la fel de bine ca mine când vă simţiţi bine. Domnişoara Haines a fost nedreaptă”.

Lily roşi, surprinsă – trecuse multă vreme de când nu mai întâlnise bunătatea în ochii cuiva, afară de cei ai lui Gertv.

„O mulţumesc. Nu mi-e prea bine, dar domnişoara Haines are dreptate. Sunt stângace”.

Păi, nu-i uşor, când te doare capu’”. Domnişoara Kilroy se-ntrer upse, neştiind cum să continue. „Ar trebui

să mergeţi direct acasă şi să vă-ntindeţi. Aţi încercat v odată cu orangeadă?”

Mulţumesc”. Lily întinse mâna. „Foarte drăguţ din partea „dumitale. Acasă şi merg”.

Se uită recunoscătoare la domnişoara Kilroy, dar niciuna nu mai ştia ce să spună. Lily îşi dădea seama că cealaltă era pe punctul de a se oferi s-o însoţească, dar voia să fie singură şi să tacă – şi chiar bunătatea, aşa cum o putea arăta domnişoară Kilroy, ar fi sâcâit-o în momentele acelea.

„Mulţumesc”, repetă ea, îndepărtându-se.

O luă spre vest, în lumina deprimantă a amurgului de martie, spre strada pe care se afla pensiunea. Respinsese cu hotărâre oferta de ospitalitate din partea lui Gerty. Ceva din retragerea de fiară, faţă de orice observaţie ori gest prietenos, pe care mama ei o arătase cândva, începuse să apară şi la ea, iar promiscuitatea cartierelor mici şi vecinătatea intimă păreau, dacă se gândea bine, mai greu de îndurat decât singurătatea unui dormitor ponosit dintr-o casă unde putea veni şi pleca neremarcată printre celelalte lucrătoare. O vreme, se hrănise cu ideea nevoii de intimitate şi independenţă; dar acum, poate din cauza tot mai marii oboseli fizice, avea, ore în şir, un sentiment de claustrare şi începea să fie tot mai acut conştientă de urâţenia şi lipsa de confort. din jur. După terminarea orelor de lucru, o apuca groaza la gândul de a se întoarce în camera îngustă, cu tapet murdar şi vopseaua dusă; şi făcea cu groază sporită fiecare pas într-acolo, pe o stradă din New York care se degrada şi ea treptat trecând la eleganţă la marca neguţătorească.

Dar nu era groază mai mare decât aceea că trebuia să treacă pe lângă farmacia din colţul cu Sixth Avenue. Avusese intenţia s-apuce pe altă stradă – aşa făcuse în ultima vreme. Dar azi paşii îi erau irezistibil atraşi de

colţul îmbrăcat în oglinzi, în care cădea lumina roşiatică; încercă să traverseze, dar un camion încărcat o jenă şi se trezi exact pe trotuarul din faţa farmaciei.

După tejghea se afla vânzătorul care o mai servise, şi-i strecură în mână reţeta. Reţetă care nu putea fi pusă la îndoială – era o copie după una luată de la doamna Hatch, cu care mersese chiar ea la farmacist, care o onorase în grabă. Lily ştia că şi aceasta o va onora fără să ezite; şi totuşi groaza de a se vedea refuzată, sau fie şi supusă celei mai mici îndoieli, se comunică mâinilor nervoase, atunci când se prefăcu a examina sticluţele de parfum aranjate pe raftul din faţă.

Farmacistul citise reţeta fără niciun comentariu; dar când să-i dea sticluţa, se opri: „Nu trebuie să sporiţi doza”, remarcă el.

Lui Lily i se opri inima-n loc. De ce se uita aşa la ea? „Bineînţeles că nu”, murmură ea, întinzând mâna.

„Într-adevăr – e un medicament cu efect ciudat. O picătură sau două mai mult şi te-ai dus… doctorii nu ştiu încă de ce”.

Groaza de a nu fi interogată, ori de a nu primi sticluţa, îi opri în gât murmurul de încuviinţare; şi, când, în cele din urmă, ieşi liberată din farmacie, nu mai ştia ce să facă de bucurie. Simpla atingere a pacheţelului transmitea nervilor ei obosiţi promisiunea dulce a unei nopţi de somn, şi ca reacţie la frica de câteva minute în urmă, simţea că primii aburi ai somnului o şi învăluie.

În această stare se ciocni de-un bărbat care mergea şi el grăbit. Acesta se dădu înapoi şi ea – şi auzi numele rostit cu uimire. Era Rosedale, cu haină de blană, lucios în obraji şi prosper – dar oare de ce îl vedea la asemenea distanţă şi parcă printr-o ceaţă de cristale sparte? înainte ca să găsească vreo explicaţie, se trezi dând mâna cu el. Se despărţiseră pe dispreţul ei şi mânia lui, dar acestea

dispăruseră de îndată ce li se-ntâlniră mâinile, şi ea simţea confuz că i-ar fi făcut bine să se mai ţină puţin de el.

„Da… da ce s-a întâmplat, domnişoară Lily? N-arăţi bine!” exclamă el; iar ea se forţă să zâmbească.

„Sunt puţin obosită… nu-i nimic grav. Staţi puţin cu mine, vă rog”, murmură ea. Să-l roage una ca asta pe Rosedale 1

Se aflau la ieşirea dintr-un pasaj subteran, un loc murdar şi urât, prin care treceau şi mulţime de tramvaie care le zgâriau mereu auzul; el se uită în jur şi zise: „Nu putem sta aici; dar daţi-mi voie să vă duc undeva să bem o ceaşcă cu ceai. Longivorth e la doi paşi şi nu-i nimeni la ora asta acolo”.

O ceaşcă cu ceai, undeva la adăpost de zgomot şi mizerie părea pentru moment tot ce şi-ar fi dorit şi ar fi putut suporta. După câţiva paşi, într-adevăr ajunseră la hotelul cu pricina, şi câteva minute mai târziu, stăteau faţă-n fata la o masă, iar chelnerul şi aşezase cele necesare.

Un strop de rachiu sau de whiskey, înainte? Arăţi rău de tot, domnişoară Lily. Nu? Atunci ai să bei ceaiul mai tare. Şi, chelner, o pernă la spatele doamnei”.

Lily zâmbi imperceptibil la sfatul de a-şi bea ceaiul mai tare. Era tentaţia căreia încerca mereu să-i reziste. Nevoia de stimulent se ciocnea mereu cu nevoia de somn – pe care numai flaconul din mâna ei o satisfăcea. Dar azi, oricum, ceaiul nu putea fi prea tare; aştepta de la el căldură şi energie.

Privind-o cum se lăsase moale pe spate, cu pleoapele închise, cumplit de obosită, chiar dacă efectul înviorător al ceaiului şi-ncepuse a i se ghici pe faţă, Rosedale constată, pentru a câta oară, că era uimitor de frumoasă. Umbrele de oboseală de sub ochi, paloarea morbidă a tâmplelor pe care se vedeau venele, scoteau şi mai mult în evidenţă

strălucirea părului şi a ochilor, ca şi cum toată vitalitatea ei aflată în reflux s-ar fi adunat acolo. Pe fondul ciocolatiu îl pereţilor şi mobilei din restaurant, puritatea acestui chip se desena mai bine decât în cea mai strălucitoare sală de bal. Rosedale o privea acum cu un simţământ oarecum ostil, de parcă frumuseţea ei ar fi fost un neprieten care stătuse ascuns, pentru ca acum să se repeadă la el fără veste.

Pentru a-l alunga, încercă să adopte un ton lejer. „Bine, domnişoară Lily, da' nu te-am văzut de-un car de ani! Nici nu ştiam pe unde te mai învârţi".

Nu terminase bine, că-şi şi muşcă limba – 5 câte complicaţii nu invitase prin vorbele astea I Pentru că, deşi nu o văzuse, auzise de ea; ştia de asocierea ei cu doamna Hatch şi deci şi bârfa respectivă. Milieu-ul doamnei Hatch fusese cândva unul din locurile frecventate de el asiduu, iar acum, unul din locurile evitate cu la fel de multă grijă.

Lily, căreia ceaiul îi limpezise mintea, văzu ce gândeşte şi zise, zâmbind imperceptibil: „Nici n-aţi avea cum să ştiţi. M-am înrolat în rândurile clasei muncitoare".

El rămase cu ochii bulbucaţi. „Dar nu…? Da ce naiba, ce naiba faci, anume?"

„Învăţ să fac pălării – cel puţin încerc să învăţ".

Rosedale se ţinu să nu fluiere a mirare. „Ei mai lasă-mă!… Doar nu vorbeşti serios, nu?"

„Ba foarte serios. Sunt obligată să muncesc, ca să am din ce trăi".

„Dar mi s-a spus… credeam că stai la Norma Hatch".

„Aţi auzit că sunt secretara ei?"

„Cam aşa ceva, da". Se aplecă să-şi umple din nou ceaşca.

Lily bănui motivele pentru care acest subiect îl putea pune în încurcătură şi, uitându-i-se în ochi, zise brusc: „Am plecat de la ea acum două luni".

Rosedale se făcea a avea încă de lucru cu ceainicul şi lui Lily nu-i trebui mult ca să-şi dea seama că auzise ce se zicea despre ea. Dar oare ce nu auzise Rosedale?

„Nu era un culcuş cald?” întrebă el, încercând s-o dea iar pe nonşalanţă.

„Cald şi prea moale – te puteai afunda prea mult”. Lily îşi sprijini un braţ pe marginea mesei şi se uită la el cu şi mai multă atenţie. Simţea un impuls incontrolabil de a-i spune tot acestui om, de a cărui curiozitate se apărase cândva cu atâta străşnicie.

„O cunoaşteţi pe doamna Hatch, nu? Atunci cred că puteţi înţelege că multe lucruri devin simple când te afli în preajma ei”.

Rosedale avea o mutră cam nedumerită şi ea – şi aminti că nu era omul cu care să-ţi pierzi timpul cu aluzii.

„Oricum, nu era de dumneata, casa aia”, încuviinţă el, topit cu totul sub intensitatea privirii ei, care-i revela abisuri de intimitate nesperată. El, care trebuise să se mulţumească cu priviri fugitive, trăia minunea de a se vedea centrul atenţiei ochilor acelora fantastici şi se simţea năucit.

„Am plecat”, continuă Lily, ca să nu „spună lumea că o ajut pe doamna Hatch să se căsătorească cu Freddy Van Osburgh – care nu-i câtuşi de puţin prea bun pentru ea – şi cum încă se spune exact asta, îmi dau seama că aş fi putut să rămân unde eram”.

„Oh, Freddy...” Rosedale îndepărtă subiectul cu un gest de lehamite susţinut de mână şi gură în acelaşi timp; pe cât de lipsit de importanţă era subiectul acesta, pe atât de vastă era perspectiva dobândită de el. „Freddy nu intră în discuţie dar ştiam că dumneata n-ai cum să fii amestecată în aşa ceva. Nu-i stilul dumitale”.

Lily roşi uşor nu-şi putea ascunde faptul că vorbele celuilalt îi făceau plăcere. I-ar fi plăcut să nu se mai scoale,

să bea mereu ceai şi să vorbească despre sine cu Rosedale. Dar perfectul simţ al convenţiilor îi aminti că era timpul să pună capăt discuţiei, drept care făcu o vagă mişcare de a-şi împinge scaunul în spate.

Rosedale o opri, protestând. „Nu pleca, deja; hai, stai liniştită şi mai odihneşte-te niţeluş. Arăţi ca bătută. Şi nici nu mi-ai spus…” Se întrerupse, probabil, muşcându-şi iarăşi limba pentru că intrase iar pe făgaşul ăsta. Ea văzu ce luptă se da în el şi înţelese; mai înţelese însă şi puterea vrăjii exercitate de ochii ei, căci el reluă, ca după o poticnire: „Ce naiba voiai să spui cu pălăriile alea?”

Exact ce-am spus. Sunt ucenic la Mme. Regina”.

„Iisuse – dumneata? Da’ de ce? Ştiu că te-a tăiat mătuşa dumitale, mi-a spus doamna Fisher. Dar am înţeles că ţi-a lăsat totuşi ceva…”

„Zece mii de dolari; pe care-i primesc abia la vară”.

„Bun, da… ai putea să împrumuţi în baza lor, oricând.41

Ea îşi scutură capul cu gravitate. „Nu, pentru că sunt ca şi daţi”.

„Pe datorii? Toţi zece mii?”

„Până la ultimul bănuţ”. Ea se opri şi reluă brusc firul, nedezlipindu-şi ochii de pe faţa lui: „Cred că v-a vorbit Gus Trenor despre faptul că mi-a investit nişte bani în acţiuni”.

Aşteptă, iar Rosedale, roşu ca racul, bâlbâi ceva cum că-şi aminteşte, „parcă”.

„A scos cam nouă mii”, continuă Lily, pe acelaşi ton în care vibra nevoia de comunicare. „Atunci eu credeam că speculează cu banii mei, lucru incredibil de stupid din parte mi, dar nu mă pricepeam absolut de loc. După aceea abia am aflat că nu banii mei îi folosise… că ceea ce-mi spusese c-a câştigat, de fapt mi-a dat. Intenţia fusese bună, desigur; dar nu-mi putea conveni un asemenea serviciu.

Din păcate, cheltuisem banii înainte de a-mi descoperi greşeala; şi uite-aşa, moştenirea mea va plăti datoria mea. De-aceea încerc să-nvăţ o meserie”.

Îşi făcuse mărturisirea clar, deliberat, cu pauze între propoziţii, ca fiecare să aibă timp să coboare adânc în mintea celui care o asculta. Simţea o nevoie nebunească de a spune cuiva despre tranzacţie şi-n acelaşi timp să trimită indirect veste lui Judy Trenor că are de gând să plătească datoria. Şi avea convingerea neaşteptată că Rosedale era persoana ideală, el care se bucura de încrederea lui Trenor. Pentru câteva momente simţi chiar o bucurie cvasi-isterică de a scăpa astfel de povara tainei sale; dar bucuria se stinse treptat, pe măsură ce povestea şi, în final, peste paloarea ei se aşternea roşul intens al ruşinii.

Rosedale continua să se holbeze la ea, mirat peste poate; dar când deschise şi gura, fu rândul ei să se mire.

„Da ian ascultă… dacă-i pe-aşa, rămâi fără nicio pată, nu?”

Vorbise de parcă ea nu şi-ar fi dat seama de consecinţele întâmplării povestite; de parcă incorigibila ei neştiinţă în ale afacerilor avea tocmai s-o precipite într-un nou act nebunesc.

„Fără niciuna, da”, încuviinţă ea, calm.

El nu mai spuse nimic o vreme, rotindu-şi doar încet ochii mici şi nedumeriţi prin restaurant.

„Bine da ăsta-i… ăsta-i un lucru minunat!” exclamă el, deodată.

Lily se ridică de pe locul ei cu un surâs batjocoritor. „Nicidecum – e o plictiseală-ntreagă”, zise, adunându-şi în jurul gâtului eşarfa de pene.

Rosedale rămăsese aşezat, prea preocupat de gândurile lui ca să observe ce face ea. „Domnişoară Lily, dacă vrei un ajutor… Îmi place curajul…” ieşi din gura lui.

„Mulţumesc”. Ea îi întinse mâna. „Ceaiul pe care mi l-aţi oferit m-a ajutat cum nu vă-nchipuiţi. Mi-a ridicat moralul, cum se spune”.

Îşi arătase destul de clar intenţia de a se despărţi de el acolo, dar Rosedale zvârli chelnerului o bancnotă şi-şi arunca în grabă braţele scurte în paltonul scump.

„O clipă! Nu se poate să nu te conduc pân-acasă”, zise.

Lily nu protestă în niciun fel şi după ce el îşi aşteptă puţin restul, ieşiră din hotel şi traversară Sixth Avenue din nou. Se îndreptau spre vest şi-n jur se înmulţeau tot mai mult grămezile de gunoaie, iar Lily îl simţea pe Rosedale păşind tot mai scârbit la stânga ei; în faţa intrării unde se opriră, el privi în sus cu neascuns dezgust, nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

„Doar nu stai aici? Cineva mi-a spus că locuieşti la domnişoara Farish”.

Nu, stau în pensiune aici. Am stat prea mult pe spinarea prietenelor mele”.

El continuă să scruteze faţada maronie care parcă suferise un asediu, ferestrele la care se vedeau perdele decolorate şi decoraţia pompeiană a vestibulului plin de noroi pe jos; apoi îşi întoarse privirea la ea şi articulă, cu vizibil efort „Pot să vin să te mai văd?”

Ea zâmbi, căci înţelesese eroismul ofertei atât de bine, încât era sincer mişcată. „Mulţumesc… m-aş bucura mult”, răspunse, cu primele cuvinte pornite din inimă pe care i le adresase vreodată.

În seara aceea, în camera ei, domnişoara Bart – care scăpase cât putuse de repede din miasmele grele ale sufrageriei de la subsol – începuse să caute în ea explicaţia confesării către Rosedale. Şi sub această confesare descoperise un sentiment tot mai apăsător de singurătate – o groază de a se întoarce în camera pustie atunci când ar fi

putut fi în atâtea şi atâtea locuri, cu oricine numai nu în propria-i companie. În ultima vreme, împrejurările vieţii complotaseră la ruperea aproape totală de câţi prieteni mai avea. În ce-o privea pe Carry Fisher, lipsa oricărei legături nu era poate chiar atât de întâmplătoare. Dacă făcuse şi acest ultim efort de a o plasa în siguranţă, la Mme. Regina, Carry părea de-acum dispusă să-şi acorde un concediu; şi Lily n-o putea condamna. Puţin lipsise ca doamna Fisher să nu fie şi ea amestecată în scandalul cu Norma Hatch şi fără câteva considerabile eforturi retorice, poate ar fi alunecat şi ea înăuntru. Admise cinstit că le făcuse cunoştinţă lui Lily şi doamnei Hatch, dar la fel de-adevărat era că la vremea aceea nu o cunoştea pe aceasta din urmă – o avertizase în mod expres pe Lily că n-o cunoaşte – ş-apoi, nu era bunicuţa lui Lily, iar fata asta era destul t: e mare ca să-şi poarte şi singură de grijă. Carry nu folosise chiar ea cuvintele astea crude, dar făcuse în aşa fel încât ele să fie rostite de ultima ei prietenă intimă, doamna Jack Stepney – doamna Stepney, cea care urmărise cu sufletul la gură avatarurile unicului ei frate şi mai tremura încă în urma salvării lui de ultim moment, dar care nu ezita s-o scoată basma curată pe doamna Fisher, care dădea nişte „petreceri aşa de vesele”, petreceri care, de când se căsătorise şi se emancipase de filosofia de viaţă tip Van Osburgh, deveniseră pentru ea sarea şi piperul vieţii.

Lily înţelegea situaţia şi ar fi apărat-o oricând pe Carry chiar ea. Îi fusese prietenă de nădejde în zile foarte grele şi nu putea cere oricui, în condiţiile în care tensiunea din viaţa ei în loc să scadă, sporea, să se comporte ca Gerty Farish. Într-adevăr, prietenia lui Gerty nu dădea niciun pas înapoi; şi totuşi, Lily începea s-o evite şi pe dânsa. Căci nu putea merge la ea fără riscul de a se întâlni cu Selden; şi o întâlnire cu el, acum, ar fi însemnat un plus

de durere în inima ei. De-ajuns de dureros era până să se şi gândească la el, indiferent dacă o făcea cu capul limpede din zori ori cu cel înceţoşat de spaime din timpul nopţii, spaime în dosul cărora sta, obsedant, el. Acesta era unul din motivele pentru care „apelase” la reţeta doamnei Hatch. În visele ei naturale – fâşii anxioase – îl vedea uneori aşa ca pe vremuri, prietenos şi tandru; realitatea crudă la care se trezea însă o făcea să se simtă ridicolă şi încă şi mai descurajată. Dar în somnul dăruit de licoare se scufunda în asemenea abisuri de anihilare, încât nu numai că n-avea vise care s-o trezească pe jumătate, dar se trezea dimineaţa c-un trecut alb ca o coală de hârtie.

Bineînţeles, încetul cu încetul, vechile gânduri îi reveneau în minte; dar cel puţin nu-i deranjau ceasul trezirii. Medicamentul îi dăruia o iluzie momentană de reînviere completă, din care lua forţa necesară pentru munca de zi cu zi. Forţă de care se simţea tot mai lipsită, pe măsură ce se acumulau semnele de întrebare deasupra viitorului ei. Ştia că în ideea împărtăşită de Gerty şi doamna Fisher, ea nu trecea decât printr-o necesară şi temporară ucenicie care, când avea să primească bani pe moştenire, o va ajuta să-şi împlinească visul. magazinului verde-alb cu şi mai multă competenţă. Pentru Lily însă, care ştia prea bine unde se vor duce banii aceia, ucenicia aceasta era un efort inutil. Îşi dădea foarte bine seama că, chiar să fi învăţat să ajungă din urmă mâini obişnuite dintotdeauna cu munca, salariul foarte mic pe care-l va primi nu constituia un adaos serios la venitul ei pentru a justifica truda aceea tembelă. Odată ajunsă la concluzia asta, simţea tot mai des tentaţia de a folosi moştenirea pe propriul ei maeazin să se vadă instalată şi în fruntea propriilor lucrătoare era sigură că avea suficient tact şi suficientă prie-Dere ca să rezolve şi partea încă şi mai importantă, atragerea unei clientele de soi; şi dacă

afacerile ar fi prosperat, ar fi avut de unde să pună bani deoparte pentru datoria fată de Trenor. Dar toate astea puteau dura ani de zile, indiferent cât de mult s-ar fi restrâns ea; în care timp mândria i-ar fi fost crucificată de intolerabila obligaţie

Aşa gândea la suprafaţă; dar înăuntrul ei se ascundea groaznica taină – aceea că obligaţia cu pricina putea să-nceteze la un moment dat să-i pară intolerabilă. Ştia că nu se poate bizui pe voinţă la nesfârşit şi nimic n-o înspăimânta mai mult decât gândul că ar fi putut să se obişnuiască cu ideea de a-i fi datoare lui Trenor, aşa cum se obişnuise cu rolul ce i se atribuise pe Sabrina, sau cum fusese cât pe ce să-ncuviinţeze planul lui Stancy privitor la doamna Hatch. Pericolul, în ce-o privea, nu trebuia să i-o mai spună nimeni, consta în groaza ei incurabilă, dintotdeauna, faţă de lipsa confortului şi de sărăcie; în frica fără margini fată de fluxul necruţător al mizeriei, care o obsedase şi pe mama ei şi împotriva căruia o avertizase cu atâta pasiune. Iar acum – perspectiva unui nou pericol. Înţelesese că Rosedale e gata să-i împrumute bani. Bineînţeles că-i era imposibil să accepte; dar versiuni apropiate cu acest act îi dădeau târcoale. Era convinsă că el avea să vină s-o vadă iar, şi aproape sigură că, dacă venea, îl putea conduce spre punctul în care s-o ceară iar în căsătorie, în termenii cândva respinşi. Putea să-i respingă din nou? Tot mai mult, cu fiece nouă nenorocire, furiile ce-o urmăreau se aliniau în spatele chipului Berthei Dorset; şi-acolo, aproape încuiată în siguranţă printre celelalte hârtii importante, sta arma cu care putea pune capăt urmăririi lor. Tentaţia, pe care o respinsese cândva numai datorită dispreţului pentru Rosedale, revenea acum în atacuri neobosite; şi câtă putere îi mai rămăsese să reziste acestui asediu?

În orice caz, atâta cât mai rămăsese, trebuia

administrată cu maximum de înţelepciune; nu-şi mai putea permite nicio noapte de insomnie. Lungile ceasuri de tăcere dădeau vreme berechet spiritului de catran al oboselii şi singurătăţii să i se cuibărească pe piept. Încât zorile e găseau cu totul secătuită de puteri şi cu gândurile toate înotând într-o ceaţă de neputinţă. Singura speranţă de refacere sta în sticluţa de la căpătâi; cât avea să dureze şi speranţa aceea, nu îndrăznea să se mai gândească.

Îi

ÎNTÂRZIINDU-ŞI paşii în colţ, Lily privea spectacolul după-amiezii pe Fifth Avenue.

Era o zi de sfârşit de april, plină ochi cu dulceaţa primăverii. Dulceaţă care atenua urâţenia lungii şi aglomeratei ariere, înceţoşa linia seacă a acoperişurilor, azvârlea un voal mov peste perspectiva deprimantă a străzilor lăturalnice şi dădea o notă poetică delicatei înfiripări verzui de la intrarea în parc.

Cum sta acolo, Lily recunoscu, în trăsurile care treceau în goană, mai multe chipuri familiare. Se terminase sezonul şi căpeteniile se împrăştiaseră; dar câţiva nu se-ndurau încă s-o ia spre Europa, ori pur şi simplu se aflau în trecere, venind din sud. Printre ei, doamna Van Osburgh, legănată maiestuos de splendida ei caleaşcă, cu doamna Percy Gryce alături şi cu cel mai tânăr moştenitor al milioanelor familiei Gryce în faţa lor, pe genunchii doicii. Erau urmate de „Victoria” electrică a doamnei Hatch, din care îţi fura ochiul minunata toaletă de primăvară a stăpânei, evident arborată în vederea unei întâlniri; şi puţin mai târziu trecu Judy Trenor, însoţită de Lady Skiddaw, care venise la pescuit tarpon şi ca să „vadă puţin strada”.

Fugitive imagini ale unui trecut ce părea atât de îndepărtat... când, în cele din urmă, Lily se-ndură să se mişte din loc, amărăciunea de a nu avea unde să meargă i

se păru şi mai insuportabilă. N-avea nimic de făcut în ziua aceea şi nici în zilele următoare; căci odată cu terminarea sezonului scăzuse dramatic şi cererea de pălării, drept care cu o săptămână în urmă Mme. Regina îi pusese în vedere că nu mai are nevoie de serviciile ei. Mme Regina îşi reducea întotdeauna personalul la întâi a lui mai, iar prezenţa domnişoarei Bart fusese, în ultima vreme, atât de sporadică – se simţise rău de multe ori, sau dacă venise, nu lucrase mai nimic – încât numai datorită numelor răsunătoare rare-i înlesniseră şi primirea acolo, nu fusese concediată mai devreme.

Lui Lily nu-i trecea prin cap să conteste justeţea hotărârii Era conştientă că fusese absentă, neîndemânatică şi exasperant de înceată. Nu-i era uşor să admită, nici măcar pentru sine, că exista un domeniu în care era inferioară altora. Crescută fiind numai întru funcţia ornamentală, nu-şi putea găsi vină pentru insuccesele pe planul pragmatic: dar această descoperire încheia era de încredere universală în sine, eră însoţită întotdeauna de un compensatoriu sentiment de consolare.

Făcea drumul spre casă şi nici măcar nu îndrăznea să se „Îndeasică la zorii zilei următoare, care n-aveau nici ei să-i aducă nimic. Plăcerea de a întârzia dimineaţa în pat era un lux al unei vieţi de lux; în viaţa practică a unei pensiuni, nu-şi avea sens. Prefera să părăsească cei patru pereţi sordizi cât mai devreme şi să revină cât mai târziu posibil; aşa că acum mergea încet, pentru a da cu ochii de pragul pensiunii cât mai târziu cu putinţă.

Iată însă că pragul cu pricina căpăta un neaşteptat interes, prin aceea că era ocupat – în sensul cel mai deplin al cuvântului – de voluminosul domn Rosedale, parcă şi m. Îi voluminos pe fondul sărăcăcios al intrării.

Un irezistibil sentiment de triumf o cuprinse pe Lily la vederea lui. La o zi sau două după întâlnirea lor

întâmplătoare, Rosedale venise iar ca să vadă cum se mai simte; dar de atunci nici că-l mai văzuse, şi nu-i fu greu să-şi imagineze ce luptă se da în el. Şi dacă era adevărat, atunci rezultatul se vedea cu claritate; în orice caz, nu era omul care să-şi piardă vremea cu ineficiente cochetării sentimentale. Era prea ocupat, prea practic, şi mai presus de orire, prea absorbit de urcarea scării sociale, ca să-şi permită fleacuri din acestea.

În salonul de un albastru ţipător, cu smocurile de iarbă de pampas uscată şi gravuri decolorate, reprezentând scene idilice, el câtă în jur cu neascunsă scârbă, aşezându-şi în cele din urmă pălăria, ori mai curând abandonând-o, în lipsă de ceva mai bun, pe o consolă prăfuită, împodobită cu o jalnică statuetă.

Lily se aşeză pe o canapea, iar el se înghesui într-un fotoliu cu spetează înaltă, îmbrăcată într-o husă foarte apretată, ce-i zgâria pliul roz, grăsun, revărsat peste guler

„Doamne-dumnezeule, nu se poate să mai stai aici!” exclamă el.

Lily zâmbi faţă de asemenea indignare. „Ba se poate; greu, dar cum tocmai mi-am* calculat din nou cheltuielile, cred că va trebui să mă împac cu situaţia”.

„Să te împaci? Ba de loc, nu-i de dumneata!”

„Şi totuşi, asta e situaţia; de o săptămână nu mai am de lucru”.

„Nu mai are de lucru! Poftim cum vorbeşte! Dumneata, să lucrezi, e... absurd!” Vorbea repezit, aruncând vorbele ca dintr-un ascuns crater de indignare. „E o farsă... o farsă tâmpită”, continuă el, cu ochii la geamurile murdare, în care se reflecta toată încăperea.

Lily continua şi ea să zâmbească faţă de exclamaţiile sufocate de enervare. „Nu văd de ce m-aş considera o excepţie...” începu ea.

„Pentru că asta eşti! De aceea. Şi e o jignire pentru

rasa umană că dumneata te afli într-un loc ca ăsta. Nu mă pot stăpâni”.

Adevărul era că nu-l mai văzuse atât de sincer scos din fire: şi lupta care se da în interiorul lui aproape c-o înduioşa.

El se ridică brusc, acompaniat de scârţâitul homeric al bietului fotoliu, şi se propti în faţa ei.

„Uite ce e, domnişoară Lily, eu plec în Europa săptămâna viitoare, plec pentru câteva luni, la Paris şi Londra, şi… nu te pot lăsa aşa. Nu pot şi gata. Ştiu că nu-i treaba mea, mi-ai dat de înţeles asta nu o dată; dar acum treburile îţi merg tot mai prost şi trebuie să-nţelegi şi dumneata că ai nevoie de ajutor. Mi-ai vorbit mai deunăzi de-o datorie la Trenor. Ştiu ce simţi şi… te respect pentru asta”.

Surpriza coloră faţa palidă a lui Lily, dar mai înainte ca ea să aibă timp să-l întrerupă, el se porni şi mai avan. „Ei bine, îţi împrumut eu banii pentru Trenor; şi n-o sa.» n-o. stai aşa, să nu mă întrerupi, că n-am terminat. Vreau să spun că e vorba de-o afacere ca-ntre doi bărbaţi şi nimic altceva. Poftim, ce ai de obiectat?”

În purpura obrajilor lui Lily îşi trimiteau flamurile atât umilinţa cât şi gratitudinea; şi ambele simţăminte se trădară în neaşteptata blândeţe din răspunsul ei.

Atât – exact asta mi-a propus şi Gus Trenor; şi că nu mai pot fi niciodată sigură că pricep şi cea mai simplă afacere”. Apoi, dându-şi seama că răspunsul conţinea şi-un dram de nedreptate, adăugă, cu şi mai multă blândeţe: Ceea ce nu-nseamnă că nu apreciez bunătatea dumitale, că n-aş fi recunoscătoare. Dar oricum, o afacere între noi doi ar fi imposibilă, căci eu n-am a oferi niciun fel de garanţie după ce voi plăti datoria lui Gus Trenor”.

Rosedale nu mai zicea nimic – părea conştient de nota de finalitate din glasul ei şi totuşi incapabil s-o

accepte ca atare.

Tăcerea lui îi dădea lui Lily posibilitatea de a-şi imagina, cu destulă siguranţă, ce se întâmplă cu el. Indiferent de ce simţea faţă de cursul implacabil al destinului ei – indiferent cât de superficial îi înţelegea motivele. nu încăpea nicio îndoială că el era şi mai fascinat. Ca şi cum scrupulele ei inexplicabile, reţinerile ei l-ar fi atras tot atât cât delicateţea trăsăturilor, purtarea aleasă, care îi confereau o unicitate exterioară, incompatibilă cu orice altă fiinţă terestră. Cu ascensiunea pe scara socială, Rosedale învăţase să preţuiască tot mai mult această unicitate, ca şi cum ar fi fost un colecţionar supus chinului excitant de a descoperi mereu noi şi noi calităţi în obiectul mult dorit.

Conştientă de acestea toate, Lily nu se-ndoia că putea deveni soţia lui în chiar clipa aceea, cu singura condiţie de a se reconcilia cu doamna Dorset; şi tentaţia era cu atât mai greu de înlăturat acum, cu cât viaţa rosese mult la temelia antipatiei sale faţă de Rosedale. Nu că n-ar mai fi simţit-o, dar o minau anume calităţi – o bunătate grosieră şi un fel de fidelitate oarbă a sentimentului – ce se-ntrezăreau printre plăcile grele ale armurii ariviste.

Citindu-i în ochi că trebuia să plece, el îi întinse mâna cu un gest ce trăda lupta din sufletul lui.

„Doamne, numai să vrei, te-aş aşeza mai presus de ei toţi atât de sus că ţi-ai şterge tălpile de creştetele lor ” declară, şi ei i se păru curios că această nouă fază a pasiunii lui nu-i modificase vechile canoane valorice.

În noaptea aceea Lily nu luă picături ca să doarmă. Trează, îşi revăzu situaţia în lumina crudă aruncată de vizita lui Rosedale asupra ei. Îndepăiiând de la sine oferta pe care el numai că n-o reînnoise, nu se sacrificase oare uneia din acele noţiuni abstracte de onoare ce pot fi numite convenţiile vieţii morale? Ce putea ea datora unei

ordini sociale ce o condamnase şi exilase fără judecată? Nimeni nu-i dăduse ocazia să se apere; era nevinovată şi neregularitatea convingerilor ei părea a-i justifica metode la fel de puţin ortodoxe în recuperarea drepturilor pierdute. Ca să se salveze, Bertha Dorset nu ezitase s-o distrugă prin minciună strigătoare la cer; de ce-ar sta ea pe gânduri să se folosească de nişte fructe ale adevărului, atunci când norocul i le pusese-n mână? La urma-urmelor, jumătate din oprobriul destinat unui asemenea gest stă în numele pe care i-l dai. Zi-i şantaj şi te-ncrâncenezi, dar arată că nu face niciun rău nimănui şi că drepturile prin el recăpătate erau cu cruzime înlănţuite, şi cel ce nu-i va găsi justificare trebuie să fie un formalist fără pereche.

În cazul lui Lily, justificarea se compunea din vechile probleme fără rezolvare ale situaţiei ei: jignirea adusă de viaţă, eşecul, dorinţa nebună de a-şi primi şansa meritată, în contra despotismului egoist al societăţii. Învăţase din proprie experienţă că n-avea nici aptitudinile şi nici constanţa morală necesare pentru a-şi reface viaţa pe coordonate noi; să devină o muncitoare între altele şi să nu-i pese de lux şi plăceri. Nu reuşea să-şi găsească prea multă vină pentru aceasta şi poate că era chiar mai puţin vinovată decât îşi închipuia. Caracterul moştenit se combinase cu educaţia bine definită, în acest sens, încă de la vârsta cea mai fragedă, pentru a scoate din ea produsul de înaltă specializare care era, un organism la fel de neajutorat în afara graniţelor lui înguste ca şi anemona de mare desprinsă de pe stânca ei. Fusese făcută să împodobească şi să încânte; oare pentru ce altceva rotunjeşte natura petala de trandafir şi stropeşte cu culori păsăruica de pe ram? Şi era vina ei că misiunea exclusiv decorativă are şanse de a fi dusă la îndeplinire mai greu şi în mai puţină armonie între fiinţele sociale decât între ceilalţi fii ai naturii? Că este umbrită de necesităţi

materiale şi complicată de scrupule morale?

Aceste din urmă, tocmai, tabere ostile în sufletul ei, se înfruntară cu înverşunare în lunga petrecere a nopţii nedormite; şi când în sfârşit se lumină de ziuă, i-ar fi venit m-eu să spună care din ele triumfase. Se simţea vlăguită de efo f de lipsa somnului, după ce atâtea nopţi îl obţinuse în mod artificial; şi în lumina strâmbă a oboselii, viitorul se-ntindea în faţa ei cenuşiu, interminabil şi pustiu.

Întârzie mult în pat, refuzând cafeaua şi ouăle prăjite pe care simpatica servitoare irlandeză le prezentă în crăpătura uşii şi ascultând, furioasă, zgomotele pensiunii, învăţate pe de rost, strigătele şi zăngănitul neîntrerupt din stradă. Săptămâna de stat degeaba hiperbolizase aceste mici neplăceri ale vieţii de pensiune şi i se topea sufletul după cealaltă lume, a cărei maşinărie este atât de atent disimulată încât o scenă trece lin în alta, intermediari nechemaţi.

În cele din urmă trebui totuşi să se scoale şi să se îmbrace. De când plecase de la Mme. Regina, îşi petrecuse cea mai mare parte a timpului pe stradă, în parte pentru a scăpa de neplăcuta promiscuitate a pensiunii, în parte cu speranţa că oboseala fizică o va ajuta să doarmă mai uşor. Dar odată ajunsă în stradă, se pomeni că nu ştie încotro s-o apuce; pe Gerty o evitase de când nu mai lucra la Mme. Regina, iar în altă parte nu putea fi sigură de-a primire prea bună.

Dimineaţa contrasta puternic cu ziua precedentă. Sta a ploaie şi un vânt puternic învârtejea praful în susul şi-n josul străzii. Lily o luă pe jos, spre Fifth Avenue, spre Parc, sperând să dea de un loc mai ferit, unde să poată sta jos; dar vântul rece o pătrundea până la oase şi după ce se-nvârti încoace şi-ncolo timp de vreo oră, pe sub coroanele zbuciumate ale copacilor, cedă oboselii şi se refugie într-un mic local din Strada 59. Nu-i era foame şi luase hotărârea

să renunţe la masa de prânz; dar era prea obosită ca să se mai întoarcă acasă, şi apoi şirurile lungi de mese albe o îmbiau de dincolo de ferestre.

Încăperea era plină de femei şi fete, cu toatele prea preocupate să-şi soarbă ceaiul şi să înghită în fugă bucăţile de plăcântă ca să-i remarce intrarea. Un bâzâit de voci ascuţite se reverbera de tavanul jos şi parcă deşi mai apăsătorul clopot de linişte în care se afla Lily. Inima i se strânse deodată, gândindu-se cât de singură este. Pierduse noţiunea timpului şi i se părea că nu schimbase cu nimeni o vorbă de zile întregi. Cercetă feţele din jur, aproape cerşind înţelegerea, vreun semn că cineva îi intuieşte nefericirea. Dar nu vedea decât feţe absente, cel mult preocupate de partiturile şi cărţile din faţă, atunci când nu aveau cu cine vorbi, de şpalturi pe care le corectau de zor, ori de reviste pe care le devorau printre înghiţiturile grăbite. Lily singură făcea notă discordantă.

Bău mai multe ceşti de cai şi-şi servi porţia de stridii marinate, încât, când ieşi din nou în stradă, îşi simţea capul mai limpede şi gândul mai slobod. Îşi dădu seama că şederea în restaurant o condusese, pe nesimţite, la o hotărâre finală. Descoperirea aceasta îi dădu iluzia vremelnică de angajare – îmbătător gândul că, iată, avea în sfârşit un motiv de a se grăbi acasă. Pentru a-şi prelungi savurarea acestui sentiment uitat, se decise să meargă pe jos; dar era atâta drum de făcut, că se trezi privind tot mai nervos cadranele ceasurilor de pe margine. Printre surprizele aduse de concediul nedorit se număra şi aceea că timpul, atunci când îl laşi în voia lui şi nu-i atribui nicio sarcină, îţi joacă cele mai mari feste. De regulă, se târăşte; dar exact când ai nevoie de încetineala asta, se-aruncă într-un galop nebun, lăsându-te buimac.

Cu toate astea, era destul de devreme, când ajunse acasă, pentru a-şi mai trage sufletul puţintel, înainte de a-

şi pune planul în aplicare. Întârzierea nu-i afectase în vreun mod evident hotărârea. Era înspăimântată şi-n acelaşi timp stimulată de forţa calmă cu care i se înfipsese în creier hotărârea de ultimă oră – vedea că avea să fie mai uşor, mult mai uşor decât îşi imaginase.

La cinci se ridică, îşi descuie cufărul şi scoase afară un pachet sigilat pe care-l strecură la sân. Nici măcar atingerea lui n-o tulbură cum se temuse vag că se va întâmpla. Părea protejată de o armură tare de indiferenţă; voinţa ei îşi spusese apăsat cuvântul şi, în sfârşit, vocile mai nuanţate din interiorul fiinţei ei amuţiseră.

Se îmbrăcă iar, încuie uşa şi ieşi în stradă. Era încă lumină bine, dar. cerul întunecat ameninţa cu o ploaie iminentă şi rafale reci izbeau firmele magazinelor din josul străzii. Ajunse pe Fifth Avenue şi o luă încet spre nord. Cunoştea destul de bine tabieturile doamnei Dorset ca să ştie că putea oricând fi găsită acasă după cinci. Adevărat, exista şi posibilitatea să nu fie acasă pentru anumiţi vizitatori, sau mai ales pentru un asemenea vizitator, pentru care desigur dăduse de mult porunci speciale în acest sens; dar Lily întocmise deja o notă pe cartea de vizită, care înlătura această posibilitate.

Îşi îngăduise timpul de a merge pe jos la doamna Dorset gândind că mişcarea ritmică prin aerul rece al serii îi va mai calma nervii; dar vedea că nu are nevoie de acest ajutor dinafară. Scruta situaţia la fel de calm şi fără nicio umbră de şovăire.

Când ajunse în Strada 50, norii se sparseră brusc şi stropii reci începură s-o plesnească. peste faţă. N-avea umbrelă şi ploaia răzbi aproape imediat prin rochia subţire, de primăvară. Mai avea încă aproape un kilometru până la destinaţie şi se hotărî să traverseze spre Madison Avenue şi să ia tramvaiul electric. Când dădu însă în strada laterală, ceva se întâmplă în interiorul ei. Şirul de pomi

înmuguriţi, faţadele din cărămidă ori albe, blocul georgian cu ghivecele din balcon, toate alcătuiau un decor familiar. Pe strada asta îşi purtase paşii împreună cu Selden, în ziua aceea de septembrie de acum doi ani; la câţiva paşi doar se afla pragul peste care trecuseră împreună. Amintirea declanşă o avalanşă de sentimente latente – melancolii, regrete, doruri nemărturisite, toată învolburarea iz-i vorului revenit la suprafaţă, singurul izvor adevărat din inima ei. Ciudat lucru să treacă prin faţa casei lui cu astfel de treabă. Deodată îşi văzu fapta cu ochii cu care ar fi privit-o el şi faptul că el chiar avea legătură cu ea, că, pentru a o duce la bun sfârşit, trebuia să se folosească de numele lui, să profite de un secret al trecutului lui, îi îngheţă sângele în vine de ruşine. Unde o dusese plimbarea din ziua aceea! Chiar şi atunci paşii ei apucau o potecă nedorită, chiar şi atunci refuza mâna pe care i-o întindea el.

Toată ura pentru presupusa lui răceală se topi sub suflarea fierbinte a amintirii. În două rânduri el fusese gata s-o ajute – s-o ajute iubind-o, cum spusese tot el – şi dacă, a treia oară, păruse a-i înşela aşteptările, pe cine putea acuza, dacă nu chiar pe ea însăşi?... Dar ce fusese, fusese; nu înţelegea de ce nu dă odată totul uitării. Îi era dor să-l vadă, de asta nu putea scăpa atât de uşor; şi dorul îi ar le-a inima când se opri pe trotuarul vecin. Strada era întunecată şi pustie, măturată de perdelele de ploaie. Îşi imagină camera lui liniştită, căptuşită cu cărţi, focul arzând în vatră. Ridică ochii şi văzu lumină la fereastra lui; apoi traversă strada şi intră.

BIBLIOTECA era exact cum şi-o imaginase. Veiozele cu abajururi verzi alcătuiau conuri de lumină calmă în întunericul tot mai pronunţat, un foc mic pâlpâia în vatră, iar alături, strâmbat în mişcarea de întâmpinare, sta fotoliul lui Selden.

El îşi controlase primul gest de surprindere şi sta acum fără să scoată o vorbă, aşteptând-o pe ea să vorbească, pe ea care se oprise o clipă pe prag, asaltată de amintiri.

Acelaşi decor. Recunoscu rafturile cu cărţi din care trăsese un La Bruyère, şi braţul ros al fotoliului de care se sprijinise în vreme ce examina preţiosul volum. Dar atunci camera era invadată de lumina generoasă a lui septembrie, apropiind-o lumii de afară – acum veiozele discrete şi focul din vatră o detaşau din întunericul străzii, îi dădeau un aer de mai dulce intimitate.

Îşi dădu seama însă că Selden nu spune nimic, aşa că se-ntoarse spre el şi zise, cu simplitate: „Am venit să-ţi spun că-mi pare rău pentru felul în care ne-am despărţit – pentru ce ţi-am spus în ziua aceea la doamna Hatch”.

Cuvintele îi veniseră spontan. Nici măcar pe scări nu se gândise să pregătească vreun pretext pentru vizită, dar acum simţea o dorinţă intensă de a împrăştia norul neînţelegerii dintre ei.

Selden îi întoarse privirea sinceră cu un zâm oct. „Şi mie îmi părea rău că ne-am despărţit aşa; dar nu-s de loc sigur că nu-s eu vinovatul. Din fericire, prevăzusem riscul pe care-l suportam…”

„Aşa că nu ţi-a păsat prea mult…?” ţâşni o săgeată din vechea ei ironie.

„Aşa că eram pregătit pentru consecinţe”, corectă el, fără ranchiună. „Dar mai vorbim noi de asta. Vino lângă foc. Îţi recomand fotoliul ăsta, dacă mă laşi să-ţi pun o pernuţă la spate”.

Cât spusese el asta, ea se mişcase încet spre mijlocul camerei şi se oprise lângă masa lui de scris, de unde o lampă arunca umbre exagerate pe paloarea feţei cu urme delicate de oboseală.

„Arăţi obosită… hai, te rog ia loc”, repetă el, cu

blândeţe.

Ea nu păru să-l audă. „Voiam să ştii că am plecat de la doamna Hatch imediat după ce te-am văzut”, zise, ca şi cum şi-ar fi continuat confesiunea.

„Da-da; ştiu”, consimţi el, cu o notă de jenă mult mai accentuată.

Şi că am făcut asta pentru că mi-ai spus dumneata s-o „fac. Înainte de a veni acolo dumneata începusem să-mi dau seama că nu mai e cu putinţă să mai stau… din motivele pe care le-ai amintit atunci; dar n-am vrut să recunosc… n-am vrut să-ţi dai seama că sunt de aceeaşi părere”.

„Aa, puteam şi eu să am mai multă încredere în dumneata că vei găsi singură rezolvarea… nu mă copleşi cu funcţia asta de nesuferit!”

Tonul lui lejer, în care, să-i fi fost nervii mai puţini încordaţi, ar fi recunoscut uşor efortul de a depăşi un moment ceva mai penibil, suna rău pentru dorinţa ei înfocată de a fi înţeleasă. În starea ei de luciditate extremă, care-o făcea să se simtă în inima situaţiei, i se părea incredibil ca cineva să găsească de cuviinţă să se plaseze pe la convenţionalele periferii ale jocurilor de cuvinte şi evaziunii.

„Nu că… nu-ţi eram recunoscătoare”, insistă. Dar deodată, o lăsară puterile; simţi un tremur în gâtlej şi două lacrimi mari alunecându-i încet pe obraji.

Selden înaintă şi îi luă mâna. „Eşti foarte obosită. De ce nu vrei să stai jos şi să-mi dai voie să te instalez confortabil?”

O trase spre fotoliul de lângă foc şi-i puse o pernuţă sub cap.

„Ş-acum, dă-mi voie să-ţi fac nişte ceai – ştii că-i singurul meu mod de a mă arăta o gazdă bună”.

Ea scutură capul şi încă două lacrimi îi curseră în jos.

Dar nu putea să plângă şi obişnuinţa de a se auto-controla reveni la comandă, deşi simţea că dacă ar vorbi, i-ar tremura iar glasul.

„Ştii că pot ruga apa să fiarbă în cinci minute”, continuă Selden, vorbindu-i ca unui copil pe care vrei să-l linişteşti.

Cuvintele îi amintiră lui Lily de după-amiaza când stătuseră bând ceai şi discutaseră în glumă despre viitorul ei. Existau momente când ziua «aceea părea mai îndepărtată decât orice alt eveniment al vieţii ei; şi totuşi îl putea oricând retrăi până în cel mai mic detaliu.

Făcu un gest de refuz. „Nu… beau prea mult ceai. Prefer să stau liniştită… trebuie să plec îndată”, adăugă ea, neclar.

Selden continua să stea în picioare, sprijinit de marginea şemineului. Era tot mai clar că nu-i la largul lui, chiar dacă se purta amabil şi cu căldură. Absorbită de propria-i stare, ea nu observase acest lucru o vreme; dar, cu revenirea controlului, nevăzutele antene îşi făcură prompt datoria şi îşi dădu seama că prezenţa ei îl încurcă. O situaţie ca aceasta poate fi salvată doar de-o izbucnire spontană de sentiment; dar lui Selden îi lipsea impulsul determinant.

Descoperirea asta nu produse în Lily tulburarea ce-ar fi produs-o cândva. Trecuse de faza reciprocităţii bine-crescute, în care fiecare atitudine trebuie scrupulos proporţionată cu emoţia pe care o trezeşte, şi generozitatea sentimentului este singura ostentaţie condamnată. Dar singurătatea o izbi cu îndoită forţă, acum că se vedea închisă de-a pururi la uşa sufletului lui Selden. Nu venise la el cu un scop bine definit; singur dorul de a-l vedea îi îndreptase paşii într-acolo; dar speranţa secretă pe care o purtase cu ea se dădu deodată de gol, în clipa când îşi dădea, dureros, sfârşitul.

„Trebuie să plec”, repetă ea, îndreptându-se în fotoliu. „Dar s-ar putea să nu te mai văd foarte multă vreme şi voiam să-ţi spun că n-am uitat „niciodată lucrurile pe care mi le-ai spus la Bellomont, şi că uneori… uneori când păream că mi le amintesc cel mai puţin., ele m-au ajutat şi m-am îndepărtat de greşeli; m-am îndepărtat de imaginea pe care oricum lumea şi-a format-o despre mine”.

Oricât s-ar fi străduit să-şi pună ordine în gânduri, nu se putea exprima prea clar; totuşi, simţea că nu-l poate lăsa fără să-ncerce a-l face să înţeleagă că se salvase întreagă din ceea ce părea a fi ruina vieţii ei.

Vorbele ei produseseră o schimbare pe faţa lui Selden, Lin, a prudenţei cedase unei expresii care, dacă nu trăda încă tulburare, era cel puţin încărcată de blândeţea compasiunii, a înţelegerii.

Mă bucur că-mi spui asta; dar nu vorbele mele te-au influenţat, crede-mă. Influenţa este în tine – întotdeauna va fi acolo. Şi acolo fiind, n-are cum să-ţi pese ce gândeşte lumea – prietenii tăi, ştiu că ştii asta, te vor înţelege întotdeauna”.

A nu spune asta… nu spune că vorbele tale nu m-au influenţat de loc. Parcă mi-ai închide o uşă în faţă… şi m-ai lăsa singură între atâta lume”. Se ridicase şi sta în picioare în faţa lui, iarăşi pradă somaţiei momentului unic. Nu se mai gândea la prudenţa şi reţinerea lui. Cu sau fără voia lui, trebuia s-o mai vadă odată aşa cum era, pe de-a-ntregul, înainte de despărţire.

Când continuă, vocea îi era mult mai fermă şi-l privea în ochi cu gravitate. „O dată… de două ori… mi-ai dat şansa să scap din viaţa pe care o duceam, şi am refuzat – am refuzat pentru că eram laşă. După aceea mi-am dat seama de greşeala mea… mi-am dat seama că nu mai puteam, îl fericită cu ceea ce mă bucurase până atunci. Dar era prea târziu, tu îţi spuseseşi verdictul… am ştiut

asta. Era prea târziu pentru fericire… dar nu prea târziu ca să mă hrănesc din gândul la ceea ce pierdusem. Numai din asta m-am hrănit… nu mi-l lua acum! Chiar şi-n cele mai grele clipe, e! a fost luminiţa din întuneric. Sunt femei destul de tari ca să fie bune prin ele însele, eu aveam nevoie de încrederea ta în mine. Poate aş fi putut rezista unei tentaţii mari, dar cele mici m-ar fi tras la fund. Şi apoi mi-am amintit. – mi-am amintit c-ai spus că o astfel de viaţă nu va putea nicicând să mă satisfacă; şi mi-a fost ruşine faţă de mine să recunosc că putea. Asta ai făcut pentru mine… pentru asta voiam să-ţi mulţumesc. Voiam să-ţi spun că n-am uitat nicio clipă; şi că am încercat… am încercat din răsputeri…”

Se opri brusc. Avea iar ochii plini de lacrimi şi, trăgându-şi afară batista, atinse pachetul de la piept. Un val de roşeaţă o acoperi şi cuvintele îi pieiră pe buze. Apoi ridia ochii spre ai lui şi continuă pe un ton schimbat.

„Am încercat din răsputeri… dar viaţa este dificilă şi eu sunt o fiinţă tare nefolositoare. Despre mine nu se poate spune că aş avea o existenţă independentă. Eu n-am fost decât un şurub, un zimţ dintr-o maşinărie uriaşa căreia i-am zis viaţă, şi când am ieşit din locul meu, n-am mai fost de niciun folos nicăieri. Şi ce faci când descoperi că numai un loc ţi se potriveşte? Ori te întorci în acel loc, ori eşti aruncat la gunoi… şi tu ştii ce-nseamnă să fii aruncat la gunoi!”

Buzele îi tremurară a zâmbet – îşi amintise, nici ea nu ştia cum, de confidenţele pe care i le făcuse, cu doi ani în urmă, în chiar camera aceea. Atunci plănuia să se căsătorească cu Percy Gryce – acum, oare ce plănuia?

Roşise puternic şi Selden, dar cum avea pielea măslinie, rămânea să-i trădeze emoţia doar seriozitatea sporită cu care asculta.

„Vrei să-mi spui ceva… intenţionezi să te căsătoreşti?

* zise el, fără veste.

Lily nici nu clipi, dar un mare semn de întrebare îi apăru în faţa ochilor minţii. Întrebarea lui o soma să decidă acum ceea ce ar fi trebuit să decidă înainte de a intra aici.

„Întotdeauna mi-ai spus că am să ajung la asta, mai devreme ori mai târziu, 44 zise ea, cu un zâmbet fin.

„Şi-ai ajuns

„Ajung… curând. Dar mai întâi trebuie să ajung în altă parte”. Se opri din nou, încercând să imprime şi vocii calmul feţei. „Există cineva de la care trebuie să-mi iau rămas bun. A, nu de la tine – cu siguranţă ne vom mai vedea – ci de la Lily Bart pe care o ştiai. Am ţinut-o în mine tot timpul acesta, dar, acum trebuie să ne despărţim, şi ţi-am adus-o înapoi… o las aici. Când voi ieşi peste câteva minute, ea nu va mai fi cu mine. Îmi place ideea de a o lăsa aici… şi n-o să te încurce, n-o să ocupe spaţiu”.

Se îndreptă spre el, întinzându-i mâna, zâmbind mereu: „O primeşti? 4

El îi strânse mâna şi ea simţi în strânsoare vibraţia care nu-i ajunsese încă pe buze. „Lily… nu te pot ajuta? a strigă el.

Ea îl privi cu duioşie. „Ţi-aminteşti ce mi-ai spus cândva? Că mă poţi ajuta numai rubindu-mă? Ei bine… m-ai iubit, o clipă, şi m-a ajutat. M-a ajutat tot timpul. Dar clipa s-a dus… eu am lăsat-o să plece. Şi omul trebuie să trăiască. Adio.a

Îşi lăsă şi cealaltă mână într-a lui şi amândoi se priâui cu un fel de solemnitate specială, ca şi cum s-ar fi aflat în vecinătatea morţii. Şi în adevăr, defunctă era dra«rostea pe care ea o ucisese în el şi pe care nimic nu mai putea s-o aducă la viaţă. Dar, ciudat, o flacără vie, sălbatică se ridicase pe acelaşi loc – iubirea pe care o provocase iubirea lui, pasiunea sufletului şi pentru sufletul lui.

Văpaia aceasta făcea toate celelalte lucruri să pară mici şi neînsemnate şi, mai ales, îndepărtate. Acum înţelegea ea că nu putea pleca lăsându-şi vechiul eu cu dânsul – alături de dânsul, da, dar şi al ei, în continuare.

Selden îi ţinea mâna şi continua să o scruteze, cu inima strânsă. La fel de total ca şi pentru ea, aspectul exterior al situaţiei se pulverizase în neant – se aflau în unul din puţinele momente pe care ni le îngăduie viaţa, de sinceritate absolută.

„Lily”, zise el cu glas coborât, „nu trebuie să vorbeşti aşa. Nu te pot lăsa să pleci fără să ştiu ce ai de gând. Multe se schimbă, dar nimic nu dispare. Nu poţi dispărea din viaţa mea”.

Că îşi revărsă lumina ochilor asupra lui. „Nu. Îmi dau seama şi eu de aceasta, acum. Să fim întotdeauna prieteni. Atunci o să mă simt în siguranţă, indiferent ce se întâmplă”.

„Indiferent ce se întâmplă? Ce vrei să spui? Ce să se întâmple?”

Ea se întoarse încet, fără să răspundă şi făcu câţiva paşi spre cămin.

„Nimic pentru moment – decât că mi-e frig şi că ar fi bine să aţâţi focul, înainte de a pleca”.

Îngenunche pe covoraşul din faţa căminiflui, întinzându-şi mâinile spre jăratic. Nedumerit de schimbarea bruscă a tonului ei, el apucă, cu gesturi mecanice, câteva lemne din coş şi le azvârli în foc. Pe când făcea asta, îi văzu mâinile – fragile, subţiri, în lumina tot mai înaltă a limbilor de foc. Şi mai văzu cum, sub liniile degajate ale rochiei, corpul ei căpătase ascuţimi şi unghiuri; multă vreme după aceea avea să-şi amintească cum dansul roşu al flăcărilor îi accentua depresiunea nărilor şi intensifica umbrele dintre umerii obrajilor şi ochi. Stătu aşa îngenuncheată nu mai mult de câteva

minute, fără să scoată o vorbă; iar el nu îndrăznea să spună nimic. Când se ridică, lui i se păru că scosese ceva din faldurile rochiei şi aruncase acel ceva tir fatunci, pe loc, nici nu remarcă gestul, de fapt. Se simţea ca prins într-o vrajă şi căuta încă magicul cuvânt care s-o destrame.

Ea veni la el şi-i puse mâinile pe umeri. „Adio”, îi spuse, şi când el se înclină, în atinse fruntea cu buzele.

13

SE aprinseseră luminile străzii, dar cum ploaia încetase, lumina răzbise iar dintre nouri, undeva, departe.

Lily mergea fără să se uite unde îşi poartă paşii. Păşea încă pe aburii acelui eter special ce emană din momentele speciale ale vieţii. Dar curând ei se risipiră şi simţi sub picioare caldarâmul peste putinţă de prozaic. Oboseala o prinse din urmă, mai apăsătoare, şi timp de o clipă simţi că va cădea acolo. Ajunsese la colţul Străzii 41 cu Fifth Avenue şi-şi aminti că în Bryant Park erau bănci unde se putea odihni.

Parcul de distracţii se dovedi un loc melancolic la ora aceea şi mai ales aproape pustiu şi Lily se lăsă moale pe o bancă, sub lumina rece a unui felinar electric. Câtă căldură împrumutase de la foc se risipise şi-şi spuse că nu trebuie să mai întârzie în umezeala care-o pătrundea până la oase, dinspre asfaltul ud. Dar îşi cheltuise voinţa în marele efort dinainte şi acum căzuse în apatia ce urmează firesc acestor risipe uriaşe. Şi apoi, pentru ce să plece acasă? Acolo n-o aştepta decât tăcerea camerei neprietenoase – tăcerea aceea care, noaptea, poate zgâria nervii bolnavi mult mai avan decât cele mai discordante zgomote – ea, şi sticluţa de la căpătâi. Gândul la aceasta era singura luminiţă în sumbrul viitor” al nopţii – deja îi simţea mâna moale pe pleoape. Dar o tulbura un alt gând, acela că, deja, medicamentul îşi pierdea puterea, şi nu îndrăznea să-l ia la intervale prea mici. În ultima vreme, somnul procurat de el

fusese mai intermitent şi mai puţin profund; în unele nopţi plutise mereu prin el, spre veghe. Şi dacă, într-o bună zi, nu va mai avea niciun efect, aşa cum se întâmplă cu toate narcoticele? îşi aminti de avertismentul farmacistului, să nu mărească doza; de câteva ori aurâce acţiunea capricioasă şi neprevăzută pe garfe oppfilff avea Groaza de a se întoarce la încă o noapte 4BtmtmiQ & >

I atât de mare, încât întârzie să se ridice, sperând ca-l*Boseala excesivă va uşura sarcina drogului pentru somn.

Se făcuse noapte de-a binelea şi zgomotul traficului din Strada 42 se stingea treptat. Şi, pe rând, câţi întârziaţi mai erau pe băncile din jur, se sculară şi plecară; doar din când în când mai trecea câte o siluetă grăbită, desigur în drum spre casă. Câţiva dintre aceştia îşi încetiniră pasul pentru a căta miraţi la Lily; dar ea nici nu-i băga în seamă.

În cele din urmă, totuşi, o umbră care acoperise pata de lumină pe care becul o arunca pe asfaltul umed, unde îşi fixase ochii, o chemă dintre gânduri şi, ridicând ochii, văzu o femeie tânără, aplecată asupra ei.

„Iertaţi-mă… vă e rău?… Ia uite, domnişoara Bart!” exclamă o voce numai pe jumătate familiară.

Lily se uită mai bine la cea care-i vorbise – o tânără îmbrăcată modest, cu o legătură sub braţ. Avea faţa trasă a muncitoarelor în medii nesănătoase, ori a unei bolnave, dar drăgălăşenia comună era salvată de curba accentuatăj generoasă, a buzelor.

„Nu vă amintiţi de mine”, continuă ea, nemaiputând de bucurie c-o recunoscuse, „dar eu v-aş cunoaşte oriunde, cât nu m-am gândit eu la dumneavoastră! Păi, ai mei toţi vă ştiu numele pe dinafară. Eram una din fetele de la clubul domnişoarei Farish… m-aţi ajutat să merg la ţară când am avut necazuri cu plămânii. Nettie Struţher, aşa-mi zice. Pe-atunci eram. Nettie Crane… dar nici pe-ăsta n-aş crede să vi-l amintiţi”.

Da, Lily începea să-şi amintească. Episodul salvării în ultimul moment a acestei fete constituia una din cele mai mari bucurii din toată legătura ei cu munca de caritate a lui Gerty. Îi dăduse lui Nettie banii pentru a merge ia un sanatoriu din munţi – i se părea un adaos de ironie la toată situaţia ei că până şi atunci se folosise de banii lui Gus Trenor.

Încercă să vorbească, să-şi asigure interlocutoarea că nu uitase; dar vocea o lăsă după primele sunete şi o cuprinse un fel de ameţeală. Scoţând un strigăt speriat, Nettie Struţher se aşeză lângă ea şi o prinse de după umeri.

„Vai, domnişoară Bart, dar chiar sunteţi bolnavă! Sprijiniţi-vă puţin de mine, până vă reveniţi”. Şi-ntr-adevăr, strânsoarea braţului ei transmise cevaceva forţă bietei Lily.

„Sunt obosită… asta-i tot”, găsi ea puterea să spună; după care, întâlnind rugămintea mută din ochii tovarăşei ei, adăugă, fără voie: „Am fost nefericită… tare necăjită”.

„Dumneavoastră, necăjită? Eu întotdeauna m-am gândit la dumneavoastră ca la o fiinţă sus-sus, acolo unde totu-i frumos. Câteodată, când nu mai puteam şi îmi tot puneam întrebarea de ce-i lumea asta aşa strâmbă, mi-aminteam că dumneavoastră vă simţeaţi cum nu se poate mai bine, şi asta parcă mi-arăta că tot e ceva dreptate, undeva. Dar nu trebuie să mai staţi aici, e groaznic de umed. Nu vă simţiţi în stare să mergeţi puţin, de-acu?” schimbă ea brusc vorba.

„Da-da; trebuie să merg acasă”, murmură Lily, ridicându-se.

Se uită curioasă la fiinţa slăbuţă, îmbrăcată ca vai de lume, de lângă ea. Cunoscuse în Nettie Crane una din victimele descurajate ale muncii excesive şi ale unei constituţii anemice – unul din fragmentele de viaţă ce se nasc pentru a deveni rebuturi şi a fi aruncate curând la

grămada de rebuturi faţă de care nu de mult Lily îşi exprimase groaza. Dar iată că trupul fragil al lui Nettie Struţher arăta acum nebănuite resurse de speranţă şi energie – indiferent de ce-i rezerva viitorul, n-avea să fie aruncată pe temuta grămadă fără să fi opus rezistenţă.

„Sunt foarte bucuroasă că te-am văzut”, continuă Lily, silindu-se să zâmbească „De-acum eu o să mă gândesc că dumneata eşti fericită, şi lumea îmi va părea şi mie mai puţin strâmbă”.

„Vai, da’ nu pot să vă las aşa… nu puteţi merge acasă singură. Şi nici eu nu pot merge cu dumneavoastră f „se tângui Nettie Struţher, amintindu-şi brusc ceva. „Vedeţi, omu’ meu e-n schimb de noapte – e mecanic – şi prietena cu care am lăsat copilul trebuie să urce să-i facă omului ei de mâncare. Nu v-am spus că am o fetiţă, nu? Face patru luni poimâine şi când o vezi nici nu zici c-am fost bolnavă măcar ş-o zi. Aş da orice să v-arăt fetiţa, domnişoara Bart şi locuim colea… dacă-s cinci sute de metri”. Ridică ochii timid spre faţa lui Lily şi adăugă, prinzând un impuls cuaios: „Ce-ar fi să ne urcăm în tramvai şi să veniţi cu mine cât fac ceva de mâncare fetiţei? E călduţ la noi în bucătărie şi vă puteţi odihni acolo şi dup-aia vă duc eu acasă, când adoarme”.

Era cald în bucătăria care, sub chibritul aprins de

Nettie şi apoi sub lumina lămpii cu gaz, se descoperi ochiului lui Lily ca fiind extraordinar de mică şi miraculos de curată. În sobiţa de tuci duduia focul şi lângă ea se afla un leagăn în care copilaşul se ridicase pe şezut, gata-gata să cheme supărarea pe mutrişoara încă placidă de somn.

Urmax a întâlnirea plină de pupături a mamei cu odrasla, scuzele criptice pentru întârziere, după care Nettie aşeză fetiţa la loc în leagăn şi o invită timid pe domnişoara Bart pe scaunul-balansoar de lângă sobă.

„Avem şi sufragerie”, explică ea cu mândrie

scuzabilă; „dă-i mai cald aici şi nu vreau să vă las singură cât fac mâncare odorului”.

Primind asigurările lui Lily că se simţea foarte bine unde era, doamna Struţher se puse pe treabă şi-ndată aduse o sticlă la buzele nerăbdătoare ale micuţei din leagăn; şi cât dură servitul acestei cine, ea se aşeză cu faţa străluţ când de bucurie lângă Lily.

„Sigur nu vreţi să vă-ncălzesc un strop de cafea, domnişoară Bart? A mai rămas niţeluş lapte proaspăt pe care nu l-am pus fetiţei… bun, poate vreţi numai să staţi liniştită şi să vă odihniţi puţin. Ce bucurie, să vă am musafir… De-atâtea ori m-am gândit la asta că nu-mi vine să cred să fie adevărat. Îi zic lu’ George de câte ori, „Ei, tare-aş vrea să mă vadă domnişoara Bart gew…” Şi vă tot căutam numele în ziare şi vorbeam amândoi despre locurile unde mergeaţi şi despre rochiile pe care le purtaţi. Da’ nu v-am mai văzut numele de multă vreme şi începusem să mă tem că v-aţi îmbolnăvit ş-aşa tare mi-era grijă că George zice femeie te-mbolnăveşti tu, iară, dacă te frământi atâta”. Aici zâmbi, amintindu-şi „Ei, nu-mi pot permite să mă îmbolnăvesc, asta-i sigur – ultima oară era cât pe-aci să mă duc. Când m-aţi trimis la sanatoriu atunci, nici nu mă gândeam să mă întorc vie şi nici nu-mi păsa. Atunci nu ştiam nici de George, nici de fetiţă”.

Se opri să îndrepte sticla la guriţa lacomă. „Scumpişoara mamii… nu te grăbi aşa! S-a supărat ea pe mămica, «la?, c-a dat păpica aşa târziu la fetiţă? Marry Antonette, aşa i-am zis, după regina franţuzoaică din piesa de a G. a Jina… i-am spus lui George că actriţa îmi amintea ne dumneavoastră ş-aşa i-am pus numele ăsta… Nu m-am gândit niciodată c-o să mă mărit, înţelegeţi, şi să lucrez numai pentru mine, n-aş face asta niciodată”.

Se opri iar, dar întâlnind. privirea încurajatoare a lui Lily, continuă să vorbească, aprinsă sub pielea anemiata.

„Vedeţi dumneavoastră, nu eram numai bolnavă când m-aţi trimis… eram şi-ngrozitor de nefericită. Cunoscusem un domn acolo unde lucram… nu cred că v-amintiţi că eram dactilografă la o firmă mare… şi… şi eu ziceam că ne lui. În – se ţinuse numai de mine şase luni încheiate şi-mi dăduse şi verigheta maică-sii. Da zic eu că era prea domnos pentru mine… călătorea pentru firmă şi vedea multă lume bună. De fetele care muncesc n-are grijă nimeni şi singure nu ştiu să-şi poarte de grijă. Nici eu n-am ştiut şi… ziceam că mă omor când m-a lăsat şi numai îmi scria, aşa… Atunci am căzut bolnavă… credeam că-i sfârşitu. Ş-ar fi fost, de nu mă trimiteaţi dumneavoastră unde m-aţi trimis. Da dacă văd eu că mă fac bine, parcă prind curaj în ciuda mea. Şi numa vin acasă şi uite că mă cere George. La-nceput, nici să n-aud, că noi ne ştiam de mici şi el ştia de mine, da dup-aceea, zic, cu-atât mai bine, că altuia nu i-aş fi zis şi să mă mărit fără să spun…; da dacă lui George îi plăceam ş-aşa, de ce să n-o-ncep de la capăt şi… am început-o”.

Victoria vorbea în cuvintele ei şi strălucea pe faţa numai lumină pe care o ridică de la copilul de pe genunchi.

„Da, bată-mă să mă bată, eu trăncănesc aici despre mine şi dumneavoastră nu mai puteţi de oboseală ş-aşa. Numai că mă bucur aşa de mult că sunteţi aici, că nu pot să vă spun ce bine mi-aţi făcut „Fetiţa se lăsase pe spate, mulţumită nevoie-mare şi doamna Struţher se ridică uşurel să pună sticla la o parte. Apoi se opri în faţa domnişoarei Part.

„Ce n-aş da să vă pot eu ajuta, acu… da’ cred că nu-i ceva pe lumea asta care să-mi stea mie în puteri să fac pentru dumneavoastră”, murmură ea cu ardoare.

În loc să răspundă, Lily se ridică zâmbind şi întinse amândouă mâinile în faţă; şi mama, înţelegând gestul, îi puse copilul în ele.

Aceasta, simţindu-se smulsă din culcuşul ştiut, avu o mişcare instinctivă de rezistenţă; dar înliuenele binefăcătoare ale digestiei avură câştig de cauză şi Lily mti molcoma povară lăsându-i-se uşor pe piept. Încrederea copsului în braţele ei o umplu de un sentiment necunoscut, şi-n orice caz, pompă căldură şi sevă de viaţă în vinele ei şi Lily se aplecă asupră-i, mirată de realitatea feţişoarei învelită într-un abur roz, de claritatea goală a ochilor ne vagile mişcări ale viermişorilor-degete. La început greutatea din braţe nu i se părea mai mare decât dac-ar fi ţinut un norişor roz, dar după o vreme ea spori şi parcă se înfundă şi mai mult în dânsa, pătrunzând-o cu o oboseală încă neştiută, ca şi cum copilul s-ar fi integrat ei, adăugându-şi greutatea la fiinţa cunoscută de atâta vreme.

Ridică ochii şi găsi privirea lui Nettie încărcată de duioşie şi exaltare.

„Nu-i aşa c-ar fi mai frumos ca-n poveşti să ajungă ca dumneavoastră? Bineînţeles că ştiu că nu se poate... dar mamele visează întotdeauna cele mai trăsnite lucruri pentru copiii lor”.

Lily strânse încă o dată copilul la piept şi-l înapoie ma –, mei.

„A, nu trebuie să facă asta – m-aş teme s-o mai văd! t zise ea, cu un zâmbet; după care, rezistând ofertelor pasionate de a fi însoţită şi reînnoind promisiunea că desigur va veni iar, cât de curând, să-l cunoască pe George şi să vadă fetiţa făcând baie, ieşi din cameră şi coborî singură scara.

Ajunsă în stradă, se gândi că e mai puteftiică şi mai fericită – scurtul episod îi prinsese cât se poate de bine. Era pentru prima oară că întâlnea rezultatele filantropiei ei sporadice şi uitatul fior al fraternităţii între oameni îi înde Dărtase din inimă răceala de moarte.

Abia când ajunse la ea acasă se simţi încă şi mai

singură. Trecuse de mult de ora şapte şi lumina şi miasmele de la subsol anunţau fără putinţă de tăgadă că începuse cina la pensiune. Se grăbi la ea în cameră, aprinse gazul şi începu să se îmbrace. N-avea de gând să se mai cocoloşească, să renunţe la mâncare numai pentru că respectivul cadru îi cerea eforturi mari ca s-o înghită. Din mompnt ce asta-i era soarta, să trăiască într-o pensiune, trebuia să înveţe să se adapteze. Cu toate astea, se bucură nespus când, ajunsă în sala de mese plină de căldură şi lumină, văzu că ospăţul era pe sfârşite.

Şi ajunsă iar la ea, sus, o febră de activitate puse stăpânire pe ea. De săptămâni întregi se simţise prea obosită şi fără chef ca să-şi pună lucrurile în ordine, dar acum începu să examineze sistematic conţinutul sertarelor şi dulapului. Îi mai rămăseseră câteva rochii splendide – relicve ale ultimei perioade de strălucire, de pe Sabrina şi de la Londra – dar când fusese obligată să se despartă de cameristă o dăruise cu generozitate din acest stoc. Cele rămase, deşi îşi pierduseră prospeţimea, mai păstrau lungile linii precise, urma tăieturii unice a artistului, şi întinzându-le pe pat, Lily retrăia intens clipele fugare când le purtase. Fiecare pliu avea povestea lui, se asocia cu o amintire, fiecare bucată de dantelă şi rază de podoabă era ca o literă din cartea trecutului ei. Ce repede o învăluia atmosfera acelor zile! Dar, în definitiv, era viaţa pentru care fusese făcută – spre ea fusese dirijată şi cea din urmă înclinaţie şi ţelurilor şi drumului spre ea nu li se dăduseră altă raţiune, alt sens. Lily era ca o floare rară, ornamentală, dar o floare cu toţi mugurii de curând tăiaţi – afar’ de frumuseţea ei, orbitoare.

Cel mai la urmă, scoase la iveală, de pe fundul cufărului, o grămadă de pânză albă care se desfăcu de pe braţ şi se prelinse moale în jos. Era rochia după Reynolds, pe care o purtase în spectacolul tablourilor vivante de la

familia Bry. Îi fusese imposibil să se despartă de ea, dar nici n-o mai văzuse din seara aceea, şi scuturând-o ca s-o îndrepte, lungile falduri risipiră în odaie un parfum de violete, care-i aminti fântâna smălţuită cu flori lângă care stătuse atunci cu Lawrence Selden, dând cu piciorul norocului. Puse rochiile la loc, una câte una, închizând în neştiută uitare vreo rază de lumină, vreo cascadă de râs, vreo boare dinspre ţărmurile înmiresmate ale plăcerii lumeşti.

Mai era încă sub impresia extrem de acută a acestor amintiri, când, după ce închisese capacul cufărului peste albele falduri ale rochiei-Reynolds, auzi o bătaie la uşă şi mâna roşie a servitoarei irlandeze îi întinse o întârziată scrisoare. Lily o luă şi o duse sub bec, ca să citească, uimită. adresa expeditorului. Era o scrisoare de afaceri, o comunicare din partea executorilor testamentari ai mătuşii sale şi se întreba ce putuse să intervină ca să-i facă să rupă tăcerea înainte de timpul stabilit.

Deschise plicul şi un cec căzu pe podea. Se aplecă să-l ia şi tot sângele îi năvăli în obraji. Reprezenta toată suma lăsată ei de doamna Peniston şi scrisoarea ce-l însoţea explica graba prin rezolvarea mult mai rapidă a procedurilor.

Lily se aşeză lângă biroul de la picioarele patului şi, ţinând cecul în faţă, citi iarăşi şi iarăşi zece mii dolari, scris de o mină indiferentă, de funcţionar. Cu zece luni în urmă, banii ăştia reprezentau sărăcia lucie; dar între timp îşi schimbase considerabil criteriile şi acum fiecare întorsătură a condeiului îi transmitea viziuni de opulenţă. Şi cum nu-şi dezlipea ochii de pe el, viziunile începură să se obrăznicească, încât după o vreme ridică brusc capacul biroului şi formula magică dispăru înăuntru. Era mai uşor să gândească fără să-i danseze în faţa ochilor cele cinci cifre; şi avea a se gândi la atâtea, înainte de a adormi.

Îşi deschise caietul de conturi şi se scufundă în calcule la fel de febrile ca şi cele ce-i prelungiseră veghea, la Bellomont, în noaptea când se hotărâse să se căsătorească cu Percy Gryce. Sărăcia face din ţinerea unui astfel de caiet o treabă uşoară, aşa că de astă dată se lămuri mult mai repede ca atunci: dar nu învăţase nici până acum să umble cu banii şi în scurta „perioadă Emporiura” recăzuse în păcatul extravaganţei de câteva ori, ceea ce-i dezechilibrase fragila balanţă financiară. După ce-şi examină cu atenţie atât caietul cât şi notele de plată neachitate din birou, ajunse la concluzia că, după ce le va fi plătit pe acestea din urmă, abia dacă-i rămânea cu e? să se ţină vreo trei-patru luni, şi chiar după aceea, dacă voia să trăiască tot aşa, fără să câştige nimic, de cheltuieli întâmplătoare nici nu putea fi vorba. Străbătută de un fior, îşi ascunse faţa în palme, căci se văzuse la intrarea în văgăuna tot mai îngustă în care, cândva, şi-o reprezentase pe biata domnişoară Silverton.

Şi totuşi, nu de viziunea sărăciei materiale se îngrozea acum, ci de o sărăcire mai profundă, mai gravă. Ce putea fi mai rău decât să fii săracă – să contempli o vârstă de mijloc înecată în amar, roasă de griji, căzând din auto-restricţie în auto-restricţie, până la absorbţia totală în vieţuirea trieră a unei pensiuni. Dar nu, exista ceva şi mai groaznic – cătuşa singurătăţii pe inima ei, sentimentul că era luată de indiferentul curent al anilor, ca o oarecare frunzuliţă căzută pe faţa apei. Exact acest sentiment o încerca din plin acum – sentimentul că este o întrucnipare fără rădăcini, efemeră, ca un strop de spumă pe valul clocotitor al vieţii sau o întruchipare neajutorată ce nu reuşeşte să-şi agaţe de nimic prea micile tentacule. Şi dacă privea înapoi, vedea că de fapt niciodată nu fusese legată cu ceva concret de viaţă. La rândul lor, părinţii ei n-aveau rădăcini de niciun fel, fiind purtaţi încoace şi-ncolo de

orice vânt la modă, fără adăpostul sigur a. unei existenţe personale. Şi ea crescuse fără ca vreo palmă de pământ să-i fie mai dragă decât alta – niciun depozitar pentru pietăţi timpurii, pentru grave şi duioase tradiţii, spre care să se poată îndrepta inima ei şi din care să-şi soarbă forţa pentru sine şi blândeţea pentru alţii. Indiferent sub ce formă trăieşte trecutul în sângele omului – dacă în concreta imagine a bătrânei case plină de scene vibrante, dacă în concepţia casei ne-clădită cu mâinile, ci ridicată din sentimente moştenite şi predate urmaşilor –, ei are aceeaşi putere de a lărgi şi adânci existenţa individuală, de a o lega, cu misterioase fire de cosmică rudenie, de întreaga zbatere colosală a omenirii.

Până acum, Lily nu mai avusese o astfel de viziune a solidarităţii vieţii. Avusese doar o premoniţie în mişcările oarbe ale instinctului unirii; dar ele fuseseră cenzurate de influenţele dezintegratoare ale vieţii din jurul ei. Toţi bărbaţii şi toate femeile pe care-i cunoştea erau ca nişte atomi desprinşi unul de altul de un sălbatic dans centrifugal – singura ferestruică spre continuitatea vieţii se deschisese în seara aceea, în bucătăria lui Nettie Struţher.

Fata aceea sărmană, care găsise forţa să adune cioburile vieţii sale şi să-şi clădească un adăpost cu ele, îi părea lui Lily a fi ajuns la adevărul central al existenţei. Era o viaţă de privaţiuni, expusă, pe marginea cenuşie a sărăciei, slab pregătită pentru eventuale boli ori alte manifestări ale lipsei de noroc, dar avea permanenţa aceea, fragilă şi îndrăzneaţă, a cuibului de pasăre de pe buza unei prăpăstii – o alcătuire de frunze şi paie, şi totuşi în aşa fel îmbinate încât poate ţine în deplină siguranţă vieţile dinăuntru.

Da, dar la construirea cuibului participaseră două fiinţe: omul, cu încrederea sa, şi femeia, cu curajul său.

Liiy îşi aminti cuvintele lui Nettie: „el ştia de mine”. Această încredere a soţului în ea făcuse posibilă renaşterea ce uşor îi este unei femei să devină ceea ce bărbatul pe care-l iubeşte crede că este! Ei bine… Selden fusese de două ori gata să creadă total în Lily Bart; dar cea de a treia încercare fusese prea severă pentru puterile lui. În chiar felul iubirii sale stătuse imposibilitatea rechemării ei la viaţă. Să fi fost doar vocea sângelui, puterea frumuseţii lui Lily ar fi reînviat-o, poate. Dar faptul că venea mult mai din adânc, că era împletită prea strâns cu moştenite feluri de a vedea şi simţi lumea, făcea la fel de imposibilă reînvierea ei pe cât este de imposibil să faci din nou să crească o plantă ruptă de rădăcinile ei. Selden îi dăruise ce avea mai bun în el; dar era la fel de incapabil ca şi ea să se întoarcă cu seninătate la vechile sentimente.

Ei îi rămânea, cum îi şi mărturisise, tonica amintire a încrederii lui în dânsa; dar nu ajunsese la vârsta când o femeie trăieşte numai din amintiri. Ţinând copilul lui Net –, ţie Struţher în braţe, sevele îngheţate ale tinereţii se dezmorţiseră şi începuseră s-alerge iar în corpul ei, vechea foame de viaţă pusese din nou stăpânire pe ea şi toată fiinţa-i începuse să-şi ceară dreptul la partea ei de fericire. Da, încă voia fericirea şi atât cât văzuse din ea o făcea să nu se mai gândească, să nu-i mai pese de nimic altceva. Dădu deoparte, una câte una, posibilităţile nedemne şi se văzu, în cele din urmă, faţă-n faţă cu vidul renunţării.

Se făcuse târziu şi o imensă oboseală o cuprinse. Nu era somnul, venind pe tălpi de pâslă, ci o oboseală lucidă ca o lamă de oţel, o luciditate crepusculară, pe pânza căreia toate posibilităţile viitorului îşi aruncau umbrele gigantice. Era îngrozită de claritatea ireproşabilă a viziunii; parcă străpunsese beneficul văl dintre intenţie şi acţiune şi vedea exact ce avea să facă în lungile zile ce o aşteptau. Cecul din birou, de pildă – intenţiona să-l

folosească pentru a-şi plăti datoria faţă de Trenor; dar prevedea că dimineaţă va amâna, va aluneca apoi treptat în împăcarea cu gândul datoriei. Şi asta o înnebunea – se temea mai mult ca orice să nu cadă din înălţimea ultimului moment petrecut cu Lawrence Selden. Dar cum să se menţină, cum să aibă încredere în sine, când cunoştea forţele răului atât de bine, simţea nenumăratele mâini ale obişnuinţei târând-o spre un alt compromis cu soarta. Simţea nevoia intensă de a prelungi, perpetua, exaltarea de o clipă a spiritului ei. A, să fi putut viaţa să se sfârşească atunci – pe această tragică şi totuşi dulce viziune a şanselor pierdute, care îi da un sentiment de înrudire cu tot ce era iubire şi mers înainte în lumea aceasta!

Deodată, întinse mâna şi, scoţând cecul din birou, îl închise într-un plic pe care-l adresă băncii. Apoi scrise un cec pentru Trenor şi, înserându-l, fără nicio notă explicativă, într-un plic, scrise deasupra numele lui şi puse cele două scrisori, una lângă alta, pe birou. După care continuă să-şi sorteze hârtiile, corespondenţa, până ce liniştea intensă din casă îi aminti cât de înaintată era ora. Pe stradă se stinsese chiar şi zgomotul făcut de vehicule şi doar zăngănitul tramvaiului spărgea la lungi intervale nefireasca tăcere. Misterul nopţii o făcea să se simtă şi mai straniu confruntată cu destinul ei. Senzaţie care curând începu să-nvârtă cu repeziciune totul în jurul ei, încât trebui să-şi repeadă mâinile la ochi şi să-i apese cu putere, ca să scape de strania sarabandă a conştiinţei. Dar liniştea groaznică şi vidul nopţii păreau a simboliza chiar viitorul ei – i se părea că şi casă, şi strada, şi lumea erau toate goale, golite şi că rămăsese numai dânsa, santinelă a unui univers mort.

Bine, dar ajunsese în pragul delirului… niciodată nu fusese mai aproape. Somn, avea nevoie de somn – îşi

aminti că nu închisese ochii de două nopţi. Sticluţa se afla tot acolo, la căpătâi, aşteptând să-şi reverse vraja asupră-i. Se ridică şi se dezbrăcă în grabă, abia aşteptând să pună capul pe pernă. Se simţea într-atât de obosită încât gândea că va adormi pe loc; dar de îndată ce se întinse pe pat fiecare nerv se trezi conştiincios, la datorie. Parcă, înăuntrul ei, o albă, orbitoare lumină electrică s-ar fi aprins în cap şi bietul ei suflet chinuit n-ar mai fi ştiut cum să se strângă, să se ferească, ce ungher să mai caute ca să scape de ea.

Nu-şi putuse imagina vreodată că era posibilă o astfel de multiplicare a stării de veghe – într-o sută de puncte diferite ale conştiinţei sale i se refăcea, tenace, trecutul. Ce leac putea s-o scape de această legiune de nervi belicoşi? Pe lângă tropăitul lor, sentimentul de extenuare de mai înainte îi părea acum dulce odihnă; dar pe acela îl pierduse, ca un făcut, de parcă cineva i-ar fi aplicat, cu cruzime, un stimulent.

Va rezista, da, va rezista; dar ce puteri îi mai rămâneau pentru a doua zi? Nu mai era vorba de perspectivă, ca dispăruse, presantă era ziua următoare şi, aliniate în identitate, celelalte – ghiulea care venea spre ea şuierând. Trebuia s-o evite măcar câteva ore; trebuia să se scufunde puţin în uitare. Se ridică în capul oaselor şi picură lichidul salvator într-un pahar; dar chiar când făcea această operaţie, îşi dădea seama că nimic nu poate lupta cu luciditatea extraordinară a creierului ei. De mult mărise doza până la limita permisă, dar în noaptea asta simţea că trebuie să depăşească şi limita aceea. Ştia că există un oarecare risc – îşi aminti avertismentul farmacistului. Dacă venea, somnul acesta putea fi fără trezire. Dar la urma-urmei, aceasta era doar o şansă dintr-o mie – acţiunea medicamentului era imprevizibilă şi cele câteva picături în plus aveau probabil să-i aducă liniştea de care avea atâta.

atâta nevoie…

Adevărul era că nici nu se gândi prea coerent la asta, foamea fizică de somn dicta totul atunci. Mintea ei se feri de gândul ameninţător la fel de instinctiv ca ochii ce se contractă sub săgeţile luminii – întuneric, întuneric îi trebuia, cu orice preţ. Se propti în cot şi dădu paharul peste cap. apoi suflă în luminare şi se întinse la loc.

Stătea foarte liniştită, aşteptând senzaţiile benefice ale somniferului. Ştia dinainte ce forme vor lua – calmarea treptată a zvâcnirii interioare, învăluirea molatecă a pasivităţii, ca şi cum o mână invizibilă ar fi făcut* pase magice deasupra ei, în întuneric. Efectul era cu atât mai fascinant cu cât se producea atât de lent şi cu un fel de ezitare – era un deliciu să te apleci şi să priveşti în genunea neagră a inconştientului. În noaptea asta, leacul părea a lucra mai lent ca de obicei – fiecare pulsaţie violentă trebuia domolită, pe rând, şi abia târziu de tot le simţi pe toate supuse, anihilate, ca nişte santinele adormite în posturile lor. Dar, încetul cu încetul, deveni supusă complet şi acum se întrebă moale ce putuse s-o facă atât de îngrijorată, de agitată. După cum vedea, n-aveai de ce să te agiţi în viaţă. Ziua de tniine nu putea fi chiar aşa de grea, era sigură că va găsi forţa necesară pentru a o înfrunta. Nu-şi prea amintea ce se temuse să înfrunte, dar nesiguranţa n-o mai atingea. Fusese nefericită şi acum era felicită – se simţise singură şi sentimentul acela se topise.

Se mişcă o dată, întorcându-se pe o parte şi atunci înţelese de ce nu se simţea singură. Ciudat… dar copilul lui Nettie Struţher se afla în braţele sale, simţea apăsarea căpşorului pe umăr. Nu ştia cum ajunsese acolo, dar nici nu se mira, se simţea doar pătrunsă de căldură şi bucurie, îşi căută o poziţie mai bună, îndoind braţul ca să primească în scobitura lui căpşorul auriu, şi ţinându-şi

respiraţia ca să nu deranjeze copilaşul adormit.

Stând aşa, îşi spuse că trebuie să-i comunice ceva lui Selden, un cuvânt pe care-l descoperise şi care avea să clarifice viaţa lor. Încercă să-l repete, sta ca un far luminos undeva pe la marginea gândului ei… se temea să nu-l uite, când se va trezi; şi dacă nu-l va uita şi i-l va spune, totul va fi bine.

Încet, şi gândul la cuvântul acela se topi şi somnul începu s-o învăluie. Se luptă vag cu el, simţind de datoria ei să rămână trează, pentru copil; dar chiar şi acest sentiment se pierdu, se răsfiră ca-ntr-o ceaţă somnolentă, prin care, deodată, o rază neagră de singurătate străpunse totul şi o izbi în plin.

Tresări, rece şi tremurând – o clipă, nu mai simţise copilul. Dar nu… se înşela – dulcea apăsare era acolo, aproape – căldura regăsită se revărsă în ea încă o dată, se lăsă invadată, se scufundă în ea, adormi.

14

DIMINEAŢA următoare veni cu blândeţe şi strălucire – adevărată promisiune de vară. Soarele îşi arunca razele jucăuşe pe strada lui Lily, însufleţind faţada mohorâtă, poleind grilajul nevopsit al uşii de la intrare şi gemuleţele de altminteri cenuşii.

Când o astfel de zi coincide cu o identică stare sufletească, o sorbi pe nări îmbătându-te şi nemaisăturându-te de ea; şi Selden, grăbind pe strada cu pricina, printre nu prea arătoasele dezvăluiri ale dimineţii, se simţea străbătut de un tineresc fior de aventură. Tăiase ancora ce 1 ţintuise lângă ţărmurile familiare ale obişnuinţelor şi se lansase pe necunoscute mări de trăiri sufleteşti; toate vechile tabieturi şi criterii rămâneau în urmă, iar călătoria vieţii lui avea să se ghideze după alte stele.

Călătorie care, pentru moment, nu ducea în altă

parte decât la pensiunea domnişoarei Bart; a cărei intrare ca vai de lume devenea, peste noapte, pragul necunoscutului. Apropiindu-se, privi în sus cele trei rânduri de ferestre, întrebându-se ca un puştan care era a ei. Era ora nouă şi casă, în care locuiau mai mult muncitori, arăta ca trezită de multă vreme. Avea să-şi amintească mai târziu că numai un stor era încă lăsat. Mai observă că pe un pervaz se afla un ghiveci cu panseluţe şi pe loc hotărî că fereastra aceea trebuia să fie a ei – inevitabilă concluzie, florile fiind singurele reprezentante ale frumuseţii pe acele meleaguri.

Ora nouă dimineaţa nu-i o oră de vizite, dar Selden trecuse de asemenea convenţii. Ştia numai că trebuie s-o vadă pe Lily Bart imediat – găsise cuvântul pe care voia să i-l spună şi nu mai suferea niciun fel de amânare. Ciudat lucru că nu-i venise pe buze mai devreme, că o lăsase să se ducă de la el, cu o seară înainte, fără să i-l poată spune. Dar ce mai conta acum că venise o nouă zi? Nu era un cuvânt pentru amurg, ci unul destinat dimineţii.

Selden urcă în fugă scările şi trase de cordonul de la intrare; şi chiar în starea lui de introspecţie, fu foarte surprins să i se deschidă atât de repede. Şi mai surprinzător fu să vadă, intrând, că-i deschisese uşa chiar Gerty Farish şi că, în spatele ei, indistinct agitate, se iţeau alte câteva persoane a căror prezenţă nu prevestea nimic bun.

„Lawrence!” strigă Gerty, cu o voce ciudată, „cum ai ajuns atât de repede şi mâna tremurândă pe care o lăsă pe umărul lui parcă îi răci pe loc inima.

Văzu că şi pe feţele celelalte se putea citi o vagă frică şi-un fel de recunoaştere a lui – o văzu pe impozanta patroană croindu-şi profesional drum spre el; dar se dădu înapoi, străbătut de un fior, şi ridicând mâna ca pentru a se apăra, în acelaşi timp ridicând mecanic ochii pe scări, în

sus, acolo unde, îşi dădu imediat seama, verişoara lui voia să-l conducă.

O voce de undeva din spate zise că doctorul se poate întoarce în orice minut şi că nimic nu trebuie mişcat de la locul lui, acolo, sus. Altcineva exclamă: „Mai bine aşa… * apoi Selden simţi că Gerty îl luase binişor de mână şi că puteau, totuşi, să urce, numai ei.

Urcară cele trei etaje în tăcere şi după ce străljătură un culoar se opriră în faţa unei uşi închise. Gerty o deschise şi Selden intră după cav Deşi era lăsat storul, lumina irezistibilă de-afară se revărsa şi aici, în falduri discrete de culoarea mierii, şi sub aceste falduri Selden văzu un pat îngust lângă un perete şi pe pat, cu mâini nemişcate şi chip liniştit, de nerecunoscut, copia lui Lily Bart.

Că nu era ea acolo, era un adevăr proclamat de fiece părticică din fiinţa lui. Ea, cea adevărată, stătuse caldă lângă inima lui, numai câteva ore mai devreme – ce legătură între el şi faţa aceasta străină, prea nemişcată, care, pentru întâia dată, nici nu pălea şi nici nu se lumina la vederea lui?

Gerty, ciudat de calmă şi ea, cu calmul celui care a avut de-a face cu atâtea suferinţe, stătea în picioare lângă pat, vorbindu-i cu blândeţe, ca şi cum ar fi transmis ultimele vorbe ale răposatei.

„Doctorul a găsit o sticlă cu un somnifer – dormea rău de multă vreme şi probabil a luat o doză prea mare, din greşeală… Nu-i niciun dubiu în privinţa aceasta… niciun dubiu… nu se vor pune probleme de niciun fel… s-a arătat foarte înţelegător şi de treabă. I-am spus că tu şi cu mine am vrea să fim lăsaţi singuri cu ea să… ne uităm la ce a lăsat, înainte de a veni nişte străini. Ştiu că asta ar fi dorit”.

Selden înţelegea foarte aproximativ spusele ei. Sta

pierdut, privind faţa adormită ce părea o delicată mască impalpabilă aşezată peste trăsăturile cunoscute. Simţea că adevărata Lily era încă acolo, aproape de el, şi totuşi invizibilă şi inaccesibilă; şi zidul ăsta nevăzut, neîndurător, îl umplea de neputinţă umilitoare. Niciodată nu fusese între ei decât un foarte subţire, impalpabil zid… şi totuşi încuviinţase să-i despartă! Şi acum, deşi părea mai subţire şi mai fragil ca niciodată, se întărise deodată ca diamantul şi putea să se izbească în el până ce şi-ar da sufletul, şi tot degeaba.

Căzuse în genunchi lângă pat, dar simţi o atingere uşoară dinspre Gerty şi se ridică. În picioare, ochii lor se întâlniră şi el se minună cită lumină radia faţa verişoarei lui.

„Înţelegi după ce-a plecat doctorul? A promis că nu va fi nicio problemă, dar bineînţeles că formalităţile trebuie îndeplinite. Şi l-am rugat să ne dea vreme să ne uităm prin lucrurile ei mai întâi…”

El încuviinţă din cap şi ea privi în jur, la camera goală. „Nu va lua mult”, conchise.

„Nu… nu va lua mult”, încuviinţă el iară.

Ea – i ţinu o clipă mâna şi apoi, aruncând o ultimă privire spre pat, o luă spre uşă. Pe prag se opri să adauge i „Mă găseşti jos”.

Selden se ridică s-o oprească. „Dar unde mergi? Ea ar fi vrut…”

Gerty scutură clin cap cu un zâmbet. „Nu – asta ar fi vrut…” şi vorbele ei deschiseră în durerea lui împietrită o tramă de lumină, prin care văzu până în adânc nebănuitele feţe ale iubirii.

Uşa se închise în urma lui Gerty şi el rămase în picioare, singur cu cea care dormea somn neîntors. Simţea nevoia să se-ntoarcă lângă ea, să cadă în genunchi şi să-şi odihnească tâmpla agitată de obrazul ei liniştit. Niciodată

nu fuseseră amândoi liniştiţi, cât fuseseră împreună; şi acum el se simţea atras în jos, înspre adâncurile misterioase ale liniştii ei.

Dar îşi aminti de cuvintele de avertisment ale lui Gerty – ştia că, deşi timpul se oprise în loc în camera aceasta, afară el se mişca încă şi mai repede. Gerty îi dăruise lui această ultimă jumătate de ceas şi trebuia s-o folosească aşa cum îl sfătuise.

Se întoarse şi cătă în jur, impunându-şi bărbăteşte să şi recapete controlul asupra lumii înconjurătoare. Erau doar câteva mobile în cameră. Pe comoda ponosită-era întinsă o faţă de masă de lasetă, pe care se aflau câteva sticluţe şi cutii aurite, o perniţă de ace rozalie, o tavă de sticlă presărată cu ace de păr din carapace de ţestoasă – îl jena intimitatea tradiţională a acestor fleacuri, dar şi golul din oglinda de deasupra lor.

Erau ultimele urme ale unui lux ce ţinea mai degrabă de păstrarea încăpăţânată a unei decenţe elementare, ceea ce arăta cât trebuie s-o fi costat celelalte renunţări. Alt semn al trecerii ei prin acea cameră nu mai era, afar’ dacă nu se arăta în ordinea ireproşabilă a disparatelor piese de mobilier – un lavabou, două scaune, o măsuţă de scris şi măsuţa de lângă pat, pe care se aflau sticluţa golită şi paharul. obiecte de la care îşi feri iute privirea.

Masa de scris era închisă, dar pe capacul ei stăteau două plicuri, pe care le ridică. Unul purta adresa unei bănci şi cum era închis şi purta timbru, îl puse deoparte, după o clipă de ezitare. Pe celălalt citi numele lui Gus Trenor; şi nu era încă lipit.

Tentaţia ţâşni înăuntrul lui ca o lamă de cuţit. Se clătină sub şocul ei şi se sprijini de birou. De ce-i scrisese lui Trenor – probabil chiar după ce se despărţiseră, cu o seară înainte? întrebarea sufla rece peste halo-ul de sfinţenie cu care înconjurase amintirea ultimului ceas

petrecut împreună, îşi bătea joc de cuvântul pentru care venise acolo, depreciind chiar şi tăcerea atotÎmpăciuitoare în care se ridica. Se simţi iarăşi zvârlit în braţele incertitudinilor urâte de care crezuse a fi scăpat pentru totdeauna. La urma-urmei, ce ştia el despre viaţa ei? Atâta doar cât îi permisese ea să ştie şi, după criteriile omeneşti, cât de puţin însemna asta! Cu ce drept – părea să-l întrebe scrisoarea din mână – cu ce drept intra el în viaţa ei intimă, pe poarta pe care doar moartea o deschisese? Inima lui ţipa că era cu dreptul dat de ultimul ceas petrecut împreună, ceasul când chiar ea îi pusese cheia în mână. Da, dar dacă scrisoarea către Trenor fusese scrisă după aceea?

O azvârli deoparte, cuprins de scârbă şi, strângând din dinţi, se apucă cu hotărâre să-şi ducă sarcina până la capăt. În definitiv, nu mai era atât de dificilă, acum că el personal fusese exclus din consecinţele ei.

Săltă capacul biroului şi văzu acolo caietul de conturi şi câteva legături de note şi scrisori, toate aranjate fără reproş, ca orice lucru care-i aparţinea. Mai întâi aruncă o privire prin scrisori, pentru că era partea cea mai grea. Se dovediră a fi mai puţine şi mai puţin importante decât se temuse, dar printre ele găsi cuprins de o nouă tulburare, bileţelul pe care i-l trimisese după petrecerea de ia familia Bry.

„Când pot veni la dumneata?” – propriile-i cuvinte îl copleşiră cu sentimentul că fusese un mare laş s-o a se tocmai când izbăvirea era atât de aproape. Da, întotdeauna se temuse de destinul lui, şi era prea cinstit ca să nu-şi recunoască laşitatea acum; oare nu-i reveniseră toate îndoielile vechi la simpla vedere a numelui Trenor?

Puse biletul la un loc cu cărţile lui de vizită, împăturindu-l cu mare grijă, ca pe ceva înnobilat de faptul că ea păstrase ca atare; apoi, îşi aminti iar de criza de timp

şi se apucă de lucru.

Spre mirarea lui, descoperi că toate notele de plată erau însoţite de chitanţe de primire; nu era una măcar neachitată. Deschise caietul de conturi şi văzu că, chiar cu o seară înainte, fusese trecut acolo un cec de zece mii de dolari din partea executorilor doamnei Peniston. Aşadar moştenirea fusese plătită mai curând decât îi spusese Gerty. Dar, mai întorcând o pagină, descoperi uluit că, în ciuda acestui fapt, balanţa se şi dezechilibrase cu câţiva dolari. Ridicând iute ochii spre ultimele cifre, toate notate cu o zi înainte, văzu că între patru şi cinci sute de dolari din moştenire fuseseră cheltuiţi pentru achitarea notelor, în vreme ce miile rămase erau prinse pe un cec, întocmit, tot atunci, pentru Charles Augustus Trenor.

Selden puse caietul deoparte şi se lăsă moale pe scaunul de lângă birou. Se sprijini cu un cot de masă şi-şi ascunse faţa în mâini. Valurile amare ale vieţii vuiau deasupra capului său, le simţea gustul steril pe buze. Explica sau adârvcea misterul, cecul acesta pentru Trenor? Mai întâi, mintea lui refuză să lucreze – simţea doar scârba faţă de-o asemenea tranzacţie între un bărbat ca Trenor şi o fată ca Lily Bart. Apoi, treptat, gândurile începură să prindă forme mai clare, îşi aminti aluzii şi crâmpeie de bârfă, puse la un loc tocmai ceea ce se temuse să exploreze şi ajunse la explicaţia misterului. Era adevărat, deci, că luase bani de la Trenor; clar la fel de adevărat era, aşa cum declara cecul din birou, că povara fusese de neîndurat pentru ea şi că, de îndată ce se ivise prima ocazie, se eliberase de ea, chiar dacă rămânea astfel faţă-n faţă cu sărăcia lucie.

Atâta tot ştia el, atâta tot putea spera să afle. Buzele mute la care privea îi refuzau mai mult – afară doar dacă nu-i spusese ce mai era de spus în sărutul depus pe fruntea lui. Da, acum abia putea citi în despărţirea aceea ceea ce

inima lui dorise cu împătimire să afle; putea chiar să-şi cheme curajul de a nu se acuza că nu reuşise să se ridice la înălţimea momentului.

Vedea acum că toate elementele vieţii conspiraseră spre a-i ţine despărţiţi, din moment ce chiar detaşarea lui de influenţele externe care o robiseră pe ea îi sporise lui luxul spiritual şi nu-i mai dăduse voie să trăiască şi să iubească fără probleme. Dar cel puţin o iubise – fusese gata să-şi joace cartea vieţii pentru încrederea în ea – şi dacă aşa fusese scris, ca clipa să treacă pe lângă ei înainte s-o poată prinde din zbor, acum îşi dădea seama, că, pentru amândoi, ea trecuse neatinsă, cu preţul ruinii vieţii lor.

Tocmai această clipă de iubire, această victorie vremelnică asupra amândurora, îi scăpase de atrofiere şi pieire; ea, cea care, în cazul ei, înotase mereu spre el prin nămeţii grei din jur, iar în cazul lui, ţinuse aprinsă flacăra încrederii care îl aducea, penitent dar împăcat, la căpătâiul ei.

Îngenunche lângă pat şi se aplecă deasupra ei, sorbind din paharul ultimei clipe până la fund; şi în tăcerea, aceea trecu, de la el spre ea, cuvântul care limpezea totul.

SFÂRŞIT

Redactor: DOINA FLOREA-CIORNEI Tehnoredactor: MIHAI BUJDEI

Apărut 1982. Format 54X84/16. Caii tipo 20, 50

Bun de tiDar la 20.X.1982

Editura Junimea, str. Gheorghi Dimitrov nr. 1

IAŞI – ROMÂNIA

Tiparul executat sub c-da nr. 5724/1982 la întreprinderea poligrafică Galaţi B-dul George Coşbuc nr. 223-A REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA